Digitized by Microsoft ®

Digitized by Microsoft®

Digitized for Microsoft Corporation
by the Internet Archive in 2007.
From University of Toronto.
May be used for non-commercial, personal, research,
or educational purposes, or any fair use.
May not be indexed in a commercial service.

Digitized by Microsoft ®

Digitized by Microsoft®

736

15

I

Digitized by Microsoft®

٢٢ — مسئوليت وكلا

٢٠٠	٦٠١	مسئوليت سياسيهٔ وكلا
٢٠١	٦٠٧	مسئوليت جزائيهٔ وكلا
٢٠٢	٦٠٩	وكلانك مأموريتلرندن متولد مسئوليت جزائيه
٢٠٣	٦١٠	ايكى نقطهٔ نظر
٢٠٤	٦١٣	مناقشه
٢٠٥	٦١٦	امور جزائيه‌ده وكلانك مرجع مسئوليتى
٢٠٦	٦١٩	وكلانك مسئوليت ماليه‌سى : افراده قارشى
٢٠٧	٦٢٤	وكلانك مسئوليت ماليه‌سى : دولته قارشى

٢٣ — مسئوليت مبعوثان واعيان

٢٠٨	٦٣٠	مطالعات عموميه
٢٠٩	٦٣٣	قواى ثلاثه‌يه كوره محاكمه
٢١٠	٦٣٧	مبعوثانك مسئوليت سياسيه‌لرى
٢١١	٦٤١	مبعوثلرك عزللرى ايچون مختلف تصورلر

٢٤ — پارلمنتونك مصونيتى

٢١٢	٦٤٦	اسباب عموميهٔ مصونيت
٢١٣	٦٤٨	برنجى نوع (پارلمنتو داخلنده مصونيت)
٢١٤	٦٥٢	رأى وفكردن مسئوليت
٢١٥	٦٥٤	نطقلر ونشريات
٢١٦	٦٥٦	ممالك مختلفه‌ده جارى اصوللر
٢١٧	٦٥٨	پارلمنتو اعضاسنك ايكنجى نوع مصونيتى
٢١٨	٦٦١	مختلف مملكتلرده جارى اولان قاعده‌لر
٢١٩	٦٦٥	مصونيتك ماهيتى، اشكالى، انواعى، نتايجى
٢٢٠	٦٧٤	مبعوثانده تعقيب ايديلن احوال

Digitized by Microsoft®

۱۹ — قانینه اصولی

۱۷۹	۵۱۳	وکلانك اکثریت فرقه‌سندن اولماسی
۱۸۰	۵۱۹	بوقاعده‌نك ممالك عثمانیه‌ده طرز تطبیقی
۱۸۱	۵۲۲	قانینه‌ده تجانس قاعده‌سی
۱۸۲	۵۲۵	قانینه‌نك مسئولیت سیاسیه ومشترکه‌سی
۱۸۳	۵۲۸	بواوچنجی قاعده‌نك بزده‌کی تطبیقاتی
۱۸۴	۵۳۰	قانینه‌نك انکلتره‌ده تاریخی
۱۸۵	۵۳۵	انکلتره قانینه‌سنك خصوصیت حالی

۲۰ — حکمدارلق وحقوق سلطنت

۱۸۶	۵۴۱	حکمدارلغك ماهیتی
۱۸۷	۵۴۵	عثمانلی قانون اساسیسنده حکمدارك حقوق
۱۸۸	۵۵۰	حکمدارك نفوذ معنویسی
۱۸۹	۵۵۵	حکمدار وباش وکیل
۱۹۰	۵۵۸	حکمدار وحق فسخ

۲۱ — مسئولیت : ماهیتی ، انواعی ، اشکالی

۱۹۱	۵۶۲	مسئولیتك انواعی
۱۹۲	۵۶۴	دولتك مسئولیتی
۱۹۳	۵۷۱	حکمدارك مسئولیتی
۱۹۴	۵۷۷	قواعد ثلاثهٔ مسئولیت : حکمدارك مسئولیت جزائیه‌سی
۱۹۵	۵۸۲	وکلانك مسئولیتی
۱۹۶	۵۸۴	آمپه شمان
۱۹۷	۵۸۹	وکلانك وظائف حکمداریه اشتراکی
۱۹۸	۵۹۴	حکمدارك مسئولیت مالیه وحقوقیه‌سی
۱۹۹	۵۹۶	رئیس جمهورلرده مسئولیت

Digitized by Microsoft®

۱۵۷	٤٥٨	اشکال مختلفه آراسنده مناسبت
۱۵۸	٤٥٩	حکمدارلق وجمهوریت
۱۵۹	٤٦٢	حکومت (مستبده ، مطلقه ، مشروطه)
۱٦۰	٤٦٤	حکومات محدودهٔ مشروطه‌ده دستور نه‌در؟
۱٦۱	٤٦٦	حاکمیت ملیه‌یه نظراً حکومت مشروطه
۱٦۲	٤٦٩	حاکمیت ملیه وجمهوریت
۱٦۳	٤٧۰	حاکمیت ملیه وحکمدارلق
۱٦٤	٤٧۱	روسونك فکری
۱٦٥	٤٧۲	حاکمیتك غیرقابل ترك اولماسی
۱٦٦	٤٧٤	دوغرودن دوغرویه حکومت وحکمدارلق
۱٦۷	٤٧٦	اصول نیابتده حکمدارلق
۱٦۸	٤٧۸	حق عزل ویاخلع
۱٦۹	٤٧۹	انکلیزلرك نقطهٔ نظری
۱۷۰	٤۸۰	بونجك چوروك نقطه‌سی
۱۷۱	٤۸٤	حاکمیت ملیه وحکومات متحده
۱۷۲	٤۸٦	حکمدارلق بر حقیقت علمیه دکل برحقیقت تاریخیه‌در .

۱۹ — پارلمنتو وحکومتك یکدیکریله مناسباتی

توازن قوی قاعده‌لری

۱۷۳	٤۸۸	ایکی طرز حکومت : تابعیت ویا استقلال اساسلری
۱۷٤	٤۹۰	اسویچره‌ده توازن قوی
۱۷٥	٤۹٤	توازن قوانك ماهیتی
۱۷٦	٤۹٦	اصول مشروطیت مطلقه ومقیده
۱۷۷	٥۰۰	قوانك اوچ شرطی
۱۷۸	٥۰٦	آمریقاده موازنهٔ قوی

Digitized by Microsoft®

۱۵ — انتخابات نسبیه

۱۳۶	٤۰۷	اکثریتله اصول انتخابده‌کی چوروك نقطه‌لر
۱۳۷	٤۰۹	شایان دقت برمثال
۱۳۸	٤۱۰	دیکر مثاللر
۱۳۹	٤۱۲	اکثریت اصولنده‌کی محاذیرك خلاصه‌سی
۱٤۰	٤۱٤	مجلس مبعوثان کوچوك مقیاسده برخریطه‌در
۱٤۱	٤۱٥	انتخابات نسبیه وفعلیات
۱٤۲	٤۲۱	انتخابات نسبیه‌یه نظری اعتراضلر
۱٤۳	٤۲۲	مخلف عملی اصوللر
۱٤٤	٤۲٥	خارج قسمت
۱٤٥	٤۲٦	جدول ترجیح
۱٤٦	٤۳۳	قاسم مشترك
۱٤۷	٤۳٥	فرانسه مجلس مبعوثانده‌کی انتخاب انجمنی
۱٤۸	٤۳۷	خارج قسمتك مثال فعلیسی
۱٤۹	٤۳۹	اك بویوك وسطیلر اصولی
۱٥۰	٤٤۱	قاسم مشترك اصولی
۱٥۱	٤٤٤	فرانسه مجلس مبعوثانك قبول ایتدیکی صوك قانون

۱٦ — انتخابات سلکیه

۱٥۲	٤٤٦	انتخابات سلکیه وحاکمیت ملیه
۱٥۳	٤٤۹	بعض مثاللر

۱۷ — تجدید تام ـ تجدید ناقص

۱٥٤	٤٥۱	تجدید تامك اسباب رجحانی
۱٥٥	٤٥۳	تجدید ناقصك لهنده‌کی دلائلك مناقشه‌سی

۱۸ — اشکال حکومت

۱٥٦	٤٥۷	ارسطونك تفسیمی

Digitized by Microsoft®

١١١	٣٤٥	اعيانده انتخاب اصولى جارى اولان مملكتلر
١١٢	٣٤٨	هيئات متحده‌ده مجلس اعيان
١١٣	٣٥٠	آلمانيا مجلس اعيانى
١١٤	٣٥٣	اعيان وزادكانلق جريانى
١١٥	٣٥٦	اعيان لهنده اك فعلى دليل
١١٦	٣٥٧	اعيانى اولمايان مملكتلر
١١٧	٣٥٩	اعيانك لزومنى كوسترن دلائل
١١٨	٣٦١	قوة تشريعيه ايكيه تقسيم اولونماليدر
١١٩	٣٦٥	اعيان ، حكم وظيفه‌سى ايفا ايدر
١٢٠	٣٦٧	اعيان معدلدر
١٢١	٣٦٧	اعتراضلر (نظرى اعتراض)
»	٣٧٠	فعلى اعتراض
١٢٢	٣٧١	ايكى مجلس بحثى يكى دكلدر
١٢٣	٣٧٣	هرايكى مجلسك طرز انتخابى براولديغنه كوره وارد اولان اعتراض
١٢٤	٣٧٤	انتخابات سلكيه واعيان
١٢٥	٣٧٦	ايكى مجلس آراسنده فرقلر

١٤ — پارلمنتو ايله انتخاب آراسنده‌كى مناسبت

١٢٦	٣٧٩	بالواسطه وبلا واسطه انتخابات
١٢٧	٣٨٤	دوائر انتخابيه
١٢٨	٣٨٧	ممالك مختلفه‌ده انتخاب واحد ومتعدد
١٢٩	٣٨٨	انتخاب متعددك رجحانى
١٣٠	٣٩٢	مناقشه
١٣١	٣٩٤	اتحاد آرا
١٣٢	٣٩٨	اكثريت (اكثريت مطلقه ـ اكثريت اضافيه)
١٣٣	٤٠٣	تكرار جمع آرا
١٣٤	٤٠٤	دولت عثمانيه واصول اكثريت
١٣٥	٤٠٥	ديكر مملكتلرده اكثريت

Digitized by Microsoft®

٨٦	٢٩٤	فرانسه‌ده رەفەرەندوم وتطبيقاتى
٨٧	٢٩٥	افريقاده رەفەرەندوم تطبيقاتى
٨٨	٢٩٦	كوچك حكومتلرك قانون اساسيسى
٨٩	٢٩٨	كوچك حكومتلرك قوانين مادەيەسى ورەفەرەندوم
٩٠	٢٩٩	مشترك قانون اساسى ورەفەرەندوم
٩١	٣٠٠	اسويچرەده رەفەرەندوم
٩٢	٣٠٢	دېكر ممالكده رەفەرەندوم

١٢ — حكومت نيابيه

٩٣	٣٠٤	نيابت سياسيه اساسى
٩٤	٣٠٥	معلومات تاريخيه
٩٥	٢٠٧	نيابت فئودالیته‌نك نتيجه‌سيدر
٩٦	٣٠٩	دره بكلك نيابت شكلنه ناصل منتهى اولمشدر
٩٧	٣١١	عوام قارەسى نصل وجوده كلدى
٩٨	٣١٣	قراليت ايله پارلمنتونك مبارزەسى
٩٩	٣١٥	وكالت سياسيه ووكالت عاديه
١٠٠	٣١٨	وكالت مقيده
١٠١	٣٢٠	وكالت سياسيه‌نك نتايجى
١٠٣	٣٢٣	مبعوثك درجهٔ سربستيسى
١٠٣	٣٢٦	انتخاب ووكالت مليه

١٣ — پارلمنتولر وايكى مجلس بحثى

١٠٤	٣٢٨	پارلمنتو ومدلولى
١٠٥	٣٢٩	غير منتخب اعضاده صفت نيابت
١٠٦	٣٣٢	مختلف مملكتلرده اعيان مجلسلرى (فرانسه)
١٠٧	٣٣٤	انكلتەده اعيان مجلسى
١٠٨	٣٤٠	ممالك سائرەده مجلس اعيان (پروسيا ومجارستان)
١٠٩	٣٤٣	دولت عثمانيه وايتاليا
١١٠	٣٤٤	روسيه واسپانيا

Digitized by Microsoft®

٦٣	٢٤٠	دولت وقوت
٦٣	٢٤١	استبداد وآنارشی
٦٤	٢٤٣	حکومت‌ایله ملت آره‌سنده تضاد وارمیدر؟
٦٥	٢٤٧	حکومتك وسائط معنویه‌سی
٦٦	٢٤٩	وسائط مادیه

١٠ — وسائط دولت حقنده نظریات

٦٧	٢٥٣	وکالت وتمثیل
٦٨	٢٥٤	دولتك برنجی واسطه‌سی هیئت انتخابیه‌سیدر
٦٩	٢٥٦	نواب
٧٠	٢٥٧	مأمورلر
٧١	٢٥٩	تفریقده فائده
٧٢	٢٦١	آلمان نظریه‌سی

١١ — طوغریدن طوغری‌یه حکومت

٧٣	٢٦٤	انتخابجیلر عینی ملت صایبلیر
٧٤	٢٦٥	طوغریدن‌طوغری‌یه‌حکومت‌وقوای‌ثلاثهٔ‌دولت
٧٥	٢٦٨	رەفه‌رەندوم وانواعی
٧٦	٢٧٤	روسو وطوغریدن طوغری‌یه حکومت
٧٧	٢٧٦	مونتسکیونك فکری
٧٨	٢٧٩	دیکر مطالعه‌لر
٧٩	٢٨١	رەفه‌رەندومك محسناتی یوقمی ؟
٨٠	٢٨٣	رەفه‌رەندوم ووقتسزلق
٨١	٢٨٤	عدم وقوف ورەفه‌رەندوم
٨٢	٢٨٥	روسونك نظری اعتراضنه جواب
٨٣	٢٨٨	طوغریدن طوغری‌یه حکومتله نیابت اجتماع ایدرسه ایی اولمازمی ؟
٨٤	٢٩١	رەفه‌رەندوم وحاکمیت ملیه‌نك تجزیسی
٨٥	٢٩٢	قانون‌اساسی ورەفه‌رەندرم

Digitized by Microsoft®

۷ — افراد ملت وانتخابات

٤١	١٧٨	ماهيت انتخاب
٤٢	١٨٢	انتخاب حقميدر وظيفه‌ميدر ؟
٤٣	١٨٣	قادينلر وانتخابات
٤٤	١٩٠	انتخابدن محروم ديكر صنوف ملت
٤٥	١٩٢	انتخابده مجبوريت وتصرف
٤٥ [١]	١٩٣	رأى مكرر
٤٦	١٩٥	اوقومق يازمق وانتخابات
٤٧	١٩٥	آراى محدوده وانتخاب
٤٨	٢٠٠	عثمانلى قانون انتخابى وآراى محدوده
٤٩	٢٠٥	ممالك سائره‌ده آراى محدوده (انكلتره)
٥٠	٢١٠	ديكر بعض ممكنلرده آراى محدوده

۸ — دولت واراضى

٥١	٢١٢	اراضينك وجود دولتده موقعى
٥٢	٢١٤	ايكى نفوذ سياسى
٥٣	٢١٥	دولتك اراضى اوزرنده انحصار نفوذى ونتايجى
٥٤	٢١٩	حكومات متحده
٥٥	٢٢٣	اراضينك غيرقابل ترك اولماسى
٥٦	٢٢٩	دولتك اراضيده حق نفوذى نه‌دن عبارتدر؟
٥٧	٢٣٢	غيرمسكون اراضى
٥٨	٢٣٢	حق رقبه
٥٩ [٢]	٢٣٣	املاك خصوصيهٔ دولت، املاك عموميهٔ دولت

۹ — حكومت

٦٠	٢٣٧	حكومتك تعريفى
٦١	٢٣٨	امر وتنفيذ امر

[١] سهواً مكرر (٤٥) ديزلمش.
[٢] سهواً (٤٦) ديزلمش .

Digitized by Microsoft®

١٩	٧٤	خلافت
٢٠	٧٦	بيعت
٢١	٧٩	ولايت عهد
٢٢	٨٦	خليفه‌نك وظائفى
٢٣	٨٩	خليفه‌نك خلافتدن سقوطنى ايجاب ايدن احوال
٢٤	٩١	شرقده تعاملاردن متولد بعض افكار
٢٥	٩٥	اطوار دولت
٢٦	٩٧	تقسيمات دولت

٤ — اون يدنجى عصرده حقوق طبيعيه علماسى

٢٧	١٠٢	حقوق طبيعيه علماسى
٢٨	١٠٤	هوبس
٢٩	١٠٩	لوق
٣٠	١١٤	مونتسكيو
٣١	١٢٤	روسو

٥ — دولت و حاكميت مليه حقنده بعض مطالعات

٣٢	١٣٨	تك اوقراتيق نظريه‌لر
٣٣	١٤١	دموقراتيق نظريه‌لر
٣٤	١٤٣	مقاوله اجتماعيه
٣٥	١٤٦	حاكميت مليه حقنده مناقشه
٣٦	١٥٧	حاكميت مليه وحق
٣٧	١٦١	دولتك خواص ممتازه‌سى

٦ — ملت

٣٨	١٦٧	ملت حقنده ايضاحات
٣٩	١٧١	تعاون اجتماعى
٤٠	١٧٧	نفوذ دولت يالكز افراد ملته مى تطبيق اولنور؟

Digitized by Microsoft®

۱ — مدخل

صره نومروسی	صحیفه	
۱	۳	حقوق اساسیه‌نك علوم سائرهٔ حقوقیه‌یه نظراً موقعی
۲	۵	حقوق اساسیه ایله حقوق اداره
۳	٦	حقوق اساسیه‌نك موضوعی
٤	۷	حقوق اساسیه‌نك تعریفی
۵	۸	حقوق اساسیه‌نك فائده‌سی
٦	۱۲	حقوق اساسیه‌نك غایه‌سی واخلاق
۷	۱٦	اخلاق ومنفعت عمومیه
۸	۲۳	حقوق اساسیه‌نك منابعی
۹	۲۹	قوانین اساسیهٔ مکتوبه وعرف وتعامل
۱۰	۳٤	مکتوب قانون اساسیلرك تابع اولمسی ایجاب ایدن شرائط
۱۱	٤۰	قانون اساسیلرده تعدیلات نه صورتله اجرا ایدیلیر
۱۲	٤۳	قانون اساسیلرك مندرجاتی
۱۳	٤٦	قانون اساسی عثمانینك ماهیتی وصورت تعدیلی

۲ — دولت ودولت حقنده نظریه‌لر

۱٤ [۱]	۵۳	دولتك تعریفی
۱۵	۵٦	افلاطونك نظریه‌سی
۱٦	٦۰	آرسطونك نظریه‌سی
۱۷	٦۸	زه‌نون

۳ — حاکمیت سیاسیه و احکام اسلامیه

۱۸	۷۲	خلیفه‌نك وظیفه‌سی نه‌در ؟ حکمدارلره قابل قیاسمیدر ؟

[۱] ۵۳ نجی صحیفه‌دن ۷۹ نجی صحیفه‌یه قدر دوام ایتمسی لازم‌کلن (۱٤ ـ ۲۱) نومروله کتابه سهواً یازیلمامشدر .

Digitized by Microsoft®

معلل بالاعتراض برمقصد سیاسی ایله واقع اولان مراجعت رد اولونور. برده ادعا اولنان شیلر غایت سطحی و وهله اولاده تعقیباته اساس اوله میه جغی بدیهی اولور و مرور زمانه ده خلل کتیرمز سه اووقت ده رد اولونور و مجلسك مدت اجتماعیه سنك ختامنه تعلیق ایدیلور.

مجلس مبعوثانك اساسی تدقیق ایتمه رك یالکز محاذیر سیاسیه یه حصر مذاکرات و مقررات ایتمسی تفریق قوا قاعده سنك ایجابات اساسیه سندندر عکس حالده مجلس مبعوثان بر محکمه صفتنی اکتساب ایتمش اولورکه قطعیاً غیر وارددر.

مع مافیه مجلس اسناد اولونان جرمك جنایتی جنحه می اولدیغنه دائر ـ اساسه کیریشمکسزین و مظنونلردن صادر اولوب اولمدیغنی اکلامغه چالیشمسزین ـ برباب مذاکره آچه بیلیر. بوراده مقصد طلب واقعك ۷۹ نجی ماده ده موجود اولان مصونیته توافق ایدوب ایتمدیکنی اکلامقدر؛ یوقسه مبعوثی تجزیه و یا محکوم ایتمك دکلدر.

بر مدت اجتماع خارجنده برمبعوث حقنده تعقیبات و محاکمات اجراسی ممکن اولدیغی حالده بو مدت فوت ایدلدکدن صوکره مجلس مبعوثاندن توقیف و محاکمه ایچون قرار استحصالنه تشبث ایدیله مز و مجلس بویله برتشبثی بحق رد ایدر چونکه مجلسه مراجعت ایتمکسزین مبعوثدن طلب حق ممکن ایدی.

مجلس مبعوثان توقیف و محاکمه یه قرار ویردکدن صوکره علاقه دار اولان مبعوث درحال افراد عادیه منزله سنه اینر و هر دلو مصونیتی غائب ایدر.

افراددن بری برمبعوث علیهنده مجلس مبعوثانه مشتکی صفتیله مراجعت ایتدکدن صوکره مجلس قرارنی ویرمکسزین شکایتدن صرف نظر ایدرسه معاملات متقدمه حکمدن ساقط اولور و مجلس رئیسی کیفیتی هیئته تبلیغ ایدر، بوتبلیغ هیچ برمذاکره یه اساس اوله ماز.

بهمه‌حال مجلسه تبلیغ ایدر . انجق شکایتنامه‌یی حرفیاً اوقومسی معتاد دکلدر . حتی کیمك علیهنده ونه ایچون دعوی اقامه‌ایدلمش اولدیغنی‌دخی تصریح ایتمز مکرکه علاقه‌دار اولان مبعوث‌کندیسی ایضاحات ویرمکه قالقشسون . حاضر اولمیان بر اعضانك غیابنده علیهنده‌کی اقامهٔ‌دعوی مراجعتنامه‌سی‌اوقونمق معتاد دکلدر. غائبك عودتنه وختام مأذونیتنه انتظار اولنور . اکر مجلسك مدت اجتماعیه‌سی یاقلاشمش‌ایسه مجلس رئیسی‌بوبابده‌کی مراجعاتی‌مجلسه بیلدیرمز زیرامجلس قریباً‌طاغیله‌جغندن مجلسك‌موافقی‌اولمقسزین دخی‌تعقیبات ومحاکماتهٔ‌امکان حاصل‌اوله‌جقدر معمافیه‌مرور زمانك سکته‌دار اولمسی ملحوظ اولور ایسه مرور زمان حقنه خلل کلمه‌سی‌ایچون مجلس رئیسنك بلافاتهٔ وقت مجلسی کیفیت دعوادن بروجه بالا مختصراً ورسماً خبردارایتمسی‌لازمدر.

رئیس اقامهٔ دعوی کیفیتندن مجلسی رسماً خبردار ایتدکدن صوکره مسئله شعبه‌لره حواله اولونور . ایجاب ایدرسه حواله مستعجلاً اولور ومستعجلیتی علاقه‌دار اولان مبعوث طلب ایدر ایسه رد اولونماز . بونك‌ایچون برانجمن تشکیل وبرراپورتنظیم ایدیلور مجلسده دائما بوکبی مباحث روز نامهٔ مذاکراتده مسائل سائره‌یه تقدیم والسریع طریقلرله مذاکره ایدیلور .

مجلس مبعوثان اثنای مذاکره‌ده ذات مسئله‌نك تدقیقنه‌قطعیاً کیریشمز زیرا بوتدقیقات عدلیه‌یه عائددر . مجلسك صلاحیت تدقیقیه‌سی سیاسی اولوب توقیف ایدلمك ایسته‌نیلن مبعوثك بر غرض سیاسی‌یه ، برفرقه احتراصنه ، برانتخاب انتریقه‌سنه قربان اولوب اولمدیغنی تعیینه معطوفدر .

Digitized by Microsoft ®

اولديغى ايچون بويله براحتياط لازمدر .

مدعى عموميلك طرفندن مجلس مبعوثان رياستنه خطاباً بر مبعوث عليهنده واقع اولهجق طلبنامهنك تعقيباته مساعده ايچون مجلس مبعوثانى آز چوق اقناع ايدهجك ومجلس مبعوثانى حال فعاليته قويه بيلهجك درجهده دلائلى محتوى اولهجغى طبيعيدر . فقط افرادك مبعوثان عليهنده غرض وافتراو تزييف وترذيل مقصديله حركت ايتملرى مستبعد اولمديغندن بويله برمقصد اوغورنده بوتون مجلسى حال فعاليته قويوب آنى عبثله اشتغال ايتديرمك غير جائز ومبعوث عليهنده تعقيباته مساعده اولونمسه بيله اووقته قدر مسئله ولوله‌دار بر شكل آلهبيلهجكندن مبعوثك حيثيتى يرينه كلمسى‌ده بك مشكل‌در .

مبعوث عليهنه دعواجى اولان نه‌مدعى عمومى ونه‌ده‌على‌العاده برفرد اوليوب دولتك برمأمورى اولور ايسه بودرجه احتياطه محل كورلمز مأمورك استدعا زيرنده‌كى امضاسى مصدق اولمق كفايت ايدر بر مأمورك مبعوثه ذم وقدح وافترا ايتمسى حالنده آمرى طرفندن عزل ايله تأديب اولونه بيلمسى تأمينات كافيه عد اولونور . مع مافيه بك كوچوك طبقه‌ده اولان مأمورلر حقنده فضله احتياطلى بولنمق‌ده فائده‌دن خالى دكلدر ظننده‌يز .

برمبعوث طرفندن ديكر برمبعوث عليهنده اقامهٔ دعوى‌حالنده مبعوثك صفتى تأمينات كافيه كوريله‌رك بالاده‌كى احتياطلره محل قالماز . مع‌مافيه طلب واقعك محل حيثيت وناموس برحكمى تضمن ايتمه‌مسى لزومى آشكاردر .

بر مبعوث عليهنده واقع‌اولان‌مراجعتى مجلس مبعوثان رئيسى

Digitized by Microsoft®

چاغیرلمسی ۷۹ نجی ماده‌نك حكمنه داخل ومصونیت مبعوثان قاعده‌سنی مخل دكلدر . انجق بو معاملاتك هیچ بری مبعوثك حریت شخصیه‌سنی اخلال ایده‌جك بر اجباره‌ده منتهی اوله‌ماز.

۲۲۰ مبعوثاندن تعقیب ایدیلن احوال.— برمبعوثك توقیف ومحاكمه‌سنده مجلس مبعوثانك قرار وموافقتنی استحصال ایچون تعقیبی لازم كلن اصول نه‌دن عبارتدر ؟ هنوز بو كبی قواعدی تطبیقه آلیشیق اولمدیغندن وبوكادائر ذاتاً احكام‌قانونیه ونظامات موضوع اولمدیغندن مشروطیت‌عثمانیه نقطهٔ نظرندن بوبابده‌صریح بر مطالعه بیان ایتمك كوجدر . مع مافیه ممالك سائره‌ده‌كی امثاله باقه‌رق بعض حقایق استخراجی متعسر دكلدر .

مقام ریاست مجلس مبعوثانك خارج ایله خط تماس ووصلنی تشكیل ایتدیكندن بوبابده‌كی مراجعات رسمیه‌نك اومقامه‌خطاباً واقع اولمسی ضروریدر. نته كیم عثمانلی مجلس مبعوثانده‌ده بویله اولمشدر طلب واقع یامدعی عمومیلك طرفندن یا ادعانامه عدلیه نظارتی واسطه‌سیله ویاخود علی‌العاده افراد طرفندن‌طوغریدن طوغری‌یه مقام ریاسته مراجعت صورتیله واقع اولور .

ایكنجی‌تقدیرده مستدعی‌محكمه حضورنده بردعوی‌اقامه‌ایتمش اولدیغنی و دعواسنك جریانی مبعوثك مصونیتی ایله سكته‌دار اولمش بولوندیغنی اثبات ایتمسی لازمدر . دعوانك صمیمیتی ومبعوثك ناحق یره بعض ازعاجات‌ایله حیثیتنك خلدار اولماسی ایچون بواقبلی تأمینات ضروری كوریلور . بالخاصه افرادك مجلس مبعوثان ریاستنه اولور اولماز وسیله‌لرله مراجعت ایدرك شرفی خلدار ایتمك ایسته‌دكلری مبعوثی اضرار ایلمری وارد خاطر

Digitized by Microsoft®

انجق عثمانلی قانون اساسیسی صریح اولدیغندن جرم مشهود حالنده بو طریقه کیتمکه بالطبع امکان یوقدر ممالك سائره‌نك بعضیسنده مجلس مبعوثانك مدت تعطیلیه‌سی اثناسنده توقیف ایدیلن مبعوثلر حقنده مجلسلرك بعدالاجتماع تأخیرمحاکمه‌یه وموقتاً مظنونی تخلیه ایتدرمکه حقلری اولدیغی حالده بزده بوده مصرح اولدیغی ایچون بالطبع وارد خاطر اولهماز .

مصونیت، مبعوثك شخصنه تعلق ایتدیکی کبی مسکنی‌ده احاطه ایدرمی؟ مثلا مجلس مبعوثان حال اجتماعده ایکن مجلسك موافقتی اولمقسزین برمبعوثك خانه‌سی تحری واوراقی تدقیق اونونه‌بیلیرمی؟ مبعوثلرك شخصی کبی اقامتکاه ومسکنلری‌ده تعرضدن مصون اولورمی ؟ قانون اساسینك سکوتنه نظراً بوراده‌ده قواعدعمومیه جاری اولمق بناءً علیه تحری‌یه بر مانع قانونی کورمهمك لازمدر. تحقیقات ابتدائیه وحتی تعقیبات بعض احوالده اوراق ومساکن تدقیق وتحری اولونمقسزین اجرا ایدیلهمز وبناءً علیه برمبعوثك توقیفه نه‌درجه شایان اولدیغی تعمیق اولونوب مجلس مبعوثاندن توقیف ومحاکمه ایچون اساسلی بر طلب واقع اولهماز .

مدت اجتماعیه خارجنده توقیف ومحاکمه ایدیلن مبعوثلرك تخلیه‌سنی وموقوفیت ومحاکمه‌لرینك تأخیرینی مجلس مبعوثان بعدالاجتماع فرانسه‌ده وسائر بعض مملکتلرده اولدیغی کبی طلب ایده‌مز. چونکه بوکا دائر مأذونیت صریحهٔ قانونیه یوقدر .

شوایضاحاته نظراً مبعوثك معلوماتنه مراجعت مقصدیله جلبی، کندیسنه دعوتیه ورقه‌سی ارسالی وحتی شهادت صفتیله محکمه‌یه

Digitized by Microsoft®

الزمدر.. بناءعلیه ادارهٔعرفیه حکمفرما اولمیان یرلرده ویا ادارهٔ عرفیه حکمفرما اولدیغی حالده محاکم عادیه طرفندن اجرای تحقیقات وتعقیبات لازم کلدیکی احوالده ۷۹ نجی ماده نك حکم مقیدی عودت ایتمك ضرور یدر وضابطه تحقیقاتی اجرا ومدعی عمومی ادعانامه سنی درمیان ومستنطق استجوابانه دوام ایدر ونه وقت توقیف معامله سی یاپلمق لازم کلیرسه ایشته انجق اووقت مجلس مبعوثانه اشعار کیفیت مجبوری اولور .

جرم مشهود حالنده مبعوثلره عائد بو مصونیت موقته نك زائل وقواعد واحکام عمومیه نك جاری اولمه جغی ۷۹ نجی ماده نك بر جنحه وجنایت اجرا ایدرکن ویا اجرایی متعاقب طوتولمدقجه توقیف ومحاکمه اولونه مازقیدندن مستفاد اولور . بو فقره جرم مشهودك بر نوع تعریفندن عبارت ونقط یالکز جنایتی دکل ، جنحه یی ده شاملدر . ممالك سائره نك قسم اعظمنده جرم مشهود حالنده دخی بر مبعوثك توقیف اولونمقله برابر درعقب مجلس مبعوثان ریاستنه اخبار کیفیت لازم کلیور. فرانسه قانون اساسیسنك بالاده ذکر ایتدیکمز ۱٤ نجی ماده سنجه اجرا ایدیلن بر تفسیر موجبنجه مجلس مبعوثان تعقیبات ومحاکمانه دوام ایدلمسنه مأذونیت ویره بیلمه جکی کبی ارزو ایتدیکی تقدیرده تعقیبات ومحاکماتی مدت اجتماعیه نك صوکنه قدر تأخیر ایتدیره رك مبعوثك تخلیه سنی طلب ایده بیلیر . بوبابده پك چوقده امثال جریان ایتمشدر . (اوژدن پیره مراجعت مع مافیه موسیو دوکوی معافیات و استثنائیاتك تقییداً تفسیرینه طرفدار اولدیغی ایچون بوکا معارضدر)

Digitized by Microsoft®

بحثمز اولان ٧٩ نجی ماده ایله مبعوثانه تأمین ایدیلن مصونیت ادارهٔ عرفیه قرارنامه‌سنه تذییل ایدیلن بالاده‌کی ماده سایه‌سنده اعیانه‌ده سرایت ایتدیریله‌مز .

«تعقیبات»حقنده وضع اولونان تقییده‌کلنجه : بزجه‌ادارهٔ‌عرفیه قرارنامه‌سنك بوذیلی ٧٩ نجی ماده‌نك مفاد وما آلنی اکمال وتفسیر ایتمك استعدادنده دکلدر.قانون اساسی‌یی تفسیرایتمك یالکزاعیانك حقیدر . بناءً علیه بوراده تفسیردن بحثه محل یوقدر . مصونیت دفعاتله تکرار ایتدیکمز وجهله اساساً استثنائی برامتیاز اولوب تقییداً تطبیق اولونمق ایجاب ایده‌جکندن ذیلده‌کی ماده‌یه رغماً مبعوثلرك «تعقیباتدن» مصون اولمامسی اقتضا ایدرسه‌ده بزده‌قانونلرك قانون اساسی‌یه موافق ویامخالف اولدیغنی تعیین ایده‌جك مرجع مفقود وبوسببله‌علی‌الاصول قوهٔ تشریعیه‌دن‌کچن هرهانکی قانونك حکم ظاهریله عمل ایدلمدیکی تقدیرده انواع تشوشات ظهوری ملحوظ بولندیغندن حکامك ومأمورلرك ارتق بوذیلده‌کی‌ظاهری احکامه رعایت ایتملری وقانون اساسی‌یه موافقت ویاعدم موافقتنی بهانه ایدرك مشکلات وغوائل چیقارمامارلری مقتضیدر. بناءً علیه ادارهٔ‌عرفیه جاری‌ایکن مبعوثلرك فضله برامتیازی،توقیف‌اولونمق شویله‌طورسون « تعقیب » ده ایدیله‌مه‌مك امتیازی ظهور ایدیور.

فقط بوراده‌ده سؤ تفهمه محل قالمامق اوزره شمدیدن بیان ایتملی‌یز که ادارهٔ عرفیه محاکمی خارجنده ینه قانون اساسی‌یه رجوع ایتمك‌وادارهٔ عرفیه قانوننامه‌سنك‌ذیلنی نظر دقته آلمامق

Digitized by Microsoft®

کلمزسه (٧٩) نجی ماده عبث ولغو اولور .

هرنه‌قدر قانون‌اساسیده مبعوثلرك «تعقیبندن» بحث‌اولونمامسی مبعوثلرك تعقیباتدن مصون اولمق امتیازینه مالك اوله‌میه‌جقلرینی کوستریورسه‌ده ادارهٔ عرفیه قرارنامه‌سنه تذییل ایدلدیکنی بالاده یازدیغمز ایکی ماده‌دن برنجیسی [١٥ جمادی‌الاخر ١٣٢٧ و ٢٠ حزیران ١٣٢٥] ادارهٔ عرفیه اعلانی مستلزم احوالدن‌طولایی مظنون علیه اولانلر هرنه رتبه‌ده اولورلرسه اولسونلر ارادهٔ‌سنیه استحصال اولونمقسزین تحت محاکمه‌یه آلنورلر انجق اعیان ومبعوثانك تعقیب وتوقیف واتهام ومحاکمه‌لری شرائطی حقنده قانون اساسیده معین احکامه خلل کلمه‌جکدر مآلنده اولوب بوندن هم اعیانك مصونیتدن استفاده ایده‌جکی، هم ده . کرك اعیانك ، کرك‌مبعوثانك توقیف اولونمق شویله طورسون تعقیباته دخی دوچار اوله‌میه‌جقلری نتیجه‌سی استخراج اولونور ایسه ده ادارهٔ عرفیه قرارنامه‌سنه تذییل ایدیلن ماده‌لرك قانون اساسی احکامنی تغییر وحتی تفسیر ایتمکلری غیر ممکن اولدیغنه نظراً ذیل مذکورده‌کی اعیانه‌متعلق حکمك نهایت قانون اساسینك ٤٨ نجی ماده‌سنه تعلق ایده‌جکی بدیهیدر . یعنی ٤٨ نجی ماده‌ده مذکور خیانت وقانون اساسیی نقض والغایه تصدی وارتکاب جرائم معلومهٔ ثلثه‌سندن طولایی ادارهٔ عرفیه تحتنده متشکل دیوان حربلرك نه‌مبعوثانی و نه‌ده اعیانی خود بخود تعقیب وتوقیف واتهام ومحاکمه ایده‌میه‌جکلری معناسنددر . یوقسه موضوع

Digitized by Microsoft ®

واعوجاجلى برطريق طوته جقلرينه دعوايى جهت جزائيه دن تجريد محاكم عاديه وحقوقيه حضورنده ضرر مادى ومعنوى تضمين ايتديرمكه تشبث ايتملرى دها مفيد ومثمر اولور .

مبعوثلرك مصونيتى — مدت اجتماع اثناسنده — ادارهٔ عرفيه وديوان حربلر مقرراتنه دخى تابع دكلدر . ادارهٔ عرفيه نظامنامه سنه تذيل ايديلن ايكى ماده بوجهتى تأمين ايتمشدر . شو حالده ديوان حرب طرفندن تعقيب وتوقيفى لازم كلن بر مبعوث ايچون اول امرده مجلس مبعوثانك اكثريت آرا ايله قرارينى استحصال ايتمك لازمدر . نته كيم ٣١ مارت حادثه سنده ذيمدخل اولمقله مظنون اولان برات مبعوثى اسماعيل كمال واركرى مبعوثى مفيد بكلر حقنده تعقيبات قانونيه اجراسى ايچون ايلك سنهٔ اجتماعيه اثناسنده مجلس مبعوثاندن استيذان كيفيت اولونمش ، فقط مجلس مبعوثان موافقتنى ويرمه مش ايدى .

٧٩ نجى ماده يالكز توقيف ومحاكمه دن بحث ايدييور عجبا مبعوث حقنده تحقيقات ابتدائيه وضابطه وتعقيبات كبى معاملات قانونيه يه توسل اولونه مازمى ؟ فكريمزجه توسل اولنمسى يالكز قانون اساسينك بوبابده كى سكوتندن طولايى دكل ، ذات مصلحت اعتباريله ده ضروريدر . زيرا بر مبعوثك شايان توقيف ومحاكمه اولديغنه دائر ظن غالب حصوله كتيروب مجلس مبعوثانك موافقتنى طلبه نوعما كسب استحقاق ايده بيلمك ايچون تحقيقات ابتدائيه وحريت شخصيه يه خلل كلمه مك شرطيله تعقيبات متقدمه وقوعه

Digitized by Microsoft ®

قاعده جاریدر . عجبا برقباحتدن‌طولایی تعقیبات قانونیه اجراسی لازم‌کلیرسه ینه مجلس مبعوثانك مأذونیتی استحصال ایتمك لازم کلیرمی ؟ احکام استثنائیه تقییداً تفسیر اولونمق طبیعی اولدیغندن قباحتدن‌طولایی مبعوثلرك هیچ‌برامتیاز ومصونیتلری اولمامق‌لازم کلسنه طرفدارم . باخصوص‌که قباحتدن‌طولایی مبعوثلرك دوچار اولدقلری ازعاجات وظیفهٔ مبعوثیتلرینی ایفایه مانع اولدقجق درجه‌ده حائز تأثیر واهمیت دکلدر . معمافیه فرانسه‌ده ۱۹۰٤ ده مبعوثاندن بری اوتوموبیل نظاماتنه مخالف حرکت ایتدیکندن طولایی‌صلح محکمه‌سی طرفندن جلب ایدلمش فقط مجلس مبعوثان مدت اجتماعیه‌نك ختامه دکین معاملهنك توقیفی جهتنه قرار ویرمشدر . [۱ تموز ۱۹۰٤]

عجبا حقوق عادیه‌دن‌طولایی مبعوثك علیهنه اقامه ایدیلدقجك دعوی‌ده عینی اسباب تأخیریه‌یی حاویمیدر ؟ بونك ایچون‌ده مجلس مبعوثانك مأذونیتی وقرارینی استحصال ایتمك ویا مدت اجتماعیه‌نك ختامنه انتظار ایتمك لازمیدر ؟ احکام استثنائیه تحدیداً وتقییداً تفسیر اولونمق‌قواعدعمومیه‌دن‌اولدیغندن‌بوراده‌ده مبعوثلر حقنده‌قواعد عمومیه جاری اولدقجق بناءً علیه مبعوثلرك هیچ بر مصونیت وامتیازدن مستفید اولدقمیه‌جقلری‌طبیعیدر . حتی بعض جرائمدن متضرر اولان اشخاصك تعقیبات جزائیه اجرا ایدوب مجلس مبعوثانك موافقتی استحصاله تشبثلری کبی‌عسرتلی

Digitized by Microsoft®

اولونمامش وفقط انتخابى اجرا اولونه‌رق مجلسده اثبات وجود ايتمش مبعوثده مصونيتدن مستفيددر .

مصونيت مبعوثان نه‌كبى نتايج ويرير؟ اكر بر محكمه ويا مأمور مجلس مبعوثانك موافقتى اولمقسزين تعقيبات وتوقيفات اجرا ايتمشسه بو بابده‌كى معاملات كاملا كأن لم يكن حكمنده‌در . وقانون اساسى يه مخالفدر . حتى فرانسه‌ده بالاده بيان ايتديكمز وجهله جزاى مخصوصى مستلزمدر . بزده‌ده اكر مبعوث توقيف اولونمشسه توقيف ايدنلر حقنده بغير حق توقيف اشخاص جزاسى تعيين ايدلمك لازم كله‌جكى موافق اولور ظن ايدرم .

تعقيبات ومحاكمات مجلس مبعوثاندن مأذونيت طلبنى تضمن ايتديكندن بو طلب صره‌سنده وقت كچمسى ممكن‌در . شو حالده بوكبى معاملات ايچون كچمش زمانلر « مرور زمان » مدتنه محسوب ايديله‌بيلير مى ؟ فرانسه‌ده بوكا دائر مختلف تاريخلرده اتخاذ اولونان مقررات بويوزدن واقع اولان تأخراتك مرور زمانى قطع ايده‌ميه‌جكى مركزنده‌در . بومسئله‌نك بالخاصه جرائم مطبوعات اعتباريله اهميتى واردر . چونكه بونوع جرائم ايچون بزده مرور زمان او چ آى اولديغندن مجلس مبعوثانجه واقع اولان تأخرات هروقت « مرور زمان » مدتى كچه‌بيلير ومتضرر اولان شخصك ياحكومتك حقى ضايع اولور .

قانون اساسيمز يتمش طقوزنجى ماده‌ده جنحه وجنايتدن بحث ايدييور . قبلا حتى ذكر ايتمور . همان هر مملكتده‌ده عين

Digitized by Microsoft®

شایان دقت اولان جهت اعیاندن بحث ایدلمه‌مه‌سیدر . مبعوثانك بو مصونیتی استثنائی اولدیغندن یالکز مبعوثانه منحصر اولمق ضروریدر . قواعدعمومیه وممالك سائره‌ده‌کی امثاله مخالف اولان حکم قانونیه‌کی بو نقصانك اکمال ایدلمسی لازمدر . مع‌مافیه ٤٨ نجی ماده موجبنجه خیانت و قانون اساسی‌یی نقض والغایه تصدی وارتکاب جرملرندن بریله‌متهم اولمق حالنده مبعوثان ایله‌اعیان مساوی درجه‌ده حائز امتیازو مصونیتدر وبوکبی جرملردن‌طولایی تعقیباته جواز ٧٩ نجی ماده موجبنجه علی العاده اکثریتله دکل ثلثان اکثریت مطلقه ایله واقع اولمق لازم کلیر بالاده‌کی اوچ جرم خارجنده اعیان ایچون ٧٩ نجی ماده‌دن استفاده امکانی مفقوددر .

مبعوثانه متعلق بو مصونیت بزده یالکز مجلس مبعوثانك زمان اجتماعنه منحصردر . عزیمت وعودت زمانلری ایچون مصونیته متعلق برصراحت موجود اولمامسی استثناءً جاری اولان مصونیت امتیازینك یالکز تصریح اولونان مدته‌مختص اولمه‌جغنی کوسته‌ریر . برده‌مجلسلرك اثنای اجتماعنده ـ ایام‌عیدیه ومخصوصه‌مستثنا اولدیغی حالده ـ کرك‌حکومت امرنامه‌سیله وکرك مجلس‌قراریله واقع اولان تعطیل وتأجیل مدتلری ظرفنده‌ده مصونیتك دوام ایدوب ایتمیه‌جکی مسئله‌سی وارد وموجود دکلدر . فرانسه‌ده مصونیت بوکبی موقت تعطیل زمانلرینی علی‌الاطلاق شاملدر .. هنوز مضبطه‌سی تصدیق

Digitized by Microsoft®

اعضاسی علیهنده هر درلو تعقیبات جزائیه ویا من جهت الجزا ومن جهت المال واقع اولان محبوسیت احتیاطیه (توقیف) مجلسك طلبی اوزرینه مدت اجتماعیه ظرفنده تعطیل اولنور »

اسپانیا قورتس مجلسلرنده مدت اجتماعیه ایچون فرانسه‌ده‌کی مصونیت جاری اولوب مدت تعطیلیه اثناسنده بر توقیف ویا بر تعقیب واقع اولور ایسه سرعت ممکنه ایله مجلسه معلومات اعطاسی لازمدر . ومجلس قرارینی حاکمیتنه بناءً ویرر . اعیان ومبعوثان طرفندن ارتکاب اولونان جنایتلرك محاکمه‌سی محکمهٔ تمییزه عائددر .

ژاپونیاده ١٨٨٩ قانونك ٥٣ نجی ماده‌سی ممالك سائره‌ده‌موجود اولمیان بر حکمی حاویدر :

« پارلمنتو اعضاسندن بری مدت اجتماعیه اثناسنده‌منسوب اولدیغی هیئتك مساعده‌سی اولمقسزین توقیف اولونه‌ماز . مکرکه جرم مشهود حالنده بولونه ویاخود داخلی ویا خارجی بر اغتشاشه مرتبط بر جرم ارتکاب ایده »

روسیه‌نك ١٩ اغستوس ١٩٠٥ فرمانی موجبنجه دوما (مجلس مبعوثان) مجلسی اعضاسندن هیچ بری برمحکمه‌نك قراری اولمقسزین حریتلرندن محروم ایدیله‌مزلر . دینایچون توقیف اولونه‌مازلر (ماده ١٥) بونکله برابر ١٩ نجی موجبنجه ادای دینده‌عاجز اولانلر عجز مسئله‌سنك ماهیتی حقنده اجرای تحقیقات ایدیلنجه‌یه قدر موقتاً مذاکرات صالونندن بولونمقدن منع ایدیلورلر .

روسیه‌ده‌کی مصونیتك ممالك سائره‌ده‌کی مصونیتلره مشابه اولدیغی شو مجمل معلوماتدن اکلاشیلور .

٢١٩ مصونیتك ماهیتی ، اشکالی، انواعی ، نتایجی — عثمانلی قانون اساسیسنك مصونیته متعلق ٧٩ نجی ماده‌سی یوقاریده ذکر ایتدیکمز مثاللردن بعض خصوصاتجه فرقلیدر . بوماده‌ده‌الك زیاده

Digitized by Microsoft®

نوروجده اولجه اسوج حکمدارینه تبعیتدن طولایی قوهٔ تشریعیه ایله قوهٔ اجرائیه ارهسنده دهازیاده استعداد تصادم موجود اولدیغندن ستورتینغ (پارلمنتو) مجلسی اعضاسنك مصونیتی اسوجدن دها زیاده تأمین اولونمشدر . قانون اساسینك ٦٦ نجی مادهسی موجبنجه ملت وکیللری ستورتینغ مجلسنه کرك عزیمتلری وکرك اورادهاقامتلری وکرك اورادن عودتلری اثناسنده ـ جرم مشهوددن غیری احوالده ـ توقیف اولونهمازلر .

اوستریانك رایخشرات مجلسنده مصونیت مبعوثان دها صیقیدر . ١٨٦٧ قانونك ١٦ نجی مادهسی شو صورتله محرردر :

« رایخشرات مجلسی اعضاسندنهیچ بری برمدت اجتماعیه اثناسنده قانون جزانك حکم وشمولنه تابع بر فعلدن طولایی مجلسك مساعدهسی اولمقسزین توقیف وتعقیبات عدلیهیه دوچار ایدیلهمز . مکرکه جرممشهود حالنده بولونه . . جرم مشهود حالنده دخی جهت عدلیه درعقب مجلس ریاستنه اخبار کیفیت ایتملیدر. مجلسك طلبی اوزرینه بوتون مدت اجتماعیه اثناسنده معاملهٔ توقیفیه رفع وتعقیبات عدلیه تعطیل اولونهبیلیر. مجلسك مدت اجتماعیه خارجنده واقع اولان توقیفات وجریان ایدن تحقیقاتحقندهده عینی حق واردر . »

المانیانك رایخشتاع مجلسی اعضاسنه متعلق مصونیت ٣١ نجی مادهده مذکور اولوب بوده پروسیانك ١٨٥٠ تاریخلی قانون اساسیسنك ٨٤ نجی مادهسنك قوپیهسیدر . بناءً علیه رایخشتاع مجلسی اعضاسیله پروسیا مجلس مبعوثانی اعضاسی عینی مصونیتلردن مستفیددر . ماده شودر :

«مدت اجتماعیه اثناسنده رایخشتاع مجلسنك مساعدهسی اولمقسزین اعضاسندن هیچ بری جرم مشهود حالنده وباجرمك ایرتسی کونی توقیف ایدلمدکچه برای تحقیقات جلب ویادعوت ویا کندیسنه اسناد اولونان برفعل مجرمانهدن طولایی توقیف ایدیلهمز دینمدن طولایی حبس ایتمك لازم کلدیکی تقدیرده عینی مساعدهنك استحصالی لازمدر . رایخشتاع مجلسی

Digitized by Microsoft ®

اولونه بیلیر . »

شو ماده یه نظراً مجلسك زمان اجتماعی خارجنده توقیف ایدیلن پارلمنتو اعضاسندن برینك تخلیه سنی ویاتعقیباتنك تأخیرینی منسوب اولدیغی هیئت امر ایده بیلیر . فرانسه قانون جزاسنك ۱۲۱ نجی ماده سی بالاده کی احکامه مخالفت ایدن مأمورین ملکیه وعدلیه حقنده جزای مخصوصی محتویدر .

بلچیقاده فرانسه ده کی « جنحه وجنایت » کلمه سی یرینه دها عمومی بر تعبیر قوللانلمشدر . یونانستانده مصونیت فرانسه نك عینی در . یالکز مدت اجتماع اثناسنده کی موقوفیت اجتماعك باشلامسیله رأساً ختام بولور. مکرکه حکومت مجلسك مساعده سنی استحصال ایده . فرانسه ده ایسه بوموقوفیت رأساً تعطیل وتأخیره اوغرامیور وحکومت توقیفه دوام ایچون رخصت ایستیه جکنه مجلس ایستر ایسه توقیفی سکته دار ایله یور .

ایتالیاده اعیان ایچون باشقه مبعوثان ایچون باشقه حکم واردر . جرم مشهوددن باشقه احواله اعیاندن هیچ بری توقیف اولونه ماز. واعیاندن برینه اسناد اولونان جرائمك محاکمه سنه یالکز اعیان هیئتی صلاحیتداردر. مبعوثانه کلنجه اونلرمدت اجتماع اثناسنده جرم مشهوددن غیری احواله نه توقیف ونه ده مجلس مبعوثانك مساعده سی اولمقسزین امور جزائیه ده محاکم حضورنده تعقیب اولونه بیلیرلر .

اسوجده ریکسداغ (اعیان ومبعوثانك هر ایکیسنه ریکسداغ عنوان مشترکی ویریلور) مجلسی اعضاسنك یکانه بر امتیازلری وارسه اوده اولجه بر تحقیقات مقدمه سی واقع اولمقسزین توقیف اولونه ماملریدر. قانون اساسینك ۱۱۱ نجی ماده سی دیبورکه : « ریکسداغ اعضاسندن بری وخیم بر جرمك تهمتی آلتنده بولونورایسه حاکم طرفندن تحقیقات اجرا ایدیلوب لزوم توقیفی تصدیق ایدلدکجه توقیف اولونه ماز . مکرکه جرم مشهود حالنده بولونه. بونکله برابر شاید حاکمك دعوتی اوزرینه اثبات وجود ایتمزسه بو بابده کی قانون عمومینك احکامنه توفیقاً حرکت اولونور . »

Digitized by Microsoft®

امريقاده اعيان ومبعوثان جنايت ، ارتكاب و اسايش عمومى يى مخل اغتشاشات خصوصاتندن غيرى احواله تعرضدن مصوندرلر وبومصونيت بوتون مدت اجتماع اثناسنده دوام ايتديكى كبى اعضانك مملكتلرندن محل مذاكره يه كلنجه يه قدر ومحل مذاكره دن اقامتكاهلرينه عودت ايدنجه يه قدر امتداد ايدر . مصونيت عزيمت، اقامت وعودت زمانلرينى استيعاب ايلر . مبعوث ويا اعيانك كيدر ايكن الكقيصه يولى تعقيب ايتمسنه ـ طريق اقصردن انحرافى موجب اسباب معذرت كوسترمك شرطيله ـ وياعودت ايدرايكن ايشلرينى كورمك ايچون لازم كلديكى قدر اوطورمسنه مانع يوقدر .

اسويچره ده ايكى مجلسه متعلق تأمينات ٢٣ كانون اول ١٨٥١ تاريخلى قانون مشتركك برنجى وايكنجى ماده لرنده محرردر . برنجى ماده موجبنجه مجلس ملى نك وحكومات متحده يه متعلق مجلس متحدك اعضاسندن هيچ برى عليهنده مجالس مذكوره نك مدت اجتماعى اثناسنده امور موكوله لرى خارجنده كى احوالدن طولايى نه تعقيبات عدليه ونه ده تعقيبات ضابطه اجرا ايديله بيلير مكركه منسوب اولدقلرى هيئتلر طرفندن مساعده اولونه .

ايكنجى ماده جرم مشهوددن ده بحث ايدرك « جرم مشهود حالنده قوة ضابطه نك مجرى توقيف واسويچره هيئت متحده سى مأمورينه تسليم ايده بيله جكنى وهيئت مذكوره مأمورلرينك توقيفى ايفاوعدم ايفايه فرار ويره بيله جكلرينى» بيان ايدييور .

فرانسه نك ١٦ تموز سنه ١٨٧٥ قانون اساسيسنك ١٤ نجى ماده سى شو يولده محرردر :

« ايكى مجلس اعضاسندن هيچ برى مدت اجتماعيه اثناسنده جرم مشهود حالى مستثنا اولهرق منسوب اولديغى هيئتك رخصتى اولمدقجه جنحه وجنايت مسائلندن طولايى تعقيب وتوقيف اولونه ماز . ايكى مجلس اعضاسندن برينك مدت اجتماعيه اثناسنده كى موقوفيتى، منسوب اولديغى هيئت طلب ايتديكى تقديرده، بوتون مدت اجتماعيه اثناسنده تعطيل

Digitized by Microsoft ®

اجتماع زمانندهده مجلسك موافقتی استحصال دائماممکن اولدیغندن سوء استعمال ظن اولوندیغی قدر درین ایز براقهماز .

٢١٨ مختلف مملکتلرده جاری اولان قاعدهلر . — بو قاعدهٔ مشروطیت هر یرده از چوق فرقلرله جاریدر . انکلترهده بر زمانلر بو قاعده یك مفرط بر طرزده جاری ایدی . واقعا او وقت مبعوثان واعیانك دینلرندن طولایی حبس اولونماملری مقصدینه معطوف ایدی. وبو قاعده صوك درجه توسیع ایدیلهرك مجلس اعضالرینك زوجهلرینه خدمتکارلرینه قدر تشمیل ایدیلور ایدی . مبعوثلرك نه خانهلرینه دخول ممکن ونهده مالارینی حجز ایتمك قابل ایدی. انجق علی العاده جنحه وجنایاتده عدلیهنك تعقیباتی توقفه اوغرامیوب یالکز اسباب توقیف مجلسه تبلیغ اولونور. ١٩٠٢ حزیرانندهبوئر محاربهسی اثناسنده غالوای مبعوثی لینچ بوئرلره فعلاً معاونت ایلدیکندن طولایی جنایت تهمتیله دوچار تعقیب اولمش وکیمسه تعقیباتك وقوعنه اعتراض ایتهمشدر . اعتراض اولونان جهت کیفیتدن مجلسك خبردار ایدلهمسی اولمشدر . معمافیه ایرتسی کون حاکم بر مکتوبله کیفیتی مجلس رئیسنه (سپهقهر) ه اخبار ایتمش ومسئله بر طرف اولمشدر . [١] مصونیت مدت اجتماعیهدن قرق کون اول باشلار قرق کون صوکرهیه قدر امتداد ایدر .

---

[١] انکلتره حقنده ایسهندن خلاصةً آلدیغمز بو معلوماته اوژهن پیهرك ویردیکی معلومات مناقض دوشمکدهدر . اوژهن پیهر ١٢٠٨ نجی صحیفهده انکلترهدهکی مصونیتدن بحث ایدرایکن پارلمنتو اعضاسنك مدت اجتماع اثناسنده جرم مشهوددن غیری احوالده توقیف اولونهمیهجقلرینی وجرم مشهود حالنده برتوقیف واقع اولسه دخی توقیف اولونان ذاتك منسوب اولدیغی مجلس رئیسنه بلاتأخیر اخبار کیفیت لازم کلهجکنی ومجلسك دوام تعقیباته موافقت ویا مخالفت ایتمکده بولوندیغنه کمال حاکمیتیله قرار ویرمکله مکلف اولدیغنی سویلهیور .

Digitized by Microsoft®

چکینه‌رك بویله بر مسئله‌نك یوم مذاکره‌سنده اومبعوثك مجلسده بولونمامسنی اخص آمال ایدینه‌بیلیر وبناءً علیه بربهانه‌ویا از چوق معقول براسناد بوله‌رق مدعی عمومیلکی تعقیبات وتوقیفاته سوقه وحتی افراداهالیدن برینی مبعوثك علیهنه تحریکه‌موفق اولورایسه مقصدی حاصل وفقط مملکت ایچون مهم بر منفعت تأمین ایده‌بیله‌جك بر مراقبه‌نك ثمراتی زائل اولمش اولور . بالخاصه مملکتده بحران حکمفرما اولدیغی واختلافات سیاسیه شدت کسب ایله‌دیکی صره‌لرده بو نوع مصونیته اشد لزوم واردر . حکومت ویاافراد اهالیدن هرهانکی برمعارض ومخالف مبعوثلری مبعوثان حارجنده تعقیباتی مستلزم جزائی وضعیتلره القا ایده‌بیلیر ومبعوثلرله لزومسز یره قوغا وعربده چیقارته‌رق ایشه برجنحه وجنایت سوسی ویره‌بیلیرلر .

مجلس اعضاسندن برینه حقارت جمله‌سنه حقارتی متضمن اوله‌بیله‌جکندن مجلس مبعوثانك شرف وحیثیت واستقلالی‌ده‌بوکبی احوالده توقیف ومحکمه‌ایچون اعطای رأی ومأذونیت ایتمسی ایجاب ایتدیریر .

مع‌مافیه بومصونیت موقته‌دن مستفیداولمق ارزوسنده بولونان وبناءً علیه امتیازلرینی افراد ملتك وحتی حکومتك ضررینه‌اوله‌رق سؤ استعمال ایتمك استعدادنده اولان مبعوثلرده اکسیك اولماز . آنجق برقاعده‌یی محذورلریله‌دکل‌فوائدیله اولچمك‌لازم کلدیکی کبی بونوع مصونیت‌مجلسك یالکز اجتماع زمانینه‌مقصور اولدقدن‌ماعدا

Digitized by Microsoft ®

ایضاح ایدییور . شویله‌که :

« هیئت مبعوثانك مدت اجتماعیه‌سنده اعضادن هیچ بری هیئت طرفندن اتهامه سبب کافی بولوندیغنه اکثریتله قرار ویرلدیکه ویاخود برجنحه‌ویا جنایت اجرا ایدر ایکن ویا اجرایی متعاقب طوتولدقجه توقیف ومحاکمه اولونه‌ماز . »

مبعوثلر لهنده اولان بومصونیت مخل مساوات جرکین بر امتیاز کبی کوریلدیکی ایچون پك چوق اعتراضاتی دعوت ایتمکده ایسه‌ده حقیقتده بوراده‌ده تعقیب ایدیلن مقصد عالی مبعوثلرك استقلال رأی وفکرلرینی تأمین وکندیلرینی حکومتك تضییق وافرادك تهدیدندن تخلیص ایتمك وبوصورتله مجلسده‌کی مساعیلرینك مثمر ومملکت ایچون فائده‌لی اولمسنه خدمت ایله‌مکدر . بوامتیاز حدذاتنده مبعوثك لهنه دکل ملتك لهنه‌در ومبعوثك حقی دکلدر اودرجه‌ده‌که برمبعوث علیهنده بر محکمه حضورنده تعقیبات اجرا ایدیلور ایکن مبعوث سکوت ایدوب اول‌باول مجلس مبعوثانك قرارینی استحصال ایتمك لزومنی برمسئلهٔ مستأخره اولمق اوزره درمیان ایتمسه‌وحتی بن بو امتیازوحقمدن صرف‌نظر ایتدم‌دیه‌صراحةً ادعا ایتسه بیله محکمه مسئلهٔ مستأخره موجود اولدیغنه رأساً قرار ویرمکه ومبعوثك حقندن فراغتی‌قطعاً نظر اعتباره آلمامغه مجبوردر .

مبعوثلرك بالخاصه حق مراقبه‌یه مالکیتلری کندیلرینك مبعوثان مجتمع ایکن تعقیب اولونمق دغدغه‌سندن آزاده اولملرینی مستلزمدر حکومت جریزهٔ لسانیه‌یی حائز ویابر مسئله‌نك دقائقنه یویوك بر احاطه ایله واقف بر مبعوثك انتقادات ومؤاخذاتندن

Digitized by Microsoft®

اثناسنده بیان ایتدکلری مطالعه‌لردن طولایی تعقیباته دوچار اوله‌بیلیرلر .

اسویچره‌نك ۱۸۵۰ تاریخلی قانون اساسیٔ مشترکنك ۱۷ نجی مادده‌سی موجبنجه مجلس ملی ویا حکومات صغیره مجلس اعضاسی وظیفه‌لرینه متعلق «en ce qui concerne leur position d' office» بر جرم وجنحه ایله متهم اولورلرسه هر ایکی مجلسك بر قراری موجبنجه تعقیبات عدلیه‌یه دوچار اولورلر .

ایشته پارلمنتو اعضاسنك شخصلرندن زیاده منسوب اولدقلری مجلسلره مربوطیتلری حسبیله مستفید اولدقلری امتیازات ومعافیات بو ماهیتده اولوب اعضای مذکوره‌نك مسؤلیت قاعده‌سنه نظراً برده پارلمنتو خارجنده کی وضعیتلری شایان دقتدر که بونی ده بر وجه آتی تدقیق ایدهلم :

۲۱۷ پارلمنتو اعضاسنك ایکنجی نوع مصونیتی — پارلمنتو اعضاسنك مجلس داخلنده کی مصونیتلرندن ماعدا مجلس خارجنده ده برمصونیتلری واردر انجق بوایکنجیسی تاتمامدر وتعقیبات ومحاکماتی ومسؤلیتی کلیاً سالب دکلدر .

بر زمان موقته معطوف اولان بومصونیت مسؤلیتی کاملاً رفع ایتمیوب نهایت تعقیباتی تأخیر وافراد سائره‌یه نظراً دها فضله بعض معاملات ومراسمی و مثلا اعضانك منسوب اولدقلری مجلسلرك مأذونیت ومساعده‌سنی تضمن ایدر . عثمانلی قانون اساسیسنك ۷۹ نجی ماده‌سی بومصونیت موقته وناقصه‌نك ماهیتی

Digitized by Microsoft®

قانون اساسینك ١١٠ نجی ماده‌سنه کوره ریکسداغ اعضاسندن بری منسوب اولدیغی هیئتلردن برینك یدیده بش اعضاسی طرفندن مأذونیت ویرلدیکی تقدیرده مبعوثلق صفتیله واقع اولان افعال وایراد ایتدیکی نطقلردن طولایی دوچار تعقیبات اولمسی ممکندر .

نوروجده‌ستورتینغ اعضاسندن بری مجلسده قزال وخاندان قرالی‌حقنده‌کی قاعدهٔ رعایتی‌اخلال ویادوست بردولت‌حقنده کلمات تحقیریه ایراد ایدرسه جزای نقدی‌یه وحتی کورك جزاسنه‌محکوم اولور . ٧ تموز ١٨٢٨ تاریخلی قانون اساسینك ١٦ نجی‌ماده‌سی شوفقره‌یی‌ده محتویدر :

« استورتینغ مجلسی اعضاسندن بری بالالتزام اوراق اخفا ویاخود مجلس ویاانجمن حضورنده ابرازی وظیفه‌سی مقتضاسی اولان معلوماتی کتم ایدر ویاقصداً ساخته تاریخلر ایراد وساخته اوراق تبلیغ ایلرسه ساخته‌کارلق جنایتندن طولایی محکوم اوله بیلدکدن ماعدا ١٠٠ الی ١٠٠٠ (سیسدال) جزای نقدی‌یه محکوم وآتیاً بر وکالت و مأموریت قبولنه غیر لایق اولدیغی اعلان ایدیلور »

دانیمارقه‌ده‌ده اعضای مجلس (ریکسداغ مجلسی) منسوب اولدقلری هیئتلر طرفندن مأذونیت ویرلدیکی تقدیرده وظیفه

Digitized by Microsoft®

اولق اوزره یاپمغه مجبوردر یوقسه کندیسنی تعقیبات قانونیه‌یه معروض اوله‌جق بر وضعیته ، بر وضعیت خارج عن‌المجلسه قویمق مجبوریت‌قانونیه‌سی‌یوقدر . واووقت طبیعی مصونیتی مطلق وحاصل اولان ضرر مادی ومعنویتك تضمینی غیر ممکن‌درکه بوکا ضروری‌بر فنالق دیمك مجبوریتنده‌یز .

٢١٦ ممالك مختلفه‌ده جاری‌اصوللر ــ ضروری دیدیکمز بوفنالق همان‌هرمملکتك‌قانون اساسیسنده مندرجدر. ازچوق‌طارمقیاسلرله فرانسه‌ده ١٨٧٥ تاریخلی‌قانون‌اساسینك ١٣ نجی‌ماده‌سنده «هرایکی مجلس‌اعضاسندن هیچ برینك‌حین ایفای وظیفه‌ده اظهار ایتدیکی افکارواعطا ایلدیکی رأیدن طولایی‌تعقیب وتحری اولونه‌میه‌جغی» مذکوردر .

انکلتره حقوق بیـاننامه‌سنك ٩ نجی فقره‌سی شـو یولده محرردر :

« پارلمنتوده حریت کلام ومعـاملات ومذاکرات سـکته‌دار ایدلمه‌لی وهیچ بر محکمهٔ عدلیه‌ده وپارلمنتو خارجنـده هیچ بر محلده موقع تدقیق وتذکره وضع اولونماملیدر . »

بلچیقاده ، یونانستانده ، پروسـیاده ، المانیا ایمپراطورلغنده اوستریا ومجارستانده مختلف عبارات والفـاظ ایله عینی احکام قانون اساسی‌یه درج اولونمشدر .

معمافیه اسـوچ ، نوروچ ودانیمارقه حکومتلرنده مجلس اعضاسنك‌حریت کلامیه‌سی بردرجه‌یه‌قدر تقیید ایدلمشدر. اسوچ

Digitized by Microsoft ®

مجلسده‌کی سوزلر بو صورتله مجلس داخلنده‌کی مصونیتدن آزاده واحکام عادیه‌یه تابع اولور .

ممالك سائره‌ده دخی اعیاندن ویا مبعوثاندن برینك مجلسده حاضر اولمیان برکیمسه علیهنده ذم وقدحی متضمن نطقی برغزته‌ده امضاسیله ومجلسده‌کی نطقنه عطف ایتمه‌مك صورتیله تکرار ایتمسی تعقیباته محل ویره‌بیلیر. اساساً حیثیتی کوزه‌دن برمبعوث ویااعیان بو صورتله حرکت ایتملی ومجلسده‌کی مصونیتك پرده‌صیانتی ارقه‌سنه کیزلنمه‌ملیدر .

زیرا مجلس دائره‌سی داخلنده‌کی سوزلر صورت مطلقه‌ده مصونیتی تضمن ایتدیکی ایچون اعضا یااشخاصه متعلق افاده‌لرنده صوك درجه احتیاط ایتملی ویاخود احتیاطله لزوم کورمدکلری تقدیرده عین سوزلری بر محرر ویاعلی العاده برفرد ایمشلر کبی مجلس مبعوثان خارجنده ومثلا لسان مطبوعاتایله تکرار ایتملیدر. اووقت اعضا علیهنه دعوی اقامه‌ایدنلر مجلسده سویلدیکی سوزدن طولایی دکل ، خارجده سویلمش اولدیغی سوزدن طولایی تعقیبات اجرا ایتمش اولورلر . بناءً علیه بر مبعوثك خارجده‌کی افعال واقوالی حقنده نه‌کبی معاملات قانونیه جریان ایده‌جك ایسه‌اونك عینی جریان ایدرکه قریباً بو مبحث آریحه ذکر اولونه‌جقدر .

بالاده ایضاح ایتدیکمز نقطهٔ نظرك افراد واهالینك شخصیت وحیثیتی وحقوقی ایچون تأمینات قویه اولدیغنی بیانه حاجت یوقدر.

انجق مجلس عمومی اعضاسی بونی یالکز وجدانی بروظیفه

Digitized by Microsoft®

ايله محكوم اولور ايسه اعضالق صفتى زائل اولور وبو افعالك محاكمه‌سيله مجازاتى عائد اولديغى محكمه طرفندن رؤيت وحكم اولونور »

ديمك كه مصونيت برطرف اولغله برابر مجلس عمومى اعضاسى حقنده بعض تقييداته رعايت اولونور . واضع قانون مجلسك ثلثان اكثريتك موافقتى شرطيله مقله مبعوث ويااعيان لهنه احتياطكارانه برمعامله يابيور . وبوصورتله‌ده آنى على العاده افراددن تفريق ايديور .

٢١٥ نطقلر ونشريات — مجلس عموميده ايراد اولونان نطقلر مسؤليتى مستلزم اولديغى كبى بو نطقلرك غزتەلر طرفندن حسن نيتله نقل واقتباسى دخى نه‌خطيبلر ونه‌ده‌نقل ايدن غزتەلرحقنده هيچ برتعقيباته وحتى كنديسنى ضرردىده‌عدايدن شخص طرفندن حق جوابه اساس اولەماز معمافيه بونك عكسنه اولەرق مبعوثك ويا اعيانك غزتەلرلەحقنده واقع اولان مفتريات عليهده اقامهٔ دعوايه وتضمين ضرره‌صلاحيتى اولديغى كبى ايرادايتديكى نطقلر لقصد تحريف ويا تزييف صورتيله بر غزته صحيفه‌سنه نقل اولونورسه بوده تعقيباتى مستلزم اولەبيلير .

انكلتره‌ده وژاپونياده هرهانكى مبعوثك ويااعيانك مجلسده‌كى نطق آيريجه كندى حسابنه بر غزته ويا رساله‌ده نشر ايتمسى افرادك وحكومتك اونطقده مندرج اولان مستلزم مسؤليت خصوصات حقنده تعقيبات اجرا ايتملرينه اساس اولەبيلير .

Digitized by Microsoft®

وجزایی مستلزم جرم ماهیتده شیلر اولدیغی حالده مبعوثان ویا اعیان بونی وظیفه‌لرینی ایفا اثناسنده ارتکاب ایتدکلرندن جرم ماهیتنی جائز دکلدر .

معمافیه بر مبعوثك ویردیکی رأی یوصله‌سنك بر رشوت ومنفعت غیر مشروعه مقابلی اولدیغی تحقق ایدرسه مصونیت وعدم مسئولیت جاری اولماز . بوراده قانون اساسینك ذکری کچن ٤٧ نجی ماده‌سنه مخالفت یوقدر . چونکه مبعوث ویا اعیان ایچون تعقیبات ومسئولیتی مستلزم اولان حال پارلمنتو دائره‌سی داخلنده جریان ایدن رأی ویرمك معامله‌سی دکل ، او رأی ویرمك معامله‌سنه منتهی اولان افعال واحوال متقدمه وتالیه‌در . پارلمنتو اعضاسندن بری خارجده، منفعت غیرمشروعه ایچون رأی ویره‌جکنی تعهد ایدییور ، رأینی صاتیور وصوکره فکرینی ، رأینی اومقصدغیر مشروعه‌حصر ایدییور بناءً علیه رأی ویرمك معامله‌سنك بوس‌بوتون خارجنده قالان بو فعل ارتکاب وارتشا مستلزم جزادر .

مبعوثك ویااعیانك ارتکاب وارتشاسی حالنده دوچاراولدیغی تعقیباتك شکلنی قانون اساسینك ٤٨ نجی ماده تصرع ایدییور شویله‌که : « مجلس عمومی اعضاسندن برینك حیانت وقانون اساسی‌یی نقض والعابه تصدی وارتکاب تهمتلرندن بریله متهم اولدیغنه منسوب‌اولدیغی هیئت‌اعضای موجوده‌سنك ثلثان‌اکثریت مطلقه‌سیله قرارویریلور ویاخود قانوناً حبس ونفی‌موجب برجزا

Digitized by Microsoft®

تعین ایتدیکی جرایمی بر شخصده اجتماع ایده بیلیر [بو بحثده اوژه‌ن پیه‌ره مراجعت اولونملیدر صحیفه ۲۷۳ ومابعدی برنجی جلد]

پارلمنتو داخلنده‌کی بو مصونیتك پارلمنتو اعضاسندن اولمیان ذواته ومثلا سامعینه ومأمورین وخدمه‌یه شمولی اوله‌میه‌جغنی وبونلرك جرائمی حقنده علی‌العاده طریقلره مراجعت ضروری بولوندیغنی وبونکله برابر مجلسلری صورت عمومیه‌ده انضباطلرینه رئیسلر مأمور اولدقلرندن رئیسلره مراجعت واقع اولمقسزین تحقیقات وتعقیبات اجراسی موافق نزاکت اوله‌میه‌جغی طبیعیدر .

٢١٤ رأی وفکردن مسئولیت . — جرائم عادیه‌خارجنده‌کی احواله پارلمنتو اعضاسی حقنده عدم مسئولیت جزائیه ومالیه مطلقدر . اعیان ومبعوثان یالکز مجلسك علنی وخفی مذاکراتنده دکل انجمنلرده وشعبه‌لرده ایراد ایتدکلری تطقلردن وتحریر ایتدکلری مضبطه‌لردن وویردکلری رأیلردن طولایی هیچ بر تعقیباته وضرر زیان دعواسنه معروض اولمازلر . ایراد ایتدکلری نطقلر حکومت ویا افراد ایچون بر ضرر مادی ومعنوی تولید ایتسه وحتی افترایی متضمن ایلسه دخی حکم دکیشمز . حتی بر مبعوث بر دعواسنی اثبات ایچون بعض وثائقی ذکر وازائه ایدوب بو وثائقك ساخته اولدیغی تبین ایتسه دخی عینی قاعدهٔ مصونیت جاریدر . مبعوثك نطقلرنده حقارتی ، ایمایی متضمن سوزلر واهالینك عصیانه سوقی موجب تحریك آمیز وآتشین تشویقلر بولونه‌بیلیر . بونلر علی‌العاده افراده نظراً تعقیبات

Digitized by Microsoft®

درحال استماع ایتملری بر نوع تحقیقات ابتدائیه اولوب تنظیم اولونه‌جق مضبطه ویا تقریر ضبط ورقه‌سی حکمنده‌در .

مدعی عمومیلکجه حقوق عمومیه دعواسنك اقامه‌سی مطلقا مقام ریاستك اشعارینه متوقف اولوب اولمدیغی جای تردد واختلاف ایسه‌ده مدعی عمومیلکك اقامهٔ دعوی ایتدکدن صوکره تعقیباته رخصت ومأذونیت ویرمك مطلقا مجلس مبعوثانك حقی اولدیغی متفق علیهدر .

بوحکمی پك شدید ومفرط کورن وپارلمنتو دائره‌سنی ارباب جنایاتك برنوع ملجأ وپناهی عدایدنلر وازایسه‌ده مجلس مبعوثان دائره‌سنك تعرضدن مصونیتی قاعده‌سی بودرجه‌اولسون براحتیاطه‌لزوم کوسته‌ریر. برمجلس رئیسنك علنی برجنایت ویا جرم قبیحی حکومتدن کتم واخفا ایتمسی وبوتون برمجلسك اکا پیرو اولمسی اساساً مستبعد اولدیغی کبی مدعی عمومیلکك طلب ودعواسی اوزرینه برمجلسك برجانی ومجرمی صیانت ایتمسی‌ده عقله کلز (مکرکه‌جرم خفیف وذاتاً نظامنامهٔ داخلی ایله بر طرف ایدلمك ممکن بولونسون) مع مافیه هرحاله رغماً بر مجلسك برجانیی سینه‌سنده صاقلایه‌رق تعقیباته ممانعت ایتمسی حالنده او مجلسك اتخاذك تجددنده جزای معنویسنی چکمسی طبیعیدر .

شوراسنی‌ده سویلیه‌لم که مجلس مبعوثان دائره‌سنده وقوعه کلن جرائمدن طولایی نظامنامهٔ داخلینك تطبیقی حقوق عمومیه دعواسنه خلل کتیرمز. نظامنامهٔ داخلینك جزاسیله قانون جزانك

Digitized by Microsoft ®

نظامنامهٔ داخلیسنك ١٢٤ نجی ماده‌سندن ترجمه ایدلمشدر .]
شوتفصیلاته نظراً مجلس مبعوثان دائره‌سی داخلنده قانون‌جزانك حکمنه داخل اولان افعال تعقیباتدن مصون اولماز . مبعوثان نظامنامهٔ داخلیسنده جنایتدن بحث ایدلمه‌سی مجلس مبعوثان دائره‌سنده‌ایقاع‌ایدیلن جنایتلرك معفو اولدیغنی کوسترمز.جنحه حقنده بیله تعقیبات اجراسنه مساغ ویرن بر حکم اولویتله جنایت حقنده‌ده تعقیباته مساغ ویریر .

جرم‌قانونی ایستر مجلس‌مبعوثان دائره‌سنك مذاکره‌صالوننده اولسون ، ایستر خارجنده ومثلا انجمنده ، شعبه‌لرده ویا دیوانخانه‌لرده اولسون حکم مساویدر . کذلك جرم ایستر مبعوثان ویا اعیان طرفندن ارتکاب ایدلسون ایستر اعضادن اولیان کیمسه‌لر طرفندن ایقاع ایدلسون ینه تعقیباتی مستلزمدر .

شوقدرکه کرك مبعوثان‌وکرك اعیان حقنده بوکبی احواله‌ده تعقیبات اجراسی نظامنامهٔ داخلینك حکمندن . قانون اساسینك متنندن وقواعد عمومیهٔ مشروطیتدن مستخرج اولمق اوزره بعض قواعده تابع‌اولمق لازم کلیر . شویله‌که تعقیبات اجراسی بهمه‌حال مجلس مبعوثان ریاستی طرفندن صدارته وصدارت واسطه‌سیله مدعی‌عمومیلیکه بیلدیرلمك مدعی‌عمومی طرفندن‌اقامهٔ دعوی‌ایدلمك واقامهٔ دعوادن صوکره مجلس‌مبعوثان طرفندن تعقیبات اجراسنه مساعده اولونمق لازمدر .

مجلس‌مبعوثان رئیسنك مجلسك‌منتخب کاتبلریله برلکده مظنونی

Digitized by Microsoft®

واضع قانونك ایکنجی شقی قصد ایتدیکی آشکاردر چونکه اکر مبعوث سوزلرندن ورأیلرندن طولایی تحقیقات ابتدائیه وتعقیباته دوچار اولوبده صوکره اتهام اولونهمازسه عینله اشتغال ایدلمش اولور . «بروجهله» قیدی بو احتمالی رفع ایتدیکی کبی ٤٧ نجی ماده‌نك بالاده‌کی فقره‌سنی تعقیباً « مکرکه نظامنامهٔ داخلیسی خلافنده حرکت ایتمش اوله . » دینیلمسی‌ده مبعوثلرك انجق نظامنامهٔ داخلی دائره‌سنده بر مسؤلیته دوچار اولهبیلهجکلرینی واونك خارجنده هیچ بر تعقیبات وازعاجات کورهمیهجکلرینی افهام ایدر .

بومادهده رأیدن ومطالعهدن بحث ایدییور عجبا« فعل »ده‌عین حکمه‌داخلمیدر؟ مجلس مبعوثان نظامنامهٔ داخلیسنك ٩٦ نجی واعیان نظامنامهٔ داخلیسنك ٦٨ نجی ماده‌لری صریحدر . فی الحقیقه ٩٦ نجی ماده موجبنجه«هیئت مبعوثان دائره‌سنك داخلنده مبعوثلردن بری بر جنحه بر قباحت ایشلیهجك اولور ایسه درحال مذاکراته موقتاً ختام‌ویریلوب رئیس طرفندن هیئت عمومیه‌یه بیان‌حال اولونور . رئیسك امری اوزرینه قباحت وجنحه صاحبی ریاست اوطه‌سنه جلب اولونوب هیئت مبعوثانك کاتبلری دخی‌حاضر اولدیغی‌حالده کندوسندن استیضاح ماده ایدیلور . اونك اوزرینه بر مضبطه یاپیلوب ایجابنه باقیلمق اوزره مقام‌صدارته کوندریلور . »

اعیان نظامنامهٔ داخلیسنك ٦٨ نجی ماده‌سنده ایسه قباحت وجنحه دینلمیه‌رك جرم وجنایت دینلمش ومضبطه یرینه تقریر کلمه‌سی استعمال اولونمشدر . [بو ایکی ماده فرانسه مجلس اعیانی

Digitized by Microsoft®

عزل آلتنده دكل ، خوف جزا وتضمين آلتنده بولونمامارينى ايجاب ايتديرر . مبعوث ويره‌جكى رأيدن وايراد ايده‌جكى نطقدن طولايى جزا كوره‌جكنه ويا مسؤليت ماليه‌يه وتضمينات معروض اوله‌جغنه ذاهب وقانع اولسه استقلالنى غائب ايدر ، حكومتك وافرادك بازيچه‌سى ويا به‌جنى ايشلرده اونسبتده فاسد اوله‌رق مملكتك مضرت ومخاطره‌يه اوغرامسنه بادى اولور . شو حالده مبعوثك رأى وفعلنده مستقل اولمسى ايچون نه كبى احتياج وارسه واضع قانون انى دريغ ايتمه‌ملدر .

بو اصولك محذورى يوق دكل ايسه‌ده تأمين ايتديكى منافع محاذيرينه قات قات غالب كورلديكندن پارلمنتو ايله اداره ايديلن مملكتلرده قاعدهٔ عموميه حالنده‌در .

بوايضاحات متقدمه‌دن صوكره مصونيتك برنجى نوعنى ايضاح ايدهلم .

٢١٣ برنجى نوع (پارلمنتوداخلنده مصونيت). — مجلس عمومى اعضاسى كرك ويرديكى رأيلردن كرك مجلسك مذاكراتى اثناسنده بيان ايتديكى مطالعه‌لردن طولايى بر وجهله اتهام اولونه‌ماز . . قانون اساسينك ٤٧ نجى ماده‌سنده مصرح اولان بو فقره عجبا مبعوثان واعيانك رأيلرندن ونطقلرندن طولايى دوچار تعقيب اوله‌بيله‌جكلرينى افاده ايدرمى . يعنى بوراده‌كى اتهام اصول محاكمات جزائيه قانونيه‌سنده‌كى اتهامك معناى قانونيسنيمى حائزدر . يوقسه هيچ برصورتله تعقيبات اجرا ايده‌ميه‌جكنيمى كوسته‌رير .

Digitized by Microsoft®

اولان افعال واقوال وآراسندن طولایی دوچار دعوی وجزا اولمسی وار برده بنه عینی ذاتك پارلمنتو اعضالغیله مناسبتی اولمیان ویا پارلمنتو خارجنده وقوعه کلن افعال وافوالدن طولایی مسئولیت جزائیه ویا مالیه یه معروضیتی واردرکه بونلر ماهیتجه بربرندن فرقلی شیلردر .

اونك ایچون بزده پارلمنتو اعضاسنك مصونیت بحثنی باشلیجه ایکی مهم شعبه یه تفریق ایده جکز .

پارلمنتو اعضاسنك عزل اولونمق، شویله طورسون تعقیبات جزائیه ومدعیات حقوقیه ومالیه دن تماماً ویابعض قیود وشروطه تابع اولمق طولایسیله مقیداً مصونیتلری قاعدهٔ مساواتی اخلال ایدن الك چیرکین بر حال کبی کورینور وعادتا مملکت ایچنده بر قسم کیمسه لرك افراد سائره یه نظراً موقع امتیازده بولوندیغنی کوستریر ایسه ده بو عدم مسئولیت ومصونیت تحلیل اولونورسه کوریلورکه مستلزم اولدیغی منفعت ظاهرده پارلمنتو اعضاسی لهنده ایسه حقیقتده عموم ملته عائددر . عموم ملتك سلامتی مبعوثان واعیانك سویلدکلری نطقلردن ، ویردکلری رأیلردن طولایی کرك حکومت و کرك افراد طرفندن ازعاج اولونماملرینی وحتی پارلمنتو خارجنده کی حرکات عادیه لرندن طولایی دخی دوچار تعقیب اولور ایکن بعض تأمینات تابع اولملرینی مستلزمدر . فی الحقیقه مبعوثلرك وظیفهٔ تشریعیه ومراقبه ومالیه لرینی سلامت عمومیه یه الك موافق شکلده ایفا ایده بیلملری یالکز خوف

Digitized by Microsoft®

اسقاط ایدییورکه تعریف ایتدیکمز نظریاته الك موافق اولانی بودر . اسویچره‌نك برن ، آرغووی ، شافهوز ، سولور لوسرن قانونلرینه بو اصول ادخال اولونمش وقانون اساسیلره درج اولونمشدر . [ره‌فه‌ره‌ندوم حقنده‌کی تفصیلاته مراجعت] انجق بوتون منتخبلرك حق عزللرینی استعمال ایتملری اسویچره کبی ، دها دوغریسی اسویچره‌نك قانتونلری کبی ممالکده جاری اوله‌بیلیر . اوراده بیله بوحقك استعمالی خیلی تشوشات سیاسیه‌یه سبییت ویرمکده‌در . اسویچره کبی بر یرده بوقدر تشوشاتی انتاج ایدن برحالك بویوك ملتلرده نه‌قدر قارغشه‌لغی موجب اوله‌جغنی بیانه حاجت کورمیز . [بو بحث ایچون ایسمه‌نه مراجعت]

پارلمنتونك مصونیتی

٢١٢ اسباب عمومیهٔ مصونیت — بوندن اولکی مبحثده پارلمنتو اعضاسنك مسئولیت سیاسیه‌سندن، یعنی عزل اولونمه صالح اولوب اولمدقلرندن بحث ایتدك . شمدی‌ده پارلمنتو اعضاسنك مسئولیت جزائیه‌ومالیه‌سی موضوع بحث اولوب اولمیه‌جغنی تدقیق ایده‌جکز.

پارلمنتو اعضاسنك عزلدن مصونیتلرینی انتاج ایدن اسبابك کافه‌سی تعقیبات جزائیه‌دن‌ده مصونیتلرینی موجب اولمقده‌در . فقط بوراده‌کی مصونیتی دها کوزل اکلاشیلمق اوزره ایکی قسمه آیرمق لازمدر . شویله‌که :

پارلمنتو اعضاسندن اولان ذاتك مجلسده حسب الوظیفه واقع

Digitized by Microsoft®

مبعوثلرك وسائر صورتلرله منتخب اولان مجالس اعضاسنك عزل ايدللرى ايچون اوچنجى براصولده بروجه آتيدر:

بردائرهٔ انتخابيه‌ده بولنان منتخبلرك عددى مبعوث وياسائر منتخب اولان ذاتك اولجه استحصال ايتمش اولديغى مجموع آرايه فائق اولوبده اويولده مجلسه‌مراجعت ايدرايسه مثلا ؛ حين انتخابده ،بش بيك رأى قازانان برمبعوث عليهنده آلتى بيك رأى ايله برعزل طلبنامه‌سى واقع اولور ايسه مجلس بومنتخبلرك حين انتخابده حقيقةً رأيه‌اشتراك ايدن كيمسه‌لراولديغنى تحقيق ايلديكدن صوكرا مبعوثك وياسائر صورتله منتخب اولان ذاتك [فرضا اعياندن ويا ولايت وبلديه مجلسى اعضاسندن ايسه] عزلى جهتنه كيدر .

مبعوثاندن مسيو قورنووه ١٨٩٦ تشرين ثانيسنده فرانسه مجلس مبعوثانده بوكا دائر برلايحه ويرمش ، فقط لايحه‌سى برنتيجه‌يه اقتران ايده‌مامشدر . بوفكرى ترويج‌ايدن مؤلفلرده واردر .

هپسندن زياده عقله يقين كلان بواصول عزلك ايكى‌قصورى واردر: فعلى اولان برنجى‌قصور :مبعوثى انتخاب‌ايدنلردن زياده‌مقداردەمنتخبلرك طوپلانوب عزله قرار ويرملرى مشكلاتيدر. ديكرى ، اول‌وآخر ايضاح اولنديغى وجهله مبعوثك يالكز اودائرهٔ انتخابيه مبعوثى اولميوب بوتون ملتك مبعوثى بولونمسيدر : (نظرى)

مبعوثلرهيچ عزل اولنه‌مازمى ؟..ـ اولنه‌بيلير ، اوده اكر عزل‌ديمك جائزايسه فسخ اولنمق صورتيله. اكثر مملكتده بوحق قوهٔ اجرائيه‌يه‌عائددر. آنجق اسويچره‌ده حق‌عزل‌ديمك اولان حق‌فسخ منتخبلره ويرلمشدر . منتخبلرك مجموعى بوتون مبعوثلرى عزل ايدييورلر . و بوصورتله بوتون ملت بوتون مجلسى وكالتدن

Digitized by Microsoft®

ایچون حقیق برتعهد نامه اولیور . مبعوث قانوناً اعلانه مجبور اولدیغی نامزدلکی ایله برابر (فرانسه‌نك ۱۷ تموز ۱۸۸۹ قانونی) برپروغرام تنظیم ایدر . بو پروغرام دائرهٔ انتخابیه‌نك انتخابات قومیته‌سنه منسوب اعضادن لااقل اللی کشی طرفندن امضا ایدیلور . ومحلی متصرفنه تبلیغ اولنور . بوانتخاب بوشرائط دائره‌سنده وقوعه کلنجه مبعوث ایله‌منتخب اره‌سنده عادتا برمقاوله‌نامه تنظیم ایدلمش دیمك اولور . هر مقاوله کبی بوده‌ایجابنده موقع‌اجرایه وضع‌ایدلمك حالنه معروض بولنور .

بوتصوری ترویج‌ایدنلرك فکرنجه؛محلك صلح‌حاکمی‌مبعوثك‌پروغرامه مخالفت‌ایدوب ایتدیکنی تدقیق‌ومحاکمه‌یه صلاحیتداردر دائرهٔ انتخابیه‌ده‌کی منتخبلردن برویابرقاچ کشینك مراجتی اوزرینه صلح حاکمی وجاهی‌محاکمه‌یه مراجعت ایتمکسزین‌حکمنی درجهٔ‌اخیره‌ده اعطا ومبعوثلغی ابطال‌ایده‌بیلور .

امور وخدمات دولتی مقاوله شکلنده تلقی‌ایتمك نظریه‌سی بو صورتله اك‌صوك نتایجنه‌قدر ایصال ایدلمش اولیورکه بونك بطلانی بیانه حاجت یوقدر . دیکرطرفدن بواصول ترویج اولندیغی تقدیرده حکومت نیابیه اساسندن چوریدلمش اولیور . بوندن‌ماعدا بواصولك مروجلری‌طرفندن تعقیب ایدیلان نظریه ـ که منتخبلرك مبعوثلرینی عزل ایده‌بیلملری‌صلا ـ حیتیدر ـ دخی بوصوتله محو وانکار ایدیلیور . زیرا حق‌عزلی‌سربست اولهرق اجرا ایتمیورلر . بوحق آنجق بعض شرائطك حدوثنده اوده حاکم طرفندن استعمال اولنیور . برده انتخاب مسئله‌سی بسبتون ماهیتی غائب‌ایده‌رك نظیری غیرمشهود برنوع مقاوله شکلنی آلیور . بوندن‌عدا پروغرام صرف سیاسی اولدیغندن قوهٔ‌عدلیه‌صرف امور سیاسیه‌یه متعلق بربحثده نصل حکم خدمتنی ایفا ایده‌بیلیر ! حکام آنجق قانوناً معین‌اولان شیلری رؤیت ایده‌بیلیرلر . سیاسیات کبی حائز الاستیقیت بی‌نهایه‌اولان شیلری رؤیته قالقیشیرلرسه مقتضی اولان سلامت حکمیه قالماز .

Digitized by Microsoft®

ایتمش اولیور . ایکی درجه اوزرینه انتخاب جاری اولان یرلرده منتخب ثانیلر نه ایسه بو انتخاب قومیته‌لری‌ده همان‌همان او وضعیتده بولنیورلر . شو حالده ـ منتخبلرك حق عزلی تسلیم ایدلدیکنه نظراً ـ انتخاب قومیته‌سنك‌ده برنوع وکالت حقنی احرازایده‌رك حق عزلی موجود اولمق اقتضا ایدر .

بوصورتله قوریلن بنای‌نظریاتك چوروك اولدیغی میدانه‌در . زیرا بو طرز توکیل هیچ بر یرده موجود اولمدقدن ماعدا ـ یوقاریدن بری ایضاح ایتدیکمز قواعد ونظریات موجبنجه ـ مبعوث بوتون ملتك وکیلی اولدیغندن بوتون ملتك اول امرده او دائرهٔ انتخابیه‌یی ودرجهٔ ثانیه‌ده او دائرهٔ انتخابیه‌نك‌ده او انتخاب قومیته‌سنی توکیل ایتمش بولنمسی فرض ایدلمك اقتضا ایدرکه بوده صرف توهماتدن عبارتدر .

شو تقدیره کوره بر انتخاب هیئتنك بروجه‌بالا استعفانامه‌یی بر سلاح مقامنده قوللانه‌رق مبعوثك عزلی جهتنه کیتمسی عادتا بوتون ملتك حقنه بر تجاوز معناسنی افاده ایدرکه باطلدر . وکالت مقیده اصولنه طرفداراولان برچوق‌ذوات بیله بروجه‌بالا عزل کیفیتی قبول ایتمیورلر . وآنك یرینه بشقه بر تکلیفده بولنیورلرکه اوده آیریجه شایان ایضاحدر .

بوصورت عزل موکللرك‌وکالت مقیده‌دن استفاده ایتملرینی اختیارلرینه تعلیق ایلیور . تقییدات لازمه‌مبعوثلق ایچون نامزدلکنی وضع ایدن ذاتلك پروغرامنده طبیعتیله مندرج فرض اولنیور . یعنی پروغرام مبعوث

Digitized by Microsoft®

اولان قوميتەلر يدينه توديع اولنيور . بو قوميتەلر ايجابى حالتده استعفانامەنك بوش يرلرينى طولديروب مجلس مبعوثان رئيسنه كوندريبورلر . حالبوكه بواستعفانامه هيچ بر وقت عزل معناسنى افاده ايدەمز . مجلس مبعوثان بو استعفانامەيى قبول ايتسه بيله منتخبلرك حق عزلنه بناءً دكل مبعوثك مبعوثلقدن چكيلمسى حقنه بناءً بونى ياپيور . معمافيه استعفانامه دخى يالكز مستعفينك اختياريله تمام اولور بر معامله دكلدر . بلكه بو استعفانامەده مجلسك ده حقى واردر . مجلس ايسترسه استعفانامەيى قبول ايتمز . ذاتاً معاملەنك اساسنده بطلان واردر . مبعوث حين استعفادەهنوز مبعوث دكل كه حق استعفاسنى استعمال ايتسون . ديكر طرفدن شؤن ووقايع آتيه يه عطفاً ترك حق ايتمك دوغرى اولەماز . مجلس مبعوثانك استعفاى قبول وتصديق ايتمسنه تعليق كيفيت اولنمسى بحثنه كلنجه ؛ بوده پك موافقدر . بو صورتله مبعوثلرك منتخبلرك بازيچهٔ آمال ومنافعى اولماسنه محل ويرلمامش ، استقلال مبعوثان تأمين اولنمش اولور . برده استعفانامەيى لدى الايجاب طولديروب استعمال ايدن قوميتەنك منتخبلرله تماماً هم فكر اولدينى قابل تعيين برماده دكلدر ، دائرهٔ انتخابيەنك عموم منتخبلرى نامنه حركت ايتمكه كنديلرنده صلاحيت كورەن بوهيئتلر بعضاً منافع مخصوصه تعقيب ايدر برنوع شركتلردن بشقه بر شى دكلدرلر . بو نظريه يه كوره انتخاب قوميتەسى اولجه اومبعوثك نامزدلكنى اعلان وآنى حمايه ايدوب منتخبلرده او يولده رأى ويرمش اولمقله عادتا قوميتەيى كنديلرينه وكيل

Digitized by Microsoft®

مجلسده اظهار ايديلان افكاردن ، ايرد اولنان نطقلردن دولايى مبعوثلرك عدم مسئوليتنى روبسپيه‌رده قبول ايديور . ذاتاً مبعوثانك عدم مسئوليتى ايشته بويله بر عدم مسئوليتدر . فرانسه انقلاب كبيرى اثناسنده بوفكرلرك حصولى مسئوليت جزائيه ايله مسئوليت سياسيه ارەسندەكى حدفاصللرك لايقيله تعيين ايديلەمامسندن ايلرى كلمش ايدى .

٢١١ مبعوثلرك عزللرى ايچون مختلف تصورلر . — زمانمزده مبعوثلرك عزل ايدلمسى بحثى يىنه تازەلنيور . ومبعوثلرك عزلى ايچون بعض طريقلر ارائه اولنيور : [*]

اوجەده وكالت مقيده بحثنده بر نبذه بحث ايتمش اولديغمز وجهله مبعوثلرك عزل ايديله بيلملرى ايچون كنديلرندن بشيناً بر استعفانامه آلنيور . بو استعفانامه انتخاباتى اجرايه مأمور

[*] قانون اساسينك ٧٤ نجى مادەسى موجبنجه هيئت مبعوثان اعضاسندن برى وفات ايدر ويااسباب حجريهٔ مشروعەدن برينەدوچار اولور ويااوزون مدتده مجلسه دوام ايتمز ويا خود استفعا ايدر ويا محكوميت ويا قبول مأموريت جهتيله اعضالقدن ساقط اولور ايسه يرينه نهايت كلەجك اجتماعه يتيشمك اوزره اصولى وجهله ديكرى تعيين اولونور دينليوركه بوراده اسباب حجريهٔ مشروعەدن برينه دوچار اولق ويا بر اوزون مدت مجلسه دوام ايتەمك مبعوثلقدن برنوع سقوط وعزلى تضمن ايدر كبى كورينور ايسەده عزل دنيلن معاملەنك ماهيتى ايله بو معامله ارەسنده فرق عظيم اولديغى آشكاردر . مجلس اعيان حق تفسيرينه بناءً اوزون مدت بلا مأذونيت عدم دوامى دورهٔ اجتماعيەنك نصفندن زياده بر مدته حصر ايتمشدر .

Digitized by Microsoft®

اوقومقده هیچ قانون اساسیسی یوقدر زیرا اووقت بو وکیللر هیچ بر جزا قورقوسی اولیه‌رق کندیلری اهانت ایده‌بیله‌جکلری کبی باشقه‌لرینك اهانت ایتمسنه‌ده میدان ومساعده ویره‌بیلیرلر . اگر حکومت نیابیه‌دن مقصد بویله برعدم مسئولیت‌ایسه اعتراف ایده‌رمکه بن‌ده‌بوطرز حکومت حقنده روصونك روا کوردیکی باجمله تلعیناتی قبول وتصدیق ایده‌رم».
[١٠ مایس تاریخلی قوانسیون جلسه‌سی]

روبسپیه‌ر ، بالاده‌کی فکرینك نتیجه‌سی اولق اوزره‌ایکی‌شی تکلیف ایدییورایدی :

اولا : ـ حق عزل . . معمافیه بوعزلك نه‌صورتله اجر ایدیله‌جکنی اوده تعیین ایلامشدر . روبسپیه‌ر ، دییورایدیکه : « ملت طرفندن منصوب باجمله مأمورین دولتك یه‌ملت طرفندن تعیین ایدیله‌جك اشکال دائره‌سنده وموکللرك وکیللرینی عزل ایده‌بیلمك حق طبیعیسندن بشقه هیچ بر سبب‌بولنمسزین عزل ایدیلملرینی ایسترم »

ایکنجی تکلیفی‌ده شو ایدی : « ملی‌محکمه تشکیل ایدلسون بوملی محکمه‌نك یکانه وظیفه‌سی مأمورین دولتك سوء استعمالاتنی تدقیق ومحاکمه‌دن عبارت اولسون . قوهٔ تشریعیه‌نك ارکانی مجلسده اظهار ایتدکلری افکاردن دولایی بومحکمه‌نك تعقیباتنه‌دوچار اولمسونلر . آنجق ارتکاب ایده‌بیله‌جکلری ارتشا وخیانت‌جرملری بومحکمه‌ایچون کندیلری حقنده تعقیبات ومحاکمات اجرا ایلسون . ارتکاب ایتدکلری جرائم عادیه‌یه کلنجه اونلرده محاکم عادیه‌یه عائددر .

کوریلیورکه مسئولیت مبعوثانی صوك درجه‌یه ایصاله طرفدار اولان روبسپیه‌ر بیله نهایت بیلمیه‌رك شمدیکی نظریاته منتهی اولیور . خیانت وارتکاب جرمندن دولایی ذاتاً مبعوثانك مسئول ایدیله‌میه‌جکلرینی‌قبول ایدن الیوم هیچ بر صاحب عقل یوقدر . کذلك جرائم عادیه‌دن‌دولایی مبعوثلرك محاکم عادیه‌یه تابعیتنی کیمسه انکار ایتمیور .

Digitized by Microsoft®

حق عزلك منتخبلره اعطاسى تقديرنده ايشته بواساس كوكندن امحا ايدلمش اولیور . ديكر طرفدن حاكميت مليه قاعده سنه ده طبان طبانه ضددر . زيرا اوجهده برقاچ كره سويلمش اولديغمز وجهله وكلاى ملتك هربرى يالكز منتخبلرينك دكل بوتون ملتك وكيليدر . حق عزل ايله وكالت مقيده نك مردوديتى مستلزم اولان اساسلر همان همان بربرينك عينيدر . وكالت مقيده يى چوروتن دلائل واعتراضات منتخبلرك حق عزلى بابنده ده تماماً واردر . مبعوث وظيفه سنى حسن ايفا ايچون منتخبلرك تعقيبات قانونيه سندن ازاده بولنمق اقتضا ايدر . مبعوثك ارتباطى آنجق مدت انتخابيه نك ختامنده وتكرار انتخاباته كندينى عرض ايتديكنده ظاهر اولور .

منافع عموميه نقطهٔ نظرندن هم مؤثر ، هم ضررسز يكانه مسئوليت ايشته بوندن عبارتدر .

فرانسه نك ايلك قانون اساسيسنده نظريانه موافق اولان بو اساس تصريح ايدلديكى وبرسوء استعمال وقوعه كلدكجه مبعوثلرك عزل ايديلمه يه جكى مصرح ايكن مونتانيارلر طرفندن وضع ايديلن ١٧٩٣ قانون اساسىٔ مفرطى بوصاغلام اساسدن عدول ايتمش وروبسپيه ر ايله هه رول سه شه ل مبعوثلرك عزلى نظريه سنى شدتله ترويج ايتمشلردر .

روبسپيه ر ، قوهٔ تشريعيه ارکانى داخل اولديغى حالده بالجمله مأمورين دولتك مسئوليت ضروريه وطبيعيه لرينى شدتله التزام ايدرك : «برقومكه وكيللرى وظيفهٔ موكوله لرندن دولايى كيمسه يه حساب ويرمكه مجبور دكلدرلر اوقومك قانون اساسيسى يوقدر ... كذلك برقومكه مأمورلرى يالكز مصون عن التعرض اولان بعض وكيللره حساب ويرمكه مجبوردر

Digitized by Microsoft ®

ایری ومستقل اولدقدن بشقه اوقوت اوزرنده ملت نامنه اجرای مراقبه ایتمکدهدر .

حق فسخدن بوراده بحثه لزوم یوقدر . قوهٔ اجرائیهنك بوحقی استعمال ایتمسی حق عزلی اولدیغنه دلیل دکل بلکه اولجه بیان ایتدیکمز وجهله برموازنهٔ متقابله احداثی مقصدینه مستنددر . برده حق فسخك اثنای استعمالنده حقیقتده برعزل یوقدر . زیرا عزل ایدن قوت آنی تکرار او وظیفهیه تعیین ایتدیرمامك صلاحیتیدهٔ حائز اولمق لازم کلیر . . . حالبوکه فسخ نتیجهسنده بویله اولمیور . انتخابات جدیده اوزرینه مدت انتخابیهسی فسخ ایدیلان مبعوث تکرار انتخاب اولنمق ممکندر . بوصورتله ملت برنوع حکم قیلیور . ملت بو معامله نهایتنده یامبعوثه یاحکومته حق ویریبور .

قوهٔ عدلیهده بوعزله صلاحیتدار اولهماز . زیرا آنك دائرهٔ صلاحیت ووظیفهسی منازعات واختلافات مخصوصهنك حلنه ودعاویٔ جزائیهنك رؤیتنه حصر وقصر اولنمشدر .

شوتقدیره کوره وکلای ملتی عزل ایتمك شاننمدن اولان برطرف وار ایسه اوده ملتدر ، اوده منتخبلردر . آنجق بو منتخبلرك حق عزلی فعلیاتده غیرقابل تطبیق اولدقدن ماعدا اولجه ایضاح ایتمش اولدیغمز نظریات وقواعدهده منافیدر .

حکومت نیابیه قوهٔ تشریعیه اعضاسنك اتخاذ قرار واجرای مناقشه ومباحثه خصوصنده حریت مطلقهسنی استلزام ایدر .

Digitized by Microsoft®

٢١٠ مبعوثانك مسئوليت سياسيه‌لرى — . ثالثاً: قوهٔ تشريعيه‌يى حائز اولان وكلاى ملت بحثى قاليور . ملتك صفت نيابتى اك زياده احراز ايدن بونلر اولديغى ايچون بروجه بالا ايضاحات دائره‌سنده‌كى عدم مسئوليتك اك واسع معناسندن بونلر مستفيد اولمقده‌درلر . اوته‌دن برى جارى اولان برمعافيت موجبنجه ملت وكيللرى وظيفه‌لرينك اثناى ايفاسنده كرك اظهار ايتدكلرى فكرلردن ، كرك اعطا ايلدكلرى رأيلردن دولايى مسئوليت جزائيه‌يه معروض دكللردر .

« مجلس عمومى اعضاسنك يعنى اعيان ومبعوثانك استقلال رأيلرينى متضمن اولان قانون اساسينك ٤٧ نجى ماده‌سى شودر :

«مجلس عمومى اعضاسى رأى ومطالعه بيانندە مختار اوله‌رق بونلردن هيچ برى برگونه وعد ووعيد وتعليمات قيدى آلتنده بولونه‌ماز وكرك ويرديكى رأيلردن وكرك مجلسك مذاكراتى اثناسنده بيان ايتديكى مطالعه‌لردن طولايى بروجه ايله اتهام اولنه‌ماز مكركه مجلسك نظامنامهٔ داخليسى خلافنده حركت ايتمش اوله . بوتقديرجه نظامنامهٔ مذكور حكمنجه معامله كورير . »

ديكر طرفدن بونلر مدت انتخابيه‌لرينك ختامنه‌قدر بالضروره اك زياده لاينعزل ذواتدندر . فى الحقيقه ، بونلر صلاحيتلرنى انتخاب اولونمق نتيجه‌سنده احراز ايديبورلر . شوحالده منطقاً دوشونمك لازم كليرسه كنديلرينى كيم عزل ايده بيلير ؟ . . . قوهٔ اجرائيه‌مى ؟ . . . شبهه‌سز خاير ! . زيرا بو ، آندن تماماً

Digitized by Microsoft®

محکمه یه نقللری جائز اوله بیلیر اعضاملازملری وضبط کاتبلری کبی محکمه نك اجزاسندن عد اولونان مأمورلرك صفتلرینه یاقیشمیان احوالدن ویاخود عدم اقتدارلرندن طولایی عزللرینه لزوم کوروندیکی بولوندقلری محکمه طرفندن تبلیغ اولونورایسه عدلیه نظارتی جانبندن ایجابی اجرا اولونور

قرق طقوزنجی ماده موجبنجه حکامك حاکملك صفتنه یاقیشمیان حال وحرکتلری محکمهٔ تمیزجه تحقق ایلدکده اقتضاسنه کوره اخطار ویاتکدیر وموقتاً قطع معاش ایله مأموریتدن تعطیل اولونورلر ومجازات ترهیبیه وتأدیبیه ومعایب احوالدن طولایی حبسی مستلزم مجازات تکدیریه ایله محکومیتلری حالنده عزل ایدیلورلر .

بنه بو ماده یه واقع اولان ۲۸ نیسان سنه ۳۰٤ تاریخلی برعلاوه یه کوره بدایت واستیناف محکمه لرندن صادراولوب رأساً واستدعااوزرینه تمیز اولونان بالجمله اعلاماتك اثنای تمیزنده برسنه ظرفنده برمحکمه دن ویرلمش اولان اعلامارك نصفی محکمهٔ تمیزدن نقض ایدلدیکی حالده اول محکمه نك اصلاحی تمیز رئیسلری یا مذکره نظارتدن طلب ایده جك ونظارتده قاعده سنه توفیقاً بالاستیذان محکمهٔ مذکوره هیئتنی تبدیل ایده جکدر .

اللنجی ماده موجبنجه برآیده اوچ کره عذرسز ورخصتسز دوام ایتمین حکام استعفا ایتمش عد اولونوب یرلرینه باشقه سی تعیین اولونور.

اللی ایکنجی ماده یه کوره بدایت محکمه سی رئیس ویا اعضاسندن بری علیهنه امور مأموره سندن طولایی وقوع بولان جنحه ویاجنایت دعواسی اومحکمه نك منسوب بولوندیغی استیناف محکمه سنده وبراستیناف محکمه سنك رئیس ویاخود اعضاسی علیهنه وقوع بولان اومتللو دعوالر محکمهٔ تمیزده کوریلور .

اللی بشنجی ماده یه تذیل ایدیلن مادهٔ موقته یه کوره حقوق مکتبندن مأذونیت رؤسی ایله حاکم یتشدیریلنجه یه قدر حکامدن حسن ایفای وظیفه یه عدم اقتدارلری محکمهٔ تمیزجه تحقق ایدنلرك عزللری جائز اوله بیلیر .

Digitized by Microsoft®

اجرا ايدرلر . فرانسه‌ده‌عزل كيفيتى محكمهٔ تمييز طرفندن برقرار صادر اولمدقجه اجرا ايديله‌مز . بزده حكام شرعيه ايله حكام نظاميه‌نك صورت عزل ونصبلرى بشقه بشقه‌در .

حكام شرعيه اصولنده دخى اساساً لاينعزللك قبول ايدلمش فقط بوكا مقابل نيابت‌شرعيه مدتى ايكى‌سنه ايله تحديداولنمشدر . معمافيه بوتوقيت بعض افعال فوق‌العاده‌ده عزل وتحت محاكمه‌يه آلمق كبى احتمالاتك حدوثنه مانع اولمامقده‌در .

حكام سائره ايسه هنوز براستقراره تابع اوله‌مامقدر . [١] حكامك اصول انتخاب وتعيينى برقاعدهٔ سالمه‌يه ربط ايديلور وحكام حقيقةً اك ناموسلى ومتمايز برصنف تشكيلنه موفق اولورلر ايسه او وقت بزده‌ده حكامك لاينعزللكى قاعده‌سنى مستلزم اولديغى قيود ايله برابر وضع ايتمليدر ذاتاً شمديدن بويولده تشبثات مثمره اجرا ايدلمشدر . [٢]

---

[١] اخيراً بو اصولى بردرجه‌يه قدر تعديل ايدن برقرار اتخاذ اولونمشدر فيا بعدحكامك مدت‌مأموريتلرى منقضى‌اولسه‌دخى انفصالارينى موجب برحال وقوعه كلديكى تقديرده وظيفه‌لرينه دوام ايتمكلرى تأمين اولونمشدر . (٣٢٩)

[٢] تشكيلات محاكم قانونى حكامك صورت عزل وتبديل وتوبيخنه دائر احكامى محتويدر . قانون مذكورك ٤٨ نجى ماده‌سى موجبنجه شرائط مخصوصه‌سنه توفيقاً انتخاب وتعيين اولونان حكام لاينعزلدر . رضالرى منضم اولمدقجه ديكر مأموريته تعيين اولونه‌مازلر فقط استعفالرى قبول اولونور ورضا وموافقتلريله برمحكمه‌دن اودرجه‌ده بولونان ديكر

Digitized by Microsoft®

واوده تكليفات وتحديدات مخصوصه‌يه تابعدر .

معمافيه اولكى بحثلرده برنبذه بحث ايتمش اولديغمز وجهله بومسئوليت جزائيه‌دخى تعاملاً متروك وقوة اجرائيه رئيسندن وكلايه انتقال ايتمشدر . تاريخ وتكامل تاريخى ثمره‌سى اولان بواصول اليوم نظريات وقواعد حقوقيه‌يه اكثريت عدداولنمقده‌در .

ثانياً : — قوة عدليه مأمورلرينك يعنى حكامك — ايستر موقت ، ايستر قيد حياتله تعيين ايدلسون — لاينعزل اولمارى عموميتله قبول ايدلمش برقاعده‌در .

بونلرك وظيفه ومأموريتلرندن متحدث مسئوليت جزائيه‌لرى پك نادر احواله موقع تطبيقه وضع اولنمقده‌در . [وظيفه‌يى سؤ استعمال ايتمك كبى] مسئوليت مدنيه ونقديه‌لرى ايسه يالكز خطا واهمال وقوعنه دكل وخيم بر قصور اجرا ايتملرينه متوقفدر .

رد حاكم و اشتكاء عن الحكام طريقيله دخى حكام حقنده تشبثات اجرا ايديلور .

معزوليت بحثنه كلنجه ؛ بوكا نادراً مراجعت اولنور . فرضا انكلتره‌ده حكام آنجق مجلس مبعوثان واعيان طرفندن تقديم اولنه‌جق عريضه اوزرينه طرف حكمداريدن عزل ايديله‌بيلور . بوعريضه‌نك مذاكره وقبولى اثناسنده‌كى معاملات عادتا آمپه شمان اصول و طريقى اخطار ايدر . شو تقديرده اولاً عوام قاره‌سى هيئت اتهاميه وبعده لوردلر قاره‌سى محكمه وظيفه‌سنى

Digitized by Microsoft®

وظيفه‌دن محرومیتی مستلزم اوله‌جقدر ـ ویره‌جك اولان هیئتك کیم اوله‌جغنی بیانده مشکلات واردر .

مسئولیتك ایکنجی صفحه‌سنی ارائه‌ایدن قابلیت عزل بحثنه کلنجه : وکلای ملتك وظیفه‌لرینی تجاوز ایتمدکجه غیرقابل عزل اولملری حکومت نیابیه اصولنك روحنی تشکیل ایدر .

بونلر محضا وکلای‌ملت اولدقلری ایچون ـ بوصفتك وسعت وحدودی تحمل ایتدیکی‌قدر ـ سربستیٔ افعاله مالکدرلر وحقوقجه فعللرینك حسابنی ویرمکه مجبور دکلدرلر . ملتك کندیلریه قارشی اتخاذ ایده‌جکی یکانه تأمینات مدت انتخابیه‌لرینی تحدیددر .

حکامه کلنجه ؛ اونلر علی‌الاکثر بوقیددن‌ده آزاده‌درلر . وقیدحیات‌ایله تعیین اولنورلر . هرحالده حق‌عزل، عزل‌مسئله‌سی جمعیت‌ایچون برسبب اغتشاش ویابرعنصر ضعف اولدقجه برطرف قیلمشدر .

بونی او چ‌نقطهٔ نظردن تدقیق ایدهلم :

٢٠٩ قوای ثلثیه‌یه‌کوره محاکمه. — اولاً :— قوهٔ‌اجرائیه ایله تشریعیه آراسنده برتفریق‌حقیقی تأسیسنه امکان حاصل‌اولان وقوهٔ اجرائیه‌یه بردرجه‌یه قدر استقلال بخش‌ایدلمك ایستنیلان کافهٔ‌ممالکده‌قوهٔ‌اجرائیه‌ویارئیس‌ویارؤساسنك ناقابل‌عزل اولدقلری قوانین اساسیه‌ده تصریح اولنمشدر .

جمهوریتلرده‌بیله رئیس جمهورلر حقنده قابلیت‌عزل جزاسی تعیین اولنماز واونلره یالکز مسئولیت جزائیه ترتیب اولنور

Digitized by Microsoft ®

کافهٔ نتایجی ایله برابر قبول ایتمك ممکن اولهمیور . بالجمله قوانین جاریه وعادات حاضره بالاده‌کی نظریه‌نك هیچ اولمازسه وکلای ملت حقنده‌کی نتایجنی برطرف قیلمقده‌در . بونك‌ده ـ هرایکیسی‌ده نظریاتدن زیاده فعلیاته عائد اولمق اوزره ـ باشلیجه ایکی سببی ذکر ایدلمکده‌در :

فی‌الحقیقه اول امرده بو نظریه‌نك تطبیقات فعلیه‌سنی تنظیم ایتمك مشکل وبلکه‌ده مستحیلدر . دیکر طرفدن وکلای ملتك مفید اولمای ایچون حریت قول وفعله مالك اولمای ایجاب ایده‌جکندن بونلرك فعلی تأثیر خوف ایله معطل‌وعقیم براقیلورسه او وقت مصلحت موکلرك فائده‌سنه دکل ؛ ضررینه دونمش اولور . . . عادتا دیه‌بیلیرزکه حکومت نیابیه بر سوق طبیعی ایله وکیلرك عدم مسئولیتی جهتنه متمایلدر .

آنجق بو عدم مسئولیت تعبیرینی ایجه وبر صورت سالمه‌ده تلقی ایتمك ایجاب ایدر . فی‌الحقیقه ، وکلای ملتك برنجی بر مسئولیتی مسئولیت جزائیه‌سی وارکه اوهیچ‌برصورتله قابل ازاله دکلدر : وکیل‌ملت عن‌قصد وسوءنیتله قانون اساسی وعلی‌العاده قانونك تعیین ایتدیکی دائرهٔ صلاحیتی تجاوز ایدرسه . . . ایشته اووقت بومسئولیت تحدث ایدر . بوراده ایستر قوهٔ اجرائیه حاملمای ، ایستر قوهٔ تشریعیه ممثلمای ، ایستر حکام اولسون ، مسئولیت تامه اساسی کرك اخلاق کرك فائدهٔ اجتماعیه نامنه تعین ایلر . یالکز بومسئولیتك نتیجه‌سنی ، یعنی جزاسنی ـ کهبالطبع

Digitized by Microsoft®

نتيجه‌يه اقتران ايتمك ضروريدر :

(١) برنجيسى ، بر مأمور ويا ملت وكيلنك صلاحيتى تجاوز ايتديكى حالده برتأييد قانونى‌يه يعنى بر جزايه چارپيلمسى. (مسئوليت جزائيه)

(٢) نجيسى ، بومأمور ويا وكيلك عزل ايديله بيلمسى . (مسئوليت سياسيه)

انجق بوتقديرده عزل صلاحيتى بومأمور ويا وكيله توديع وظيفه ايدن قوته راجع اولور .

بناءً عليه منبع مأموريت ويا وكالت اولان قوت مأمور ويا وكيلك وظيفهٔ مودوعه‌سى دائره‌سنى تجاوز ايتمه‌مش اولمغله برابر اووظيفه‌ني فائده‌سز وياضررلى برصورتده ايفا ايتديكنى كوريرسه وبويله بر فائده‌سزلك ومخاطره‌دن قورقه‌رق تحرز مجبوريتى حس ايدرسه بروجه‌بالا عزله صلاحيتدار اولماليدر . بشقه‌سى حسابنه ومحضا او بشقه‌سنك امر واراده‌سيله ايش كوره‌ن مطلقا بالاده‌كى قانونه تابعدر .

يك منطقى اولان بوطرز استدلال فرانسه‌نك ١٧٩٣ قانون اساسيسنده ير بولمش واو وقت بودستور سياست وضع اولنمش ايدى : « وظائف عموميه‌نك حدودى بر قانون ايله صراحةً تعيين ايدلمديكى وكافهٔ مأمورينك مسئوليتى تحت تأمينه آلنمديغى تقديرده تأمينات اجتماعيه حاصل اوله‌ماز » .

بونكله برابر علماً يك طوغرى اولان بوطريق استدلالى

Digitized by Microsoft®

مسئوليت مبعوثان واعيان

دولتك ، حكمدارك وحكمداره اضافةً حائز صلاحيت ونفوذ اولان وكلانك عالم مسئوليتده كى موقعلرينى تعيين ايتدكدن صكره قوهٔ تشريعيه‌نك مسئوليته ، قوهٔ تشريعيه ارکانك طرز مصونيته دائر معلومات ويرمك زمانى كلمشدر . بو مبحثده‌ده مسئوليت سياسيه‌يى مسئوليت جزائيه ايله مسئوليت حقوقيه‌دن تفريق واول امرده مسئوليت سياسيه‌يى تدقيق ايده‌جكز . بوندن ماعدا قوهٔ عدليه‌نك دخى قابليت عزليه معناسنده اولان مسئوليت سياسيه‌سنى مناسبت دوشمش ايكن پك مختصر صورتده ذكر ايده‌جكز .

٢٠٨ مطالعات عموميه — اوجه قانون طرفندن تعيين ايدلمش بر خط حركتى تعقيبه مجبور اولان كيمسه‌لرك يعنى مأمورلرك وكذلك ملت وكيللرينك يعنى آز چوق كيفى بر صلاحيته مالك اولان وبالخاصه ملته عطفاً اجراى حاكميت واصدار اراده و آمريت ايليان ذواتك دخى قاعدةً ومنطقاً حصه مند مسئوليت اولمارى اقتضا ايدر . چونكه نهايت ملت وكيلى كندينه عائد برحق دكل ، بشقه‌سنك حقنى اجرا ايديور . بويله برذاتك كندينه عائد اوليان بر حقى اجرا اثناسنده بو حقى پامال واولبابده‌كى صلاحيتى سوءاستعمال ايتمسندن تولد ايده‌جك تهلكه دها بويوك اوله‌جغندن تولد ايتمسى مقتضى اولان مسئوليت ايكى

Digitized by Microsoft®

ايكنجى شق دهـا معقولدر هيچ كيمسه ، حتى دولت ديكرينك ضررينه اولهرق منتفع اولهماز . دولت بدلنى باشقهسـنه تضمين ايتديرديكى برفائدهيى مجاناً تقبل ايدهمز .

بوتفصيلات فرانسه كبى مترقى برمملكده بيله نظارك مسئو - ليتلرى بحثه صريح برشكل ويرلهمش اولديغنى ارائه ايتمكدهدر. بو نقصـان قانونيى ازاله ايچون مختلف زمانلرده تشـبثات واقع اولمش فقط هنوز برنتيجه حاصل اولمامشدر .

وكلانك انواع مسئوليته درجهٔ تابعيتلرى حقنده يزدهده بر قانون موجـود اولمديغى معلومدر سعيد پاشـا قابينهسى بويله بر تصورده بولونمش ، فقط تصورى موقع اجرايه وضـع ايچون وقت بولهمامشدر .

Digitized by Microsoft®

عادیه‌نك تماماً وظیفه‌دار اولدقلرینی سویله‌یور . واقعا محاکم عدلیه برفعل اداره‌نك قانونیتنی تصدیقه صلاحیتدار دکلدرلر آنجق فعل اداره‌دن « قابل افراز » برفعلی تقدیره تماماً صلاحیتداردرلر بو «قابل افراز» فعل ایسه موجوددر و تخصیصات اولمقسزین ویاتخصیصات حدودینك فوقنده صرفیات اجراسی ایشته بودیمکدر امادنیله جك که بوبرخطای اداریدر وبرمحکمهٔ عدلیه خطای اداری‌یی تدقیقه‌اهل دکلدر . بوطوغری دکلدر . خطای اداری ایله خطای شخصی آره‌سنده‌کی تفریقك فائده‌سی شودرکه اداره‌مأمورلرینك مسئولیتنی انتاج ایدن یالکز خطای شخصیدر . بوراده بر خطای اداری اولسه بیله‌قانونك برصراحتیله بوخطا اداره مأمورینك مسئولیتنی موجبدر چونکه شخصی برخطا عد اولونمقدەدر قانون اونی فعل اداریدن تفریق وافراز ایدییور بناءً علیه محاکم عدلیه‌یه تابع اوله‌بیلیر . ذاتاً حال‌ایکیدن خالی‌دکلدر یا خطا فعل‌اداریدن قابل افراز دکلدر اوحالده نه‌دن شورای دولت صلاحیتدار اوله‌مسون ویاخود بالعکس بوخطا فعل اداریدن قابل‌افرازدر اوحالده محاکم عدلیه شبهه‌سز صلاحیتداردرلر .

بومسئولیتك درجهٔ وسعتی نه‌در ؟ اوله بیلیرکه مأذونیت خارجنده اختیار ایدیلن مصرف دولت ایچون مثمر اولمشدر . بناءً علیه مسئولیت مالیه توجه ایتدیکی تقدیرده بومسئولیت مأذونیت خارجنده‌کی کافهٔ صرفیاتمی استیعاب ایدربوقسه بوصرفیاتك حاصل ایتدیکی ثمره‌وقیمت لدی‌التنزیل یالکز باقیسنه‌می‌شاملدر ؟

Digitized by Microsoft®

نظراً انجق حسابانه موافقت ويا عدم موافقت كبى بيانانده بولونمقله اكتفا ايدر . بر ناظره قارشو مستقنا اولهرق محكوميت قرارى اعطا ايلمسى ايچون برقانون مخصوصه احتياج واردر . »

لافه ريه‌دن نقلاً موسيو ايسمه‌نك بالايه درج ايتديكمز مطالعاتنه باجمله مؤلفلرجه اتباع ايدلمه‌مكده‌در . موسيو دوكوى بوفكرى قبول ايتميور . ومأذونيتى تجاوزايدن ناظرلرك صرفياتى حقنده ديوان محاسباتدن محاسبهٔ قطعيه قانونى كلديكى وقت مجلس مبعوثانك حق كلامى اولديغنى سويله‌يور .

مجلس مبعوثان ويا اعيان اقامهٔ دعوى ايدلمسنى رأس‌كارده اولان حكومتدن طلب ايتمليدر . حكومت رأساً بردعوايى تعقيب ايده‌من چونكه هرنه‌قدر ناظرلر پارلمنتونك قرارى اولمقسزين صرفيات اجرا ايده‌مزلرسه‌ده بعض الجا آت مستعجله وضروريه سببيله ناظرلرك مجلسلرك قرارى اولمقسزين برمصرف اختيار ايده‌بيله‌جكلرى احوال ظهور ايده‌بيلير . شوشرطلدكه مؤخراً مجلسك اجازتى استحصال اولونسون بناءً عليه پارلمنتونك بومصرفى تصديق ايتمسنه امكان براقليدر شوحالده اقامهٔ دعوى مجلسلردن هيچ اولمازسه بريسى اجازت و تصديقى دريغ ايتمدكجه واقع اولهماليدر .

ايشته بوصورتله‌باشلايان اقامهٔ‌دعوى كيفيتى هانكى محكمه‌ده تدقيق اولونه‌بيلير . موسيو دوكوى متمدن برمملكتده بودعوايى رؤيت ايده‌بيله‌جك بر محكمه‌نك فقدانىنه قائل اوله‌ميور ومحاكم

Digitized by Microsoft®

۱۸۸۱ - ۸۲ ده موسیو قانو نامنده کی ناظرلر حقنده مجلس مبعوثان دفعاتله بو مسؤلیت مالیه یی دعوت ایتمکه چالیشمش وحکومتی سالف الذکر ناظرلر حقنده اقامهٔ دعوایه سوق ایلمش ایسه ده تشبثات مذکوره هپ نتیجه سز قالمشدر. زیرا مسؤلیتك اساسنه هرنه قدر کیمسه اعتراض ایتمیور ایدیسه ده احوال حاضرهٔ تشریعیه یه نظراً بودعوا حقنده اعطای حکم ایده جك ومحکومیتی اصدار ایلیه جك صلاحیتدار برمرجع محاکمه بولمق ممکن دکل ایدی . محاکم عادیهٔ حقوقیه صلاحیت عدلیه ایله صلاحیت اداره نك تفریقی قاعده سنه بناءً بالطبع وظیفه دار اولامازلر . محاکم اداره ده وظیفه دار اولهمازلر. چونکه شورای دولت تخصیصاتك حدینی تجاوز ایتمش برناظر ویا ناظر سابق حقنده انجق ذمتی تبین ایتدیکی ویا حساباتندن طولایی دوچار تعقیب اولمسی لازم کلدیکی تقدیرده مسئولیت جهتنه کیده بیلیر. ایمدی ذمتك تبین ایتمسی ویابرحساب ایچون تعقیبات اجراسی انجق محاسبه مأمورلرینه ، متعهد وملتزملره والحاصل طوغریدن طوغری یه حسابات ونقود دولته واضع الید اولانلره قارشو اولور . یوقسه اداره لرنده کی خطیئاتدن طولایی دولتی اضرار ایتمش آمر اعطالره ودولت مأمورلرینه قارشو دکل ... شورای دولتك بونقطه ده کی تعامل حقوقیسی قطعیدر . دیوان محاسباته کلنجه اونك ده صلاحیتی آمر اعطالره دکل محاسبه مأمورلرینه شامل اولدیغی معلومدر. دیوان محاسبات آمر اعطالره

Digitized by Microsoft®

مقصددن غيرى بر مقصد ايچون استعمال ايدر .

ناظرك بو كبى احواله مسئوليت ماليه‌سنى تعيين ايتمك ايچون ايكى احتمال درپيش اولونمق لازم كلير . برنجى احتماله كوره ناظرك بر حركتى اساساً مستلزم جزا بر فعل ممنوع ، بر جنحه وجنايتدر . او تقديرده ذاتاً ديوان عاليجه حقنده تعقيبات ومحاكمات اجرا اولونه‌جغندن نتيجهٔ حكمه كوره محاكم عاديهٔ حقوقيه‌ده ضرر و زيان دعواسى اقامه‌سى طبيعيدر . بو تقديرده ناظر جزاءً ده ، مالاً ده مسئول اولمش اولور .

فقط اك زياده حقوقشناسانى مباحثات ومناقشاته سوق ايدن ايكنجى احتمالدر ، يعنى ناظرك اداره‌سندن دولته عارض اولان ضررلرك اساساً جزا تهديدى آلتنده اولميان بر فعل وحركت اولمسيدر .

بوراده‌ده اك بسيط برمحاكمه ناظرك مسئوليت ماليه‌يه تابعيتى استلزام ايدر معمافيه ناظر طرفندن اجرا اولونان ـ وتضمناتى انتاج ايدن ـ فعل برفعل ادارى اولديغنه كوره عجبا بالاده افرادك مطالب ومدعياتى بحثنده تفصيل وتشريح ايتديكمز قواعد ينه وارد اولميه‌جقمى ؟

بونك ايچون موسيو ايسمه‌نك بوبحثه متعلق مطالعاتى نقل ايدهم :

« ١٨٢٩ ده موسيو پەرونه ، ١٨٢٣ ده موسيو دومونتبل ،

Digitized by Microsoft®

(عزل اولونه بیلمکله برابر) مسئول اولمیان جهت عدلیه مأمورین وحکامنه تشبیه اولونیور . حاکم بوخطـانك نتـایجنه دوچار اولان طرفك دعواسنه معروض اولمازمکرکه اشتکا عن الحکامده اولدیغی وجهله قانون کندیسنی استثناءً وصراحةً مسئول طوتسون بونظریه یه کوره اداره مأموری ده بویله اولمق لازم کلیور. مأمورك فعلنی قابل ابطال قیلان خطای فعلی ویا حقوقی کندیسنی اصلا ضرر وزیان دعواسنه معروض قیلماز. بونك ایچون فضله برشیئه احتیاج واردر . برده بویله برمسئولیت استثنائیه انجق محـاکم طرفندن تعیین ایدیله بیلیر . بونکله برابر لافه ریه رك بونظریه سی حقنده بعض شبهلر اظهاری ممکندر . حاکمی صیانت ایدن عدم مسئولیت قاعده سـنی ادارهٔ مأمورینه تشمیل ایتمك جرأتکارانه برادعا اوله بیلیر . انکلیز قانونی بوایکی نوع مسئولیت اره سـنده عمیق برفرق تعیین ایتمش، یعنی مأموری دائما مسـئول وحاکمی دائما تماماً غیرمسـئول عد ایلمش اولدیغی کبی فرانسه قانونی ده مأمورلر حقنده صریح وقطعی براصول حمایه تشـکیل وتأسیس ایله مشدر . »

۲۰۷ وکلانك مسئولیت مالیه سی : دولته قارشو وکلانك برده مالاً برحساب ویرمکه مجبوریتلری، برمسئولیت مالیه لری واردر. بو مسئولیت بر وجه آتی اسبابدن تولد ایده بیلیر :

ناظر کندیسنه اصـولاً کشاد ایدلمش اولان تحصـیصات حدینی تجاوز ویاخود بو تحصیصاتی قوهٔ تشریعیه نك وضع ایتدیکی

Digitized by Microsoft®

برحائل وضع ايتمز . فقط عجبا حقوق اداره‌ده بو دعوايه مانع بر شى يوقيدر ؟ . . . صلاحيت اداره ايله صلاحيت عدليه‌نك يكديكرندن تفريق قاعده‌سى هنوز زائل اولمامشدر . بو قاعدهٔ تفريق فرانسه حقوق عموميه و سياسيه‌سنك مبناسنى تشكيل ايدر ، وبونى رفع ايتمك امور حقوقيه‌ده تشوش عظيمى موجب اولور . ايمدى بر ناظرك مدار مسئوليتى اولهجق فعل، غيرمشروع ويولسز اولمق محتمل اولمغله برابر همان دائما محاكم عدليه‌نك رؤيتنه صلاحيتدار اولمدقلرى برفعل اداريدر ، محاكم عدليه انجق صرف شخصى و وظيفه ومأموريتك ايجابندن قابل فك برفعل قارشوسنده ـ كه پك نادر اوله‌بيلير ـ حائز صلاحيت اوله‌بيلرلر . ايشته بوفرضيهٔ نادره‌دن صرف نظر ايديلورسه فرد ناظرك فعلندن طولايى محكمهٔ اداره‌يه مراجعته مجبوردر . تا كه بومحكمه بوفعلك ماهيتى تقديروايجابنده ابطال ايده‌بيلسون انجق بوطريق تعقيب ايدلدكدن صوكره ناظرك فعلى ادارةً دخى يولسز وكأن لم‌يكن اولديغى بيان ايديلورسه اوتقديرده ضرر وزيان دعواسنه سربستجه مباشرت اولونه‌مازمى ؟ بوده قطعى ومحقق دكلدر .. زيرا لافه‌ريه‌رك ماهرانه برنظريه‌سى موجبنجه ـ كه انجمن اختلافجه نظر دقتله آلنمش كورينيور ـ برمأمور اداره‌نك غيرقانونى ، باطل ويا ممكن‌الابطال هرهانكى برفعلى كنديسى عليهنه برمسئوليت حقوقيه ونقديه‌يه محل ويرمز . اداره مأمورى ويرديكى حكملرده‌كى فعلى وياحقوقى خطيئاتندن طولايى

Digitized by Microsoft®

حقنده مجلس مبعوثانجه بر اتهام ویا ـ وکلا محاکم عادیهٔ جزائیه‌ده دوچار تعقیب اولابیلملرینه نظراً ـ محاکم عادیه‌ده بر حقوق عمومیه دعواسی سبقت ایتمه‌مش ایسه فرد حق شخصیسنی اقامه ایتمك صلاحیتندن محروم اوله‌جقمی ؟ هیچ کیمسه غیرك فعل غیرمشروعندن متضرراوله‌میه‌جغندن افرادك هیچ برحقوق عمومیه دعواسی سبقت ایتمه‌مکله برابر وکلایه قارشو حقوق شخصیه‌لرینه حاکم وناظم اولدقلرینی فرانسه‌نك اکثریت مؤلفینی تصدیق ایتمکده‌درلر . متضرر اولان هر شخصك ضررینی تضمین ایتدیرمسی حقوق شخصیه‌نك مقتضاسیدر [٭]

مع‌مافیه بو نقطه‌ده دخی تطبیقات اعتباریله بعض مشکلات ظهور ایتمکده‌در. موسیو ایسمن بوکا دائر شو مطالعاتی سرد ایدییور :

« حقوق اساسیه وکلایه قارشو ضرر وزیان دعواسنه هیچ

[٭] رومانیاده ۱۹۱۲ ده بر ناظرك مسئولیت مالیه‌سیله نتیجه‌لنن مهم بر دعوی وقوعه کلدی . بکرش تراموی قومپانیه‌سنه ویریلن امتیازی محافظه‌کاران فرقه‌سنه منسوب بلدیه وبلدیه‌نك فکریتی ترویجاً محافظه‌کار داخلیه ناظری کیری آلمق ایسته‌مش ، حتی بونك ایچون مجلس مبعوثانه بر قانون مخصوص قبول ایتدیرمش ایکن منازع فیه مسئله‌یه ذاتاً وضع ید ایتمش اولان محکمهٔ بدایت مذکور قانونك قانون اساسی‌یه مخالف اولدیغنی بیان ومحکمهٔ تمیزده بو رأیه اشتراك ایتمش ، فضله اوله‌رق تموزده استیناف محکمه‌سی ناظر موما‌الیهی مذکور تراموی شرکتنه (۵۰۰) بیك فرانق ضرر وزیان اعطاسنه محکوم ایلمشدر .

Digitized by Microsoft ®

فى الحقيقه فرانسه اختلال كبيرنده جارى اولان فكره كوره مجلس ملينك اتهامه متعلق امرنامه‌سى اولمدقجه وكلا افرادك ضرر وزيانه متعلق دعوالرينه معروض اولمازلر ...

شوحالده افراد كندى اختيارلريله وكلاى مسؤل قيلهمازلر . نهايت اولسه‌اولسه مجلس مبعوثانه مراجعتله اونك واسطه‌سيله بر اتهامنامه الده‌ايتدكدن صوكره دعواى جزائيه تبعاً دعواى شخصى درميان ايده‌بيليرلر .

بونكله برابر حال حاضرده وكلانك مسؤليت جزائيه‌لرى اختيارى اولەرق كاه ديوان عاليده كاه محاكم عاديه‌ده تعين ايتمكده (دها اولكى مبحثه باق) اولديغندن متضرر اولان اشخاص دعواى شخصيلرينى نره‌ده اقامه ايتمكه صلاحيتداردر ؟ اعيان برمجلس سياسى اولديغندن صرف حقوقى بردعوايى بالطبع رؤيت ايده‌من بناءً عليه حكم جزائيى ويردكدن صوكره متضرر اولانلرى محاكم عاديهٔ حقوقيه‌يه سوق ايدر . آنجق وكلا محاكم عاديهٔ جزائيه‌ده دوچار تعقيبات ومحكوميت اولمشلرسه (كه بزم قانون اساسيمزه كوره جزااعتباريله بوجهتك وارد اولمديغنى يوقاريده كوردك) اوتقديرده هرنه‌قدر فرانسه قانونلرنده برصراحت يوق ايسه‌ده حقوق شخصيه اقامه‌سنه متعلق قواعد عموميه‌يى تطبيق ايتمهمك ايچون برسبب يوقدر .

معمافيه بو تضمينات وضرر وزيان دعوالرى هپ تعقيبات جزائيه‌نك بر فرع ونتيجه‌سى عد ايديليور . عجبا وكلا

Digitized by Microsoft®

اولمامق لازمدر . على العموم مأمورلر مسئوليت اصولنه تابع اولدقلرى حالده وكلانك استثنا ايدلمسى بالطبع عقله كلهمز . بو مسئوليت باشليجه ايكى صفحه ارائه ايدر :

فى الحقيقه وكلانك مسئوليتى ياعلى العاده افراده قارشو اولور ويا دولته قارشو ...

قانون اساسيمزده وكلانك افراده قارشو مسئوليت ماليه‌لرى حقنده برقيد وصراحت يوق ايسه‌ده كرك على العموم مأمورلرك مسئوليتلرينه متعلق بر ماده‌نك وجودى وكرك قاعدهٔ عموميهٔ مدنيه‌مزده وكلانك مسئوليتى بحثنده بر استثنا وضع ايدلمه‌مش اولمسى قاعدهٔ عموميهٔ مسؤليتك وكلاحقنده‌ده لزوم جريانى كوسترير .

آ نغلوساقسون اقوامى افرادك مأمورلردن ضرر وزيان وتضمينات طلب ايتملرى قاعده‌سنى پك ايلرى كوتورمش اولدقلرى حالده فرانسه‌ده وبزده بوكا متعلق نظريات علميه هنوز تدوين وساحهٔ اجرا وتطبيقه وضع ايديلمامشدر . مثلا فرانسه‌ده الآن افرادك ضرر وزيان وتضمينات طلب ايتملرى وكلانك اولجه مجلس مبعوثان طرفندن اتهام ومجلس اعيانجه محكوم ايدلملرينه وابسته اولديغنى ترويج ايدن مؤلفلر واردر . [١]

---

[١] وكلانك مجلسلرجه تعين ايدن مسؤليت سياسيه وجزائيه‌سى خارجنده اولق اوزره بردهمحاكم عاديه يه عائد وكندينى متضرر عد ايدن هرهانكى برشخصك استدعاسى اوزرينه بومحاكمك وظائف نظارتك جريانه وضع يد ايتملرينى مستلزم ديكر برنوع مسؤليتك بولونمسى فكرينى بوتون امثال سابقهٔ تشريعيه رد ايدر . (لافه‌ريه‌ر)

Digitized by Microsoft®

بروسيادەده مجلسلردن برينك وكلا حقندەكى اتهامى اختياريدر مجلسلردن برى قانون اساسيى الغايه تصدى وارتكاب وخيانت جرملرندن طولايى وكلايى اتهام ايدەبيلير فقط اتهامك درجهٔ مشروعيتى تعيين ايتمك محكمهٔ تميزه عائددر .

يونانستاندە مجلس مبعوثانك تميزواستيناف رؤساواعضاسندن قرعه ايله افراز اولونمش ١٢ كشيدن مركب برديوان عالى حضورنده اتهامه حق واردر .

شو ايضاحات مختلفه همان هرمملكتده وكلانك وظيفەلرينه تعلق ايدن اموردن طولايى مسئوليت جزائيەلرينى تعيين ضمننده قواعد استثنائيەيه تابع اولدقلرينى بالغاً مابلغ ارائه ايدر .

٢٠٦ وكلانك مسئوليت ماليەسى : افراد قارشو . — وكلانك وظيفه ومأموريتلرى داخلندەكى افعالدن طولايى مسئوليت ماليه وحقوقيەلرى قاعدەسىدە برحقيقت علميه اولمق اوزره قبول ايدنمكدەدر اول امردە شوراسنى سويلمك لازم كليركه وكلانك شخصلرينه وذاتلرينه عائد افعالك مسئوليت ماليه وحقوقيەسى كاملاً كنديلرينه عائددر وبوخصوصده افراددن قطعياً فرقلرى يوقدر . كذلك شونىدە شمديدن بيان ايتمك اقتضا ايدركه وكلانك داخل دائرهٔ وظيفەلرى اولان افعالدن طولايى مسئوليت ماليه وحقوقيەلرى هرحالده غيرمشروع وغير قانونى برحركتده بولونمش اولمليرينه وابستەدر .

وكلانك مسئوليت ماليەبحثنده على العاده مأمورينىدن فرقلرى

Digitized by Microsoft®

حتی ۱۸۹۱ ده «دره یفوس» مسئله سنده دیوان حربی تضییق ایتمکله متهم اولان حربیه ناظری جنرال مرسیه نك دیوان عالی یه سوق ایچون وکلا طرفندن مجلس مبعوثانك نظر دقتنی جلب یوللو واقع اولان تکلیفی بیله بالاده کی مطالعه یه بناءً مسموع اوله مامشدر . وکلانك وظیفه لرندن طولایی محاکم عادیه ده محکوم ایدلدکلرینه فرانسه ده بر مثال واردر : عدلیه ناظر سابقلرندن موسیو باهیو پارس محکمهٔ جنایتنده ارتکاب تهمتیله محکوم ایدلمشدر .

ایتالیا واسپانیاده مجلس مبعوثانك ناظرلری اتهام ودیوان عالی یه سوق ایتمکه صلاحیتی واردر . اسویچره ده خیانت ، عصیان وهیئت متحده یه قارشو اعمال جبر وشدت ومساحاً واقع اولان اغتشاشدن متولد جرائم وجنایات سیاسیه اعضاسی مجلس اعیان طرفندن منتخب فه ده رال مجلسنك دائرهٔ وظیفه وصلاحیتنده در .

بلجیقاده مجلس مبعوثانك حق اتهامی ومحکمهٔ تمیزك صلاحیت حکمیه سی واردر شوقدرکه قوانین جزائیه ده مصرح احواله خالی کلمك اوزره جزالر قلعه بندلکی تجاوز ایده مز .

فلمنکده مبعوثان واعیان اعضاسی ، وکلا ، والیلر بویوك مأمورلر محکمهٔ تمیزه تابعدرلر محکمهٔ تمیز اعضاسی مجلس مبعوثان طرفندن منتخب برجدولدن مفرز ذوات آره سنده باارادهٔ قرالی نصب اولونورلر تعقیبات مجلس مبعوثانك امریله قرالك نامنه اجرا ایدیلور .

Digitized by Microsoft®

جرائمدن طولايى ده محاكم عاديه يه تابع اولورلرسه ديوان عاليده وكلايه متعلق هيچ بر صفت وصلاحيت قالمامش وبناءً عليه قانون اساسى عبثله اشتغال ايتمش اولور مكركه ديوان عالى وكلايه تعلق ايدن مسائلده منحصراً وكلانك قانونه تماسى ايتمين افعالنى محاكمه وغير قانونى مقررات اعطا ايليه . . كه بوده ديوان عالى يى وكلايه نظراً بك عجيب بر موقع قانون شكنانه يه وضع ايتمش اولور بو فكرك بطلانى يوقاريده ارائه ايتدك .

مع مافيه بعض مملكتلرده بو مرجعيت محاكمه اوقدر صريح دكلدر . امريقاده ديوان عالى وظيفه سنى اجرا ايدن هيئت اعيان رئيس جمهورى ، رئيس جمهور وكيلى وبويوك مأمورلرى مجلس مبعوثانده ـ اتهام ايدلدكدن صكره ـ ثلثات اكثريتله محكوم ايده بيلير . فقط بو محكوميت مأموريتدن انفصالى و امريقا حكومتنده شرفلى ومعتمد بر موقع ومأموريت احرازينه ممانعتى تضمن ايدر يوقسه محكوم ، محاكم عاديه ده تعقيباته ومستحق اولديغى جزايى كورمكه آيريجه معروضدر .

فرانسه ده ناظرلر مجلس مبعوثان طرفندن تحت اتهامه وضع اولونه بيلير واوتقديرده اعيان طرفندن محاكمه ايديلورلر . ديمك فرانسه يه نظراً وكلايى امور موكوله لرندن طولايى هيئت اعيانه سوق ايتمك مجبورى دكل اختياريدر واتهام وظيفه سى منحصراً مجلس مبعوثانك وظيفه سى عد ايديلدرك وكلانك تكليفى اوزرينه مجلس مبعوثانك صفت اتهاميه اكتساب ايتمكه مجبوريتى يوقدر .

Digitized by Microsoft®

غفلتی برناظردن صادر ومملکت ایچون وخیم نتایجی شامل اولورسه دها شدید برعاقبت جزائیه یه ـ فقط اوجه قانونده یازلمش اولمق شرطیله ـ اقتران ایتدیریله بیلیر ، علی العاده افراد ایچون قباحت ویا جنحه عد اولونان منهیات ویا مأموراتدن بری ناظر موضوع بحث اولونجه جنایت ماهیتی اکتساب ایده بیلیر . فقط قانونده اوجه بونك بویله اولدیغی ذکر ایدلمك شرطیله ..

۲۰۵ امور جزائیه‌ده وکلانك مرجع مسئولیتی .ـ وکلانك وظیفه‌لرندن متولد مسئولیت جزائیه‌لرینك مرجع محاکمه‌سی دیوان عالیدر . قانون اساسینك ۳۳ نجی ماده‌سنك مفهوم مخالفی بونی کافی درجه‌ده صراحتله بیلدیریر . فکر عاجزانه‌مجه وکلای مأموریتلری اثناسنده ارتکاب ایتدکلری جرائمدن طولایی محاکم عادیه‌محاکمه ایده‌مزومحاکمه‌یی خارج ازوظیفه عد ایتمکه مجبوردر « وکلانك مأموریتلرندن خارج وصرف ذاتلرینه عائد هرنوع دعاویده» محاکم عمومیه‌یه تابعیتلری وکلانك مأموریتلری‌داخلنده وذاتلرینه غیرعائد هرنوع دعاویده دیوان عالیه تابعیتلرینی بالغاً مابلغ افهامه کفایت ایدر . ذاتاً ۹۲ نجی ماده‌ده دیوان عالینك وظیفه‌سی «وکلا ایله‌محکمهٔ تمیز رؤسا واعضاسنك وذات وحقوق شاهانه علیهنه حرکته ودولتی مخاطره‌یه القایه تصدی ایدنلرك محاکمه‌سیدر » دینیلمسی‌ده بومطالعه‌یی تامینه مؤیددر .

عکسی ذاتاً وارد خاطر اولهماز : جرائم عادیه‌لرندن‌طولایی ذاتاً محاکم عادیه‌یه تابع اولدقلری حالده مأموریتلرینه متعلق

Digitized by Microsoft®

اولمق اوزره ـ امثال دكل ـ فقط قانونى صراحتلر موجوددر . ١٧٩١ ، سنه ٣ ، ١٨٤٨ قانون اساسيلرى ديوان عاليه قانونده مندرج اولميان افعالدن طولايى جزا تعيين ايتمك صلاحيتى ويرمه‌مش ايدى .

ديوان عالى برمحكمهٔ فوق العادهٔ غيرقانونيه شكلنه افراغ ايتمك ايسته‌ينلرك الكقوتلى دليللرى عقلدن زياده‌حسى مخاطب عدايدر . بعض خطيئات واجتهادات سياسيه‌سى سببيله خارجى برحربك ويادا خلى براختلالك اوكنى آلاميان ويا بر غفلتى سائقه‌سيله مملكته پك مضر برمعاهده‌نامه قبول ايتديرن برناظر حقنده قانون‌سا كتدر ديه‌هيچ برجزا تعيين ايتمه‌مك اكثريا وطنپرورلرك قلبنى عصيانه سوق ايدر . فقط مسائل حقوقيه‌يى تمايلات حسيه ايله حل ايتمكه امكان يوقدر . خطيئات سياسيه‌نك اولجه كشف وتخمينى ممكن اولمامق ، اولجه ناظرلرك مأموريتلرندن لاينفك بعض احوال وافعالدن بعض اجرا آتدن وحتى بعض اجرا آتسز لكارندن طولايى مسئوليت جزائيه‌لرينى مصرح احكام قانونيه‌وضع ايده‌مه‌مك ظلم ايچون و قانونسز برجزا حكمى ايچون سبب ومعذرت اولهماز .

مع‌مافيه پك مشروع اولان بوقبيل حسلرى تطمين ايتمك‌ده بوس‌بوتون بعيدالامكان دكلدر وكلانك مسئوليت جزائيه‌سى حقنده ممكن مرتبه مفصل قانونلر ياپيلمق لازمدر : على العاده برمأمورك

Digitized by Microsoft®

اعیاندن عبارت دکلدر . کرك دولت عثمانیه‌ده وکرك دها دیکر بعض مملکتلرده دیوان عالیه ممکن مرتبه عدلی وقضائی بر صفت اعطاسنه چالیشیلمشدر . بزده‌کی دیوان عالی اونی هیئت اعیان ، اونی شورای دولت واونی محکمهٔ تمیز واستیناف رؤسا واعضاسندن قرعه ایله تعیین وتفریق اولونمق اوزره حقیقی بر محکمه‌در . هیئت اتهامیه‌سنه کلنجه اوده مجلس مبعوثان کبی ماهیتی صرف سیاسی اولان بر هیئت دکلدر . دائرهٔ اتهامیه طقوز اعضادن عبارت اولوب بونك اوچی هیئت اعیان و اوچی دیوان تمیز و استیناف واوچی شورای دولت اعضاسندن دیوان عالیه آلنه‌جق اعضا ایچنده قرعه ایله انتخاب اولونور .

بو ایضاحات دیوان عالینك بر محکمهٔ سیاسیه و بناءً علیه قوانینه حصر ودرجی ممکن اولمیان بی‌حد وبی حساب افعال وایجابات سیاسیه‌نك جزاتهدیدی آلتنده حاسمی وحاکمی اولمدیغنی بالغاً مابلغ کوسته‌ریر .

بعضلری دیوان عالینك هیچ برقانون جزا ایله مقید اولمدیغنی اثبات ایچون فرانسه‌ده ظهور ایتمش بروقعه‌یی مثال اوله‌رق ایراد ایدییورلر . ۱۸۳۰ ده‌کی تموز انقلابی متعاقب بوانقلابه سببیت ویرن اونجی شارلك وکلاسنی تعقیب ومحاکمه ایتمکه لزوم کورلدی . فی‌الحقیقه بونلر قانوناً مصرح برجرملری تعین ایتمدیکی حالده محکوم ودوچار مجازات اولدیلر . انجق بنه فرانسه‌ده بونك عکسنه

Digitized by Microsoft®

قدر کیدلمسی نظریات جزائیه‌نك ادراکنه امکان اولمدیغی قرون وسطا اعصارنده قابل‌تصور اوله‌بیلیرایدی . فقط شمدی برطرفدن مسئولیت وکلانك سیاسی وجزائی قسملرینی یکدیکرندن تفریقه امکان حاصل اولدقدن وقواعد جزائیه بودرجه تکملات کوردکدن صوکره « جنایات نظار » نامیله ماهیتی غیر معلوم وغیر مسبوق وقانوندن‌خارج جنایتلرك وجودینه قائل اولمق عبثدر .

٢٠٤ مناقشه . — برنجی‌نقطهٔ نظری ـ که بحق غدارانه عد ایده بیلیرز ـ قبول ایدنلر آمپه‌شمان اصولنك براقمش اولدیغی‌ایزلردن آیریله‌میورلر واقعا دیوان عالی مؤسسه‌سی بیله آمپه‌شمان اصولندن مأخوذدر . فقط دیوان‌عالی اورادن اقتباس اولونمقله اونك قواعد عمومیهٔ حقوقیه‌یه مخالف اولان صلاحیتلرینده اقتباس ایتمك لازم کلمز . آمپه‌شمان‌اصولنده‌کی شدت وحتی ظلم صریح انکلتره‌ده بیله بعض تقییداته دوچار ایدلمسنی وحتی فعلاً متروکیتنی انتاج ایتمشدر . شوحالده کندی مملکتنده بیله ایشلیه‌میه‌جك بردرجهٔ عطالته اوغرامش‌بر اصول سخیفه ومتروکه‌یی هر طرفه نشر وتعمیم ایتمك معناسزدر .

دیوان عالینك سیاسی بر ماهیتده اولمسی بر محکمهٔ سیاسیه وبناءً علیه بر محکمهٔ کیفیه اولمسنی انتاج ایتمز . اساساً هر یرده دیوان عالی فرانسه ویا آمریقاده اولدیغی کبی صرف بر هیئت سیاسیه ومثلا هیئت اتهامیه‌سی مجلس مبعوثان اولمق اوزره مجلس

Digitized by Microsoft®

بوطرز تلقى قبول ايدلديكى تقديرده ديوان عالى وظيفه‌سنى بايان اعيان مجلسنك شايان تجزيه افعالى تعيينه صلاحيتى اولديغى كبى بوافعال حقنده‌كى جزالرى‌ده تعيين خصوصنده مأذونيت كامله‌يى حائزدر . بنژامه‌ن قونستان دييوركه: «مسئوليت نظار قاعده‌سنك ماهيتى حكامه‌جزايى تطبيق وحتى جزايى انتخاب وتعيين مجبوريتنى‌ده تحميل ايلر .»

٢ — وكلانك وظيفه‌لرينه متعلق افعال جنائيه‌لرينك جزاسى بحثنده ديكر بررأى دها واردركه بزجه دها معقولدر بوايكنجى رأى قواعد عموميهٔ جزائيه‌دن استعمانه ايدر اولجه برقانونده ممنوع ومستلزم جزا اولديغى مصرح اولميان برفعل ايچون جزا ويرلمز . كرك برفعل مأمور بهك عدم ايفاسنه وكرك برفعل ممنوعك اجراسنه عائد جزالر قوانينده اولجه نشر واعلان اولونمليدر .. بوقاعده حريت شخصيه‌نك الفباسيدر .

عثمانلى قانون اساسيسنك اونجى مادهٔ معدله‌سى بوبابده پك قطعى حكمى محتويدر : « برحريت شخصيه هردرلو تعرضدن مصوندر . هيچ كيمسه شرع وقانونك تعيين ايتديكى سبب وصورتدن ماعدا بربهانه ايله توقيف ومجازات اولونه‌ماز» وكلانك بوماده‌ده‌كى «كيمسه» قيدندن استثنا ايديلهميه‌جكى طبيعيدر . على العاده افراد ايچون قانون اساسينك وضع ايتديكى تأميناتدن استفاده ممكن اولديغى حالده نظارك نوعما خارج از قانون قالمسى وقانونده مصرح اولميان احوال وافعالدن طولايى ده مسئوليت جزائيه‌لرينه وحتى اعداملرينه

Digitized by Microsoft®

جزاسى موجودايسه ـ حكم ايده بيلير .

بحث مخصوصنده تفصيل ايتديكمز آمپه شمان اصولنك بقاياسى اولان بوطرز تلقيي مؤلفلر بروجه آتى ايضاح ايديبورلر : بوبابده الكايلرى كيدن مؤلف حقوق اساسيه يي فرانسه ده الك اول تعليم وتدريسه موفق اولمش اولان متوفى به نژامه ن قونستاندركه خلاصهٔ رأيي شودر :

وكلانك مسئوليتلرى برحق قانونينك سؤاستعمال ايدلمسنه معطوفدر . بناءً عليه حقسز وياحسن اداره ايدلمه مش برحرب ، ايجاب حالك صوك درجه ضرورى قيلمديغى فدا كارلقلرى محتوى برصلح معاهده نامه سى ، يولسز معاملات ماليه ، ادارهٔ عدليه يه بوزوق ويا مهلك اشكال ادخالى ، الحاصل قانوناً مجاز اولمقله برابر ملت ايچون وخيم ويا افراد ايچون مضرو ومزعج هرهانكى صلاحيتك برمنفعت عموميه ملاحظه سى اولمديغى حالده استعمالى . . ايشته مسئوليت جزائيه نك دائرهٔ شمولنه داخل اولان خصوصات .. »

مؤلف مشهورك فكرينه كوره نظاره خاص ، يعنى مجلس مبعوثانده اتهامى وديوان عاليدن حكمى تضمن ايدن مسئوليت جزائيه منحصراً بوكى احواله مختصدر . اصل جرائم يعنى قانون جزاده جرميتلرى وجزالرى مصرح اولان افعالك ـ نظاردن صادر اولديغى تقديرده ـ محاكملرى محاكم عاديهٔ جزائيه يه عائددر .

Digitized by Microsoft ®

اولابیلیرلر؟ ثانیاً بوحزالرك تعیینته هانکی مرجع ومحکمه وظیفه‌داردر ؟

برنجی جهت ظاهراً پك بسیط اولدیغی حالده بالعکس کرك فعلیات وامثال وادیسنده وکرك نظریات علمیه نقطهٔ نظرندن پك چوق مناقشاته سبیت ویرمکده‌در . بوبابده باشلیجه ایکی رأی متخالف واردرکه بروجه آتی خلاصه اولنه‌بیلیر:

۲۰۳ ایکی نقطهٔ نظر . — ۱ وکلانك محاکمه‌سی دیوان عالیده جریان ایتدیکی تقدیرده دیوان عالی بر محکمه ماهیتنده اولمقله‌برابر برهیئت سیاسیه ماهیتی غائب ایده‌مدیکندن قانون جزاده مصرح اولان افعال ممنوعه‌دن طولایی وکلانك مسئولیتی تعیین اقتداری حائز اولدیغی کبی ـ که بوجهت پك طبیعیدر ـ قانون جزاده مندرج اولیان وبناءً علیه قانوناً ممنوع عدایدلین افعالدن طولایی ده وکلانك مجرمیت ومحکومیتنه قرار ویره‌بیلیر . بوخصوصده‌کی صلاحیتی صوك درجه واسعدر . وکلایی یالکز دولت ایچون مضر اولان هرهانکی فعللرندن طولایی دکل، خطائرندن، اهمالرندن ، یاکلش تدبیرلرندن طولایی‌ده ـ هیچ برینه متعلق برصراحت قانونیه موجود دکل ایکن ـ تماماً مسئول طوتار ؛ اودرجه‌ده‌که قانونده جرمیتی مذکور اولیان برفعله جرم ماهیتی بخش ایده‌بیلدیکی کبی بوصورتله احداث ایتدیکی جرمك جزاسنی‌ده کندیسی تعیین وبوجزایی ایسنتدیکی مقداره ابلاغ وتشدید وحتی جزای اعدامی بیله ـ اکر اوملکتده سیاسی جرملردن طولایی اعدام

Digitized by Microsoft®

صراحت ايسه بالعكس وكلانك جرائم عاديه‌دن دولايى محاكم عاديه‌يه تابعيتلرى مركزنده‌در . قانون اساسينك ٣٣ نجى ماده‌سى قطعيدر : « مأموريتلرندن خارج وصرف ذاتلرينه عائد هرنوع دعاويده وكلانك سائر افرادعثمانيه‌دن اصلافرقى يوقدر بومثللو خصوصاتك محاكمه‌سى عائد اولديغى محاكم عموميه‌ده اجرا اولونور . »

وكلا وظيفه‌لرينك حين ايفاسنده بيله وظيفه‌لرى خارجنده برجرم ارتكاب ايدرلرسه بالاده‌كى ماده‌نك شمولنه تابعدرلر . برده وكلانك وظيفه‌لرى خارجنده‌كى دعاويدن طولايى محاكم عموميه‌يه سوقى آمراولان (٣٣) نجى ماده عينى زمانده وكلانك وظيفه‌لرى داخلنده‌كى دعاويدن طولايى محاكم عموميه تابع اولمدقلرى نتيجه اعتباريله پك صريح اولەرق كوسترمشدر .

٢٠٢ وكلانك مأموريتلرندن متولد مسئوليت جزائيه . — وكلانك يالكز امور عاديه‌دن طولايى دكل مأموريتلرى حسبيله‌ده مسئوليت جزائيه‌يه معروض اولدقلرى عثمانلى قانون اساسينجه مصدق اولديغى كبى ديكر دولتلر قوانين اساسيه‌سنده‌ده مصرحدر . انجق وكلانك بومسئوليتنده‌كى ماهيت مؤلفين اره‌سنده عينى تلقى‌يه اوغرامامش اولديغى ايچون بوبابده بعض ايضاحات ويرمك ضروريدر .

بوبابده‌كى اختلاف باشليجه ايكى نقطهٔ نظره تعلق ايدر : برنجيسى وكلانه‌كبى احوالدن طولايى جزاءً مسئول ونه‌كبى جزالره معروض

Digitized by Microsoft®

مصرح وموضح اولمق قواعدعمومیهٔ جزائیه‌دندر. محاکم عادیه‌دن غیری محاکمه تابع اولمق ایچون قانونده بر صراحت بولونمق لازمدر . مثلا مأمورلرك محاکم اداریه تابعیتی صراحةً ذکر ایدلدیکی تقدیرده محاکم عادیه‌یه تابعیتلری حقیقتی ـ آیری بر تصریحه حاجت قالمقسزین ـ کندیلکندن تبین ایدر وکلانك دیوان‌عالی‌یه سوق‌ده عینی قواعد عمومیهٔ جزائیه دائره‌سنده قالمق ضروریدر.

واقعا عثمانلی قانون اساسیسنك ۹۲نجی ماده‌سی دیوان‌عالیدن بحث‌ایدرایکن«وظیفه‌سی وکلایله‌محکمهٔ تمیز رؤساواعضاسنك وذات وحقوق‌شاهانه علیهنده‌حرکته‌ودولتی مخاطره‌یه‌القایه‌تصدی‌ایلینلرك محاکمه‌سیدر . » دینیله‌رك وکلانك مرجع محاکمه‌سی علی‌الاطلاق دیوان عالی اولمق لازم کله‌جکی استدلال اولونور ایسه‌ده بوماده وکلانك مرجعیتی ذکردن زیاده دیوان عالینك صلاحیتی تعیین صددنده‌وارد اولمشدر . دیکر طرفدن ۹۵نجی ماده موجبنجه دیوان عالینك حکملری‌قابل استیناف‌وتمیز دکلدر دینلمش‌اولوب بو ایسه دیوان‌عالی‌یه سوق اولونه‌جقلرك لهنه‌دکل علیهنه‌بر تقییدی تضمن ایدر.علی‌العاده افرادك جرائم عادیه‌دن طولایی استیناف وتمیز صلاحیتلرندن مستفید اولدقلری حالده وکلادن بولونانلرك بو تأمینات قانونیه‌دن محروم اولملری ـ صراحت کافیه موجود اولمینجه ـ بالطبع وارد خاطر اولهماز .

Digitized by Microsoft®

اولونه‌ميه‌رق ٣٥ نجى ماده منحصراً فسخ احتمالنى درپيش ايدر بر ماده حالنه وضع اولونمش ومسئوليت وكلا بحثى ٣٨ نجى ماده ايله لزومندن زياده صريح برشكله افراغ اولونه‌رق قانون اساسى‌نك هيئت عموميه‌سنه مع التأسف برعنصر تشوش وبر آهنكسزلك وضع ايدلمشدر .

٢٠١ مسئوليت جزائيهٔ وكلا . — وكلا سياسةً مسؤل اولدقلرى كبى جزاءً ده مسؤلدرلر. مسؤليت سياسيه مسؤليت جزائيه احتمالاتى تخفيف وتنقيص ايتمش اولمقله برابر (آمپه‌شمان بحثنه مراجعت ١٩٦) وكلانك مسئوليت جزائيه‌لرى برطرف اولمش دكلدر . وكلانك مسئوليت جزائيه‌لرى باشليجه ايكى نقطهٔ نظردن تدقيق اولونه بيلير: (١) جرائم عاديه ، (٢) وظيفه ومأموريتلرى حسبيله ارتكاب ايلدكلرى جرائم ..

جرائم عاديه‌ده وكلانك على العاده افراددن هيچ برفرقى اولمامق لازم‌كلير. فرانسه‌ده رئيس جمهور ايچون براستثنا موجود اولديغنى كوردك. واوراده رئيس جمهور جرائم عاديه‌دن طولايى دخى ديوان عاليه سوق اولونور انجق كرك اوراده، كرك ممالك سائره‌ده قاعدهٔ عموميه وكلانك جرائم عاديه‌لرندن طولايى محاكم جزائيه‌ده تعقيب ومحاكمه اولونمارى مركزنده‌در قاعدهٔ مساواتى اخلال ايدن هرهانكى برامتياز استثنائى (لهده اولسون عليهده اولسون)

Digitized by Microsoft®

ماضی‌یه یعنی حکومتك اساساً یاپیلمش بتمش اجرا آتینه تعلق ایده‌بیلیر ایدی .

شو حالده قابینه‌یی یاپمش اولدینی برحرکتدن طولایی تخطئه ماضی‌یه راجع اولدینی ایچون بو ماده‌نك شموله کوج کیرر ایدی .

بوتفصیلاتدن شو نتیجه‌لری چیقاره‌بیلیرز : اولا اسکی قانون اساسی موجبنجه وکلانك افعال وحرکات واقعه وماضیه‌لرندن طولایی استیضاح اولونملری ممکن ایدی . فقط ، بوحق مراقبه تامام وقوهٔ تأییدیه‌دن محروم ایدی . بناءً علیه مراقبه اولونه‌بیلمك اعتباریله مجلس وکلانك مجلس مبعوثان حضورندن چکیلمسی احتمالی ضعیف ایدی .

ثانیاً وکلانك قانون وضع ایتدیرمك صورتیله احرازایده‌جکلری صلاحیت اجرائیه اعتباریله ، یعنی آتی‌یه معطوف اصلاحات وحرکات اجرائیه‌لری نقطهٔ نظرندن مجلس مبعوثان ایله حال اختلافده بولونملری ممکن ایدی و او وقت اختلاف نتیجه‌سنده پادشاه‌ده کندیلرینی حقسز چیقاریر ایسه عزل اولنه‌بیلیرلر ایدی بوصورتله امور تشریعیه‌ده مجلس مبعوثانه قارشو مسئولیتلری دها ممکن ودها واسع بولونیور ایدی .

مؤخراً تعدیلاتك حین اجراسنده بونقطه‌لر لایقیله تقدیر

Digitized by Microsoft®

وتفصيلاً اسباب موجبه بيانيله قطعياً ومكرراً ردايدلديكى حالده وكلانك تبديلى وياخود مجدداً مدت قانونيه‌سنده انتخاب اولونمق اوزره هيئت مبعوثانك فسخى منحصراً يداقتدار حضرت پادشاهيده‌در . » [*]

ظاهراً فسخ حقنده وارد كبى كورينن بوماده حقيقتده مجلس وكلانك ده‌لدى الايجاب مجلس مبعوثانك برقرارى قارشوسنده تبديل اولونمسى امكانى احضارايچون وضع اولونمش ايدى. زيرا يدنجى ماده‌موجبنجه فسخ حقى ذاتاً صورت مطلقه‌ده حكمداره ويرلمش ايدى. بوراده مقصد حقيقى مجلس مبعوثان ايله‌هيئت وكلاره‌سنده اختلاف، باخصوص قانونلرك مذاكره وقبولنه متعلق اختلاف ظهور نده (چونكه مجلسك وظائف تشريعيه‌سنه دكل وظائف مراقبه‌و تفتيشنه متعلق اختلافات اولسه اولسه استيضاحه متعلق ٣٨ نجى ماده‌نك دائرهٔ شمولنه كيره‌جك ايدى) مقام حكمدارى‌يى حكم قيلمق ايدى. پادشاه‌ايستر ايسه‌هيئت وكلايى دكشديريز ايسترايسه مجلسى فسخ ايدر ايدى. وبوده ضرورى برحال‌ايدى چونكه قارشولقلى ضديت مصلحت دولتى عقيم قيله‌بيليز ، قبولى الزم اولان بر قانونك عدم قبولى امور دولتى سكتهٔ تعطيله اوغراده بيليرايدى بواختلاف ماهيتى اعتباريله آتى‌يه، يعنى تعطيق اولونمسى مصمم قانونه عائد ايدى مراقبه حقندن تولد ايده‌بيلن اختلاف ايسه

[*] بوماده مؤخراً تعديل اولونمشدركه صورت معدله‌سى ١٩٠ نجى مبحثده محرردر .

Digitized by Microsoft®

مسئولیت سیاسیه‌دن ، یعنی سقوط ایله نهایت بولان مسئولیتدن عبارتدر. وکلانك دیوان عالیه سوقی یعنی مسئولیت جزائیه‌یی متضمن دیکر برطاقم ماده‌لرك (۳۱ نجی ماده کبی) وجودی‌ده بومعنایی تأیید ایدر.

ثالثاً وکلایه‌عائدمسئولیت سیاسیه‌نك ایکی مجلسدن یالکز مجلس مبعوثانه قارشو جریان ایتمسیدر. اعیانك استیضاح صلاحیتنه نائل اولهمامسی وباخصوص استیضاح نتیجه‌سنده برقرار وبرقرار اسقاط اتخاذ ایده‌مه‌مسی بوندندر . [ایلریده استیضاح بحثنه مراجعت]

۹۳ قانون اساسیمی ایله ۳۲۵ قانون معدلی ارهسنده روحاً ومعناً موجوداولان دیکر برتفاوت عظیمه دلیل‌ده‌مالك سائره‌قانون اساسیلرنده نظیرینه تصادف ایتمدیکمز ۳۵ نجی مادهٔ مشهوره‌سنك وجودیدر.(۹۳)قانون اساسیمی هر نه‌قدر استیضاح حقنی مجلس مبعوثانه‌ویرییورایدیسه‌ده‌استیضاح نتیجه‌سنده مجلسك برقرار اتخاذ ایده‌بیله‌جکنی ذکر ایتمیورایدی.دیکرطرفدن مجلس مبعوثان ایله‌هیئت وکلا آره‌سنده یالکز حق مراقبه‌نك اجراسندن طولایی دکل،سائر اموردن ومثلا وضع قانوندن طولایی‌ده اختلاف ظهوری ملحوظ اولدیغندن مجلس مبعوثان قارشوسنده برهیئت وکلانك چکیله‌بیلمسنی تأمیناً واغلب احتمال بوملاحظه‌یه‌بناءً ۳۵ نجی ماده وضع اولونمش ایدی . فی‌الحقیقه اووقت ۳۵ نجی ماده شوصورتله محرر ایدی:

« وکلایله هیئت مبعوثان ارهسنده اختلاف اولونان ماده‌لردن برینك قبولنده وکلا طرفندن اصرار اولونوب‌ده مبعوثان جانبندن اکثریت آرا

Digitized by Microsoft®

تأخیرینی طلب ایتمك حقنی [*] حائز اولهجقدر . نتیجهٔ استیضاحده هیئت مبعوثانك اکثریت آراسی ایله حقنده عدم اعتماد بیان اولونان ناظر ساقط اولور رئیس وکلا حقنده عدم اعتماد بیان اولونديغی حالده هیئت وکلا هپ بردن سقوط ایدر . »

بالاده‌کی ایکی ماده بزه اوچ حقیقت کوسته‌رییور : اولا وکلا مجلس مبعوثان حضورنده‌ده مسؤلدرلر . ثانیاً مسؤلیت

---

[*] بو جمله‌ده‌کی تعدیل مشهور بروقعه‌نك تأثیرینه تابعدر ، کامل پاشا قابینه‌سی استیضاحه جواب ویرمکی تأخیر ایتمك ایسته‌مش وتحریری اسباب موجبه ویرمش ایسه‌ده مجلس مبعوثان بوکا قناعت ایتمیه‌رك کندیسنه غیابنده عدم اعتماد بیان ایتمش وکامل پاشا چکیلمش ایدی

تعدیلات واقعه‌ده هیئت وکلانك تأخیر طلبنه حق اولویور فقط مجلس مبعوثانك بو طلبی قبول وعدم قبوله مختار اولدیغی افهام ایدلمك ایسته‌نیلیور . بو صورت تلقینك نه‌درجه‌به‌قدروارد اولدیغی کسدیریله‌مز بر هیئت وکلانك تأخیره صلاحیتی مطلق اوللیدر . فقط مجلسك‌ده بالقابله بوصلاحیتی سوء استعمال ایتمك ایسته‌ینلره قارشو عدم اعتماد بیان ایتمك صلاحیتی مطلق اوللیدر . مجلس قانون اساسی ایچون ، مملکت ایچون بر تهلکه والحاصل فوق العاده برمستعجلیت کورور ایسه عدم اعتماد قرارینی تأخیر ایده‌مز . فقط حکومتی‌ده بهمه‌حال جلب ایده‌مز ودعوته مسارعةً اجابت ایتمین رئیس وکلا قانون اساسی‌یی پامال ایتمکله متهم اولهمیه‌جغی کبی بو عدم اجابته قناعت ایتمین بر مجلس مبعوثانك عدم اعتمادینی اظهار ایتمی‌ده قانون اساسی‌یه مخالف دوشمز بناءً علیه بوراده‌ده تعدیلات واقعه فضله صراحتی محتوی اولمق حسبیله زائددر .

[ماده‌نك فقرهٔ اخیره‌سی ایچون ۱۸۳ نجی مبحثه مراجعت (صحیفه ۵۲۸)]

Digitized by Microsoft ®

مشترکاً ودائرهٔ نظارتلرینه عائد معاملاتدن طولایی منفرداً مجلس مبعوثانه قارشو مسئولدرلر) دییور. ۱۲۹۳ قانون اساسیسی ایله ۱۳۲۵ ده اجرا ایدیلن تعدیلات اره‌سنده‌کی فرق‌عظیمی اکلامق ایچون ینه بوماده‌نك شکل قدیمی نقل ایده‌لم : (وکلای دولت مأمورینلرینه متعلق احوال واجرا آتدن مسئولدر .)

شوحالده ابتداءً مجلس مبعوثانه قارشو مسئولیت اساسی یوق ایکن مؤخراً بوقیدعلاوه‌اولونمش وبوصورتله‌قانون‌اساسیمز اصول مشروطیت مقیده‌یه شبیه‌ایکن و وکلانك یالکز حکمدارلره‌قارشو مسئولیتلرینی‌متضمن‌ایکن ۱۳۲۵ تعدیلاتی‌قانونده‌کی‌روحی‌کاملاً تغییر وتجدید ایتمش اولویور . ۳۸ نجی ماده‌ده اجرا ایدیلان‌تعدیلات دخی عین حالت روحیه‌نك وجودینه دلالت ایتمکده‌در.فی‌الحقیقه ۳۸ نجی ماده ۱۲۹۳ قانونده بروجه آتی ایدی .

« استیضاح ماده ایچون وکلادن برینك‌حضورینه مجلس مبعوثانده اکثریتله قرار ویریله‌رك دعوت اولندقده یا بالذات بولونه‌رق ویاخود معیتنده‌کی رؤسای مأموریندن برینی کوندره‌رك‌ایراد اولنه‌جق سؤاللره جواب ویره‌جك ویاخود لزوم کوریر ایسه مسؤلیتی اوزرینه آله‌رق جوابنی تأخیر ایتمك صلاحیتی حائز اوله‌جقدر . »

بو ماده‌نك حین تعدیلنده فقرهٔ آتیه علاوه اولونه‌رق قانون اساسینك معنا وماهیتی کاملاً تغییر اولونمشدر :

« ... یاخود لزوم کوریررایسه مسؤلیتی‌اوزرینه آله‌رق جوابنك

Digitized by Microsoft®

مسؤلیت وکلا

مسؤلیتك حکمداردن وکلایه‌سبب وصورت انتقالی مسؤلیت حکمدار فصلنده ـ ایضاح ایتدك. شیمدی مسؤلیتلری ضروری اولان وکلانك مسؤلیتنده‌کی ماهیت واشکال‌حقنده بعض معلومات ویرمك زمانی کلمشدر . وکلا اساساً انواع ثلثهٔ مسؤلیتك یعنی مسؤلیت سیاسیه ، مسؤلیت جزائیه ومسؤلیت مالیه (وحقوقیه) نك هیچ برندن مصون دکلدرلر .

٢٠٠ مسئولیت سیاسیهٔ وکلا — مسؤلیت سیاسیه‌نك ، یعنی وکلانك انفصالیله ختام بولان‌ووکلانك عزلی‌دیمك‌اولان‌مسؤلیتك ماهیتی‌حقنده ١٨٢ و ١٨٣نجی مبحثلرله‌مارالذکرمسؤلیت‌حکمدار بحثنده و آمیه‌شمان اصولنه‌متدائر تفصیلاتده (مبحث١٩٦) بر نبذه معلومات ویرلدی . اساساً وکلا هم مجلس‌مبعوثانه ، هم حکمداره قارشو مسؤلیت‌سیاسیه‌یی حائزدرلر. حق عزلك پادشاهده.اولمسی پادشاهه‌قارشو اولان مسؤلیتی صراحةً مشعر اولدیغی کبی یدنجی مادهٔ معدله‌ده‌کی « ایجابنده وکلانك علی‌الاصول عزل وتبدیلی » فقره‌سی‌ده‌بوکا دلیلدر. اوتوزنجی مادهٔ معدله ایله استیضاحه‌متعلق ٣٨ نجی ماده دخی مسؤلیت سیاسیه بحثنك مجلس‌مبعوثانه قارشو ومجلس‌مبعوثان حضورنده اوله‌جغنی ارائه ایدر.

اوتوزنجی ماده : (وکلا حکومتك سیاست عمومیه‌سندن

Digitized by Microsoft®

شمدیه قدر یالکز برریئس جمهور مجلس مبعوثان طرفندن اتهام اولونه بیلمش ، فقط اوده اعیانده قانون اساسی موجبنجه مقتضی ثلثان اکثریت احراز ایدیله مدیکندن طولایی برائت ایتمشدر بو ریئس جمهور آندره‌ف جونسون ایدی و سنه‌لرجه قونغره‌یه شدیداً مخالفت ایدر طورور ایدی . مجلس مبعوثان کندیسنی ۳۵ ماده ایله اتهام ایتمش ایکن ، اعیانده مدار تهمت اولان ماده‌لرك هربری ایچون آیریجه ثلثان اکثریت حاصل اوله مدیغندن طولایی اوتوزبش ماده‌نك کافه‌سندن قورتوله بیلمشدر (۱۸۶۸)

ریئس جمهورلر مسئولیت جزائیه وحقوقیه اعتباریله حکمدارلردن آیریلورلر حکمدارلر امورجزائیه‌ده علی‌الاطلاق غیرمسئول اولدقلری حالده ریئس جمهورلر ایچون بویله بر مصونیت متصور اوله‌ماز. اولسه اولسه امور جزائیه‌ده مرجعیت اعتباریله بر فرق کوزه‌دیله‌رك قاعدهٔ احتیاطه رعایت اولونور امورحقوقیه ومالیه‌ده مدعی ومدعی‌علیه صفتی قوانین‌عادیه موجبنجه احراز ایده‌جکلری وبناءً علیه استثنایه غیر تابع بولوندقلری آشکاردر .

Digitized by Microsoft®

افاده ايده‌ميه‌جكنى وحتى بوكا بناءً ديوان عالينك رئيس جمهورك اسقاطنه بيله قرار ويره‌ميه‌جكنى ادعا ايدييور .

مؤلفلرك قسم اعظمى وازجمله موسيو ايسمه‌ن وموسيو مورو كلامك اهمالندن ايسه اعمالى جهتنى ترجيح ايدرك برحدمتوسط تعقيب وامريقايى تقليد ايدرك رئيس جمهورك بوكبى احواله ديوان عاليجه اسقاطنه قرار ويريله بيله‌جكنى ادعا ايدرلر .

امريقاده رئيس جمهور هم سياسى ، هم جزائى مسئوليته تماماً معروضدر امريقاقانون اساسيسنك ايكنجى ماده‌سنك دردنجى فقره‌سى شويولده محرردر : « رئيس جمهور ، رئيس جمهوروكيلى ، متحدهٔ امريقانك باجمله مأمورين ملكيه‌سى نتيجهٔ اتهامده اهانت رشوت وياسائر جنايات وفضايحى ارتكاب ايتدكلرى ثابت اولورسه مأموريتلرندن عزل ايديلورلر . . . اعيان مجلسنك حاضر بالمجلس اولان اعضاسنك ثلثانى رأى ويرمدكجه هيچ برمحكوميت قرارى ويريله‌مز . . »

مع مافيه تجربه كوسترييوركه امريقا كبى رئيس جمهورى بالفعل ادارهٔ حكومت ايدن بر مملكتده بيله بوتدبير او قدرمؤثر اوله‌ماز . امريقاده رئيس جمهورى مجلسلره قارشو مسئوليت سياسيه وجزائيه‌دن تجريده خادم اولمق اوزره ناظرلر طرفندن وضع امضا اصولى موجوداولمديغى حالده رئيس جمهورلرك بروجه بالا اتهام ومحكوم ايدلمكى واقع دكلدر .

Digitized by Microsoft®

(Haute trrhison) خائندن مسئولدر ، دنیلیور . رئیس جمهوك جرائم عادیه‌دن طولایی مسئولیت جزائیهٔ عادیه‌دن مصون اولمدیغی اولویتله ثابتدر شوحالده‌رئیس جمهور فرانسه‌ده‌مسئولیته نظراً باشلیجه اوچ وضعیتده بولونور :

(۱) امورسیاسیه واداره‌دن طولایی اصلا مسئول اولمامق .

(۲) امور مأموره‌سنه تعلق اولمیان جرائم عادیه‌دن طولایی تماماً مسئول اولمق .

(۳) اهانت جرمندن طولایی مسئول اولمق .

صوك ایکی سببدن طولایی افراددن برفرقی وار ایسه اوده کندیسنی محا کمه ایده‌جك مرجع اعتباریله‌در . فی‌الحقیقه رئیس جمهوری جرائم عادیه‌دن واهانتدن طولایی انجق مجلس مبعوثان اتهام ودیوان عالی حالنده انعقاد ایده‌جك اولان مجلس اعیان محکوم ایده‌بیلیر . [فرانسه قانون اساسیسنك ۱۲ نجی ماده‌سی]

معمافیه اهانت جرمنك ماهیتی تعیین ضمننده فرانسه‌حقوق شناسانی آره‌سنده مهم براختلاف موجوددر فرانسه قانوننامهٔ جزاسنده‌اهانت نامی آلتنده برجرمك وجودی تصریح‌اولونمدیغندن نه‌کبی امور اهانت اطلاق وقانونده موجود اولمایان برجرمك جزاسی‌ده موجود اولمیه‌جغندن‌غیرموجود برجزانك ناصل‌تطبیق ایدیله‌بیله‌جکی بحث جای تردد کوریلیور. حتی بوندن‌طولایید‌رکه مؤلفیندن موسیو دوکوی بوماده‌دکی اهانت کلمه‌سنك هیچ‌برحکم

Digitized by Microsoft®

اصول مشروطیت مطلقه‌ده وکلانك انفصالی آکدیران بو مسئولیتدن دها شدید وبونکله برابر معنای جزائی‌یی‌ده تضمن ایتمه‌مك اوزره رئیس جمهورلرك برنوع مسئولیت سیاسیه‌سی دها واردرکه اوچنجی ناپولیونك بدایت حکومتنده‌قانون اساسی‌یه‌درج اولونمشدر . فی‌الحقیقه فرانسه‌نك محصول تحکم وتغلب اولان ۱۸۵۲ قانون اساسیسنك بشنجی ماده‌سنده : «رئیس جمهور ملت حضورنده مسئولدر وملته مراجعته دائما صلاحیتداردر » دیه مذکوردر . آنجق بومسئولیتك لدی‌التحلیل خیالی برمسئولیت اولدیغی وحکومت شخصیه‌یه برنوع شکل قانونیت ویرمکدن منبعث اولدیغی وحقوقی هیچ برقوهٔ تأییدیه‌یی حائز بولنمدیغی ادنی ملاحظه ایله اکلاشیله‌بیلیر .

رئیس جمهورلرك مسئولیتی حقنده زمانمزده مطرد برقاعده یوقدر فرانسه‌ده رئیس‌جمهورمشروطیت مطلقه ایله اداره‌اولونان برمملکت حکمداری کبی غیرمسؤل وامور دولت واداره‌یه متعلق بالجمله مسئولیتلر وکلایه معطوف ایکن تعبیر دیکرله مسئولیت سیاسیه‌دن‌مصون‌ایکن مسئولیت‌جزائیه بحثنده‌مشروطی‌حکمدارلره اصلا مقیس دکلدر . الیوم مرعی اولان ۱۸۷۵ قانون‌اساسیسنك التنجی ماده‌سنك ایکنجی فقره‌سنده « رئیس جمهور انجق اهانت

نتیجه‌سنده رئیس جمهورك رد ایتدیکی برتکلیف ۱۴ رأی اکثریتله قبول ایدیلنجه موسیو تیه‌ر درحال‌استعفاسنی ویرمش ویرینه ماق‌ماهون انتخاب ایدلمش‌ایدی .

Digitized by Microsoft®

وآنك وساطتیله برسهو وقوعه کلدیکی ویاغیرصحیح معلومانه بناء برحقسزلق ارتکاب ایدلدیکی فرض اولونه بیلیر .

ایشته بوتقدیرده متضرراولان تبعه‌نك درمیان اولنان شکایتك ماهیتی مقام حکمداریه عرض ایتمکه مأذون اولمسی مناسب اولور . تا که بوکا چاره بولونه بیلسون بوچاره بر استدعای حق Petition of right شکلنده ظهور ایدر.

۱۹۹ رئیس جمهورلرده مسئولیت — رئیس جمهورلرك مسئولیتی حکمدارلردن دها زیاده سهولتله موضوع بحث اولهبیلیر . رئیس جمهورلرك بعضاً مسئولیت سیاسیه یه بیله معروض اولدیغی واقعدر . فرانسه ده ۱۸۷۱ دن ۱۸۷۳ ه قدر دوام ایدن شکل حکومت اثناسنده قوهٔ اجرائیه رئیسی موسیوتیه‌رك باش وکیللك وظیفه‌سنی ایفاایدن رئیس ثانینك مسئولیت سیاسیه سنه انضماماً مجلس ملی حضورنده مسئولیتی وار ایدی ونهایت بومجلسك برقراری اوزرینه چکیلمکه مجبور اولمش ایدی. [*]

---

[*] ۱۹ مایس سنه ۱۸۷۳ ده فرانسه رئیس جمهور ثانیسی موسیو دوفور شکل جمهوریتی تعیین ایتمك اوزره اون بش مادهلك برلایحهٔ قانونیه یی فرانسه مجلس ملیسنه تکلیف ایتمش ایدی . جمهوریتی برشکل قطعیٔ حکومت اولق اوزره قبوله هنوز حاضرلانمامش اولان مجلس همان بروسیله ایجادایدرك فرانسه‌نك سیاست عمومیه‌سی حقنده براستیضاحده بولنمش ورئیس جمهور موسیو تیه‌ر ۱۳ مارت ۱۸۷۳ قانونی موجبنجه بالذات جواب ویرمکه قوشمش ایدی . ایکی کون دوام ایدن مذاکره

Digitized by Microsoft®

ذاتيه‌سندن متولد ايسه خزينهٔ خاصه‌يه ، امور دولته متعلق ايسه خزينهٔ دولته توجه ايتمك لازم‌كلير .

مع‌مافيه انكلتره‌ده‌كى قاعدهٔ حقوقيه بو نقطهٔ نظردن‌ده پك شديددر . انكليز مشاهير مؤلفينندن بلاقستونك افاده‌سنه كوره بريسنك حكمداره قارشو بر دعواى ماليسى اولور ايسه شانسليه محكمه‌سنه براستدعا تقديم ايدر شوقدركه شانسليه برمحموريت‌حس ايتمكسزين بودعواى محضا لطفاً استماع ايدر .

انكلتره‌ده‌كى بونقطهٔ نظر ايكى صورتله ايضاح اولونه بيليير . زيرا برطرفدن قراللق حالا حكمدار مطلقه عائد امتيازاتى شكلاً ولفظاً محافظه ايدر . ديكر طرفدن حكام‌صلاحيتلرينى حكمداردن اخذ ايتدكلرندن بو صلاحيتى اكا قارشو استعمال ايده‌مزلر . مع‌مافيه مؤلفينندن ديسه‌ى شوچاره‌يى بولويور :

. . . مع‌مافيه‌مقام جكمداريدن حق تصرفى اخلال يوللو صدور ايدن ضررلره قارشوقانون برچاره بولويور شويله‌كه : مقام حكمدارينك تبعه‌دن برينك قانوناً متصرف اولديغى برمال وملكى بغير حق تملك ايتديكى ويا تبعه‌دن برينه من جهة الدين ويا برمقاوله‌نك عدم اجراسنه‌بناءً ضرروزيان‌نامنه برمبلغ مديون اولديغى ادعااولونور ومقام حكمدارى‌يى اجبار ايده‌جك وسائط مفقود اولور ايسه واقعا مقام حكمدارينك تبعه‌دن برينه عن‌قصد بر ضرر ايقاعنه اشتراك ايتديكى ظن‌ايديله‌مز شوقدركه برمأمورمسئولك يوزندن

Digitized by Microsoft®

تحریری اولان اوامر ومقررات ایچون ایکی امضا وضعی برتأمینات کافیه ایسه‌ده شفاهی اولان بعض معاملات ایچون نه بزم قانون اساسیمزده ، نه‌ده دیکر هیچ برقانونده قیودلازمه‌موجود اولمدیغندن بوبابده جای تردد بعض نقطه‌لر وارد خاطر اولهبیلیر ایسه‌ده اصول مشروطیت مطلقه‌نك بالاده‌کی تعریف ایتدیکمز طرز جریانینه کوره بومحذورده وارد دکلدر . باخصوص که برناظرك بو افعال وحرکات غیرتحریریه‌یه علمی لاحق اولدیغی تقدیرده مسئولیتی طبیعیدر .

۱۹۸ حکمدارك مسئولیت مالیه وحقوقیه‌سی — حکمدارده افرادکی اموال واملاکه تصرف وافراد ایله‌حقوق جهتندن علاقه‌دار اولهبیلیر . شو تقدیره کوره حکمدارك اشخاصدن فرقی اولمامق ایجاب ایدر . بونکله برابر حکمدارك بالذات ولوکه مالی وحقوقی برمسئله‌دن ، عادی بر دعوادن طولایی اولسون محکمه‌یه کلمسی ، کندی نامنه اعطای حکم ایدر فرض اولنان برهیئت ویابرشخص حضورینه — قرون وسطاده بعض احواله اولدیغی کبی — چیقمسی غیرلایقدر . بناءً علیه بوقبیل دعوالر اکر صرف حکمدارك امور

هرنه‌قدر حقوق مباحثنده یری اولامق لازم کلیرسه‌ده حقوقك برقسمی تعاملدن نشأت ایتدیکنه نظراً شرقده‌ده اقوامك عادتا برسوق طبیعی ایله‌مسئولیتی مسئولیتلرینی تعیین کوچ وتهلکه‌لی اولان حکمدارلردن حیات سیاسیلری عارضی وموقت اولان صدراعظملره انتقال ایتدیرمش اولدقلری کوریلیور .

Digitized by Microsoft®

قرالیه‌نك زیرینه قانون اساسی یه ودولتك قوانین ونظامات عمومیهٔ داخلیه سنه ویا مستملكاتك قوانین ونظاماتنه مخالف اولدیغنی بیلدكلری حالده وضع امضا ایده‌رلر، ثانیاً برناظرك امضاسنی غیرحائز اولدیغنی بیلدكلری اوامر ویامقررات قرالیه‌یی موقع اجرایه وضع ایدرلرسه الخ ... اعظمی اوله‌رق اوچ سنه حبس جزاسنه محكوم وایجابنده حقوق مدنیه‌دن ساقط اولورلر.»

۱۲۹۳ قانون اساسیٔ عثمانیسنده بوجهت بوس بوتون مسكوت عنه اولدیغی حالده (۸ آغستوس ۱۳۲۵) تاریخلی قانون اساسیٔ معدلك اوتوزنجی ماده‌سی موجبنجه ه طرف حضرت پادشاهیدن تصدیقه محتاج اولان مقررات معمول به اولمسی ایچون صدراعظم ایله دائرهٔ متعلقه‌سی ناظری طرفندن قرارنامه‌لره وضع امضا ایدیله‌رك قرارك مسئولیتی درعهده اولنمق واونلرك امضاسی بالاسنه طرف حضرت پادشاهیدن دخی وضع امضا بویورلمق شرطدر.» دنیلمش اولدیغندن انكلتره وفرانسه ودیكر بعض مملكتلرده جاری اولان اصوله تبعیت اولنمشدر. [*]

---

[*] صدر اعظملرك مهر همایونی حامل اولمای عادتی بر درجه‌یه قدر مسئولیتك پادشاهلردن صدر اعظملره انتقالنی تأمین ایتمشدر. واقعا بو مسئولیت هیچ برزمان برقاعده وبر حكم قانون درجه‌سنده صراحتی حائز اولمامش وبونك ایچون برنظریهٔ حقوقیه وضع ایتمك كیمسه‌نك خاطرینه كلمه‌مشدر. انجق تاریخمزك بالخاصه اختلالات مباحثنده خلقك وبكیچریلرك علی الاكثر مسئولیتی صدراعظملره توجیه ایتدكلری وحتی آنلری پارلاچایه‌رق اكشنتلی ووحشیانه جزالری ترتیب ایتدكلری واقع اولمشدر. بو افعالك

Digitized by Microsoft®

اجراسنی تسهیل وتأمین ایتمك کبی برمقصد مراسم پروری یه معطوف ایدی.

اسوجده ۱۸۰۹ قانون اساسیسی موجبنجه قرال منفرداً مملکتی اداره ایتمکله برابر قانون اساسیده مذکور اولان کافهٔ خصوصاتده (Conseil d'Etat) دینیلن بر هیئت وکلانك رأینی آلمغه مجبوردر. [اسوجده هیئت وکلا باشقه برلرده شورای دولت معناسنده اولان (Conseil d'Etat) دیه یاد اولونور] مناسبات خارجیه یه وعسکری قوماندایه عائد مسائل مستثنا اولدیغی حالده کافهٔ امور قرال طرفندن هیئت وکلایه تودیع اولونوب اوراده تذکر ایدلك لازمدر.

اسوج قانون اساسیسنك سکزنجی وطقوزنجی مادهلری وضع امضا صورتیله مسئولیت درعهده ایتمك کیفیتنك باشقه برشکلده جریان ایتمکده اولدیغنی کوسترمکدهدر. « قرال حضورنده هیئت وکلا حالنده رؤیت اولونه جق کافهٔ مسائل ایچون برضبط ورقهسی تنظیم ایدیلور حاضراولان وکلا فکرلرینی بیان و ایضاح وضبط ورقهسنه درج ایتدیرمکه قطعیاً مجبوردرلر. بونکله برابر اتخاذ قرار قراله عائددر. انجق قرالك قراری قرالینك قانون اساسیسنه آچیقدن آچیغه مخالف اولور ایسه بوقراره قارشو اخطارات مؤثرهده بولونمق وکلانك وظیفهسیدر. بویابدهکی فکر مخالفتی ضبط ورقهسنه درج ایتدیرمهین اولیابدهکی قرارك اتخاذینه قرالی کندیسی تشویق ایتمش کبی عد اولونه رق اوصورتله قرارمذکورون مسؤل طوتیله جقدر . »

کوریلیورکه اسوجده مقررات حکمداریدن طولایی وکلانك مسؤیتی پك مؤثر ، بونکله برابر ممالك سائرهدن خیلیجه فرقلیدر .

فلمنکده وضع امضا شرط اولمقله برابر مخالف قانون ومضراولدیغی تقدیرده دیکر ممالکده نظیری اولمیان برقوهٔ تأییدیه یه ، برجزای شدیده معروضدر . فلمنك ۱۸۸۱ تاریخلی قانون جزاسنك ۲۵۰ نجی مادهسی دیبورکه :

« دوائر نظارت رؤساسی (ناظرلر) اولا اوامر ویا مقررات

Digitized by Microsoft®

قرال اسكيدن لوردلر قماره‌سنده دفعاتله اثبات وجود ايتمش اولديغى حالده شمدى لوردلر قماره‌سى مذا كراتنده قطعياً حاضر بولنه‌ماز . زيرا كرك محكمه‌ده وكرك بعض خصوصـاتده محكمه شكلنى اكتساب ايتمكده اولان لوردلرقماره‌سنده حين‌مذا كره‌ده اخذ موقع ايتمسى مذا كراتى تحت تأثيرده بولوندير‌ه‌بيلير ، وبر تضييق معنوى معناسنى افاده ايليه‌بيلير .

قرال بريسنك حبس ايدلمسنى دخى امر ايده‌مز . وهرنه قدر قوهٔ عسكريه‌نك قوماندانى ايسه‌ده هيچ‌برانكليز حكمدارى ايكنجى ژورژك زمانندن برى سـفربر باردويه قوماندا ايتمش دكلدر . عكس صـورتده حركت ايده‌جك برحكمدار انكليز مشروطيتنه مخالف برايش يابمش اولور .

حكمدارك عدم مسـؤليتى تأمين ايچون بر ناظر مسـؤلك امضـاسنى بالجمله‌عقود ومعـاملات حكمداريده مشروط قيلمق اصولى ممالك سائره‌ده دخى تقليد اولنمشدر .

فرانسه‌نك ١٧٩١ قانونده مادهٔ مخصوصه ايله بو جهت تصريح ايدلمش اولديغى كبى ١٨٧٥ قانون اساسيسنك اوچنجى ماده‌سنده دخى « رئيس جمهورك اوامرندن هر برى زيرنده برناظرك امضاسى بولونمق شرطدر » دينلمشدر .

فرانسه‌ده انقلاب كبيردن اول دخى نظارك قرالك امضاسـندن صوكرا (قرال ايچون وقرال ايله Par le roi et pour le roi) وضع امضـا ايتلرى عادت ايدى . آنجق بو عادت مسئوليت درعهده ايتمك مقصـديله دكل ، وثيقه‌نك اهميتنى وصحتنى بيلديرمك وامر قرالينك

Digitized by Microsoft ®

فقط ايش بوقدرله قلمامش ، بالآخره برماهيت عقديه وقيمت حقوقيه‌يي حائز اولميان معاملات قراليه وفرضا بر محاوره ويا بر تبليغ شفاهى ايچون دخى ـ بومحاوره وتبليغ قوة اجرائيه‌يه برکلفت وعهده بخش ايتمك شرطيله ـ برناظرك معاونت ووساطتنه لزوم کورولمشدر .

ايشته قرالك براجنبى حکومتى ناظرى ايله اثناى ملاقاتنده انکلتره خارجيه ناظرينك حاضر بالمجلس بولونمسى عادتى بوندن ايلرو کليور . انکلتره قرالى ايله براجنبى دولت وکلاسى آره‌سنده واقع اولهجق هرنوع مخابرات خصوصيه انکليز اصول مشروطيتنك تعاملنه وروحنه مخالفدر. ظاهرده اك شخصى اولان افعال بيله وفرضا حق عفوك استعمالى بالضروره برناظرك مداخله وموافقيتله واقع اولمقده‌در. بوتون بوقواعد وتعاملات انکليزلرك شودستورنده زبده ايدلمکده‌در : « قرال هيچ برزمان کندى باشنه حرکت ايده‌مز » ...

ديکر طرفدن ينه عادتك تأثيريله قرال بعض افعال وحرکاتى، برناظرك موافقتنى استحصال ايتسه دخى، اجرا ايده‌مز. واقعا نظريا تجه وقانونجه قرال بالجمله محاکمده حاضر وناظر عداولنور. زيرا حکام اونك نامنه اجراى عدالت ايدييور . بونکله برابر کنديسى قانونك فوقنده دکلدر وبالذات دعاوىٔ حقوقيه وجزائيه‌يى رؤيت وفصل ايده‌مز ، بودعاوى‌يى آنجق تعيين ايتديکى حاکملر واسطه‌سيله حل ايتديرر .

Digitized by Microsoft®

١٩٧ وكلائك وظائف حكمداريه اشترا كى. — ثالثاً: نظاردن هر برينك قوهٔ اجرائيه رئيسى اولان حكمدارك دائرهٔ صلاحيت وامتيازى داخلنده بولنان افعال وحركاتنه اشتراك ايتمسى مقتضى اولان اوچنجى قاعده دخى انكلتره‌ده نظرى بر دستور، برقانون عمومى اولمق اوزره بردن وضع ايدلمش دكلدر. بو دستورده بر چوق دساتير اساسيه كبى آنجق زمان ايله تدريجاً و دائما بر پارچه‌سى حادث وحاصل اولمق اوزره ساحهٔ وجوده كلمشدر. كذلك بوده، انكلتره‌ده بك چوق قواعد اساسيه‌ده كورولديكى وجهله شكله، فرعه عائد برمسئله‌نك تحصولى اولمق اوزره اصلى واساسى برشى اولمشدر.

انكليزلرك اوتەدن برى برچوق احوال وخصوصات ايچون برقاعده‌لرى وار ايدىكه اونلرده ارادهٔ قرالينك مجبورى الاتباع اولمسى ايچون بعض تكلفاته تابع اولمسى و فرضا محرر بولنمسى وبعض مهرلرى حائز اولمسى لزومى ايدى. سائقهٔ اعتياد ايله بو مهرلرك هر برى بويوك بر مأمور مخصوصك ويا بر ناظرك يد وداعتنه تسليم اولنمش ايدىكه بالكز بوذات مهرى باصمغه مأذون ايدى. ايشته بو مأمور ويا ناظر مهر وضع ايتمكله شخصى بر حركت اجرا ومسئوليتى درعهده ايتمش اوليور.

بو صورتله قرالك تحريراً و مختوماً واقع اولان معامله وعقدى ايچون بركفيل بولمق امكانى تدريجاً حاصل اولمش،

Digitized by Microsoft®

اذن ویرلسنی تکلیف ایتمش اولدیغندن والپول: «... هیچ برجنایت مخصوصه عطف واسناد اولنمقسزین قرالك بندکانندن برینه پول ویرلسنی تکلیف ایتمك حکمدارك امتیازاتنه قارشو واقع اولان تخطی وتجاوزك اك مهمیدر.» دیمش ایدی . بونکله برابر والپول عوام قناعتنه ندمکی اکثریتك تأثیر وتضییقیله رأس کاردن چکیلمشدر.

۱۷۸۲ ده ظهور ایدن ایکنجی مثال دها زیاده مقنعدر . تاریخ مذکوردہ لورد (نورث) عوام قناعتنك بری مؤاخذه دیکری عدم اعتمادی متضمن ایکی قراری اوزرینه چکیلمش وبودفعه یالکز سدیسی دکل بوتون رفقاسیده برلکده استعفا ایتمشدرکه بو صورتله مسئولیت مشترکه ومتعاله عادتی باشلامشدر.

اصول مشروطیت مطلقه وحتی مقیده جاری اولان مملکتلرده مسئولیت سیاسیه‌نك صیق صیق وقوعی آمپه‌شمان اصولندمکی مسئولیت جزائیه‌یه مراجعته محل براقامشدر . بو صورتله آمپه‌شمان قاعدهٔ قدیمه‌سی پاصلانغه‌محکوم برآلت‌مثابه‌سنه‌ایتمشدر. واسطهٔ مانعه ، واسطهٔ زجریه‌نك مقامنه کچمشدر . نظاری بعدالوقوع دوچارمحکومیت ومجازات قیلمقدن ایسه قبل‌الوقوع چکیلمکه اجبار ایتمك دها الویرشلی واسایش وانتظام مملکت نقطهٔ نظرندن دها فائده‌لیدر .

انکلتره عوام قناعتی نظاری قولایلقله دوبرمك اقتدارینی اکتساب ایتمش اولدقلرندن آرتق اونلری اتهام ایتمکه لزوم کورمامشلردر . اصول مشروطیتی قبول ایدن مملکتلرك هپسی کافه‌سنده عین نتایجه واصل اولونمشدر .

Digitized by Microsoft®

فرانسه‌ده اليوم ديوان عالى بى سناتو تشكيل ايتمكده‌در. امريقاده مسئوليت سياسيهٔ وكلا اصول مشروطيت مطلقه‌يه توفيقاً موضوع بحث اولمديغندن وكلانك وحتى رئيس جمهور ايله رئيس جمهور معاونك دوچار تعقيب اولمسى ايچون آمپه‌شمان اصولنه تماميله رعايت اولنمقده‌در. حتى بو اصولك شكل ومراسمى بيله اوراده پايداردر. ممالك عثمانيه‌ده بوس بوتون باشقه براصول تعقيب ايدلمكده‌در. بزده ديوان عالى مبعوثاندن (٩)، اعياندن (٩)، محكمهٔ تمييزدن كذا (٩) ذاتدن مركبدر.

آمپه‌شمان اصولى بوقدر مهم وبوتون ممالك قوانين اساسيه‌سنده آز چوق تعديلات ايله مظهر حسن تلقى اولديغى حالده انكلتره‌ده شمدى متروك حكمنده‌در.

١٨٠٥ سنه‌سندن برى آمپه‌شمان اصولنه مراجعت ايدلديكى يوقدر اك صوك آمپه‌شمانلر ١٧٨٨ ده (وارەن هاستينكس) و ١٨٠٥ لورد (مه‌لويل) ك دوچار اولدقلرى آمپه‌شمانلردر. بونك سببنى مسئوليت سياسيه‌ده آره‌مليدر.

آمپه‌شمان اصولنك مسئوليت سياسيهٔ عاديه‌يه انقلابى بردن بره واقع اولمامشدر. حتى ١٧٤١ سنه‌سنده باش وكيل (روبرت والپول) آمپه‌شمان قاعده‌سنه استناداً مجلسك مواخذه‌سنى ديكله‌مك ايسته‌مشدر. شويله كه: مجلس قراله تقديم ايتديكى عريضهٔ جوابيه‌ده روبرت والپوله

مأمورلرى طرفندن لوردلر قاره‌سنده ايضاح ومدافعه ايديلور. عوام قاره‌سى يا هيئت مجموعه‌سيله ويا ايچندن بر هيئت توكيل ايتمك صورتيله شهودك افاداتى، مدافعه‌نامه‌يى وحكمك قرائتنى استماع ايدر. لوردلر اعلامى تحت قراره آلمدن اجراى مذاكره ايتمكلرى زمان عوام قاره‌سى غيبوبت ايتمكه مجبوردر. عوام قاره‌سنك فسخى دعوايى نتيجه‌لنديرمز، يكى مجلس اوجه توقف اولونان محلدن صوكره محاكمه‌يى تعقيب ايدر. (اوژەن پيەر برنجى جلد صحيفه ٧٢٣)

Digitized by Microsoft®

اولیور ایدی. وبوامکان اسناد اولنان جرم ویا جنایتك حین ارتکابنده اوجرم وجنایتك ممنوعیتنه ومستلزم مجازات اولدیغنه دائر هیچ برقانون موجود اولمدیغی تقدیرده بیله حاصل اولور ایدی. بیل اوف آنایندر، بعضاً آمپه‌شمانك مابعد ومتممی اولق اوزره ، یعنی آمپه‌شمان طرزنده دوچار تعقیب اولان شخص جواب ویرمکدن امتناع ایتدیکی تقدیرده تطبیق اولنور وبو صورتله تشوش تشریعی وقانونینك ایکنجی و دها مؤثر فصلنی تشکیل ایلیور ایدی .

آمپه‌شمان قاعده‌سنك دیکر برضعیف نقطه‌سی‌ده وار ایدی. قرالك بوکبی تعقیباته دوچار اولانلر حقنده حق عفوی وار ایدی وبو صورتله تعقیبات وجزا زائل اولور ایدی .

آنجق (آقت اوف سه‌تلمانت Acte of settlement) بوکاده مانع اولدی و بناءً علیه هیچ برعفو وعاطفتك عوام قاره‌سی طرفندن آمپه‌شمان اجراسنه مانع اوله‌میه‌جنی تقرر ایتدی .

وکلانك بویله وسائط فوق‌العاده ایله تحت محاکمه‌یه آلنمری ایشته انکلتره‌ده وقتیله اتخاذ ایدلش اولان بالاده‌کی اصولدن نشأت ایتمشدر. نظارك حرکاتنی محاکم حقوقیه‌یه تابع قیلمه‌ین و حتی افعال وحرکات عادیه‌دن وامور حقوقیه‌دن دولایی دخی نظاری بوقبیل محاکمه سوقدن امتناع ایدن مملکتلرده بالاده‌کی اصول احتیاجات محلیه‌یه تبعاً تعدیل ایدلك صورتیله اختیار وقبول ایدلمشدر. [*]

[*] انکلتره‌ده عوام قاره‌سنك حقوق اساسیه‌نك اخلالندن ، ارتکابدن ، دولته قارشو ارتکاب جنایتدن وسائر جرملردن طولایی وکلا وبویوك مأمورلری اتهام ایتمکه حق واردر . منافع عالیهٔ دولتی اخلال ایده‌جك ماهیتی اولان بر خطای اداریدن طولایی دخی عوام قاره‌سی اتهامده بولونابیلیر . حکم لوردلر قاره‌سی طرفندن ویریلور وبناءً علیه بو قاره‌نك هیچ برحق اتهامی یوقدر. عوام قاره‌سنك مقرراننده مندرج دلائل اتهامیه بو قاره طرفندن تعیین ایدیلن اتهام

Digitized by Microsoft®

تدريجاً شمدى كورمكده اولديغمز مسئوليت سياسيهٔ وكلا حالنى اكتساب ايتمشدر .

آمپه‌ثمان اصولنك بعض ضعيف نقطه‌لرى وار ايدى . قاعدةً و منطقاً دوشونمك لازم كلسه بر ناظرك بو صورتله دوچار اتهام وتعقيب و نهايت مجازات اولمسى ايچون حركت واقعه‌سنك ممنوعيتى اولجه برقانونده مصرح ومحرر بولنمش اولمق ايجاب ايدردى. فقط اون يدنجى عصر ميلاديده، يعنى احتراصات سياسيه انكاتره‌ده صوك درجه‌ده شدت بولديغى هنكاملرده جنايت و جنحه اولميان بعض افعال وفرضا بعض خطيئات سياسيه ايچون دخى آمپه‌ثمان اصولنه مراجعت اولنمشدر. ازجمله مملكت ايچون نافع اولميان برمعاهده‌يى عقدايتمك ويا اومعاهده‌نك انعقادينى توصيه ايتمك آمپه‌ثمان دنيلان تعقيباته دوچار اولمغى استلزام ايده‌بيليردى . بو صورتله سياسى احتراصاته تابع بر محكمه‌نك بى‌طرف قالمسى ممكن اوله‌ميور ايدى . واقعا ناظرلر بو خوف تعقيباتك تحت تأثيرنده بولونه‌رق اداره‌لرينك انتظامنه، ناموسكارانه اطوار و معاملاته مجبور اولورلر ايدى. انجق لوردلر محكمه‌سى اوفق بروسيله‌دن بالاستفاده همان تعقيبات اجرا ايتمك كبى برتشوش وتغلب قانونى ايله‌ايش كورمكده ايدى .

پارلمنتو خصماسنى ازمك ايچون يالكز بو واسطه‌يى استعمال ايتميور ايدى. دها كينى دها شديد وبونكله برابر دها غريب ديكر بر الت تضييقيه‌يه ده مالك ايدى كه اوكا (بيل اوف آتايندر Bill of attainder) دينيلور ايدى . بو اصول پارلمنتونك اظهار حاكميتى ايله برابر قوهٔ تشريعيه ايله قوهٔ عدليه‌نك دها مشوش اوله‌رق عينى برمجلسده اجتماعى كبى برنتيجه‌يه اقتران ايتمكده ايدى .

بو اصول موجبنجه، پارلمنتودن صادر اولان، يعنى عوام ولوردلر طرفندن تصديق ايديلان هر هانكى برقرار ايله برشخصك مالنه وحتى جانته قصد ايتمك وفرضا اموالنى مصادره وكندينى اعدام ايتمك ممكن

Digitized by Microsoft®

کذلك مأمورن صحیه حسن نیتله واقع اولان حرکتلرنده خلاف قانون احواله سبیت ویرمش بولونسه‌لر دخی تعقیباتدن مصوندرلر . مع‌مافیه ناظرلرك علی‌العموم مأمورین ایله برلکده مسئولیتلرینی ایجاب ایتدیرن بواحوالدن ماعدا برمسئولیتلری دها واردرکه انکلتره تاریخ مشروطیتنده مهم برموقعی حائزدر. ناظرلر اولکی‌عصرلرده دها کوچ دوچار تعقیبات اولدقلرندن آنلر حقنده دها مؤثر، دها فعلی‌وسائط مسئولیته مراجعت اقتضا ایتمشدر .

١٩٦ آمپه‌شمان — بوکا، آمپه‌شمان (Impeachment) اصولی دیرلر .

آمپه‌شمان ، اصول محاکمه‌سی عوام‌قاره‌سنك نوعما رهبئت اتهامیه حالنی آلهرق نظاردن برینی لوردلر قاره‌سی حضورنده اتهام ایلمسی ولوردلر قاره‌سنك‌ده او ناظره قارشو محکمه‌شکانی اکتساب ایتمسیدر .

حد ذاتنده لوردلر قاره‌سك قدیمدن بری صفت حکمی وارایدی. آنجق انکلیز قوانین عمومیه‌سی مقتضاسنجه هر هانکی بر محکمه‌نك برمتهمی محکوم قیلمسی ایچون اول امرده بر هیئت عدول طرفندن او متهم حقنده براتهام موجود بولنمسی‌شرط ایدی. هر قوتلقده ذاتاً بویله بر ژوری واردی.

مرور زمان ایله عوام قاره‌سی بوتون مملکتك منجب رهبئت عدولی خدمتنی ایفا ایلدی. عوام قاره‌سی ایسه بوتون قوتلقلرك وکیل وتمثالی اولمسنه نظراً بوتون انکلتره ایچون بوندن دها مکمل و واسع برهیئت عدول تصور اولونه‌ماز ایدی. ایشته بو صورتله ١٣٧٦ سنه‌سندن اعتباراً بو عادت انکلیزلرك حیات سیاسیه‌سنه داخل اولدی. حد ذاتنده برماهیت سیاسیه‌یی حائز اولان آمپه‌شمان طرز تعقیباتی بالاخره

Digitized by Microsoft®

دخى واقع اولان حركتى قانوناً مأذون اولديغى درجه‌ى متجاوز بولوندیغى تقديرده على‌العاده افراد كبى مسئول اولور . بو صورتله متهم اولان مأمور افراد مذكوره نه يولده، نه‌صورتله، هانكى محاكمده دوچار تعقيب اوليور ايسه عينى معامله‌يه دوچار اولەجقدر . مدار اتهام اولان ماده‌نك ثبوتى تقديرنده مأمور ادارهٔ لازم كلان معاملهٔ انتباهيه و تكديريه ويا عزليه‌يه دوچار اولدقدن‌ماعدا مجازات قانونيه‌سنى آيروجه كورور . قرالدن ماعدا هيچ كيمسه ــ هر نه‌سببه مبنى اولور ايسه اولسون وحتى ايسترسه ادارهٔ مركزيه‌نك الك بويوك مأمورى بولونسون ــ بو قاعده‌دن مستثنا اولەماز ، فرضا بر ناظر دولته عائد الك مهم برمنفعتك استحصالى امرنده افراددن برينك خانه‌سنى باصوب كاغدلرينى الده ايتمك مجبوريتنده بولونسه بيله حركت واقعه‌سى طرق قانونيه ايله اولمينجه تعقيباته دوچار اولەبيلير . (ديسه‌ى) بو نقطهٔ نظردن ناظرك على‌العاده بر كمورجيدن بيله فرقى اولەميه‌جغنى سويليور .

مع مافيه بوقاعده‌نك مطلقيت شديده‌سنى تخفيف ايدن بعض اوفق تفك استثنالر واردر : بر ضابطه مأمورى توقيف مذكره‌سنى حامل اولديغى حالده بر شخصى توقيف ايده‌بيلير . بو مذكره حاكم طرفندن يولسز ويرلمش اولسه دخى . . بوندن ماعدا برضابطه مأمورى جنايتله متهم هر هانكى شخص وجرم مشهود ارتكاب ايدن كيمسه‌يى بلامذكره دخى توقيف ايده‌بيلير. شخص مذكور حقيقتده بو جنايتى ايشلەمامش اولسه دخى .. صلح حاكملرينك دخى توقيف امرلرى عينى حكمه تابعدر.

Digitized by Microsoft ®

مدار معذرت اتخاذ ایده‌من . بویله بر امر انکلیز حقوقنجه کأن لم یکندر .

١٩٥ وکلانك مسئولیتی — ثانیاً : وکلانك مسئولیت شخصیه‌لری انکلتره‌ده جاری‌اولان دیکر برقاعده‌نك نتیجه‌سیدر. انکلتره‌ده حضور قانونده مساوات تامه فکری ، جمله صنوف خلقك عینی بر قانون و محکمه‌یه تابعیت کامله‌لری قاعده‌سی صوك درجه‌یه ایصال اولونمشدر .

ایشته بو قاعده‌یه تبعاً غنی وکدا هرکس معاملهٔ متساویهٔ قانونیه‌یه تابعدر . باش وکیلدن اعتباراً الك عادی تحصیلداره قدر کیمسه یوقدرکه حرکاتندن دولایی علی‌العاده افراد کبی مسئول طوتولمسون . محکمه‌دن کچه‌رك جزای مادی ویا نقدی‌یه‌دوچار اولمش کوچوك وبویوك مأمورلرك عددی یك‌چوقدر. بوصورتله محکمه‌دن کچنلرك یالکز افراد صفتیله ارتکاب ایتدکلری افعال عادیه دکل ، مأموریت رسمیه‌لری حسبیله وبو مأموریتلرینك دائرهٔ صلاحیتنی تجاوز وسوء استعمال صورتیله اجرا ایتدکلری حرکات دخی تماماً قانون عمومی‌یه تابعدر . بونکچون مادون طرفندن مافوقك تحریری امرینی کوسترمك بیله مدار معذرت اولهماز .

انکلتره‌ده بونك یك چوق امثلهٔ تاریخیه‌سی واردر . بر ناظر ، بر والی ، بر ضابط تحریراً بر امر ارائه ایتسه

Digitized by Microsoft®

بالفعل حكمدار اولانلره اصلا توجه ايده‌من . جزايه مستحق اولان حكمدار ذاتاً حكمدارلغه غير لايق وخلعه مستحقدر . جزاسى بعدالخلع تعيين ايديلور . يعنى حكمدار اولمدينى زمان جزا و عقوبته مخاطب اولور و شو تقديرده بالفعل حكمدارك هر هانكى نقطهٔ نظردن محاكمه ايديلورسه مسئوليت جزائيه‌دن مصون اولدينى تبين ايدر . اكر خلع حقى برمملكتك قانون اساسيسنده ذاتاً يوق ايسه اويله بر مملكتك حكمدارندن صادر اولهجق افعال جنائيه‌يه قارشو جزا اختلال وعصيان‌ايله اولور. اختلال وعصيان ايسه هم مسئوليت سياسيه‌يى ، هم مسئوليت جزائيه‌يى استيعاب ايدر .

حتى انكليز مؤلفلرندن (ديسه‌ى) دها ايلرى كيده‌رك ديور كه: « اكر قرالیچه ـ او وقت حكمدار قرالیچه و يقتوريا ايدى ـ كندى اليله باش وكيلى اولديرسه هيچ بر محكمه يوقدركه بو دعواى رؤيت ايتسون!»

مع‌مافيه پك مبالغه‌لى بر حكم اولان بو قاعده‌نك منشأى اصول مشروطيت‌دكل اصول استبداددر . محاكم بالجمله صلاحيتى حكمداردن تلقى ايتمش اولدقلرندن بو صلاحيتى آكا قارشو استعمال ايده‌مزلر .

قرالك بو درجهٔ مفرطه‌ده عدم مسئوليتنك ديكر بر متممى واردركه اوده شودر : هيچ بر شخص بالذات ارتكاب ايلديكى فعل غير قانونيدن دولايى بر امرنامهٔ قرالينى

Digitized by Microsoft®

بیله بو مصونیتدن مستفید قیلارلر ایدی . والیلر بیله والیلك عهده‌لرنده بولوندقجه غیر مسئول ایدیلر . روما ایمپراطورلق شکلنی اکتساب ایتدیکی زمان دخی ایمپراطور رومانك تمثال عظمت واحتشامی اولمق حسبیله غیر مسئول ایدی . بالکز قرون وسطاده المانیانك مقدس ایمپراطورلغنده حکمدارلر ایچون مسئولیت تامهٔ حقوقیه تطبیق ایدیله‌بیلمش ؛ فقط اوده هیچ بر زمان بر شکل انتظام اکتساب ایده‌مه‌مشدر .

شو پك مجمل ایضاحاتدن حکمدارلقده‌کی مصونیت وعدم مسئولیتك اسباب عقلیه‌سندن ماعدا پك چوق اسباب تاریخیه‌سی موجود اولدیغی مستبان اولیور . حکمدارلرك بر شکل حقوقی دائره‌سنده غیر مسئول اولمری عادتا برعنعنهٔ قدیمهٔ تاریخیه‌در .

مسئولیت سیاسیه‌نك شرقده‌کی معنای حقوقیسندن بر قاچ دفعه بحث ایتدك . فقط بر حقیقت فقهیه و علمیه اولمق اوزره موجود اولان بو حق خلع هیچ بر وقت اختیار تام ایله ، تغلبدن ، قیامدن ، عصیاندن آزاده برشکل ایله تظاهر ایده‌مه‌مش ، هیچ بر وقت بر محکمه‌نك کمال حریت ایله طرفینی محاکمه ایدرك بر حکم واعلام ویرمسی طرزینه افراغ اولونه‌مامشدر . خلع (یعنی مسئولیت سیاسیه) بر حقدر فقط حقوق دول کبی فعلیاتده تاتمام بر حقدر .

مسئولیت جزائیه ایسه مسئولیت سیاسیه‌دن صوکره کلهجکندن

Digitized by Microsoft®

ایدرلر ایدی . بو بر سنه ظرفنده نه عزل اولونور نه ده جزایه دوچار اولور ایدی . مسئولیت جزائیه‌یه انجق مقام اقتداری غائب ایتدکدن صوکره معروض اولور ایدی ، رومالیلر والیلرینی

تاریخلی ایلك قانون اساسیسنده نه یولده حل ایدلدیکنی ایضاح ایدهلم ۱۷۹۱ قانون اساسیسی قدر نظریات علمیه‌نك تحت تأثیرنده قلمه آلنمش برقانونه نادراً تصادف ایدیلور. بونکله برابر بو قانون «قرالك شخصی مقدس وتعرضدن مصون » اولدیغنی تصریح ایتدکدن صوکره سقوطنی موجب اولهبیلهجك احوالی بروجه آتی ذکر ایدهبیلیور ایدی:

« شاید قرال براردونك باشنه کچر واردویی ملته قارشو استعمال ایدر ایسه و یاخود کندی نامنه اجرا ایدیلن بویله بر تشبثه قطعی بر حرکت ایله مخالفت ایتمز ایسه قراللقدن فراغت ایتمش عد اولونهجقدر. شاید قرال مملکتدن چیقوب ده پارلمنتو طرفندن واقع اولان دعوته ـ دعوتنامهده تعیین ایدیلهجك مدت ایکی آیدن دون اولمامق شرطیله ـ بالاجابه عودت ایتمز ایسه قراللقدن فراغت ایتمش عد اولونهجقدر ... قرالك صریح ویا بروجه بالا قانونی فراغتندن صوکره قرال افراد ملت صنفنه داخل اولهجق و فراغتندن صوکرهکی افعال وحرکاتی ایچون آنلر کبی تهمت ومحکومیته دوچار اولهبیلهجکدر.»

بوراده قراللقدن فراغت برفراغت قانونیه، برفراغت مجبوریه دیمك اولوب ساقطاولمق، منخلع ومنعزلاولمق معناسنی تماماً، فقط اعوجاجلی برطریق ایله، محتویدر . (۱۶۷ نجی فقره‌یه مراجعت) برده حکمدار ایچون بعد الفراغه وبعد السقوط مسئولیت جزائیه ترتب ایدهجکی ده تصریح ایدیلیورکه بوده حکمدارك فعلاً مقامدهایکن مسئولیت جزائیه‌یه معروض اولهمیهجغنه بر مثال تاریخی و قانونیدر . ذاتاً اون التنجی لوئینك عاقبت الیمه‌سی ده بو نظریه‌نك اونودلماز برخاطرهٔ فجیعه‌سیدر .

Digitized by Microsoft®

اولا ، حكمدارك عدم مسئوليتى ادعا اولنمقله يوقاريده دوغريدن دوغرىيه مسئوليت حكمداريدن متولد محاذير ومخاطرات فعليه يعنى حكمدارك مسئوليت شخصيه‌سى انجق بر اختلال ايله تعين ايده‌بيله‌جكى حقيقتنه بر كسوهٔ حقوقيه بخش ايدلمش اولور . بو قاعده‌نك متممى اولمق اوزره انكليزلرك ديكر بر سوزى وار : « قرال فنالق ياپامز » بونك نتيجه‌سى شو اوليور : « قرالك افعال و حركاتى هيچ بر محكمه‌نك دائرهٔ صلاحيت ووظيفه‌سنه داخل اولهماز .» قرالك بوافعالى على العاده جناياتدن اولسه دخى بالاده‌كى قاعده‌نك ضمان مصونيتى آلتنده ملتجيدر .

ظاهرده پك موحش ونا قابل هضم كوريلن بوقضيه تحليل اولونور ايسه ظن اولونديغى قدر غير معقول اولمديغى مستبان اولور . حكمدارك مسئوليت سياسيه‌سنى ، يعنى منعزل ومنخلع اولمسى خصوصنى حقوقاً تنظيم مشكل ، اختلال آميز وبناءً عليه مستحيل اولور ايسه مسئوليت جزائيه‌سنى تعيينه عجبا ناصل امكان بولونابيلير ؟ خلع وعزل ايچون بوقدر محاذير ومخاطرات موجود اولور ايسه تعيين جزا ايچون عجبا نه‌قدر محاذير ومخاطرات ظهور ايتمز ؟ هر حالده بر حكمدارك هنوز تختنده ايكن ، مخلوع دكل ايكن جزاديده اولمسى موضوع بحث بيله اولهماز . [*] قديم رومالىلر تريبونلرينى برسنه ايچون انتخاب

[*] بومناسبتله مقام حكمدارينك مسئوليتى بحثنك فرانسه‌نك ١٧٩١

Digitized by Microsoft ®

١٩٤ قواعد ثلثهٔ مسؤليت: حكمدارك مسؤليت جزائيه‌سى : — بواصول مسئوليت باشلوجه اوچ دستوره تابع طوتولمق لازمدر.

اولا: قوهٔ اجرائيه رئيسنك عدم مسئوليتى ، ثانياً : وكلانك غير قانونى اولان هر حركتدن وحتى اجراسنه اشتراك ايتدكلرى خطالى ، ويا ساده‌جه مملكت ايچون ضررلى افعالدن مسئوليتلرى، ثالثاً : قرالك مقام حكمدارى يه مخصوص امتيازات وافعالك اثناى جريانده وكلايى دخى تشريك قيلمسى وجوبى. .

شمدى بو اوچ اساسى برر برر تدقيق ايدهلم :

اعتمادى قرار ويرمكدر بوعادت مجارستانده كيتدكجه ديكر بيوك مأمورلره تشميل اولونمش و١٢٩٨ تاريخنده نشر اولونان ديكر برقانون موجبنجه قرال بالجمله افعال حكومتنه مجلس طرفندن تعيين ايدلش بعض مأمورلرى تشريكه مجبور اولمش وبواشتراك وقوع بولمسزين اصدار اولونان اوامر وارادات كأن لم يكن حكمنده طوتولمشدر.

اسوجده‌ده حكمدارك موقع مسئوليتى قديمدن برى حل اولونمشدر زيرا اورادهده قرالك صلاحيتلرى مجالس تشريعيه ايله چوقدن تحديد ايدلمش واورانك اصول مشروطيتى كندينه مخصوص بر دور تكامل كچيرمشدر. اسوج رجالندن وقانون اساسى واضعلرندن (هانس‌ژارتا) ديبوركه :

« اسوج قانون اساسيسى اوروپانك قسم متباقيسنده موده اولان سياسى قوستوملردن هيچ برينه باقيله‌رق بچلمش دكلدر اسوج قانون اساسيسى اسوجك اسكى ملى قوستومنه، يعنى بله يابيشيق كويلى ژاكتى يچمنه كوره تنظيم اولونمشدر .

Digitized by Microsoft®

مسئوليتك بوشكلى حقنده خدمتلرى مسبوق اولديغى كوريلور. مونتسكيو واقعا اسوجك مشروطيتندن، اصول مسئوليتندن بحث ايتمامش، فقط اونك بو سكوتى او وقت اسوجده ـ بلكه ده انكلتره‌دن بعض خصوصاتده دها مكمل ـ اصول مسئوليتك فقدانيله دلالت ايتمز. مع مافيه هر حالده اصول مذكوره‌يى اك زياده فعلياتده بر طرز متماديده تطبيق ايدن انكلتره اولديغى قابل انكار اوله‌ماز.

آلتون فرمانده مصرح ايدى ـ بو حق سايه‌سنده اك زياده قوة اجرائيه اوزرنده نفوذ مشروطيتبرورانه اكتساب ايلشلردر

بدايه قرالك اني ويا كوتو هر نه بابيلورسه جمله‌سندن شخصاً مسئول ايديلر حتى سنت اتيه‌نك قراللغندن (١٠٠٠) آلتون فرمانك نشرينه قدر (١٢٢٢) اوچ قرال بويوزدن موقعلرينى غائب ابتديلر. آلتون فرمان دخى قرالك مسئوليتندن بحث ايديبور وبو فرمان احكامنه حكمدار مخالفت ايتديكى تقديرده اهاليه حق قيام ويريبور ١٧٨٩ انقلابندن ٥٦٧ سنة مقدم مجارستانك حق قيامى بو صورتله تدوين ايتمسى شايان دقتدر. مع‌مافيه بو حق قيامه محل قالمامق ايچون بويوك مأمورلرك مسئوليت حقوقيه‌سى و حتى ١٢٣١ تاريخنده مسئوليت سياسيه‌سى موضوع بحث اولويور.

بالاتهن، يعنى قرال نامنه اجراى حكومت ايدن رئيس قرالك ومملكتك ايشلرينى فنا رؤيت ايدر ايسه مجلس ملينك رأيى اوزرينه عزل اولونه‌بيلير مألنده‌كى ١٢٣١ تاريخلى قانون قرالدن مسئوليتى آلوب وكلايه تحميلدن وبر مسئوليت سياسيه تأسيس ايتمكدن باشقه بر شى يابميور زيرا بو مسئوليت نتيجه‌سنده جزا يوقدر يالكز موقعنى غائب ايتمك واردر. بو عادتا اتهام ايتمك وظيفه‌سنك يانى باشنده برده عدم

Digitized by Microsoft®

سنه‌سنه قدردوام ايدن قوهٔ اجرائيه رياستيدركه اونك‌ده نتيجه‌سى نصل برتذبذب اولديغى معلومدر. مع‌مافيه جمهوريتلرده بردرجه‌يه قدرقابل تطبيق اولان بو مثاللرك حكمداره تابع مملكتلرده حال طبيعى اوله‌رق تطبيقنه قطعياً امكان بولنه‌مامشدر .

عين زمانده هم مشروطيته وهم حكمدارلق اصولنه تابع اولان همان كافهٔ ممالك اليوم تعريف ايتديكمز انكليز اصولنى اختيار ايتمشلردر .

بواصولك واضع اصليسى يالكز انكلتره دكلدر. تاريخ تدقيق اولنورسه ديكر بعض اقوامك‌ده ، مثلا مجارستان واسوجك‌ده [*]

---

[*] بر نوع پارلمنتو ايله اداره اولونمق وقراله عائد مسئوليتلروكلايه انتقال ايتمك قاعده‌سى ـ كه اصول مشروطيتك ايجابات حاضره‌سندندر ـ مجارستانده قديمدن برى وار ايدى . مجارستان رجالندن قونت البراپونى مجارستان پارلمنتوسى‌نام أثرنده‌بوكا دائر ايضاحات آتيه‌يى ويرييور :

« مجارستان قراللرينك صلاحيتلرى تازمان نشأتندن برى ملتك مراقبه‌سنه تابع ايدى بوتون زادكانك اجتماعندن تركب ايدن مجلس ملى، بتپرستلك زمانندن قاله بو ميراث ـ كه ايلك قراللر آنك يرينه برمجلس قرالى تشكيلى صورتيله آندن صرف نظر ايتمكى پك ارزو ايدرلرايدى ـ جقيق برمجلس ملى‌يه ترك موقع ايتمدن كنديسنى متروكيته اوغراتمامشدر. دها اون برنجى عصرده قراللر امرنامه‌لرينى قانون شكلنه افراغ ايچون بو مجلس ملى‌يه اكثريا مراجعته مجبور قالمشلردر. قرال ايكنجى آندره آلتون امرنامه‌سى عنوانيله معروف فرمانيله بو مجلسك هرسنه « بويوك كونلر » نامياله اجتماع ايتمى عادتنى تأسيس ايتمشدر (١٢٢٢) بو مجلسلر ملتى خدمات عموميه‌يه تشريك ايتمشلردر فقط كنديلرنده بويوك مأمورلرى تحت اتهامه وضع ايتمك‌حقى‌ده بولوندىغندن ـ بوحق بالاده‌كى

Digitized by Microsoft®

ناظردن وكلادن محروم بولونسون . بونلر او قدر يوكسكده اولدقلرى ايچون مسؤليتلرى موضوع بحث اولهبيلور . ايشته انكلتره مشروطيتى امور اجرايه متعلق مسئوليتى ، مسؤليت حكمداريى بوشكله قويمشدر .

بناءً عليه انكليزلر مسئوليتى قرالدن وكلايه نقل ايتمكله قوة اجرائيهنك مسؤليتى كى نازك بر مسئلهيى حل ايتمشلر . فقط بونك نتيجهسى اولهرق قرالك قرار اتخاذ ايتمسى صلاحيتىده وكلايه انتقال ايتمشدر . زيرا مسئوليت آنجق اراده واختيار موجود اولان احواله واقع اولهبيلور ، ايشته بوندن طولابى وكلامحاكم ويا پارلمنتو قارشوسنده حائز مسئوليت بولنيورلر محاكم حضورنده‌كى مسئوليتلرى ايسه يالكز غير قانونى فعللرندن دكل ، خطالرندن وملته مضر اولان هر درلو حركتلرندن تولد ايدر .

ايشته بو صورت تسويه حريت حاضرهٔ اقوامك اك مهم بر تمثى تشكيل ايتمكدهدر . بونك عكس حالىده وارد خاطردر. او تقديرده قوهٔ اجرائيه رئيسى تماماً مسئول اولديغندن مسئوليتى وكلانك مسئوليتنه محل براقماز ، فقط بو تقديرده طرز حكومت دكيشدكدن ماعدا ، مطلقا غير طبيعى بعض افعال حادث اولور . فرانسهده ايكى مثال وار : برنجيسى ؛ ١٨٤٨ ده ناپوليونك رياست جمهوريتيدركه نتيجهده نصل بر تغلب حاصل اولديغى كورولدى . ديكرى (تيهر) ك ١٨٧١ دن ١٨٧٣

Digitized by Microsoft®

قدر شدید بر بحرانی انتاج ایده‌بیلیر وبویله وسائطه آنجق باشقه چاره وامکان قالمدیغی زمانلر مراجعت ایدیلور .

شو ایضاحاته نظراً مادام‌که دوغریدن‌دوغری‌یه قوهٔ اجرائیه رئیسنك مسؤلیتی جهتنه کیدیله‌میور، او حالده‌بالواسطه بومسؤلیت استحصال ایدلسون . رئیس جمهور ایله اداره اولنان مملکتلرده بو بالواسطه مسؤلیتك بر قسمنی‌رئیسك ختام مدت ریاستی تشکیل ایدر . رئیسك بر دها انتخاب اولنمامسی ، طولابیسیله‌برمسؤلیت، بر مسؤلیت سیاسیه، بر نوع عزل دیمك اولور .

فقط بو بالواسطه مسؤلیت بشقه شکلده‌ده تعین ایدر. معلوم اولدیغی اوزه حکمدار ویا رئیس حکومت هر شیئی کندی یاپه‌ماز . ، تحت قراره آله‌ماز ، حکومت پك ابتدائی اوللیدرکه حکمدار هر شی ایچون حاضر وناظر عد ایدیله بیلسون وهر شیئه پارمغنی صوقه‌بیلسون .

زمانمزده بر حکمدارك دماغی ، امثالی غیر مسبوق درجه‌ده تنوع کسب ایدن وظائف حکومتك‌بار تحملفرسایی آلتنده‌زبون تضییق اوله‌رق صارصیلیور ، شوحالده، حکمدار بالضروره بعض بویوك مأمورلره ، دوغریدن دوغری‌یه کندیسیله تماسده بولنان رجالك خدمتنه مفتقردر. بونلرك هر بری تقسیم اعمال قاعده‌سنه تبعیت ایدرك دولتك باشلوجه وظائفندن برر دانه‌سنی درعهده ، یعنی بر دائرهٔ مخصوصه ریاستی اختیار ایدر ایشته بونلره وکلا ویا ناظر دیرلر . آز چوق منتظم بر حکومت تصوراولونه‌ماز که

Digitized by Microsoft®

مکلف اولان قوهٔ اجرائیه‌در . آنجق تطبیق ایله مکلف اولان بو هیئتك او مکلفیتله متناسب بر استعداد سوء استعمالی واردر.

قانونی تطبیق ایدر ایکن قانونك حدودینی تجاوزواکاتعرض هروقت ممکندر. شو حالده قوهٔ اجرائیه‌نك کرك سیاسةً وکرك جزاءً، کرك مالاً مسؤل طوتلمسی اقتضا ایدر . فقط بومسؤلیت فکرینی مقتضای عقل ومنطقدن چیقاروب دائرهٔ فعالیته صوقار وروح اجرا آتی تشکیل ایدن قوهٔاجرائیه‌نك رئیسنه‌یعنی حکمداره تطبیق ایتمکه قالقیشرسه‌ق عادتا خیال ایله اوغراشمقده اولدیغمز کوریلور ، فی‌الحقیقه قوهٔ اجرائیه‌نك رئیسی اولان برحکمداری غیر قانونی ویامضر ومملکت‌ایچون مشؤم ومنحوس بعض افعالدن دولایی سیاسةً ویا جزاءً مسؤل ایتمك ، آنی محاکمه سوق‌ایتمك مملکتی هرج ومرج ایتمکله مساویدر. او حکمداری عزل‌ایتمه‌دن بر اختلال عظیم اجرا ایتمه‌دن بو مقصده وصول ممکن اوله‌ماز . تخته ورانمی واهالینك تلقیٔ اعتیادیسی سوقیله‌دها زیاده یرلشمش کوکلشمش اولان حکمدارلردن صرفنظر ؛ مأموریتلری موقت اولان رئیس جمهورلر حقنده بیله‌بو طریقه مراجعت پك مشکل وخطرناکدر .

واقعا فرضا فرانسه‌قانون اساسیسی موجبنجه، رئیس‌حکومت مصرح اولان بعض افعالدن دولایی‌مدت ریاستنك ختامندن مقدم تحت محاکمه‌یه آلنمق لازم‌کلیر . حقوقاً وحتی فعلاً بوکا امکان یوق دکلدر . فقط بوکا توسل ایتمك بر اختلال احداث ایتمك

Digitized by Microsoft®

انجق دولتى مسئول طوتمق ايچون حق تصرف اخلال ايدلهمش اولور ايسه او وقت خطا شرطدر انجق بو خطا دولته مضاف اولهماز چونكه دولت خطا ايشليهمز . خطا دولت نام وحسابنه حركت ايدنلر طرفندن صادر اولمليدر اكر بو خطا بو مأمورلرك شخصى خطاسى ايسه دولت دكل انلر مسئولدرلر فقط اكر خطا دولتك او ايشه متعلق وظيفهسنك ايجابى ايسه او وقت مسئوليت دولته تعلق ايدر بناءً عليه تحصل ايدن ضرر خصوصىنك تضمينى اموال عموميهيه عائد اولور . زيرا ضرر منافع عموميه ايچون وجوده كلن خدمات عموميه ماكنهسنك بوزوق ايشلمسى نتيجهسيدر .

فقط بوراده‌كى مسؤليت دولتك خطا ايشلمسندن دكل وظيفهٔ دولتده وقوع بولان خطيئات ونقايصه قارشو سيغورطه‌جى موقعنده اولمسندن تولد ايدييور .

١٩٣ حكمدارك مسؤلتى — شمدى مسؤليت بحثنى بو عموميتدن چيقاروب دها خصوصى بر داره‌يه ارجاع ايدهلم :

دولتك شخص معنويسنك اعضا وجوارحى طرفندن اجرا ايدلمش بعض افعال واردركه هر حالده مسؤليتى مستلزم اولمق ويا اولمامق نقطهٔ نظرندن محاكمه ايدلمليدر . بو ايسه حكومتك مختلف اورغانلرينه راجع بر ايش اولوب قوهٔ اجرائيهنك، قوهٔ تشريعيهنك مسؤليتلرى بحثنى اورتهيه آتمش اولور .

قانون حكمران اولان بر مملكتده قانونك اجرا وتطبيقيله

Digitized by Microsoft®

مسئولیتك خطا اساسنه مستند اولهمیه‌جغنی کوسترن احوالدن بری‌ده دولتك بعض خصوصاتده میداندہ هیچ برخطا یوقایکن مسئولیت مالیه‌یه معروض اولمسیدر . بر اداره مأموری قانونك حدودی داخلنده حرکت ایتدیکی حالده حق تصرفی صورت متمادیه‌ده مخل افعالده بولونورسه او تقدیرده دولت حاصل اولان ضرری تضمین ایدر بوراده منفعت مشترکه ایچون خصوصی برمنفعت طوغریدن طوغری‌یه اخلال ایدیلهرك برمضرر مخصوص تولید ایدیلیور بو ضررك عموم طرفندن قطعی اولهرق درعهده ایدلمسی محقدر. ایشته استملاك املاك ویا محاربه وسائر احوال فوق العاده احتیاج دولت ایچون اهالیدن تکالیف حربیه آلنمسی بوسببدن طولایی بربدل مقابلنده‌اولملیدر کذلك امورنافعه‌دن طولایی بالواسطه اشخاصه ایقاع ایدیلن ضررلرده- هیچ برخطا اولمدیغی حالده - عینی اسبابدن طولایی تأدیاتی مستلزمدر .

اجرا ایتمسی دولته توجیه مسئولیت ایتدیکی حالده برمأمورك مثلا دولته عائد فابریقه ایشلتمسی یوزندن حاصل اولان ضررلری دولتك درعهده ایتمسی لازم اولور . بو نقطهٔ نظرك دها موافق اولدیغنی بیانه حاجت کورمیز .

انجق حاکمیت دولتك، قوهٔ عمومیه‌نك ممثلی اولق اعتباریله بر مأمورك اجرا آتندن یعنی برنجی نوع افعالدن تولد ایدن مسؤلیتك انجق دولت نامنه اجرا ایدیلن افعاله عائد اولدیغنی وبونك عکسی اولهرق بر مأمورك دولت طرفندن دائره و حدود خارجنه چیقدیغی حالده بو فعلنك دولته دکل او مأمورك شخصنه معطوف وبناءً علیه اکا کوره نتایج مسئولیته تابع بولوندیغنی بیانه لزوم واردر .

Digitized by Microsoft®

طرق قانونيه‌يه مراجعتى تأمين ايمش. انجق بوطريقلرك هپسنه مراجعت ايدلمش ويا بو طريقلر استعمال ايدلەمش ايسه قرار قضائيه ارتق هر كس تبعيت ايتمليدر اكر قانونه مخالفت وسيله‌سيله علاقه‌دارانك تضمينات طلب ايتمسنه جواز ويرلسه قضيهٔ محكمه دينيلن شى تكرار موضوع بحث ايدلمك ايجاب ايدركه احتياجات اجتماعيه‌يه نظراً بونك امكانى يوقدر.

« بالاده‌كى تفصيلات شايد قضيهٔ محكمه اعادهٔ محاكمه طريقيله موضوع بحث ايديلوبده محاكمه اعاده ايدلديكى تقديرده مسئوليت دولتك نەدن طولايى تكرار واضع قانونجه دخى تصديق ايدلمكده اولديغى‌ده عينى زمانده ايضاح ايدر . [فى‌الحقيقه فرانسه اصول محاكمات جزائيه‌سنك ٨ حزيران ١٨٩٥ده تعديل‌ايديلن ٤٤٦ نجى ماده‌سى موجبنجه محكومك برائتى انتاج ايدن محاكمه قراريله برابر محكومك طلبى‌اوزرينه كنديسنه محكوميت سابقه‌سنك سببيت ويرمش اولديغى ضررلر تضمين اولونور . عثمانلى اصول محاكمهٔ جزائيه‌سنجه بويله بر حكم قانونى دخى‌يوقدر]

« افعال اداريه كلنجه بوراده بعضلرينك پايديغى وجهله طوغريدن طوغرى‌يه دولتلرك حاكميتى اعتباريله واقع اولان افعالنى Actes d'autorité دولتك على‌العاده اشخاص طرفندن دخى ياپيله بيلن افعالندن آيرمغه محل يوقدر . » [*] (Acte de gestion)

---

[*] حقوق اداره متخصصلرندن موسيو بارتلمى افعال اداريه‌يى ايكى صنفه آييريور بر صنفى قوهٔ عموميه‌نك افعاليدركه اداره مأمورلرى بونلرله اداره اولونان كيمسه‌لره امر ايدر ويا النلرى بعض افعالده بولنمقدن منع ايلرلر ديكر صنفى على‌العاده افعالدركه مأمورلر بونلرى يالكز خدمات عموميه ممثللرى اولمق صفتيله اجرا ايدرلر . بو ايكنجى نوع افعالى اساساً هركس‌ده اجرا ايده بيلير واصلا قوهٔ عموميهٔ دولتك وجودينه توقف ايتمز . موسيو بارتلمى‌نك ادعاسنجه يالكز بو ايكنجى نوع افعال‌دركه دولتك مسئوليتنى انتاج ايدر . بالفرض بر مأمورك قوهٔ عموميهٔ دولتى تمثيل اعتباريله اجرا آتى مثلا توقيفات، تعقيبات و سائره

Digitized by Microsoft®

وافعاله شمول معناسی مندمج بولنمسندندر . دولتك بویله معنای عمومیتی شامل بر قانون ایله اشخاصه طوغریدن طوغریه تماسی اولماز . بونك نتیجه‌سی اولهرق عمومیت طریقیله دکل ، بلکه شخصیت طریقیله یعنی بر شخص ویا اشخاص مخصوصه‌یه مضاف اولهرق صادر اولان قانونلر پارلمنتودن کچسه‌لر بیله مسئولیت دولتی تولید ایده بیلیر . بوکا مقابل قوهٔ تشریعیه‌دن دکل بر اداره مأمورندن ، قولر اجرائیه‌دن صادر اولان بر نظام ، معنای عمومیتی حائز اولونجه ، ـ بو نظام قوانین موجوده‌یه مخالف اولسه دخی ـ مسئولیت دولته بادی اولهماز . بوراده دوات حاکمیت دولته متعلق بر فعل اصدار ایتمیور . زیرا بوراده‌کی نظامنامه‌نك یئه بر اداره مأموری طرفندن بر شخص حقنده اتخاذ اولونان قراردن ـ منبع وماهیت صدوراعتباریله ـ فرقی یوقدر بونکله برابر بو ایکنجی قرار عمومیته دکل شخصه تعلق اعتباریله اکر قانونه مخالف اولور ایسه دولتك مسئولیتنی انتاج ایده بیلیر . قانونه مخالف اولان نظامنامه‌نك عینی نتیجه‌یی تولید ایتمه‌سی نظامنامه‌ده عمومیت معناسی موجود بولونمسندن ، تصوری بر ماهیتی حائز اولمسندن ، بذاته نظر دقته آلنه‌یقی تقدیرده هیچ بر شخصی اضرار ایده‌میه‌جك بر حاله اولمسندندر .

« افعال دیپلوماتیقیه دخی ولوکه خطایه اقتران ایتسه دولتك مسئولیتنی انتاج ایده‌مز . فقط بونك یك خصوصی سببلری واردر که خلاصه‌سی اسایش مملکتی علاقه‌دار ایده بیله‌جك مذاکرات دیپلوماتیقیه‌ده حکومتك استقلال تامنی تأمین ایلمکدر .

« افعال قضائیه یه کلنجه بونلر قانونه مخالف اولسه‌لر دخی دولتك مسئولیتنی موضوع بحث ایده‌مز . بونك‌ده اسبابی ایضاح اولونور ایکن دولتك بوراده حاکمیتی صفتیله اجرا اتده بولوندیغندن بحث ایدیلیور بوراده دولتك حاکمیتی هیچ بر شی ایضاح ایده‌مین بر تعبیر مبهمدر . دولت قوهٔ عدلیه‌سنك قانونه مخالف بوخطاسندن مسئول اولهمیور ایسه بونك سببی قضیهٔ محکمه دینیلن قاعده‌در . قانون حکملره قارشو بعض

Digitized by Microsoft®

عودت ايدييورز دولت ايسه يوقاريده سويلديكمز وجهله حقوقى برشخص اولمق اعتباريله يالكز ارادات وافعال حقوقيه‌يه مصدر اولهبيلير .

يوقاريده ذكر ايتديكمز مؤلفلردن موسيو دوكوى دولتك مسئوليتى سيغورطه امورنده‌كى « تهلكهٔ ضرر » اساسنه استناد ايتديريور. بوتون اعضاى جمعيت بر سيغورطه شركتنك حقوق متقابله‌يه نائل افرادندن عد اولوندقلرى تقديرده نه وضعيتده بولونورلرسه دولته نظراً وضعيتلرى اودر دولت اويله بر سيغورطه قومپانيه‌سيدركه دولتك وظائفى اعتباريله افراده ايقاع ايده بيله‌جكى ضررلرى تضمين ايله مكلفدر زيرا بروجه بالا نظريه‌يه شخص حقوقى اولان دولتدن صادر اولان فعلك خطا آلود اولمسى ممكن اولميه‌جغى كبى فعليه‌يه دخى كورييورز كه دولت نامنه صادر اولان افعالده خطا موجود اولديغى حالده تضمينات ويرمك جائز اولميان احوالده واردر .

موسيو دوكوى مسئوليتك خطا اساسنه استناد ايده‌ميه‌جكنى فعلى مثاللرله رد ايچون دولتى قوهٔ تشريعيه وقوهٔ عدليه وقوهٔ اجرائيه صفتلريله حال فعاليته وضع ايدييور ودولتك بوتظاهرات مختلفهٔ ثلثه‌سنه نظراً وضع مسئوليتى تشريح ايدييور :

« اول امرده برنجى قانون قاعدهٔ حق پامالى ايتسه ، دولته توجه ايدن وظائف حقوقيه‌يه منا اولسه‌ى دخى بو قانوندن طولايى دولتك مسئوليتى موضوع بحث اولهماز . بوراده دولتك عدم مسئوليتى حاكميت دولته متعلق بر فعلك صدورندن دكل بلكه قانون دنيلن شيده عموم افراد

Digitized by Microsoft®

بر اساس تعقيب ايدلمشدر . مسئوليت دولته وياشخص حقوقيه طوغريدن طوغرى يه دكل بالواسطه يعنى دولت وياشخص حقوقينك مأمورلرى واسطه سيله توجه ايدر يعنى انسان يالكز كندى فعلندن دكل بلكه كفيل وضامن اولديغى كيمسه لرك فعلندن دخى مسئول اوله بيلير . شرقده بونك خلافنه اوله رق ضمان ومسئوليت شخصيه فاعل ومباشره عائد اولور. ولى ووصيلر محجورينك افعالنى ضامن اولمازلر بر شركت، مأمورلرينك ايقاع ايتديكى ضررلردن مالاً مسئول دكلدر. مجلهدن وسائر قواعد اصليه دن مستخرج اولان بواحكام احتياجات جديده سببيله شرقده پايدار اولهمامش وبناءً عليه باشقه سنك ايقاع ايتديكى ضررردن طولايى مسئوليت ماليه قاعده سى تأسس ايتمكه باشلامشدر .

بر شركت؛ برشخص حقوقى، بر قولكتيف هيئت اولديغى حالده حالده تعيين ايتديكى مأمورلردن هر برينك ولوكه اثر خطا اوله رق اشخاص ثالثه يه ايقاع ايلديكى ضررلرى ضامن اولمى ايشته بونقطهٔ نظر حقوقيدن نشأت ايدر ، شمدى بوقاعده يى دولته تشميل ايدهلم : عجبا دولت مأمورلرينك بوتون افعالنى ضامنمى ؟

بالاده كى ايضاحات ضامن اولمنى ايجاب ايتديريور. دنيلوركه واقعا بوراده ضررى ايقاع ايدن مأموردر ، مأمورك شخصيدر. فقط دولتده اومأمورى مثلا اهليتسز اولديغى حالده انتخاب ايتمش اولديغندن خطا ايتمشدر خطاسنك ضررنى چكمليدر .

فقط كوريليوركه بوراده يه مسئوليت ايچون خطا اساسنه

Digitized by Microsoft®

رحمی‌ده اشخاص ویااشخاص کومه‌لرندن عبارت بولونمقده‌در . ایشته بواشخاص ویا اشخاص کومه‌لری عادتا شخص معنویینك لسان متکلمی ، دماغ متفکری ، دست مقتدری مثابه‌سنده‌در . ایشته اولجه بحث ایتدیکمز المان مؤلفلرندن (کیرکه) نك زبدهٔ نظریاتی بودر .

انجق شخص حقوقی‌نك ، قولکتیف شخصك بومسئولیتی هانکی‌اساسه مستنددر؟یعنی برشخص حقوقی ایشلدیکی بر خطادن طولایمی مسئولدر ؟ مادام‌که بوحقوقی شخصلرحقیقی ومدرکدرلر اوحالده بونلرخطاده‌ایشلیه‌بیلیرلروخطانك نتیجهٔضروریه‌وطبیعیه‌سی اولان مسئولیته معروض اوله‌بیلیرلر .

مسئولیت ایچون بوخطا اساسنك قبولنی اهمیتلی کورمکله برابر مؤلفیندن موسیو دوکوینك بوبابده مهم براعتراضنی ایراد ایتمکدن‌ده صرف نظر ایده‌میز : اشخاص حقوقیه هرنه‌قدرحقیقی اشخاص ایسه‌لرده بوحال کندیلرینی بر موجودیت حقوقیه صاحبی اولمق وضعیتندن چیقاره‌ماز بونلرك اراده‌سی وفعالیتی انجق حقوقی بردائره‌ده دوران ایدر تعبیر دیکرله یالکز افعال حقوقیه درکه شخصیت دولتك اراده‌سندن طوغریدن طوغری‌یه طوغمش افعال عدادینه داخل اولورلر . شوحالده بوقبیل افعال ماهیت حقوقیه‌یی حائز اولمیان‌بر فعل مادیدن دکل برفعل‌حقوقیدن متولد مسئولیته معروض اوله‌بیلیرلر .

بواعتراضات درپیش ایدیله‌رك دولتك مسئولیتی ایچون دیکر

Digitized by Microsoft®

١٩٢ دولتك مسئوليتی — دولتك شخصيت معنويه وحقوقيه سندن بحث ايتمش ايدك . بوشخصيت معنويه ويا حقوقيه‌يه عجبا مسئوليت توجه ايده بيليرمی ؟ مسئوليت انجق فعال ومريد اولان شخصيتلره انعطاف ايده بيلير دولت ايسه بذاته فعال ومريد دكل بلكه اراده وافعالنی بعض اشخاص واسطه‌سيله اظهار ايدر. شوحالده دولت نامنه بواشخاصدن صادر اولان افعال وارادادن متضرر اولانلرك ضررينی كيمه تحميل ايتليدر . قاعدةً وحقوقاً شخصك كندينه مضاف فعلی باشقه ، دولته مضاف فعلی‌ده باشقه نتايج حقوقيه توليد ايتمك لازم كلير .

بوجهتی دها كوزل ايضاح ايده بيلمك ايچون اول امرده اشخاص حقوقيه‌نك مسئوليتی تعيين ايتليدر قولكتيف شخصلر ، حقوقی شخصلر مسئول اوله بيليرمی ؟ بومبحثده تشريح وتفصيلنه امكان بولونه‌ميان بر نظريهٔ قديمه يه كوره قولكتيف اشخاص ، اشخاص حقوقيه ، اشخاص متشخصه كبی ذيروح وفاعل مختار اولمدقلرندن مسئوليتلرندن بحثه محل يوقدر . مسئوليت مبهميت ايله مترادف اوله‌مازكه منبعنی صراحةً تعيين ايتمك اقتضا ايدر . آنجق زمانمزده بو نظريه اوقدر مقبول دكلدر . بناءً عليه شركتلرك ، اشخاص معنويه‌نك دخی مسئوليت ماليه‌لری اساسی ترجيح اولونمقده‌در . بناءً عليه قوللكتيف شركتلر وجمعيتلر اراده‌يه مالك ، موجوديتندن خبردار ، ياپديغی مدرك ، بررشخص حقيقی تلقی ايدلمكده وبوشخص حقيقينك اعضاوجوار-

Digitized by Microsoft ®

مسؤليت سياسيه احراز ايديلن موقع سياسيدن انفصال ايله ختام بولور؛ مثلا برناظر برجوق اسبابدن طولايي سقوط ايله انفصال ايدر ، موقعني غائب ايدر؛ بناءً عليه برناظر مسؤليت سياسيه يه معروضدر. برمبعوث مدت انتخابيه‌سي اثناسنده لاينعزلدر؛ بناءً عليه مسؤليت سياسيه يه معروض دكلدر .

مسؤليت جزائيه يالكز احراز ايديلن موقعك ضياعيله حاصل اولماز بلكه موقع مسؤليتده بولونان ذات حقنده تحقيقات، تعقيبات ومحاكمات وحكوميتي مستلزمدر .

مسؤليت ماليه ايسه مالاً تضمينات دعوت ايدر. مسؤليتلرك بعضاً اوچي اجتماع ايدر، بعضاً ده يالكز برينه ويا ايكيسنه لزوم كوريلور .

مسؤليتك انواع ثلثه‌سي حقنده بوقيصه‌جق مقدمه‌دن صوكره بنه بحثك لايقيله تعقيب اولونه بيلمسي ايچون اول امرده دولتي هيئت عموميه‌سي اعتباريله نظر دقته الهرق اكا ، انك شخصيت معنويه وحقوقيه‌سنه توجه ايدن مسؤليتي ، مسؤليت حقوقيه ومالييه‌يي تدقيق ايده‌جكز . صوكره دولتك بوعموميت حالندن آيريله‌رق قوهٔ اجرائيه‌نك مسؤليتنه نقل كلام ايده‌جكز .

قوهٔ اجرائيه‌نك مسؤليتي تحليل صره‌سنده؛ اولا حكمدارك مسؤليتنه، مسؤليتنك انواع ثلثه‌سنه نظراً وضعيتي؛ ثانياً حكمدار نامنه تدويرامور ايدن هيئت وكلانك كذلك مسؤليته وانواع ثلثهٔ مسؤليته نظراً وضعيتي وثالثاً قوهٔ تشريعيه‌نك كذلك عيني صورتله درجات مسؤليتي تحليل ايده‌جكز .

Digitized by Microsoft®

اولديغندن بوندن بعضاً يالكز هيئت وكلانك دكل ، پارلمنتونك دخى معناً متزلزل اولمسى ملحوظدر .

آنجق ، بوواسطه‌ده تهكه‌لى اولديغندن اولور اولمازشى ايچون بالطبع استعمال اولونه‌ماز .

مسئوليت: ماهيتى ، انواعى ، اشكالى

١٩١ مسئوليتك انواعى . — وظيفه‌وفعاليت اولان هر يرده بر مسئوليت فكرى موجوددر. افعال واجر آتنده فاعل مختار اولان بر كيمسه‌نك ويا بر هيئتك او نسبتده مسئوليت بارى آلتنده ازلمسى ضروريدر. كار نسبتنده تهلكه واردر ، صلاحيتك وسعتيله‌ده مبسوطاً متناسب بر مسئوليت وار ، خلقتك بودستور اساسيسى البته سياسياتده‌دخى جاريدر .

عموماً مسلمدركه اليوم دولتك ساحهٔ فعاليتى ، مقدار وظائفى چوغالمشدر . دولتك بووظائفى ، بووظائفه مربوط اجرا آتى آرتدقجه افراده قارشو اولان مسئوليتى‌ده بالطبع او نسبتده توسع ايلمشدر .

فقط مسئوليت بحثنه كيريشمدن اول بو بحثى تعقيب ايدنلرك مقصدينى تسهيله مدار اولمق اوزره مسئوليتك ـ حقوق اساسيه نقطهٔ نظرندن ـ انواعنى اجمالاً ذكر ايدهلم :

مسئوليت باشليجه اوچ نوعدر :(١)مسئوليت سياسيه؛ (٢) مسئوليت جزائيه ؛(٣)مسئوليت ماليه وياحقوقيه . .

Digitized by Microsoft®

قوهٔ اجرائیه رئیسی نامنه واقع اولدیغندن بوبابده‌کی مقرراتده انك امضاسی موضوع بولونمق لازمدر . شاید ناظر طرفندن اجرا ایدیله‌جك فعل وحرکت بصیرتکارانه اولماز ویا مخاطره‌لی اولور ایسه رئیس جمهور امضاسنی بلامقاومت وبلا اخطار ویرمزه واقعا رئیس حکومت هیچ برزمان بوامضایی قطعیاً دریغ ایده‌جك درجه‌ده اصرار ایدوب ایلری کیتمز زیرا اووقت هیئت وکلا استعفاسنی ویرر وشاید هیئت مذکوره‌نك تعقیب ایتدیکی مسلك سیاسی‌یی مجلس مبعوثان دخی تصویب وتأیید ایتمش اولور ایسه او وقت قوهٔ اجرائیه مطاوعته مجبور اولور مکرکه غایت تهلکه‌لی برواسطه‌یه مراجعت ایده‌که اوده وجهله مجلسی طاغتمقدر .

اصول مشروطیت مطلقه‌یه تابع اولمیان مملکتلرده وحتی جمهوریتلرده حکمدار و رئیس اجرانك موقعنی تعیین و تصریحه لزوم کورمدك . چونکه اوراده‌کی فعلی و قانونی صلاحیتلر دها واسعدر .

رئیس حکومت ، بر رئیس جمهور اولدیغی تقدیرده وکلا اوزرنده دیکر برنفوذ دها اجرا ایده‌بیلیرکه اوده طبع ومسلکنه موافق کلیان ویا مملکت ایچون تهلکه‌لی ویا مضر اولان بعض مقرراته وضع امضا ایتمکدن ایسه استعفایی ترجیح ایتمی ویا هیچ اولماز ایسه استعفا تهدیدنده بولنمسیدر . زیرا استعفاوقوعنده افکار عمومیه‌نك مختلف فیه مسئله حقنده غلیانه کلمی ملحوظ

Digitized by Microsoft®

ایشته بوندن صوکره فسخ دینیلن حق سلطنت ذات‌حضرت پادشاهی طرفندن استعمال بویوریلور .

ثالثاً بالاده‌کی شرائطظهور ایتدکدن صوکره‌دیکر براوچنجی شرطك لحوقی لازمدر ؛ اوده مجلس اعیانك موافقتیدرکه بویکی بر قیدی اصول‌مشروطیت مطلقه‌یی قبول ایدن مملکتلردن یالکز فرانسه جمهوریتی قبول ایلشدر .

قانون اساسیده‌کی بوشرائطك حق سلطنت وحق سلطنت‌ایله برابر حق ملتی پك زیاده تقیید ایده‌جکنی نظر دقته آلان سعید پاشا قابینه‌سی مجلس مبعوثانه بونك لغوینی تکلیف ایتمش، فقط مجلسك بالاده‌کی قیدلرله واقع اولان‌ردی اوزرینه مجلس‌مبعوثانی فسخ ایده‌رك انتخابات جدیده‌یه مراجعت‌ایتمش ایدی. یکی مجلس تعدیلات واقعه‌یی‌قبول‌ایتمش ایسه‌ده‌مجلس اعیان طرفندن‌تعدیلات قبول ایدلمدن اول مجلس اعیانك ۳۵ نجی ماده‌ده‌کی صوك فقره‌یی تفسیر ایتمسی صورتیله مجلس مبعوثان سد اولونمشدر . شمدیکی حالده ۳۵ نجی ماده معلوم اولان قیودیله برابر طوریبور . [*]

اصول مشروطیت مطلقه‌یه تابع جمهوریتلرده دخی رئیس جمهورك تأثیر کلیسی واردر. رئیس جمهور فرضا فرانسه‌ده‌اره‌صره مجلس وکلایه ریاست ایدر هرحالده‌بالجمله فعال واجرا آت حکومت

[*] حقوق سلطنتك هر برینك صورت جریانی حقنده ایلریده معلومات ویره‌جکز .

Digitized by Microsoft®

رأینده اصرار ایدوبده مبعوثان جانبندن قطعیاً و مکرراً رد ایدلدیکی حالده وکلا یامبعوثانك قرارینی قبوله ویا استعفایه مجبوردر استعفا تقدیرنده یکی کلن هیئت وکلا هیئت سابقه‌نك فکرنده اصرار ایدر ومجلس اسباب موجبه بیانیله‌ینه ردایلرسه طقوزنجی ماده‌موجبنجه اتحاباته باشلانلق اوزره‌ذات حضرت پادشاهی مجلسی فسخ‌ایده‌بیلیرفقط هیئت‌جدیدهٔ مبعوثان‌اولکی‌هیئتك رأینده‌اصرار ایدرسه مجلس مبعوثان رأی وقرارینك قبولی‌مجبوریدر . »

بو ماده‌نك متنندن مستبان اولویورکه : اولا مجلس مبعوثان علی‌الاطلاق برسببدن‌طولایی‌فسخ اولونه‌ماز. فسخ‌مطلقاهیئت‌وکلا ایله اختلاف ظهورینه‌یعنی (یدنجی‌ماده) ده‌کی‌حق سلطنت‌انحق (٣٥ نجی ماده) نك ظهور حکمنه وابسته‌در . ممالك سائره‌ده اولدیغی کبی تعدادی ممکن اولمیان برچوق‌اسباب فسخك موجود اوله‌بیله‌جکی نظردقته آلنمامش وحق فسخ شایان حیرت برتقییده تابع طوتولمشدر .

ثانیاً بو اختلاف حالی‌ده تقییدات متنوعه‌یه دوچار اولمشدر. شویله‌که: اولا اختلاف وقوعه‌کله‌جك ، ثانیاً وکلا رأینده‌اصرار ایده‌جك ، ثالثاً مبعوثان جانبندن قطعیاً ومکرراً رد اولنه‌جق (تکرار لااقل ایکی دفعه‌یی تضمن ایدر) رابعاً وکلا مجلسك رأینی قبول ایتدیکی تقدیرده استعفا ایده‌جك ، خامساً یکی کلن هیئت وکلا اسکی هیئتك فکرنده اصرار ایده‌جك ، سادساً مجلس اسباب موجبه بیانیله ینه رد ایده‌جکدر.

Digitized by Microsoft®

شو ایضاحات حکمدارك فسخه تعلق ایدن حقنك قواعد مشروطیتده نه مهم وعینی زمانده نه‌قدر خطرناك برموقع اشغال ایتدیکنی کوسترمکده‌در حکمدار فسخ طریقی تعقیب ایده‌جك یکی برصدراعظم تعیین ایده‌بیلدیکی کبی بونك عکسنه اوله‌رق فسخی توصیه ایدن مسئول برصدراعظمك معروضاتی نظردقته آلمیه‌رق صدراعظمی فدا و مجلس مبعوثانی ملتله هم روح وهم حس‌عدایدرك ترجیح‌ایدر وبوتقدیرده دخی‌فسخنه‌لزوم‌کوسترپلن مجلسك بالعکس ادامه‌سی رأینده بولونان بر مسئول صدراعظم بولمق ضروریدر .

۱۹۰ حکمدار وحق‌فسخ — عثمانلی قانون اساسیسنك حق فسخه تعلق‌ایدن احکامی‌مقام سلطنتك‌بالاده‌کی‌احتمالات دائره‌سنده ایضاح ایتدیکمز حریت‌نصب وتعیینی‌مع‌التأسف تقیید وبوصورتله امور دولتی جداً تشویش ایدییور . حقوق سلطنتی تعداد ایدن یدنجی‌ماده‌ده « اوتوز بشنجی ماده موجبنجه مجلس مبعوثانك اوچ‌آی ظرفنده انتخاب اولوب اجتماع ایتمك شرطیله و هیئت اعیانك‌موافقتیله لدی‌الاقتضافسخی. . » دنیلەرك حکمدارك‌بوحقی تصریح واوتوز بشنجی ماده‌نك مضمونه عطف ایدیلیور. مجلس مبعوثان‌عثمانینك ایلك دورهٔ اجتماعیه‌سی اواخری‌ایله ایکنجی دورهٔ اجتماعیه‌سی مبادیسنی صوك درجه اشغال ایدن وپك زیاده شهرت بولان معدل ۳۵نجی ماده‌نك متنی ایسه بروجه آتیدر :

« وکلا ایله هیئت مبعوثان اره‌سنده اختلاف وقوعنده وکلا

Digitized by Microsoft®

قپودانك ده دماغ اولی ، مبدأ وجودی ، مولدی حکمداردر .

واقعا حکمدار دولتك مجرای سیاستنی تبدیل خصوصنده کی بومؤثر ونافذ صلاحیتلرینی ده سائر تعداد اولونان صلاحیتلری کبی برمسئول ذاتك کفالتیله استعمال ایدر . انجق کندیسی ایچون مسئولیت درعهده ایده جك ذاتی تمیز وتعیین ایتمك سائر صلاحیتلردن پك فرقلی در دیکر صلاحیتلرده کندیسنه ذاتاً روح نفخ اولونمش بر هیئت مسؤله نك امضاسی در . فقط صدراعظم تعیینی عینی زمانده هم نفخ روحی ، هم کندیسنه روح نفخ ایدیلن ذاتك درعقب مسؤلیت موقعنه کلمسنی انتاج ایدر .

حکمدارك حق عزلنی استعمال ایتمسی ده عین صورتله حائز اهمیت فوق العاده در مجلس مبعوثانله هم آهنك بولونمیان برصدراعظم عزل ایدیله بیله جکی کبی ملتله بی آهنك برمجلس مبعوثانه مستند بر صدراعظم ده عزل ایدیله بیلیر فقط بو ایکنجی تقدیرده صدارته کله جك ذات هم سلفنك عزلی مسئولیتی هم ده ارتق کندیسیله کچینمك محال اولان برمجلس مبعوثانی فسخ ایتمك مسؤلیتی درعهده ایدر . شاید فسخ نتیجه سنده افکار عمومیه کندیسنه حق ویرر ایسه حکمدارك اسکی صدر اعظمی عزل ایتمکده نه قدر اصابت ایتدیکی تظاهر ایدر . شاید ملت یکی مجلس مبعوثانی ده اسکی مجلس مبعوثانك روح ومسلکنده اولهرق انتخاب ایدرسه عزلده عدم اصابت اشکار ومجلسك فسخی وظیفه سنی درعهده ایدن صدراعظمك مسئولیتی ده ظاهر اولور .

Digitized by Microsoft®

بوتون نفوذی واقتداری میدانه چیقار . هانکی فرقه‌یه منسوب هانکی ذات واردرکه معین برزمان ایچون مملکتك الك بویوك بر اکثریتی ارقه‌سندن سوروکله‌یوب دولتی اداره‌یه مقتدر اولسون؟ هانکی ذات واردرکه معین بر زمان ایچون مختلف فرقه‌لری ید واحده‌ده جمعه موفق اوله‌بیله‌جك برشهرت واقتدارایله ایشه‌صاریله بیلسون ؟ بویله بر آدمی انتخاب سیاسیات روزمره‌یه وقوف تام صاحبی اولمغه‌متوقفدر . برده‌مملکتده‌ساخته‌وظاهری جریانلرك‌یانده حقیقی وکورولتیسز جریانلرواردر . حقیقی جریانلری‌ساخته‌جریانلردن تفریق‌ایتمك ، بویله برساخته‌جریان مجلسی مبعوثانه‌انتقال ایتمش ، مجلس مبعوثانده بر اکثریت وجوده کتیرمش‌اولسه دخی‌مجلس مبعوثانك ملتك افکارعمومیهٔ حقیقیه‌سنی تمثیل ایده‌مدیکنی تقدیر ایلمك وبناءً علیه‌بویله بر اکثریتك‌تمایز ایتمش‌رجالنی‌مجلس‌مبعوثانده اقلیت وفقط سینهٔ‌ملتده حقیقی بر اکثریت‌ارائه ایدن فرقه رجالنی امور حکومتـه دعوت ایلمك وحتی ایجابنده بو اقلیت فرقه‌سی رجالیـله عارضی وغیر حقیقی سـوریده افکار عمومیه‌یه ترجمان اولان مجلسی فسخ ایتدیروب انتخابات جدیده‌یه مراجعت ایلمك حکمدارك عد واحصایه کلین الك‌دقیق غوامض ونکات سیاسیه‌یه لزوم اطلاعی کوسـتهرن احوالدندر . حکمدار بر صدراعظم تعیین ایتمکله بر مسلکك تمل طاشنی وضع ایتمش، سفینهٔ دولتك عادتا دومنی‌بدینه طوتمش اولور. واپورده بالفعل قپودانلق‌ایتمز؛ فقط قپودانی کندی تعیین‌ایدر . قپودان واپورك دماغی‌در فقط

Digitized by Microsoft ®

قرال نامنه و قرال امضاسیله واقع اولان افعال و مثلا قانون لایحه‌لری ، امرنامه‌لر ومأمورین ورجالك انتخابی وسائره ... شو حالده قرال مجلس وکلاسنده نه یاپیور ؟ بر حاکم کبی تقدیر ایدییور فقط هیئت وکلاسنی اجبار ایده‌میور اکرهیئت وکلا امر قرالی‌یه متابعت ایدر ایسه موافقت عمومیه‌یه اقتران ایده‌جك ایی بر شی یاپدیغنه امین اوله بیلیر امر قرالیدن انحراف ایدر و کندی فکرینی ترویج ایچون مسئولیتندن بحث ایده‌رك ایراد دلائله قالقیشیرسه قرال آرتق اصرار ایتمز . ناظر دیدیکنی یابار، خطا ایدر دوشر وقرال‌او وقت هیئت وکلاسنی دکیشدیریر ... »

مشهور تیه‌رك « قرال اجرای سلطنت ایدر فقط اداره ایتمز . Le roi règne mais ne gouverne pas » دیه وضع ایتدیکی دستور سیاست‌ده اصول مشروطیت مطلقه‌نك بالاده‌کی احکام و وقیود دائره‌سنده مقام سلطنته ویردیکی موقعی کوسته‌ریر .

۱۸۹ حکمدار وباش وکیل — فقط حکمدارك جریان امور دولتده پك مهم وپك اساسلی دیکر بر تأثیری ، بر تأثیر فعلیسی واردر : اصول مشروطیت مطلقه بحثنده (۱۷۹ نجی مبحث) ایضاح ایتدیکمز وجهله حکمدار باش وکیلی نصب وتعیین ایدر . فرقه‌لرهریرده انکلتره‌ده اولدیغی کبی برانتظام واطرادایله تأسس ایتمش برنوع مناوبه ایله رأس کاره کچمکه نامزد بولونمش اولمدیغی ایچون باش وکیلك انتخاب ونصبی هریرده اوقدر سهولتله واقع اوله‌ماز . فرقه‌لر متعدداولور ، برفرقه ایچنده تمیز ایتمش متعدد رجال موجود بولونور ایسه اووقت حکمدارك

Digitized by Microsoft®

اوزرنده متمادی برتأثیر اجرا ایده‌بیلمشدر اویله برتأثیرکه قیمتنی کیمسه استخفاف ایده‌مز . . . .

« قبولنی اك سریع وعاجل ظن ایتدیکمز برتدبیرك اتخاذی مناسبتیله بزی تهدید ایدن مخاطره‌لری عمیق برنفوذ نظرله، عادتا برکشف ایله کوره‌رك بزی‌دفعاتله درین‌برتأثیر آلتنده براقمشدر. بوتدبیرك لزوم اجراسنه اوتمامیله قانع اولمدیغی حالده‌بز اصرار ایدر ایسه‌ك تهلکه‌لی برشی یاپه‌جغز قناعتنی فکرمه . بوتون ارقداشلرمك فکرینه القا ایتمش ایدی تفرعاته کیریشمکسزین سویلیه بیلیرم که‌قرالیچه‌نك اوزون‌سورن دورسلطنتنده هیچ‌برناظر اولمامشدرکه اونك رأینه‌مخالفت ایتسون‌ده‌مؤخراً تهلکه‌لی برمسئولیت درعهده‌ایتمش اولدیغنی اکلامسون. عجباملت نه‌دیر؟ بحثنده‌شایان جهت‌بروقوفه‌مالك ایدی. برمسئله‌حقنده قرالیچه‌نك نه‌دوشوندیکنی اوکره‌نجه‌ملتك عینی‌مسئله‌لرده نه‌دوشوندیکنی محقق‌اوکره‌نمش کبی اولور ایدم‌بونی سنه‌لردن بری‌سویلیورم ودائما‌بویله دوشنیورم...» مشروطیتله‌اداره‌اولونان برمملکتده حکمدارك نه یاپه‌بیله‌جکی سؤالی فرانسه‌نك ره‌ستوراسیون‌دورنده سیاسی اثرلرنشر ایتمش اولان مشهور شاتوبریانك ده‌نظردقتنی جلب ایتمشدر مشارالیه La monarchieselon la Charte نام اثرنده شو صورتله ادارهٔ کلام ایتمشدر :

« قانون اساسی ایله اداره اولونان مملکتده قرالك حقوق وامتیازاتی بحثنده قاعده شودر: افعال‌حکومتده قرالدن‌طوغریدن طوغری‌یه بر شی‌صادر اولماز هرشی هیئت وکلایه راجعدر حتی

Digitized by Microsoft®

انکلتره قرالیچه‌سی ویقتوریانك حین وفاتنده باش وکیل بولونان لوردسالیسبوریدنك لوردلرقاره‌سنده بوکادائر ایراد ایتدیکی نطق حقیقةً جالب دقتدر :

«مشروطیتله اداره اولونان برمملکت حکمدارینك وضعیتی قولای دکلدر . یکدیکریله متناقض کورینن پك چوق وظائفی تألیف ایتمك ، دائما خوش اولمیان پك چوق شیلری قبول ایده‌بیلمك لازمدر . . فقط قرالیچه بر طرفدن شایان حیرت بر مزیت واقتدارایله کندیسنی مشروطیته تابع برحکمدارك حدود اجرائیه‌سی داخلنده ـ الك مکمل برصحت ایله ـ طوته بیلمش ، دیکر طرفدن ناظرلرینك افعال واجراآتی امورتشریعیه وحکومتك طرز جریانی

مقام حکمداری حکمت طبیعیه متأخرین منتسیبنی نظرنده ماده و قوتك اس‌الاساسی اولان اثیره کیدر . . . . بومملکتك (انکلتره) صورت اداره‌سی نیم اله مقامنده اولان بر مستبدك اداره‌سی دکلدر پارلمنتویه تابع بر عوام حکومتنك ارثی و تشریفاته تابع رئیسی اولان حکمدار پك چوق امتیازاته واك مهم صفاته مالکدر فقط فن ونظریات اعتباریله کدیسنه اسناد اولونان بو مدهش صلاحیتلره اومالك دکلدر بو صلاحیتلر اساطیری بر موجوده‌عائددر اسمی مقام حکمداری ، تاج حکمداریدر. بوکا مقام حکمداری دیه‌بیله‌جکسز کبی ایسترسه‌کز ملت ویا آرزوی ملت‌ویاا کا معادل هرهانکی برتصوری‌شیئك عنوانی ویره‌بیلیرسکز.. »

ایشته بو ایضاح حقوقیٔ ماهرانه سایه‌سنده انکلتره‌ده امورتشریعیه، امور اجرائیه و امور عدلیه کاملاً نفس حکمداریده مجتمع فرض اولونمقددر .

Digitized by Microsoft®

هانکی هیئت وکلا واردرکه برحکمدارك نصایح واخطارات مؤثرهسنه قارشو وضعیت واجرا آتنده تعدیلات اجرا ایتمسون. هله ملی برخاندانه منسوب منورالفکر وخلوق برحکمدارك نصیحتلری هیچ شبهه ایتمهملیدرکه بورامر ماهیتنده‌در بو ماهیتده اولان امرلرك جریان امور دولتده بك تعدیلکار بر تأثیری اولور.

انکلتره کبی حکمدارینك محاورات سیاسیه‌سنی بر ناظر مسؤلك تحت کفالتنه وضع ایدن بر دولتده بیله حکمدارلرك وظیفهٔ ارشادیه‌سی جداً بویوك تأثیرات اجرا ایلشدر. [*]

---

[*] معمافیه انکلتره‌ده فرقه‌لرك عصرلردن بری دوام ایدن انتظام واستقراری حکمدارك وظیفه‌سنی ممالك سائره‌یه نسبةً تسهیل ایلشدر. اودرجه‌ده‌که اورادہ نظریاتجه حکمداردن زیاده مقام حکمداریه موقع وصلاحیت حقوقیه ویریلور وبو اعتبارله حکمدار دکل، مقام حکمداری هرشیدر. غلادستونك مقام حکمداری‌یی تعریف صددنده‌ویردیکی ایضاحاتی شایان دقت اولمق اعتباریله بروجه زیر درج ایدییورز:

«انکلتره، مقام حکمداریسی (تاجی) ایی ایشله‌ین بر فرضیه ما کنه‌سیدر؛ انکلیز مشروطیتنی موقع تطبیقه وضع ایتمك ویا بومشروطیت حقنده بر حکم صحیح ویره بیلمك ایچون مقام حکمداری‌یی (تاج) حکمداردن تفریق ایتمکدن دها حیاتی بر تفریق متصور اولهماز. بو تفریق اکثریا کوزه چارپار، قانون مقاولات بالفعل حکمدارلق ایدن ذاتك حقوقی، صلاحیتلرینی، امتیازلرینی عادتا اساطیری، ابدی، فعال لایزید، محیط کل، لایخطی، علیم کل اولان شخصیتدن، یعنی نوعما اساطیری مؤسسه‌دن عبارت اولان مقام حکمداریدن ـ که بوتون اصول حکومتمزك قوهٔ مرکزیه‌سی، رابطهٔ مشترکه‌سی‌در ـ تفریق ایتمیور.

Digitized by Microsoft®

متوسط برذکا ایله، متوسط براستعداد وجبلیت ایله‌اك داهی‌وذکی برحکومت آدمندن‌دهاثمره‌دار خدمات‌ابراز ایده‌بیلیر. ملتلربیك درلوسیاسیات فورطنه‌لرینه اوغرایوب شایان‌اعتماد رهبرلردن‌محروم اولدقلری زمانلرده حکدارلر برقطب جاذبه‌وارکبی قبله‌گاه آمال اولورلرهرکسك برلوای سلامت دییه‌صیم صیقی‌صارلدیغی بومرکز آمال اتکا واستناده شایان اولدیغنی اك‌اوفق برقابلیت، برقابلیت مادیه ومعنویه، برقابلیت فکریه‌واخلاقیه، ایله‌اثبات‌ایده بیلملیدر. عکسی‌تقدیرده لوای‌سلامت قیریلدیغی کبی‌خلق‌ده‌برلکده‌ده‌ویریلور.

حکمدارك موقع معنویسندن فوائد استحصالی ممکن اولدیغی کبی وضع مستقر ومستمرندن دخی کرك ملت و کرك ملتك یوکسه‌لتمش اولدیغی رجال دولت‌حصه‌مند اولور . داخلی وخارجی فورطنه‌لرمختلف سیاستلری‌تمثیل‌ایدن رجال‌دولتی‌بیقار، ده‌ویریر؛ فقط بوبیقیلان، یوکسه‌لن، قیریلان، تعمیر ایدیلن سلسلهٔ رجال ایچنده‌هیچ اولمازسه‌برذاتك قائم وپایدار اولمسی‌استقامت دولتده‌کی وخیم انحراف استعدادلرینی‌تعدیل ایدر . بالخاصه امورخارجیه‌ده بواستقامتی داخلی اعوجاجات سیاسیه‌نك تأثیرندن مصون قیلمق لازم کلدیکی ایچون حکمدار دائمادولتنك اك حکیم ودور اندیش بر مستشار امور خارجیه‌سی ، بر رهبر رشید ومرشدی اولور.

شبهه یوقدرکه بوتون مقررانك مسئولیتی وکلاده‌در . دولتك سیاست داخلیه وخارجیه‌سی ، بالجمله افعال تشریعیه واجرائیه‌سی پارلمنتو ایله هیئت وکلا اره‌سنده متقابلاً تنظیم ایدیلور . فقط

Digitized by Microsoft®

و الحاق اراضی‌یه ، تبعهٔ عثمانیه‌نك حقوق اصلیه وشخصیه‌سنه تعلق ایدن ودولتجه مصارفی موجب اولان معاهداتك عقدنده مجلس عمومینك تصدیقی شرط اولمسی (۷ نجی ماده) بوجمله‌دندر .

۱۸۸ حکمدارك نفوذ معنویسی . — قانون اساسیمزدن مستخرج اولان بو احکام قانونیه‌نك معنای حقیقیسنی قابینه اصولی حقنده وضع ایتدیکمز قواعدشایان حیرت بر صورتده تقیید ایتمکله برابر بونهایتسز سلاحلر حکمداره واسع بر میدان نفوذ وجوالیت برافقده‌در . مجلس وکلاداخلی وخارجی امور مهمه‌نك مرجعی (۲۸ نجی ماده) اولدیغی ومسئولیتی داعی کافهٔ افعال دولت هیئت وکلاده تحت قراره آلنه‌رق ارادات سنیه‌ده‌کی امضای همایون صدر اعظم ویا وکلادن برینك امضاسیله بر نوع کفالت آلتنه آلنمق شرط اولدیغی (۲۹ نجی و ۳۰ نجی ماده‌لره مراجعت) حالده‌ینه حکمدار پارمغی امور دولتده پك مهم و مؤثر — ومقصدوغایه مشروع اولدیغی تقدیرده پك نافع — بر ایز براقیر .

حکمدار اساساً قدیم بر شعشعه‌یه ، پر مفاخر بر ماضی‌یه مالك بر خاندان ، برخاندان ملی‌یه منسوب اولور ایسه نفوذ معنویسی افراد ملتك هیچ برنده نظیری بولونمیه‌جق درجه‌ده بویوك اولور . بویله برخاندانه منسوب حکمدارك خلق قصورلرندن زیاده محاسننی ، حال وشخص حاضر بندن زیاده ماضی واجدادینی کورر . بویله بر ذاتك حیات خصوصیه وعمومیه‌سی شین آور برشکل قبیح ومستکره اخذ ایتمدکجه اهالی آنك ستار عیوبی اولور . حکمدار

Digitized by Microsoft®

اعضاسنك ثلث مقدارینی تجاوز ایتمهمك اوزره طوغریدن طوغری یه طرف حضرت پادشاهیدن نصب ایدلمسی (٦٠ نجی ماده) ذات حضرت حکمدارینك قوهٔ تشریعیه یه قارشو وضعیت ومناسبات متنوعه سنی ایضاح وارائه ایتمکده در .

برده ذات حضرت پادشاهینك منحصراً صفت اجرائیه یه عائد بر وضعیتلری واردرکه اونی ده قانون اساسی تعیین ایلمشدر :

قانون مخصوصنه توفیقاً رتب ومناصب توجیهی، نشان اعطاسی صدراعظم وشیخ الاسلامك انتخاب وتعیینی ایله صدراعظمك تشکیل وعرض ایده جکی وکلانك تصدیق مأموریتلری، ایجابنده وکلانك علی الاصول عزل وتبدیلی ، دوائر حکومتك معاملاتنه وقوانینك صور اجرائیه سنه متعلق نظامنامه لر تنظیمی، احکام شرعیه وقانونیه نك محافظه واجراسی ، ایالات ممتازه نك شرائط امتیازیه لرینه توفیقاً اجرای توجیهاتی قوای بریه وبحریه نك قوماندهسی، حرب اعلانی، مصالحه عقدی، مجازات قانونیه نك تخفیف ویا عفوی علی العموم معاهدات عقدی حقوق مقدسهٔ پادشاهیدندر (ماده ٧) بوندن ماعدا ٢٧ نجی ، ٢٨ نجی ویکرمی طقوزنجی ماده لر هیئت وکلانك ذات حضرت پادشاهی ایله اولان مناسبت و تماس و ارتباطنی تعیین ایتمکده در .

من وجه اجرا ومن وجه تشریعه متعلق وفقط اجرائی جهتی غالب بعض حقوق دها واردرکه اونلرك ده ذکری لازمدر : مجلس عمومینك تصویبیله عفوعمومی اعلانی، صلحه، تجارته ، ترك

Digitized by Microsoft®

هر نوع قوانین تکلیفی ، مجلس عمومینك میعادنده کشاد وتعطیلی، مجلس عمومینك احوال فوق العاده ده وقتندن اول اجتماعه دعوتی، ۳۵ نجی ماده موجبنجه مجلس مبعوثانك اوچ آی ظرفنده انتخاب اولونوب اجتماع ایتمك شرطیله وهیئت اعیانك موافقتیله لدی الاقتضا فسخی ، (یدنجی ماده) مجلس عمومینك باارادهٔ سنیه آچیلمسی وقاپانمسی (٤٣ نجی ماده) رأساً ویاخود مبعوثانك اکثریت مطلقه سی طرفندن وقوع بوله جق طلب تحریریه بناءً مجلس عمومینك وقتندن اول آچیلمسی وهیئت عمومیه نك قراریله ویارأساً مدت معینهٔ اجتماعیه نك تمدید اولونمسی؛ (٤٤ نجی ماده) ومجلس عمومینك یوم کشادنده رسم کشاد اجراسیله سنهٔ جاریه ظرفنده دولتك احوال داخلیه ومناسبات خارجیه سنه وسنهٔ آتیه ده اتخاذینه لزوم کورینه جك تدابیر وتشبثاته دائر برنطق همایون قرائت اولونمسی؛ (٤٥ نجی ماده) قوانین لایحه لری مجلس مبعوثان واعیانده تدقیق وقبول اولونه رق لدی العرض تصدیق ایله اجرای احکامنه ارادهٔ سنیه حضرت پادشاهی تعلق ایدرسه دستورالعمل اولمسی وعرض اولونان قانونلرك ایکی ماه ظرفنده یا تصدیق ویاخود تکرار تدقیق ایدلمك اوزره اعاده ایدلمسی واعاده اولونان قانونك تکرار مذاکره سنده اکثریت ثلثان ایله قبولی مشروط اولمسی و مستعجلیتنه قرار ویرلمش اولان قانونلرك اون کون ظرفنده یا تصدیق ویا اعاده اولونمسی (٥٤ نجی ماده)؛ هیئت اعیانك رئیس واعضاسی نهایت مقداری هیئت مبعوثان

Digitized by Microsoft®

اولمش و بو کون بو صراحت ١٦٨٨ تاریخلی انکلیز قانونینك متنه داخل اولمشدر .

ذات حکمرانینك صفت دینیه‌یی حائز اولدیغنی کوسترن دیکر بر ماده‌ده شودر :

دردنجی ماده : « ذات حضرت پادشاهی حسب الخلافه دین اسلامك حامیسی وباجمله تبعهٔ عثمانیه‌نك حکمدار وپادشاهیدر » .

ایشته بو صورتله عثمانلی حکمدارینك باشلیجه ایکی صفتی ، صفت دینیه ودنیوسی موجود اولدیغی وبو صفتلرك هر برینه عائد حقوق ووظائفه مالك بولوندیغی تبین ایدر . صفت دینیه‌سی اعتباریله خطبه‌لرده نامنی ذکر ایتدیرر ، احکام شرعیه‌یی اجرا ومحافظه ایدر ، شیخ الاسلام تعیین ایده‌رك امور شرعیه‌نك حسن جریان وتمشیتی تأمین ایلر .

بنه صفت دینیه‌سنك شکل دنیویسی اولان پادشاهلغی اعتباریله حقوق ووظائفی بك چوقدر . قانون اساسینك معدل ٣ ، ٧ ، ٢٧ ، ٣٥ ، ٤٣ ، ٤٤ ، ٤٥ ، ٥٤ ، و ٦٠ نجی ماده‌لری بوحقوقك نه کبی شیلردن عبارت اولدیغنی بیلدیرمکدن مبیندر . بوحقوقك برقسمی طوغریدن طوغری یه صفت اجرائیه‌ایله تظاهر ایدر ، دیکر برقسمی ایسه قوهٔ تشریعیه‌یه قارشودر . ذات حضرت پادشاهینك حین جلوسلرنده مجلس عمومیده ومجلس مجتمع دکل ایسه‌ایلك اجتماعنده شرع شریف وقانون اساسی احکامنه رعایت ووطن وملته صداقت ایده‌جکنه یمین ایتمسی (٣ نجی ماده) ؛ قوانین عمومیه‌نك تصدیقیله اعلان مرعیتی

Digitized by Microsoft®

تشریفات امورنده ، کرك سائر معاملات دولتك یالکز شکله متعلق صفحاتنده ایفا ایلدیکی وظیفه بیله ـ عصر حاضر هنوز ظاهرپرستلکدن سیلکنمکه موافق اولمدیغی ایچون ـ حد ذاتنده استخفاف اولونهماز ایسهده بر حکمدارك بوتون وظیفهسی وبوتون خدمتی بویله تکلفات مراسمپروریدن عبارت قالمسیده تجویز اولونهماز . اصول مشروطیت مطلقهده حکمدارك و حتی رئیس جمهورك حقیقی ومؤثر بر اقتداری واردر . قوهٔ اجرائیهنك رئیسی هیچ بر زمان عادی بر قوقله مثابهسنده ایندیریلهمز . حکومتك باجمله افعال واجرا ائتنده رأیی واردر .

انجق حکمدارك نفوذ فعلیسنی تصویر ایتمدن اول قانون اساسی نقطهٔ نظرندن اقتدار حقوقیسی نهدن عبارت اولدیغی اکلاشیلمق ضروری کوریلور. فی الحقیقه عثمانلی قانون اساسیسی پادشاهه ناصل بر موقع ویریور :

قانون اساسینك اوچنجی مادهٔ معدلهسی « سلطنت سنیهٔ عثمانیه خلافت کبرای اسلامیهیی حائز اولهرق سلالهٔ آل عثماندن اصول قدیمهسی وجهله اکبر اولاده عائددر » دییور کوریلیورکه خلافت و پادشاهلق مقام حکمداریه دینی و دنیوی ایکی صفت بخش ایتمش اولیورکه دیکر بعض مملکتلر واز جمله انکلتره و روسیه بو قبیلدندر ، انکلتردہ و روسیهده بر حکمدار نه قبل الجلوس نه بعدالجلوس قاتولیك اولهماز. او درجهدهکه انکلتردہ استوآرت خاندانندن منسوب ایکنجی ژاق قتولیکلکی یوزندن سلطنتدن محروم

Digitized by Microsoft®

وراثتی کندی اولادینه حصر ایچون قانون اساسیی تغییره ساعی اولور .

خلاصه حکمدارلغك منحصراً انتخابه تابع اولمسی فعلاً بعض مضرات ایقاع ایتدیکندن وراثت اصولی پك چوق محاذیر نظریه‌سنه وحتی بعض محاذیر فعلیه‌سنه رغماً دها زیاده تعمم ایلمشدر.

حکمدارلق هر هانکی عاملك تأثیریله وجوده کلمش اولورسه اولسون هر حالده بوتون قوای دولتی نفسنده جمع ایتمش بر مقام اولمق اوزره طانمشدر . مشروطیت تأسس ایتدیکی اعصارده حکمدارلر بو حقلرینی بلا قید و شرط استعمال ایدرلر ایکن مشروطیت اصوللرینك انتشاری وقوانین اساسیه‌نك نشر واعلانی اوزرینه حکمدارلرك بوتون قوای دولتی جامع اولان دائرهٔ حق وصلاحیتلری بالاده‌کی فصلده تعریف ایتدیکمز اشکال دائره‌سنده تعدیل وتقیده اوغرامشدر.

١٨٧ عثمانلی قانون اساسیسنده حکمدارك حقوق — حقوق سلطنت نظریاتجه نه‌دن عبارتدر ؟ فعلاً نه صورتله استعمال ایدیله‌بیلیر؟ بو نقطه‌لری‌ده ایضاحه لزوم واردر .

بعضلری ملتلرك ، پارلمنتولرك وپارلمنتولره اسنادایدن قابینه‌لرك ساحهٔ فعالیت ونفوذینی کوره‌رك حکمدارلری دولتك اك بویوك تشریفات مأموری کبی تلقی ایتمك ایسترلر . حکمدارك کرك

Digitized by Microsoft®

فاروليزيه‌ن حكمدارلرى ، المانيا ايمپراطورلرى ، ناپوليون بونى ياپمش اولدقلرى كبى عثمانلى حكمدارلرى‌ده كرك مقدما افلاق ، بغدان ، مجارستانده وكرك مؤخراً حادث اولان حكومات جديده‌ده بونى ياپمشلردر .

سادساً : بالخاصه يكى بر دولت تشكيل ايدلديكى زمان عقد اولونان دولى برعهدنامه ايله بر حكمدارلق وجوده كتيريلير .

سابعاً : اخلاقاً غير محق اولديغى حالده غصب دخى دينيله بيله جك اولان تملك صورتيله حكمدارلق تأسس ايدر انجق بواصول غير طبيعى وحرب واختلال زمانلرنده كثرتله واقعدر .

ثامناً : اجنبى ونافذ بر قوة خارجيه ايله .

مع مافيه اك زياده متعامل اولان اصوللر ، انتخاب ايله وراثتدر . زمانمزده وراثت بوس‌بوتون تعمم ايتمشدر . انتخاب نه قدر نظرى وعلمى بر حقيقت اولورايسه اولسون (حاكميت مليه وحكمدارلق بحثنه مراجعت اولونه) وراثت دخى پك چوق فوائد اجتماعيه تأمين ايده‌بيلمكده‌در . انتخابده اليق دكل اقوى اولان كيمسه‌نك كنديني حق ايله اصلا مناسبتى اولميان طريقلره مراجعت صورتيله مقام اقتداره كچمسى ممكنـدر . انتخابده ايكى و يازياده‌ذواتك انتخاب اولونمسى وبناءً عليه فتنه‌واختلاف قاپيسنك آچيلمسى واردر . انتخاب ايله حكمدار نصب اولونسه مملكتده تأسس ايده‌جك حكمدار خاندانلرى چوغالير ومدعيات ومدعيلر آرتار انتخاب اولنان هرحكمدار دائما اصول انتخابى دكيشديروب

Digitized by Microsoft®

استعمال اولونان بوطریق الا ن جمهوریتلرده جای قبول کورمکده ایسه‌ده دورحاضرده قبول ایدیلن حقوق سلطنت Droit monar-chique بونی اصلا تجویز ایتمز . »

حکمدارلق نه کبی مؤثرات وعوامل نتیجه‌سنده وجوده کله‌بیلیر؟ اسمنی ذکر ایتدیکمز بلونچلی حکمدارلغی بروجه آتی اسبابه ارجاع ایدییور :

اولا: انتخاب.. روماحقوق سیاسیه وعمومیه‌سنده قرون وسطاده مأمورین روحانیه طرفندن اداره ایدیلن بکلکلرده ، پاپایه عائد حکومتلرده ، مجارستانده ، لهستانده ، قیدحیاتله منتخب برذاتی (دوجه) انتخاب ایدن وندیکده ورومایه وارث اولان المان ایمپراطورلغنده حکمدارك منتخب اولمسی قاعده ایدی . [خلفای راشدین دورنده‌ده انتخابك اصل اولدیغنی کورمش ایدك]

ثانیاً: وراثت تدریجاً تقرر وتعمم ایدرك شمدی بر قاعدهٔ عمومیه حالنی آلمشدر .

ثالثاً : قارطاجه‌ده واسکی جرمن اقوامنده تصادف ایدیلن وراثتله انتخاب قاریشیق بر طرز مختلط .

رابعاً : برنوع ولایت‌عهد اصولی که‌رومادہ ایمپراطورلر بونی پاپارلر ایدی‌بویوك پتروده . بر مدت ایچون بو اصولی تطبیق ایتدیرمش ایدی [بزده‌کی ولایت عهد اصولنك ماهیتی بحث مخصوصنده سویلدك] .

خامساً: برحکمدار طرفندن باشقه‌برذاته‌حکمدارلق توجیهی که

Digitized by Microsoft®

بدایةً انتخابی ، انتهاءً ارثی اولان بو مقام غربده شکل ارثیتی دها زیاده اکتساب ایتمش اولدیغی حالده شرقده بیعت و خلع معاملهلرینك دوامی هر حاله رغماً حکمدارلقده انتخاب عنصرینك نابدید اولدیغنی کوسترير حکمدارلغك وضع حقوقیسی و صورت تلقیسی حقنده شرق وغرب ارهسنده موجود فرق عظیمی غایت مهم بر قاچ مثال ایله کوسترهبیلیرز :

بعض اقوام غربیهده مقام حکمداری قادینلره انتقال ایدهبیلیر ایسهده شرقده امام وسلطان مطلقا ارکك اولملیدر .

کذلك بعض اقوام غربیهده بعض نقایص بدنیه و معنویهیه رغماً حکمدار خلع ایله اسقاط اولنهمیهرق بر نائب حکومت ایله ادارهٔ امور دولت مجبوری ایکن شرقده بو کبی نقایص معنویه ومادیه اسباب سقوطیه و خلعیهدن معدوددر . صاغرلق، کورلك ، جنت، عته کبی.

غربده برحکمدار وظائف حکمدارانهسنی پایمال ایدر ، ظلم و اعتساف ایله مألوف اولور ، شرف سلطنتی مخل بر جرم عادی ارتکاب ایدر والحاصل حیات خصوصیهسی عیوب و نقایص ایله صوك درجه آلوده اولور ایسه بو کبی اسباب نهایت حکمدارك برنائب حکومت ایله تحت حجره آلنمسنهبادی اولهبیلیر. بزده ایسه بو احوالك جملهسی خلعك اسبابندندر .

بلونجلی حقوق عمومیه و سیاسیه نام اثرینك یدنجی فصلنده مقام سلطنتك نه کبی اشکالایله اضاعه ایدیلهجکنی تعداد ایدرایکن خاتمهده ذکر ایدییور ودییورکه : « قرون وسطاده اکثریا

Digitized by Microsoft®

وظیفه‌لری بو درجه سیاسی یعنی تحوله تابع اولان ذواتك ادارهٔ حکومتده اسباب موفقیتلرینه کلنجه اونی دائمی مستشارلرده آرامق لازم کلیر. دائمی مستشارلر قابینه تبدلاتنه تابع دکلدرلر. نظارتك سلسلهٔ مأموریتنه ریاست ایدرلر وبوتون انکلتره‌نك عادات ومآثر قدیمی محافظه ایدرلر . کرك بونلر وکرك معیتلری سیاسیات بارو متره‌سنه تابع اولمازلر.

حکمدارلق و حقوق سلطنت

١٨٦ حکمدارلغك ماهیتی .— بالاده‌کی تفصیلاتك اعطاسندن صوکره معما کبی برسؤال پیش تفحصمزه دیکیلیور قوهٔ اجرائیه‌نك رئیسی ایستر ارثی ویا منتخب بر حکمدار اولسون ، ایستر موقت برزمان ایچون منتخب بررئیس جمهور بولونسون حکمداره ویا رئیس جمهوره اصول مشروطیت مطلقه‌ده ارتق نه ایش ، نه‌وظیفه قالیور ؟ پك مقید ، پك واسع وپك بویوك بروظیفه . . . فقط بو وظیفه‌یی تعریف و ایضاح ایتمدن اول مقام حکمدارینك موقع و ماهیتی و حقوق سلطنتك نه‌دن عبارت اولدیغی حقنده بعض معلومات مجمله ویرمك ایجاب ایدر .

حکمدارلق شرقده اولسون غربده اولسون اك قدیم اعصاردن بری بدایةً انتخاب ماهیتی حائز ایکن مرور زمان ایله وراثت شکلنه منقلب اولدیغی تاریخك تدقیقاتندن وحکمدارلق ماهیتنك ضروری اولهرق اکتساب ایده‌بیله‌جکی صفحاتك نتایجندن عد ایدیلور .

Digitized by Microsoft ®

تمثیلدر بوذات عوام قماره‌سی اعضاسی میانندن انتخاب اولونور.

انکلتره واسقوچیا ایچون اولدیغی کبی برباش مدعی عمومی (Attorney générol) وبر معاونی (Solicitor général)ی واردرکه قرالی محاکم حضورنده تمثیل ایدرلر ، عینی وضعیت حقوقیه‌یه مالکدرلر .

قابینه ارکانیله‌ویریان معاشات‌ده‌غیرمساویدربویوك شانسلیه‌نك الك بویوك محکمه رئیسی صفتیله النی بیك ولوردلر قماره‌سی رئیسی صفتیله درت بیك‌که من حیث‌المجموع اون بیك انکلیز لیراسی معاش سنویسی واردر . خزینه برنجی لوردی ؛ مالیه ناظری ودیکر بش ناظر (یعنی خارجیه ، داخلیه ، حربیه ، مستملکات وهندستان ناظری) سنوی بش بیك، بحریه برنجی لوردی‌ایله ایرلاندەباش وکیلی دردربیك‌بش یوز انکلیز لیراسی آلمقده‌درلر. پوسته‌ناظرینك‌ایکی‌بیك‌بش‌یوز،دیکر ناظرلرك‌ایکی‌بیك‌انکلیزلیراسی معاش‌سنویلری‌واردر.عنوانلری«بك‌محترم» Right honorable‌در.

قابینه‌نك‌دیکر مملکتلره‌نظراً برفرقی‌ده نظارك‌اداره‌مأمورندن زیاده‌سیاسی مأمورلراولمسی ووقتلریله مشغولیتلرینك قسم اعظمنی پارلمنتویه حصر ایتملریدر . سیاسی وظیفه‌لرنده کندیلرینه سیاسی مستشارلر معاونت ایدر. انجق ناظر عوام قماره‌سنه منسوب ایسه مستشاری لوردلر قماره‌سندن ناظر لوردلر قماره‌سنه منسوب ایسه مستشاری عوام‌قماره‌سندن انتخاب‌ایدیلورزیرا ناظرلرك‌ایکی مجلسه سربستیٔ دخولاری یوقدر .

Digitized by Microsoft®

هیئتندن خارجدر وسیاسی وموقت وپارلمنتویه قارشو مسئولدرلر.

خامس عشر: بحریه کاتبی که یوقاریده تعریف ایتدیکمز بالفعل بحریه ناظری اولان بحریه برنجی لوردی دکلدر وبر نوع مستشار سیاسیدر. (اوچنجی مادهیه باق)

سادس عشر: اسقوچیا کاتبی، یعنی ناظری که ۱۸۸۵ دن بری موجوددر. وظیفهسی اسقوچیایه متعلق امور حربیه، ضابطه، معارف، صیدماهی، حبسخانه، پازار وپنایر، طرق ومعابر وسیر سفائن ورسوم محلیه یه باقمقدر.

سابع عشر: اسقوچیا اووقاتی لورد ایله مدعی عمومی Solicitor général که بوایکی ذات پارلمنتو اعضاسندن واسقوچیا اووقاتلر هیئتندن انتخاب اولونورلر واسقوچیا ناظرینه معاونت ایدرلر.

ثامن عشر: ایرلانده لوردی وخدیوی که دوبلنده اقامت وسنوی یکرمی بیك انکلیز لیراسی اخذ ایدر دائما لوردلر قارسی اعضاسندن وپروتستان دینه منسوب اولور.

مقام حکمدارینك، قرالیتك سائر اقسامنده کی صلاحیتلرندن برقسمی ایرلانده ایچون کندیسنه مودوعدر وایشته بوندن طولایی حق عفوه وحتی بعض احوال فوق العاده ده جریان قانونی یی تعطیله یعنی بر نوع ادارهٔ عرفیه اعلانینه حقی واردر. آلتمش اعضادن مرکب بر مجلس مخصوص کندیسنه رفاقت ایدر.

تاسع عشر: ایرلانده باش وکیلی که حقیقتده ایرلانده خدیوینك وظائفی اوایفا ایدر زیرا خدیوك وظیفهسی دهازیاده حکمداری

Digitized by Microsoft®

ثامناً: معارف عمومیه قلمی رئیسی که برنوع معارف ناظریدر واهمیتی صوك سنه لرده تزایدایتمشدر. صنایع وفنون ومعادن مکتبلری ایله موزه لر آ کا تابعدر تحصیل عالی دارالفونلرده جاری اولدیغندن تمامیله مستقل ومعارف نظارتنه غیر تابعدر .

تاسعاً: مبانی و انشا آت رسمیه برنجی قومیسری که نافعه ناظری در . بوده نظری اوله رق وکلادن مرکب برهیئتك برنجی قومیسری ایسه ده حقیقتده بومجلس اصلا طوپلانماز وبناءً علیه مثلا برایکنجی قومیسر یوقدر .

عاشراً: پوسته ناظری (پوسته افندیسی)

حادی : عشر مدعی عمومی (Attorney général)

ثانی عشر: مدعی عمومی معاونی (Solicitor general)

بونلرك هرایکیسی لوردلر قماره سی رئیسی والنبویوك حاکم وعدلیه ناظری اولان شانسلیه یه معاوندرلر وحکمداری محاکم حضورنده تمثیل ایدرلر. اکثریا عوام قماره سنك اك محترم ذواتی میانندن افراز ایدیلورلر؛ مقام حکمداری یه عائد اولمیان دعاویده خصوصی دعوالری درعهده ایتمك صلاحیتی حائزدرلر .

ثالث عشر: داخلیه، خارجیه، حربیه، مستملکات وهندستان نظارتی مستشارلری که دائمی مستشارلر دکل پارلمنتویه تابع سیاسی و موقت مستشارلردر .

رابع عشر : خزینه یه مربوط ایکی ناظرکه Secretaries of the treasury بالاده ایضاح ایتدیکمز خزینه لوردلغی

Digitized by Microsoft®

قرالی یی مبلغ اوراقه خصوصی مهر قرالی یی وضع ایتمکدر. صحتی وسنی فعالیتی مستلزم مشاغله مساعد اولمیان وفقط باش وکیل طرفندن قابینه یه ادخالی مطلوب اولان اسکی برحکومت آدمنه تفویض اولونمق معتاددر.

ثالثاً: بحریه نك بش لوردی که برنجی لوردبحریه ناظری دیمکدر. یالکز بوذات پارلمنتویه منسوب اولوب دیکر درت لورد بحریه یه منسوبدرلر. کندیسنه بری دائمی دیکری قابینه ایله برابر سقوط ایتمك اوزره مستشاره مشابه ایکی معاون ویریلورکه بونلره بحریه کاتبی دینور.

رابعاً لانقاستر دوقه لغی شانسلیه سی که صرف فخری برمأموریت اولدیغی حالده برووقتلر زراعت مجلس عمومیسنه ریاست ایتمکده ایدی.

خامساً: زراعت قلمی رئیسی که امور صیدیه یه ده باقار وزراعت ناظری مقامنده در.

سادساً: تجارت هیئتی رئیسی که برنوع تجارت ناظریدر. تجارت هیئتی برر ئیسدن، لوردلر قاره سی رئیسندن، بش وکلادن وعوام قاره سی رئیسندن مرکبدر. حقیقتده بوذوات اصلا اجتماع ایتمزلر وبوتون ایشلری رئیس برتجارت ناظری کبی رؤیت ایدر.

سابعاً: حکومت محلیه هیئتی رئیسی که قونتلق، پارواس وناحیه ومحلی مجلسلرینه نظارت ومراقبه اجرا ایدر؛ امور صحیه وفقراویر کوسی ایله وجوده کلان امور خیریه و تنظیفات عمومیه بوذاتك تحت اداره سنده جریان ایلر.

Digitized by Microsoft®

موافقت قرالی ایله تعیین وتحدید ایتمك قابینه‌یی تشکیله مأمور اولان ذاتك عهده‌سنه دوشر .

مع مافیه خزینه برنجی لوردی، مالیه ناظری (Chancelier de l'échiquier) لوردلر قاره‌سی رئیسی که عین زمانده هیئت حکامك رئیسی وعدلیه ناظریدر . بحریه برنجی لوردی ، مجلس مخصوص رئیسی، داخلیه، حربیه، خارجیه مستملکات وهندستان ناظرلری همان دائما قابینه اعضاسندن درلر .

بوندن ماعدا قابینه ایله برابر دوشن وپارلمنتونك اکثریتندن افراز ایدیان بعض ذواتی بالاده کی اون ذاته علاوه ایتملیدر . بونلرده بروجه آتیدر :

اولا : اوچ خزینه لوردی که ذاتاً خزینه برنجی لوردلغنك وظائفی پك اهمیتسز اولدیغندن اوکا معاون مقامنده اولان بواوچ ذاتك ایشی مشهور لورد (قازینینغ) ك افاده‌سنه نظراً همان همان مجلس مبعوثانده ناظرلری القشلامقدن عبارت اولویور. بو اوچ ذات بیوك ناظر اولمق ایچون عادتا تعلیم یاپارلر . بونلرك ریاستی خزینه برنجی لوردنده در خزینه ایکنجی لوردی بالفعل مالیه ناظری اولان Chancelier de l'échiquier در پشی بردن امور مهمهٔ مالیه‌یی درعهده ایدرلر. فقط باشلیجه وظیفهٔ مالیه، مالیه ناظرینه مودوعدر.

ثانیاً : مهر مخصوص حاملی لورد (Lord du sceau privé) که وظیفه‌سی بعض براتلره وبویوك شانسلیه‌لره (یعنی عدلیه ناظری ولوردلر قاره‌سی رئیسی) بویوك مهری وضع ایتمك ایچون امر

Digitized by Microsoft®

۱۷۸۲ سنه‌سنه قدر بواعضای فخریه قابینه‌دن نابدید اولمامشلردر بو صورتله ادارهٔ امورك نه درجه مشکل اولدیغنی بیانه حاجت کورمیز مقام حکمداری ایکی وکلایی ابقا ایتمکله قابینه‌یی ایستدیکی کبی اویناتمق صلاحیتنی احراز ایلیور ایدی .

بونکله برابر ، قابینه‌لرك قرالله نفوذندن قورتلمسی دها اسکیدر وبوده صرف اثر تصادف اولان بر سببدن ایلری کلمشدر .

اوچنجی کیبوم، واقعا اسلافی کبی وکلاسنی کندی قابینه‌سنده اجتماعه دعوت و مذاکراته ریاست ایدر ایدی . . . هر پازار وکلاسنه ریاست ایدن قرالیچه آتنا زمانـنده دخی پایدار اولان بو عادت برنجی ژورژ زمانـنده انقطاعه اوغرامشـدر . . . الان اولدیغی ایچون مذاکراتنك طرز جریانی تعقیبـده مشکلات چکن هانوورهلی برنجی ژورژ بالطبع ریاستی ایفا ایده‌میه‌رك مجلسـده اثبات وجود ایتمز اولمشدر . ایکنجی ژورژ زمانـنده ایسه وکلانك قرال حضورنده اولیه‌رق اجرای مذاکرات ایتلری آرتق بر عادت مؤسسه حکمنی آلمش ایدی . اوچنجی ژورژ زمانـنده عادت سابقه‌یی اعاده ایچون بر تشبث واقع اولمش ایسه‌ده دوام ایتمامشدر .

۱۸۵ انکلتره‌قابینه‌سنك خصوصیت‌حالی . — انکلتره‌قابینه‌سنك دیکر قابینه‌لره نظراً پك‌چوق فرقلری واردر . انکلتره قابینه‌سی دیکر یرلرده اولدیغی کبی اولجه عددی معین و محدود ناظرلردن ترکب ایتمز . بوندن ماعدا انکلتره‌ده ناظرلق وظیفه‌سنی‌ایفا ایدن ذواتك‌مختلف عنوانلری واردر وبو وظیفه‌لری علی‌الاکثر مختلف منابع تاریخیه‌دن نشـأت ایدر . نه قانون ونه‌عادت قابینه ارکانندن اولان وقابینه مذاکره‌سنه اشترا کی اقتضا ایدن مأمورلرك کیملر اولدیغنی تعیین ایتمز . قابینه ارکانی متبدل وغیر معیندر عددینی

Digitized by Microsoft®

بالخاصه ، ١٦٨٨ انقلابندن صوكرا حاصل اولان بو ترقيات تدريجيه بر ضرورت فعليه نتيجه‌سى ايدى پارلمنتونك غلبه‌سى اوقدر تام؛ ويركو وضع ايتمك ، اردو مرتباتنى تعيين ايتمك حقنده‌كى صلاحيتى او درجه‌نافذ اولمش ايدىكه قرال ايچون پارلمنتو ايله‌هم آهنك اولمقسزين ادارهٔ مملكت مستحيل ويا هيچ اولمازسه‌يك زياده مشكل بر حاله كلمش ايدى .

بو آهنكى حصوله كتيرمك ايچون الك بسيط واك امين‌بر چاره قابينه اعضاسنى پارلمنتوده حائز اكثريت اولان فرقه اعضاسندن انتخاب ايتمكدن عبارت ايدى .

فرقه اعضاسندن قابينه‌يى تشكيل ايتمك ممكن اولسه دخى هيچ اولمازسه بو اكثريت اوزرينه اجراى نفوذ ايده‌بيله‌جك و اونلرى قوللانه‌جق ذواته مراجعت اولنمق ضرورى ايدى . . . .

آنجق بدايتده ، يعنى اون يدنجى عصر بدايتنه قدر مقام‌حكمدارى بو اصوله ـ ادارهٔ مصلحت نقطهٔ نظرندن و كرهاً ـ عادتا موقت برچاره اولمق اوزره مراجعت ايدر ايدى .

كيوم دورانژ زمانده (ويغ) لر متجانس بر اكثريتى احرازه باشلادقلرندن قرال دخى ويغ قابينه‌سى تشكيلنه مجبور اولمش ايدى . آنجق دها صوكرا اون سكزنجى عصرك نصف اولنده قابينه‌لرده بو مجانست تامه‌يى تأمين ممكن اولهمامش و غريب بعض مباينتلر مشاهده اولنمشدر . فى‌الحقيقه قابينه‌لرده على الاكثر ايكى عنصر مشاهده اولنمقده ايدى : بونلرك برنجيسى بالفعل قابينه اعضاسى اولانلر ايديكه يالكز اونلر زمام اداره‌يى اله آلمشلر ايدى . الك محرم ، الك مهم اوراق و معاملات بالطبع بونلر يدينه توديع اولنور ايدى . . . ايكنجيسى ، نوعما فخرى اعضا ايديلركه فخرى اولمق و حكومته فعلاً اشتراك ايتمامكله برابر ينه قابينه‌ده اخذ موقع ايدرلر ايدى . . . بو صورتله سقوط ايدن ، ايشدن چكيلمكه مجبور اولان ناظرلر رأس كاره كچن خصماى سياسيه‌لرينك يانى باشنده اخذ موقع ايده‌بيلورلر ايدى.

Digitized by Microsoft®

حتی (Cabal) نامیله معروف بش مشاور مخصوصدن مرکب مشهور بر مجلس تشکیل ایلمش ایدی . [*]

قرالك بویله اك محرم کیمسه‌لرله تعاطیء افکار ایتمسی حقیقةً بر مجبوریت سیاسیه حالنی آلمش ایدی . حکومتك وظائف داخلیه وخارجیه‌سی آرتمش ونزاکت پیدا ایتمش اولدیغی بر هنگامده حرکات واجراآت حکومتك وحدتنی تأمین ایچون کثرتدن ممکن مرتبه اجتناب لازم کلیر ایدی .

بوتون مجلس مخصوص اعضاسنی فعلاً اجرا آته تشریکه امکان یوق ایدی بو صورتله مجلس مخصوص اعضاسنك کثرتی نفوذینك آزالمسنی و حائز اولدیغی صلاحیتلرك امور اجرایه متعلق ایسه قابینه‌یه، امور تشریعیه‌یه متعلق ایسه پارلمنتویه انتقالنی موجب اولمشدر .

مجلس مخصوصی احیا ایچون مؤخراً وازجمله اوچنجی کیوم دورانژ ایله قرالیچه آننا زمانلرنده وقوعه کلان تشبثلر ثمره‌دار اولهمامشدر

شو حالده زمانمزده کوردیکمز قابینه اون یدنجی عصرك نصف اولنده اکتساب وجود ایتمش اولان قابینه‌در . آنجق او وقتکی قابینه ایله زمانمز قابینه‌سی ارهسنده بر فرق عظیم ، حتی دیه‌بیلیرزکه برتضاد تام موجوددر .

فی‌الحقیقه ، او وقتکی قابینه‌قرالك ، شخص قرالینك، قوهٔ اجرائیه رئیسنك قابینه‌سی ایدی . حالبوکه شمدی تدریجاً اویله بر شکل حاصل اولدیکه ظاهرده قابینه قرال طرفندن منصوب اولمقله برابر حقیقتده کندیسنی نصب ایدن پارلمنتودر . و قراله قارشو تماماً مستقلدر .

---

[*] قابال . زمانك اك معروف و قرال نزدنده اك مقبول ومعتبر بش ذاتك اسامیسندهکی باش‌حروفاتك مجموعندن عبارتدرکه بونلردر ، قلیفوردClifford آرلینغتون Arlingthon، بوکنغامBukuigham ، آسلهی Ashley ، لوده‌ردال Loderdale در . قابال قرالك مقربینی مقامنده برکزیده هیئت حالنده ایدیکه بو اسم بر نوع سحربازلق معناسنه‌ده کلور .

Digitized by Microsoft®

مجلس مخصوصك (بیلدیزلی اوطه‌سی) امور عدلیه ایله اشتغال ایدر ایدی‌که آنجق ١٦٤١ سنه‌سنده یعنی برنجی شارل اوزون پارلمنتویه قارشی ضعیف دوشمکه باشلادیغی هنکاملرده لغو اولونمشدر . مجلس مخصوصك اك مهم دورهٔ اقبالی اون دردنجی ، اون بشنجی ، اون‌التنجی عصرلره مصادفدر .

اون التنجی عصر اواخرنده و اون یدنجی عصر اوائلنده مجلس اعضاسندن بعض ذوات ایله وکلا خدمتنی ایفا ایدن بویوك کاتبلرك بر قسمی دیکرلرندن افراز اولونه‌رق محرم بر مجلس تشکیل ایتمشلردرکه قرال اك نازك، اك مهم واك مکتوم ایشلری بونلره تودیع ایدرایدی. بناءً علیه مقررات مجلس مخصوصك‌هیئت عمومیه‌سنده دکل، بوکوچوك مجلسده‌اتخاذ اولونور ایدی .

ایشته بو مجلس مختلف تاملردن صوکرا نهایت قابینه عنوانیله یاد ایدلدی ذاتاً دها اولده قرال آره‌صره مجلس مخصوص اعضاسی ایچندن اك زیاده اعتماد ایتدیکی ذوات ایله محرمانه تعاطیء افکار ایدر ایدی . . . آنجق استوارت خاندانی زمانننده بو تعاطیء افکار و استشاره کیفیتی بر عادت مستمره حالنی آلمش ایدی . بونکله برابر قابینه قانونی بر مؤسسه اولمق ایچون اقتضا ایدن اوصافی حائز دکل ایدی .

حتی انکلیز قواعد سیاستنه مخالفدر دیه قابینه علیهنده دفعاتله تجاوزات و مؤاخذات واقع اولمشدر .

پارلمنتونك برنجی شارل علیهنده‌کی شکایاتندن بری بو قابینه‌مسئله‌سی اولدیغی کبی ١٧٠٠ تاریخلی آقت ده‌تابلیسمانك ماده‌لرندن بری‌ده قابینه علیهنده موادی محتوی ایدی .

برنجی شارلك اسباب اعدامندن برینی قابینه تشکیل ایتدیکی حالده ایکنجی شارل ینه (قابینه) صاحبی اولمقدن کندیسنی منع ایده‌مامش

Digitized by Microsoft®

بشریه‌یه اك موافق اصولك بو اصول اولدیغی تبین ایده‌رك همان‌کافهٔ ممالکده مابه‌التطبیق‌اولدیغی کبی‌بالجمله علم‌دولت وحقوق اساسیه‌مؤلفلرینی تدقیق لدنیاتنه مجبور ایتمشدر .

انکلیز قرالرینك سائر مملکتلرده اولدیغی وجهله اوته‌دن بری بویوك‌مأمورلری، بویوك کاتبلری (Secretaire d'Etat)وار ایدی .

دیکر طرفدن دائمی بر مجلس مخصوصلری (Privy council) وار ایدی‌که مهام امور دولت اوراده استشاره اولنور ایدی . بو مجلس مخصوصك صلاحیتی بر اره‌لق او قدر وسعت و اهمیت اکتساب ایلدی‌که (تودور) وبالاخره (استوارت) خاندانی زماننده صلاحیت قضائیه‌نك بعض اقسامی بیله کندیسنه تفویض اولنمشدر ، [*]

---

[*] انکلیز اصول مشروطیتی موجبنجه بالجمله اجراآت حکمداری مجلس مخصوص واسطه‌سیله جریان ایدر حکمدار تبعه‌سنه عائد اولان بیاننامه‌لری مجلس مخصوصی واسطه‌سیله تنظیم ایتدیرر ، پارلمنتوبی اجتماعه دعوت ، تعطیل و فسخ ایدر . اسقوچیا لوردلرینك انتخابی امر و محاربه اعلان ، صلح‌عقد ، قانون مخصوصه مالك‌اولمیان مستملکاته متعلق قانونلر نشر و اعلان ، مستملکات پارلمنتولرینك مقرراتی تصدیق ویا رد ایدر . . الخ

بك اسکی اولان بو مجلس خاندان قرالیه منسوب پرنسلردن ، اك بویوك مأمورین روحانیه‌دن ، (قانتربوری ، یورق باش پسقپوسلری ، لوندره پسقپوسی کبی) ۸۹ جسمانی لورددن ، بوتون قابینه اعضای حالیه و سابقه‌سندن عوام قمازه‌سی رئیسندن و محکمه‌لر ایله اردویه منسوب اك بویوك مأمورلردن مرکبدر . مذاکراتی سوق و اداره ایدن دائما وکلادن اولمق لازم کلن مجلس مخصوص رئیسی‌در نظریاتجه مجلس مخصوص مقام قرالینك یکانه مجلس مشروع و مسئولیدر انجق فعلیاتده مجلس وکلانك آنك یرینی طوتمسی احوال فوق العاده مستثنا اولدیغی حالده تدریجاً عادت اولمشدر ،

Digitized by Microsoft®

مبعوثانی انتخابات جدیده یه مراجعت شرطیله فسخ ایلیه بیلملیدر، قانون اساسیمز ایسه بواحتماله میدان ویرمیور قطعی وقیصه بر اسقاط ضربه سیله بوتون بواحتمالاتی کوکندن کسیور .

اساساً عدم اعتمادقراری ، اوزرینه برقابینه نك سقوطی برامر طبیعیدر. یالکز بوامر طبیعیی بوتون صراحتیله قانونه درج ایتمك ـ بعض احوال فوق العاده ایچون احتیاطه رعایت لزومنه بناءً ـ جائز دکلدر . مقام حکمداری انجق مجلس مبعوثان ایله کچینه بیله جك، قابلیت حیاتیه سی اونکله ممزوج اوله جق برقابینه نصب وتعیین ایده بیلنجه عدم اعتماده اوغرایان برهیئت وکلایی مجلس مبعوثانه رغماً رأس کارده طوتمسی مملکتده ایش کورولمسنی ارزو ایتمه میی دیمکدر . شو حالده مجلس مبعوثانی فسخ ایتمدیکنه نظراً مجلس وکلایی تبدیل ایتمسی ذاتاً ضروری برنتیجه اولور. یالکز تعامل باشقه درلو اولویور عدم اعتماده دوچار اولدیغی ایچون بهمه حال حکمدار طرفندنده عزل اولونه جق اولان برهیئت وکلا عزل ایدلمدن اول کندیسی استعفا ایدر .

١٨٤ قابینه نك انکلتره ده تاریخی. — قابینه ده، سائر انکلیز مؤسسات سیاسیه سی کبی محصول زماندرو ادوار مختلفهٔ تاریخیه نك ثمرهٔ تکاملیدر . بوده دیکر مؤسسات کبی مدید برتفکرك، علمی برنظریه نك نتیجهٔ منطقیه سی دکل ، فعلی بر احتیاجك دفعی عاجل بعض ضرورتلرك زاده سیدر . بدایتده بر تدبیر شکلنده تقرر ایدن وحتی خلاف قانون بر سوء استعمال عد ایدیلن «قابینه» ده نهایت مرور زمانله، سوق وقوعات ایله انکلیز حیات سیاسیه سنك لازم غیر مفارق اولمش ونه دن صوکرا حقیقةً نظریات علمیه یه، احتیاجات

Digitized by Microsoft®

چوق مقررات واردرکه مجلس مبعوثان ایله مجلس وکلا اره سنده کی آهنکی بوزه بیلیر . اصلاح وادارهٔ دولت ایچون شدتله ملتزم بر قانونك ، بر تکلیفك، برتدبیر اداری ومالینك ردی، حکومتجه غیرملتزم برتکلیفك قبولی ، علی العاده بر قرار مؤاخذه وتنقید دخی برقابینه نك چکیلمسنی انتاج ایده بیلیر کذلك اکثریتی موجود اولان بر قابینه بیله بعض احوال فوق العاده ده کندیسنی لازم اولدیغی درجه ده نفوذ معنوی ایله مسلح عد ایتمیه رك ترك اقتدار ایدره بناءً علیه قابینه نك سقوطنی عدم اعتماد قرارینه تعلیق ایتمك اجراآت دولتی پك محدود بر دستوره صیقیشدیرمق دیمکدر .

واقعا بر مجلس مبعوثانك عدم اعتمادی بر هیئت وکلانك چکیلمسی ایچون پك اساسلی حتی اك اساسلی ومؤثر برسببدر . انجق بعض احوال فوق العاده واستثنائیه ده عدم اعتماد قرارینك قابینه حیاتی اوزرنده حائز تأثیر اولمامسی دولتك منفعت عالیه سنه دها موافق اوله بیلیر . ایمدی قانونده بو درجه قطعی برصراحت بولونمسی بویله بر منفعت فوق العاده یه رغماً قابینه نك قطعی صورتده رأس کاردن تباعدینه وبناءً علیه دولتك نا قابل تعمیر برضرره دوچار اولمسنه بادی اولور. قابینه لرك عدم اعتماد قراری اوزرینه چکیلمسی محصول تعامل در. بوتعاملی قوانین اساسیه نك متون صریحه سنه قدر ادخاله حاجت یوقدر . حکمدار بعض احوال فوق العاده ده هیئت وکلاسنی حقلی و مبعوثانی حقسز عد ایده بیلملی ومجلس

Digitized by Microsoft®

بناءً علیه اصول مشروطیتده پارلمنتو اجرا آتنه متعلق تکلیفات وتشبثاتك اکثریت فرقه‌سی طرفندن اجراسی منطقی وشایان آرزو بر حرکت اولمش اولور اکثریت ایسه بوقبیل تدابیر وتشبثات مهمه‌نك اجراسنی وکلا سنه براقلیدر . وکلا بوقبیل تکلیفلرده بولنمقله حقیقتده ینه اکثریت ـ بالواسطه ـ اوتکلیفی اجرا ایتمش اولیور فقط اطراده وانتظام ایله یعنی دها مساعد ونافع شرائط ایله . . .

۱۸۳ بواوچنجی قاعده‌نك بزده‌کی تطبیقاتی . ـ قابینه اصولنك بو اوچنجی قاعده‌سنی تطبیق خصوصنده‌ده مشروطیت ماکنه‌سنی لایقیله ایشلده‌مامش اولدیغمزی وحتی قانون اساسینك استیضاحه متعلق ۳۸نجی ماده‌سنی: « . . . نتیجهٔ استیضاحده هیئت مبعوثانك اکثریت آراسیله حقنده‌عدم اعتماد بیان اولونان ناظر ساقط اولور . رئیس وکلا حقنده عدم اعتماد بیان اولونور ایسه هیئت وکلا هپ بردن سقوط ایدر » طرزنده تعدیل ایله بوس بوتون سقط برحاله قویدیغمزی اعتراف ایتملیز .

اسقاط تعبیریله مجلس مبعوثانه عزلدن دهابیوك حق ویرلدیکی آشکاردر . بو ایسه قابینه اصولنك تشریح ایتدیکمز اوچنجی قاعده‌سیله طبان طبانه ضددر . زیرا عزل ایتمك حقی پادشاهکدر مجلس مبعوثانك عدم اعتماد بیان ایتمسی عزل دکلدر . بوراده‌غایت اینجه برمیخانزمه‌یی تعریف لازم کلیور . شویله‌که مجلس مبعوثان نر هیئت وکلا حقنده یالکز عدم اعتماد قراری ویرمز . دها پك

Digitized by Microsoft®

حکمداره ارائهٔطریقی متضمن براشارتدن بشقه برشی دکلدر . نظریاتجه اشارت اولان برشی ، فعلیاتده برامر قدر قوتلیدر ، ایشته بوراده‌ده کوریلیورکه‌قوهٔاجرائیه‌ایله قوهٔ تشریعیه اره‌سنده قطعی ، معین دیوارلر ، سنورلر یوقدر . تفریق قوی قطبی اولمامقله برابر بوایکی قوت ظن ایدلدیکی کبی بربرینه قاریشمیور. ایکی قوت نهایت یکدیکرینه‌متقابلاً حلول ونفوذ ایتمش بولنور .

واقعا نظار بردرجه‌یه قدر قوهٔ تشریعیه‌نك قوهٔ اجرائیه‌یی ایفا ایتمك‌اوزره وکیللری صایيله‌بیلیرلر. فقط هر شیدن اول‌ده ، رئیس حکومت طرفندن تعیین ایدلمش مأمورلردر وقوهٔ تشریعیه حضورنده اکاوکالت ایدرلر . بوندن شونتیجه چیقارکه وکلا هیئت تشریعیه‌نك وحتی اکثریا واقع اولدیغی وجهله هیئت تشریعیه‌دن مجلس مبعوثانك اوامروارادانی تنفیذه‌مأمورکیمسه‌لر دکلدر . بالعکس بعضاً اکثریتی‌سوق‌واداره ، آنلری‌تحت‌انضباطه وضع ایله عادتا امرالتنده بولندیررلر. قوهٔاجرائیه‌یه‌منتظم، مطرد بررفتار ویرمك ایچون بوندن بشقه چاره یوقدر . ذاتاً دوشونیلیرسه‌بوده‌برنتیجهٔ طبیعیه‌در . وکلاموجودیتی حقیله‌مدرك بر اکثریتك‌رؤساسی‌اولدقلرینی‌اولجه طانتدیرمدقجه قوهٔاجرائیه رئیسنك (حکمدارك) انتخابنه‌بویله‌عادتاجبری صورتده معروض اولمازلر. بونلر کندیلرینی‌بومقامه اصعادایدن‌وظیفه‌یی، بووظیفه‌نك ایفاسنه هر وقتدن زیاده لزوم اولدیغی برهنکامده ، یعنی مقام اقتداردە ترك‌ایده‌مزلر .

Digitized by Microsoft®

وکلا هیئتجه اتخاذ ایتمشلردر . ویاخود اویله فرض اولنور . بناءً علیه بوندن هیئتجه مسئول بولنورلر. حتی بوندن طولاییدرکه هیئت وکلادن صادر اولان مقررات اکثریتله دکل ، اتفاق آرا ایله‌در .

فقط مسئولیت بویله مشترك وعمومی اولیوب شخصی، یعنی یالکز برناظره عائد اولورسه- کهیالکز برنظارته عائد اولان امورعلی الاکثر بویله‌در - اوحالده یالکز اوناظر اوایشی کوروب برای تصدیق حکمداره عرض ایتمش اولور . آنجق عمومی پولیتیقه‌یه تعلق ایدن مواد هانکیلریدر ؟ . ایشته بوجهتلری تعیین غایت نازك بر مسئله‌در .

فرانسه‌ده وبزده رئیس وکلاقابینه مسئله‌سنی یعنی اعتماد وعدم اعتمادخصوصنی موضوع بحث ایتمکله حادث اولان مشکلی علی الاکثر برطرف ایدر. هرحالده بوراده موضوع بحث اولان مسئولیت صرف سیاسیدر و مسئولیت جزائیه‌دن شوجهتله فرقلیدرکه مقام اقتداردن سقوط ایله ساقط اولور . صریح برقرار ایله مجلس مبعوثانده اکثریتی غائب ایدن قابینه هیئت عمومیه‌سیله استعفا ایتملیدر . منحصراً کندی نظارتنه عائد برمسئله‌دن دولایی اکثریتی غائب ایدن ناظر دخی استعفاسنی ویرملیدر . مجلسك اکثریتی نظاردن ویاناظردن دریغ اعتماد ایتمکله بالواسطه برعزل معامله‌سی اجرا ایتمش اولویور . فقط بوراده ، حقیقتده حقوقاً ، قانوناً برعزل یوقدر . بوحال برطرفدن نظاره ، دیکر طرفدن

Digitized by Microsoft®

لورد بیقونسفیلد برلین معاهده‌نامه‌سنه ایلك دفعه اوله‌رق انکلتره برنجی ناظری (Premièr minıstre) دیه امضا ایتمشدر .

بو ذاتك وظیفه‌لری بوندن عبارت قالماز . آندن صوکرا ـ رئیس حکومت بالذات مجلس وکلاده حاضر بولنمدیغی تقدیرده ـ مجلس وکلایه ریاست ایدر .

[فرانسه‌ده رئیس حکومت مجلسه ریاست ایدر ، رئیس حکومتك تحت ریاستنده طوپلانان مجلسه مجلس وکلا ، رئیس وکلانك ریاستی آلتنده طوپلانان مجلسه قابینه مجلسی Conseil de Cabine دینلور .]

وکلا اره‌سنده ، خط وصل اودر . مجلسده حکومت نامنه ادارهٔ کلام ایدن ا کثریا ینه اودر . آنجق انکلتره‌ده رئیس وکلا لورد دکلسه لوردلر قاره‌سنده ، عوام قاره‌سنده دکل ایسه عوام قاره‌سنده ادارهٔ کلام ایتمز . ویرینه وکلادن بر مستشاری خطیب تعیین ایدر .

۱۸۲ قابینه‌نك مسئولیت سیاسیه ومشترکه‌سی .— ثالثاً : وکلا پارلمنتو حضورنده متسلسلاً وسیاسةً مسئولدرلر و پارلمنتو آنلری تحت مراقبه و لدی‌الحاجه استجوابه آلیر. بوکا مسئولیت متکافله دخی دینیله‌بیلور .

بو مسئولیت ، دولتك عموم سیاستنه تعلق ایدنجه ؛ یعنی فعلك ویا افعالك نتایجی بوتون قابینه‌یه شامل بولنور ایسه مشترك ومتسلسل اولور. زیرا بو بابده‌کی افعال وحرکاته متعلق مقرراتی

Digitized by Microsoft®

تا اون سکزنجی عصر اواخرینه کلنجه‌یه قدر باش وکیلك وکلای سائره‌یه نظراً موقع استثنائیسی لایقیله تعین ایده‌مه‌مشدر . بالخاصه پیت (Pitt) بوموقعك اهمیتنی تسلیم ایتدیرمش ، حتی ۱۸۰۳ ده تشکیل ایلدیکی قابینه‌ده باش وکیلك نه‌دیمك اولدیغنی تعریف ایلمشدر .

باش وکیل انکلتره‌ده‌کی مشروطیت ماکنه‌سنك دورانی ایچون اك لزوملی بر آلتدر . بر فرقه‌نك معروف ومعین رئیسی اولمق حسبیله اوفرقه‌نك احراز غلبه ایتمسنی متعاقب بالضروره قرالك نظر انتخاب وتعیینته معروض قالیر . ارتق قابینه‌یه او ریاست وآنی اوسوق واداره ایدر . اساساً قرال ایله مخابره وتماسده بولونان یالکز اودر . دیکر وکلا آنك وساطتیله قرالە معروضاتده بولونورلر فقط زمانمزده بو عادته اوقدر صیقی صورتده رعایت اولونمیور .

باش وکیللرك معین برنظارتی اولمق نادردر . دها طوغریسی اکثریا بونلر خزینه برنجی لوردلغی عنوانی اخذ ایدرلرکه فعلی وظیفه‌لری همان یوق کیبدر . (لوردسالیسبوری) باش وکیل ایکن خارجیه نظارتنی درعهده ایتمش ویکنی (مستربالفور) خزینه برنجی لوردلغنی ایفا ایتمشدرکه سالیسبورینك وفاتندن صوکره مستربالفور باش وکالته کچنجه خارجیه نظارتی لانسدوونه ویرلمش ایدی .

سیدنه‌ی لوو نام مؤلفك افاده‌سنه کوره باش وکیللر برلین معاهده نامه‌سنه قدر باش وکیل عنوانیله امضابیله آتمازلر ایمش

Digitized by Microsoft®

رئیس حکومت ویا حکمدار بالجمله قابینه ارکانی بالذات وبلاواسطه انتخاب ایتمز . اکر اکثریتك بر رئیس محقق وقطعیسی وار ایسه اوصره‌ده اکثریتجه الکزیاده کوزده اولان کیمسه‌یی دعوت‌و آنی قابینه تشکیلنه مأمور ایدر .

ایشته بو ذاته ، انکلتره‌ده برنجی ناظر ، فرانسه‌ده رئیس وکلا ، تورکیاده صدر اعظم دینلیور .

انکلتره ۱۶۸۸ انقلابندن‌اول قرالرك برنوع‌صدراعظملری، شانسلیه‌لری وار ایدی. انجق انکلیزلر بونی غیرقانونی عد وحتی قرالك‌اجرا آت سیئه‌سنه آلت‌اولمسی حسبیله نفرت‌ایله یادایدرلر ایدی . فضله اوله‌رق او وقتکی شانسلیه‌لر ایله شمدیکی باش وکیللرك وظیفه وموقعی ارەسنده تفاوت عظیم واردر .

انکلتره قابینه‌سی اعضاسندن بعض ذوات (۱۶۸۸) دن صوکره رفیقلرینه نظراً تمیز وتقرر ایتمکله باشلامشلر ایسه‌ده رفیقلرندن فضله هیچ بر صفت وصلاحیته مالك اولمامشلر ایدی . بونلر کندی اقتدار ولیاقتلری ایله فعلاً باش وکیل کبی ایدیلر ، یوقسه نظر قانونده ، ملت مجلسی حضورنده هیچ برصفت ممتازه وفائقه‌لری یوق ایدی . اون سکزنجی‌عصر اواسطنده تمیز ایتمش اولان روبرت والپول بیله اوزون مدت‌وسائط مختلفه‌یه مراجعتله پارلمنتوده بر اکثریت ادامه‌سنه موفق‌اولمش ایسه‌ده ینه‌زمانمزده تلقی ایدیلن معناسی موجبنجه باش وکیل صایيله‌ماز ایدی .

Digitized by Microsoft®

بو اصولك محاذیری بالتجربه اكلاشیلمرق نظامنامهٔ داخلینك بو ماده‌سی طی اولوندی. انجق شكل حكومتلرك ادوار تبدلنده، اختلال زمانلرنده حرص ، حسد ، عدم امنیت كبی شوائب سیاسیات ایله اشتغال ایدنلر اوزرنده فوق‌العاده تخریبات اجرا ایتدیكندن بالاده‌كی اصول‌دخی بومرض روحی‌یه عطف ایدلمك لازم كلیر. بومثاللرده كوستریبورکه، اجتماعیات وسیاسیات، یالكز قواعد ریاضیه ومنطقیه ایله دكل ، بر چوق عوامل معنویه ایله انجق ثمره‌دار اولهبیلیر . تجربه‌دن زیاده منطقه ، افعالدن زیاده اقواله رعایتكار اولمغه آلیشیق محیطلر ایچون هرمعاملهٔ بشریه‌یی بر كلیهٔ منطقیه‌نك قالبنه صوقمغه چالیشمق بر احتیاج روحدر . بو احتیاجك سوقی قانون اساسیمزی بعض لزومسز صراحتلره سوق ایتدیكی كبی قانون اساسی‌یه اسناد ایتمك ایسته‌دیكمز بالاده‌كی تعاملری‌ده فضله بر ایجاب منطقی‌یه ادخال ایتمشدر. بو صورتله ماهیتلری اعتباریله اداره ایتمك خاصه‌لرینی حائز اولمق ایجاب ایدن قابینه‌لر اداره اولونمق كبی ماهیتلرینك تماماً نقیضی اولان بر وضعیته دوچار اولمشلردر .

١٨١ قابینه‌ده تجانس قاعده‌سی . — ثانیاً ، قابینه حكومتك افعال و اجرا آتی هیئتجه تحت قراره آلدیغی ایچون متجانس اولمق ایجاب ایدر . قابینه اعضاسی میانینده بروحدت مقاصد تأسس ایتملیدركه مجلس وكلا اجرا آت عمومیهٔ دولته صاغلام و امین براستقامت اعطا ایده‌بیلسون . بوتركیب متجانسی تسهیل ایچون

Digitized by Microsoft®

ایضاح ایتمکده اولدیغمز دستورلری موجبنجه صدراعظم مسند صدارتك کندیسنه توجهندن صوکره رفقاسنی تمیز وافرازایتمکده حریت مطلقه یه مالك اولمق ایجاب ایدر. مجلس مبعوثان حضورنده اعتماد جلب ایتمك قابلیتی حائز اولمیان کیمسه لری انتخاب ایتمه مك صدراعظم طرفندن رعایتی مقتضی الك بسیط وابتدائی بر لازمهٔ احتیاط واداره در. غیرمعروف وغیرمقتدر سیمالرله موفق اولهمیه جغنه قانع اولان بر صدراعظمك کندیسنی مزیتلی ، ناموسلی ومجلس مبعوثانی سوق واداره یه مقتدر ذوات ایله احاطه ایتمسی ضروری وکندیسنه توجه ایدن مسؤلیت عظیمه نك نتیجهٔ طبیعیه سیدر. انتخابده بالاده کی اسباب موفقیته رعایت ایتمك شرطیله سربست اولمیان برصدر اعظمك هیچ اولمازسه مسؤلیت معنویه سی تناقص ایدر .

صدراعظملر واقعاوکلای سائره یی سربستجه انتخاب ایتدیلر. انجق وکلاپارلمنتونك اکثریت فرقه سندن اولونجه اکثریت فرقه سنك نظامنامهٔ داخلیسنه عائد اوفاق بر ماده صدارتك بوحق انتخابنی شایان حیرت برصورتده تقیید ایدیور ایدی صدر اعظم سربست انتخاب ایدییور ایدی ؛ فقط مبعوث ناظرلغی قبولده سربست دکل ایدی . فرقه صدراعظمه بر شی دیمیور ایدی ؛ فقط رفقاسندن اولان ذاته اولا کندیسنك موافقتی استحصال ایتمسی لازم کله جکنی نظامنامهٔ داخلیسیله اخطار ایدییور . وبوصورتله نظارته تعیین ایدیلن ذوات بهمه حال فرقه لرینك انضمام آراسی ایله صدراعظمه رفاقت ایده بیلیورلرایدی .

Digitized by Microsoft®

تشکلندن اول ویرمك دها بسیط بر منطقك ایجابی عد اولونمش ایدی . واقعا معاملهٔ انتخابیه مجلس مبعوثانك صلاحیت قانونیه‌سی داخلنده اولمدیغندن صدراعظملرله رفیقلرینك مجلس مبعوثان مذاکرات علنیه‌سی اثناسنده انتخابی کبی برقانونسزلك یاپیلمدی، انجق روح مشروطیته حقیله نفوذ اولنه‌میه‌رق اکثریت فرقه‌سنك علنی اولمیان اجتماعاتی اثناسنده صدراعظم اولمغه صالح ذوات ایچون رأی طوپلانمق اصولی تطبیق ایدلمش ایدی. ۳۱ مارتدن صوکره حسین حلمی وحقی پاشالر اکثریت فرقه‌سنك خصوصی اجتماعنده صدارته الك زیاده رأی قازانان نامزدلردن ایدیلر .

واقعا ذات حکمداری رسماً بر امر واقع قارشوسنده بولوندیرلمیور ، اکثریت احراز ایدن ذاتك بهمه‌حال لزوم‌نصبی حقنده معروضاتده بولونیلمیور ایدی . حتی اکثریت آرایی جمع ایدن ذواتك یانندہ دها از رأی قازانانلرکده اسامیسی ذکر ایدیلیور وذات حضرت پادشاهی بو ذواتدن آرزو ایتدیکنی انتخاب ایلیور ایدی . مقام حکمداریٔنك حریت و اختیاری رسماً و تماماً محفوظ قالمقله برابر اکثریت فرقه‌سی طرفندن ویریان بر قرارك معنوی تأثیری‌ده غیر قابل انکارایدی . ایشته بوندن طولاییدرکه بوتعامل روح مشروطیته منافی ایدی. نته‌کیم مؤخراً دیکر صدر اعظملرك نصب وتعیینی اثناسنده بو تعامل‌ده ترك ایدلدی .

وکلانك نصب وتعیینته کانجه اصول مشروطیت مطلقه‌نك

Digitized by Microsoft®

وحریتپروران فرقه‌لرینك مقدارجه همان همان مساوی قوتده اولدقلرینی وبناءً علیه حریتپرورانك بر طرفدن مساعی فرقه‌سنه ودیکر طرفدن ایرلانده‌فرقه‌سنه‌استنادایتمك احتیاجنده‌بولوندقلرینی کوسترردی . دیکر ممالکده ایسه یالکز باشنه زمام اداره‌یی اله آله‌حق درجه‌ده جائز اکثریت فرقه‌لره انتخابات حریت‌وخلوص تام دائره‌سنده اجرا ایدلمك شرطیله ـ نادراً تصادف ایدیلور . فرقه‌لر معین بر اکثریت ایله مجلسده عرض وجود ایتمزلرسه رؤسای طبیعیه‌لرینی نوعما بر اصطفا شکلنده مقام حکمدارینك نظر تمیز وانتخابنه وضع ایده‌مزلر و او وقت حکمدارك ساحهٔ تمیز ومقایسه‌سی، حریت نصب‌وتعیینی کنیشله‌ر؛ مجلس مبعوثانده قابلیت حیاتیه‌یی حائز اوله‌بیله‌جك قابینه اعضاسنی تشکیل ایتمکده دها بیوك بر فعالیت دماغیه صرفنه ومملکتك مختلف جریانلرینی دها یقیندن تدقیقه مجبور بولونور وقابینه مجلس مبعوثان طرفندن منتخب بر انجمن ماهیتنی بوس بوتون غائب ایدر .

۱۸۰ بو قاعده‌نك ممالك عثمانیه‌ده طرز تطبیق . — عثمانلی مشروطیتنك مبادیسنده‌ده قابینه‌یه متعلق بو قاعده حسن تفهم ایدیله‌مامش وصدر اعظم ایله هیئت وکلا مجلس مبعوثان ، دها طوغریسی مجلس مبعوثانك اکثریت فرقه‌سی طرفندن رسماً دکلسه بیله صورت خصوصیه‌ده منتخب‌اولق لازم‌کلیر ظن‌ایدلمش ایدی. مادام‌که هیئت وکلایه مجلس مبعوثان اعتماد ایده‌جك ایدی مجلس بو اعتمادینی قابینه‌نك تشکلندن صوکره ویرمکدن ایسه

Digitized by Microsoft®

بر مبالغهٔ لسانیه‌دن ایلرو کلیور . مجلس مبعوثان قابینه‌یی انتخاب ایتمیور . قابینه صلاحیتی حقوقاً رئیس دولتدن تلقی ایدر . مجلسك بوخصوصده اولسه‌اولسه بالواسطه وضمنی برحق توصیه‌سی، قابینه رئیسنی حکمدارك نظر انتخابنه تقدیم و توصیه ایتمك‌حقی، واردر . دها دوغریسی وکلانی تقدیم وتوصیه صورتیله‌ده نصب وانتخاب ایتمز . آنلری اصلا حقوقه تماس ایتمین بر طرز ایله ، بر طرز اصطفای طبیعی ایله تعیین ایدر . اگر فرقه‌لر حقیقةً مضبوط ومنتظم اولور وبونلردن بری دیکرلری اوزرینه‌برا کثریت محققه‌یی احراز ایتمش بولنور ایسه او وقت حکمدار ویا رئیس حکومت اکثریت فرقه‌سنك رؤساسنی‌رأس کاره دعوت‌ایتمکسزین قابلیت حیاتیه ودوامیه‌یی حائز برقابینه وجوده‌کتیره‌مز. فی‌الحقیقه قابینه آنجق اکثریتك مظاهرتیله پایدار اوله‌بیلیر. اکثریت‌ایسه قابینه‌ده کندی مدیران ورهبرانی اولمق اوزره طانیدیغی ذواتی کورمدکجه طبیعی مظاهرتی دریغ ایدر. آنجق بو سعی اصطفائی وتشکیلات ناتمام بر حالده قالمش بولنورسه ، یاخود اکثریت غیر قطعی ومتردد‌انه‌اولورایسه ویاخودده‌فرقه‌اکثریتنجه‌ده‌مرعی‌الخاطر وادارهٔ فرقه‌یه مقتدر ذوات‌بولنماز ایسه اووقت حکمدار وکلانك سربستجه انتخابی کیفیتی اولدقجه واسع بر صورتده اجرا ایدرکه بونی موسیو باژه هوده تصدیق‌ایلر . . . . »

فرقه حیاتنك صوك درجه انتظام حالنده جریان ایتدیکی مملکتلر نادردر. انکلتره‌ده بیله‌صوك‌ایکی انتخاب‌قدیم محافظه‌کاران

Digitized by Microsoft®

داخل اولانلری مجلس اك زیاده مظهر اعتمادی اولانلر میانندن افراز ایدر . بونلری واقعا دوغریدن دوغریيه انتخاب ایتمز ، فقط بالواسطه بو انجمنی‌ده انتخاب ایده‌جك درجه‌ده قدرت و صلاحیت کامله‌یی حائزدر . بوندن برعصر مقدم حکمدار، تعیین اولونه‌جق مسلکی تعیین وتصریح ایده‌مامکله برابر هیچ، اولمازسه وکلایی نصب و تعیین ایده‌بیلیر ایدی . آنجق شمدی قاعدهٔ عمومیه باش وکیلك مجلس مبعوثانجه عادتا نصب و انتخاب اولندیغنی کوسترییور وهر وقت کوریلیورکه فعلاً باش وکالتی احراز ایدن ذات ـ انکلتره‌نك عوام‌قاره‌سندن بحث ایدییورز ـ فرقه‌نك رئیسندن (لیدر) باشقه بر شی دکلدر .

«عوام قاره‌سنده حائزنفوذ و اکثریت اولان فرقه‌ده بر ذات واردرکه فرقه آنی صراحةً رئیسی اولمق یعنی مملکتی لدی‌الاقتضا اداره ایتمك اوزره انتخاب ایلمشدر .

«شو حالده انکلتره‌ده دخی همان همان آمریقاده اولدیغی کبی انتخاب ایله تعیین ایدیلور اك بویوك بر رئیس اجرامز واردر . یالکز بزم بو رئیس ایله متحدهٔ آمریقانك رئیسی آره‌سنده بر فرق‌وار: برنجیسی دوغریدن‌دوغریيه ملت طرفندن، ایکنجیسی ملتك وکیللری طرفندن منتخبدر . بوده ایکی درجه اوزرینه انتخاب ایچون نه کوزل مثال تشکیل ایدر ؟ »

موسیو ایسمه‌ن بونظریه‌یی نقل ایتدکدن صوکرا بروجه آتی جواب ویرییور : « بو طرز محا کمه بر خطای حقوقیدن ،

Digitized by Microsoft®

انتخابیه‌دن تکرار مبعوثلغه انتخاب ایدیلور . بو قاعده حد ذاتنده او درجه معقول دکلدر . زیرا اصول مشروطیت مطلقه‌ده بر مبعوثك ناظرلق پایه‌سنه ارتقاسی قوهٔ اجرائیه رئیسنك مطلقا آنی اطماع ایتمك ایستدیکنه دلیل دکلدر . فضله اوله‌رق انکلتره‌ده مبعوثلقدن ناظرلغه جیقه‌جق ذاته تکرار انتخابات ایله اوغراشمق صقینتیسی وبعض مصارف زائده تحمیل ایدلمش اولور . واقعا بنه انکلتره‌ده متخذ اولان اصول انتخابیه واعتیادات سیاسیه موجبنجه بومحذور پك‌زیاده تخفیف اولونمش یعنی ناظرك تکرار انتخاب اولونمسی صرف شکله عائد بر مسئله‌دن عبارت قالمشدر؛ بونکله برابر بوتعاملك رفعی دفعاتله پارلمنتویه تکلیف و موقع مناقشه‌یه وضع ایدلمشدر بو یولده واقع اولان تعدیل تکلیفلری هنوز قرین تصدیق اولامش ایسه‌ده ١٨٦٧ده اصول مرعیه برازدها تخفیف اولونمش. شویله‌که : بر مبعوث ایلك‌دفعه اوله‌رق ناظر اولدیغی زمان‌یوزده یوز موفقیت انتخابیه‌ایله نتیجه‌لنه‌جك‌اولان بر انتخابه‌معروض اولور ایسه‌ده نظارت تبدل ایتدیکی زمان تکرار انتخاب اولونمق کلفتنه قاتلانمق مجبوریتنده دکلدر .

زمانمزده بعض‌مؤلفلر وکلانك بالاده‌کی‌صورتله‌تعیین ایدلمسنی شکلاً دکلسه‌بیله هر حالده فعلاً مجلس مبعوثان طرفندن برانتخاب کبی‌تلقی ایتمکده‌درلر. مؤلفلردن (باژه‌هو) انکلیز قانون‌اساسیسی حقنده یازدیغی اثر مهمده ایلك دفعه اوله‌رق بو فکری اورته‌یه قویمش وبروجه آتی محاکمه یوروتمشدر :

« قاینه کلمه‌سندن تلقی ایتدیکمز معنی هیئت تشریعیه‌نك هیئت اجرائیه اولمق اوزره یکی بر انجمن انتخاب ایتمسندن عبارتدر . هیئت تشریعیه‌نك پك چوق انجمنلری وار . آنجق قاینه بو انجمنلرك اك بویوکیدر . بو انجمنه ، بواك بویوك هیئته

Digitized by Microsoft®

١٦٨٨ انقلابندن اول مأمورین قرالیه‌نك کندی مجلسلرنده اعضالق ایتلرندن توحش ایتیورلر ایدی . اون التنجی عصرك نصف اخیرنده وکلا مقامنده اولان اکابر مأمورین قرالیه‌نك عوام قارەسنده اثیات وجود ایتلرینه کیمسه اعتراض ایتز ایدی . دیکر طرفدن بو قبیل اکابر مأموریتك و حتی مجلس مخصوص اعضاسندن بعض کیمسه‌لرك عوام قارەسی اعضالغنه انتخاب ایدللرینه مساغ وار ایدی. کذلك عوام قارەسی اعضاسندن بر ذاته طرف قرالیدن بر مأموریت توجیه ایدلدیکی زمان بو ذاتك ـ بعض مستثنیاتدن صرف نظر ـ عوام قارەسنده‌کی اعضالغنی محافظه ایتمسی تجویز اولونور ایدی .

انجق اون یدنجی عصر اواخرنده و اون سکزنجی عصر اوائلنده بواصوله قارشو شدتلی برجریان حاصل اولدی. عوام قارەسی اعضاسندن بك چوق ذواتك مقام قرالیدن معاش آلمری قارەنك استقلالنی مخل کوریلیور ایدی وبونك ایچون برتدبیر مانع اتخاذینه لزوم کورلدی فقط تدبیرك شدتی تطبیقنه مانع اولدی ، فی الحقیقه (١٧٠٠) تاریخلی آقت دەتابلیسمان (Acte D'établissement)فرمانی موجبنجه بر مأموریت ووظیفه‌یه‌نائل اولانلرك ناظرلر داخل اولدیغی حالده مجلس مبعوثان اعضالغنی محافظه ایده‌میه‌جکلری تصریح اولوندی. انجق بوحکم ١٧١٤ سنه‌سنده ، یعنی هانووره قرالی برنجی ژورژك مقام حکومته کچمسندن صوکره قابل اجرا اولمجق ایدی . حال‌بوکه قانونك دها زمان تطبیقی کلمدن قرال اوچنجی کیوم وکلاسندن بر قسمنی عوام قارەسی اعضاسندن افراز ایتمکده و بو اصولك فعلیاتجه محسناتنی کورمکده ایدی . بو سببله ١٧٠٧ سنه‌سنده فرمان مذکورك احکامنده جزئی بر تعدیل اجرا ایدلدی . یعنی مأموریته تعیین ایدیلن ذاتك ـ بعض مأموریتلر مستثنا اولمق اوزره ـ تکرار انتخاباته کندینی معروض قیلمغه مجبور اولمسی قاعده‌سی قبول ایدلدی. ایشته بونك ایچوندرکه انکلتره تعاملنجه ناظر اولان مبعوث مبعوثلقدن ساقط اولور ، فقط منسوب اولدیغی دائرهٔ

Digitized by Microsoft®

موسيو ايسمەن بوقواعد وعاداتى بروجه آتى باشلوجه اوچ اصله ارجاع ايدييور :

اولاً : وكلا پارلمنتوده حائز اكثريت اولان فرقەدن ويا هيچ اولمازسه ـ مجلس ايكى اولديغى تقديرده ـ مجلس مبعوثاندن آلنمليدر . بواساس وكلانك باجمله افعال وحركاتلرندن دولايى مجلس مبعوثان حضورنده مسئول اولمرينك نتيجهٔ منطقيەسيدر . [مسئوليت وكلا ومبعوثان بحثلرينده قريباً ارائه ايدەجكز .]

فضله اولەرق وكلانك دخى پارلمنتو اعضاسندن بولونمسى اقتضا ايدر . هرنه قدر بوشرط نه قانونى ونەده دائماصورت مطلقەده مرعى ايسەده بواصولك ضرورت منطقيەسنه تابعدر . بوصورتله عينى اشخاصده صفت تشريعيه ايله صفت اجرائيه مجتمع اولمش اولور . وكلا مجلس مبعوثان اعضاسندن انتخاب ايديلنجه طبيعيدركه اكثريت فرقەسنك رؤساسندن اولورلر. شيمديكى حالده يالكز اوسترالیا قانون اساسيسنده وكلا اوله بيلمك ايچون مبعوث اولمق ويا آز زمانده (اوچ آيده) كنديني انتخاب ايتديرمك لازمدر .

انكلتەده ومؤخراً ديكر ممالكده بو قاعده وتعاملك تأسسى خيلى زمانه توقف ايتمشدر . دولت مأموريتى ايله مبعوثلق صفتنك تأليف و اجتماعى ديمك اولان بو اصول و قاعدەنك، لوردلره تطبيقنده، اصلا مشكلاتى كورلەمشدر. لوردلر پايەسى حياته مربوط اولمق اوزره شخصى ويا ارثى اولديغندن بر لوردك بر نظارت ويا بر مأموريته قبول ايدلمسيله بالطبع لوردلق ساقط اولەماز ايدى . انجق عوام قارەسى اعضاسى

Digitized by Microsoft®

قابینه اصولی

۱۷۹ وکلانك اکثریت فرقه سندن اولمسی . — اصول مشروطیت مطلقه نك اك مهم نتیجه سی ، نتیجهٔ ضروریه سی قابینه اصولیدر . بو اصول هرشیدن اول حکومتك نیابی اولمسنی متضمندر . دوغریدن دوغری یه حکومت اصولیله قابینه اصولی جاری ومرعی اوله ماز . کذلك روسونك نظریه سی دکل ، مونتسکیونك نقطهٔ نظرینی کوزه تمك وبناءً علیه قوهٔ اجرائیه نك حاملی باشقه وقوهٔ تشریعیه نك حاملی باشقه هیئتلر اولمق ایجاب ایدر . قوهٔ اجرائیه بوتون خصائص وامتیازاتیله رئیسنه — ایستر حکمدار ، ایستر رئیس جمهور اولسون — مفوضدر . ایشته بو قوتك اجراسنه متعلق بالجمله افعال وحرکات آنك نامنه واقعدر . آنجق بوتون بوافعال ویاهیچ اولمازسه اك مهملری اول امرده وکلا طرفندن تذکر ایدلمیدر وبو صورتله نظریاتجه فاعل حکمدار ایکن حقیقتده وکلا اولیور . دیکر طرفدن ینه نظریاتجه حکمدار یعنی قوهٔ اجرائیه نك حاملی وکلایی تصب وعزل ایتمك حق ظاهریسنه مالکدر . آنجق نظاری بالخاصه انتخاب وتعیین مسئله سنده کی صلاحیت فعلیه سی برچوق قواعد وشروط ایله شایان حیرت صورتده تحدید اولونمشدر . هیئت وکلا بوقواعد وشروطه تبعیت مجبوریتنده در . زیرا اصول مشروطیت مطلقه نك روحنی بوقواعد وبوقواعده ملحق عادات وتعاملات تشکیل ایدر .

Digitized by Microsoft®

انکلتره‌ده مقدملری قرال پارلمنتوی نه وقت اجتماعه دعوت ایدر ایسه پارلمنتو او وقت طوپلانیر وصوکرا ینه قرالك امریله پارلمنتو طاغیلور ایدی واك زیاده یکی ویرکولرك اثنای طرح وجبایتنده اجتماعات وقوعه کلیرایدی؛ ایشته بو عادات بالآخره بر انتظام مخصوص اکتساب ایده‌وك نظریاته‌ده موافق اولدیغی آکلاشلمشدر .

آنجق حکومتك بوحق فسخی مقابلنده پارلمنتونك‌ده بر حق واردرکه عینی نسبتده حائز اهمیتدر . فی‌الحقیقه پارلمنتو حکومتك مسلکنی صورت متمادیه وعمومیه‌ده نظر تفتیشده بولوندیرر . حکومتك اك بیوك ارکانی (قابینه) آنك قارشیسنده منفرداً ومتسلسلاً مسؤلدر . پارلمنتونك تمامی ویا بر قسمی حکومتك مسلکنی تقبیح ایتدکجه حکومت چکیلملیدر . آنجق پارلمنتوی قوهٔ اجرائیه‌نك افعالنه تشریکدن عبارت اولان بو اصول لازمه‌نك تطبیقی اك بویوك قوهٔ اجرائیه رئیسنك دخی چکیلمسنی ایجاب ایتسه ، یعنی حکمدارده مجلسك عدم اعتماد ویا تقبیحی اوزرینه سقوط ایتسه حکومتده استقرار قالمیه‌جغندن انکلیزلرك هرمشکلی عملی و آسان برحاله قویمقده‌کی خاصه‌لری بوکاده برچاره بولمش وقابینه اصولی تقرر ایتمشدرکه اصول مشروطیت مطلقه‌نك بوتون مقانیزمه‌سی بونده‌در .

Digitized by Microsoft®

پارلمنتونك انتخاب ایله تعیین اولونان اعضاسی (مبعوثان) ایچون انتخابات اجرا ایتدیرمك ، منتخبلری پارلمنتوی اجتماعه دعوت ایلمك ، اجتماعی تعطیل و وقت آخره تعلیق ایتمك، مجلسك مذاکراتنه ختام ویرمك الحاصل بونلرك هپسندن مهم اولمق اوزره پارلمنتوی طاغیده بیلمك وقانون اساسیده معین اولان مدت ظرفنده منتخبلری انتخابات جدیده اجراسی ضمننده تکرار ایفای وظیفهٔ انتخابیه یه دعوت ایلمك کبی خصوصات دخی حکومتك پارلمنتو اوزرنده کی تأثیراتنه قوتلی دلیل تشکیل ایدر. حکومتك بالاده کی حقوقی هان بالجمله ممالکده قبول اولونمشدر .

مجلسك حکومت طرفندن طاغیدلمسی بعض کیمسه لرجه دور استبدادك بقیه سی کبی تلقی ایدلمکده ایسه ده حقیقتده اصول مشروطیت مطلقه نك اك اساسلی شرائطندن ومنتخبلر ایچون اك امین بر واسطهٔ تبلیغ مرامدن عبارتدر .

بر پارلمنتونك صلاحیتنی تجاوز ایتمسی ، مقاصد مستبدانه تعقیب ایلمسی دائما ملحوظ اولهبیله جکندن مجلسی طاغیدوب انتخابات جدیده اجرا ایتمك بو مخاطراته قارشو بر تأمیناتدر .

حکومت ایله پارلمنتو اره سنده بر اختلاف ظهور ایدرده حکومت کندی خطحرکتنك منافع حقیقیهٔ دولته موافق اولدیغنه قانع بولنورسه ملتی حکم قیلار ، بر نوع ره فه ره ندوم اصولنه مراجعت ایتمش اولور .

مجلسی طاغتمق حقی ده انکلیزلرك عادات قدیمه سی بقایاسندندر

Digitized by Microsoft®

موقع جغرافی دخی امریقاده بوسؤ استعمالاته برسد طبیعیدر ، امریقا براستحکام بحری ایله محاط اولدیغی ایچون دولتلرله محاربه تهلکه‌سنه آز معروضدر وبو سببله دائمی اردوسی یوقدر، ادملری محبوب قلوب ایدن، شیارتان ، تحکمه سوق ایدن مظفریات ومحاربات پك ازدر بوسببله شرقلی برماظیه مالك ومیال تجبر قهرمانلرك قوهٔ اجرائیه ریاستنه کلوب ناپولیون کبی قوهٔ تشریعیه‌یی ازملری ویا ازمکه موفق اولمدقلری تقدیرده ازملری احتمالاتی ازدر . قانون اساسی تصادم ایچون پك چوق اسبابی محتویدر فقط مصادمه‌یی کوزه آله‌جق درجه‌ده معنوی ومادی قوتلره مالك ذوات ویاهیئات نادردر .

عینی شکل حکومتك نتایج مختلفه ومتضاده تولید ایده‌بیله‌جکنه برمثال ده ایشته بودر . فی‌الحقیقه فرانسه‌نك ۱۷۹۱ ، سنه ۳ ، ۱۸٤۸ قانون اساسیلری تفریق قوی اوزرینه مستندایدی‌تغلبلره منتهی اولدی . حتی امریقای وسطی وجنوبی حکومتلری هپ متحدهٔ امریقایی تقلید ایتدیلر فقط هر بری دائمی اختلالر ، تحکملر ایچنده یووارلانیور ۱۹۱۳ ده مکسیقا رئیس جمهوری ماده‌رونك قتلیله نتیجه‌لنن اختلال الیم امریقا شکل حکومتك نه‌فجیع صحنه‌لر تولید ایده‌بیله‌جکنه الیکی بردلیلدر .

(۳) شرط . — اصول مشروطیت مطلقه‌نك اوچنجی بر شرطی‌ده پارلمنتو وحکومتك یکدیکری اوزرینه متساویاً اجرای تأثیر ایتملریدر .

حکومتك پارلمنتواوزرنده‌کی تأثیراتی تبلیغات ونصایح اجراسی صورتیله کوریلور . حکومت پارلمنتونك مذاکراتنده حاضر بولونه‌جغندن اوراده حضوری یالکز صوریلان سؤاللره جواب ویرمکدن عبارت دکلدر . بلکه اوراده‌ده اجرای فعالیت ایدر. وحتی نفوذ سوق وتدویرینی احساس ایلر .

Digitized by Microsoft®

ایدرلرسه انجمنلره کیدوب اجرای نفوذ ایدرلر . قانونی حکومت کندی تنظیم ایده‌مز . فقط انجمن ایله تماس دائمیسی سایه‌سنده انجمنه بوقانونی تنظیم ابتدیره بیلیر . شو حالده امور اجرائیه وتشریعیه‌یه ایکی قوتك متساویاً اشتراکلری حقنده‌کی ایکنجی توازن‌قاعده‌سی امریقاده قانوناً‌دکل فعلاً ذاتاً موجوددر . یالکز باشقه ممکنلرده‌کی بوقانونی تماس ومناسبت ، امور اجرائیه‌وتشریعیه‌یه‌بوفعلی وعلنی مشارکت امریقاده خفی اولهرق جریان ایدییور . افکار عمومیه لایقیله تنور ایده‌میور ؛ بك چوق انتریقه‌لر ، بك چوق نالایق اوبوشمه‌لر وقوعه کلیور وافکار عمومیه بحق بوحالدن مشتکی بولنیور . قومیته‌لر هیئت وکلا علیهنده خفی قرارلر ویره‌رك انلرك چکیلمسنی ایسترلر رئیس جمهورموافقت ایتمزسه مجلس ایله‌رئیس جمهور اره‌سنده براختلاف‌ظهور ایدر فقط بو اختلاف کیزلی قالدیغی ، عناصر وعواملی محرم طوتلدیغی ایچون علنی اختلافلردن بیك قات دها زیاده عصبیتی تولید ایدر وحقلی کیم حقسز کیم اولدیغنی افکار عمومیه تمییزه مقتدر اوله‌ماز . واقعاقومیته‌لر خوشلرینه کیتمین ناظرلری مجبور فرار ایتمك ایچون بیك‌درلو موانع چیقاریرلر قانونلری رد ایدر ، ایشنی کوردیرمزلر . فقط بونلر هپ کیزلی اولهرق جریان ایدر وبین‌الناس کین وبغض حسلرینی بریکدیرر . بو بریکن حسیات‌ایچون مجرای طبیعی انجق پارلمنتوده‌کی علنی تماس ومذاکره‌در .

امریقانك خصوصیت حالی‌اورالرده قانلی مصادماته میدان ویرمیور فی‌الحقیقه امریقاقومی اعتدال‌مزاجی وآغیر باشلیلغی ایله‌معروف وعاداتنه فوق‌العاده تابعدر . بوندن ماعدا قوهٔ تشریعیه ویا قوهٔ اجرائیه‌نك حاملری فضله برنفوذ قازانوب یکدیکرینه تحکم وتغلب خصوصنده‌دیکر ممکنلرده اولدیغی کبی میدانی بوش‌بوله‌مازلر . اولا حکومات صغیره‌نك وجودی حکومت مرکزیه‌نك‌ذروهٔ سلطنت وتحکمه قدر چیقمسنه میدان ویرمیور قوتك حکومات صغیره‌یه انقسامی مرکزده‌کی قبضه‌نك بطش شدتنی تنقیص ایدر .

Digitized by Microsoft®

مجلس اعیانك ـ امریقاده‌کی تفریق‌قوی قاعده‌سنه رغماً ـ اجرا آته بودرجه‌مهم صورتده اشتراکی اساساً اعیانك بدایتده برمجلس تشریعیدن زیاده برمجلس اجرائی اولمسندن ایلری. کلیور قانون اساسینك حین‌تنظیم ونشرنده هیئت متحده‌یه یالکز اون‌اوچ حکومت داخل اولدیغی ایچون اون‌اوچ حکومته‌مقابل ۲۶ اعیاندن مرکب برمجلسك برمجلس اجرائی، دها کنیش‌مقیاسده برنوع هیئت‌وکلا اولمسی محذوردن سالم‌اولماز ایدی. انجق شمدی عدد حکومات ایله متناسباً پك زیاده آرتمش اولان‌اعیانك عینی صلاحیتلره فعلاً مالکیتی تشوشی انتاج ایده‌بیله‌جکندن بوصلاحیتلر برر صلاحیت صوریه حالنده قالمش. یعنی جسم قانون باقی قالمش ایسه‌ده روح قانون سونمشدر.

امریقا قانون اساسیسنده بونقطه‌دن صرف نظر دیکر خصوصاتده تفریق قوایه لفظ وشکل قانونی اعتباریله پك زیاده اعتنا اولونمشدر: قوهٔ اجرائیه‌نك مجلس مبعوثانه حق‌دخولی یوقدر. وکلامجلس مبعوثانده مذاکراته اشتراك ایده‌مزلر، قانون‌تکلیف ایدوب علناً مدافعه‌ایلیه‌مزلر رئیس‌جمهور اکمهم‌وعاجل‌اصلاحات‌قانونیه مواجهه‌سنده نهایت‌مجلسه‌بیانnامه کوندروب نظر دقتنی جلب ایتمك کبی‌مهم برتأثیر یاپه‌بیلیر. مجلس‌مبعوثان واعیانی‌اجتماعه دعوت‌ایتمك وبو ایکی‌مجلسدن صادر اولان قانونلر اوزرنده (وه‌تو) حقنی استعمال ایتمك کذلك رئیس جمهورك مجلسلر اوزرنده‌کی تأثیراتی جمله‌سندن عد اولونه‌بیلیر. فقط قانوناً بوندن زیاده‌سنی یاپه‌ماز.

حقیقتده ایسه‌برچوق احتیاجات بعض‌تعاملر احداث ایتمش‌وطوغریدن طوغری‌یه رئیس جمهوره تابع اولمایی لازم کلن‌وکلایی مجلس مبعوثانله فقط پك طولامباجلی برطریقله تماس دائمی حالنده بولندیرمغه سوق ایتمشدر. مجلس مبعوثانك منتخب و مجلس اعیانك رئیس مجلس طرفندن‌منصوب قومیته‌لری (یعنی‌انجمنلری) وکلادن‌هردرلواستیضاحاتده بولنمغه، هردرلو سؤاللری‌ایراده مقتدردرلر. مبرم براحتیاج قارشوسنده بولنان ناظرلر بواحتیاجی دفع ایده‌جك قانونك برآن اول تنظیمنی ارزو

Digitized by Microsoft®

ایدلمشدر . شوقدرکه برعصری متجاوز زماندن بری دوام ایدن تجربه متحدهٔ امریقا ایله آنی تقلید ایدن وسطی وجنوبی امریقا حکوماتنده‌کی حقیقی تفریق قوالك پك ظاهری اولدیغنی وحقیقتده قوهٔ اجرائیه ایله قوهٔ تشریعیه‌نك یکدیکریله خفی مناسبتدن ویکدیکری اوزرینه متقابلاً اجرای نفوذ وتأثیردن خالی اولمدقلرینی کوستریبور ایشته بوصورتله‌ده ثابت اولویورکه طبیعت اشیادن منولد نتایجی الفاظ قانونیه ایله طوردیرمق غیر ممکن وحتی محذورلیدر .

امریقانك شکل حکومتی پك چوق حکومات ایچون بر نمونه تشکیل ایتدیکندن بوحکومتده‌کی قوتلرك مناسباتی حقنده بعض معلومات ویرمك فائده‌دن خالی دکلدر . رئیس حکومت اصول مشروطیته تابع سائر دولتلرده اولدیغی کبی غیر مسؤل دکلدر . انجق بومسؤلیت سیاسیه نه مجلس مبعوثانه ونه‌ده برنجی واوچنجی ناپولیونك یاپدقلری وجهله ملته قارشودر ، یعنی صرف نظریدر . بالعکس ، مسؤلیت بحثنده ایضاح ایده‌جکمز آمپه‌شمان قاعده‌سی موجبنجه ، مجلس مبعوثان کندیسنی اتهام ومجلس اعیان محاکمه ایدر بو مسؤلیت برجزایه منتهی اوله بیله‌جکی کبی رئیس‌جمهورك ساده‌جه اسقاطی ایله‌ده نتیجه‌لنه بیلیروایشته انجق بوصورتله رئیس مدت ریاستی اثناسنده قابل عزل اولمش اولور .

رئیس جمهور مسؤل وبناءً علیه اجرا آتنده مستقل و هیچ برمجلسه غیر تابع اولمق لازم کلیر ایکن پك چوق خصوصاتده مجلس اعیانك - یعنی قوهٔ تشریعیه‌دن بر جزؤك - موافقتی استحصاله مجبوردر . بناءً علیه بر معاهده عقد ایده‌جکی وقت اعیاندن ثلثانك موافقتی شرطدر . سفرانك ، وکلانك ، محکمهٔ تمیز حکامنك ، قونسولسلرك وسائر هیئت متحده‌یه عائد اکابرمأمورینك نصب وتعیینی انچون اعیانك رأی وموافقتی لازمدر .

شوفدرکه رئیس جمهورك تعیین ایتدیکی وکلا انچون اعیانك دریغ موافقت ایتمه‌سی حالنه تصادف اولونمیور اعیانك بویله برتعیینه اعتراض ایتمسی پك وخیم بعض احوال واسبابدن نشأت ایتمك ایجاب ایدر .

Digitized by Microsoft ®

انکلتره‌ده اوزون مدت یالکز واردات جدیده اعطاسیچون پارلمنتونك مساعده‌سنه افتقار ایدلمش ایکن اون یدنجی عصر اختلالاتندن و آنلرك نتایجندن صوکرا مصارفك دخی تحت مراقبه‌یه وضعی وبالخاصه خزینهٔ خاصه ایله مصارف عمومیهٔ دولتك تفریقی اصولی برقاعدهٔ متخذه شکلنی آلمشدر . استقراضه مأذونیتی تضمن ایدن پارلمنتو مقرراتنك ده ماهیت تشریعیه‌یی حائز اولوب اولمدیغی جای تردد و استقراض عقدی دها زیاده امور اداره‌دن معدوددر . بونك کبی دها پك چوق اداری نظامات واردرکه قوهٔ تشریعیه‌دن کچبور .

الحاصل ، پارلمنتو حکومتك بالجمله افعال واجرا آتنه بالواسطه مداخله ایدییور وبوتون بواجرا آت آنك مراقبه‌سیله وقوعه کلیور .

۱۷۸. امریقاده موازنهٔ قوی — قوتلر اره‌سنده صیق برتفریق یاپمنك بادیٔ تشوش و اختلال اولدیغنه دائر فرانسه تاریخنده پك چوق مثالر واردر . دیرمکتوار دوری تفریق قوی قاعده‌سنه الکزیاده رعایتکار برقانون اساسی تنظیم ایتمش ایدی ۱۸٤۸ ده‌کی فرانسه قانون اساسیسی دخی قوهٔ اجرائیه ایله قوهٔ تشریعیه اره‌سنده تماس وحلول متقابل احتمالاتنی مهما امکن تنقیص ایتمش ایدی. فقط هر ایکی شکل حکومتك تغلبلر واختلالر ایله معلول اولدیغی معلومدر. بونکله برابر تفریق قوایه بوتون نتایج حقوقیه‌سیله برابر پك چوق طرفدارلر موجوددر وبونلر متحدهٔ امریقاده موجود شکل حکومتی مثال کوستریورلر .

فی الحقیقه متحدهٔ امریقا قانون اساسیسی انکلتره‌نك ۱۸ نجی عصرده‌کی تعاملات مشروطیتی تقلید ومونتسکیونك افکارینه اتباع ایدیلدرك تنظیم

Digitized by Microsoft®

پارلمنتونك منحصراً امور تشریعیه ایله وحکومتك منحصراً امور اجرائیه ایله اشتغال ایتمدیکنه‌پك چوق مثاللر ایراد اولونه بیلیر : پارلمنتو قوهٔ تشریعیه‌ایکن هر وقت قانون تکلیف ایتمز بعضاً تکلیف ایدر فقط دائما قانونی تصدیق وبو بابده رأیی اعطا ایدر حکومت ایسه قانونلری تکلیف ایتمکله ، آنلرك لایحه‌سنی تنظیم ایتمکله ، مذاکره‌لرنده حاضر بولونمکله ، تصدیق واعلانلرینی احرا ایتمکله امور تشریعیه‌یه اشتراك ایتمش اولیور .

حکومت بعضاً بوس‌بوتون صفت تشریعیه اکتساب ایدر . فی‌الحقیقه بعض امرنامه وتعلیماتنامه‌لر ، بعض نظامنامه‌لر یاپارکه هیچ بری پارلمنتویه اوغرامازلر ، بونکله برابر بونظامنامه‌لرك عضیلرینك دائرهٔ تأثیری واسع اوله‌بیلیر .

پارلمنتویه کلنجه ، اوده قوهٔ اجرائیه‌یه اشتراك ایدر . فرضا بعض تدابیر اتخاذ ایدرکه امور تشریعیه ایله هیچ مناسبتی یوقدر . ازجمله‌بودجه . واقعابودجه‌نك واردات قسمنده‌بردرجه‌یه قدر ماهیت تشریعیه واردر . ایسترسه‌بوواردات ، واردات‌جدیده تدارك وتحمیلی شکلنی حائز اولسون ، ایسترسه‌کی واردانی ابقا وادامه طرزنده بولنسون [*] انجق مصارف عمومیه‌یی تعیین‌ایدن مبالغك ودوائر مختلفه‌یه عائد مصارف مختلفه‌نك ماهیت تشریعیه‌یی حائز اولوب اولمدیغی جای تأملدر .

---

[*] مع مافیه قانونلرك ماهیتنی ایضاح ایده‌جکمز زمان بوبحثی دها زیاده تدقیق ایده‌جکز .

Digitized by Microsoft®

بو اعتراضك قوتى غير منكر اولمقله برابر بعض جهتلرده فعلياتك مهم بر تأثير اجرا ايتمش اولديغنى بيان اقتضا ايدر . فضله اولهرق بالاده‌كى نظريه‌نك لب وروحى يىنه حقيقتدر . بوراده ظرف وشكله عائد بعض تعديلات ضروريه اجرا اولونويور. قانون تنظيمى حقى اساساً قوهٔ تشريعيه‌دەدر . بعضاً فرعى اولهرق قوهٔ اجرائيه مداخله‌ايدر . قوهٔ اجرائيه حقندەده ، عينى صورتله ايضاحات ويريله‌بيلير .

انكلتره‌نك قديم قاعدهٔ حقوقيه‌سى ، يعنى پارلمنتونك براولوب مقام حكمداريى، لوردلر مجلسنى وعوام قاره‌سنى بو وحدت ايچنده جمع ايتمسى نظريه‌سى ايشته بو صورتله اصول مشروطيت مطلقه روحنه توافق ايتمش اوليور .

مع مافيه شو مقدمه‌دن اكلاشلمسون كه ؛ حكومت وپارلمنتو عينى درجه‌ده امور حكومته مشاركت ايده‌جكدر. پارلمنتو وحكومتك عناصر تشكيليه‌لرى باشقه باشقه شيلر اولديغندن امور دولته ايستر ايسته‌مز ، باشقه باشقه اشكالده اشتراك ايدرلر . ديكر طرفدن دولتك افعال ووظائفى متنوع ومتعدد اولديغندن بوافعال ووظائفك طرز اجراسى بربرندن پك آيريدر .

شواعتباره كوره تفريق قوا تعبيرنى صورت مطلقه‌ده قبول ايتمسه‌ك بيله هيچ اولمازسه توزيع وتقسيم وظائف تعبيرنى ، دها دوغريسى افعال وامور دولتك اجراسنه اشترا كك تنوعنى قبول ايده‌بيلرز .

Digitized by Microsoft®

وانتظام سياسى شكلنى ارائه ايتدكلرندن بوده اوراده اصول مشروطيتك حقيله بردوام اولمسنه سبب اوليور .

قرال ايسه ظن عمومى خلافنده اولهرق صرف سوسدن بر شكل وتكلف مراسمپرويدن عبارت دكلدر . او مهم برقوة فكريه ومعنويه‌يى تمثيل ايدر . فضله اولهرق انكليز اهاليسنك حالت روحيه‌سنى ومقام قرالى‌يه اولان ارتباط شديدينى نظر اعتباره آلمليدر . انكليز وطننك عظمت وحياتى عوام نظرنده تمثيل ايدن قرالدر .

(٢) شرط . ـ اصول مشروطيت مطلقه‌نك دوامى ايچون ايكنجى شرط ؛ بالاده ايضاح ايتديكمز ايكى ركن قوتك پارلمنتو وحكومتك امور دولته متساوياً اشتراك ايتملريدركه بوده ذاتاً برنجى شرطك نتيجهٔ طبيعيه‌سيدر .

ايشته بوراده تفريق قوا بحثنه پك مناقض بر دعوا درميان ايتمش اوليورز . قوتلر تفريق ايديلنجه امور حكومته كيمك اشترا كه حقى وار ايسه يالكز اونك اشتراك ايتمسى ايجاب ايدر . بناءً عليه قوهٔ اجرائيه رئيسى اولان حكمدار و آنك نصب وتعيين ايتديكى كيمسه‌لردن باشقه‌سى ايشه قاريشيرسه مشاكله ومعارضه حاصل اولور .

كذلك قوهٔ تشريعيه وقانونيه‌ده منحصراً پارلمنتونك يدنده بولنمليدر وشو تقديرده قوهٔ اجرائيه‌نك لايحه تنظيم ايتمك ، قانونلرى مدافعه ايتمك كبى امور تشريعيه‌يه تعلق ايدن خصوصاتدن اجتناب ايتمسى مقتضيدر .

Digitized by Microsoft®

بر وضعیتده‌در. ١٨٧٥ تاریخلی قانون‌اساسی موجبنجه فرانسه پارلمنتوسی بری دوغریدن دوغری‌یه‌دیکری ایکی درجه‌اوزرینه‌منتخب ایکی مجلسدن مرکبدر . ایکی مجلسك یانی باشده برئیس جمهور واردرکه بومجلسلر طرفندن تعیین‌اولنیور. ومحضا بوسبب کندیسنی ایکی مجلسه قارشومتدنی برموقعه القا ایدییور. احتمال که برئیس‌حکومت کندی‌نفوذ شخصیسی، اقتدار وفضل وکمالیله موقع متدنیسنی یوکسلده بیلیر . فقط بوترفع شخصیدر بناءً علیه استثنائیدر وقانونی اوله‌ماز وایشته بوندن‌دولایدرکه فرانسه‌ده اصول مشروطیت مطلقه واردر فقط افراطدرجه‌یی بولمشدر. پارلمنتو یاواش یاواش متحکمانه برموقع اخذ ایدییور و ١٨٧٥ قانونك آرزو ومقصدینی فعلاً تجاوز ایدییور .

فرانسه‌ده مشروطیت مطلقه اصولنك اك زیاده توازن ایله جریانی ١٨٣٠ ایله ١٨٤٨ آره‌سنه مصادف اولدیغی مؤلفلرجه روایت وادعا اولونمقده‌در .

انکلتره‌ده مشروطیت مطلقه تماماً موجود فرض ایدیله بیلیر . زیرا قرال وپارلمنتو عینی بر عضو سیاسینك اجزای متساویه‌سندن عدایدیلیورلر . حاکمیت ملیه‌نك قرال وپارلمنتوده متمرکز بولوندیغنی اوله سویلمش ایدك بونلرك نفوذ وصیتلری متساویدر . عادتا یکدیکریله محاربه ومصالحه وعقد معاهده ایتمش ایکی قوت جالنده اولدقلری تاریخاً معلومدر ذاتاً هر ایکی قوتك داخل مملکتده‌کی استناد کاهلری مساویدر . پارلمنتو وقتیله‌دهازیاده زادکان‌صنفنی تمثیل ایتمکده ایکن ١٨٣٢ و ١٨٨٤ ده انتخابات اصلاحاتندن بری عوامده تماماً انتخاباته اشتراك ایتمکده‌در ذاتاً عوامده خواصده فوق‌العاده بر انضباط

Digitized by Microsoft®

ایفا ایدر وفورطنه والکتریق بطاریه‌لرینك بوشانمسنی تأمین ایدر . عادتا بر سیر صاعقه مقاومنده‌در .

(۱) شرط . — اصول مشروطیت مطلقه‌نك حال طبیعی وانتظامده بولونه‌بیلمسی وایشلیه بیلمسی ایچون برنجی شرط ؛ پارلمنتو وحکومتك مصدرومنشألری نه‌اولورسه اولسون ، نفوذ وصیت وشهرتجه مساوی اولملریدر . اکر پارلمنتو ، لسبب من‌الاسباب قوهٔ اجرائیه‌یه ، قوهٔ اجرائیه‌یی نفسنده جمع وتشخیص ایدن ذاته نظراً حال تدنیده بولنور ایسه موازنه درعقب بوزولور واصول مشروطیت یرینه رئیس حکومتك تحکم وتغلبی قائم اولور .

فرانسه‌ده ۱۸۴۸ قانونی بومدعایه‌بك صریح ومقنع برمثالدر . بوقانون موجبنجه رئیس حکومت آرای عمومیه ایله دوغریدن دوغریه انتخاب اولونیور . مجلس مبعوثانده واقعا آرای عمومیه ایله انتخاب ایدیلیور . فقط ریاست شخص واحددن عبارت اولدیغندن وحدتی وبناءً علیه‌قوت ونفوذینی تماماً محافظه ایتدیکی حالده پارلمنتو فرقه‌لرله متشتت ومنقسم بولنمقده‌در . مجلسده متجانس برا کثریت یوقدر . ارهصره موقت بعض اتفاقلرله فرقه‌لر بعض صناعی اکثریتلر احداث‌ایدییورلر . بوکا ریاست جمهوریه‌یه کچیرلن لوئی ناپولیونك ، نامنده‌کی جاذبه وقوهٔ تسخیریه انضمام ایدنجه موازنه‌نك پایدار اولهمیه‌جعی طبیعی ایدی . نتیجه‌کیم ؛ ۱۸۵۱ کانون اولنك برنده اوچنجی ناپولیون برضربهٔ تغلب اجرا ایده‌رك اعضای مجلسك ایلری کلنلرینی توقیف وتغریب و انتخابات جدیده وآرای عمومیه ایله نفسنی ایمپراطور اولهرق اعلان ایتمشدر .

شمدی‌فرانسه رئیس حکومتی ۱۸۴۸ ده‌کی رئیس جمهورك‌منکوسی

Digitized by Microsoft®

فعلیه‌یه اولان میلی اصول مذکوره‌نك تدریجاً یرلشمسنه ونهایت همان بوتون اوروپایی استیلا ایتمسنه سبب اولمشدر .

معمافیه متحدهٔ امریقاده ، اسویچره‌ده، امریقای وسطی وجنوبیده بواصول‌هنوز محل تطبیق بوله‌مدیغی کبی المانیاده دخی شکل اداره الآن اصول مشروطیت مقیددن قورتولاماماش ، روسیه پارلمنتونك ایلك شدت وجلادتنه رغماً ینه قوهٔ اجرائیه تفوق تام حالنده قالمشدر .

اصول مشروطیت مطلقه ، بدایتده یالکز اصول مشروطیت مقیده‌یی تعدیل ایدر ظن اولنمش ایسه‌ده بالآخره جمهوریتلرك وازجمله فرانسه جمهوریتنك دخی بواصوله انقیاددن باشقه چاره کورمدیکی اکلاشلمشدر .

۱۷۷ قوانك اوچ شرطی — اصول مشروطیت مطلقه‌نك شرائطی:(۱)ایکی قوتك، ایکی اورغانك مساوات تامه‌سی؛ (۲)دولتك فعالیتنه کمال صمیمیت ومساوات ایله اشتراکلری (۳) یکدیکرینك حدودینی تعیین ایچون بربرلری اوزرینه متساویاً اجرای تأثیر ایتملریدر، پارلمنتو وحکومتك تعاون واشتراك فعلیلری ، متقابلاً بربرلرینه‌تأثیراتده بولنملری پولتیقه آلتنك‌اك‌مهم وروحلی زنبرکی بولنان قابینه ، یعنی هیئت وکلا واسطه‌سیله وقوعه کلیر .

قابینه ایکی قوتك خط وصلیدر .بعضاً ایکی قوت آره‌سنده مدهش کرکینلك حاصل اولور . قابینه الکتریق پیلی خدمتی

Digitized by Microsoft®

مشروطیت مقیده‌ده مسئولیت حکمداره قارشودر .

عینی اساسلرك نتایج طبیعیه‌سندن اولمق اوزره اصول مشروطیت مطلقه‌ده ناظرلر یکدیکرینك متکافلاً مسئولی اولمق و بناءً علیه متجانس بولونمق لازم کلیر ایکن اصول مشروطیت مقیده‌ده بوشرطه دائما رعایت ایدلمك مجبوری دکلدر . باش وکیلك سقوطی عموم نظارك سقوطنی انتاج ایتمز . وناظرلرك عینی برپارتی یه منسوبیتلری شرط دکلدر .

الحاصل اصول مشروطیت مطلقه‌ده فرقه حیاتی حیات عمومیه‌نك بر ناظمی ایکن اصول مشروطیت مقیده‌ده فرقه‌لرك قوهٔ اجرائیه‌یی تولید ایتمکده‌کی خاصه‌لری اودرجه حائز تأثیر دکلدر .

نظریات وتجارب کوستریبورکه؛ قوهٔ تشریعیه وقوهٔ اجرائیه آره‌سنده حصول توازنه اصول مشروطیت مطلقه دها زیاده خادمدر . واقعا بواصولی میدانه وضع ایدن شی نظریات فنیه دکلدر ؛ هیچ بر مؤلف چیقوب ده بونی، قبل الوقوع تصور وتکلیف ایتمش دکلدر . مؤلفلر بالعکس بونی بعدالوقوع تدقیق ایده‌رك بوندن احکام استخراج ایتمشلر . برتفصیل ایضاح ایده‌جکمز بوطرز اداره صرف تاریخك ، فعلیاتك ، تجارب متعدده‌نك محصول معقولی وثمرهٔ تکاملیدر . بالخاصه ، انکلیز قومنك فعلیات وحقیقیات

---

٩٧ رأی مخالفه و ٤٣ رأی مجتنبه قارشو ٢١٣ رأی ایله عدم اعتماد بیان ایدلدیکی حالده باش وکیلك موقع قانونیسی متزلزل اولامشدر .

Digitized by Microsoft®

بو تفریق بعض نتایج تولید ایدر. برنجیسنده حکمدارانحق مأذون اولدیغی دائره‌ده حرکته قادردر بودائره خارجنده نه‌قدر صلاحیتلر وارسه آنلری استعماله اهل‌اولان ملتدر. ایکنجیسنده ایسه مأذونیت مطلقه حکمدارده‌در، ملت یالکز مأذون اولدیغی مقداره صلاحیتلره مالکدر. بناءً علیه ملتك ویا انك وکیلی اولان مجلسك قانون‌اساسیده تعدادوتصریح اولونان صلاحیتلردن فضله‌سنی استعمال ایتمسنه حقی یوقدر. [۱۳نجی مبحثه مراجعت]

بو ایکی‌اصول مشروطیتك اساسلری بروجه‌بالا فرقلی‌اولدیغی کبی شکل وجهت تطبیقیه‌لری دخی فرقلیدر.

اصول مشروطیت مطلقه‌ده هیئت وکلانك فعلاً پارلمنتویه تابعیتی اصول مشروطیت مقیده‌دن زیاده‌در. بالواسطه نصب دیمك اولان اعتماد، بالواسطه عزل دیمك اولان عدم اعتماد اساسلری اصول مشروطیت‌مطلقه ایجاباتندن اولدیغی‌حالده‌اصول مشروطیت مقیده‌ده وکلا هم نظریاتجه وهم فعلیاتجه حکمداره مربوطدرلر بناءً علیه مجلسلرك اعتمادوعدم اعتمادلری قابینه‌لرك حیات وبقالرینه تأثیرات مهمه ومؤثره اجرا ایده‌مز. حکمدار مجلسك معتمدی اولان بر هیئت وکلایی عزل، بالعکس معتمدی اولمیان بر هیئت وکلایی ابقا ایده‌بیلیر. [*]

اصول مشروطیت مطلقه‌ده مسئولیت پارلمنتویه، اصول

[*] اصول مشروطیت مقیده‌یه تابع‌اولان‌المانیاده ۱۹۱۳ سنه‌سی نیسانك ۳۰ نده لهلیلرك‌حقوق تصرفیه‌سنه‌متعلق‌برمسئله مناسبتیله‌باش‌وکیله

Digitized by Microsoft®

تعاملات وعادات وقواعدك اساسلرینی تشکیل ایدن موازنه قانونلرینی مهماامکن ایضاح ایتمکله اصول مشروطیت مقیده‌یه متعلق توازن اصوللرینی ذکر وتفصیل ایتمش اوله‌جغز . فقط اصول مشروطیت مطلقه‌نك بوتوازن قانونلرینی تعداد ایتمه‌دن اول اصول مشروطیت مطلقه ومقیده اره‌سنده کوزه چارپان ازچوق عمومی فرقلری تلخیص ایده‌جکز :

اصول مشروطیت مطلقه‌ده [*] حاکمیت اساساً ملتده موجود فرض اولونور شو قدرکه ملت بعض اسباب والجاآت طولایسیله قوهٔ اجرائیه‌رئیسی اولان حکمداری بعض قیود وشروط دائره‌سنده (بو قید ومشروط از چوق واسع ویاطار اوله‌بیلیر) بو حاکمیته تشریك ایدر . حق ملت اصل حق حکمدار فرعدر .

ملت حکمداری تشریك ایتدیکی کبی حکمدارك منسوب اولدیغی خاندانی‌ده حاکمیتك اجراسنه شریك قیلار . بونی بعض تعاملات موجبنجه یاپه‌بیله‌جکی کبی مقاوله ماهیتی حائز بر قانون اساسی ایله‌ده یاپار . بلجیقانك ١٨٣١ قانون اساسیسنده اولدیغی کبی .

اصول مشروطیت مقیده‌ده قوت وسلطنتك، حاکمیت وحقك منبعی مقام حکمداری اولدیغی فرض اولونور ، حکمدار ملتی ایستدیکی قیود وشروط دائره‌سنده امور حکومته تشریك ایدر . حکمدار اصل ملت فرع اولور .

---

[*] بوکا اصول مشروطیت نامه‌ودیکرینه اصول مشروطیت ناقصه‌ده دیه بیلیرز .

Digitized by Microsoft®

ایدی فقط بوشکل حکومت فرانسه‌یی مزعج ومخرب صارصینتلردن قورتاره‌مدی .

موازنه قواعدینی قوانین اساسیه وتعاملات مشروطیته وضع ایتمك ایچون‌او مملکتده حکمران‌اولان قوتلرك درینلکنی‌اولچمك لازمدر . او حالده بر مملکتـده خاندان حکمدارینـك ، قوهٔ عسکریه‌نك ، قوهٔعدلیه‌نك ، افکارملیه وعمومیه‌نك ، مطبوعاتك طبقات مختلفهٔ‌خلقك حیات‌مملکته‌اولان تأثیراتی‌لایقیله اکلاشیلمدن جف‌القلم بر قاعدهٔ عمومیه وقطعیه وضع‌ایتمکه‌امکان یوقدر .

١٧٦ اصول مشروطیت مطلقه ومقیده .— یالکز شـمدی حکمدارایله اراده اولونان اکثرممالکده اشکال‌موازنه باشلیجه‌ایکی طرزه‌ارجاع‌اولونمش وبوایکی‌طرز همان‌هرمملکتـه‌جزؤی‌فرقلردن صرف نظر ـ اویغون کلمکه باشلامشدر . بو ایکی طرزی اصول مشروطیت‌مقیده(Régime Cosntitutionnel) واصول‌مشروطیت مطلقه(Régime parlementaire عنوانی ایله‌یاد ایده‌بیلیرز .

انجق حال حاضرده افکار عمومیه‌نك یوماًفیوماً ترقی‌ایتمسی، ممکن مرتبه فضله طبقات خلقك امور حکومته اشـتراك حقنی اکتساب ایلمسی ، آرای عمومیه اصولنك تعمم ایلمسی ودها پك چوق عوامل اصـول مشروطیت مطلقه‌یی اصول مشروطیتك متمم وذیل طبیعیسی حالنه افراغ ایتمش‌در. ایکنجی اصول خلقك عادتا دوچار جبر وتضییق اولمرق برنجی‌یه طوغری تدریجـاً ایلریله‌یور؛ ایشته اونك ایچون‌بزده‌اصول مشروطیت مطلقه‌دینیلن

Digitized by Microsoft®

منافع عمومیه یه موافقدر . وبونك بویله اولدیغی تجربه ده ثابتدر؛ آنجق شو ایکی قوت اره سنده کی مناسبات ده ممکن اولدیغی قدر دقیق صورتده تعیین وتصریح اولنماز ، اره ده کی تماس و ارتباط نقطه لری براصول وقاعده یه تابع قیلنمز ایسه توازن یرینه تصادم حاصل اولمش وناگهظهور تغلب وتجبر حرکاتنه واختلالاته میدان ویرلمش اولور ، بونی ده تجربه مع زیادهٔ اثبات ایلمشدر .

بو نقطه حقنده لایتغیر بر دستور وضعی جداً مشکلدر . بر دولتك فعال قوتلرینی غایت صحیح بر ترازو ایله طارتوب قوهٔ اجرائیه یه اصابت ایدن حصه شودر، قوهٔ تشریعیه یه اصابت ایدن حصه ده شودر دیه بر تقسیم عادلانه ومتوازن یاپمغه مؤلفین وواضع قانونلر تمامیله موفق اولهمامشلردر ترازوی هر مملکته واقلیمه کوره دکیشدیرمك ممکن اولدیغی کبی زمانك ترقیاتنه کوره عینی مملکتده مختلف عصرلر وزمانلرده تبدیل ایتمك دخی ممکندر . امریقاده جاری اولان شکل موازنه فرانسه ده تطبیق اولونسه قوهٔ اجرائیه وتشریعیه اره سنده مصادمه کسیك اولماز اسویچره ده کی شکل موازنه ینه فرانسه ده تطبیق اولونسه قوهٔ تشریعیه نك آثار شیه سائق اولان تحکم واستبدادینه نهایت کلمز فرانسه قونوانسیون دورنده اسویچره اصول حاضره سنه از چوق یقین بر شکل حکومته مالك ایدی فقط بو شکلك تطبیقی ندامتی موجب اولدی. کذلك دیرکتوار زمانننده امریقا شکلنه یقین بر تفریق قاعده سی جاری

Digitized by Microsoft®

قانتونلرده هیئات اجرائیه‌نك مشاغلنه کلنجه؛ بوده کرك اداره اولونان یرلرك کوچکلکی وکرك بوکوچوك یرلرده بیله اهالینك ناحیه ، بلدیه وسائر تشکیلات سبیله امور حکومتی طوغریدن طوغری یه رؤیتده‌کی فضله استعدادی سبیله محدوددر وبناءً علیه اوراده‌ده قوهٔ اجرائیه‌نك قوهٔ تشریعیه‌یه تماماً تابع اولمسی محاذیر تولید ایتمه‌یور .

۱۷۵ توازن قوانك ماهیتی. — ایکنجی شقه نظراً حکومت وآنك مأمورلری ساده‌جه پارلمنتونك اوامرینی تلقی واجرا ایدنلردن عبارت اولمیور. حکومت‌ده آیریجه برر کن قوت عد اولونیور، یعنی حاکمیت ملیه‌یی توصیف ایدن صفات ثلاثه‌دن (تشریعیه ، اجرائیه، عدلیه) برینی ابراز ایتمش اولیور. اوتقدیرده ایکی قوت؛ قوهٔ تشریعیه ایله قوهٔ اجرائیه قارشیلقلی اخذ موقع ایتمش بولونیورلر . حاکمیت ملیه‌نك اوچه تقسیمی حقنده‌کی نظریاتك نه درجه موافق صواب اولدیغنی بوراده تعیین ایده‌جك دکلز . تفریق قوا بحثی بوبابده‌کی مناقشات حقنده ایجاب ایدن فکری ویرر . یالکز فعلیات دائره‌سنده نظر دقتی جلب ایدن برنقطه‌وار درکه اوده بتون قوت یالکز براورغانده، برر کن دولتده تمرکز وتقرر ایتمش اولور ایسه نتیجه‌سی بالضروره ادارهٔ کیفیه‌یه ، استبداد وتحکمه منتهی اولور .

شوحالده قوهٔ عدلیه بحثنی بورایه درج ایتمکدن صرف نظرله دیرزکه ؛ توازن قوانك حصولی ایچون قوتلری همان مساوی دینیله‌جك درجه‌ده ایکی رکن حاکمیتك قارشیلقلی اخذ موقع ایتمسی

Digitized by Microsoft®

مرکزیه‌نك مجلس وکلاسنده‌ده تصادف ایدیلیور . رادیقالر ایله محافظه‌کار لیبرالر علی‌الاکثر رأس کارده‌بولنیور . مجلس‌وکلانك اکثریتی آراسنك مجلس ملینك اکثریت آراسنه توافق ایتمسی‌ده شرط دکلدر ؛ مجلس ملینك اکثریتی رادیقال اعضاسندن ترکب ایتمش ایکن ١٨٧٦ دن ١٨٨٢ سنه‌سنه قدر هیئت وکلایی تشکیل ایدن یدی ذاتك دردی لیبرال ویالکز اوچی رادیقال ایدی .

بوقدر تضادلری یالکز اسویچره اهالیسنك مونس اولمسی ، پارتیزانلقدن خوشلانمامسی ، حتی‌هرهانکی فرقه‌یه منسوب رجالك مسلك سیاسیسنه دکل اقتدار ذاتیسنه رعایتکار بولونمسی کبی اسباب ایله ایضاح ایتمك کافی دکلدر . باشقه‌هرهانکی برمملکتده اولسه نتایج فجیعه ویره‌جکنه شبهه اولمیان‌بو اصولك اسویچره‌ده بالعکس حضور وترقی وعمرانی انتاج ایتمسی اسویچره اهالیسنك بالاده‌کی اخلاقندن نشأت ایتدیکی کبی اسویچره‌نك وضعیتندن وتشکیلات سیاسیه‌سندن‌ده‌ایلری کلهبیلیر . بی‌طرفانی تأمین‌ایدلمش اسویچره کبی بر مملکتده قوهٔ اجرائیه‌نك وظیفه‌سی ساده‌لشیر . الکمهم غوائلدن اولان مناسبات خارجیه‌وامنیت واسایش خارجی اهمیتی غائب ایدر . قوانینك تطبیقندن متولد مشاغل داخلیه‌یه کلنجه هر قانتونك آیری بر حکومته مالك اولمسی بو مشغله‌یی‌ده خیلی تنقیص ایتمکده‌در . بو صورتله مرکزی حکومتك النده‌کی ایشلر ذاتاً آزالدیغی ایچون سوء استعمالات وبناءً علیه تشوشات وتصادمات احتمالاتی مقدار اقلیسنه اینیور .

Digitized by Microsoft®

ومعارضه‌ایدرلر. هیئت اجرائیه‌اعضاسنك تکلیفلری رداولوندیغی تقدیرده چکیلمدکلرینی بیانه لزوم‌یوقدر. کذلك نه‌هیئت وکلانك ونه‌ده‌رئیسنك ـ که عینی‌زمانده عموم اسویچره‌رئیس جمهوریدر ـ وه‌توحقلری ، مجلسی‌فسخه صلاحیتلری ، مجلسك تمدید ویاتنقیص مدتی ایچون رأیلری یوقدر .

کرك قانتونلرده وکرك حکومت مرکزیه‌ده حکومتك مطلقا برفرقه‌یه متسوب اولمسی وبرفرقه‌نك پروغرامنی تطبیقه مأمور اولمسی‌ده‌لازم‌دکلدر. اهالی‌مونس‌وسیاسی کورولتیلردن‌وفرقه‌جیلك حیاتیندن متنفر وباخصوص مختلف‌مقاصد اصلاحاتجویانه‌یی تألیف وتوحیده متمایل ومستعد اولدیغی ایچون عینی برهیئت اجرائیه‌ده متخالف افکار سیاسیه اصحابنك وجودینی حیرتله تلقی ایتمز وبوصورتله هیئت وکلانك متجانس اولمسنه حاجت یوقدر اقلیتده قالان فرقه‌لرك‌هیئت اجرائیه‌ده‌برمقام صاحبی‌اولمری عادت‌حکمنه کیرمشدر . حتی برن و ارغووی قانتونلرنده مجبوریت قانونیه تحتنده‌در . قانتونلرده ، ایستر مجلس ، ایستر اهالی‌هیئت وکلایی انتخاب ایتسون مجانست اعتباریله نتیجه بردر هر ایکی نتیجهٔ انتخابده متخالف فرقه‌لر اعضاسنك عین بر هیئت وکلاده اخذ موقع ایتدکلری کوریلور و ایشته بوندن طولایی انتخابات نسبیه بعض احواله یالکز قوهٔ تشریعیه‌یه دکل‌قوهٔ اجرائیه‌یه‌ده تطبیق اولونه بیلیور .

قانتونلرك هیئت اجرائیه‌لرنده مشهود اولان‌بوحاله حکومت

Digitized by Microsoft®

اعضاسندن اولهمازلر، مجلسه حق دخوللری واردر، مذاکرات قانونیه یه اشتراك ایده بیلیرلر . قانون تکلیف وقانونلر حقنده راپور تنظیم ایده بیلیر، مجلسله حال اختلافده اولورلرسه استعفایه مجبور دکلدرلر .

ناظرلری طوغریدن طوغری یه اهالی طرفندن انتخاب اولنان قانتونلرك اوچنده اهالینك قوهٔ اجرائیه یی ده فسخ، یعنی عزل ایتمکه حقی واردر . بونك ایچون اهالینك برمقدار معینی طرفندن واقع اولان تکلیف رهفهرهندومده اولدیغی وجهله اهالینك تصدیقنه اقتران ایتملیدر .

حکومت مرکزیه یه کلنجه ؛ قوهٔ تشریعیه یی ترکیب ایدن ایکی مجلسك یانی باشنده برده (Conseil fédéral) نامیله برهیئت اجرائیه واردرکه اعضاسی بردائرهٔ نظارته مربوط وایکی مجلس طرفندن منتخبدر. واقعا بو هیئت اجرائیه نك هرسنه انتخابی تجدد ایدر بر رئیس ورئیس ثانیسی واردر فقط بونلرك ریاستی برعنواندن عبارتدر وریاست کندیلرینی منسوب اولدقلری نظارتدن فك ایتمز. هیئت اجرائیه اعضاسی مجلس خارجنده بولنان ذواتدن انتخاب اولونورلر مجلسه حق دخوللری وار، فقط رأی ویرمزلر. قانون تکلیف ایده بیلمك صلاحیتنه کلنجه اونی یالکز هیئتجه جائزدرلر فقط فعلیاتده هربری قانون حقنده آیری بر راپور تنظیم ومذاکراته اشتراك ایده بیلیر اودرجه ده که بعضاً برناظرك فکری دیکر ناظرك فکرینه مخالف چیقدیغی کبی بعضاًده ناظرلر یکدیکریله مناقشه

Digitized by Microsoft ®

بو صورتله بوتون قوای حکومتی انتخـا بکردەسی اولان مشهور قومیتەلرك یدنده تمرکز ایتدیرمکده ایدی .

١٧٤ اسویچرەده توازن قوی — شوصورتله برنجی تصور یالکز کتابدەوایکنجیسی دەیالکز قانوندەقالەرق تطبیق ایدیلەماەمشدر. معمافیه الیوم هیئت اجرائیەسی قوۀ تشریعیەسنه تماماً تابع ومنقاد برمملکت واردرکه اوراده بواصـولك تطبیقنه امکان بولونمشدر . اسویچره بو خصوصده براستثنا تشکیل ایدر. فی الحقیقه اسویچرەده جاری اولان شکل حکومتك باشقه مملکتلرده نظیری یوقدر . هیئت متحده شکلنده اولان بو حکومتك نه فرانسه کبی متمرکز ونەده هیئت متحدۀ شمالیه کبی متحد حکومتلره مشابهتی یوقدر. زیرده بحث ایدەجکمز اصول مشروطیت مطلقەیه تابع سائر مملکتلرده جاری اولان قابینه ، فرقه مسئولیت مشترکه وسـیاسیه اصوللری موجوداولمدیغی کبی هیئت وکلانك مجلس تشریعه کیرملرینه، قوانین تکلیف ایتملرینه مانع اولان وبناءً علیه تفریق قوایه دهـا زیاده رعایتکار بولنان متحدۀ امریقا اصولیدە اسویچرەده جای قبول کورمەمشدر .

اسویچرەده قانتونلرك ، عددلری ایجابنه کوره بش ، یدی ویاطقوزه بالغ اولان ناظرلری یاهیئت تشریعیه طرفندن ویا طقوز قانتونده اولدیغی وجهله طوغریدن طوغریدیه اهـالی طرفندن انتخـاب اولونورلر ومدت مأموریتلری علی الاکثر قوۀ تشریعیه اعضاسنك ختام مدتیله نتیجه لنیر کندیلری ناقابل عزلدرلر ومجلسك

Digitized by Microsoft®

اعضاسی کبی صفت نیابتی حائزدرلر . بوایکی نقطهٔ نظره کوره پارلمنتو ایله حکومتك یکدیکریله مناسبتی ، تأثیر ونفوذ متقابللری بالطبع دکیشیر . برنجی تقدیره کوره مشکل همان هیچ یوقدر حکومت وحکومت مأمورلری پارلمنتونك عادتا معیتی صاییلهرق پارلمنتو اوزرنده هیچ بر تأثیر اجرا ایدهمز . آنك فرضا مدت اجتماعیهسنی تأخیر ویا تعطیل ایلیهمزلر . هر حال وحرکتلرندن دولایی پارلمنتویه قارشومسئول اولورلر . پارلمنتو ایسه کندیلرینه نه وقت ایستر ایسه یول ویرر . بو اصول بوتون قوهٔ ملیهنك پارلمنتو یدنده تمرکز ایتمسنهمنجر اولور . روسو پارلمنتوی حذف ایدهرك بونظریهیی وضع ایتمك ایستهمش ، فرانسهده (مونتانیار)لر ایسه ۱۷۹۳ قانون اساسیسنده پارلمنتوی حذف ایتمکسزین بویله برقانون تنظیم ایتمشلردی . قوهٔ اجرائیهنك پارلمنتو طرفندن منتخب وپارلمنتویه تابع مأمورلردن مرکب اولمسنی متضمن مونتانیارلرك قانونون اساسیسی (۱۷۹۳) موجبنجه ۲٤ اعضادن مرکب برهیئت اجرائیه تشکیل اولونهجق ایدی . دهپارتمان انتخاب مجلسلری طرفندن بهر دهپارتمانه بر نامزد اصابت ایتمك اوزره ابراز اولونهجق اسامی جدولندن بالادهکی ۲٤ ذات انتخاب ایدیلهجك وبوصورتله تشکل ایدن هیئت اجرائیهنك نصفی هردورهٔ اجتماعیهنك صوك آیلری ظرفنده تجدید اولونهجق ایدی . مع مافیه بوقانون بیله تطبیق اولونهمامش و احوال فوقالعاده ظهورندن طولایی برحکومت اختلالیه تأسیس اولونمش ایدی . قونوانسیون مجلسی

Digitized by Microsoft®

استحصال ایتمکله برابردیکر طرفدن مؤثرات وخاطرات ماضیه‌دن اولان حکمدارلق مؤسسه‌سنی امور طبیعیه‌دن عد ایتمکده بأس کورمیور یاپه بیلدیکی برشی وار ایسه اوده حکمدارك صلاحیتی تحدید ایده‌رك انجق مشروط ومقید حکمدارلره رضا داده اولمسیدر . روح مسئله‌یی تعمیق و حکمدارلق ایله حاکمیت ملیه اره‌سنده تألیف بین‌ممکنمی‌در ؟ سؤال معما انکیزینی تحلیله آرتق لزوم کورمیور ، ایش یولنده کیتدکدن صوکره کیمسه‌یه فعلاً ضرری دوقونمایان عاداتی بوزمغه نه‌لزوم وار ؟ با خصوص‌که سی‌یه‌سك دیدیکی کبی حکمدارلر ایچون‌ده انتخاب اصولی وضع اولندیغی تقدیرده ظهوری ملحوظ اولان اعتشاشات وخیمه‌قوری نظریاتك کوشهٔ نسیانه آتلمسی انتاج ایدر .

پارلمنتو وحکومتك یکدیکریله مناسباتی

توازن قوی قاعده‌لری

۱۷۳ ایکی طرز حکومت : تابعیت ویا استقلال اساسلری . — دفعاتله بیان ایتمش اولدیغمز وجهله حکومته فعلاً اشتراك ایدن اداره آدملری تعبیر دیکرله قوهٔ اجرائیه مأمورلری یاروسونك نظریه‌سی موجبنجه اصل حاکمیت ملیه‌یی تمثیل ایدن پارلمنتونك ساده‌جه مأمورلری (Agent) در ویاخود قوهٔ اجرائیه‌دن آیری ومستقل برشکل وصفت قوت عد اولونه‌رق اك بویوك قوهٔ اجرائیه صاحبی اولان حکمدار وانك تمثیلی اولان وکلا ومأمورین اداره وسائره پارلمنتو

Digitized by Microsoft®

اولونويور . تاريخ واقعا برحق احداث ايتمز ، فقط احداث ايتديكى عادت ، بعضاً حقه غالب كلير .

اساساً مايعات ، جر اثقال ، جاذبهٔ ارضى قانونلريله حق اره‌سنده‌كى علاقه و مناسبت نه قدر غير معقول ايسه وقوعات تاريخيه‌نك مستند اولديغى قوانينىدن حقى توليد واخراج ايتمك‌ده اوقدر غير وارددر . حق، حريتك زاده‌سيدر يوقسه شئون مقدره‌نك دكل ... شئون تاريخيه وافعال بشريه‌نك توالىسيله تأكد ايدن احوالى برحق فرض ايتسه‌ك و مثلا حاكميت مليه فلسفهٔ حقوقيه‌سنك حكمدارلق حقيقت فعليه و تاريخيه‌سيله قابل توفيق اولديغنه قناعت ايتسه‌ك حقوق شخصيه‌نك مستند اولديغى دستورلرى‌ده كاملاً محو وافنا ايتمش، قوتى هرشيئه حاكم قيلمش اوله‌جغز . [*]

مع مافيه ، حقك بيله توالئ شئون وحادثاته كوره ظهور ايده بيله‌جكنى و تكامل تاريخى ايله حاصل اولان حاكميتك‌ده برحاكميت مشروعه اولديغنى ادعا ايدن اجتماعيون موجوددر .

معاملات بشريه‌يى حقه دكل ، حقى معاملات بشريه‌يه اسناد ايدن مسلكه نظراً آرتق سياسياتده ، حاكميت مليه مباحثنده حقوق طبيعيه آرامق عبثدر .

مجدداً حيات و استقلال بولان اقوامده نظريات جديدهٔ حاكميت تماميله اكلاشيله‌رق حكمدارلق مؤسسه‌سنه بعضاً لزوم كورولميور . فقط اقوام قديمه بر طرفدن كندى حقوقى تدريجاً

[*] [دولت وشخص بحثنه مراجعت]

Digitized by Microsoft®

دخی تشکیل ایتمکده اولدیغی اوجهده سویلنمش ایدی. حکومات اتحادیهده بو ایکی عنصر شخصی واجتماعیه بر عنصر دها منضم اولیورکه اوده حکومات صغیرهدر .

۱۷۲ حکمدارلق برحقیقت علمیه دکل برحقیقت تاریخیهدر . — بورایه قدرویردیکمز تفصیلاتهرغماً حاکمیت ملیه ایله حکمدارلق، حاکمیت ایله وراثت کبی افکار ارهسنده برطریق معقول تألیف و توفیق بولهمدق . مسئله ینه اویله معلقده قالیور . اکر منحصراً طریق نظریاتی تعقیب ایدر ایسهك ، پرنسیپلردن چیقمیهجق ایسهك بو معلقیتك الی نهایه دوام ایدهجکنه امین اولمليدر .

آنجق سیاسیاتده برده فعلیاتك ، تاریخك ، عادات قدیمهنك تأثیرات کلیهسی واردر . یالکز معاملات بشریهدهکل سیاسیاتك روحولبنده بیلهبعضاً عاداتوتعاملك قوتلیپارمغی ایشهقاریشیور! معاملاتده هرعادتی عقل و منطق دائرهسنه ارجاع ممکن اولمدیغی کبی ، سیاسیاتك ، باخصوص بویله بیکلرجه سنه دوام ایتمش مؤسساتنده عقل و منطقدن زیاده کورهنکك تأثیرینی تدقیق ایجاب ایدر .

حکمدارلق ، عصراً بعد عصر کوریله کوریله خلق بوکا اوقدر آلیشمش که شمدی بومؤسسهیی ـ وضع ایدیلن کافهٔ قیود ایله برابر ـ حقوق طبیعیه نتایجندن عد ایدر . حکمداردن محرومیت خلق نظرنده عادتا برحق طبیعیدن محرومیت کبی تلقی

Digitized by Microsoft®

فصل مخصوصنده عريض وعميق ويرمش ايدك . انجق موسيو ايسمه‌نك بوبابده شايان‌دقت برمطالعه‌سى واردر : (صحيفه ٢٥٢)

«حكومات متحده‌ده خصوصى حكومتلرك هريرنده بولنان افراد او خصوصى حكومتك حاكميتنه اشتراك ايتمكله برابر عموم هيئت متحده‌ده دخى حاكميته مشترك لر بوراده حكومات صغيره بينده حقيقى وتاريخى برمقاولهٔ اجتماعيه واردر وجمعيت جديدهٔ متحده شرائطى بونكله تعين ايلمشدر. حكومات خصوصيهٔ مختلفه بدايةً تمركز ايتمش بر حكومتده مذاب ومختلط بر حالده بولنمق يد اقتدارلرنده ايدى و او وقت برتك حاكميت حكمفرما اولمش اوله‌جق ايدى . ايمدى مقاولهٔ جديده‌لريله تأسيس ايتدكلرى جمعيته نظراً حائز اولدقلرى حاكميتك بر قسمنى تحديد وفضله‌سيچون اومقاوله‌دن مقدمكى حاكميتلرينى تماماً محافظه ايتمش اوله بيليرلر . »

ايسمه‌نك بورايه قدر سرد ايتديكمز نظريه‌سى ، بلا قيد وشرط قبول ايديله‌مز . جمعيت جديده حاكميتك برقسمنى تحديد وتنقيصه صلاحيتدار اوله‌ماز . چونكه حاكميتده تحديدات قبولى انقسامه اوغرامسى ايله مساويدر . حالبوكه حاكميت لايتجزادر . حقيقتده حاكميت اصليه ، حاكميت تامه حكومت مركزيه‌ده‌در . حاكميت‌مليه دينلان كليه‌يه افرادك شخصاً اشتراك ايتملرى انقسامه اوغرامسنى انتاج ايتميور ايسه بوراده‌ده كوچوك حكوماتك حاكميتده مشترك اولملرى حاكميتك پارچالانمسنى انتاج ايتميور . ذاتاً ، حاكميتى بالكز افراد دكل ، بعض هيئات اقتصاديه وعلميه

Digitized by Microsoft®

برلوردك انتخاب وتعیینده ایسه بوکبی اغتشاشاتدن هیچ قورقویه محل یوقدر . »

بو تفصیلاتده ، حکمدارلق وظیفه‌سیله حاکمیت ملیه قاعده‌سنك توفیقنده کوریلان مشکلاتی کوسترر . حکمدارلق ویا اصیلزاده‌لك ایله حاکمیت ملیه بینی تألیف ایچون دیکر بعض نظریه‌لر دوشونلمش ، فرضا : حاکمیتی یارچالامق وبو حاکمیتك بعض اوصافنی بتون ملتك عهده‌سنده ابقا ایتمکله برابر دیکر بعض اوصافك یالکز جهات اجرائیه‌سنی ، (Exercice) یعنی دکل ملکیتنی دخی حکمداره ویا صنف زادکانه تفویض ایتمك بو قبیل تصورلردندر . فقط او وقت ینه قارشومزده حاکمیتك غیر قابل ترك وفراغ اولدیغی دستوری چیقیور . کلی غیرقابل ترك اولان شیئك ، جزئی‌ده قابل ترك دکلدر . روصو حاکمیتك غیر قابل تقسیم اولدیغنی اعلان ایتمکله ایشته بونی قصد ایدیور . اوندن اول دیکر مؤلفلرده ، فقط بو غیر قابل تقسیم اولمق خاصه‌سنی حاکمیتی حکمدارده مجتمع فرض ایتدکلری زمان درمیان ایتمشلردی . حاکمیت ، غیر قابل تقسیم فرض اولنمدیغی تقدیرده نه کبی محاذیر ظهور ایده‌جکی اوجه‌بیان ایدلمش اولدیغندن تکرارینه محل یوقدر .

۱۷۱ حاکمیت ملیه وحکومات متحده . — مع مافیه بوراده بر سؤال وارد اولیور : داخلاً وحتی بعض خصوصاتده خارجاً مستقل حکوماتك اتحادندن حاصل اولان حکومات متحده ومتفقه‌ده حاکمیت ملیه انقسامه دوچار اولیورمی ؟ بوسؤالك جوابنی ده اوجه

Digitized by Microsoft®

ايمپراطورلق زمانندەكى اعيان مجالسى ، رەستوراسيونده ولوئى فليپ دورندەكى اعيان مجلسلرى بوقبيلدندر .

قانون اساسئ عثمانى موجبنجه دخى اعيان قيد حيات ايله تعيين اولونورلر . (معمافيه مجلس مبعوثانجه بو جهت تصديقه انتظاراً تعديل اولنمشدر) . فرانسەده صوك ١٨٧٥ قانون اساسيسنده بيله برحيات اولان اعياندن برقسمى قيد حيات ايله تعيين ايدلمكلر ايدىكه شمدى بونلردن كيمسه قالمامشدر . انكلتره‌ده لوردلرقارەسنك وكالت مليەصفتنى حائز اولوب اولمديغى پك چوق دفعەلر مناقشات و مباحثاتى انتاج ايلمشدر . [*]

انكلتره‌ده ، مبعوثان ايله اعيان ارەسنده نەوقت برقانون مهم حقنده جدى اختلافظهور ايدرسه اعيانك وضعيت حقوقيەسى مسئلەسى ميدانه چيقار . هومرول مسئلەسنده بوبحثتدقيق ايدلمش اولديغى كبى ١٩١٠ ده زادكانك املاكنه ويركو ضمائمى مناسبتيله تحدث ايدن بودجه نزاعنده دخى لوردلر حقنده شدتلى برهجوم واقع اولمشدر . معمافيه لوردلرك اك ضعيف نقطەسى ارەصره انتخابات عموميەيه ، يعنى ارادۀ مليەنك صدور وتظاهرينه معروض اولاملريدر وايشته بوضعفدركه پك چوق خصوصاتده بويون بوكوب مبعوثانك كنديلرينه كوندردكى قوانينى قبول ايتملرينه سبب اولبور .

(سيەس) ك وكالت مليۀ اعيان مسئلەسنده غايت معقول افاداتى وار . ديبوركه : « . . . اعيان مجالسى اعضاسنه وظائف تشريعيه وحتى عدليه ويرلمسى يوز سنه اولنه كلنجه‌يه قدر پك نافذ اولان فەئودالبته اصولنه حرمتدن بشقه برشى دكلدر . زيرا قراللغك ارثاً انتقالنه جواز ويريلور ايسه بونده هيچ اولمازسه قراللرى انتخاب اثناسنده ظهورى ملحوظ اولان اغتشاشاتى منع وبرطرف ايتمك كبى برمحسنات واردر .

[١١٤ نجى مبحثه مراجعت]

Digitized by Microsoft®

بیلیرکه بالواسطه اولمغله برابر حقیقی ومؤثردر. بومسئولیت ایسه محدودیت صلاحیت و وظیفه‌ده ، محدودیت مدت انتخابیه‌ده مندمجدر.

هرکیمکه، صلاحیتی برمدت معینه‌دن صوکرا ـ بومدت پك اوزون اولمامق شرطیله ـ ختام بولور وبعده وظیفه ومأموریتی تجدید ایدلمدیکی تقدیرده علی‌العاده افراد میانه داخل اولور کندینه تودیع ایدیلن قوتی سوء استعمال ایتمز وهرحالده سوء استعمال ایتسه دخی ازبرزمان ایچون ایدر. عزله معروضیتی غیرممکن اولان مأموریتلرك مدت محدوده ایله توجیهی حاکمیت ملیه‌نك یالکز طبیعی دکل ضروری برنتیجه‌سی عد اولنمایدر. بسیط وبونکله برابر اساسلی اولان بو قاعده‌نك مؤثر اوله بیلمسی ایچون بو قبیل مأموریتلرك موقت و معین بر زمان ایچون ـ وهر حالده بوتون حیات مدنی استیعاب ایده‌میه‌جك درجه‌ده ـ اولمسی لابددر. بونی ایسه یالکز مونارشی اصولی صورت مطلقه‌ده قبول ایدن حکومتلر دکل حکمدارلری انتخاب ایله تعیین ایدیلان جمهوریته شبیه مونارشیلر دخی تجویز ایتمز.

بو ایضاحات حاکمیت ملیه‌نك یالکز حکمدارلق وظیفه‌سیله دکل اصیلزاده‌لك اصولیله‌ده غیر قابل توفیق اولدیغنی کوسترر. بعض مؤلفلر ارثاً ویاقید حیات ایله حاکمیت ملیه قوتی اجرا و تنفیذه مأمور اولان کیمسه‌لرك (اکثر اعیان مجلسلری) علی‌العاده وکالت ملیه‌یی حائز اولدقلرینی ادعا ایدرلر. انکلتره‌نك لوردلر قاره‌سی، فرانسه‌نك برنجی وایکنجی

Digitized by Microsoft®

موجود اولمازسه بويله بر تأليف وتوازن ممكن اولهميه‌رق قواى متخالفه ومعكوسه بالضروره تصادم ايدر وبونلردن برى كنديسيله هم آهنك اولميان قواى سائره‌يى حذف والغايه‌وموازنه‌يى كندى لهنه تأسيسه غيرت ايدر.

حكومت واحد (مونارشى) ايله حاكميت مليه اساسلرينى تأليف ايچون سرد ايديلن نظريانك جمله‌سنده برچوروك نقطه وار : شويله‌كه حاكميت مليه يالكز بالجمله قوتلرك ملتدن صادر اولمسى وملتك تفويض ايتديكى شى‌يالكز بو حاكميتك اجراسنى متضمن دكلدر؛ بوقوتلرك ، بوحاكميتك تطبيقى وظيفه‌و مأموريتنى درعهده ايدنلرك بو وظيفه و مأموريتى صورت استعمالارندن مسئول اولمارينى دخى تضمن ايدر. بوبر كليهٔ متعارفه‌در. فى‌الحقيقه هرشخص روح واساسى كندى نفسنده، كندى ملكيتنده اولميان برحقى دكل، ديكرينه عائد واجراسى خصوصى كنديسنه مودوع برحقى ايفا واستعمال ايتديكى زمان‌صاحب اصلى‌يه‌حساب ويرمك مجبوريتنده‌در .

آنجق آتياً كوريله‌جكى وجهله حاكميتك اجراسى وكالتى تفوض ايدنلر حقنده عزل ويا تعقيبات جزائيه صورتيله قطعى وطوغريدن‌طوغرى‌يه‌مسئوليت‌طريقنه‌كيدلمسى‌يك‌چوق‌خصوصاتده غير قابل اجرا وحتى مضر اولويور :

فرضا، ملتك وكيللرى ايچون يالكز برمسئوليت موجود اوله

Digitized by Microsoft ®

تمثالی پارلمنتو اولدیغنی بیلیرلر . دها اوتهسنی تعمیق ایتمزلر . نظریات ایله فعلیاتی منطق دائره‌سنده تألیفه قالقشمازلر . هرحال وحرکتلرنده اولدیغی کبی بونده‌ده سوزدن زیاده ایشه باقارلر .

۱۷۰ بو بحثك چوروك نقطه‌سی . — حکمدارلق اصولیله حاکمیت ملیه اصولنی تألیفه قالقیشان قانونلرله نظریاتده مهم بر خطا ونقصان واردرکه عادتا بر تناقض تشکیل ایدر . بوراده تدقیق ایده‌جکمز بحث ، بر مملکتده جمهوریت اصولیمی یوقسه حکومت واحد اصولیمی جاری اولور ایسه حریت دها کوزل حکمفرما اولور ؟ ماده‌سی دکلدر، منحصراً فعلیاته متعلق اولان بو نقطه‌یی تاریخ دها کوزل تشریح ایدر . مع مافیه هیچ کیمسه ادعا ایده‌مزکه فرضا انکلتره‌ده افرادك آمریقادن‌دها آز حریتی واردر . بونکله برابر بو ایکی مملکتده شکل حکومت مختلفدر . بوراده تدقیق ایده‌جکمز تناقض شودر :

عینی بر قانون اساسی‌یه حاکمیت ملیه قاعده‌سنی وضع ایله برابر حکومت واحد اصولی ادخال اولنور ایسه بو ایکی قضیه یکدیکرینه معکوس اولور. بوراده ظن ایدلسونکه نزاع، برنزاع لفظیدر ویامسلك ونظریاتجه براختلافدر. مؤسسات سیاسیه‌نك‌ده افکار کبی منطقلری، معقولیتلری وار. بر محیطده‌که فکر محافظه کاری وعادتپرستی پك‌قوتلیدر اوراده مؤسسات سیاسیه‌یکدیکرینه معارض ومتناقض قواعد وغیر ثابت بر توازن حالنده بولونسه بیله یینه اوزون مدت پایدار اوله‌بیلر . آنجق بویله بر محیط

Digitized by Microsoft ®

هيچ بر وقتده ملتك صورت مطلقه‌ده بوحقه مالك اولديغنه مانع اولماز . خلع حقنده قيود وشرائط وضع ايدلمسى بوبابده‌كى حقك تنظيم وتسهيل جريانى وتشوشدن وجمعيتك تذبذبدن وقايه‌سى مقصدلرينه مستنددر . يوقسه حق خلع مطلقدر . ملت حاكميتى حكمداره تمليك ايتميور ، يالكز بعض وظائف اجرائيه‌يى ـ بر مأموره توديع ايدركى ـ توديع ايدييور. ذاتاً زيرده كوره‌جكمز وجهله مأموريت، مسؤليتى، حساب ويرمكى استلزام ايدروهر برشى كه مسؤليت وحساب ويرمسنى تضمن ايدر قيد حيات ايله اولهماز، موقتدر وبناءً عليه حكمدارلقده حد ذاتنده ، ارثى اولمق شويله طورسون قيد حيات ايله دخى اولهماز قيد حيات ايله وقوعى اصل دكل فرعدر، وبوندن دولايى دائما حكمدار قابل عزلدر .

١٦٩ انكليزلرك نقطهٔ نظرى . — انكلتره‌ده حكمدارلق حقنده فكر ونظر دها بشقه‌در. انكليزلر فعلياتنده شبهه يوقدركه حاكميت مليه‌يى رتبهٔ علياسنه ايصال ايتمشلر ، ملتى ملت اداره ايدييور فكرى هر كسك ذهننه يرلشمش وهر حالده اجراآت حكومت هپ بو فعليات دائره‌سنده‌در . بونكله برابر انكليزلر حكمدارلق اصولنى قبول ايتمشلر. واقعا پك اعلى بيليرلركه صوك سوز ارادهٔ مليه‌نكدر وقراليت انجق بو اراده‌نك وجوديله قائمدر . بونكله برابر قانونلرينه هيچ بر زمان حاكميت مليه لفظنى وضع ايتمش دكللردر . انكليزلر تكامل تاريخى‌يه تابع اولمقدن، فعلياته قاتيلمقدن باشقه برشى ياپمازلر . حاكميت‌مليه‌نك

Digitized by Microsoft®

بوندن ماعدا، روسونك توصيه‌سى وجهله ملت شكل حكومته الى نهايه مربوط قالمش اوليور وقانون اساسينك لدى الايجاب تعديلى ايچون پك چوق طريقلر كوسترىليور ايدى : قرالينك تأسيسنه متعلق مواد دخى تعديل اولونمق احتمالندن وارسته قاليورايدى واك زياده معقول بر نتيجه اولق اوزره تعديلاتك اجراسنه دائر مجلسجه اتخاذ اولنان مقررات، نه تصديق قرالى يه ونه‌ده قانون اساسى يى تنظيم ايدن مجلس تأسيساتك موافقتنه Constituante تابع دكل ايدى .

١٦٨ حق عزل وياخلع — بوراده حق عزله دائر اولان بحثك‌ده نظريات غربيه‌ده نظريات شرقيه‌يه نظراً ناقص اولديغنى بيانه حاجت كورميز . روسو ، حقيقته دها زياده تقرب ايده‌رك ملتك ، حكمدارى‌ده ، شكل اداره‌يى‌ده تغيير وتبديله صلاحيتى اولديغنى بيان ايده‌رك اصابت ايتمشدر .

آنجق نظرياته اك زياده توفيق ايدلمك ايستنيلان بالاده‌كى ١٧٩١ قانون اساسيسنده مع‌التأسف بوحقيقت كمال جسارتله درج اولونه‌ميه‌رق‌الاستيق‌وطولامباجلى طريقلر اختيارايدلمشدر .

برده ملتك حق خلعى واردر : واقعا حق خلع آنجق بعض شرائطك ظهورى عندنده ثابت اولونجه تقييد ايدلمش وبناءً عليه روسونك وضع ايتديكى اطلاقدن انحراف ايدلمش اوليور ؛ مع مافيه حقيقتده هر ايكى رأى بر برندن اوقدر متباعد دكلدر . حق خلعك آنجق بعض شرائطه تعليقاً استعمال ايديله‌بيلمسى

Digitized by Microsoft®

چوق حاوی بولونمقده‌در. بوقانونده قرال مملكتك مأمورلرندن بری ، مأمورلرك برنجیسی اولمق اوزره تصریح اولونیوردی . بوتون صلاحیتی قوهٔ اجرائیهٔ ملتی تلقی وتفوض ایتمکدن ویالکز تأخیر ایدیجی موقت بر حکمی اولمق اوزره (وه‌تو) حقنه‌مالك اولمقدن عبارت ایدی .

قانون اساسیده «الیوکسك قوهٔاجرائیه‌نك قرالك شخصنده موجود اولدیغی » بیان ایدیله‌رك حاکمیت ملیه‌نك تمثال‌اجرائیسی عد اولونیور ایدیسه‌ده بونك سببی حقیقتده قرالی حاکمیته تشریك دكل ، قوای ثلاثهٔ حکومتی مونتسکیونك قوردیغی قاعده موجبنجه تفریق ایتمك ایدی وکویا بو صورتله هم روسونك هم مونتسکیونك حقایق علمیه‌سی قانون اساسیده یر بولمش‌اولیور ایدی؛ زیرا ینه‌بوماده‌ده قرالك «ارادهٔعمومیه‌نك الیبوك‌رئیسی» اولدیغی ذکر اولنیور وینه بوصورتله بر اداره واجرا مأموری درجه‌سنه ایندیریلیور ایدی .

روسو ، حکمدارك عزلی‌ده ممکن اولدیغنی ادعا ایدییور ایدی حالبوکه ۱۷۹۱ قانوننده روسونك نظریه‌سی موجبنجه ملته حق‌عزل ویرلیورایدی . شخص قرالینك مقدس ومصون اولدیغی بیان ایدلمکله برابر یالکز بعض احوال ایچون قرال وظائفنی ایفا ایتمامش عد اولونه‌رق بلا اخطار ساقط اولمش فرض اولنیورایدی‌وبونتیجه‌یه برشکل منطقی ویرمش‌اولمق‌ایچون او وقت قرال کویا استعفا ایتمش عد اولونه‌رق علی‌العاده افراد زمره‌سنه داخل اولویور ایدی .

Digitized by Microsoft®

ایفا ، یعنی حاکمیت اظهار ایتمك اوزره بولندیغی قوانینی تنظیم ایله مشغول اولدیغی زمان اصلك یاننده فرع ساقط اولور قاعده‌سنه بناءً حکمدارده داخل بولوندیغی حالده بوتون مأمورلرك صلاحیتی کندیلکندن درعقب وبلا اخطار ساقط اولیورایدی .

روسونك کندینه مخصوص نظریات اکلاشلمدقجه بالاده‌کی ترتیب بحق ادراك اولونه‌ماز . ذاتاً روسونك بو خصوصده قوردیغی اساسلر هیچ برزمان موقع فعله وضع ایدلمش دکلدر .

١٦٧ اصول نیابتده حکمدارلق . — بونکله برابر برچوق قوانین اساسیه‌ده حاکمیت ملیه‌نك اساسی قبول واعلان ایدلمکله برابر حکومت واحد (مونارشی) شکلیله تألیفنه چالیشلمشدر . شو قدرکه بو صورتله تألیف بینه قیام ایدن قانون اساسیلرده بلا واسطه دکل بالواسطه حکومت قاعده‌سی قبول ایدلدیکندن روسو طرفندن وضع ایدیلان نظریاتدن تباعد ایدلمش اولیور . کذلك حاکمیت ملیه روسونك دوشوندیکی کبی یالکز قوهٔ تشریعیه‌دن عبارت عد اولنمیور ، قوهٔ تشریعیه ، او حاکمیتك یالکز صفات ممیزه‌سندن بری فرض اولنیور . قوهٔ اجرائیه‌ده انك صفت اجراسی اولیور . مع مافیه بو قانون اساسیلرده حاکمیته متعلق خصوصاتك یالکز اجراسی حکمداره تفویض اولونوب حاکمیتك رقبه ومالکیتی تفویض اولونمدیغندن وبوحاکمیت ملتزده قالدیغندن بو نقطهٔ نظره کوره‌ده روسونك افکاری قبول ایدلمش اولیور .

فرانسه‌نك ١٧٩١ قانون اساسیسی بو قواعد ونظریاتی آز

Digitized by Microsoft®

وصلاحيت تشريعيه‌سنى بر فرض ايديبور ايدى . ديكر طرفدن ملتك بو قوهٔ تشريعيه‌يى نيابت اصوليله دكل طوغريدن‌طوغرى‌يه اجرا ايتمسى لازم كله‌جكى ظننه ذاهب اولمشدى ـ كه بونلره‌دائر تفصيلاتى بالواسطه حكومت بحثنده اوزون اوزادى‌يه درميان ايتمشدك ـ قوهٔ اجرائيه‌يه كلنجه ، روسو اكر امكان بولسه بولسه بونك‌ده دوغريدن دوغرى‌يه اهالى طرفندن اجراسنى آرزو ايدر ايديسه‌ده نه‌چاره‌كه بوكا امكان اولمديغندن ، بونى اصل صاحب حكم عد ايتديكى ملتك مأمورلرينه تفويض ايليورايدى. بناءً عليه ، ملتده موجود اولان قوهٔ اجرائيه بالضروره بر ويا متعدد اشخاصه توجيه اولونه‌جق ايدى .

قوهٔ تشريعيه (يعنى حاكميت مايه) بوتون ملتك يدنده بولوندقجه صلاحيت اجرائيه‌نك بر حكمداره تفويضنده بر بأس كورمز وبو شكل اداره حكمدار بر اولديغى حالده‌ده جمهوريت ديمكده تردد ايتمز ايدى . زيرا اصل حاكميت ، اصل نفوذ ملتك يدنده قالبور ايدى . مادام‌كه ملت حاكميتى دكل ، يالكز اجرايه متعلق وظائفى حكمداره و بعض مأمورلره توديع ايديبور ايدى ؛ اوحالده آرزو ايتديكى وقت بو توجيهى فسخ واقاله ايده‌بيله‌جك ايدى . فى‌الحقيقه نظرياتده اصل حكمدار اولان قوهٔ تشريعيه يعنى ملت، مأمور ويا مأمورين اجرائيه‌نك موافقتنه باقمقسزين شكل حكومتى ايستديكى وقت تغيير ايده‌بيله‌جك ايدى . حتى ملت ، صلاحيت تشريعيه‌سنى

Digitized by Microsoft®

ضروريه‌سى وارايسه اوارادەيى اجرا وتطبيقدر . حاكميت مليه بوتون ملته وملتى نفسنده جمع ايتمش اولان دولته ، تعبير ديكرله يكديكرينى ولى ايدن كافهٔ بطون وانسال ماضيه وآتيه‌يه عائددر. بوكونكى آدملرك بوحاكميته اشتراكده‌نه‌قدر حقلرى وار ايسه دونكيلرينك‌ده اوقدر حقلرى وارايدى . ويارينكيلرك‌ده اوقدر حقلرى بولنه‌جغندن بو امانت مقدسه‌يى باجمله انسال وبطون يكديكرلرينه نقل وتوديع ايدرلر.

بعض قانونلر بوجهتى تصريح ايدييور . ازجمله فرانسه‌نك ١٧٩١ قانونى، اوراده حاكميتك برولايتجزى، غيرقابل‌ترك‌وفراغ ومرور زمانه غير تابع اولديغى مصرحدر .

بزم قانون اساسيمزه نظريات وحكميات مختلفهٔ سياسيه‌نك درجه‌ لزوم كورلمامش وبوكبى‌حقايق ذاتاًمعلوم فرض‌ايدلمشدر .

تفصيلات مذكوره ملتك حاكميتى بر حكمدار ويا آنك خاندانه ترك ايتمش اولديغنه دائر سرد ايديلن نظريه‌نك بطلانى اثبات ايتديكندن شكل سلطنت (مونارشى) ايله حاكميت مليه‌يى تأليف ايچون سرد ايديلن ديكر نظريه‌لردن بحث ايتدىم ؛

١٦٦ طوغريدن‌طوغريه حكومت و حكمدارلق . ـــ شايان دقتدركه، روسو ، بالاده‌كى اساسى اوقدر قوتله مدافعه ايتديكى حالده حاكميت‌مليه‌ايله حكمدارلغى غير قابل تأليف عدايتموردى.

بو ايسه حاكميت‌مليه حقنده‌كى‌افكار ونظريات‌مخصوصه‌سندن ايلرى كليور ايدى . روسو حاكميت مليه ايله ملتك قوت

Digitized by Microsoft®

مجهول اوزرينه عقود عاديه بيله بنا اولنه‌ماز . نرده قالدی‌كه حقوق سياسيه ! بوندن ماعدا اراده و آرزو كبی تصوری وروحی شيلر قابل مبادله اموال متقومه حالنه‌افراغ اولونه‌مازلر.

بر آدم بن فكرمی صاتدم ديمكله قوهٔ مفكره‌سندن محروم اولورمی ؟ ترك وفراغ مبادله ايديلن شيلر ايچون ممكندر . آرزو واراده كبی غير مادی شيلر ايسه ، مبادله اولونه‌مازلر . بناءً عليه ترك وفراغ ايديله‌مزلر . بشرك اعضا و جوارحنده ترك وفراغدن بحث ايتمك عبث اولديغی كبی حقوق سياسيه‌ده‌ده بويله بر بيعدن بحث ايتمك معناسزدر. بر شخص كنديمی صاتدم ويا هبه ايتدم ديمكله حقيقتده صاتمش ويا هبه ايتمش اولميه‌جغی كبی برقوم‌ده اراده‌می ، حاكميتمی، موجوديتمی بر حكمدار ويااجنبی برحكومته ترك‌وفراغ‌ايتدم‌ديمكله حقيقتده بوسوزی لغواولمش‌اولور.

مع مافيه بر آن ايچون فرض ايدەلم‌كه ؛ بر ملت حاكميت واراده‌سنی ترك‌ايده‌بيلسون، تعبيرديكرله تركه‌متلعق‌عقداودقيقه‌ايچون اوملته،اوملتك حال‌موجود وحاضرينه نظراً صحيح‌اولسون .

بونكله‌برابر بوجهت اولسه اولسه بر آن غير منقسم ايچون قابل قبولدر. چونكه حاكميتی ، اراده‌ني اموال متقومه‌دن فرض ايدوبده بروجه بالاتركی صحيح عد ايتسه‌ك دخی بو مال آنجق صاحبلری طرفندن ترك ايديله بيلور. انسان يالكز كنديسنه‌عائد اولان برمالی بخش وبيع ايده‌بيلير . ايمدی حاكميت مليه يالكز برحيات‌اولان نسلك‌مالی دكلدر نسل حاضرك‌صلاحيتی، برصلاحيت

Digitized by Microsoft®

ایدی . اون سکزنجی عصر مؤلفلری ؛ حاکمیت غیر قابل ترکدر دیمکله قراللر یدنده بولنان حاکمیتك اهالیه ویاسائرلرینه ترك اولونه‌میه‌جغنی قصد ایدییورلر ایدی . بناءً علیه قرال‌نه‌قدر مساعده‌کار طاورانیر ، نه قدر امتیازات بخش ایلر ایسه آنلری کیری آله‌بیلیر ایدی . روسو ایسه قراللر یدنده بولنان حاکمیتی دکل ، ملت یدنده بولنان حاکمیتی قصد ایدییوردی . اولجه‌ده بحث کچمش اولدیغی وجهله روسو حاکمیت ملیه‌یی ، ارادهٔ عمومیه ایله توأم‌عد ایدییور ایدی .

شو حالده، « ارادهٔ عمومیه‌نك اجراسندن بشقه برشی‌اولمیان حاکمیت قابل ترك اوله‌ماز ایدی. واقعا اقتدار وصلاحیت ترك ونقل اولونه‌بیلر ایدی فقط اراده دکل . صاحب حکم وقوت اولان شخص ، بن بو آدمك بو دقیقه‌ده ایستدیکی شیئ ، ویا ایستیورم دیدیکی شیئ، ایسترم دیه بیلیر . فقط بو آدمك یارین ایستیه‌جکی شیئی‌ده ایستیه‌جکم‌دیه‌مز. زیرا آرزو واراده دنیلان شیئك آنی یچوندہ زنجیربند اسارت‌اولمسی صاچه‌در . وارزو ایدن کیمسه‌نك نفعنه مخالف بر شیئ آرزو ایتمك کیمسه‌نك ید اراده واقتدارنده دکلدر . »

١٦٥ حاکمیتك غیر قابل‌ترك اولمسی . — معدومی‌بیع ایتمك معدومی هبه ایتمك‌باطلدر، آتیه تعلق ایدن، حین‌ترك وفراغده غیر موجود بولنان ملتك ارادات آتیه‌سنی ، ملتك حاکمیت آتیه‌سنی ترك وفراغ ایتمك دخی عینی صورتله باطلدر .

Digitized by Microsoft®

مقاولهٔ اجتماعیه اساسنی قبول ایلین ـ هوبس دخی عینی نتیجه‌یه واصل اولویور .

آنك فكرنجه؛ اعضاسنك موافقتیله تأسس ایدن جمعیتك دوام وبقاسی ایچون، جمله‌نك اداره‌سی، ادارهٔ واحده‌ده مجتمع اولملیدر. آنجق بو ارادهٔ واحده ، هر فردك كندی آرزو وارادهسنی ، دیكرینك آرزو وارادهسنه تابع قیلمه‌سندن بشقه صورتله استحصال اولونه‌ماز . او صورتده‌كه بو باشقه‌سی آسایش مشترك وبقای جمعیت ایچون هر نه ایسترسه هم كافهٔ جمعیتك مجتمعاً ، هم جمعیتك فرداً فردا اعضاسی طرفندن آرزو اولونمش تلقی اولونسون. شو حالده ، او ارادهٔ واحده‌یه مالك اولان شخص (ویا مجلس) دولتك اعظم قوتی، اعظم نفوذ وامرینی حائزدر. وبو سببله‌شخص‌ویا مجلس‌مذكورك اقتداری‌حدودسز اولور. [*]

١٦٤ روسونك فكری.— كوریلیورکه ؛ بوده وولفدن او قدر فرق ایتمیور . روسو بونلرك بونظریه‌سنی شدتله‌رد ایتمشدر:

روسونك اساس نظریه‌سی ؛ حاكمیتك غیر قابل ترك‌وفراغ اولمسنه مستنددر. واقعا روسو یكی بر شئ سویلمش اولمیوردی . آندن اول دیكر بعض ذوات‌ده بو نظریه‌یی وضع ایتمشلردی . فقط دها اول بو قاعده‌دن چیقاریلان نتایج ایله روسونك استخراج ایتدیكی احكام بسبتون بربرندن فرقلی وحتی ضد

[*] ١٧ نجی و ١٨ نجی عصرده‌كی حقوق طبیعیه علماسی فصلنه مراجعت اولونه صحیفه ١٠٢ الخ

Digitized by Microsoft®

عصرلرده مقاولهٔ اجتماعیه نظریه‌سنی قبول وتسلیم ایدن مؤلفلرك قسم اعظمی ـ که حقوق طبیعیه مذهبی سالکلری ایدیلر ـ بوفکره ذاهب اولمشلردی . ایشته بو سایه‌ده برحقیقت دیه تلقی ایتدکلری حاکمیت ملیه‌یی اوزمانك شکل ادارهٔ مطلقه‌سیله توفیق ایتمشلر وبو صورتله محیطلرینك تأثیراتنه تابع اولمشلردر .

١٦٣ حاکمیت ملیه وحکمدارلق . — بالخاصه غروچیوس حرب وصلح نام اثرنده بوترك وفراغ ایچون پك چوق اسباب کوستریبور . وقوت ایله قضا و قدره ده خیلی مهم بر حصه آیریبور ایدی . دها مؤخر اولان وولف ، قواعد حقوقیه‌دن آیرلمه‌رق بروجه آتی محاکمه یوریدییوردی .

« حاکمیت ملتك مالیدر وآکا عائددر . بناءً علیه آنی کیف مایشا تصرف وبشقه‌سنه ترك ایده‌بیلیر . » مع مافیه مؤلف وولف شرائط دور و فراغك قابل فسخ ویا غیر قابل فسخ اولمسی ویا موقت ویا قید حیات ایله ، یاخود ارثی اوله‌رق وقوعه کلمسی ویاخوددده بو حاکمیتك قسماً ویا تماماً ترك اولونمسی کبی شرائطك صاحب مشروع اولان ملتجه وضع اولنه‌بیله‌جکنی قبول ایدییوردی . آنجق بوخصوصده مؤلف دها ایلرویه کیده‌رك دییورکه : « ملت حاکمیتنی تماماً ترك ایده بیلیر وبوصورتله حکمداری اوحاکمیتك صاحب مستقلی وکندیسنی اوحاکمیتدن تماماً محروم قیله بیلیر ایدی . » .. منفعت پولتیقه‌سنك مفرط مروجی اولان و روسو کبی ـ

Digitized by Microsoft®

١٦٢ حاكميت مليه وجمهوريت — حاكميت مليه دستورى عموماً مصدق بولنمسنه نظراً طبيعيدركه « هيچ برهيئت، هيچ برشخص صراحةً ملتدن صادر اولميان هيچ برنفوذ وحكمى اجرا ايده مز» [حقوق بشر بيانناممسنك اوچنجى مادهسى] شوحالده برحكمدار حقيقةً اوملتدن صادر اولان بر نفوذيمى اجرا ايليور ؟ سؤالى وارد خاطر اولور وبو سببله شكل حكومت مسئلهسيله حاكميت مليه آرهسنده كى مناسبات وروابطك تدقيقى اقتضا ايدر .

حاكميت مليهنك جمهوريت عوام اصوليله قابل تأليف اولديغى قضيهسى قابل انكار دكلدر . حتى جمهوريت حاكميت مليهنك نتيجهٔ فعليه وطبيعيهسى عد اولونه بيلير. [ايسهدن] بوتقديرجهده بالجمله قواى مليه هيئت. مليه طرفندن دوغريدن دوغرى يه ويا بالواسطه وموقت برزمان ايچون رئيس جمهوره توجيه اولونديغندن حاكميت مليه فعاليت دائمه وارادهٔ متماديهسنى محافظه ايدهرك زمان زمان فعلاً تظاهر ايدر .

آنجق حاكميت مليهنك حكومت مطلقه وارثيه ايله منطقاً غيرقابل تأليف اولديغى ده انكار قبول ايتمز حقايقدندر . فى الحقيقه حاكميت مليه بوتون حاكميتك ملتده ، ادارهٔ مطلقه ايسه بوتون حاكميتك شخص حكمداريده موجود بولونمسنى مقتضيدر ، بوايسه ايكى ضددر . بو ايكى ضدك يالكز بر صورتله تأليفى ممكندركه اوده حاكميتك صاحب اصلى وضروريسى اولان اهالينك بوحاكميتى حكمدار اولادينه ترك وفراغ ايتمسيدر. اون يدنجى واون سكزنجى

Digitized by Microsoft®

اثناسنده‌کی موافقتی عصرلرجه توالی ایده‌جك سائر وارثلره شامل اولماز . تمثیل و وکالت قضیه‌سی موجود اوله‌بیلمك ایچون توکیل ایدن ملت ایله وکیل تعیین اولنان شخص ویاهیئت آره‌سنده بر رابطه موجود بولونمق ، و وکیل موکلنه حساب ویرمك مقتضیدر . بو ایسه وکیلك آنجق موقت بر زمان ایچون صفت وکالتی حائز بولونمسیله ممکندر .

بیعت وولایت عهد اصولی ، بومحذوری مهما امکن دفع ایدییور: غربده حکمدارانك مقام حکمداریه تعیینلرنده بیعت اصولی جاری دکلدر . یالکز بعض حکمدارلر قانون اساسیه صادق قالمق‌جقلرینه یمین ایتمکله اکتفا ایدییور . دیکر محللرده بو یمین مراسمی‌ده یوقدر . شرقده ایسه ، اوته‌دنبری بیعت اصولی وار ایدی؛ آنجق بو بیعت شرقده جاری اولان اصوله بیله موافق دکلدی. دیکر طرفدن حاکمیت ملیه نظریه‌سیله بیعت ضمننده مندمج اولان وکالتك تألیفنه چالیشلمامش ایدی .

اخیراً سلطان محمد خامسك مقام حکومته جلوسی اوزرینه حاکمیت ملیه‌یی تمثیل ایدن مبعوثانك طوعاً بیعته شتابان اولمری بالاده‌کی نقصانی تلافی ایتمکده‌در . [*]

حاکمیت ملیه بحثی ایله اشکال حکومتك تألیفی غرب ارباب قلمنجه نظریات واختلافات مهمه‌یی دعوت ایتمش اولدیغندن بوبحثی براز دها تفصیل وتشریح ایتمك فائده‌دن خالی اولماز .

[*] مدخله‌کی معلوماته وسیاست اسلامیه بحثنه مراجعت اولونه

Digitized by Microsoft®

نظريه‌يه توفيق حركتدن زياده‌كندى مملكتنده سـاكن اولميان بولغارلره‌ده ضمناً تشميل حاكميتدر .

مجدداً نصب اولنان حكمدارلرك همان كافه‌سى حاكميت مليه‌نك تمثالى اولان مجالس ايله عقد مقاوله ايتمك صورتيله حكمدارلق مقامنه كچمشلردر. فرضا ١٩٠٣ده صربستان قرالى قره‌يوركيوچ ـ اوبره‌نووچ خاندانلـك صـورت فجيعه‌ده منقرض اولمسى اوزرينه ـ اسقوپچنا مجلسى طرفندن بوصورتله مقام حكمدارى‌يه دعوت اولوندينى كبى ١٩٠٥ ده نوروج حكومتى اسـوجدن انفكاك ايتمسى اوزرينه او صورتله دانيمارقه پرنسلرندن برينى ، يدنجى هاقون عنوانيله مقام قرالى‌يه اقعاد ايلمشدر .

حكمدارك ملتدن تلقئ حقوق ايتمامش اولدينى تقديرده ملته بخش حقوق ايتمسى ، يوقاريده بيان ايتـديكمز وجهله نظريات حقوقيه‌جه نه قدر مشكلاتى داعى بر مسـئله ايسه حاكميت مليه نظريه‌سنى قبول ايتديكمز تقديرده بو حاكميتك برحكمداره ارثاً تفويضى مسئله‌سنى ايضاح‌ده همان همان او نسبتده مشكلدر. فرض ايدهلم كه نصب اولنان ايلك قرال ـ فرضاهاقون‌ويا قره‌يوركيوچ ـ ملتك حقيقةً وكالت صفتى حائز بولونسـون ؟ فقط ملتك رأى ومطالعه‌سى صورلمقسزين تحت قرالى‌يه كچن آنك وارثى حقنده عين سوزى سويلمك ممكن اولورمى ؟ وكالت ، بشيناً ولى‌عهده‌ده ويرلمشـدر دنيلسـه بوده دوغرى اولماز . زيرا وكالت ، عقد شخصيدر ، معدومه تعلق ايتمز . بناءً عليه ملتك ايلك رضـاسى

Digitized by Microsoft ®

اولدیغنه قائل ومعتقد بولنسون . واقعا ، حکمدارلر میانده آلمانیا ایمپراطوری ، مذهبه‌واستقلال حرکاته وامر ونهیه‌فرط میلی حسبیله الآن بوذهابی محافظه ایتمکده‌در . زمانمزده اهالینك حاکمیتی ایی وکوتی بر دستور عد اولونویور وآرتق بواساس ، بوحقیقت بیلنه‌رك آ کاکوره بیان مطالعه ایجاب ایدییور.

١٦١ حاکمیت علیه‌یه نظراً حکومت مشروطه .— بو حقیقت قبول ایدیلنجه حکمدارلق نظریه‌سیله ـ ولوکه بوحکمدارمشروط ومقید اولسون ـ ناصل قابل تألیف اوله‌بیلیر ؟ .

دنیلیورکه ؛ ملت صلاحیتی ایکی رکنه توجیه وتفویض ایدر: پارلمنتو وحکمدار . . حتی فرانسه‌نك ١٧٩١ قانون اساسیسنده ملتك وکیللری ، مجلس قوانین ایله قرال اولدقلری ، صراحةً ذکر اولونمشدر. شو تقدیرجه، فرانسه قرالی دکل، فرانسزلرك قرالی دیمك ایجاب ایدر .

ذاتاً ١٨٣٠ ده قرال لوئی فلیپ فرانسزلرك قرالی عنوانی احراز ایدرك مقام حکومته کچمش ایدی . کویاکه ملت ویاآنك وکیللری اولان مبعوثان بر مقاوله‌نامه عقد ایتمشلردر. قرال کرك قانون اساسی‌یه وکرك بالاده‌کی عنوانه صادق قاله‌جغنی هر ایکی مجلس حضورنده یمین ایله تأکید ایتمشلردر . برنجی و اوچنجی ناپولیون‌ده « فرانسزلرك ایمپراطوری» عنوانیله اجرای حکومت ایتمشلردر . بولغارستان قرالی‌ده کسب استقلال ایتدکدن صوکره رسماً بولغارلرقرالی‌عنوانی‌اخذ ایتمشدرکه‌مقصد حقیقیسی‌بالاده‌کی

Digitized by Microsoft ®

بالآخره ادعا ایدرك وکلایی مسئول طوتمغه چالیشمشدر.)

قرال اون سکزنجی لوئی قانون اساسی یی بخش ایتدیکی زمان ؛ الی‌الابد بخش اولنمشدر قیدینی وضع ایتمش ایدی. حالبوکه بخش ایله ابدیت کلمه‌سی یکدیکرینی نقض‌ایدر. بناءً علیه بالاده‌کی نظریه‌یه کوره ؛ بر محاکمه یوروتمك لازم کلنجه ، اون سکزنجی لوئی واخلافی ایستدکلری وقت قانون اساسی‌یی کیری آله‌بیلیرلر ایدی. نته‌کیم : اونجی شارل ، ۱۸۳۰ سنه‌سنده بومطالعهٔ حقوقیه‌یه استناد ایدرك، ۲۵ تموز تاریخلی امرنامه‌لری اصدار وفقط تموز اختلالنی وبور بونلرك سقوطنی احضار ایتمشدر.

احتمالکه سلطان عبدالحمیددده بومطالعه‌یه بناءً قانون‌اساسی‌یی کیری آلمق ایسته‌مشدر. زیرا اونك‌ده زعمنجه ؛ او قانون بر لطف مخصوص پادشاهی ایدی. معمافیه نظریات حقوقیه‌وادیسنده هنوز بویله بر مدافعه‌نامه یازان اولمامشدر. بوندن ماعدا، سلطان حمید هیچ برزمان قانونی فسخ ایتدیکنی ؛ رسماً سویلمك کبی برخلوص وجدان کوسترمامش وقانونی‌دولتك رسمی سالنامه‌سنه درج ایتدیرمکده اصرار ایلمشدر. [*]

زمانمزده جدی هیچ بر مؤلف یوقدرکه ؛ حکمدارلرك من قبل‌الرحمن ملتلری اداره‌یه مأمور مخلوقات خارقه انکیزدن عبارت

[*] مدخله‌کی قانون اساسی نظریاتنه مراجعت اولونه.

Digitized by Microsoft®

حکمدارك صلاحیت محدوده یه مالك اولمسی بروجه آتی برمناقشه‌یی دعوت ایدییور :

١٦٠ حکومات محدودهٔ مشروطه‌ده دستور نه‌در؟ — حاکمیت ملیه‌دن مستخرج اولان دولتك قوتی اولجه بالدفعات بیان ایدلمش اولدیغی وجهله بردر ، لایتجزادر ، انقسام وترك قبول ایتمز ، مرور زمانله ساقط اولماز . شو حاله نظراً بر حکمدار فرض ایدلم که ، حقوقی ملتك توجیهندن تلقی ایتمش اولمسون وکندی حقوقی ملتك حقندن تاریخجه مقدم فرض ایدرك ، بوکا محضا وراثتی سببیله مالك اولمش دعواسنده بولونسون، ویا اولجه جاری اولان قاعده موجبنجه بونی من‌قبل‌الرحمن حائز اولسون . او حالده بونك بو حقوقی ، ملتك آرزوسیله ، ارادهسیله ، وجوده کلمش مجالس طرفندن ناصل تحدید اولونه بیلیر ؟ بو صورتده ، حکمدار اولسه اولسه بعض حریتلری ، بعض حقوقی ، بعض تأمیناتی بخش ایده‌بیلیر ، آنجق بو مساعدات صاغلام بر اساسه مستند اولماز . موقت برماهیتی‌ده حائز اوله‌بیلور، یعنی حکمدار هبه‌سندن، عادتا ایستدیکی وقت رجوع ایده‌بیلیر. نته‌کیم: ١٨١٤ ده اون سکزنجی لوئی قانون اساسی‌یی بخش ایتمش اولدیغنی ادعا ایدییوردی . نته‌کیم ، چار ٢٠ تشرین اول ١٩٠٥ تاریخلی بیاننامه‌سنده دوما ومجلس ایمپراطوری ایله برلکده قانون تنظیم ونشر ایده‌جکنی اعلان ایتدی . (فقط دوما بو حقك بخش اولنه‌میه‌جغنی وقانون اساسی تنظیمنك ملتك حقی بولندیغنی

Digitized by Microsoft ®

بولنوبده؛ بوده‌اولجه كندى‌طرفندن‌وضع ايدلمش‌قوانين وياقواعد عموميه‌ايله مقيدفرض ايدرايسه اووقت بوحكومت مطلق‌اولور .

شمديكى حالده اوروپاده نه مستبد ، نه‌ده مطلق بر حكومت قالمامشدر . آسياده حكومت مستقله‌دن چين ايله افغانستان ، افريقاده فاس حكومتلرى [*] واردر . بونلردن افغانستان وفاس برر حكومت اسلاميه اولدقلرندن وحكومت اسلاميه، تقررايتمش احكام شرعيه‌يه تابع‌اولوندقلرندن حكومت مستبده وكيفيه ميانته ادخال اولنه‌مازلر . مع مافيه ، بو حقيقت يالكز دائرهٔ نظرياتده قاله‌رق اوراده حكمدارلرك نه مقتضاى عقلى ، نه مقتضاى شرعى طانيدقلرى يوقدر وبوسببله حكومتين مذكورتين قاعدةً حكومات مستبده‌دن عد اولنمامق لازم كلمكله برابرفعلاً حكومات مستبده دندرلر .

اوروپاده حكومات مستبده ومطلقه ربقه‌سندن اك صوك قورتيلانلر ، روسيه ، قره‌طاغ ، تركيا حكومتلريدر .

حكومات‌محدوده ومشروطه‌يه‌كلنجه : بونلر اليوم هرمملكتده تقرر ايتمشدر . بو نوع حكومتلرده حكمدارك يانى باشنده على الاكثر پارلمنتودنيلان مؤسسه موجود بولنوركه؛ بونك‌هيچ اولمازسه بر قسمى مبعوثان ملت طرفندن منتخب اولور .

---

[*] فاس حكومتى‌ده (١٩١١) سنه‌سى اواخرنده المانيا ايله عقد ايدينن برمعاهده‌نامه ودول سائره‌ايله‌حاصل اولان صورتسويه موجبنجه فرانسه‌نك بر معاهدهٔ مخصوصه ايله زير حمايه‌سنه كيرمش‌در .

Digitized by Microsoft®

١٥٩ حکومت مستبده ، حکومت مطلقه . حکومت مشروطه . — حکومتك ید واحده بولونمسی حکمدار اولان کیمسه‌نك دائما بلاقید ، بلا شرط ، بلا تفتیش بالجمله قوای اجتماعیه ومالیه‌ینی استعمال ایتمسی معناسنی تضمن ایتمز . بویله بر وظیفه‌نك عظمت وجسامتی ، حکمداری حقوق ووظائفندن بر قسمنی دیکرلرینه ترك ایتمکه اجبار ایدر .

حکومت مستبده ، حکومت مطلقه‌دن شوجهتله فرقلیدرکه : مستبد اولان حکمدار اوکله تعین وتقرر ایتمش هیچ بر قانون ایله باغلی اولمقسزین امر ونهی ایدر . حکومت مطلقه‌ده ایسه مونتسکیونك تعریفی وجهله حکمدار یالکز باشنه وفقط قوانین ثابته ومقرره ایله اجرای حکومت ایدر . (روح القوانین) معمافیه کرك حکومت مستبده وکرك حکومت مطلقه اره‌سنده بر جهت جامعه واردرکه اوده هرایکیسنده‌ده حکمدارك یانی باشنده پارلمنتو بولنمامسیدر .

معمافیه ، ظن ایتمامليدرکه استبداد یالکز حکومت مستبده‌ده شخص واحدك اجرای حکومت ایتمسیله قائمدر . بر حکومت جمهوریه‌ده بیله ادارهٔ مستبده یه تصادف ممکندر . تاریخ بونك پك چوق مثاللرینی ارائه‌ایدر . شوتقدیرجه ، دائرهٔ تعریفمزی توسیع ایده‌رك دیرزکه : نه‌وقت شخص واحدویا اشخاص متعدده‌دن مرکب اولان حکومت اوکله تقرر ایتمش قوانین ایله مقید اوله‌رق حرکت ایتمز ایسه مستبددر . نه وقت باجمله وظائفی کندنده جمع ایتمش بر اورغان ، بر رکن

Digitized by Microsoft®

بلغارستان مونارشيدر . جمهوريت دكلدر . (بلغارستان قرالى مقدما انتخاب ايله پرنس اولمش ايدى . اولادينك صفت ارثيتى هنوز دول سائره‌جه مصدق دكلدر .)

معمافيه، موسيو ژه‌لنيقك تفريق ايچون قورديغى اساس پك چوق خصوصاتجه بادئ تردد اولهبيلور . زيرا بردولتده ، اك يوكسك واك‌مهم ركنك هانكيسى اولديغنى تعيين كوچ و بلكده مستحيلدر .

فرضا ؛ مؤلف اك بويوك ركن دولتك انكلتره‌ده قرال اولديغنى ادعا ايدييور . بو سببدن دولايى انكلتره‌يه مونارشى اطلاق ايدلمك ايجاب ايدر . حالبوكه انكلتره‌ده اك مهم ركن دولتك عوام قاره‌سى اولديغنى ادعا ايتمك قرال اولديغنى ادعا ايتمك‌قدر وبلكه دهازياده معقولدر. اوحالده، انكلتره‌يه‌جمهوريتمى ديمك اقتضا ايده‌جك ؟ فرانسه جمهوريت دكلدر ؛ زيرا اك مهم ركنى رئيس حكومتدر ادعاسى دخى دوغرى اولهماز . زيرا پارلمنتو رئيس حكومتدن زياده نافذ ومؤثردر . موسيو ژه‌لنيقك قولنجه ، المانيا ايمپراطورلغنك اك مهم ركنى بوندرشرات‌دينلن حكومات مختلفه مرخصلرندن مركب مجلسدر. بناءً عليه، آلمانيا ايمپراطورلغنك نظرياتجه بر جمهوريت عد واعتبار ايدلمسى لازم كله‌جكى نتيجهٔ غريبه‌سى مومى‌اليه طرفندن استخراج ايديليوركه بو طرز استدلال ايله آرتق نره‌يه واريله‌جغنى بر آز جاى تأمل وملاحظه اولور .

Digitized by Microsoft®

بونلرك وظائفی تعدد وتنوع ایدر . باخصوص پارلمنتوایله اداره اولنان مملکتلرده اهمیتی ارتار. شوحالده حکومتا کثریا ریاستده وحدت کوستریر . فقط ریاست حکومتده بعضاً وحدت کورلمز. فرضا فرانسه‌ده دیره‌کتوار زمانینده جمهوریت یالکز بر رئیس جمهوره دکل ، متعدد دیره‌کتوارلره ، مدیرلره مودوع ایدی . کذلك الیوم اسویچره مدیران طرفندن اداره ایدلمکده‌در .

اکثر حکومتلر مونارشی طرزنده‌در و حکمدارلق ارثاً انتقال ایتمکده‌در. ریاست حکومت ارثاً انتقال ایتمدیکی زمان شکل جمهوریت حاصل اولور . شوحالده نه وقت حکمدارلقده وراثت وارسه ، (مونارشی) ونه وقت یوقسه (جمهوریت) موجوددر.

بعض مؤلفلر وازجمله آلمان مؤلفلرندن (ژه‌لنیق) حکومت واحد (مونارشی)ایله جمهوریتك آره‌سنی تفریق ایچون وراثت وانتخاب قاعده‌لرینی برطرف ایده‌رك دیکر براساس دها قوریور. ژه‌لنیقك افاده‌سنجه دولتك الکمهم واك یوکسك رکنی، اشخاص متعدده‌دن مرکب ایسه جمهوریت ، شخص واحددن عبارت ایسه ، مونارشی واردر .

دولتك اعظم رکنی مؤلف مومی‌الیهك افاده‌سنجه ، دولته خاصهٔ فعل وحرکتی اعطا ایدن ، عطالت وفقدانی دولتك عادتا موتنی انتاج ایدن رکندر . شو حسابجه ، فرضا مقدما حکمدارلری انتخاب ایله تعیین ایدیلن لهستان ، مقدس روما ایمپراطورلغی و حتی اخیراً ۱۸۷۸ معاهده نامه‌سی موجبنجه

Digitized by Microsoft ®

ويا عوام النده بولونان بر حكومتك كندى صنفنه منسوب اولميان كيمسه لردن استعانه ايتمامسى مستبعد برحالدر . خواص ويا عوام مطلقا قوتندن برقسمنى فرضا برحكمداره ويابرطبقهٔ خلقه توديع ايلر . بر حكمدار مشاورلرينك، افكار عموميه نك ، خواصك نصيحتلرينى ، صداسنى ديكلمكه مجبوردر . كذلك اقوام نه قدر طرز عوامه تابع اولورلرسه اولسونلر بر هيئت مديرانه انقياد احتياجنده درلر . بوحقايق تاريخاً مثبت وعقلاً غيرمنكردر .

بونكله برابر بواوچ طرز حكومتك تعارض وتشاكلى بو حكومتلردن هر برينك آيرى ومستقل بر ماهيتى حائز بولنمسنه مانع دكلدر . هربرنده بر اساس واردركه اوكا ملحق اولان مشاركتلر فرعدر .

حكومت واحده ، ديكرلرينك مشاركتى يدنده بر قوت وحكومت تمركز ايتمش اولان ذاتك مساعده ووكالت مخصوصه سى ثمره سيدر . كذلك ديكر طرز حكومتلرده حكومت وقوت صاحبلرى عينى جريانه تابعدرلر . فرضا حكومت خواصده منبع قوت خواص وزادكان ، حكومت عوامده منبع قوت عموم اهالى فرض ايديلور .

١٥٨ حكمدارلق وجمهوريت . — شمدى شكل حكومتى مونارشى ويا ره پوبليق اولمق نقطهٔ نظرندن تدقيق ايدهلم :

حكومت سياسيه ، هان اكثريا ، شوشكلده تظاهر ايدييور : بر شخص حكومته عائد كافهٔ حقوق ووظائفك صاحبيدر . آنك معاونلرى ، معيتى اركانى واركه ، اكثريا ناظر تسميه اولنورلر .

Digitized by Microsoft®

منبعی خالق تعالادر . آنحق بوطرز اشکال ثلثه‌نك هربرنده‌یعنی حکومت واحد ، حکومت خواص وحکومت عوامده دخی قابل تطبیقدر .

سلطنت ید واحدده مجتمع اولدیغی حالده حکمدار بوتون قوتی جناب حقدن اخذ وتفوض ایتمش عد اولونه بیلیرکه بوکا Droit divin دینلدیکنی یوقاریده سویلدك .

بعض حکومت خواص واردرکه اوراده زادکان ینه‌دین‌نامنه حرکت ایدرلر. بعض عوام حکومتلری واردرکه اونلرده دینك وضع ایتدیکی قواعددن انحراف ایتمزلر . شو حالده بو تقسیم ، بر تقسیم رابع اولمق اوزره بالاده‌کی تقسیمه ادخال اولونمقدن ایسه (حکومت جسمانیه) مقابلی اولمق اوزره قبول ایدلمك دها موافقدر .

۱۵۷ اشکال مختلفه‌اراسنده مناسبت . — ارسطونك تقسیمی عجبا بر تقسیم مطلقمیدر ؟ آنك تعریف ایتدیکی اوچ شکل حکومتدن هیچ برینك صاف وغیر مختلط صورتده وجودینی شمدیه قدر کوره‌ن اولمامشدر . انسانلر طرفندن وجوده کتیریلان هیچ بر حکومت یوقدرکه بالاده‌کی اساسلری بر بریله فقط بالطبع درجات متفاوته‌ده قاریشدیرمش اولمسون . فی‌الحقیقه بر شخصك یالکز باشنه حتی الك ابتدائی بر دولتی اداره ایتمش اولمسی محال ویا هیچ اولمازسه نادراً واقعدر . ایستر ایسته‌مز بوشخص یدنده‌کی قوته باشقه‌لرینی تشریك ایدر . کذلك خواص

Digitized by Microsoft ®

اشكال حكومت

١٥٦ ارسطونك تقسيمی . — بالجمله قوای اجتماعیه‌نك نره‌ده وكیمده مجتمع اولدیغی نظر دقته آلنمیه‌رق بو قوای اعتماعیه‌نك یالكز طرز تطبیق واجراسی درپیش اولونورسه‌اوچ شكل حكومت كوزه چارپار : (١) مونارشی ، یعنی حكومت واحد ؛ (٢) آریستو قراسی، یعنی حكومت خواص وزادكان؛ (٣) ده‌موقراسی؛ یعنی حكومت عوام .

قوت وقدرت حكومت شخص واحد ویا اشخـاص متعدده ویا بالعموم اشخاص النده بولونمسـنه نظراً پك طبیعی اولان بو تقسیم اریسطوت طرفندن وضع اولونمشدر .

دیكر بر تقسیمه كوره حكومت ، یامونارشی ویا (ره‌پوبلیق) یعنی جمهوریت اولور . حكومت واحدده اوچ درلو اوله‌بیلیر :

(١) حكومت مستبده ، (٢) حكومت مطلقه ، (٣) حكومت محدوده یا مشروطه . . حكومت مشروطه‌ده یا مشروطیت مقیده ایله ویا مشروطیت مطلقه وتامه ایله اولورکه برنجیسنه سـاده‌جه (Monarchie Constitutionnel) دینلدیکی حالده ایكنجیسنه، Parlementaire اطلاق اولنور .

بالاده‌كی ارسطونك تقسیمات ثلثه‌سنه دردنجی بر تقسیم علاوه اولنمشدرکه اوكاده Théocratie یعنی حكومت دینیه ویا شرعیه‌دیه بیلرز . بو دردنجی طرز حكومتـده بوتون قوای اجتماعیه‌نك

Digitized by Microsoft®

ملتله استشاره ایسه ملتك برقسمیله، ملتك معدود ومحدود دوائر انتخابیه‌سیله اولماز . بوتون هیئت ملیه ایله بردن واقع اولورکه تجدید تامده ذاتاً بونی تضمن ایدر . تجدید ناقصله هیچ برزمان هیچ برمسئله وهیچ برسیاست حقنده عموم ملتك آرزوسی نه‌دن عبارت اولدیغی کسدیریله‌مز .

پارلمنتونك سیاست عمومیه‌یی تعیین ایتمین ، قابینه‌لری اسقاط ایده‌مین قسمی، یعنی اعیان مجلسلری ـ که استقرار ومحافظه کارلغی ارائه وتمثیل ایتمکده اولدقلری بو صورتله‌ده ثابت اوله‌جقدر ـ ایچون تجدید ناقص اصولنده محسنات متصور اولا بیلیر ایسه‌ده مجلس مبعوثان ایچون تجدید ناقصك منافعی محاذیرینه، فعلی ونظری محاذیرینه هرحالده غالب کلیر . بونکله برابر محقق برشی واردرکه اوده تجدید ناقص اصولنه تابع اولان مجلسلرك حیثیت واعتباری تجدید تام اصولنه تابع اولان مجلسلردن دوندر. ازجمله موسیو دوکوی دیبورکه :

« مجلس اعیانك ، ۱۸۷۵دن بری بر وجه‌بالا انتخاب ایدلمسی بومجلسك کسر نفوذندن وبوکامقابل مبعوثانك تزییدقوتندن بشقه هیچ برشیئی منتج اولمدی . . »

برنجی ناپولیون طرفندن طاغیدلمش اولان بش یوزلر مجلسنك ثلث اعضاسی سنه‌ده برکره تجدید اولونیوردی . فقط مملکتده‌ده هیچ برحسن صیتی قالمامشدی .

باچیقا مجلس مبعوثانی ایکی سنه‌ده برمناصفة تجدید اولونور.

Digitized by Microsoft®

تجديد ناقص اصولى لهنده شايان دقت ديكر بر مهم دليل‌ده بروجه آتى ذكر اولونمق ايجاب ايدر : قوانين واصلاحات تدريجاً واقع اولمق وبر عملى شديد برعكس‌العمل تعقيب ايتمه‌مك لازمدر . ايمدى تجديد تام اصولنده يكى برمجلسك اسكى مجلسك تماماً عكسى بر فكر ومشرب ، عكسى بر پروغرامله كلمسى دائما ملحوظ ، حتى بعضاً واقعدر . شو حالده مسلك جديد ايله كلن مجلسك مجلس سابق مقررات اصلاحيه‌سنى ـ كه قوانين شكلنده تكاثف ايدر ـ تماماً بوزمسى وبو صورتله جمعيتى صدماته اوغراتمسى ممكندر . بو ايسه دساتير عموميهٔ ترقى وتكاملجه مردوددر .

بو دليل‌پك‌قوى ومقنع كورونمكله برابر مجلسلرك وظيفه‌سى يالكز اصلاحاتدن، يعنى قانون وضع ايتمكدن، عبارت فرض اولونديغنه كوره تأمل ايدلمشدر . حال‌بوكه مجلسلرك برده مهم بر وظيفهٔ مراقبه‌سى، تعبير ديكرله بر صلاحيت سياسيه‌سى‌واردر. مجلسلر دولتك ناظم حركات سياسيه‌سيدر . استقامت سياسيه آنلرك تلقين و الهاميله تعين ايدر . زيرا حاكميت مليه‌نك ممثليدرلر . بوايسه قابينه‌لرى اسقاط ايده‌بيلملريله ثابت اولويور. ايمدى حاكميت مليه‌نك نه مركزده اولديغنى ، ملتك حقيقى آرزوسى نه‌دن عبارت بولونديغنى تعيين واكا كوره بر خط حركت سياسى تعقيب ايتمك ايچون ملت مجلسنه آره صره ملتله استشاره ايتمك ، يعنى انتخاباته مراجعت ايلمك ضروريدر .

Digitized by Microsoft®

ملت مجلسی اکر حقیقةً عینی ملت فرض اولونسه بالاده‌کی طرز استدلال غیر قابل‌رد وابطال اولور ایدی؛ انجق ملت مجلسه بو صفت تمثیلیه‌یی تصورمز ایله بخش ایتمکده‌یز. فعلیاتده هیچ‌بر زمان وکیل ایله‌موکل شخص واحد اوله‌ماز. وکیل شخص آخر اولدیغنه موکله حساب ویرمکله مکلفدر وبوده تجدید تام ایله ممکندر.

تجدید ناقصك برده فائدهٔ فعلیه‌سی ادعا اولونیور. فی‌الحقیقه مجلسلر کاملاً تبدیل اولونجه مجالس جدیده اعضاسی نه قدر علم وفضل ایله ممتاز اولورلرسه اولسونلر هرحالده ابتدالری برقاچ آی مجلسك معاملات داخلیه‌سنده، طرز مذاکراتنده عجمیلك چکرلر. بو عجمیلك برقاچ آی ایشلرك تأخرینی وبناءً علیه منافع ملیه‌نك ضیاعنی انتاج ایدر. تجدید ناقص اصولنده ایسه یکی کلنلر دائما یانی باشلرنده تجربه کورمش، مجلسك دقایق وغوامض معاملاتنه وقوف پیدا ایتمش ذوات کوره‌جکلرندن تجربه‌سزلکلری محسوس اولمدن معاملاته آلیشیر واسکیلردن تعلم وتمشق ایدرلر. واقعا یکی مجلس کاملاً ویا عمومنه یقین بر حالده مجدداً منتخب ذواتدن اولسه بواعتراض پك معقول اولور ایدی. انجق بوتون ممالکده کوریلن نتایج انتخابیه اسکی مجلسلرده بولونان اعضانك ـ تجدید تام اصولنده دخی ـ یکی مجلسلره تکرار کوندرلمکده اولدیغنی کوستریبور وبوصورتله عجمیلك محذوری فعلاً برطرف ایدلمش اولیور.

Digitized by Microsoft®

فرضا ، فرانسه‌ده مبعوثان‌درت‌سنه ایچون انتخاب ایدلدکلری حالده ، اعیان طقوز سنه ایچون انتخاب اولونمقده‌درلر . بوندن ماعدا ؛ اعیانك ثلثی هر اوچ‌سنه‌ده برتجدد ایتمکده‌در . بواصول پك‌چوق کیمسه‌لرجه مستحسن کورولدیکی حالده‌بعض مؤلفلرجه بر وجه‌بالا اسباب ونظریاتدن طولایی مردود عد اولونمقده‌در .

١٥٥ تجديد ناقصك لهنده‌کی دلائلك مناقشه‌سی. — تجديد تام اصولنك صرف علم ونظريات دائره‌سنده دوشونیلدیکی تقدیرده رجحانینه شبهه اولامقله برابر تجديد ناقص اصولنك‌ده قوتلی دلیللری وشدتلی مروجلری اولدیغی قابل انکار دکلدر .

فی‌الحقیقه تجديد ناقصی بر نظریهٔ علمیه‌یه ارجاع ممکندر . ملت ناصل ابدی ونا قابل انقطاع بر حیاته مالك ایسه اونك آیینه‌سی وممثلی اولان پارلمنتوده بویله اوللیدر . ملتك افرادی اولور ، طوغار ، متمادیاً تحولاته اوغرار فقط وجود ملتده حاصل اولان بودائمی تغیرات هویت ملیه‌یی تغییر وحیاتنی دوچار انقطاع ایلز . مجلس‌ده عینیله بویله اوللیدر . مجلسك اجزا واقسامی متمادیاً تحولاته اوغرایه‌بیلملی ، یعنی‌ربعی، ثلثی ، نصفی دکیشه‌جك صورتده ترتیباته تابع اوللی‌درکه بو صورتله هویتی تمادی ایتسون . معین مدتلرده اعضاسی کاملاً دکیشن مجلسلرده ایسه بو حال متصور اوله‌ماز . معین برزمان ایچون یاشایان او مجلسلرك هر بری بر هویت معینه‌یه ، بر ترجمهٔ حاله ، بر حیات محدوده‌یه مالکدر. بو ایسه ابدیت‌ملت فکریله غیرقابل‌توفیقدر .

Digitized by Microsoft®

مجلس اعیان دخی مجلس مبعوثان ایله برلکده تجدید ایدلمیدر. واقعا اعیان مجلسلری الیوم ممالکك قسم اعظمنده مبعوثان مجلسلریله برلکده تجدید اولونمیور. بعضیلری تجدید دینلن شیئه بیله معروض دکلدرلر. آنجق بونوع اعیان مجلسلرینك محصول نظریات دکل، محصول تاریخ وشئون اولدیغنی دیکر بعض مطالعات ایله برلکده اولجه سویلهمش اولدیغمزدن بوزاده تکرارینه محل کورهمیز.

ایکی مجلسك تماماً وعینی زمانده تجدیدینی مقتضی اسبابدن بری ده، بوایکی مجلسك عهدهسنه توجه ایدن مسئولیت سیاسیه در.

اولجه، برنبذه بحث ایتدیکمز وآتیاً مفصلاً بیان ایده جکمز وجهله ملت وکیللری هردرلو مسئولیتدن آزاده دکلدرلر. منتخبلرینك قارشوسنده هیچ اولمازسه دورهٔ اجتماعیهنك ختامنده بر امتحانه معروضدرلر.

بوصورتله ملت مجلسی برجسم واحد کبی مسئولیت معنویهیه معروض بولنمقدهدر. بوتون پارلمنتو، بوتون ملته تعقیب ایتدیکی سیاستی کوسترملیدرکه امتحان تمام اوله بیلسون... اکر قسماً انتخابات ایله بوطریق امتحانه کیدیلورسه مسئولیت انقسامهاوغرار، مقصد قطعیاً حاصل اولماز.

اعضاسی، طرف حکومتدن قید حیات ایله منصوب وارثاً منتقل اعیان مجلسلرندن صرفنظر ایدر ایسهك انتخابات ایله تعیین اولنان اعیان مجلسلرینك بیله مبعوثان ایله برلکده وکاملاً تجدید اولنمدقلری کوریلیور.

Digitized by Microsoft®

رأيندەدركەمجلس اعيانى ايشتەبوصورتله تشكيل ايتمك ارزوسندەدر. حيات اقتصاديه واجتماعيەسى ، جريان افكار علميسى بك زياده مترقى اولان مملكتلرده بو مباحثك دهازياده دقتله تعقيب ايدلمسى ضروريدر . مملكتمزك ترقياتى ايسه بومباحثك شمديلك نظريات دائرەسنده قالمسنى بالضروره استلزام ايتمكدەدر .

تجديد تام ـ تجديد ناقص

Renouvellement intégral partiel

١٥٤ تجديد تامك اسباب رجحانى . ـ پارلمنتولر معين وثابت زمانلرده تماماًمى، يوقسه قسماًمى تجديد ايدلمك لازم كليرى؟ بحثى بالادەكى سر نامەنك اتخاذينه سبب اولمشدر .

نظرياتجه دوشونمك برنتيجهٔ منطقيه ويرمك لازم كليرسه بلا تردد تسليم اولنوركه پارلمنتو ، ـ ايكى مجلسدن تركب ايتسه دخى ـ تماماً و حتى ايكى مجلس برلكده وعينى زمانده تجديد واتخابات عموميەيه مبادرت ايجاب ايدر .

فى الحقيقه . پارلمنتو ملتك وكيليدر وآنك ارادەسنى اظهاره مأموردر ؛ ارادهٔ ايسه تجزى قبول ايتمز وآنى تشكيل ايدن عناصرك كافەسى بردن تظاهر ايتمدكجەصادر اولمش صايىماز. اكر پارلمنتولر ايچون تجديد ناقص اصولى قبول ايديلورسه اوتقديرده يالكز اعضاسى مجدداً انتخاب ايديلان دوائر انتخابيه اهاليسنك ارادەسى اظهار ايدلمش اولور . بوايسه يوقاريدن برى طوتديغمز طريقه مخالفدر .

Digitized by Microsoft®

«اکراك موافق طرزده برشی تأسیس ایدلمك ایستیلیورسه فکرمه کوره ، مجلس قوانین (مجلس ملی) مترقی بر جمعیتك حیات و حرکاتنی تشکیل ایدن اوچ مهم مشغلهیه ، اوچ مهم صنعته وقف وجود ایتمش ذوات مقدارینه همان همان معادل کیمسهلردن مرکب اولمالیدر . بو اوچ صنعتدن مقصدم صنعت صحرائی (زراعت)، صنعت بلدی (صنایع) ومرکزی هریرده بولونوب غایهسی ترقیٔ فکر بشر اولان صنعتدن (تجارت) عبارتدر ... برکون کلهجك که، بو مسائلك مسائل مهمهدن اولدیغی اکلاشیلهجقدر . »

مؤخراً ، تکرار ۱۸۱۵ سنهسی قانوننامهسنده — Acte additionnelle — صنایع وتجارتك بر وکالت مخصوصهسی بولنهجغی تصریح ایدلمش ، فقط اوندن صوکرا فرانسهده مسئله قوانینه ادخال اولنهمامشدر .

انتخابات سلکیه ویا اقتصادیهنك ماهیت اعتباریله اهمیتنی تصدیقده باجمله مؤلفین متحددر . یالکز بعضیلری بوکبی انتخابات محصولی اولان مجلسلرك بر حق استشاریسی بولنمقله اکتفا ایدلمسنی ایستیورلر (ایسهدن) .

باشقهلری ایسه مجلسك حقیقی بروکالت ملیه صفتنی اکتساب ایتمسنی تمنی ایدییورلر . برده موسیو کوی، مجلس مبعوثان ملتك اشخاص اعتباریله وکالتی حائز اولدیغی حالده مجلس اعیانك هیئات اقتصادیه وعلمیه واجتماعیهصفتیله ملتك وکالتی صفتنی حائز بولونمسی

Digitized by Microsoft®

١٥٣ محض مثاللر ـــ اساسده‌کی حقیقت اکلاشلدقدن صوکرا، بو حقیقتك اشکال وصور تطبیقیه‌سنی تعیین‌ارتق واضع قانونه عائد برمسئله‌در .

الیوم ، اسپانیاده بواصول قسماً جاریدر (١٨٩٠) قانونی موجبنجه دارالفنون ادبیلر ، جمعیات اقتصادیه، تجارت وصنایع وزراعت اوطه‌لری ، آیری برر دائرهٔ انتخابیه تشکیل ایدوب مبعوث انتخابنه صلاحیتداردرلر. بونلرك سائر مبعوثلر کبی بتون ملتك وکالتی حائز بولوندقلری ٢١ نجی ماده‌ده مصرحدر .

انقلاب کبیرك بدایتنده ، بویله فکرلرك شدتله علیهنده بولنیلیور ، جمعیتك استبدادن کوزلر اوقدر ییلمش ایدی‌که هرهانکی بر انسان کومه‌سنك بر حقوق مخصوصه‌یه مالك اولمسی آغر کوریلیور ایدی .

اصناف هیئتلرینك ، ژوراند ، متریزلرك سوء استعمالاتی بو درلو جریان افکارك ظهورینی معذور کوسترییوردی . بو سببله جمعیتلرك تشکیلنه مساغ‌ویرلمدیکی کبی ، اقتصادی جمعیتلرده بوش برمیدان براقیلمامش وبالطبع منافع اقتصادیه‌نك‌ده پارلمنتو لرده تمثیلی ممکن اوله‌مامشدر .

مع‌مافیه ، دها او وقت سی‌یه‌س منافع اقتصادیه جریانلرینك حیات مملکتده‌کی اهمیتی تقدیر ایده‌رك قونوانسیون مجلسنده بو مسلکنی علی طریق الاجمال شو صورتله آکلاتیوردی :

Digitized by Microsoft®

بناءً عليه برملتك عناصر تركيبيه‌سى يعنى اشخاص وهيئاتى كافةً مجلس ملى‌يه ادخال ايدلمزسه ارادهٔ مليه‌نك تمثيلى ممكن اولماز . شو حالده انتخابات سلكيه حاكميت مليه دستوريله غيرقابل توفيق اولمق شويله طورسون ، بالعكس ، او حاكميتك نتيجهٔ ضروريه ومنطقيه‌سيدر . برپارلمنتو عنصر شخصى وعنصر اجتماعيدن مركب اولان برملتك عناصر تركيبيه‌سنى افاده ايتمدكجه بر مملكتك وكيل وتمثالى اولهماز . موسيو ايسمه‌ن انتخابات دائره‌لرى ملتك عينى عناصرندن مركب اولمق لازم كلير ديديكى وقت حقليدر . فقط ملت ايكى درلو عنصردن، اشخاص وجمعيات‌اشخاصدن مركبدر. بناءً عليه ايكى درلو دائرهٔ انتخابيه بولونمق ايجاب ايدر : اشخاصدن وهيئتلردن مركب دوائر انتخابيه مدافعهٔ منافعدن تولد ايتمسى ملحوظ اولان مهالكه كلنجه بوده صرف اشخاصك وكالتى امرنده جارى اولان اصول حاضره‌دن فضله اولهماز .

ذاتاً، انتخابات‌سلكيه كوچك هيئتلرك منافعنى مدافعه‌ايده‌جك دكلدر . بالعكس مملكتده اك قوتلى صناعى ، تجارى جريانلرك وبونلرك تمثالى اولان هيئتلرك‌منافعنى كوزه‌ده‌جكدركه بوجريانلرك حيات مليه‌ده اك برنجى عوامل مؤثره‌دن اولديغى قابل انكار دكلدر . »

فقط انتخابات سلكيه‌نك طرزى نصل تعيين ايديله‌جك ؟ قواعدى نصل تنظيم اولنه‌جق ؟ يعنى اساس قبول ايدلدكدن صوكرا طرز تطبيق نه يولده واقع اوله‌جق ؟

Digitized by Microsoft®

موسیو اسمه‌ن ایسه انتخابات سلکیه اصولنك حاکمیت ملیه قاعده‌سیله غیرقابل توفیق اولدیغنی بیان ایله دییورکه :

« مختلف دوائر انتخابیه بوتون منتخبلر دائره‌سنك اقسامندن یشقه بر شی اوله‌ماز . اقسام واجزا ایسه اصل وکلك اوصافی حائز بولنمق لازمدر ، حکومت نیابیه‌نك ، حرحکومتك موضوع لهی شو فرضیه‌یه مستنددر : افرادك وآنلرك وکیلی اولانلرك ویردیکی رأی وقرار منافع عمومیه‌یی میدانه چیقارمق وبو منافع عمومیه‌یی قوانینه ادخال ایتمکدر . فقط بونك ایچون کرك منتخبلر ، کرك مبعوثلر کندی خصوصی منفعتلرینی ممکن اولدیغی قدر برطرف ایتملی منطق وعدالت داخلنده حرکت ایتملیدرلر . بونتیجه‌یی تأمین مقصدیله اون سکزنجی عصر ارباب تفکری وازجمله (روسو) و (سی یه‌س) هر درلو اصناف هیئتلرینی ، جمعیتلری منعه چالیشمشلردر . . . اکر بو اصول قبول ایدیلورسه ذاتاً عقل وحقانیته پك کوجلکله انقیاد ایدن منافع ویا قوای مختلفه آره‌سنده‌کی جدال وتصادم بسبتون تشویق ایدلمش اولور . »

موسیو دوکوی ، بو اصولك حاکمیت ملیه‌یه غیرموافق اولدیغنه دائر وارد اولان ، اعتراضی شوصورتله رد ایدییور .

« . . . حاکمیت ملیه اساساً نه‌در ؟ . بر ماتك ، ملت حالنده یشامق آرزوسی ، ملتك یالجمله عناصر ترکیبه‌سنك بقا وادامه‌سنی تأمین ایتمك عزم ومرامی دکلیدر ؟ ایمدی بو عناصر یالکز اشخاصدن عبارت دکلدر . هیئتلردن ، جماعتلردن‌ده عبارتدر .

Digitized by Microsoft®

انتخابات سلكيه

١٥٢ انتخابات سلكيه وحاكميت مليه . — Représentation professionnelle — كلمه‌لرينه مقابل اولمق اوزره ترجمه ايتديكمز انتخابات سلكيه (مسلكه موافق انتخابات) بك ده مقصدى افاده ايده مز سه ده دها اى بر تعبير بولنجيه قدر بونى قبول واختيار ايدهلم .

انتخابات سلكيه . انتخابات نسبيه‌نك متممى ، مكمليدر . بو اصولك اك شدتلى مروجى فرانسه مؤلفلرندن موسيو دوكويدر . سياسيوندن راهب (لومير) ده بو فكرده‌در . مؤلف موسيو اسمه‌ن ايسه بوكا معارضدر . طرفينك ادعاومدافعاتى ديكله‌يهلم :

دوكوى ديبوركه : « برملتى يالكز اشخاص وسياسى فرقه‌لر تشكيل ايتمز . ديكر بعض عناصر واردركه مبناى جمعيتك تشكلات مقاومه‌سنى وجوده كتيررلر . بونلرده . مشاركت منافع ومشاغل اوزرينه تأسس ايتمش هيئتلر ، سنى برصنفه منسوب مسلكداشلر واهل حرف وصنعتدر . اكر هر درلو وكالت وتمثيل ماينك واصل اولماسى لازم كلان غايه‌يه ياقلاشمق ايستر ايسه‌ك ، اكر پارلمنتوى حيات مليه‌نك كافهٔ عناصرينك تمثالى حالنه وضع ايده‌جك ايسه‌ك مختلف فرقه‌لرك قوهٔ ارقامى ايله متناسب اوله‌رق اشخاص طرفندن (انتخابات نسبيه اصولنجه) انتخاب ايديلان مجلسك يانى باشنه برده هيئات سلكيه طرفندن منتخب برمجلس وضع واحداث ايتمه‌ز اقتضا ايدر . »

Digitized by Microsoft®

قاییوقابینه‌سی عینی فکری تعقیب ایتدیلر . بونکله‌برابر پك چوق منافع انتخابیه‌یی اخلال، پك‌چوق مکتسب موقعلری اضرار، الحاصل داخل‌ده برچوق انتریقه‌لر تولید ایدن بو مسئله‌یی صورت قطعیه‌ده حله جسارت ایده‌میورلر ایدی نهایت پووانقاره قابینه‌سی فورطنه‌یه کوکس کره‌رك قانونی مجلس مبعوثاندن چیقارمغه موفق اولدی .

مجلس مبعوثانجه قبول ایدیلن بوقانونك اعیاندن مشکلاتله کچه‌جکی ظن وتخمین اولونیور . قانونك اك بویوك خصمی سنه‌لرجه باش وکالتده بولونمش اولان موسیو قله‌مانسودرکه بوبابده صرف مساعی امرنده مهم برجمعیت‌وجوده کتیرمشدر انجق انتخابات‌نسبیه طرفدارلری‌ده‌تهدیدلره ، تشویشلره اهمیت ویرمیه‌رك بالمقابله مهم جمعیتلرله ارشادات ونشریاتده بولوندقلرندن اك بویوك آدیمی آتیلمش اولان بو اصلاح جدیدك نهایت هدفنه واصل اوله‌جغی اغلب‌احتمالدر .

قانون جدید انتخابات نسبیه ایله برابر انتخاب متعدد اصولی قبول ایدییور (ماده ۱) هرده‌پارتمان بردائرهٔ انتخابیه‌در. (۷۰) بیك نفوسه برمبعوث اصایت ایده‌جکدر . هیچ برفرقه دائرهٔ انتخابیه‌یه اصابت‌ایدن مبعوثلردن زیاده نامزد ارائه ایده‌مز . منفرد اولان هر نامزد کندی باشنه برفرقه عد اولونور .

قانون جدید مقاربت اصولی قبول وبونك مه‌قانیزمه‌سنی تعیین‌ایدییور بوندن‌ماعدا بیاننامه اعطاسی ، رأی پوصله‌لرینك تصنیفی ، آرانك تعداد وتسجیلی حقنده‌ده احکام وقیودی محتوی‌اولوب‌خارج‌قسمت اصولی‌اساس طوتلشدر . بقیه اصولی‌ده قبول ایدلش و ۱۹ نجی ماده‌سی موجبنجه بر دائرهٔ‌انتخابیه‌ده نصفدن زیاده رأی‌قازانان ، یعنی اکثریت مطلقه‌یی احراز ایدن فرقه ویا حزبه برمبعوثلق ویریلور. بنه منحل قالان اعضالق‌قالیرسه وسطی اصولیله عائداولدیغی فرقه‌یه تفویض‌اولونور . بوقانون اعیاندن قبول‌ایدلدیکی تقدیرده (۱۹۱٤) ده اجرا ایدیله‌جك انتخابات عمومیه‌ده موقع تطبیقه وضع ایدیله‌جکدر .

[بومعلومات ۱۲ تموز ۱۹۱۲ تاریخلی ده‌باغزته‌سندن‌اقتباس‌ایدلمشدر]

Digitized by Microsoft®

فرقه‌لر یکدیکریله اتفاق ایتدکلری تقدیرده بقیهٔ کسوراتك هانکی فرقه‌یه عائد اولدیغنی تعیین ایچون‌ده بالاده‌کی عملیه‌لرده براز تعدیلات اجرا ایدرك مقصد تأمین ایدیلور . فرقه‌لرك بو صورتله موجودیتلری محافظه ایله برابر اتحاد ایتملرینه آپارانتاژ (Apparentage) اصولی دیرلرکه یکدیکرینه قریب اولان فرقه‌لرك بقیه وکسورات بحثنده باشقه فرقه‌لری مستفید قیلمامق خصوصنده یکدیکریله اتفاق و تقارنلریدرکه بوکا مقاربت دیه‌بیلیرز . [*]

١٥١ فرانسه مجلس مبعوثانك قبول ایتدیکی صوك قانون — انتخابات نسبیه اصولی فرانسه‌یی سنه‌لردن بری اشغال ایدن مسائل حیاتیه‌دندر . مشهور غامبتا زماندن بری انتخابات نسبیه‌لهنده برجریان فعلی حاصل اولمش، حتی مشار الیه اکثریتله انتخابات اصولنك محصله‌سی اولان مجلس مبعوثانی قیریق برآینه‌یه یکزه‌تمش ایدی . مملکتده حاصل اولان بوجریان مجلس مبعوثانده دخی قوتلی صورتده ارتسام ایتمش و ١٩٠٦ دن بری انتخابات نسبیه مجلسك روزنامهٔ مذاکراتنه کیرمك مقدراتنك حلولنه منتظر قالمش ایدی ١٩٠٩ تشرین ثانیسنده بریان قابینه‌سی رأس کارده ایکن مجلس برشوق وفوران آتنده ١٤٠ رأیه قارشو ٢٧٩ رأی ایله انتخاب متعدد و ٢٣٥ رأیه قارشو ٢٩٩ رأی ایله هم انتخاب متعدد وهم انتخاب نسبی اصولنه قرار ویرمش ایسه‌ده باش وکیلك بعض ایجابات سیاسیه‌یه تبعاً اصراری اوزرینه مسئله‌نك مذاکره‌سی قریب‌الوقوع اولان انتخابات جدیده‌دن صوکره‌یه ، یعنی بومسئله حقنده ملتله استشارهٔ عمومیه اجراسنه تعلیق اولونمش ایدی . فی‌الحقیقه ١٩١٠ سنه‌سی انتخاباتنك نتیجه‌سی انتخابات نسبیه اصولی مروجلری ایچون مشعشع برموفقیت اولدی بریان قابینه‌سی وعدینی ایفا ایدرك انتخابات نسبیه‌یه متعلق برقانون تکلیف ایتدی. ایکنجی بریان قابینه‌سی، مونیس قابینه‌سی،

---

[*] بومختلف مثالار ١٩١١ ده نشر اولونان فرانسه مجلس مبعوثانی آرای عمومیه انجمننك مضبطه‌سندن اقتباس اولونمشدر ،

Digitized by Microsoft®

	ایکنجی فرقه	خارج قسمتلرك نومرو صره‌سیله تصنیفی
٣	٩٤٧	٢١
٤	٧١٠	٢٩
٥	٥٦٨	٣٧
٦	٤٧٣	
٧	٤٠٦	
	اوچنجی فرقه	خارج‌قسمتلرك نومرو صره‌سیله تصنیفی
١	١٨٧٥	١٠
٢	٨٩٢	٢٢
٣	٥٩٥	٣٥
٤	٤٤٦	
٥	٣٥٧	
	دردنجی فرقه	خارج‌قسمتلرك نومرو صره‌سیله تصنیفی
١	٢٤٥١	٨
٢	١٢٢٥	١٧
٣	٨١٧	٢٦
٤	٦١٢	٣٤
٥	٤٩٠	٤٣
٦	٤٠٨	
٧	٣٥٠	
	بشنجی فرقه	خارج‌قسمتلرك نومرو صره‌سیله تصنیفی
١	٢٦٧٤	٦
٢	١٣٣٧	١٥
٣	٨٩١	٢٣
٤	٦٦٨	٣١
٥	٥٣٤	٤٠
٦	٤٤٥	
٧	٣٨٢	

Digitized by Microsoft®

	برنجی فرقه	خارج قسمتلرك نومرو صره سیله تصنیفی
٥	٢٤٨٠	٧
٦	٢٠٦٦	٩
٧	١٧٧١	١١
٨	١٥٥٠	١٢
٩	١٣٧٧	١٤
١٠	١٢٤٠	١٦
١١	١١٢٧	١٨
١٢	١٠٣٣	١٩
١٣	٩٥٣	٢٠
١٤	٨٨٥	٢٤
١٥	٨٢٦	٢٥
١٦	٧٧٥	٢٧
١٧	٧٢٩	٢٨
١٨	٦٨٨	٣٠
١٩	٦٥٢	٣٢
٢٠	٦٢٠	٣٣
٢١	٥٩٠	٣٦
٢٢	٥٦٣	٣٨
٢٣	٥٣٩	٣٩
٢٤	٥١٦	٤١
٢٥	٤٩٦	٤٢
٢٦	٤٧٦	٤٤ قاسم مشترك
٢٧	٤٥٩	
٢٨	٤٤٢	

	ایکنجی فرقه	خارج قسمتلرك نومرو صره سیله تصنیفی
١	٢٨٤٢	٥
٢	١٤٢١	١٣

Digitized by Microsoft®

منحل اعضالغی ویرمك ایچون‌ده عینی عملیاته توسل ایدیلور یعنی‌درد‌نجی فرقه‌یه عائد آرا بو دفعه (٥) ایله دکل ٥ + ١ = ٦ ایله تقسیم اولونور . شویله‌که :

برنجی فرقه	ایکنجی فرقه	اوچنجی فرقه	درد‌نجی فرقه
٤٧٦	٤٧٣	٤٤٦	٣٠٨ = ٢٤٥١ / ٦

بشنجی فرقه

٤٤٥

اك بویوك وسطی ٤٧٦ اولدیغندن اوچنجی منحل اعضـالق ینه برنجی‌فرقه‌یه رجوع‌ایدر وبوصورتله برنجی فرقه‌نك استحقاقی ٢٦ اعضا اولدیغی تبین ایلر .

بودفعه برنجی فرقه‌نك ٢٥ دکل ٢٦٠ رأی قازاندیغی کوریلیور . بوندن اکلایورزکه اساساً قوتلی‌اولان فرقه‌لر کسوراتی دها زیاده جلب وجذبه موفق اوله‌بیلوزلر . خارج قسمت اصولی بالطبع دها بسیطدر . فقط اك بویوك وسطیلر اصولی دها دقیقدر .

١٥٠ قاسم مشترك اصولی. — شمدی‌برده‌عینی‌انتخاباته‌خارج‌قسمت اصولی‌تطبیق‌ایده‌لم. بلچیقا اصولندن بحث‌ایدرایکن برنبذه‌تدقیق‌ایتدیکمز بواصول موجبنجه هرفرقه‌یه عائد آرا قاسم‌مشترك اولان انجمن اعضاسنك عددینه ، یعنی شو آلدیغمز مثاله (٤٤) ٥ کلنجه‌یه قدر صره‌ایله ١ ، ٢ ، ٣ ، ٤ ، ٥ الخ عددلرینه تقسیم ایدلمك لازم‌کلیر. حاصل‌اولان نتیجه بروجه آتیدر :

	برنجی فرقه	خارج قسمتلرك تومرو صره‌سیله تصنیفی
١	١٢٤٠٠	١
٢	٦٢٠٠	٢
٣	٤١٣٣	٣
٤	٣١٠٠	٤

Digitized by Microsoft®

هرفرقه‌نك قازاندیغی آرانك یکونی اوفرقه‌نك استحقاق‌اولان عدداعضایه دکل اواعضایه واحد ضمندن صوکره حاصل اولان یکونه تقسیم ایدرز. مثلا برنجی‌فرقه‌نك قازاندیغی مجموع آرایی‌که (١٢٤٠٠) در، بوفرقه‌نك استحقاق‌اولان (٢٤) اعضالغه دکل (٢٤ + ١ = ٢٥)ه تقسیم ایلرز. کذلك دیکر فرقه‌لرایچون‌ده عینی‌معامله‌یی تکرار ایدرز. حاصل اولهجق نتایج شودر :

برنجی‌فرقه	ایکنجی فرقه	اوچنجی‌فرقه
$\frac{١٢٤٠٠}{٢٥} = ٤٩٦$	$\frac{٢٨٤٢}{٦} = ٤٧٣$	$\frac{١٧٨٥}{٤} = ٤٤٦$

دردنجی فرقه	بشنجی فرقه
$\frac{٢٤٥١}{٥٠} = ٤٩٠$	$\frac{٢٦٧٤}{٦} = ٤٤٥$

ایشته بوصورتله استحصال ایدیلن بقیه‌لرك اك بویوکی برنجی فرقه‌یه اصابت ایدرکه ٤٩٦ در . بناءً علیه منحل قالان اوچ اعضالقدن بری بوفرقه‌یه توجیه اولونور وبوفرقه‌نك استحقاق (٢٥) اعضا اولدیغی تبین ایدر .

ایکنجی منحل اعضالغی توجیه ایچون عینی معامله اجرا ایدیلور . انجق بودفعه برنجی‌فرقه‌نك‌یکون‌آراسی ٢٥ ایله دکل (٢٥+١)=٢٦ ایله تقسیم اولونمق ایجاب ایدر . حاصل اولان نتیجه شودر :

برنجی فرقه	ایکنجی فرقه	اوچنجی فرقه
$\frac{١٢٤٠٠}{٦} = ٤٧٦$	٤٧٣	٤٤٦

دردنجی فرقه	بشنجی فرقه
٤٩٠	٤٤٥

بودفعه‌کی بقیه‌لرك اك بویوکی دردنجی فرقه‌یه عائداولدیغندن ایکنجی منحل اعضالق دردنجی فرقه‌یه تفویض ایدیلور . اوچنجی وصوکنجی

Digitized by Microsoft®

اعضایه استحقاقلری اولمش اولور. حال بوکه بزه (٤٤) اعضا لازمایدی. تقسیم عملیاتنك هربرنده بعض بقیه وکسورات قالمسی بواوچ اعضالغك منحل قالمسنه سبیبت ویردی. شمدی بو اوچ اعضالغی هانکی فرقه‌یه ویریرسه‌ك حقه ویا حقه اك یقین بر ایش کوره‌جکز ؟ ایشته مسئله‌نك اك مشکل نقطه‌سی بودر .

بو مشکلی حل ایتك ایچون خارج قسمتدن کیرده قالان کسرلرك هانکیسی بویوك ایسه اکا براعضالق ویریر ومسئله‌یی حل ایدرز. بوکا اك بویوك بقیه اصولی دیرز . شوصورت حله نظراً برنجی فرقه ٢٥ ، ایکنجی فرقه ٦ ، اوچنجی فرقه ٣ ، دردنجی فرقه ٥ وبشنجی فرقه ٥ اعضایه مالك اولور .

بورایه قدر ویردیکمز ایضاحات هرفرقه‌نك اعضالقلر مقدارینه اولان استحقاقنی کوسترمدی. فقط اعضا کیم اوله‌جق . مثلا برنجی فرقه‌نك ٣٠ نامزدی وار ایدی ؛ بونلردن ٢٥ نی ، کذلك ایکنجی فرقه‌نك ٢٩ نامزدی وار ایدی ؛ بونلردن آلتیسنی بکنمك لازمدر . بونی ناصل تعیین ایده‌جکز ؟ بونی‌ده فرانسه پارلمنتوسنده پك بسیط صورتده یاپمشلر . نامزدلر آلدقلری آرانك اهمیتیله متناسب برصره وترتیبه وضع اولونمشلردر . کیملر اك چوق قازانیرسه ، صره ایله اونلر انتخاب ایدیلور. کریده قالانلر منحل وقوعنه انتظاراً اعضای معاونه ویامنتظره وظیفه‌سنی ایفا ایدرلر .

١٤٩ اك بویوك وسطیلر اصولی — ایشته فرانسه مجلس مبعوثانده (٤٤) اعضادن مرکب انجمنك انتخابی ایچون تعقیب ایدیلن اصولك خلاصه‌سی بودر . انجق باشقه اصوللر دخی تعقیب ایدلسه نتیجه همان همان بوکا مساوی اوله‌جق ایدی . فرضا اك بویوك وسطیلر اصولی‌ده اختیار اولونسه همان‌عینی نتیجه حاصل اوله‌جق‌ایدی . یالکز بواصول موجبنجه بالاده آچیقده قالان اوچ اعضالغی اك چوق کسری اولان فرقه‌لره عطف وتوجیه ایده‌جکمزه بروجه آتی براصول تعقیب ایدرز . شویله‌که

Digitized by Microsoft®

شو تفصیلاته نظراً حاصل اولان نتیجه بروجه آتی اولمشدر :

	استحصال ایدیلن آرا
برنجی فرقه	١٢٤٠٠
ایکنجی »	٢٨٤٢
اوچنجی »	١٧٨٥
دردنجی »	٢٤٥١
بشنجی »	٢٦٧٤
یکون	٢٢١٥٢

بویکونه نظراً هراعضایه اصابت ایتمسی لازمکلن آرانك نصابنی تعیین ایچون بالاده‌کی (٢٢١٥٢) یکونی انجمنك اعضای مرتبه‌سی اولان (٤٤)ه تقسیم اونونمشدر .

٤٤ | ٢٢١٥٢

حاصل اولان خارج قسمت ٥٠٣ ٠١٥٢

٢٠ دن عبارت اولمشدر.

خارج قسمت بحثنده ایضاح ایتدیکمز وجهله هر فرقه‌نك استحقاقی استحصال ایتدیکی آرانك خارج قسمت اولان (٥٠٣) ه تقسیمی صورتیله تحقق ایدر. شوحالده :

برنجی فرقه‌نك استحقاقی ایکنجی فرقه‌نك استحقاقی اوچنجی فرقه‌نك استحقاقی

٥٠٣ | ١٢٤٠٠	٥٠٣ | ٢٨٤٢	٥٠٣ | ١٧٨٥
٢٤ ٢٣٤٠	٥ ٣٢٧	٣ ٢٧٦
٣٢٨		

دردنجی فرقه‌نك استحقاقی بشنجی فرقه‌نك استحقاقی

٥٠٣ | ٢٤٥١	٥٠٣ | ٢٦٧٤
٤ ٤٣٩	٥ ١٥٩

برنجی فرقه‌نك ٢٤ ، ایکنجی فرقه‌نك (٥) ، اوچنجی فرقه‌نك (٣) ، دردنجی فرقه‌نك (٤) ، بشنجی فرقه‌نك (٥) یعنی من حیث المجموع (٤١)

Digitized by Microsoft®

عددی شرطیله انتخاب واحد اصولنده مصر اولان فرقه ایدی و ٢٤ نامزدی وار ایدی .

بشنجی فرقه انتخابات نسبیه اولمقسزین یالکز علی العاده انتخاباتك اصلاحی طرفداری اولان جمهوریت فرقه‌سی ایدی . وبونك‌ده (٢٧) نامزدی وار ایدی .

شوحالده من حیث المجموع بش فرقه ، ٥١٣ انتخابجی و١٣٣ نامزد وار ایدی .

تمامیله انتخابات نسبیه‌یه طرفدار اولان نامزدلر ایسه یالکز (٣٠) ایدی. انتخابه اشتراك ایدن مبعوثلرك هربری انجمنی تشکیل ایدن (٤٤) ذاتی پوصله اوزرنده یازمقده ایدی . (٤٤) دن زیاده اسامی یازیله‌ماز ایدی . انجق عینی اسم مکرر یازلمق صورتیله اوفرقه‌نك لهنه رأی آرتمجق ایدی . شوحسابجه رأیه اشتراك ایدن (٥٠٣) مبعوثك بهرینه (٤٤) رأی اصابت ایده‌جك ایدی که من حیث المجموع (٢٢٥٧٢) رأی اظهار ایدلمش بولونه‌جق ایدی . انجق بعض نقصان رأیلر بولونمش اولدیغی ایچون جمع ایدیلن کافهٔ آرا (٢٢١٥٢) یه بالغ اولمش ایدی .

شوحالده تعیینی لازم کلن مسائل شونلر ایدی : اولاً هرفرقه نه‌قدر رأی قازانه‌جق ؟ ثانیاً اعضا انتخاب اولونه‌جق ذواتك هر برینه نه قدر رأی اصابت ایتمسی لازم کله‌جك ، یعنی خارج قسمت نه اوله‌جق ؛ ثالثاً هرفرقه‌یه استحصال ایلدکلری رأیلره نظراً قاچ اعضا افرازی لازم کله‌جك ؟

١٤٨ خارج قسمتك مثال فعلیسی .— هرفرقه‌یه عائد پوصله‌لرده‌کی اسامینك یکون ایدلمسی هرفرقه لهنده نه قدر رأی ویرلمش اولدیغنی میدانه چیقارمق ایچون کفایت ایتدی . بوصورتله هرفرقه‌نك قازاندیغی مجموع آرا بر یکون ایله برارده کتیریلوب عموم فرقه‌لرك قازاندقلری آرا میدانه چیقمشدی . خارج قسمتك تعیینی بحثنه کلنجه بوده آرانك یکون عمومیسنك انجمن اعضاسی اولان (٤٤)ه تقسیمیله الده ایدلمشدر .

Digitized by Microsoft®

اولان بوقراری تدقیق ایتمدن مقدم قرارك اتخاذینه پك زیاده غیرت ایتمش اولان مجلس مبعوثان انجمننك صورت تشکلنی تحلیل ایده‌جکز . زیرا انتخابات نسبیه طرفدارلری انتخابات نسبیه‌نك قابل تطبیق وعادلانه اولدیغنی هرشیدن اول مجلس مبعوثانده‌کی اعضایه جانلی وحقیق بر مثال ایله کوسترمك وآنلری بوصورتله اقناع ایتمك ایستیورلر ایدی . ایشته بوندن طولایی پك چوق مشقت وکلفتدن وبر چوق موانع واعتراضاته اوغرادقدن صوکره ۱۹۱۰ سنه‌سی تموزینك اونده مجلس مبعوثانك آرای عمومیه انجمنی ـ که انتخابات نسبیه حقنده‌کی قانون لایحه‌لرینی تدقیق ومجلسك هیئت عمومیه‌سنه برلایحه تقدیم ایلیه‌جك‌ایدی ـ انتخابات نسبیه اصولیله انتخاب ایتدیرمکه موفق اولمشلردر . بوانجمنك صورت انتخابنی تحلیل ایدرسه‌ك انتخابات نسبیه‌نك اشکال‌وصفحات مختلفه‌سی‌حقنده دها اجمالی برفکر پیدا ایده‌بیلیرز . انتخاب‌ایدیلن ذواتك یکونی (٤٤) وانتخاب ایدنلرك یکونی اوکونکی موجوده نظراً (٥١٣) اولدیغنه نظراً مثال ممکن مرتبه بسیط رقملرله واقع اولمش دیمکدر. مقصد اصلی مجلس مبعوثانده موجوداولان مختلف‌فرقه‌لرله حزبلرك‌هربرینه عددلریله متناسب اعضا ویرمك‌وانجمنی بوفرقه‌لر ارەسنده‌کی قوای متفاوته‌نك تمامیله‌آینه‌سی قیلمق ایدی .

انتخابك صورت اجراسی حقنده هر درلو قیود وایضاحاتی محتوی برنوع قرار اتخاذ اولوندقدن صوکره مجلس مبعوثانده بش فرقه‌کندینی آرایه معروض قیلدی .

برنجی‌فرقه منحصراً انتخابات نسبیه طرفداری ایدی و (۳۰) نامزد ارائه ایلمش ایدی .

ایکنجی فرقه انتخاباتك اصلاحنه طرفدار جمهوریت فرقه‌سی عنوانی حائز ایدی و (۲۹) نامزدی وار ایدی.

اوچنجی فرقه انتخاب نسبیه معارضی جمهوریت فرقه‌سی عنوانی حائز ایدی و (۲۲) نامزدی وار ایدی .

دردنجی فرقه دوائر انتخابیه‌ده تعدیلات اجراسی ومبعوثلرك تقلیل

Digitized by Microsoft ®

بلجیقاده منتخبلریالکز برنامزدایچون رأی ویرلر؛ شوقدرکه بو نامزد ایچون ویردکلری رأی عین زمانده اونامزدك منسوب اولدیغی فرقه یه ده ویرلمشدر. دیکرطرفدن شاید فرقه نك نامزدلری فرقه نك صلاحیتدار اولدیغی مبعوثلر مقدارینی تجاوز ایتسه ـ که همان دائما بوحال واقعدر ـ اوتقدیرده منتخب مخیر براقیلیور؛ ایستر ایسه کندیسنه تکلیف ایدیلن جدولدن بکندیکی ذاته حصر رأی ایدرك انك یانینه براشارت وضع ایدر ، ایسترایسه تکلیف ایدیلن جدول صره سنی قبول ایدر .

بواصولك ده خطالری ، مشکللری ، محذورلری یوقدکلدر. فقط هرحالده اکثریت اصولنده کی انتخابه نظراً دها آزحقسزلقلری داعیدر .

١٤٧ فرانسه مجلس مبعوثانده انتخاب انجمنی . — یوقاریدن بری تعریف ایلدیکمز مختلف انتخابات نسبیه اصوللرینك هر برینه قابل تطبیق اولمق اوزره فرانسه پارلمنتوسنده جریان ایتمش فعلی وحقیقی بر مثال ایراد ایده لم که بو صورتله موضوع بحث قیلدیغمز مختلف اصوللر مهما امکن یکدیکرندن تفریق وتمییز اولونه بیلسون . معلوم اولدیغی اوزره فرانسه ده دخی انتخابات نسبیه اصولی شدتله ترویج ایدلمکه باشلانمش وسنه لرجه کشمکشدن صوکره نهایت ١٩١٢ سنه سی نیسانینك ١٣ نده فرانسه پارلمنتوسنك مجلس مبعوثانی انتخابات نسبیه قانونی قبول ایتمشدر . انجق مجلس مبعوثان طرفندن مجلس اعیانك تصدیقنه انتظاراً اتخاذ ایدلمش

متشتت بولونملرینه عطف اولونه بیلیر . فی الحقیقه هوند اصولنده یوقاریکی مثالده کورلدیکی وجهله ذاتاً قوتلی، متحد وحائز اکثریت اولان فرقه نك دائما کسورات وبقیه لره ده تصرف ایتمکده اولدیغی کوریلیور .

Digitized by Microsoft®

شونلردر : ٢٤٠٠٠ ، ١٢٠٠٠ ، ١١٠٠٠ ، ٩٠٠٠ ، ٨٠٠٠ صوك خارج قسمتكه بوراده (٨٠٠٠)در قاسم مشتركعداولنور. بناءً عليه هرفرقهنك قازانديغى آراده قاچ دفعه (٨٠٠٠) وار ايسه اوقدر مبعوث بولنهجقدر. (٨٠٠٠) (٢٤٠٠٠) عددنده اوچ دفعه داخلاولديغندن برنجى فرقهنك اوچ مبعوث انتخابنه، (١١) بيكده يالكز بردفعه داخلاولدينى ايچون ايكنجى فرقهنك برمبعوث انتخابنه ، (٩٠٠٠) ده كذلك يالكز بر دفعه داخل اولدينى ايچون اوچنجى فرقهنكده برمبعوث انتخابنه حقى اولهجقدر. دردنجى فرقهنك عدد آراسى (٣٠٠٠) اولديغندن وقاسم مشترك اولان (٨٠٠٠) بو رقمدن بيوك اولديغندن فرقهٔ رابعهنك مبعوثى اولميهجقدر [*] .

---

[*] كوريليوركه بواصوله رأيلرك بوشه كيتمسى احتمالى دائماواردر. حتى هر ايكى سنهده نصفى تجديد اولونمقده اولان بلجيقا مجلس مبعوثانى بوكون بورأيلرك طاغيلمسى يوزندن مملكتك حقيقى افكارينى تمثيل ايدهمامكدهدر . ١٩٠٨ و ١٩١٠ سنهلرى انتخاباتى ثمرهسى اولان مجلس مبعوثانده حكومت فرقهسى اولان قتوليكلرك ٨٦ ومخالفلرك ـ كه سوسيالیستلر ايله ليبراللردن مركبدر ـ ٨٠ مبعوثى واردر. انجق ٨٠ مبعوث ١٢١٦٥٤٧ رأيى تمثيل ايتديكى حالده اكثريت اولان ٨٦ مبعوث يالكز (١١٩٤٦٠٨) رأيى تمثيل ايده بيليورلر . يعنى قتوليكلرك مملكتدهكى رأيلرى مخالفلردن (٤١٩٢٩) نفصاندر . بوصورتلهاكثريت اصولنه ايديلن اعتراضك بوراده نظيرهسنى يامق ممكن اولويور . بوراده كى فرقلر نسبةً لاشى اولدقدن ماعدا بونك قصورى بردرجهيه قدر (هوند) اصولنه وبرازده قتوليكلرك متحد ومخالفلرك ايكى فرقهدن متشكل اولمق اعتباريله

Digitized by Microsoft®

بلجيقاده اليوم تطبيق ايديلن اصول « قاسم مشترك » اصوليدر. و(هوندت) Hondt سيستمنده در . ١٨٩٨ قانونى موجنجه جريان ايتمكده اولان بو اصولك روحنى بوراده تعريف ايتمك مناسب اولور :

١٤٦ قاسم مشترك — فرض ايدهلم كه بر دائرهٔ انتخابيه ده (٤٧) بيك رأى ودرت فرقه وار. انتخاب ايديله جك مبعوثلرك مقدارى ده بشدر. اولا فرقه لرك قازانه جغى رأيلره باقالم : برنجى فرقه (٢٤) بيك ايكنجى فرقه (١١) بيك ، اوچنجى فرقه (٩٠٠٠) دردنجى فرقه (٣٠٠٠) رأى قازانمش . مادام كه درت فرقه وار بالاده كى رقملرى صره ايله (١) ، (٢) ، (٣) و (٤) عددلرينه تقسيم ايده جكز . اكر فرقه لر بش اولسه يدى بشه ، التى اولسه ايدى آلتى يه تقسيم ايده جك ايدك. زيرده كى مثالى موسيو دوكوينك اثرندن اقتباس ايدييورز :

٢٤٠٠٠	١١٠٠٠	٩٠٠٠	٤٠٠٠	بره
١٢٠٠٠	٥٥٠٠	٤٥٠٠	١٥٠٠	ايكى يه
٨٠٠٠	الخ	الخ	الخ	اوچه
٦٠٠٠	«	«	«	درده تقسيم اولنور.

بروجه بالا خارج قسمتلر انتخاب اولنه جق مبعوثلرك عددينه بالغ اولنجه يه قدر اهميتلرى صره سيله ترتيب اولنور . مثالمزده بش مبعوث وار . بناءً عليه جدولده اك بيوك بش رقمى آليرزكه

Digitized by Microsoft ®

زیرا یوز بیك اون مبعوثه تقسیم ایدیلنجه (هار) اصولی موجبنجه خارج قسمت اون بیکدر وفرقه‌لری منسوب اولهجق اعضا ایشته بو خارج قسمته کوره تعیین ایدلمشدر .

انتخابات زمانی کلنجه منتخب عینی‌زمانده هم‌منسوب‌اولدیغی فرقه‌یی ترجیح ، هم‌ده او فرقه داخلنده‌کی اشخاصی یوقاریده تعریف‌ایتدیکمز طرزده صره‌یه وضع ایدر . بناءً علیه ترجیح ایتدیکی‌فرقه داخلنده اولا احمداندی‌یه صوکره، محمد افندی‌یه، دها صوکره علی افندی‌یه رأیی ، رأی احتمالیسنی ویرر .

بو اصولك بر محذوری رأی ویرنلر عادتا فرقه لیسته‌سنده محرر اسامیدن مطلقا بر ویا برقاچنی انتخاب ایتمك مجبوریتنده بولنملریدر زیرا منتخب فرقه‌نك لیسته‌سی خارجنده‌کیمسه‌یه‌رأی ویره‌مز بوصورتله رأی ویرمك‌نوعما مجبوری اولیور ونامزدلر عادتا لیسته‌یی تنظیم ایدنلرك اسیری بولنیور. معمافیه بومحذوره بلچیقاده مهما امکن تخفیف ایدلمشدر . اوصورتده‌که بر نامزد ایچون لااقل یوز طالب بولنورسه بونامزد جدوله‌کچه‌بیلیر. مبعوثلغه نامزد اولهجق آدم یوز طرفدارده بولهمازسه آرتق اوملکتده هیچ بر اهمیتی یوق دیمکدر . بناءً علیه بو محذورده معدوم حکمنده‌در . [*]

[*] اسویچره‌ده بال وشویجده هیچ بر فرقه‌یه منسوب اولمدیغی حالده مستقلاً نامزدلکنی اعلان ایدنلر دخی نظر دقته آلنمش وبوکبیلرك هربری کندی باشنه برفرقه (برلیسته) عد اولونمشدر . بونلره وحشیلر Sauvages دیرلرکه آلمانجه Wildhe در.

Digitized by Microsoft®

بالاده‌کی مثالی اله آلهلم : (١٠٠) بیك منتخب وار . درت فرقه وار . فرقه‌لرك بری (٤٠) بیك، دیکری (٣٠) بیك، اوچنجیسی (٢٠) بیك ودردنجیسی (١٠) بیك رأی قازانمش .

انتخاب ایدیله‌جك اعضایه کانجه اوده اون کشیدر . شو حالده شو اون کشیدن دردی برنجی ، اوچی ایکنجی، ایکیسی اوچنجی ، بری دردنجی فرقه‌یه منسوب اولمق ایجاب ایدر .

هر فرقه‌نك آراسی او فرقه‌نك ذاتاً استحقاق پیدا ایتمش اولدیغی مبعوث عددینه بر علاوه‌سیله اکا تقسیم اولونور وهانکی فرقه‌نك خارج قسمی چوق کلیر ایسه بقیه قالان مبعوثده اوفرقه‌یه ویریلور. دیکر تاحیه‌لرده بقیه‌لر ایچون از چوق فرقلرله بنه بوکا یاقین اصوللر تطبیق ایدلمکده‌در .

اسویچره هیئت متحده‌سی مجلس مبعوثانی ایچون دفعاتله انتخابات نسبیه اصولی قبول ایدلك ایسته‌نیلمش فقط بو بابده‌کی تشبثلر نتیجهٔ قطعیه‌یه اقتران ایده‌مه‌مشدر. ١٩٠٠ و ١٩١٠ سنه‌لرنده ایکی دفعه بو یولده واقع اولان تکلیف مشترك مجلس مبعوثان ومشترك قانتونلر مجلسی طرفندن رد ایدلدکدن صوکره ره‌فه‌رندوم اصولی موجبنجه آرای عمومیه‌یه تابع قیلنمش، فقط اهالیده هر ایکی دفعه‌سنده ایکی مجلسك رأینه اشتراکله تکلیفی رد ایتمشدر. ١٩٠٠ ده قانون عموم اهالی طرفندن (١٦٩٠٠٨) رأیه قارشی (٢٤٤٦٥٦) رأی ایله یعنی (٧٥٦٤٨) اکثریتله رد اولونمش اولدیغی حالده ١٩١٠ ده عینی قانون (٢٣٨٩٥٦) رأیه قارشو (٢٦٢٠٩٩) رأی ایله یعنی آنجق ٢٣١٤٣ اکثریتله رد اولونمشدرکه بوده انتخابات نسبیه طرفدارلرینك عموم اسویچره انتخاباتی ایچونده کیتدکجه آرتمقده اولدیغنی افهام ایدر.

Digitized by Microsoft®

ایدلکدەدر . بوکا (فرقه وشخصه توفیقاً انتخابات نسبیه) دیەلم . بو بحثده برنجی درجه اهمیت فرقەیه یعنی فکر ومسلکه ایکنجی درجه اهمیت نامزده یعنی شخصه ویریلور . بناءً علیه منتخبلرك عددی اول امرده فرقەلره ودرجهٔ ثانیەده انتخابی مقتضی اعضانك مقدارینه کوره افراز اولنەرق بری فرقەیه دیکری شخصه عائد ایکی جدول استحصال ایدیلور .

بال وشوایح مستثنا اولدیغی حالده دیکر قانونلرده انتخابجینك رأی مجتمعی یوقدر . یعنی عینی بر نامزد ایچون مکرر رأی ویرەمز.

هر فرقەنك نه قدر رأی قازاندیغنی تعیین ایچون لیستەلرده محرر اسامیه اصابت ایدن آرا جمع ایدیلیر. اظهار اولونامش اولان آرا دخی بو یکونه ادخال ایدیلیر. یعنی بر لیستەده بر اسمك اوزری چیزلمی او لیسته لهنده ویرلمش بر رأی صایلدیغی کبی لیستەده چیزلامش اولان اسامی دخی لیستەیه ، یعنی فرقەیه مال ایدیلیر. مبعوثك نه قدر رأی ایله انتخاب ایدیلەبیلەجکنی یعنی خارج قسمتی تعیین ایچون (هاکەنباخ- بیشوف) اصولی تطبیق اولنور شویله که فرقەیه اصابت ایدن آرانك یکونی انتخاب ایدیلەجك مبعوثلره بر ضمیله حاصل اولان یکونه تقسیم اولونور. بناءً علیەدرت مبعوث انتخاب اولنەجق ایسەآرا (٤ + ١ = ٥)ه تقسیم اولنور. حاصل اولان خارج قسمت فرقەنك یکون آراسنده قاچ دفعه داخل ایسه فرقه او قدر مبعوثه مستحق اولور . مع‌مافیه شاید بو صورتله انتخاب اولنان مبعوثلرك عددی انتخابی لازم کلن مبعوثلرك مقدارندن دون قالیرسه ومثلا درت مبعوث انتخاب اولنەجق ایکن هر فرقەدن بعض بقایا قالەرق بالکز اوچ مبعوث انتخاب اولنەبیلمش ایسه او وقت درد نجی مبعوث هانکی فرقەیه ویرملی. شوایح، بال وجنورەده

Digitized by Microsoft®

دیکرله بوراده شخصه کوره خارج قسمت تعیین ایدلمش ، فقط فرقه‌لره کوره خارج قسمت یوقدر . منتخب سودیکی آدملره متمایل اولهرق فرقه‌جه وظائفنی اونوده بیلیر.

اونك ایچون دیکر بر اصول ایله بو صوك نقصانك تلافیسنه چالیشلمش . بوکا systeme de concurrance des liste et du donble vote simultané دیرلرکه اسویچره‌نك [*] پك چوق قانتونلرنده و ۱۸۹۹ دن بری تعدیلاً باچیقاده تطبیق

---

[*] اسویچره‌ده ته‌سه‌ن، نوشاتل، جنوره، زوغ، سولور، شوایج، (بال ویل) ولوسرزده انتخابات نسبیه قاعده‌سی قبول اولونمشدر. تعقیب ایدیلن قواعد خلاصةً بروجه آتیدر :

مختلف فرقه‌لر ویا حزبلر یوم معین انتخابدن اول نامزدلرینك جدولنی مأمورین عائده‌سنه تسلیم ایدرلر. جدوللرله نامزدلرك احکام وشرائط قانونیه‌یی حائز اولوب اولمادیغی تدقیق اولونور. شاید بر اسم ایکی لیسته‌ده محرر ایسه هانکی لیسته‌یی ترجیح ایده‌جکی او اسم صاحبندن صوریلور. انتخابجی نه قدر مبعوث انتخاب ایدیله‌جك ایسه او قدر نامزد انتخاب ایدر. آنجق هیچ بر لیسته اوزرنده اسمی محرر اولمیان بر کیمسه یه رأی ویره‌مز. مکرکه شوایج و (بال‌ویل) ده اولدیغی وجهله نامزد دخی اولسون .

انتخابجی انتخاب ایتدیکی لیسته‌نك بوتون اسامیسنی بکنمکه مجبور اولمایوب بو اسامیدن ایستدیکنی چیزه‌بیلیر. حتی دیکر لیسته‌لر اوزرنده محرر اسامی‌یی یازه‌بیلیرکه بوکا پاناشاژ (Panachge) دیرلر و هر ناحیه‌ده تجویز اولونماز. مثلا لوسرنده ممنوعدر.

Digitized by Microsoft ®

برمحذوردہ شودرکہ بو اصول انتخابده منتخب ایچون شخصاً ترجیحات واقعدر فقط فرقه‌جه ترجیحات موجود دکلدر. تعبیر

مساوی آرایی شخصاً ـ یعنی منسوب اولدقلری فرقه نامنه دکل ـ استحصال ایلمری لازمدر. هر انتخابجی نامزدلرك اسامیسنی کندی ترجیحی دائره‌سنده صیره ایله یازار. انتخاب مجلسی رئیسی پوصله‌لری بر بر صندوقدن چیقاریر وپوصله‌لرده محرر ایلك اسمی اوقور. بر نامزدك اسمی خارج قسمته مساوی مقدارده ذکر ایدیلیرسه آرتق او نامزدك کیفیت انتخابی ختام بولمش اولور ودیکر پوصله‌لر اوزرنده اسمی محرر ایسه بوکا اعتبار ایدلمز. آندن صوکره آرتق پوصله‌ده محرر اولان ایکنجی اسم اوقونور. فقط پوصله‌ده محرر اولان ایلك ایکی اسمك ایکیسی‌ده خارج قسمتی قازانمش ومبعوث اعلان ایدلمش ایسه‌لر او وقت پوصله‌ده محرر اوچنجی اسم اوقونور وبو منوال اوزره دوام ایدر. بو اصولده انتخابلری صوکره‌یه قالانلرك کیفیت تعیینده تصادفك تأثیر کلیسی واردر.

پوصله‌لرك صندوقدن صورت اخراجنده‌کی ترتیب نتیجه اوزرنده بویوك بر تأثیر اجرا ایدر. فی‌الحقیقه فرض ایده‌لم که انتخابجیلر عینی نامزدلرك اسمنی رأی پوصله‌لرینك باشنه کچیرمش اولسونلر. بناءً علیه صندوقدن ایلك چیقان پوصله‌لر یالکز بو نامزد حسابنه کچر. اوندن صوکره چکیلن پوصله‌لر ایکنجی نامزدك امر انتخابی تعیین ایدر.

ایدی ایلك چیقان پوصله‌لرده محرر ایکنجی اسمك ایکنجی نامزد ایچون چکیلن پوصله‌لرده محرر ایکنجی اسمدن غیری بر اسم اولمسی‌ده محتملدر. اکر صوکره‌کی پوصله‌لر دهااول چکیلمش اولسه ایدی دیکربر نامزد ایکنجی کلمش اوله‌بیله‌جك ایدی. [فرانسه مجلس مبعوثانك انتخابات نسبیه انجمنی طرفندن ۱۹۱۱ ده تنظیم اولنان راپوری صحیفه ۸۲]

Digitized by Microsoft®

اکمال ایدلمك ایجاب ایتمشدر . فی الحقیقه بروجه بالا اون بیك رأیدن فضله قازانان نامزدلره ویریلن بو فضله آرانك غائب اولمامسی ایچون منتخب بر صره ترتیب ایدر . یعنی اولا احمد افندی . صوکره محمد افندی . دها صوکره علی افندیی ترجیح ایدرم دیر . شوتقدیرده شاید احمد افندی اون بیك رأیی ذاتاً قازانمش ایسه منتخبك ویردیکی فضله رأی درجهٔ ثانیه ده محمد افندیيه واوده خارج قسمتی قازانمش ایسه او رأی علی افندیيه و الخ انتقال ایدر .

وهلهٔ اولاده پك بسیط کورونن بو اصولك بعض محاذیری یوق دکلدر. اول امرده « بقایا » دوشونیلمك لازمدر شویله که: بتون نامزدلرك خارج قسمت مقداری استحصال ایتمری ممکن دکلدر . حتی بر فرقه‌نك اکثر نامزدلری خارج قسمتدن دون. بعضاً پك دون مقداده آرا طوپلایه بیلیرلر . شو حالده بونلرك آراسنی هانکی فضله قازانان نامزدك فضله بقایاسندن مستفید قلمق ایجاب ایدر . فرضا یوقاریکی مثالده اون بیکدن اشاغی بش کشی رأی قازانمش اون بیکدن یوقاری قازانانلری هانکی اکسیك قازانانلره اکلهمك لازمدر؟ لاعلی التعیین بقایایی ریسنه ضم ایتمك ایجاب ایدر ایسه او حالده مقصد اصلی اولان ترجیح حاصل اولمدقدن ماعدا ایش صرف تصادفه براقیلمش اولور[*] . دیکر

[*] دائیمارقه‌ده جاری اولان اصولی خلاصةً سویلیهلم:
دائیمارقه‌ده درجهٔ ثانیه انتخابنده خارج قسمت اصولیله انتخابات اجرا ایدلمکده‌در. نامزدلر انتخاب اولنه‌بیلمك ایچون خارج قسمته

Digitized by Microsoft®

مقدار آرا انتخاب اولنان مبعوث لهنده بر حسن شهادت معنویه واخلاقیه‌دن باشقه برشی افاده ایتمز. شو تقدیره کوره هرمنتخب بتون مملکت داخلنده نامزدینی آرایوب آکا رأینی اعطا ایده‌بیله‌جکدر آنجق مبعوثلغه انتخاب اولنه‌بیلنلر یالکز لااقل ذکری کچن خارج قسمته معادل رأی قازانانلردر . او حالده مملکتده طاغینیق وبر محل مقصورده بولنمق حسبیله نامزدلری ایچون ایجاب ایدن آرانی طوپلامغه غیر قادر اولان اقلیت فرقه‌لری دائرهٔ انتخابیه‌لری توسع ایدیورنجه طاغینیق رأیلرینی طوپلایوب نامزدلریی انتخاب ایتدیره‌بیله‌جکلردر.

بونی بر مثال ایله آکلاتمق ایجاب ایدرسه دیرزکه بر کوچك مملکتده بتون منتخبلرك مجموعی (۱۰۰۰۰۰) در و اون دانه مبعوث انتخابی لازمدر. یعنی انتخاب قانونی موجبنجه مجلس مبعوثان (۱۰) کشیدن مرکب اوله‌جق . شو حالده (۱۰۰) بیکی انتخابی ایجاب ایدن مبعوثلرك یکونه تقسیم ایده‌رز . حاصل اولان (۱۰) بیك رأی خارج قسمتدر وبر مبعوثك انتخاب ایدلمسی ایچون ایجاب ایدن آرانی کوسترر . مملکتك مختلف دوائر انتخابیه‌سنده طاغینیق بولونان براقلیت فرقه‌سی منسوبلری اتحاد ایدوب اون بیك رأی قازانه بیلیرلر ایسه بر مبعوثه مالك اوله بیلیرلر .

۱٤٥ جدول ترجیح .— مع مافیه « خارج قسمت » اصولی « جدول ترجیح » (Liste de préférance) اصولیله

Digitized by Microsoft®

نامزد ایچون آری آری رأی ویرر. ایستر ایسه عین برنامزدك اسمنی درت دفعه عینی کاغد اوزرینه تحریر ایدر. بو صورتله بر منتخب درت رأی صاحبی اولهبیلیر . اقلیتده قالان فرقهنك افرادندن هربری کندی نامزدلری ایچون دردر رأی ویرمش اولمغله برنامزدی قورتارمغه بلکه موفق اولورلر. فقط بوراده‌ده عینی محذور وارد وله‌بیلیر و هر حالده بو اصوله انتخابات نسبیه دیمك کوجدر اقلیتك مهما امکن ترویج آمالی ایچون اختیار ایدلمش ناقص بر اصولدر انکلتره واسقوچیاده بلدیه ایچون بو اصوله مراجعت ایدلدیکی واردر.

۱٤٤ خارج قسمت (quotient) ـــ دها عالمانه وقاعدهٔ نسبته دها موافق بر اصول « خارج قسمت » اصولیدر. اساساً انکلیز (طوماهار) طرفندن تصور وبالآخره (ستوآرت میل) وسائر مؤلفلر طرفندن شدتله ترویج وحتی دانیمارقه وکلاسندن آندره طرفندن کچن عصر افرنجی اواسطنده تماماً (۱۸۵۵) ده وقوسطاریقا جمهوریتنده قسماً تطبیق ایدلمشدر. بو اصولدن الك اول انکلتره‌ده نسبةً اسکی بر زمانده . یعنی ۱۷۸۰ ده لوردلر قماره‌سنده دوق دورپشموند طرفندن بحث ایدلمشدر . بو اصولك اساسی غایت بسیطدر . داخل مملکتده موجود منتخبلرك مجموعنی انتخاب اولنه‌جق مبعوثلرك یکونه تقسیم ایدرز . حاصل اولان خارج قسمت بر مبعوث انتخابی ایچون لازم کلن آرایی ارائه ایدر. برمبعوثك انتخاب ایدلمك ایچون لازم کلن آرادن فضله قازاندیغی

Digitized by Microsoft ®

قونسیده‌رانك ترتیبی بوجمله‌دن اولدیغی کبی (رأی محدود) و (رأی مجتمع) اصوللری دخی بو زمره‌دندر .

رأی‌محدود اصولی شودر (Vote limité) .

درت‌مبعوث انتخابی ایله مکلف بردائرهٔ انتخابیه‌ده منتخبلردن هربری یالکز اوچ نامزد ایچون رأی ویرییور . بو صورتله اقلیتك ـ اکر بوتون منتخبلرك ربعنه بالغ اولوبور ایسه ـ بوتون قوتی، رأی‌طوپلایارق آچیقده قالان‌دردنجی نامزدلکی قازانا‌بیلمسی ممکندر . انکلتره‌ده (٤٢) سنه‌دنبری جاری اولان بر قانون موجبنجه بو اصول ناحیه انتخابائنده تطبیق ایدلمکده‌در و اسپانیا وایتالیاده‌دخی نواحی وبلدیه‌لرده قبول‌ایدیلن بواصول پك بسیطدر انکلتره‌ده اوچ مبعوث انتخاب ایدن ١٣ دائرهٔ انتخابیه‌ده ١٨٦٧ سنه‌سندن ١٨٨٤ سنه‌سنه قدر بو اصول تجربه ایدلش ایسه‌ده مؤخراً ١٨٨٤ اصلاحات عمومیه‌سی اوزرینه ترك اولونمشدر بو اصول نظریات علمیه‌نك آرزو ایتدیکی حقیقتی تماماً اظهاره کافی دکلدر . زیرا فرضا دردنجی نامزدك اقلیتده قالمسی صرف تصادفی بر شی اوله‌بیلیر . اقلیت فرقه‌سی پك منتظم اولمایان یرلرده موفقیت مشکوکدر . بو اصولده رأی متعدد قاعده‌سنك شرط اولدیغنی بیانه حاجت یوقدر.

رأی مجتمع اصولنه کلنجه : (vote cumulatif)

بو اصول موجبنجه بر دائرهٔ انتخابیه‌ده فرضا درت مبعوث انتخاب ایدیله‌جك ایسه منتخبلردن هر بری ایستر ایسه درت

Digitized by Microsoft®

الك اول بوفكری میدانه قویان اسمی چكمش اولان (قونسیده‌ران) نامنده براسویچره لیدر كه « حكومت نیابیه‌ده مخالصت » عنوانیله ١٨٤٦ ده بر اثر تألیف ایتمشدر . (قونسیده‌ران) طرفدن تكلیف ایدیلن اصول غایت بسیطدر وبالطبع بعض قصورلردن خالی دكلدر . بو ذات دییورکه :

افراد مملكتدن هربری اولجه‌دنكی فرقه‌یه منسوب اولدیغنی تصریح ایتملی ومبعوثلقلر بو صورتله فرقه‌لر منتسبینك عدده‌یله متناسب صورتده تقسیم ایدلملی . فرضا مملكتده درت فرقه وار: (س) فرقه‌سنك طرفدارانی (٥٠) بیك (ی) فرقه‌سنك (١٥٠) بیك (ر) فرقه‌سنك (١٢٠) بیك (ت) فرقه‌سنك (٨٠) بیك اولسون . بو حسابجه (س) ٥٠ ، (ی) ١٥٠ ، (ر) ١٢٠ ، (ت) ٨٠ مبعوث تعیین ایتمش اولور . غایت بسیط وابتدائی اولان بو اصول مملكتده فرقه‌لر آراسنده تفرقه دوشوره بیله‌جكندن محذوردن خالی دكلدر .

برده بوصورتله یالكز فرقه‌لر نظراعتباره آلنمقده ونامزدلر جهتی مشكوك براقیلمقده‌در . انتخابات سربستی ایسه انتخابجینك هم منسوب اولدیغی فرقه‌یی هم اوفرقه ایچنده بكندیكی نامزدی انتخاب ایتمسنی مقتضیدر .

انتخابات نسبیه بدایةً اوقدر ریاضی بر قطعیت ایله تصور ایدلمك ایسته‌ندیكی ایچون تخمینی وقابا طاسلاق اصوللر تكابنی ایله اكثفا اولونمش ایدی .

Digitized by Microsoft®

کورولن عسرت فوق العاده در . مادامکه تطبیق عادتا ممتنع دینیله جك درجه ده کوچ براصولدر. اوحالده بونك ایچون بیهوده یره زحمتمه نه محل وار ؟ آنجق بر چوق مملکتلرده بلدیه . نواحی مجالسی کبی یرلر ایچون انتخابات نسبیه اصولی قبول ایدلدکدن ماعدا بلجیقا ده ۲۹ کانون اول ۱۸۹۹ قانونی موجبنجه ۱۹۰۰ سنه سندن بری بالا مزاحم تطبیق ایدیله کلمکده اولدیغندن بو اعتراض ده شمدی اسکیسی قدر قوتنی محافظه ایده مامکده در .

الیوم اسویچره نك متعدد قانونلرنده انتخابات نسبیه اصولی قبول ایدلمش وهیئت متحده مشترك مجلس مبعوثانی ایچون ده بواصولك قبولی لهنده شدتلی برجریان موجود بولونمشدر. بوندن ماعدا دانیمارقه ده ۱۸۵۹ سه سندن بری (طوماهار) سیستمنده انتخابات نسبیه اصولی جاری بولونمقده در . اسوج حکومتی مجلس مبعوثانی انتخابات نسبیه قانونی قبول ایتمش ایسه ده بو قانونك مرعیتی ایچون ایکنجی برمجلس مبعوثانك قانونی قبول ایتمسی لازمدر. فنلاندیاده ، وورتمبرغده. هامبورغده. صربستانده. قوستاریقه ده واسپانیاده انتخابات نسبیه اصول جاریدر .

انتخابات نسبیه بدایةً صرف نظریاتدن وبعض مؤلفلرك قریحه سندن چیقمش بر بحث اولدیغندن بوکا دائر بعض معلومات ایله شمدی به قدر تصور ایدیلن مختلف سیستملر حقنده ایجاب ایدن تفصیلاتی ویرمك فائده دن خالی دکلدر .

۱۴۳ مختلف عملی اصوللر .— روایته نظراً مؤلفلر میانده

Digitized by Microsoft®

تطبیق ایدیلهمدیکه بونك تطبیقی اثناسنده بویله برتذبذب وقوعه کلهجکی ذهابی حاصل اوله بیلسین. بلجیقاده بو اصولك تطبیقی نتیجه‌سنده اکثریتلره خلل کلدی . قابینه سقوطلری ایسه اولکنه نظراً دوندر .

دیکر برنقطهٔ نظردن بالاده‌کی اعتراضی چوروتمك ممکندر. فی‌الحقیقه انتخابات نسبیه اصولی آنجق پارتیلری منتظم ، تربیهٔ سیاسیه‌سی مکمل اولان بر مملکتده قابل تطبیقدر . بو تقدیرده ذاتاً انضباط وانتظام آلتنده بولونان اقلیت فرقه‌لری بالطبع دها متجانس اولورلر ، بوحالی کورن اکثریت فرقه‌سی‌ده بالطبع اکثریتك غلبه‌سی احتمالنی درپیش ایده‌رك افرادینی دها صیقی بر رابطه آلتنده بولوندیرر . اقلیت ، اکثریتی الده ایتمك ، اکثریت ایسه اکثریتی الدن قاچیرمامق ایچون اولکندن دها بویوك ثبات وغیرت ایله چالیشیرلر . بو صورتله موسیو شارل به نوانك دیدیکی کبی افکار عمومیه‌نك ثقلت اضافیه‌سی دها کوزل اولچولمش ، جریانلرك استقامتی دها کوزل تعیین اولنمش اولور .

بروجه بالا مجملاً ویریلن ایضاحات انتخابات نسبیه اصولنك هیچ اولمازسه نظریات علمیه دائره‌سنجه اکثریت اصولنه مرجح اولدیغنی ارائه‌یه کفایت ایدر .

١٤٢ انتخابات نسبیه وفعلیات . — فقط معارضلرك دها زیاده کووه‌ندکلری نقطه انتخابات نسبیه اصولنك امر تطبیقنده

Digitized by Microsoft®

امرده شوراسنی بیانه مجبوریت واردرکه انتخابات نسبیه اصولی پارلمنتو ایچین قبول واختیار ایدلدیکی تقدیرده بونك منطقاً قوهٔ اجرائیه وعدلیه‌یه‌ده تشمیلی نه‌دن‌لازم کلسین؟ انتخابات نسبیه‌نك پارلمنتویه تطبیقی پارلمنتونك کندینه خاص بعض احوالدن ایلری کلیر . بونلر قوهٔ اجرائیـه وحتی قوهٔ عدلیه‌ده یوقدر . زیرا ملتی تمثیل ایتمك ، ملتك وکیلی اولمق ایجـاب ایدن مجلس ، مجلس ملتدر .

برده نهایت قوهٔ اجرائیـه ملت مجلسـنك مراقبه‌سنه تابع اولمقدن‌خالی اولمایور. شوحالده یالکـز ملت مجلسی ایچین بوتقیداته اشد لزوم کورولەرك مجلسـك مهما امکن قوای مختلفهٔ ملیه‌نك آینه‌سی اولمسی اقتضا ایدر .

بنه بو نقطهٔ نظردن بیان ایده بیلیرکه انتخابات نسبیه‌نك معقولیتی انتخاب ایله تعیین ایدیلن صـنف مأمورینه عائددر . حال‌بوکه نادر مستثنالردن صرف نظر مأمورین اجرائیه منتخب دکل منصوبدر .

«انتخابات نسبیه اصولیله‌ثابت ومطرد براکثریت احرازی ممکن دکل‌در متجانس بر قابینه تشکیل ایدیله‌مز ، پارلمنتو اصولنه تابع‌برحکومت وجوده کله‌مز» دینلیور. بو اعتراضه‌ده‌ویریله‌جك جوابلر چوقدر. انتخابات نسبیه‌اصولی جاری اولمدیغی زمانلرده عجبا دائما متجانس ، مطرده متمادی قابینه‌لر تشـکیلنه موفقیت حاصل‌اوله‌بیلیورمی؟ دیکر طرفدن انتخابات نسبیه هنوز تمامیله

Digitized by Microsoft®

ومراملری آرقه‌سنده برمرام عمومیٔ ملت موجود اولدیغنی تقدیر ایدر ایسه‌ك کوریرزکه انتخابات نسبیه بو نتیجه‌نك اقتطافنه دها مساعددر.

موسیو ایسمه‌نك دیکر اعتراضاتی بروجه آتیدر :

بعض عجولانه و نابهنکام اصلاحاتی منع ایچون پارلمنتوی ایکی‌به بولمك مجبوریتی حاصل اولمش . شمدی ذاتاً اقسامه اوغرامش اولان پارلمنتوی برده انتخابات نسبیه اصولیله برقات دها پارچالامق علاج قوللانایم دیرکن زهر ویرمکدر . عادتا قوهٔ تشریعیه‌یی تذبذبه وبروب ذرات‌بی نهایه‌یه‌تقسیم‌ایتمکدر. انتخابات نسبیه اصولی قبول ایدیلیرسه مجلسده نه ثابت ومطرد اکثریت حاصل و نه‌ده متجانس برقابینه تشکیلی ممکن اولور . بناءً علیه پارلمنتو اصولی قالماز .

برده انتخابات نسبیه اصولی معقول ایسه مقتضای عقل ومنطق بونی یالکز پارلمنتو اعضاسی انتخابانه دکل قوهٔ اجرائیه ارکانك تعیین و انتخابانسه ، اداره مأمورلرینه وحکامه دخی تشمیلدر . برکره‌ده بو مجرایی آلدیمی آرتق انتخابات نسبیه‌یی آنارشی‌یه منتهی بر طریق عد ایتمکدن باشقه چاره یوقدر. (صحیفه ۲۷۷ — ۲۸۲ « ۱۹۰۸ ») .

بوتون بواعتراضاتی اربابی رد ایتمشلردر. پارس مبعوثلرندن اولوب انتخابات نسبیه ایله فرط اشتغالی مشهور اولان موسیو (شارل بهنوا) بونلری رد ایتمکده کوجلك چکمه‌مشدر . اول

Digitized by Microsoft®

اکر طوغریدن طوغری یه اجرای حکومت اصولنده اولدینی وجهله ملت کندی اراده‌سنی طوغریدن طوغری یه و یالواسطه اظهار ایتمش اولسه‌یدی او وقت مسئله مختلف فرقه‌لردن مرکب اولان ملته طوغریدن طوغری یه راجع اوله‌جق و اقلیت فرقه‌لرینك شکایت ایتمسنه محل قالمیه‌جق ایدی . اقلیت طوغریدن طوغری یه بو اراده یه وفرضا قانون تنظیمنه اشتراك ایلیه‌جك ایدی ؛ حالبوکه نیابت اصولنده آرزو واراده ایدن طوغریدن طوغری یه ملت دکلدر . نوابدر ؛ ملته وکالةً پارلمنتودر . شو حالده طوغریدن طوغری یه اعطای رأی ایدیلیور ایکن اقلیت حقنی ناصل استعمال ایتمش ایسه نیابت اصولنده‌ده اقلیت یینه رأی ومطالعه‌سنی درمیان ایتمکدن محروم اولمامایدر . بو سببله پارلمنتونك دخی ملته‌کی عناصرك ، فرقه‌لرك امثالنی شامل ومحتوی اولمسی اقتضا ایدر .

حاکمیت ملیه‌نك تجزی و تقسم قبول ایتمامسی بحثنه کلنجه : دیه‌بیلیرزکه انتخابات نسبیه ذاتاً بوتجزی ایله قابل توفیق دکلدر . بالعکس اکثریت اصولی موجبنجه اکر یالکز اشخاصك علی - وجه الرؤس آرزو واراده‌لرینی حساب ایدر ایسه‌ك وبو آرزولری بربرینه عادتا بر مساوات ریاضیه ایله مساوی فرض ایدر ایسه‌ك اووقت بوآرزولری یکان یکان صایوب یکونی تنظیم ایتمك و بو یکونده حاصل اولان اکثریت ریاضیه‌یه تفوقی تأمین ایتمك اقتضا ایدر . بوصورتله ایسترایسه‌مز حاکمیتی انقسامه اوغراتمش اولیورز . حالبوکه او قدر بسیط دوشونمیوب‌ده اشخاصك آرزو

Digitized by Microsoft®

شخصیسی کبی تلقی ایلك ایجاب ایدر. بونك ایسه قطعیاً غیرقابل قبول اولدیغی معلومدر. زیرا حاکمیت ملیه تقسیم قبول ایتمز.

دیکر براعتراض ایسه شودر : پارلمنتو بتون ملتك وکیلیدر. شو ویا بوفرقه‌یه بتون ملتك صفت وکالتی توجیه اولونماز. حالبوکه هرفرقه‌نك مطلقا پارلمنتوده مبعوثانی بولونمق ایجاب ایتسه پارلمنتو متفرق ومتشتت برجسم اولدیغی حالده ملتك دکل فرقه‌لرك وکیلی اولمش اوله‌جقدر. بو ایسه نیابت ملیه نظریاتنه قطعیاً توافق ایتمز.

انتخابات نسبیه‌نك بالاده‌کی ادعایه مخالف اولق اوزره هم حاکمیت ملیه‌نك بر ولایتجزی اولمسی قاعده‌سنه هم‌ده نیابت ملیه نظریه‌سنه تماماً مطابق اولدیغنی اثبات ایتمك کوچ دکلدر. نیابت ملیه بحث‌ده دیرزکه : مادامکه بر ارادهٔ ملیه‌نك ، یکوجود بر پارلمنتویه توجیه نیابت ایدن یکوجود بر ملتك موجودیتنی قبول وتصدیق ایدییورز. اوحالده سیاسی اولان. واضع قانون اولان ذاتك حل ایتمسی لازم کلن سوأل شوندن عبارت اولور: هانکی اصول انتخاب واردرکه ملت متشخصه‌نك اراده‌سنی ممکن اولدیغی قدر حقیقته موافق برطرزده ارائه ایده‌جك برپارلمنتونك وجوده کلمسنی تأمین ایتسون ؟ ایمدی قاعدهٔ مطلقهٔ اکثریت ایله انتخاب ایدلمش برپارلمنتونك انتخابات نسبیه موجبنجه منتخب ومملکتده‌کی فرق مختلفه‌نك معکس حقیقیسی اولان پارلمنتودن زیاده ارادهٔ ملیه‌یی اظهار ایده‌بیله‌جکنی ادعا ایتمك بداهتی انکاردن عبارت اولور.

Digitized by Microsoft®

ولدیغندن بزده آنك خلاصهٔ مدعیاتی موضوع بحث ایسه جکز. مشارالیه بوندن اولکی بحثده بربنده بیان ایتمش اولدیغمز وجهله عددك قوتی هر شیئه غالب فرض ایدهرك : « نیابت ملیهنك بکانه تملی نفوس اهالی اولمق ایجاب ایدر. باشقه برطرز تلقی حاکمیت ملیه قاعدهسنی اخلال ایدر . حاکمیت ملیه ایسه قانون عددی تعقیب ایدر» دییور. آنجق قاعدهٔ عددك قوتی حقسزلق درجهسنی بولمامليدر. بو قانونك عدالت ایله مهما امکن تألیفی ممکن ایکن تألیفی جهتنه کیدلمامسی حقسزلقدر . ملتك برقسمی دیکر برقسمندن برقاچ رأی اکسیك قازانمش دیه مبادیاً ازلمسی ، حقندن ، املکندن محروم ایدلمسی قابل تجویز دکلدر وبوبابدهکی محذوری انتخابات نسبیه ایله برطرف ایتمك ممکن ایکن بو امکانك تطبیقندن احتراز ایدلمسی موافق عقل وحکمت اولهماز. بویله برحقسزلغی رفع ویا دها طوغریسی تهوین ایچون انتخابات نسبیه طرقنی بعض ، باب فر توصیه ایدییور . و صورنده که مملکتده بولونان فرقهلردن هر برینك پارلمنتودهکی مبعوثلری مقداری مملکت داخلندهکی وفرقه منسوبلرینك عددینه آرچوق موافق کلسون . بوصورتله قانون عددکده حقی ویرلمش اولور .

نظریاتجه وارد اولان دیکر اعتراضاتی بروجه آتی خلاصه ایتمك ممکندر. شویلهکه : انتخابات نسبیه اصولی قبول ایدهبیلمك ایچون اول امرده حاکمیت ملیه دیلن کلیهنك فراد ملت آرهسنده قابل تقسیم ولدیغنی قبول ایتمك . انتخابی هر فردك آیری برحق

Digitized by Microsoft®

شوحالده ملت ایله آنك عادتا برآینه‌یه انعکاس ایدن کوچك برمرآسم وتصویری دیمك اولان مجلس آره‌سنده برمشابهت حقیقیه موجود اوله‌بیلمك ایچون بوآینه‌نك پروزسز و مجلا اولمسی تعبیر دیکرله ملتك ظاهرده نه‌سی وارسه جمله‌سنك اورایه انعکاس ایتمسی مقتضیدر . ایمدی اکثریت اصولیله جریان ایدن انتخابات اکثریا ملتك برچوق اعضا وجوارحنی‌او آینه‌یه انعکاس ایتدیرمز وبوصورتله خریطهٔ ملیه دیمك اولان مجلس مبعوثانده اقلیتده قالان بك چوق فرقه‌لرك رنکلرینه تصادف ایدلز . انتخابات نسبیه ایسه بوغایه‌یه مهما امکن تقرب ایدر وبو اساس اوزرینه یاپیلان خریطه‌ده ملتك اك کوچك تقسیمات سیاسیه‌سنك اوخریطه اوزرنده کوچك مقیاسده برر نکی وبرموقعی اولدیغی مشاهده اولونور .

١٤١ انتخابات نسبیه‌یه نظری اعتراضلر — بو تفصیلات انتخابات نسبیه‌اصولنك رجحانی‌اثبات ایدرکی کورینورسه‌ده‌اصول مذکوره‌یه معارض اولانلرك‌ده قوتلی دلیللره مستند مهاجماتی موجود اولدیغی انکار اولونه‌ماز. بودلائل باشلیجه ایکی‌مهم بحثده خلاصه اولونه‌بیلیر : (١) انتخابات نسبیه‌نك نظریاتجه مردودیتی ، (٢) انتخابات نسبیه‌نك فعلیاتجه‌صعوبتی. بواساسلرك هربرینی آیری آیری تشریح واتخابات نسبیه طرفدارلرینك بونلره مقابل نه صورتله ایراد دلائل ایتدکلرینی ارائه ایده‌لم :

انتخابات نسبیه‌یه اك زیاده معارض اولان مؤلف موسیو

Digitized by Microsoft®

بناءً سربست قالسه بعض مسائلده اکثریت منسوبلری اقلیته التحاق ایدرك اکثریتك وضع و موقعنی تبدیل ایده بیلیرلر . بو ایسه مجلسده اتخاذ اولونان مقرراتك مملکتده کی اکثریت حقیقیه یه توافق شویله طورسون، بك عارضی وغیرطبیعی اوله رق مجلسده حاصل اولان اکثریته بیله دائما تماس ایتمدیکنی کوستریر .

ملتك هیئت عمومیه سنك و هیئت عمومیه سی ممکن اولمدیغنه نظراً ضرورةً اکثریتك اراده سی دیمك اولان قانون مجلس تشریعیدن بالاده کی شرائط دائره سنده ویریان مقررات ایله ناصل قابل توفیق اوله بیلور ؟

انتخابات نسبیه مروجلری مسلکلرینك درجهٔ اصابتنی اثبات ایتمك ایچون اول امرده تعرضی دلائل دیه توصیف ایده بیله جکمز بالاده کی مطالعه لرله اکثریت اصولنك نه قدر چوروك بربنیاد مستند اولدیغنی ایضاح و آندن صوکره اکثریت اصولی طرفدارلرینك هجوملرینه تدافعی دلیللرله مقابله ایلیورلر .

١٤٠ مجلس مبعوثان کوچك مقیاسده برخریطه در . — انتخابات نسبیه مروجلرینك تعرضی دلائل فرض ایتدیکمز بالاده کی مطالعه لرینه برتشبیه مشهور علاوه ایده بیلیرز. بوتشبیه میرابو طرفندن ایراد اولونمش زمانمزده پك زیاده زبانزد اولمغه باشلامشدر. میرابو دییورکه : « برخریطه برمملکتك وسعت طبیعیه ومادیه سنه نظراً نه ایسه ملی مجلسلرده اوملته نظراً عینیله اویله اولمالیدر. برشیئك قوپیه سی ایستر واسع مقیاسده اولسون ایستر کوچك مقیاسده هرحالده اصلده کی نسبتلری محافظه ایتمالیدر . »

Digitized by Microsoft®

اولا مجلس مبعوثانده‌کی اکثریت همان اکثر احواله عموم ملتك اکثریت منتخبینینه توافق ایتمز. مملکتده اقلیت اولان مجلسده اکثریت اولور. بو ایسه انتخابات نسبیه قاعده‌سنه تماس شویله طورسون اکثریت اصولنجه‌ده مردوددر.

ثانیاً مجلس مبعوثانده‌ده ذاتاً قرارلر اکثریتله اتخاذ اولونور شو حالده مجلس مبعوثان مملکتك اکثریت حقیقیه‌سنی لایقیله ارائه ایتمش اولسه دخی مجلسك یالکز برقسمی ـ ولوکه اکثریت حائزده اولسون ـ طرفندن اتخاذ اولونان قرار حقیقتده اکثریتك اکثریتی طرفندن اتخاذ اولونمش دیمکدر.

ثالثاً مجلسلرك حیاتی لایقیله تدقیق ایدنلر بیلیرلرکه اوراده‌ده، دائما قرارلر ر اکثریت حقیقیه‌یه تابع ولماز. اکثریا اعضای مرتبه‌نك یعنی مبعوثان جدولنده اسمی محرر اولان اعضانك دکل، بلکه مجلسده سوق تصادفله حاضر اولان اعضانك اکثریتیله قرار اتخاذ اولونور.

رابعاً مجلسده‌کی فرقه‌لرك هر بری آیرجه محتاج تأملدر. زیرا فرقه‌لرك ایجده‌ده بعض اقلیتلر فرقه‌نك اکثریتلرینی ذکا و اقتدار ـ لریله آرقه‌لرندن سوروکلرلر وهرحالده مقررات مجلسده اکثریتی تشکیل ایدن فرقه‌لرك اتفاق آراسیله دکل نهایت اکثریی ایله وبریلور. ایمدی اوله بیلیرکه اکثریت فرقه‌سنه منسوب بعض ذوات اقلیتك بعض خصوصاتده فکرینه اشتراك ایدر. فرقه‌نك انتظام وانضباطی ایسه بوکا مانعدر. رأیلر بوانضباط ملاحظه‌سنه

Digitized by Microsoft®

سنه‌لری انتخابانده منتخبلرینك یورده اللی اوچنك مجلس مبعوثانده مبعوثلری بولونمامشدر . شوحالده مذکور ایکی تاریخده انتخاب اولنان ایکی مجلس مبعوثان ملتك اکثریتنه وکالت ایتمك شویله طورسون انتخابه مأمور اولانلرك بیله اکثریتی احراز ایده‌مه‌مشلر، بونلرك نهایت یوزده (٤٧) سنی تمثیل ایده‌بیلمشلردر.

مجلس مبعوثانك بتون اعضاسی ملتك ، دها طوغریسی منتخبلرك اکثریتی تمثیل ایده‌مزسه مجلس مبعوثانده‌کی اعضانك علی‌العاده ضعیف اکثریتلرله ویردیکی قرارك ملتك اکثریت آراسنه توافق ایتمدیکی أولویتله ثابت اولور . واقعا منتخبلردن برچوغی فعلاً انتخابانه اشترا کدن اجتناب ایدیورلر . بونلرك بو وظیفه‌یی ایفا ایتمه‌لری کندیلری ایچون موجب شکایت اولمامق لازمدر . حتی روسونك دیدیکی کبی انتخابه مستحق اولان کافهٔ افرادك فعلاً انتخاب اجرا ایتمه‌لری شرط دکلدر . هر فردك ایستدیکی وقت انتخابه اشتراك ایده‌بیلمسی کافیدر. مع‌مافیه اعتراف ایتملیدرکه انتخابانده واقع اولان اجتنابانك برقسمی حقیقة اهالینك وظیفه ناشناسلغندن ایلری کلیور ایسه برقسمی‌ده یأس وفتوردن منبعث اولیور.

منسوب اولدیغی فرقه نامزدینك نصب اولنسه اقلیتده قاله‌جغنی محقق بیلن بر منتخبك اویله‌ده غائب ایده‌جکم بویله‌ده دیبوب انتخابدن اجتناب ایتمسی پك چوق واقع اولمشدر.

١٣٩ اکثریت اصولنده‌کی محاذیرك خلاصه‌سی — مختلف مثاللردن استحصالی لازم کلن نتیجه شودر :

Digitized by Microsoft®

مرعی الاجرا بولونمش اولیور . بوده کوسـتریورکه منتخبلرك ربعنه بیله واصل اولمیان برقسم قلیل (١١) ملیونه یقین منتخبلره دهاطوغریسی بتون فرانسه یه یعنی (٣٩) ملیون نفوسه غلبه ایدییور.

بو احتمالاتك همان دائما شکل حقیقته منقلب اولمقده اولدیغنی آکلامق ایچون فرانسـه مجلس مبعوثانك اون دورهٔ اجتماعیه اثناسنده کی انتخاباتنه متعلق آتیده کی جدوله بر نظر عطف ایتمك کفایت ایدر :

سـنه	مجلسه کیدن اعضانك قازاندقلری رأیلر	اعضا انتخابنه منجر اولمیان رأیلر
١٨٧٦ ده :	٤٤٥٨٥٨٤	٥٤٢٢٢٨٣
١٨٧٧ » :	٥٠٥٩١٠٦	٥٠٤٨٥٥١
١٨٨١ » :	٤٥٦٧٠٥٢	٥٦٠٠٠٠٠
١٨٨٥ » :	٤٠٤٢٦٦٤	٦٠٠٠٠٠٠
١٨٨٨ » :	٤٥٢٦٠٨٦	٥٨٠٠٠٠٠
١٨٩٣ » :	٤٥١٣٥١٠	٥٩٣٠٠٠٠
١٨٩٨ » :	٤٩٠٦٠٠٠	٥٦٣٣٠٠٠
١٩٠٢ » :	٥١٥٩٠٠٠	٥٨١٨٠٠٠
١٩٠٦ » :	٥٢٠٩٦٠٩	٦٣٨٣٨٥٢
١٩١٠ » :	٥٠٦١٢٧١	٦٥٩٨٢٨٨ [*]

بوجدولدن مستبان اولیورکه فرضا (١٨٩٨) ویا (١٩٠٢)

[*] موسیو اتیه‌ن فلانده‌نك راپورندن مستخرج برجدولدر .

تعقیب ایتدیکی مقصدی بیله تأمینه کافی کلمامکده در. زیرا اقلیتك ازلمسی محق ومعقول کورسه‌ك بیله بو مثالدن اکلاشیلیورکه اکثریت منتخبینك اقلیت منتخبین طرفندن ازلمسی ممکندر.

بومثالی صرف بر وهم وخیالدن عبارت فرض ایتامایدر. آمریقانك پك چوق ممالکنده بوحاله دفعاتله تصادف اولنمقده‌در. اوراده قارشو قارشویه بری ره‌پوبلیقه‌ن، دیکری دهموقرات اولمق اوزره یالکز ایکی فرقه موجود اولدیغندن مجلس مبعوثانه کیرن اقلیت واکثریتك ممکنتده‌کی فرقه‌لر منسوبیننه نظراً حقیقی نسبتی بعضاً یوقاریده‌کی مثالده کورلدیکی اوزره معکوس ظهور ایدر.

۱۳۸ دیکر مثاللر. — الیوم جاری اولان اکثریت اصولنك پك معکوس نتایج تولید ایتدیکنه دائر بودفعه تصوری دکل حقیقی بر مثال دها ذکر ایده‌بیلیرزکه اوده فرانسه‌ده فعلاً واقع اولمشدر. بونك نظیرینی هر هانکی قانونك حین قبولنده بولمق آساندر.

فرانسه‌ده برقاچ سنه مناقشات ومنازعات دورادوره سببیت ویرمش اولان کلیسانك حکومتدن تفریقنه متعلق قانون ۱۹۰۵ تموزینك اوچنده (۳٤۱) رأی ایله قبول ایدلدی. (۳٤۱) رأی ویرن اعضا (۲,٦٤۷,۳۱٥) منتخبك وکیلی ایدیلر. حالبوکه فرانسه‌ده‌کی منتخبلرك مجموعی (۱۰,۹٦۷,۰۰۰) کشیه بالغ اولدیغندن سالف الذکر قانون عموم منتخبلرك اکثریتیله دکل بیوك براقلیتله قبول ایدلمش وممکنتده‌کی اکثریت حقیقیه رغماً

Digitized by Microsoft®

عارضی بر اقلیت حالنه کلیر. برمثال دها کوزل ایضاح مقصده کفایت ایدر :

۱۳۷ شایان دقت برمثال ـــ فرض ایدهلم که مملکت هر بری (٤٠٠٠) منتخبدن مرکب (١٠٠) دائرهٔ انتخابیه یه منقسم اولسون. کذلك تصور ایدهلم که مملکتده بری (ج) ودیکری (ت) نامنده ایکی فرقه بولونسون و (١٠٠) دائرهٔ انتخابیه‌نك (٥١) ی (ج) ایچون (٤٩)ی (ت) ایچون رأی ویرسین یعنی (٥١) دائرهٔ انتخابیه‌ده (ج) فرقه‌سنك نامزدی و (٤٩) دائره‌ده (ت) فرقه‌سنك نامزدی مبعوث اولسون. طبیعیدرکه (ج) فرقه‌سی غلبه ایدر. زیرا مجلسده (٥١) اعضاسی بولونه‌جق. فقط دیکر طرفدن فرض ایدهلم که : منتخبلرك صورت توزع وانقسامی بروجه آتیدر : (٥١) دائرهٔ انتخابیه‌نك هر برنده (٢٥٠٠) منتخب (ج) فرقه‌سی (١٥٠٠) منتخب‌ده (ت) فرقه‌سی ایچون رأی ویرمش اولسون. دیکر (٤٩) دائرهٔ انتخابیه‌نك هر برنده ایسه (٣٥٠٠) منتخب (ت) فرقه‌سی ایچون و (٥٠٠) منتخب (ج) فرقه‌سی ایچون رأی اعطا ایتمش اولسون. یکونلر طوتیلورسه کوریلورکه مغلوب اولان (ت) فرقه‌سی حقیقتده مملکتك (٢٤٨) بیك رأینی، غالب کان (ج) فرقه‌سی ایسه آنجق (١٥٢) بیك رأینی قازانمش اولیور.

شومثاله نظراً اکثریت قاعده‌سنی برقاعدهٔ معقوله فرض ایتمك دخی بنه الیوم جاری اولان اصول انتخاب یولسزدر واکثریت قاعده‌سنك

Digitized by Microsoft®

بکزه‌مك الحاصل پارلمنتو ملتك. مملکت داخلنده‌کی سیاسی جریانلرك، سیاسی فرقه‌لرك حقیقةً بر آیینه‌سی بولونمق ایجاب ایدر؛ حالبوکه اکثر ممالکده جاری اولان اصول اکثریت مع التأسف بو مقصدی ایفایه کفایت ایده‌میور. اکثریت اصولی دیدیکمز بو اصول موجبنجه مملکت بر طاقم انتخاب دائره‌لرینه تقسیم اولونور. هر دائرهٔ انتخابیه‌دن مبعوثلر اکثریتله انتخاب اولونور واقلیتك نامزدلرینه عائد اولان رأیلر بوصورتله بوشنه کیتمش اولور. مملکتده ایکی فرقه بر میلیون منتخب واون دائرهٔ انتخابیه فرض ایده‌لم: هر دائرهٔ انتخابیه‌ده فرقه‌لردن برینك نامزدی بر رأی فضله‌سیله انتخاب اولونورایسه پارلمنتویه کیدن اون اعضا اکثریت فرقه‌سنك اولور. فقط بوتون مملکت داخلنده اقلیت فرقه‌سنك رأیلری نهایت (۱۰) رأی دون قالمش اولور. یعنی (۴۹۹۹۹۰) منتخب عادتا هیچ مثابه‌سنده قالیر؛ رأی صفره منجر اولور. بونك نه عظیم بر حقسزلق اولدیغنی ایضاحه بیله حاجت یوقدر. زیرا انسانلر قویون سوریسی دکلدرلر. اکثریت نه قدر ضروری بر قاعده اولورایسه اولسون اقلیتك، باخصوص بویله بویوك بریکون تشکیل ایتمسی ملحوظ اولان اقلیتك فدا ایدلمسنی ایجاب ایتمز.

رأیلرك کیفیتنی طارتمامق ویالکز عدد رؤس اوزرینه تعداد وتعیین ایتمکدن عبارت اولان بو اصول مملکتده اکثریتك بیله حکمران اولمسنی تأمین ایده‌مز. مملکتده حقیقةً اکثریت اولان بر فرقه‌مك بعضاً پارلمنتوده‌کی اعضاسی اقلیت اوله بیلیرو بوصورتله حقیقی بر اکثریت

Digitized by Microsoft®

اکثریت مطلقه حاصل اولهمدیغی تقدیرده هیچ اولمازسه دفتر اساسیده اسملری محرر اولان منتخبلرك ربع آراسنی قازانمق ضروریدر. ایتالیاده اکثریت مطلقه شرط اولمقلهبرابر منتخبلرك لااقل آلتیده بری رأیه اشتراك ایتمك لازمدر . عکسی تقدیرده بالوتاژ واقع اولور وایکنجی دفعه جمع آرادن مستفیداولان نامزدلر مجارستانده اولدیغی وجهله یالکز برنجی دفعه اك چوق رأی قازانانلر اولور.

انتخابات نسبیه

۱۳٦ اکثریتله اصول انتخابدهکی چوروك نقطهلر.ـ فرانسزجه (représentation proportionnelle) وصوك زمانلرده پك مختصر بر اشارتله (R. P.) ویا دها صحیح برتعبیر ایله(Election proportionnelle) دیه یاد ایدیلن بو اصول الیوم ممالك متمدنهده پكمهم مباحثات ومناقشاته سببیت ویرمکده بولندیغندن بزدخی بوکا دائر بعض معلومات اعطا ایتمك مجبوریتنده بولونیورز. الیوم پارلمنتو موجود وانتخاب جاری اولان مملکتلرك قسم اعظمنده مرعی اولان اصول، اکثریت اصولیدرکه تمامیله مقتضیات عدل و حقانیته توافق ایتمیور. حاکمیت ملیه قاعدهسنی برحقیقت اولمق اوزره تلقی ایتدکدن ونیابت ملیه اصولنی ده بالضروره تصدیق ایلهدکدن صوکرا نوابك وتعبیردیکرله ملتی تمثیل ایدنلرك بوصفت تمثیلیهسی ممکن مرتبه صحته قریب بولونمق ممثل ایله تمثال بربرینه

Digitized by Microsoft®

قبول ایدیلن اصول اکثریت اکثریت اضافیه‌در وبو تاریخی بر تعامل نتیجه‌سیدر. بوقاعده اودرجه مطلقدرکه موسیو اتیه‌ن فلانده‌نك انکلتره مشروطیتنه متعلق اثرنده مندرج اولدیغنه کوره رأیلر ایچون اقلی بر حد بیله تعیین ایدلمز . اکثچوق رأی قارانان نامزدلر علی الاطلاق مبعوث اولور و (بالوتاژ) جاری اولماز . (برنجی جلد صحیفه ۷۱)

Instutition politique de l'Europe contemporaine

آمریقاده حکومات صغیره والیلریله ـ که حکومات صغیره‌نك رئیس جمهوریدرلر ـ اعیانك انتخابندن ماعدا خصوصانده قاعدهٔ عمومیه اکثریت اضافیه‌در . والیلرك واعیانك انتخابی کوچك حکومتلر مجالس تشریعیه‌سنده واقع اولدیغنه کوره اوراده اکثریت مطلقه احراز ایتمیلر ایچون بالوتاژ یاپمق قولایدر وثمره بخشدر .

بلجیقا حکومتی انتخابات نسبیه قاعده‌سنی تطبیق ایتمش اولدیغندن اوراده اکثریت اضافیه قاعده‌سنك‌ده جاری اولدیغنی بیانه حاجت کورمیز.

کرك آوستریا وکرك مجارستانده اکثریت مطلقه اصولی جاریدر. مجارستانده ایکنجی دفعه جمع آرایه یالکز ایلك دفعه‌ده اکثچوق رأی قازانانلر داخل اولور.

فرانسه‌ده ، ایتالیاده ، فلمنکده ، دانیمارقه‌ده ، اسوچده ونوروجده اکثریت مطلقه اصولی آز چوق جزؤی فرقلرله جاریدر . اسوپجره‌ده اکثریت مطلقه قاعده‌سی جاری ایسه‌ده

Digitized by Microsoft®

مبعوث انتخاب ایدلدیکی واقع اولهبیلور . اساساً اکثریت اضافیه ایله انتخاب ایدلدیکندن طولایی حاکمیت ملیه ایله تماسی تناقص ایتمش اولان برمنتخب ثانینك قوهٔ انتخابیه‌سنده‌کی بوضعف ایکی درجه‌اوزرینه انتخاب اصولنك ذاتاً ماهیتنده موجود اولان ضعفه منضم اولدقدن ماعدا منتخب ثانیلرك‌ده رأیلرینی طاغیده‌رق نصفدن بیله پك دون برموقعده قاله‌بیلملری ضعف مذکوری پك زیاده تزیید ایتمکده وبواوچ ضعفك محصولی اولان مبعوثلرده‌کی صفت حاکمیت وتمثالیت بالطبع او نسبتده متزلزل اولمقده‌در . شوحذوری مهما امکن برطرف ایتمك ایچون هیچ اولمازسه منتخب ثانیلرك مبعوثلری اکثریت مطلقه ایله انتخاب ایلری شایان ترجیح کوریلور . معمافیه بویله برتدبیر مفرط کورلسه بیله هیچ اولمازسه برنصاب اقلیت وضع ایتمك ومثلا رأیه اشتراك ایدن منتخب ثانیلرك لااقل ربع ویا ثلث آراسنی قازانمق مجبوریتنی تحمیل ایلمك موافق اولور . زیرا بالفعل رأیه اشتراك ایدنلرك ربع ویا ثلث آراسندن‌ده دون رأی قازانمش اولانلرك ملت وکیلی عنوانی نه صورتله احرازه مستحق اولهبیله‌جکلری بحق جای سؤال وتردد کوریلهبیلیر.

ممالك سائره‌ده جاری اولان اکثریت اصوللری حقنده‌ده برنبذه معلومات ویرهلم :

١٣٥ دیکر مملکتلرده‌اکثریت.— انکلتره‌ده انتخاب‌واحد اصولی دوائرانتخابیه‌نك قسم اعظمنده تطبیق ایدلمکده‌اولدیغی حالده

Digitized by Microsoft®

اکثریت مطلقه ایله ایشه برنتیجه ویرمك الی نهایه غیر ممکن اوله جغندن واضع قانونلر بوجمع آرانك تکررینه برحد تعیینی مجبوریتنده قالمشلردر. بناءً علیه برنجی دفعه‌ده اکثریت مطلقه حاصل اوله مدینی تقدیرده ایکنجی ویا اوچنجی دفعه‌ده ارتق نامزدلر کیم اولورسه اولسون اکثریت اضافیه ایله اکتفا ضروری کوریلور.

نصاب اکثریتك حاصل اولماسنه بناءً عملیات انتخابیه یه تکرار مبادرت ایدلمسنه فرانسزجه بالوتاژ دینیلور ...

بعضاً ایکنجی دفعه جمع آراده برقید دهـا قونیلور یعنی یالکز برنجی دفعه‌ده اك چوق رأی قازانمش اولانلرك نامزدلیکی اعلان اولونور یکیدن نامزدلر انتخابه ادخال اولونماز. بوصورتله بوایکنجی نامزدلردن بری اکثریت مطلقه‌یی احراز ایدر ایسه مطلوب حاصل اولور. ایتدیکی تقدیرده بونلردن هانکیسی اکثریت اضافیه یه نائل اولمش ایسه اومبعوث اولور.

١٣٤ دولت عثمانیه واصول اکثریت. — دولت عثمانیه‌ده جاری اولان اصول اکثریت، کرك درجهٔ اولی انتخابانده کرك درجهٔ ثانیه انتخابانده، اکثریت اضافیه‌در. واقعا انتخاب متعدد اصولنك جریانی بردرجه‌یه قدر بوکا لزوم توسترمیده ایسه‌ده تعمق ماده اولوندقده اکثریت اضافیه‌نك نزده محذوردن سالم ولمدینی کوریلور. بالخاصه درجهٔ ثانیه انتخابانده وحهت فوق العاده کوزه چارپار و مثلا ایکی پور منتخب ثانیسی اولان برسنجاقده اوتوز ویکرمی بش کی غایت جزوی وفقط اضافی ونسبی اکثریتله

Digitized by Microsoft®

قرار اعطا ایلش اولورلر. برمجلس مبعوثان، برمحکمه هانکی نوع اکثریت ایله قراره تابع بولونورلرسه بوانتخابجیلر هیئتی‌ده مبعوثك حین انتخابنده عینی قاعده‌یه تابعدرلر. بوبابده ایکی نقطهٔ‌نظر ایشته بوندن عبارتدر.

١٣٣ تکرار جمع آرا Ballotage ـ اکثریت مطلقه‌نك حاکمیت‌ملیه‌یه‌دهازیاده‌قربتی حسبیله مرجح اولدیغی‌ذاتاً بوقاریده سویلنش ایدك. انجق «اکثریت مطلقه» فعلیات وتطبیقاتده‌دائماًممکن الاستحصال‌برنتیجه اولمامق اعتباریله محذوردن خالی اولمدیغی کبی انتخابات نسبیه‌اصولنه‌ده‌مساعددکلدر. فی الحقیقه‌اکثریت‌مطلقه‌ـدائرهٔ انتخابیه بر مبعوث چیقارسه دخی ـ هر وقت سهولتله تطبیق اولونماز. اکثریت مطلقه‌نك بحق مثمر اولمسی ایچون‌انتخابجیلرك بك منتظم وعاقل وتشتت آرایه سببیت ویرمکدن مجتنب اولمری لازمدرکه بوکا هروقت امکان اولهمیور و بوندن طولایی اکثر احوالده برنجی‌دفعه جمع آرا نتیجه‌سنده نامزدلردن برینك نصفدن بر زیاده رأی قازانمسی کوج اولیور. اکثر قانونلر بوکا چاره اولمق اوزره ایکنجی دفعه جمع آرایی امر ایدرلر. ایکنجی‌دفعه‌ده آز رأی قازانان نامزدلردن بری ویا برقاچی چکیلیر ومنتخبلر قازانمسی محتمل اولان ذاتلره دهـا زیاده تمـایل ایلر ایسـه بلکه اکثریت مطلقه حاصل اولور. معمافیه ایکنجی دفعه‌ده اکثریت مطلقه حاصل اولمازسه بعضاً اوچنجی دفعه اولهرق معاملهٔ انتخابیه اجرا ایدیلور. انتخـابجیلر رأیلرنده مصر اولدقلری تقدیرده

Digitized by Microsoft®

انتخاب اولونمسنه مانع اولورلر، هم کندی مبعوثلری حقیقتده کندی اختلاط واتفاق غریبلربنك برمدلول ناقص و نا تمامندن باشقه برشی اولماز .

« حقیقتده مسئله برمذاکره وقراری دکل برتوکیل وتمثیلی تضمن ایدرسه اکثریت متحده ومتجانسه هیچ برصورتله اقلیته حکمران اولهماز .

« ایشته شمدیه قدر بو ایکی نوع قراری Vote (ویا جمع آرا اصولنی) بربرینه قاریشدیرمشلر وبو ایکی نوع قرار حقنده فکرلرده تقرر ایدن برتشوشدرکه اصول انتخابیه‌یی‌ده تشویش ایلمش و بوتشوش هر دائرهٔ انتخابیه‌ده اقلیتلرك حقنی ازوب محو ایدن براصولی صوك‌درجه غیرمشروع،ظالمانه‌ومنفور اولدیغی حالده مشروع، محق ومعقول عد ایتدیرمشدر . »

شو ایضاحاته نظراً برمبعوث انتخابی صورتیله حاکمیت ملیه‌یه اشتراك موضوع بحث اولونجه اکثریت اضافیه کافی کلمك ، فقط برقانون قبولی ویا دولته متعلق هانکی بر قرار وتدبیر اتخاذی لازم کلنجه هیچ اولمازسه اکثریت مطلقه آرامق ایجاب ایدییور و ایکی نوع قرار ارهسنده ماهیتجه عظیم برفرق موجود کبی کورینیور ایسه‌ده بوفکره بوتون مؤلفلر اشتراك ایتمامکده‌در . بومؤلفلر نظرنده برمبعوث انتخاب ایدن انتخابجیلرك مجموعی مبعوثی انتخاب ایتمکله یالکز حاکمیت ملیه‌یه اشتراك ایتمش ، بر « قرار انتخاب » اتخاذ ایلمش اولمازلر بلکه بر هیئت کبی حکمی متضمن

Digitized by Microsoft®

جمله اعضا اتفاق ایده‌مه‌مشلر ایسه قرار تعدد ایده‌میه‌جکندن اکثریتك فکری غالب کلمك طبیعیدر . بو نوع قرار مذاکره‌ده اقلیتك اکثریته تفوق ایده‌میه‌حکی بدیهیدر. بناءً علیه اکثریتك رأیی مجلسك قراری عد اولونور وحتی ناموسکار اکثریتلر اقلیتلرك مشروع آمال و دساتیریی مهما امکن ترویج ایده‌جك ائتلافحویانه فداکارانلر اتخاذ ایلیدرلر .

« فقط برهیئت انتخابیه منتخبلرینی انتخاب ایتمك اوزره اجتماعه دعوت ایدلدیکی زمان حقیقتده موضوع بحث اولان شی نه‌در ؟ برتدبیر حقنده قرار اتخاذیمیدر ؟ برمسئله‌یی شو درلو ویا بودرلو حل ایتمکمیدر ؟ برمذاکره ومناقشه قابیسی آچقمیدر؟ اصلا . . بوراده موضوع بحث اولان شی هر منتخبلك امور دولتده‌کی حق قراریني الك مقتدر الك لایق برذاته تفویض ایتمیدر. شوحالده بوراده برقسم منتخبلرك دیکر برقسم منتخبلرك حقنی اشکال وتعطیل واحایه‌نه صلاحیتلری اوله‌بیلیر ؟ (٥٠٠) و (١٠٠٠) ویا (٥٠٠٠) تخابجی‌یی طوپلادیغکز زمان بوانتخابجی هیئتنك اکثریتی نه حق ایله اقلیتده قالان قسمی وکیل کوندرمکدن منع ایده‌بیلیر؟ حتی دها فنـاسی کندی و یلنی اقلیته قبول ایتدیرمکه اجبار ایده‌بیلیر؟ کذلك بونك عکسنه یك چوق اقلیتلر انتخابجیلر هیئتی آرهسنده الك چوق رأیه مالك اولانلرك ممثل ووکیللرینی انتخاب اولونمقدن منع ایچون نه حق ایله اتفاق ایده‌بیلیرلر ؟ بوصورتله هم الك چوق رأی صاحبی اولانلرك رأینی تمثیل ایدن مبعوثك

Digitized by Microsoft®

بر اصول اکثریتك هر ایکی نوع قرار ایچون‌ده لازم الاتباع بر قاعده اولمامسنده وهلهٔ اولاده برمعنا کوریله‌مزسه‌ده زیرده بحث ایده‌جکمز انتخاب نسبیه مروجلری مقصدلرینی استحصال ایتمك ایچون انتخاب متعدده (Scrutin de liste) طرفدار اولدقلرندن وانتخاب متعددده اقلیت فرقه‌لرینك‌ده مبعوث چیقاره بیلمدری امکانی آنجق اکثریت اضافیه‌یی قرار انتخاب (Vote de Liberatif) ایچون کافی کوریيورلر.

فرانسه مجلس مبعوثانندہ انتخاب منعدد و انتخابات نسبیه ایچون تشکل ایدن انجمنك مضبطه محرری موسیو آرتور غروسیه تنظیم ایلدیکی جسیم راپورك ۱۲ نجی صحیفه‌سنده انتخابات نسبیه اصولنك عادتا باباسی عد ایدیلن اسویچره‌لی ویقتور قونسیده‌رانك ۱۸٤۲ تاریخنده تحریر ایتدیکی «حکومت نیابیه‌ده صمیمیت» نام اثرندن بو ایکی نوع قراره متعلق فقره‌یی عیناً اقتباس ایتمکده و بو بابده‌کی دلیلك حالا غیر قابل رد بر قوت وماهیتی حائز بولوندیغنی ادعا ایلمکده‌در. ویقتور قونسیده‌رانك طرز استدلالنی بروجه آتی نقل ایده‌لم:

«قرار مذاکره ـ بر مجلس تشکل ایدوب‌ده بر تدبیر اتخاذینه لزوم کوردیکی زمان روزنامهٔ مذاکره‌یه داخل اولان مسئله حقنده باب مناقشه‌یی آچار بوتون فکرلر کافی درجه‌ده تنور و هرکس او مسئله حقنده بر فکر مخصوص شخصی پیدا ایدنجه آرتق اومسئله او مجلس طرفندن حل اولونمیدر. اکر

Digitized by Microsoft®

مطلقه ویا عادیه ایله اتخاذ اولونمشدر . ثلثان اکثریت ویادرتده اوچ و بشده درت کبی اکثریتلر بالطبع اکثریت مطلقه‌نك فوقنده بر قیمتی حائزدر .

رأیه اشتراك ایدنلرك اوچ یوز اللیسی بر جهتی ، ایکی یوز اللیسی ایکنجی بر جهتی ، ایکی یوزی اوچنجی ، یوز اللیسی دردنجی، ویوزی بشنجی برجهتی ترجیح ایدرسه اووقت بش نوع آرا موجوداولوب بونلرك دیکرینه نسبةً واضافةً اكزیاده‌سی اولان (۳۵۰) اکثریت، فقط اکثریت اضافیه‌در .

شو ایضاحاته نظراً قرارلرك باشلیجه ایکی درلو اکثریت ایله اتخاذ اولونه‌جغی تبین ایدر آنجق جمع آرا نتیجه‌سنده‌کی قرار (Vote) بعض مؤلفلر طرفندن اساساً ایکی نوعه ارجاع اولونیور .

بری برمسئله حقنده له وعلیهده برأی ومطالعه درمیان ایتمك ایچون دیکری بر شخصی و مثلا انتخابات بحثنده بر مبعوثی انتخاب ایتمك ایچون اتخاذ اولونور . عجبا اکثریتلرك انواعی وقیمتلری حقنده ایلریه سوردیکمز فکر هرایکی نوع جمع آرا وقرار حقنده‌ده صحیحمیدر . یعنی اکثریت مطلقه هم برنجی شکلده‌کی قرارلره ـ که بز آکا قرار مذاکره (Vote délibératif) دیه جکز ـ و هم ایکنجی شکل قرارلره ـ که بز آکا قرار انتخاب (Vote Reprèsentatif) دیه جکز ـ تطبیق اولونمقمی لازم کلیر؟ حد ذاتنده برقیمت ومزیتی حائز اولان

Digitized by Microsoft®

ومقیاسسز (اتحاد آرا) اولمق لازم کلیر . اتخاذ اولونان مقرراتك مزیت وقیمتی اتحاد آرادنبلن مقیاسه درجهٔ قربیت وتباعدلرینه کوره تعین ایدر . برنجی نتیجه شو اولورکه قراردہ اصل اولان اتحاددر . آنجق اتحاد استحصالی دائما ممکن اولمدیغی ایچون اکثریا بو اصلك خلفی اولان (اکثریت) اصولنه کیدیلور .

۱۳۲ اکثریت (اکثریت مطلقه، اکثریت ایضافیه) . — شو حالده هانکی اصول اکثریت ترجیح اولونمق لازم کلیرسؤالنه هانکی اکثریت اتفاق آرایه یاقین ایسه جوابی سهولتله ویرمکه بیلیر . بو نقطهٔ نظردن اکثریتلرك بر چوق انواعی تصور اولونه بیلیر . اتفاق آرا ناقص واحددن اعتباراً اك دون طبقهیه قدر اینیله بیلیر و مثلا آلتیده بش ، بشده درت ، درتده اوچ ، اوچده ایکی (یعنی ثلثان اکثریت) و نهایت آرایه اشتراك ایدنلرك نصفندن بر زیادهسی تصور اولونه بیلیر . بونلرك جلهسی درجات اعتباریهدر . آنجق آرانك نصفندن برزیادهسنه عمومی برنام ایله اکثریت مطلقه (Majorité absolue) و یا اکثریت عادیه اطلاق اولونور . آرایه اشتراك ایدنلرك نصفندن دون مقداردہ رأینه اقتران ایدن مقررات دخی اکثریتله اتخاذ اولونمش صایبله بیلیر و او وقت بوکا اکثریت نسبیه ویا اضافیه (Majorité relative) دینیلور . مثلا برقراردہ رأیه اشتراك ایدنلرك عددی بیکدر . نصفندن لااقل برزیادهرأی ایله یعنی بش یوز بر رأی ایله اتخاذ اولونان قرار اکثریت

Digitized by Microsoft®

اتفاق آرا ایله بر مسئله حقنده اتخاذ قرار ایدن برملتك حاکمیتنده‌کی احتشام وشعشعهٔ تظاهره نظراً اکثریتك انواع سائره‌سی ایله اتخاذ اولونان مقررات بالطبع پك سوتوك قالیر. حاکمیت ملیه‌نك واقعا اکثریته‌ده اتخاذ مقررات اولوندیغی تقدیرده تجزی وانقسامه اوغرامش فرض اولونه‌میه‌جغنی کوردك . آنجق اتحاد آرا حاکمیت ملیه‌یی تخریب وانقسام کبی هردرلو شبهه وشائبه‌دن بوس بوتون تنزیه ایدر .

مع مافیه هربری آیری برنسخهٔ کائنات دیمك اولان افراد بشر ایچون بویله بلا مقاومت وتردد عینی برقرار قالمنك بی ادراك برخورینی تشکیل ایتمك متصور دکلدر. فرد هویتی، منافعی مدرك اولدقجه برتمایل مخصوص شخصی‌یه تابع اولمقدن کندینی منع ایده‌مز . انسانلر فابریقه‌لردن چیمش قوقله‌لر کبی متحرك اوله‌میه‌جقلرندن هربری کندی عالمنده براستقلاله نائل اولمق ایستر بومختلف استقلالارك متوازی اولمسی ممکن اولدیغی کبی متخالف اولمسی‌ده ممکندر . جمله افرادك عینی بر نقطه‌ده متحد الامل اولمسی پك نادراحواله انحصار ایده‌بیلیر. اکثر احواله ایسه آرانك تخالفی ضروریدر . وایشته بو تخالف اك کوزل بر اصول اولان اتحاد آرانك بشریت حاضره ایچون پك آز احواله میسر اولمسنه باعث اولمقده‌در .

بو ایضاحاته نظراً اتخاذ مقررات خصوصنده‌کی اساس

Digitized by Microsoft®

حد ذاتنده قرارك اك ايسى ، اك نزاعدن آزاده‌سى ومرام ايله قرار آره‌سنده اك زياده مطابقت و آهنك تأمين ايدنى شبهه يوقدركه شخص واحد طرفندن اتخاذ اولونادر . فقط قرار بالخاصه مجلس مشاوره ومذاكره‌نك تزايدينه مصادف شوعصر مشروطيتده اكثر احواله متعدد ومجتمع كيمسه‌لر طرفندن اتخاذ ايديله بيلهجك برقراك اك پروزسزى بومتعدد ومجتمع كيمسه‌لرى شخص واحد حكمنده طوتمقدركه بونى آنجق بوكيمسه‌لرى يكوجود، يك فكرويك لسان اوله‌رق اعطاى رأى ايتملرى يعنى اتحاد واتفاق ايله قرار ويرملرى صورتنده استحصال ايده‌بيليرز. بوراده واقعا حقيقتده بروحدت موجود اولديغى قابل انكار دكلدر . هرنه قدر اتفاق ايله ويريلن مقررات بيله استقلال رأيه مالك اولميانلرك ديكرلرينه اتباع صورتيله رأيلرنده برسلامت وصميميت تامه، يعنى اصحاب اراده ايله قرار ديديكمز نتيجه اره‌سنده ـ شخص واحد مثابنده اولديغى وجهه ـ برمطابقت كامله يوق ايسه‌ده خلقت بشريه اعتباريله اشخاص مجتمعه طرفندن بوندن دها كوزل برقرارك صدورينه امكان متصور دكلدر وايشته بوندن طولايىدركه بردن زياده كيمسه‌لردن مركب مجالسده اتفاق آرا ايله ويريلن مقررات منتهاى امكان وبناءً عليه كماله اك قريب صايينه‌بيليز .

حاكميت مليه نقطهٔ نظرندن‌ده تدقيق ماده ايديلورسه اتفاق آرا دنيلن شى حقنده عينى حكمى ويرمه‌مك ممكن دكلدر.

Digitized by Microsoft®

۲۵۲) دییورکه : « ... اکثریت قاعده‌سی طبیعی ولازمدر . وهرکس ایچون مسلمتپرورانه وقابل قبول براصول وار ایسه اوده بودر. واقعا اعطای رأی واتخاذ قرارایچون ینه اکثریت قاعده‌سی قدر ساده اولمق اوزره دیکر ایکی طریق واردرکه بونلرك برنجیسی اعطای رأی‌ایدنلرك اتفاق آراسیدر. دیکری ایسه جمعیتده اك حکیم‌وفطین اولانلرك رأینه اتباع اصولیدر. آنجق برآز وسعتلی وطاغینق اولان برجمعیتدن استحصال قرار ایچین‌اتفاق آرا طریقی اختیار ایتمك‌عادتا خیال آرقه‌سندن قوشمقدر . پك محدود وصوك درجه ابتدائی محیطر استثنا ایدیلورسه هیچ بریرده اتفاق آرا طریقی اختیار ایدلمامشدر . بونکله برابر بویله محدود محیطلرده دخی بواصولك بر نتیجه‌یه اقتران ایتمسی حقیقی اولمقدن زیاده ظاهریدر . زیرا بوکبی جمعیتلرده خلق متفکر بالذات دکلدر . متنفذ آدملرك رأینه عادتا مقاومتسوز برانجذاب ایله تابعدر. منتظم ورشید برملتده بواصوله اتباع اونور ایسه هیچ برایش کورلمز وحیات جمعیت عطالت مطلقه‌یه دوچار اولمش اولور . اك حکیم وفطین اولانلرك رأیی قبول‌بحثنه کلنجه؛ بوحکیم وفطین اولان کیمسه لرك خاصهٔ ممیزهٔ خارجیه‌سی‌نه‌دن عبارت‌اولدیغی جای تدقیقدر. یالکز ابتدائی جمعیتلرده بوخاصهٔ ممیزه‌یی مهما امکن بولمق ممکندر . زیرا اووقت شیخوختك حقل ودرایت ایچون مایه‌التمیز اولدیغنی کوریرز . هرحالده کوریلیورکه قانون اکثریت عقلك وهلةً قبول ایده‌بیله‌جکی بسیط برفکردر .»

Digitized by Microsoft ®

انفصال ونكبتلرينى اونلردن منتظر اولان واليلر ، متصرفلر ، قائممقاملر ، پره‌فه‌لر ، سوپره‌فه‌لر فعاليت تامه ايچنده بولنورلر . حكومتك نامزدلرينه نه‌قدر ممكن ايسه اوقدر سهولت ابراز ايدر ، خلافكيرانك ايشنى ايسه كوجلشديردكجه كوجلشديررلر . دائرهٔ انتخابيه كوچيلورسه بوحذور دها چيركين ومؤثر برشكل اكتساب ايدر . وسعت بولور ايسه وفرضا بوتون برولايت استيعاب ايدرايسه والينك نفوذى‌ده اودرجه طاغيلمش ، قيرلمش وتعريف ايتديكمز فنالغك ممكن مرتبه‌اوكى آلنمش اولور . انتخاب متعدد اصولى تعريف ايتديكمز محاذيردن بوس بوتون تجرد ايده‌مزسه‌ده‌اهون صاييلير . اساساً بو تصورلرك برقسمى اصوللردن زياده انسانلرده وانسانلرك اخلاقنده‌در . برطاقم عادتلر ، منفعتلر ، حسلر جابوجق دكيشديريله‌مز ، هرمملكتك اشرافى كندى مملكتلرينه وبالنتيجه كندى شخصلرينه جلب منفعته ساعيدرلر . انتخاب متعددك بالخاصه بر محسناتى دها واردركه اوده زبرده تعريف ايده‌جكمز انتخابات نسبيه اصولى تسهيل ايتمسيدر .

آنجق انتخابات نسبيه بحثنه كچمه‌دن اول كرك مبعوث انتخابنده وكرك سائر مقرراتك اتخاذنده جارى اولان اكثريتلرك ماهيتى حقنده برنبذه معلومات ويرملى .

١٣١ اتحاد آرا . — حقوق اساسيه مؤلفلرندن موسيو ايسمه‌ن حقوق اساسيه‌نام اثرينك صوك طبعنده (صحيفه

Digitized by Microsoft®

نظر اولنور . موسیو ایسمه‌نك دیدیکی کبی مملکتده‌کی بحران سیاسی دها کوزل وصریح اوله‌رق تعیین اولنه بیلور : والده‌ق روسو دییورکه : « انتخاب واحد اصولی انتخاباتی اجرا ایدن دائره‌نك معیار حقیقیٔ افکاری اولمقدن زیاده انتخاب ایدیلن ذاتك درجهٔ شهرتنه مقیاسدر . انتخاب متعدد اصولنده منتخب انتخاب ایده‌جکی ذاتی علی‌اکثر طانیماز . کندیسنه ارائه ایدیلن جدولی قونترول ایده‌مز . بوطوغریدر ، فقط بوندن شکایت ایتمامك دهاموافقدر . نامزدك شخصا وتفصیلاً بیلنمسنه حاجت یوقدر . ــ ذاتاً بوکا حقیقتده‌ده امکان یوقدر ــ فی‌الجمله معروفیت کافیدر . باخصوص نامزد دائره‌نك دکل عموم مملکتك وکیلی اولدیغندن منتخبك اوقدر طانیمسنه بیله محل کوریله‌مز . منتخبلر ایله نامزد آره‌سنده یك صیقی فیقی مناسبت ایی بر شیئه علامت اوله‌ماز . وهرحالده بوصورتله تعیین ایدیلن مبعوث منتخبلرینك فعلاً اسیری‌واونلرك عادتا قپوچوقداری اولور . اکثر کونلرینی منسوب اولدیغی مجلسده دکل ، ناظرلرك انتظار صالونلرنده کچیرر .

انتخابات دائره‌لرینك کوچلمسندن مهم‌برمحذوره‌حکومتك انتخاباتی ایستدیکی نتیجه‌یه ایصال‌امرنده حائزاوله‌بیله‌جکی‌سهولتدر . راس کارده بولنان حکومت دائما انتخابات نتیجه‌سنك کندیسی ایچون اکثریت تأمین ایتمسی آرزو ایتدیکندن انتخابات دوره‌سنده داخلیه ناظرلری وآنلره تابع وترفیع وترقیلرینی ویا

Digitized by Microsoft®

علیه صرف کندی رأی واختیارلریله جدول تنظیم ایده‌مزلر. مختلف فرقه‌لرك انتخابات هیئتلری طرفندن ترتیب ایدیله‌جك جدوللری‌ده لایقیله تفتیش ایده‌مزلر. هرکس جدولك باشنده‌کی برنجی نامه ـ که فرقه‌لرا کثریا بوایلك اسمی الك زیاده‌معروفیت قزانانلر ارمسندن تفریق ایدرلر ـ آلدانه‌رق دیکرلرینی طانیمه‌دن عادتا کور کورینه جدولی قبول ایدر . »

۱۳۰ مناقشه. — موسیو ایسمه‌نك بو افاداتنده‌کی قوتی تصدیق‌ایله برابر انتخاب متعدد اصولنك قصورلری دها چوق اولدیغی ادعا اولنه بیلور . هیچ شبهه یوقدرکه انتخاب واحد اصولی سوء استعمالاتهالك کنیش برقپو آچار . انتخاب ایدلمکه موفق اولانلر الك عالی، الك ناموسکار اولانلر دکل اکثریا الك زیاده مواعیدده بولنانلر، الك زیاده‌مأموریت ، نشان استحصال ایدن ویا ایتمك استعدادنده بولنانلر وبعضاً ده ساده‌جه جمع آرا ایچون الك چوق‌پاره صرف ایدنلردر. دائرهٔ انتخابیه کوچیلور، انتخاب ایدیله‌جك ذات یالکز بر کشیه منحصر قالیرسه شخصیات چوغالیر ومنافعی عمومی اولان مسائلدن زیاده مسائل ومنافع محلیه کوزه‌دیلور . واقعا انتخاب متعدد اصولنك قبول ایدلمسیله بوکبی محاذیرك کوکندن کسیله‌جکنی هنوز کیمسه ادعا ایتمامشدر. آنجق بوسوء استعمالانك انتخاب‌متعدد اصولنده دها کوچ ودها بعید الاحتمال اولدیغی قابل انکار دکلدر. برده انتخاب‌متعدد اصولنده شخص ایله برابر پروغرامه

Digitized by Microsoft®

مجلس مبعوثانده ـ پارلمنتو ایله اداره اولنان حکومتلرك بودرجه اشد احتیاجایله محتاج بولندیغی ـ قوتلی ومتجانس اکثریتلرك حصولنه خیلی فائده ویرر .

ثالثاً ، سربستیٔ انتخابی انتخاب واحد اصولندن دها کوزل تأمین وانتخابات سوء استعمالاتی دها زیاده اشکال ایدر. اداره مأمورلرینك تضییق وتشویق دائرهٔ انتخابیه توسع ایتدکجه آزالیر. برنامزدك جمع واستحصال آرا ایچون واقع اولان سخاوتلرینه، نقداً اختیار ایده‌جکلری فداکارلقلره دها آز میدان قالیر. زیرا دائرهٔ انتخابیه ده‌پارتمان درجه‌سنده وسعت بولورسه نامزد طرفندن بویولده اختیار ایدیلن مصارف مؤثر ومثمر اولهبیلمك ایچون دها جسیم بولنمق اقتضا ایدر . بوندن طولایی پاره ایله رأی آلمق اصول سخیفه‌سی محکوم زوال اولنور .

بواوصاف ومزایانك برقسمی محقق وقطعی وفقط دیکربر قسمی‌ده شبهه‌لیدر . هرحالده بو اصولك غیر قابل اعتراض قصورلری‌ده واردر .

باخصوص نظریات دائره‌سندن فعلیانه کچیلورسه بوقصورلر دها زیاده کوزه‌چارپار. فی‌الحقیقه انتخاب متعدد اصولی نازکدر واستعمالی کوجدر . عوامه اتکا ایدن قبا وخشین پارمقلره اوقدر یاقیشماز. بودرجه نازك وتکمل ایتمش برآلت‌منتخبلرك قسم اعظمی طرفندن ایی قوللانیلهماز . بونلرك برچوغی ده‌پارتمانده نامزد قید اولنانلری کافی درجه‌ده طانیمازلر و بناءً

Digitized by Microsoft®

وفرقه‌لره قارشو آنی قوتلی بولوندیرمق ایستر میسکز؟ اکار قداش ویریکز قوتلری تشریك ایدیکز ، انسان کتله‌لرینی تربیه ایدیکز وایشته یالکز بوکتله‌لردرکه مقاومت ایده‌بیلیرلر .»

انتخاب واحد اصولنی مروج اولان موسیو ایسمه‌ن انتخاب متعدد اصولنه استناد اولنان فضائلی دها اشاغیده ـ قسماً رد وابطال ایتمك ایچون ـ بروجه آتی تعداد ایدییورکه بزده انتخاب متعددك فضائلنی کوسترمك ایچون نقلنی مناسب کوردك.

«اولا ، انتخاب متعدد اصولنجه منتخب بردکل متعدد مبعوثلر انتخابنه مجبور اوله‌جغندن بواصول منتخبلرك تزیید حق وغیرتنه باعث اولور .

ثانیاً بواصول انتخاباته دها بویوك برمعنا وقیمت سیاسیه بخش ایدر. فی‌الحقیقه برمبعوث نامزدینـك بر ولایت ویا ده‌پارتمانده اکثریتك آراسنی نفسنده جمع ایده‌بیلمسی ایچون پروغرامی کافی درجه‌ده توسیع ایتمسی ، مقاصدینـه دها واسع حدودلر ویرمسی ، صرف منافع محلیه‌دن تجریدنفس ایده‌رك دهاشمولی برنظرمالك اولمسی ایجاب ایدر. برآروندیسمانك ـ ممالك عثمانیه‌ده برقضایه آز چوق معادلدر ـ منافعی کوزه‌دیلورسه او منافع محدود قالیر . حالبوکه بر ده‌پارتمانك هیئت عمومیه‌سنه عائد بر منفعتك دولت ومملکتك عموم منفعتنه مربوط اولمامسی نادر. الوقوعدر . بو صورتله انتخاب متعدد اصولی ملتده موجود بیوك افکار جریانلرینه مساعد برمجری کشاد ایده‌بیلور بناءً علیه

Digitized by Microsoft®

وکیللری دکل بالعکس بتون هیئت نواب بتون هیئت ملتك وکیلیدر . شواساس قبول ایدیلنجه الك موافق اصول ـ اکر امکان اولسه ـ بتون ملت افرادینك عینی زمانده بتون نوابی انتخاب ایتمسندن یعنی مملکتك هیئت عمومیه‌سی منفرد بردائرهٔ انتخابیه فرض ایدیلهرك نوابك کافه‌سی عینی برجدوله درج ایله انتخاب صندوقنه آتمسندن عبارت اولهجق ایدی . فقط بوکا مادةً امکان اولمدیغندن بو مقصده مهما امکن قریب اولان اصوللر التزام ایدلمك ایجاب ایدر . حقیقت تمامیله استحصال ایدیلهمینجه حقیقته مهما امکن یاقلاشملیدر . فن و نظریاتك تعقیب ایتدیکی غایهٔ امله ـ امکان دائره‌سنده ـ نه‌قدر تقرب ایدیلور ایسه طبیعیدر که اوقدر ایی برایش کورلمش اولور .

مسئله‌یی فعلیات نقطهٔ نظرندن تدقیق ایتدیکمز تقدیرده مع‌التأسف اودرجه بسیط کوره‌میز .. انتخاب متعدده الك زیاده طرفدار اولان بلچیقالیلر انتخاب واحدی « محاربهٔ اشخاص » انتخاب متعددی ایسه «محاربهٔ افکار » عد ایدرلر. زیرا انتخاب متعدد منتخبی محیط محلی روزکارندن ممکن مرتبه مصون قیلار. مشهور رووایه قولارك زیرده‌کی سوزی باچیقالیلرك بالخاصه رهبری اولمشدر :

« انتخابجینك هرنه کورمکه مجبور ایسه کورمسنی وآندن فضله برشی کورمامسنی ایسترمیسکز ؟ آنی هوای محلیدن تجرید ایدیکز ، یوکسلدیکز ، افقنی کنیشلهتیکز حکومته

Digitized by Microsoft®

کوندره بیلیرلر ایدی. انجق تاریخ مذکوردن بری انتخاب واحداصولی اوراده تقرر ایتمشدر .

اسوچده مجلس مبعوثان (۲۳۰) اعضادن مرکبدر . مملکتی تشکیل ایدن دوائر انتخابیه‌دن (۱۹۱)ی برمبعوث انتخاب ایدرایکن یعنی بونلرده انتخاب واحد اصولی جاری‌ایکن‌یالکز بش دائرهٔ انتخابیه متعدد مبعوث کوندرمکده‌در . شو حالده نوروج الیوم انتخاب واحد وانتخاب متعدد نقطهٔ نظرندن اصول مختلطه‌یه تابع دیمکدر .

مختلط اصوله تابع مملکتلردن بری‌ده انکلتره‌در . عوام قاره‌سی اعضاسی (۶۷۰)دن عبارت اولوب اعضای مذکوره (۶۴۳) دائرهٔ انتخابیه طرفندن انتخاب ایدیلور. بناءً علیه (۲۴)بورغ و(۳)دارالفنون استثناد ایدیلرسسه هردائرهٔ انتخابیه‌دن یالکز بر مبعوث چیقمقده‌در . ۲۴ بورغ ایله (۳) دار الفنونده ایسه ایکیشر مبعوث انتخاب ایدیلور وبناءً علیه انتخاب‌متعدد اصولی‌جاری اولور. اوقسفورد کمبریج ودوبلن دارالفنونلری ایکیشر مبعوث کوندررلر .

۱۲۹ انتخاب متعددك رجحانی .— مختلف ممالکده جاری اولان انتخاب واحد وانتخاب متعدد اصوللری حقنده بویك مختصر معلوماتدن صوکره بوبحثی تنقید ومحاکمه ایتمك لازمدر. بونك ایچون مسئله‌یی ایکی صفحه اعتباریله . یعنی اول امرده نظریات، درجهٔ ثانیه‌ده فعلیات‌اعتباریله تدقیق ایده‌جکز .

نظریات جهتنی درپیش ایتدیکمز تقدیرده انتخاب متعدد اصولنك رجحان علمی وعقلیسنی تصدیقده کوجلك چکمیز . اولجه نیابت ملیه اصولنی ایضاح‌ایتدیکمز صره‌ده دیمش‌ایدك که وکلای ملت حقیقتده منسوب اولدقلری دائرهٔ انتخابیه‌نك

Digitized by Microsoft®

ایدلمشدر . اووقتدن بری انتخاب متعدد اصولنك اعادهسی ایچون دفعاتله واقع اولان تکلیفلره رغماً انتخاب واحد اصولی بیدار بولنمقدهدر . شمدیکی حالده بومسئله انتخابات نسبیه بحثنده سویلیه‌جکمز وجهله مجلس مبعوثانده مذاکره ایدلمکده اولوب نتیجهسنه انتظار اولونمقدهدر . (۱۹۱۲)

فرانسهده بالنسبه آز زمانده اوقدر دفعهلر یونقطه حقنده تبدیل قانون ومسلك ایدلمسی بوبابده قطعی برقرار اتخاذ ایدیلهمدیکنه دلالت ایدر . اکلاشیلیورکه هرایکی اصولك‌ده محسنات ومحاذیری چوقدر . بعض الجا آت سیاسیه‌ده بوکا انضمام ایده‌رك قطعی برقرار ویره‌رك ایکیسندن بری ترجیح ایدیلهمیور .

۱۲۸ ممالك مختلفه‌دهانتخاب واحد ومتعدد .— دیکرممکتلره کلنجه اونلرك‌ده برقسمنده انتخاب واحد دیکر برقسمنده انتخابمتعدد اصوللری جریان ایتمکده‌در . بالفرض فلمنك ودانیمارقه‌ده ومجارستانده انتخاب واحد اصولی جاریدر .

بلچیقاده آروندیسمانلردن متعددمبعوث چیقارلمسیله اکثیا ایدیلیه‌رك بعضاً برقاچ آروندیسمان برلشدیرلمکده وبوصورتله انتخاب متعدداصولنه برقاچدها کشایش ویرلمکده‌در .

اسویچره‌نك ۲۲ دائرهٔ انتخابیه‌سی واردرکه هر برندن بر الی بش مبعوث چیقارلمقده‌در .

ایتالیاده برآره‌لق انتخاب واحد اصولی حکمفرما ایکن (۱۸۲۰ الی ۱۸۶۲) بالآخره انتخاب متعدد اصولنه رجوع اولونمش (۱۸۸۲ الی ۱۸۹۱) فقط شمدی انتخاب واحد اصولی جاری بولونمشدر .

نوروج حکومتی ۱۹۰۵ سنه‌سنه قدرانتخاب متعدد وانتخاب‌واحد اصولنی مختلطاً تطبیق ایتمکده ایدی. بعض دوائرانتخابیه متعدد مبعوث

Digitized by Microsoft®

مع مافیه بولیسته اصولی پك چوق اعتراضات ومناقشاتی موجب اولدیغندن بوبابده برقاچ سوزسویلمك لزوم کورییورز :

فرانسه‌ده لیسته اوزرینه انتخابات اصولنده ده‌پارتمان وتك اسم اوزرینه انتخابات اصولنده آروندیسمان دنیلن تقسیمات اداره اساس طوتلدیغندن بو بابده‌کی مناقشه ده‌پارتمان واورندیسمان اوزرینه انتخابات تاملریله یاد اولنمقده‌در .

١٨٤٨ قانون اساسیسی موجبنجه فرانسه حکومتی لیسته اوزرینه انتخابات قاعده‌سنی وضع وتطبیق ایتمش وانتخابات ممکن مرتبه غل‌وغشدن آزاده اولمسی ایچون بوندن بشقه چاره اولمدیغنه ذاهب اولمش ایدی . ١٨٥٢ ده اوچنجی ناپولیون بو اصولی تغییر ایتمش وانتخاب واحد اصولنی اعاده ایتمش ایدی . ١٨٧١ محاربه‌سندن صوکرا جمهوریتك عودتی اوزرینه یه انتخاب متعدد اصولی ١٨٤٨ اساسی موجبنجه اعاده اولنمش فقط ١٨٧٥ قانون اساسیسنك حین مذاکره‌سنده بواصول هرنه‌قدر غامبتا ودها سائر ذوات طرفندن مدافعه اولنمش ایسه‌ده انتخاب واحد اصولنك شدتله مروجی اولان (لوفه‌وربورتالیس) ك تکلیفی قبول اولنمشدر . ١٨٨٢ ده غامبتا رئیس وکلا اولدیغی زمان انتخاب متعدد اصولنی قبول ایتدیرمکه صوك درجه چالیشمش ایسه‌ده مقصدینی ترویجه‌موفق اولهمدن قابینه‌سی‌دوشمش وبراز صوکرا کندی‌ده ترك حیات ایلمشدر. مع مافیه ١٨٨٥ ده انتخاب واحد اصولنك محذورلری کوزه چارپه‌رق انتخاب متعدد یعنی ده‌پارتمان اوزرینه انتخابات اجراسی قرارکیر اولمش وبوحال ١٨٨٩ سنه‌سنه قدر دوام ایتمشدر . ١٨٨٥ ده بولانژه طرفدارلرینك چوغالمسی‌وبوذاتك براوچنجی‌ناپولیون اولمق استعدادینی اخذ ایلمسی اوزرینه ١٨٨٥ قانونندك احکامی اعاده

Digitized by Microsoft®

انتخابیه‌نك هر برنده یالکز بر مبعوثمی انتخاب ایدلمك یوقسه انتخاباتی دها واسع طوتهرق هر منتخبه برقاچ مبعوث انتخاب ایتمك صلاحیتنی می بخش ایتمك دها موافقدر؟

فرانسه‌ده برنجیسنه: (Scrutin uninominal)، ایکنجیسنه (Scrutin de liste) دنیلورکه بزبونی اسامزه انتخاب واحد وانتخاب متعدد طرزنده ترجمه ایدهلم:

الیوم ممالك عثمانیه‌ده کرك منتخب ثانیلره کرك مبعوثلره کوره لیسته اصولی یعنی انتخاب متعددطرزی جریان ایتمکده‌در کرك درجهٔ اولا، کرك درجهٔ ثانیه انتخاباتنده منتخبلر یالکز براسم یازوب انتخاب صندوقنه آتیمورلر، متعدد اسملری بردن یازییورلر ۱۳۲٤ و ۱۳۲۸ انتخاباتنده بك اوغلی شعبهٔ انتخابیه‌سی درجهٔ اولا انتخاباتنده هیچ اوقومق یازمق بیلمیان منتخب اوللرك برلیسته اوزرینه یوزه قریب منتخب ثانی اسامیسنی یازدقلری ویادها طوغریسی یازدیردقلری واقع اولدی.

لیسته‌لر بودرجه طویل الذیل اولنجه البته محذوردن سالم اولماز. زیرا اوقومق یازمق بیلمینلر شویله طورسون اولدقجه درایت ومعلومات صاحبی اولانلر بیله نه اودرجه واسع بر احاطه‌یه نه‌ده لیسته‌ده‌کی اسامی ایله او قدر صیقی برمعارفه‌یه مالکدرلر. معمافیه بودفعه‌کی درجهٔ اولی انتخاباتنك بوشکل غیر مقبولی یالکز استانبولده کورلمش وطشرلرده هرقضانك منتخب ثانیلری ناحیه اعتباریله انتخاب اولندیغندن لیسته‌لرك طولی حد معقولنه ایمشدر. [انتخاب بحثنه مراجعت]

Digitized by Microsoft®

درجه اوزرينه انتخاب اكثريا يا كلش تلقى ايدلديكى وجهله مطلقا آراى محدوده‌يى تضمن ايتمز ايكى درجه اوزرينه انتخاب اصولى آراى عموميه ايله‌ده تماماً قابل تأليفدر .

برمملكتده هم آراى عموميه، هم بلا واسطه انتخاب اصوللرى تطبيق ايديله بيلير . نته‌كيم بر مملكتده آراى محدوده اصولنك تطبيق‌ده مطلقا بالواسطه انتخاب اصولى تضمن ايتمز . آرانك ساحه‌سى طار و محدود اولور بونكله برابر رأيلر بلاواسطه ويريلور .

١٢٧ دوائر انتخابيه . — حاكميت مليه قاعده‌سنك تمامئ انكشاف وتظاهرى ايچون بوتون ملت بر دائرهٔ انتخابيه عد اولنمق وبناءً عليه كافهٔ منتخبين دفعةً كافهٔ نوابى انتخاب و تعيين ايتمك ومثلا برمملكت داخلنده اوچ يوز مبعوث بولنه‌جق ايسه هر بر منتخب بر جدول اوزرينه (٣٠٠) مبعوثك اسمنى يازمق اقتضا ايدر . آنجق مليونلرجه منتخبه مالك اولان مملكتلرده بوكا امكان بولنمديغى طبيعيدر و بو عدم امكان قارشوسنده بولنان قانون واضعلرى تسهيلاً للمصلحه مملكتى انتخاباتله كوره بعض دوائره تقسيم ايتمشلردر . دوائره تقسيم بحثى اساساً كوچ اولوب آتياً انتخابات نسبيه بحثنده تدقيق ايده‌جكمز وجهله پك چوق جهتلرك درپيش اولنمسنى اقتضا ايدر . مع مافيه بو مسئله‌ده مهم برنقطه دها واردركه اونى بوراده صره‌سى كلمش ايكن تدقيق ايتمك ايجاب ايدر . دوائر

Digitized by Microsoft®

دیکرله اوممکتك اهالیسی طوغریدن طوغری یه مبعوث انتخاب ایده‌جك درجه‌ده اهلیت اکتساب ایده‌بیلمش ایسه اوقدیرده ایکی درجه اوزرینه انتخابه کیتمکده معنا یوقدر اهالی کندی کندینه تدویر امور ایدرك ، یعنی طوغریدن طوغری یه طرز حکومته کیده‌مه‌مکله برابر هیچ اولمازسه مبعوثلرینی تمیزونیابت اصولیله اجرای حکومت ایدییور دیمکدر. عکس حالده ینه اهالی یه طوغریدن طوغری یه مبعوث انتخاب ایتدیرمك تحصیل ابتدائی یی کورمینلری مکاتب تالیه یه قویمغه بکزر .

بومبحثده شهرلیلر ایله کویلیلری بردرجه یه قدر یکدیکرندن تفریق ایتمك لازم کلیر . معارف عمومیه‌سی متوسط درجه‌ده بولونان برممکتده شهر اهالیسنك قابلیت سیاسیه‌سی اکثریا کویلیلردن زیاده اولور . صنعتکار و تجارتکاه اولان بر بلده اهالیٔ فعاله‌سنك نعمت معارفدن بالنسبه محرومیتی ضروری اولان قیر سکنه‌سنه تمیزوادراك سیاسی اعتباریله متفوق اولدیغی اکثر یرلرده کوریلیور. بناءً علیه برممکت ایچون‌ده سیاناً بلا واسطه ویابالواسطه انتخاب اصولنی وضع ایتمك، بعضاً طوغری چیقماز .

ممالك عثمانیه یه کلنجه؛ بعض بویوك شهرلرده معارف بالنسبه دها متعمم اولمغله برابر قواعد انتخابیه ایله الفت‌دون اولدیغندن برقاچ سنه دها شهرلرك ایکی درجه اوزرینه انتخابه تابع طوتولمسی دها فائده‌لی کوزوکمکده‌در .

بو بحثه ختام ویرمدن اول شوراسنی ده سویلیه‌لم که ایکی

Digitized by Microsoft®

کبی منتخب ثانیلرده رأی ویرمکده سربستدر . وهیچ بروغ
ووعیده تابع دکلدر. حال بویله ایکن فعلیاتده مبعوثلرك دوچ
تقیید اولمامسی مشکلدر . واقعابعض مملکتلرده ومثلا آمریقا
رئیس جمهوری انتخاب ایچون انتخاب ایدیلن منتخب ثانیلر
تعلیماته ووکالت مقیده یه تابعدرلر . فقط بالفرض ممالك عثمانیه
منتخب ثانیلر قانوناً هیچ بر تعلیماته تابع دکلدرلر . ایستدکلری
مبعوث انتخاب ایدرلر بونکله برابر منتخب ثانیلرك منتخ
اوللریله برنوع معنوی مقاوله وتعهدی وار او تعهددن چیقم
اونلرایچون حسیات وجدانیه یه مخالف دوشر. هرنه‌قدر منتخ
ثانیلررأی خفی ایله مبعوث انتخاب ایدرلر وبناءً علیه منتخبلرینك
حقیقی وجدی بر مراقبه‌سندن متأثر اولمازلرسه‌ده منتخ
ثانیلرده ده بوتون انسانلرده اولدیغی کبی اصل اولان تعهد
عدم نکول اولدیغندن خفیاً رأی ویرلمسی حالنده دخی تعه
مذکور خارجنده حرکت ایده‌جك منتخب ثانیلر اوقدر کثی
اولماز .

ایکی درجهٔ اوزرینه انتخاب اصولی بو مهم محاذیرینه رغ
بعض مملکتلرایچون طوغریدن طوغری یه انتخاب اصولنه مرجح
صاییلور. بالواسطه انتخاب اصولی تدقیق ومحاکمه اولونور ایکر
برنجی درجه‌ده کوزه‌دیله‌جك نقطه بواصولك تطبیق اولوندیغی
محیط ملیدر . برمملکتده معارف ترقی، تربیهٔ سیاسیه متعا
وباخصوص امور انتخابیه‌ده تجربه وممارسه حصوله کلش ،تعی

Digitized by Microsoft®

ثانیاً منتخب اوللر مبعوثلرینی طوغریدن طوغری یه انتخاب
ده بیلمك صلاحیتندن محروم قالدقلرندن طولایی قوهٔ معنویه-
ی منکسر وامور دولته اشتراك ایچون خواهشلری اونسبتده
قطع اولور . زیرا منتخب اول کندیسنه شدت علاقه‌سی
لان بر مسئله ده نتیجه‌سی بللی اولیان طولامباجلی بر ایش
ورمش اولویور. ایمدی حر ووقور اولان بر ملت افرادندن
بری هدفی بیلملی و آدیمی اوهدفه طوغری بیله‌رك آتملی در.
عوث انتخابی ایسه حاکمیت اعتباریله اك مقدس وعالی بروظیفه
لدیغندن منتخب اول مبعوثنی بیلملی ، رأی پوصله‌سنی آتار
کن رأینك مبعوثنه عادتا التصاق ایده‌جکنه قانع اولملیدرکه
وردولته اشتراك ایتمش اولمقدن متولد حظ معنوی‌یی طویسون.

ثالثاً منتخب اوللر حقنده بالاده ایضاح ایلدیکمز محذوری
ع ایچون ضروری الوقوع اولان تدبیر بوس بوتون نیابت
ناسنی تشویش ایدر. فی الحقیقه منتخب اول محضا عاقبتی
هول اولیان بر فعله تشبث ایتمش اولمامق ایچون ، تعبیر
کرله مبعوث انتخاب ایده‌جکی ذاتی مهما امکن اولندن کسدیره
لمك ایچون منتخب ثانی‌یی عادتا وکالت مقیده‌ایله تقییدونوعما
لان نامزدی مبعوث انتخاب ایتمك شرفیله سنی انتخاب ایدییورم»
ی بر عقد اجرا ایدر . ایمدی بو اصول نه نیابت سیاسیه‌نك
قضای حقیقیسی اولان سربستئ رأیی تأمین ایدییور ، نه‌ده
راحةً بروکالت مقیده معناسنی افاده ایلیور. چونکه مبعوثلر

Digitized by Microsoft®

باخصوص مجلس مبعوثان ايچون اليوم بلاواسطه انتخاب اصولى قبول اولنمشدر .

مع مافيه بعض مملكتلرده وازجمله دولت عثمانيه‌ده انتخاب شكلى بالواسطه‌در يعنى ايكى درجه اوزرينه‌در . بو ايكى طرزك هانكيسى ديكرينه مرجحدر؟ بونى قطعى بر جواب ايله تفهيم وتلخيص ممكن دكلدر . حاكميت مليه‌نك ترك و فراغ وبناء عليه وكالت دخى قبول ايده‌ميه‌جكى نظريه‌سنه كوره مسئله‌يى تدقيق ايدرسه‌ك شبهه يوقدركه ايكى درجه اوزره انتخابك بو نظريه مقتضاسنه موافق دوشميه‌جكنى كوره‌جكز بردرجه وكالتى بيله قبول ايتمين بر فكرك ايكى درجه اوزرينه وكالتى قبول ايتميه‌جكى او لوبتله ثابت اولور . مع مافيه وكالت سياسيه قاعده‌سنى قبول وبونى مبعوثان حقنده تطبيق ايدنجه منتخب ثانيلر يعنى درجهٔ اولى منتخبلرى طرفندن مبعوث انتخابنه مأمور ايديلنلرى عينى قاعده‌نك نتايجندن محروم قيلمغه‌ده برسبب معقول قالماز .

مع‌مافيه ايكى درجه اوزرينه انتخاب اصولنه ايديلن اعتراض يالكز بالاده‌كى نظريه‌يه مبتنى دكلدر نيابت اصولنى قبول ايدنلر بيله ايكى درجه انتخابك بعض ضعيف نقطه‌لرينى ذكر ايدييورلر اولا ثمرهٔ حاكميت و تمثال ملت عد ايتديكمز منتخب پارلمنتو بالواسطه اصول ايله منبع اصلىٔ قوتندن مها امكن تباعد ايتمش وبناءً عليه ملت اوزرنده‌كى قدرت سوقيه وتدويريه‌سى بالطبع تناقص ايلمش اولور .

Digitized by Microsoft®

کثردول متمدنه‌ده اعیان‌دخی انتخابله اولیور. حتی ساحهٔ ترقی‌ده
بهم خطوه‌لر آتان اقوام آرای محدوده‌یی ترك ایتمش، آرای
عمومیه‌یه طوغری میل‌ایدییورلر. بعض یرلرده انتخاب دوغریدن
دوغری‌یه دیکر یرلرده بالواسطه یعنی ایکی اوچ درجه واقع
اولیور.

کذلك بر دائره‌دن بر مبعوثی متعدد مبعوثی انتخابی لازم
کلیر، اکثریتله انتخاب ایدیلن مبعوثلرك اکثریتنده کی ماهیت
نه اولملی، اکثریت بر اکثریت مطلقه‌می یوقسه بر کثریت
کافیه‌می اولملیدر؟ بوندن ماعدا الیوم اقوام متمدنه‌نك قسم
اعظمنی فعلاً دکلسه بیله ذهناً اشغال ایدن بر شکل انتخاب
واردر واوده انتخابات نسبیه‌در بونك درجهٔ مشروعیتی وامکان
تطبیقی نه‌راده‌ده‌در؟ برده انتخابات سلکیه‌دن آیری بر مبحث واردر.
الحاصل کوریلیورکه انتخابك ماهیتنی تشریح ایتمك کافی کلمدیکی
کی پارلمنتونك‌ده ترکیباتنی بیلمك مقصدی تماماً تأمین ایتمیور.
ماهیتنی ایضاح ایتدیکمز انتخاب نه کبی مجاری‌یه دوکیله‌رك
پارلمنتو شکلنده تصلب ایدییور. انتخاب ایله پارلمنتو آره‌سنده‌کی
طرق مواصله و ارتباط نه‌در؟ بونلرده آیریجه تدقیق اولونمق
ایجاب ایدییور.

۱۲۶ بالواسطه و بالاواسطه انتخابات. — انتخابات بحثنده اك
اول وارد خاطر اولان جهت انتخاباتك بالواسطه‌می بلاواسطه‌می؟
اجرا ایدلمسی لازم کله‌جکیدر. ممالك متمدنه‌نك قسم اعظمنده

Digitized by Microsoft®

ایتمه‌مکدر . مع مافیه عین منبعدن صادر اولان ایکی هیئتك قوت وبناءً علیه حق و صلاحیتجه متساوی اولمامسی کوجدر. ذاتاً قوهٔ تشریعیه‌نك وظائفندن بحث ایده‌جکمز صره‌ده ایکی مجلسك مساوی اولماسی قواعد مشروطیت ایجابیندن اولدیغنی کوره‌جکز. آنجق منبع قوتلری براولمیان مجلسلرك‌ده مساوی اولمارینه نه قانوناً نه‌فعلاً ونه‌ده عقلاً امکان بولونه‌ماز.

پارلمنتو ایله انتخاب آره‌سنده‌کی مناسبت

پارلمنتولرك صورت ترکیبی حقنده ویردیکمز معلوماته لاحقه اولمق اوزره شمدی‌ده پارلمنتولره کوندریلن اعضانك نه صورتله انتخاب ایدلدیکنی ایضاح ایده‌جکز . اول امرده شوراسنی بیان ایده‌لمکه انتخاب قانونلرینك تفصیلات وتفرعاتنی بوراده موضوع بحث ایده‌جك دکلز .

کذلك انتخابك ماهیت‌حقوقیه وعلمیه‌سی حقنده‌تشریحاتده بولونمیه‌جغز زیرا بونی یوقاریده مبحث مخصوصنده برتفصیل سویلدك . دیکر طرفدن اعضاسی ارثی ویا منصوب اولان مجالس وکالت ملیه‌یی کمالیله احراز ایتمش صاییله‌میه‌جقلرندن اونلرده بالطبع شو بحثمزك‌خارجنده‌در. الیوم همان کافهٔ‌ممالکده تمایلات، مبعوثان وحتی اعیان انتخاباتنك آرای ملیه ایله اولمسی جهتنه معطوف اولدیغندن بزدخی اهالی طرفندن واقع اولان انتخاباتك صورت جریانی حقنده برنبذه ادارهٔ کلام ایده‌جکز.

Digitized by Microsoft®

٤ — اعیانك مدت انتخابیه‌سی مبعوثانك مدت انتخابیه‌سندن اوزون اولور .

٥ — مبعوثان کاملاً تجدید اولندیغی حالده اعیان قسماً تجدید ایدیلور .

٦ — مبعوث اولمق ایچون ویرکو ویرمك شرط اولمدیغی حالده اعیان اولمق ایچون اشاغی یوقاری مهم بر ویرکو ویرمك مجبوریتی تحمیل اولونور .

٧ — مبعوث اولمق ایچون اهالیدن اولمق کافی کلدیکی حالده اعیان انتخاب اولونمق ایچون بعض مهم مأموریتلرده بولونمغه لزوم کوریلور .

٨ — مبعوثانی انتخاب ایدن کیمسه‌لر باشقه، اعیانی انتخاب ایدنلر باشقه اولور .

٩ — یوقاریده سویلندیکی وجهله اعیان ایکی درجه اوزرینه منتخب اولدیغی حالده مبعوثان بالواسطه انتخاب ایدیلور .

١٠ — مبعوثان آرای عمومیه ایله انتخاب ایدلدیکی حالده اعیان آرای محدوده ایله انتخاب اولونور .

بونلرك هربری ایچون مختلف دولتلرك مجالس اعیانی حقنده ویردیکمز تفصیلاتدن مثاللر ارائه اولونه‌بیلیر .

اعیانك مبعوثانه بوس‌بوتون بکزه‌مامسی ایچون وضعی لازم کلن فرقلردن بری‌ده ایکی مجلسی صلاحیتجه متساوی عد

Digitized by Microsoft®

اساسيسنى تحليل ايدرك ديبوركه «مجلسلردن برى سنى وعملك ديكرى سرمايه‌نك وكيلى فرض اولونه بيلور .

١٢٥ ايكى مجلس آره‌سنده فرقلر . — اعيان مجلسنك انتخاب اساسنه‌مستند اولماسى حقوق اساسيه قواعدى ايجابندن‌اولديغنه نظراً بوطرز انتخابى مبعوثانك طرز انتخابنه مماثل اولسونمى اولمسونمى ؟ يعنى اعيانده مبعوثانك نسخهٔ ثانيه‌سى بولونسونمى بولونمسونمى ؟ سؤالى وارد خاطر اولور . بوكا دائر يوقاريده درج ايتديكمز اعتراضك قوهٔ منطقيه‌سنى انكار ايتمه‌مكله برابر اكثر دولتلر فعلى فوائدى ايجابات منطقيه‌يه ترجيح ايدرك منتخب اعيان ايله منتخب مبعوثان آره‌سنده بعض فرقلر تعيين ايتمشلردر . اهاليسى عنصر واحددن مركب اولان، تشكيلاتى هيئت متحده‌يه تماس ايتمين ، زادكانلق اصولندن تماماً متباعد اولان بر مملكتده، نوروجده اولديغى كبى، اعيان مبعوثانك نسخهٔ ثانيه‌سى اولسه دخى يته ايكى مجلسك حالت روحيه‌سنده اطوارنده بر فرق كورولمامك ممكن دكلدر . مع مافيه بويله ملت وحكومت واحده حالنده اولان اكثر ممالكده منتخب اعيان ايچون مبعوثانه نظراً بعض شرائط وضع اولونور كه انواعنى خلاصه ايده‌لم :

١ — اعيان‌مبعوثاندن اعضانك‌عددى اعتباريله دون‌اولور .

٢ — اعيانك سنى ، مبعوثانك سنندن فضله اولور .

٣ — مبعوث انتخاب ايده‌جك دوائر انتخابيه طار ، اعيان انتخاب ايده‌جك دوائر كنيش اولور .

Digitized by Microsoft®

اولمسی آرزو ایدیلیور ایسه پارلمنتونك ایکی مجلسدن ترکب ایتمسی، فقط بومجلسلردن برینك دها زیاده تمثال اشخاص (مجلس مبعوثان) ، دیکرینك تمثال منافع اجتماعیه (اعیان) اولمسی اقتضا ایدر. هر مملکته کوره تخلف ایتمسی طبیعی اولان برطرز انتخاب سایه‌سنده ملتك بروجه‌بالا کافهٔ عناصر اجتماعیه‌سی برمجلسده جمع اولنه‌بیلیر . ایشته اووقت پارلمنتو ملتی تشکیل ایدن عناصر قوتك هیچ برندن محروم قالمامش و مجلسك ایکی اولمسندن منتظر اولان فوائد حقیقه اقتطاف ایدلمش اولور.» مع‌مافیه بوفکر هنوز دائرهٔ تطبیقاتده پك آز یول آلمشدر . شمدیکی حالده مؤلفلرله ارباب قلم وبعض سیاسیوندن ماعدا کیمسه طرفندن ترویج ایدلدیکی یوقدر. فرانسه‌ده راهب لومیر ۱۸۹۴ ده‌بومسئله‌ده بر فکر درمیان ایتمش وعثمانلی مجلس‌مبعوثاننك برنجی سنهٔ اجتماعنده‌ده بومقصدی ترویج ایچون خیلی بسط مقال اولنمشدر . مملکتمزده مجلس اعیان ایچون بوبله بر طرزانتخابه هنوز اوقدر شدید بر احتیاج حس اولنه‌ماز ایسه‌ده فعالیت اقتصادیه‌سی صوك درجه‌یه کلمش اولان ممالك مترقیه‌ده بواحتیاج کرکی کبی کندینی احساس ایتمکه باشلامشدر .

پارلمنتوی تشکیل‌ایدن بومجلسلرك بوطرزده انتخابنی ترویج ایدنلردن بری‌ده‌مشاهیرمؤلفیندن (ژه‌لینق) اولوب بوذات ممالك متمدنه‌ده مسائل‌اقتصادیه‌نك زمانمزده‌مسائل‌حیاتیه رنکنی آلمش اولدیغنی بیاندن صوکرا آوسترالیانك ویقتوریا حکومتی قانون

Digitized by Microsoft®

اصوليمى ؟ يوقسه آراى محدوده ايله ايكى اوچ درجه انتخاب اصوليمى ؟ . دها موافق اولديغى مسئله‌سى وارد خاطر اولور. بو مسئله‌يى حل ايتمك ايسه قولاى دكلدر . بونك صورت تسويه‌سى مملكتك سويهٔ عرفانه ، معارف عموميه‌سنك، تربيهٔ سياسيه‌سنك درجهٔ تعممنه باغليدر . معمافيه بواصوللردن هانكى برى ديكرينه مرجح فرض اولنسه دخى ـ بورجحانيت ايستر صورت مطلقه‌ده اولسون ، ايستر بعض مملكتلرك خصوصيت حالنه كوره اضافى اولسون ـ بو مرجح اصولك يالكز بر مجلسه تطبيقى ايله ديكرينك بونك محسناتندن محروم قيلنمسى البته موافق اولهماز . زيرا اووقت مجلسلردن برى حسن انتخاب ايدلمش ديكرى ايدلمش اولور .

١٢٤ انتخابات سلكيه واعياز . — پك قديم اولان بو اعتراض منطقى بى كمال اهميتله ذكر ايدن موسيو دوكوى حل دعوايه چون زيرده كى صورت تسويه‌يى قبول ايدييور. «... بو مشكلك صحيح وحقيقى برصورت حلنى بولمق ايجاب ايدر ايسه باشقه اساسلرى باشقه نقطهٔ نظرلرى كوزه تمك ايجاب ايدر . ملتك قواى حياتيه‌سى يالكز اشخاصدن دكلدر . ملت يالكز افراددن دكل ، بعض افرادك بر آره‌يه كلمسندن تشكل ايدن هيئتلردن تركب ايدر. بو نلرك تمايلات وحسياتندن آيريلور. عائله‌لر ، نواحى مجلسلرى عمله، زراعت، صناعت وتجارت، شركتلرى وحتى فنى، مذهبى هيئات بوجمله‌دندر. اكر پارلمنتونك حقيقةً آينهٔ مملكت وملت

Digitized by Microsoft®

اولمسی دهازیاده احتمال داخلنده‌در. نوروجده واوسترالیاده ایکی مجلسك عینی طرز انتخابه مالك اولدیغی وعادتا بری دیکرینك شعبه‌سی بولندیغنی کوردك .

۱۲۳ هرایکی مجلسك طرز انتخابی براولدیغنه کوره واردا اولان اعتراض. ـ برده شبهه‌دن ازاده‌درکه مجلسلردن برینـك اعضالغی ارثی ویا طرف حکمداریدن منصوب اولورایسه بومجلس ارادهٔ ملیه‌یی بحق اظهار ایده‌من بتون منابع قوت اهالیدن اقتباس ایدیلن بر مملکتده بو اصول پك اشکار بر منطقسزلقدن باشقه برشی دکلدر .

بوملاحظاته بناءً ودها پك چوق اعتراضلری دفع مقصدیله بروجه آتی بر صورت حل اعطا ایدلمك ایستنلمش شویله‌که: هرایکی مجلس مختلف طرزلرده انتخاب ایدلمکله برابر بنه مملکتك وکالتنی حائز اوله بیلور. فرضا مجلسلردن بری آرای مخصوصه ایله وطوغریدن طوغریه انتخاب ایدلدیکی حالده دیکری بنه آرای عمومیه ایله فقط ایکی ویااوچ درجهٔ انتخابدن صوکره تعیین اولنه‌بیلیر . بوصورتله ایکی ویا اوچ درجه انتخاب اوزرینه تعیین اولنان مجلس حکومتك اودرجه محتاج بولندیغی خاصهٔ معدله‌یی حائز اوله‌بیلور . زیرا اعضاسی دها سچمه‌در . قاعدهٔ تصفیه‌یه دها موافقدر. ظاهرده پك معتدل کورینن بوصورت تسویه‌ده فکرمزجه مسئله‌یی غیر قابل ردبر صورتله حل وتسویه ایده‌من. اول امرده آرای عمومیه ایله وطوغریدن طوغریه انتخاب

Digitized by Microsoft®

زماننده بو بحث پك زياده تعميق اولونمش و او وقتكى افكار مفرطه مجلس ملينك منفرد اولمسى رأيني ترجيح ايتمشدر .او وقتده استناد ايديلن دلائلك اك مهمى حاكميت مليه‌نك بر ولايتجزا اولمسى ايدى ديكر بردليل‌ده شو ايدى: ياايكى مجلسك طرز وصورت انتخابلرى بردر واوحالده ايكيسندن برى زائد وبى‌لزومدر ؛ ياخود طرز و صورت انتخابلرى باشقه‌در . او تقديرده بونلردن برى حقيقتده اصيلزادكان وممتازاندن مركب برمجلسدن باشقه برشى اولماز . آنجق حاكميت وارادهٔ مليه‌نك برولايتجزا اولمسى قاعده‌سندن استخراج ايديلن نتيجه‌نك نفس‌الامره موافق اولمديغى يوقاريده ايضاح اولنمش اولديغى كبى ايكنجى اعتراض‌ده محضا اوصره‌لرده زادكان قسمنه قارشو بسلنيلن حسياتك برنتيجه‌سى عد اولنه بيليور. مع‌مافيه ١٧٨٩ده ماتيو دومونمورنسى طرفندن ايراداولنان بوملزمانه دعوانك قوتى قابل انكار دكلدر . حقيقت ايكى مجلس اعضاسى عينى صورتله انتخاب ايديلور ايسه برى ديكرينك برشعبه‌سندن ، بر قوپيه‌سندن‌باشقه برشى اوله‌ميه‌جغى‌ايچون وجودينه محل‌اوله‌ماز. شوحالده مطلقا برينك طرز انتخابى‌باشقه ديكرينك‌باشقه اولميدر. واقعا ايكى مجلسك انتخاباتى عينى صورتله اولسه دخى بالآخره افكار وتمايلات متخالفه‌يه مالك اولمارى بسبتون احتمالدن بعيد صاييلماز . آنجق بوتمايلات متخالفه‌نك منافع عموميهٔ مملكتك طرز تلقيسنه دكل پارتى نزاعلرينه‌واحتراصات شخصيه‌يه‌معطوف

Digitized by Microsoft®

ایدیلورسه اهمیتنك قسم اعظمنی غائب ایدر و حتی بلکه ده بر نعمته دونر. فی الحقیقه بر ملته چوق قانون دکل، ایی قانون لازمدر. امور تشریعیه ده یك چوق تحولات وقوعه کلمسی، بو تحولات عقلاً وارد کورلسه دخی، فائده دن زیاده محاذیری مؤدیدر. برجمعیتی سوق واداره ایدن منافع کافی بر امنیته مظهر اولمایدر. بو امنیت ایسه آنجق امور تشریعیه ده از چوق بر استقرار وجودینه وابسته در. اصلاحات مهمه یه کلنجه بونلری ده خام ایکن ده وشیرمك قدر مخاطره لی بر شی یوقدر فی الحقیقه بو کبی اصلاحات عجولانه بر سعی ایله دوشونیلمش اولدیغی ویاخود مملکتك افکار وسطیه سی بو اصلاحاتی ترویج ایده جك بر قوامه کلدیکی ایچون سرعتله کیری آلنمق تهلکه سنه معروض اولور لرایکی مجلس اصولنك بو اصلاحات مهمه یه تحمیل ایتدیکی دورهٔ انتظار اصلاحات مذکوره ایچون یك زیاده سلامتبخشدر. بو بابده کی مقاومت، افکار عمومیه نك شدت تضییقیله مغلوب ایدیلورسه بو مقاومت بیله او اصلاحاتك ظفر کاملنی رقات دها تحکیمدن باشقه بر شی انتاج ایتمز. ایکی مجلس آره سنده اکثریاوقوعه کلن تصادملرك نتیجه سنده کی پازارلقلی صور تسویه بیله قابلیت تطبیقیه اعتبارایله اك ایی صور تسویه در. دنیایی سوق واداره ایدن شی حکمت وسطیه، وسطدن دون اولان ذکادر.»

۱۲۲ ایکی مجلس بحثی یکی دکلدر. — مجلسلك برمی؟ ایکیمی؟ اولمسی لازم کلدیکی بحثی یکی دکلدر. فرانسه انقلاب کبیری

Digitized by Microsoft®

بوشكلده تاقى اولونماملىدر. اول واخر تعريف ايتديكمز وجهله پارلمنتونك عمومى بردن برجسم واحد كبى ملتك عمومنه بردن وكالت ايدر . وحدتى پارلمنتونك ماهيتنده اراملى، يوقسه آنى تركيب ايدن اجزا واقسامده دكل . بالاده كى اعتراض معقول كورونمك لازم كليرسه او وقت وكالت مليه مطلقا قابل تجزى وانقسام اولمق شانندن اولمايان بر تك شخصه تفويض وتوجيه ايدلمك ايجاب ايدركه بونكده بزى پله بيسيت ونهايت استبداده قدر سوروكليه جكى آشكاردر .

(٢) فعلى اعتراض . — مجلس اعيانك تأخير ايديجى وحتى اصلا حائى تعطيل ايديجى برمؤسسه اولديغى حقنده نظريات علميه دن دكل فعلياتدن مستخرج اعتراضك ماهيتنه كلنجه بو اعتراضى اك كوزل برتشبيه ايله تجسم ايتديرن ذات آمريقانك اون سكزنجى عصر رجالندن فرانقلن اولمشدر . مشار اليه : « ايكى شعبه يه آيرلمش بر قوهٔ تشريعيه برى اوكده برى آرقه ده فقط معكوس استقامتلره متوجه ايكى حيوان طرفندن چكيلن بر آرابايه بكزر . » ديمشدر. ذاتاً انتخاب اساسنه مستند اعيان مجلسلرينه وارد اولان اك قوتلى اعتراض ده بودر . بوده شبهه يوقدركه شايان تأسفدر . مع مافيه موسيو ايسمه ن بوكا دائر شويوكسك ودرين مطالعه يى يوريديبور: «مجلس اعيان ديكر خصوصاتده تأمين ايتديكى فوائد مهمه يى بوفيئاتله صاتون آليرسه ق ينه بزه اوجوزه مال اولمش اولور . مع مافيه بو تحذور بيله پك ياقندن تدقيق

Digitized by Microsoft®

آنجق بو غایت ملزم کورینن طرز بحا کمه‌نك اساسی مقبول دکلدر . زادکانلق جریاننی تمثل بر هیئتك وجودی نظریات وقواعد حقوقیه ایله قابل تطبیق اولمدیغی ایچون بر مملکتده شبهه یوقدرکه نیابت وتمثیل یالکز ملته مستند اولملیدر. فقط بو اساسدن مجلسك بر اولمسی لزومنی دکل ملتك هر ایکی مجلسه ده استنادکاه ومنبع قوت اولمسی لزومنی استخراج ایتمك اقتضا ایدر . هر ایکی مجلس مجتمعاً ملتك تمثالی درلر . یوقسه هربری، آیری آیری دکل . . بناءً علیه مجلسلردن برینك بر ماده حقنده اوت، دیکرینك خایر دیمسی ملتك عینی مسئله حقنده هم اوت هم خایر دیمش اولدیغنی کوسترمز. ایکی مجلس آره‌سنده‌کی بوتناقض یالکز ملتك هنوز وکیللری واسطه‌سیله هیچ بر اراده‌اظهارایتمه‌مش‌اولدیغنی کوسترير . قانونلر ایچون ایکی مجلسك اتفاقی شرط اولدیغندن نه وقت ایکی مجلس بر بر مسئله حقنده اوت ویاخایر دیمکده متفق قالیرلرسه او وقت ملت‌ده اوت ویاخایر دیمش اولور .

برده نظریات علمیه‌دن استخراج ایدلمك ایستنیلن بالاده‌کی اعتراضی محق فرض ایتمك لازم‌کلیرسه‌برتك مجلسك‌ده حاکمیت ملیه‌یه‌منافی‌اولمسی‌قبول ایتمك ضروری‌اوله‌جقدر. زیرا بر تك مجلسده‌ده اعضا متعددر . وبو اعضا اقلیت وا کثریت تشکیل ایدرلر . بالاده‌کی نظریه‌یه کوره او وقت بر تك مجلسده‌ده حاکمیت ملیه‌یی انقسامه اوغراتمش اوله‌جغز . حقیقت ایسه

Digitized by Microsoft®

اولونجه آرتق مجلس اعیان اساسنه اعتراض ایتمهمك لازم کلیر ایکن‌بنه ایکی مجلس اصولنك شدتلی معارضلری واردر. مجلس واحد اصولنی ترجیح ایدنلرك ایکی مجلس اصولنه اعتراضلری باشلیجه ایکی نقطه‌ده خلاصه ایدیله بیلیر :

(۱) مجلس‌اعیان حاکمیت ملیه‌نك وحدتی اساسنه مخالفدر

(۲) مجلس اعیان اصلاحاتی تأخیر ومملکتی عطالته سوق ایدر.

(۱) برنجی‌اعتراضی‌درمیان ایدنلرفکرلرینی شویولده‌ایضاح ایدییورلر : حاکمیت ملیه ادارهٔ ملیه‌دن عبارتدر . قانون بواراده‌نك تجسم ایتمش برشکلیدر. مادام‌که ملت‌بردر وحاکمیت ملیه‌ده آکا تبعاً بر ولایتجزی وغیر قابل ترك و فراغدر او حالده بر ملته وکالت ایدن مجلس‌ده بر اولمق لازمدر . هله مملکتده هیچ براصیلزاده‌لك جریانی موجود دکل‌ایسه ایکنجی مجلسك مملکتك نه‌کبی برشیئنی تمثیل ایده‌جکی معلوم بیله‌اولماز .

باخصوص ارادهٔ ملیه بر شی حقنده وارد اولونجه او شی حقنده‌یا مثبت، یا منفی‌برر‌أی‌وقراروبرر،تعبیرديکرله‌برشی‌حقنده یا اوت ، یا خایر دیه بیلیر . ایمدی ملتك عینی زمانده بر شی حقنده هم اوت، هم خایردیمسنه امکان یوقدر. حال‌بوکه پارلمنتو ایکی‌یه تقسیم ایدیلنجه ملتی تمثیل ایدن مجلس مبعوثان بر شی حقنده اوت دیدیکی حالده بنه ملتی تشکیل ایدن مجلس اعیانك عینی‌شی حقنده خایر دیمسنه دائما تصادف ایدیله بیلیر . بو ایسه اك صریح‌بر تناقضدر .

Digitized by Microsoft®

۱۲۰ اعیان معدلدر. — رابعاً مجلس اعیان معدل ومؤخر وظیفه‌سنی ایفا ایدرکه بوده سلامت مملکته آیریجه خادمدر. مجلس واحد اولدیغی تقدیرده پك چوق مقررات سرعتله وبعضاً بلا تأمل صادر اولور. احوال فوق‌العاده‌ده تضییق وقایع مجلسی ایاغه دوشن بعض ناخوش وعواقبی ناقابل تعمیر تدابیر ومقررات تشریعیه اتخاذینه حتی کرهاً سوق ایدر. خطا وعجله نتیجه‌سنده ویا هیجانه کلمش افکارعمومیهٔ سطحیه‌یی تطمین مقصدیله اتخاذ اولونان مقرراتك تعمیری پك کوچ اولدیغی ایچون مجلس اعیان خطایی تصحیح، عجله‌یی ازاله ومملکتك عظیم وبحران انگیز هنکاملرنده وقت قازانمش اوله‌رق ثمرهٔ تضییق اولان‌مقرراتی تعدیل ایدر. ناکهظور بر وقعه‌ده شدتلی بر غلیان مجلس مبعوثانده سکونت واعتدال دمی غائب ایتدیریر. حال بوکه بو حالت استثنائیهٔ روحیه‌ده بولونوان بر مجلسك ویره‌جکی قرار مجلس اعیانه کیرنجه‌یه قدر وقت قازانیلور. اذهانده سکون واستقرار عودت ایدر. واو وقت اعیان دها مساعد ودها آز مضیق بر محیط ایجنده وظیفهٔ تعدیلکاریسنی ایفا ایلر ویا دها طوغریسی ایفا ایده بیلمسی احتمالاتی چوغالیر.

۱۲۱ اعتراضلر(نظری اعتراضی). — همان اکثر ممالکده قوهٔ تشریعیه‌نك ایکی‌یه تقسیم ایدلمسی مثالی حد ذاتنده مقنع بر دلیل تشکیل ایندیکی حالده بالاده‌کی ایضاحات بوکا منضم

Digitized by Microsoft ®

اجرائیه ایله متفق اولورایسه اووقت افکار عمومیه‌نك قوهٔ اجرائیه یه حق ویرمامسی ممکن دکلدر. قوهٔ اجرائیه بو صورتله افکار عمومیه مظاهرتیله مجهز اولورسه مجلس مبعوثان حقسز ویاهیچ اولمزسه افکار عمومیه‌ده قوتسز اولدیغنی تقدیر ایدرك اصرارندن صرفنظر ایدر . بالعکس اعیان مجلس مبعوثان ایله متفق اولور ایسه او وقت قوهٔ اجرائیه خلق نظرنده‌کی ضعفی وبلکه‌ده حقسزلغنی آکلار. وهر ایکی تقدیرده اعیان بر مصلح خدمتنی ایفا ایدر .

بعضاً اختلاف مجلسك ایکی جزؤی آره‌سنده واقع اولور. بونك‌ده وخامتی واردر. فقط او وقتده قوهٔ اجرائیه حکملك ومصلح وظیفه‌سنی ایفا ایدر . بالفرض مجلسلردن بری منتخب ایسه آنی طاغیدوب انتخابات جدیده‌یه مراجعت ایدر اکثریا قابل فسخ اولمیان مجلس اعیان ایسه هنوز ملتدن اخذ حیات وقوت ایتمش بر مجلس مبعوثان ، حکومتله متفق بر مجلس مبعوثان قارشوسنده آرتق طایانامیه‌رق سرفرو ایتمك مجبوریت قانونیه‌سنده دکلسه بله ـ مجبوریت معنویه‌سنده‌در . زیرا اکثریا دها آغر باشلی فرض ایدیلن مجلس اعیانك کندینی افکار عمومیه‌نك وحاکمیت ملیه‌نك اوقدر فوقنه آتمیه‌جق قدر بصیرتکار اوله‌جغی وعکس حالك اشـاغیدن یوقاری ناقابل مقاومت شـدتلره سـببیت ویره‌جکنی تقدیر ایده‌جکی طبیعیدر.

Digitized by Microsoft®

انکلیز مشاهیر مؤلفینندن (بریس) آمریقا قواعد مشروطیتندن باحث براثرنده دییورکه : « شمدی ایکی مجلسك لزومی علم سیاستك بر دستوری حکمنه کیرمشدر . بو دستور شوظنه مبتنیدرکه هرمجلس کندی تمایل فطریسی ایجابی اوله‌رق عجول ، متحکم وبوزولمغه مستعددر . بو تمایل آنجق نفوذجه مساوی دیکر بر مجلسك وجودیله توقیف وتحدید اولونه بیلیر . آمریقالیلر قوهٔ تشریعیه‌لرینی ایکیه تقسیم ایتمکله تحدید ایدییورلر . رومالیلرده وقتیله قرال یرینه ایکی قونسلوس اقامه ایتمکله قوهٔ اجرائیه‌لرینی بوصورتله تقسیم وتحدید ایلمشلردر .»

۱۱۹ اعیان حکم وظیفه‌سی ایفا ایدر. — ثالثاً اعیان بر حکم وظیفه‌سنی ایفا ایدر. بالاده ایضاح ایلدیکمز جبر و تغلب احتمالاتی اثناسنده اعیانك برنوع حکم موقعنده قاله‌رق مدهش مصادمه‌لرده بر وظیفهٔ مانعه ایفا ایتمسی ممکندر . زیرا اختلاف قوهٔ اجرائیه ایله مجلس مبعوثان آره‌سنده ظهور ایدرسه هرایکی طرف کاه عزت نفسنی ، کاه حقوق وصلاحیتنی وسیله ایدرك طوردیغی یرده صاپار طرفینی بووضعیت متقابله ومتخالفه‌دن ناصل چیقارملی؟ ایکی جدالجو آره‌سنه بر متوسط کیرمزسه بو جدالجولرك نهایت حقله دکل قوتله حل دعوی ایده‌جکلری طبیعیدر . بو ایسه اك فنا برشیدر . ایشته او وقت اعیان بو متوسط، بو حکم وظیفه‌سیله امداده یتیشور . بر اختلافده اعیان قوهٔ

Digitized by Microsoft®

منفرد برمجلس حالنده بولوندیغی تقدیرده ناصل دوچار غرور اولماز؟ هرشیده ایی کوتو کندی آرزوسنی اسعاف ایتدیرمك هوسنه قارشو ناصل کندینی ضبط ایدر؟ باخصوص بویله بر مجلس اقوامك تاریخده اکثریا کورلدیکی وجهله کندیسنی تولید ایدن هوسات واحتراصات عمومیه‌یه قارشو مقاومت ایده‌میه‌رك حاصل اولان سیل افکار کندیسنی ایسته‌مدیکی وادیلره قدر سوق ایتمزمی؟ تجربةً ثابت‌در که بو مجلسلرده حساسیت چوقدر. اعتدال دمی محافظه ایتمك بوقبیل منفرد مجلسلره نادراً میسر اولان نعمتلردندر. وبوصورتله علی‌الاکثر قوهٔ اجرائیه‌ایله‌قانوناً حل اولنه‌میه‌جق صورتده‌حال اختلافده بولونور. اختلافك صورت تسویه‌سی بالدفعات کورلمشدر که یاقوهٔ اجرائیه‌نك غلبه‌سنه یعنی ضربهٔ حکومت وقوعنه ویا مجلسك تحکمنه ـ که یوده آیری بر ضربه‌در ـ منتهی اولور. بونلر ایسه فوق‌القانون طرق فوق‌العاده اولوب ملته قارشو قانونه رعایتکارلق خصوصنده حسن مثال تشکیل ایتمز. حکومت ویا مجلسدن هرهانکی بری اختلافی بر معاملهٔ جبر و شدتله نتیجه‌لندیریرلرسه حاصل اولان نتایج مهلك اولور. مجلس غالب کلیرسه قوهٔ اجرائیه‌یی معدوم حکمنده بولوندیریر هیئت وکلایی نفوذینه منقاد قیلار قوهٔ اجرائیه غالب کلیرسه مجلس آنك بر بندهٔ فرمانبری، بر هیئت مطیعه‌سی اولور. هرایکی شق ایسه حیثیت و وقار ومنفعت وحقوق ملت ایله قابل توفیق اوله‌ماز.

Digitized by Microsoft®

اعتباریله تقیید ایدر . فی الحقیقه برتك مجلسك ـ ولو منتخب اولسون ـ تحکم واستبداد ایتمسی ملحوظدر وبویله مجتمعاً واقع اولان تحکمك ضرری برتك شخصك تحکمندن ضررجه دون دکلدر . » فکر مزجه حتی ضررجه فائقدر . چونکه تحکم ایدنلرك کثرتی هم تحکم ایدنلرك ضعفنی هم محکوم اولانلرك ضعفنی انتاج ایدر . ضعیف برمستبدك تحکمی آنارشی تولید ایدر آنارشی ایسه استبداددن دها وخیمدر .

مجلسك سوء استعماله قابلیتی اولان بو صلاحیتلری نه کبی شیلردر ؟ مجلس صفت تشریعیه یی حائز ولمغله علی الاکثر قانون اساسینك، یعنی شکل حکومتك تعدیل وتبدیلنده مهم برول اوینار دیغی کبی قوانین سائره ایله دولتك هردرلو حرکاتنك ناظمی، حتی دیکر قوتلرك کندیسنه نظراً اولان موقعنك کندی لهنه معدلی اولور . مجلس ، ملتك کیسه سنه حاکم اولمقله بوتون معاملاتی برآنده طوردیره بیلمك قدرتنه مالکدر . کذلك مجلس مراقبه سه یتمکله بوتون معاملات دولتی طوغریدن طوغری یه دکلسه بیله طولایسیله تحت نفوذنده بولندیرمش اولور حال بوکه قوتلرك یکدیکرینه معاونتی اصول مشروطیت مطلقه نك نه قدر مقتضاسی ایسه بونلرك تفریقی ویکدیکریله توازن حالنده ومهما امکن مستقل بولندیرلمسی ده اصول مذکوره نك اودرجه ایجابا تندندر .

ایمدی بو مدهش سلاحلرله مجهز اولان قوهٔ تشریعیه

Digitized by Microsoft®

موازنه‌سنی بوس بوتون تشویش ایده‌بیلیر. ایمدی قوهٔ تشریعیه ایکی یه بولندیکی تقدیرده بو محذور برطرف اولونمق ممکندر.

ایلك قانون اساسیلرك تنظیمنده تعقیب ایدیلن مقصد مهم شوایدی: شخصی حکمدارلرك ادارهٔ کیفیه‌سنه قارشو محافظه وصیانت... پارلمنتو حکمدارلرك قوتنه قارشو تعدیلکار و تحدید ایدیجی بر وظیفه ایفاسی مقصدیله احداث اولونمش و ایشته بونك ایچون بو مجلسه برنفوذ ویرلمش. انجق پارلمنتو اعضاسنك انتخاب ایله تعیین ایدلمسی پارلمنتو مجلسنك صلاحیت ونفوذینی قطعیاً تجاوز ایتمیه‌جکنه تأمینات مقنعه عد اولونه‌مماز. شمدیکی حالده منفرد مجلسدن عبارت بر پارلمنتونك تجبر وتحکمنه مانع اولمق ایچون مهما امکن بولونه بیلن برچاره مجلس مبعوثانك یانی باشنه بر مجلس اعیان وضع ایتمك اولمشدر. مجلسك واحد اولمسی تقدیرنده مجلس مراقبه‌سز، عنانسز، قوتیله تقابل ایده‌جك برقوهٔ موازنه‌دن محروم وحتی مسئولیتدن دخی آزاده صایبله بیلیر. زیرا برمسئولیت که یوزلرجه کشی اره‌سنده انقسامه اوغرار. او مسئولیت عادتا حس اولونه‌میه‌حق درجه کوچولمش. طاغیلمش. آنونیم یعنی غیر معین برحاله کلمش اولور.

مونتسکیو انکلتره قانون اساسیسنی تعریف ایدر ایکن دیبورکه: «اوراده قوهٔ تشریعیه ایکی قسمدن مرکب اولدیغندن بری دیکرینی ممانعت متقابله‌ده بولونمق صلاحیتی حائز اولمق

Digitized by Microsoft®

۱۱۸ قوهٔ تشریعیه ایکی یه تقسیم اولونمیدر. — ثانیاً مجلسك واحد اولمسی حالنده انسایشك فقدانی اغلب احتمال اولمسنه مقابل مجلس ایکی یه تقسیم ایدلدیکی حالده قوهٔ تشریعیه ده کی بو انقسام توازن تولید ایدر. توازن ایسه مملکت اسایشی وبناءً علیه منفعتی لهنه برتدبیردر. فی الحقیقه قوهٔ تشریعیه نك بالخاصه عصرمزده نفوذوصلاحیتی کوندن کونه متزاید ومنبسط اولویور. بوقوت مجلس واحده ده تمرکز ایتدیکی تقدیرده حکومت نیابیه یی تهلکه یه قویه بیله جك بروضع خطرناك آله بیلیر.

مدنیت ایلریلدکجه وظائف اجتماعیه تنوع وبو وظائفك هربرینك منتظماً ایفاسی قوانین نشرینه متوقف اولدیغندن مجلسلرك قانونلره متعلق مشاغلی ده اونسبتده تزاید ایتمکده در. وظیفهٔ تشریعیه نك بو کثرتی غایت طبیعی اولهرق مجلس تشریعینك قوت وصلاحیتی ده تزیید ایلمکده در. دیه بیلیرزکه زمانمزده قوهٔ اجرائیه ایله قوهٔ تشریعیه آره سنده برمساوات وموازنت دائمه احدانی قوهٔ تشریعیه نك یوماً فیوماً توسع وانبساط ایدن بو استعداد استیلاجویانه سی حسبیله کوجلشیور وایکیده برموازنه یی اعاده ایچون ایکی قوتك وضعیات متقابله سنده تعدیلات اجراسنه احتیاج کوریلیور،

قوهٔ تشریعیه ده کی بو تمایل مستولیانه هرمملکتده مشهود اولدیغنه نظراً بونك مجلس واحده ویرلمسی ونوعما ید واحده تمرکز ایتمسی مستعد اختلال اولان (قوهٔ تشریعیه — قوهٔ اجرائیه)

Digitized by Microsoft®

مثالار مجلس واحد اصولی علیهنده بك مدهش محتلر تشكيل ايده بيليرسه ده بونده بوس بوتون ظواهر حاله آلدانمق ده موافق انصاف دكلدر. بالاده كی فترت دوره لرینی یالكز محاذیری ایله دكل محسناتی ایله ده اولچمك لازمدر. بو فترت زمانلرنده مجلسك بر اولمسی ایشك دها چابوق كوسترلمسنی ومملكتك داخلی وخارجی بلایادن برآن اول قورتولمسنی انتاج ایلمشدر (ذاتاً مجلس واحد طرفدارلرینك استناد ایتدكلری اك قوی دلیل فعلی بودر.) فرانسه ده اختلال كبیر اثناسنده یالكز بر مجلسك حاكمیت ملیه یی نفسنده جمع ایتمسی هر طرفدن مملكتی پامال تجاوز ایدن اعدانك دفعنه اك بویوك سائق اولمشدر. كذلك ١٨٧٠ دن صوكره فرانسه نك استیلادن تخلیصنه تضمینات حربیه نك تسویه سنه وملكتده بر بنای جدید سیاسی قورولمسنه اك زیاده یاردم ایدن عواملدن بری ده مجلسك منفرد اولمسی درجه شوحالده فرانسه تاریخنده تك مجلسلرك انعقادی اثناسنده اغتشاشات ظهوری وبونك نتیجه سنده حكومت مستبده تأسس ومصائب سائره نك توالی ایتمسی منحصراً مجلس منفرد اصولنك نتایج ومحاذیرندن ایلری كلمز با خصوص مجلس ایكی اولدیغی زمانلرده دخی مملكت ظن ایدلدیكی قدر مصیبتسز كچمه مشدر. برنجی ناپولئونك جبر وتحكمی مجلسلرك ایكی اولدیغی زمانه مصادف ایدی. بناءً علیه بالاده كی دلیلك قوتی اعتراف ایله برابر بونی قطعی اوله رق قبول طوغری اوله ماز.

Digitized by Microsoft®

۱۱۷ اعیانك لزومنی کوسترن دلائل . — مع مافیه اکثریت اقوامك ایکی مجلس اصولنی قبول ایتمسی کافی درجه ده بر دلیل فعلی فرض اولنمسه دخی برچوق دلائل عقلیه ایکی مجلسك اموردولتك انتظامنه فوق العاده خادم اولهجغنی کوسترمکیلیرا کثر مؤلفین حاکمیت ملیه نك برولا یتجزی اولدیغنی تصدیق ایتدکلری حالده اعیانی بوحاکمیتی انتخابدن باشقه برصورتله اظهار ایتمسنه امکان بولمدقلری و الحاصل مملکتده نه صنوف خلق تقسیماتنه ونه ده حکومات صغیره یه دائر تشکیلات موجود اولمدیغی حالده مجلس اعیانی بنه حکومات نیابیه نك عادتا لازم غیر مفارقی ومجلس مبعوثانك متمم فرض ایلیورلر. کوسترد کلری اسباب بروجه آتیدر :

اولا فرانسه نك ارائه ایلدیکی تاریخی مثاللردن عبرت بین اولمق اقتضا ایدرسه کوریلورکه نه وقت مملکتده مجلس واحد اصولی قبول ایدلمش ایسه محاربه ، اختلال ، مظالم یکدیکرینی ولی وتعقیب ایدرك حضور واسایش خلق منسلب اولمشدر .مجلس واحدزمانلرنده کوریلن بوعظیم فترتلره مقابل مجلس ایکی اولدیغی زمانلرده بالعکس بالنسبه سکون حاصل اولمش ، مملکت نعمت اسایشدن اوزون مدت استفاده ایده بیلمشدر .

رهستوارسیون، لوی فیلیپ واوچنجی جمهوریت دورهلری ایکی مجلس اصولنك قبولنه تصادف ایتمشدر . بالعکس ترور ۱۸۴۸ زمانده کی عمله انارشیسی، ۱۸۷۰ ده کی قومون مجلس واحد حکمفرما اولدیغی زمانلره تصادف ایدر . بو تاریخی

Digitized by Microsoft®

مجلس مبعوثاندن عبارتدر. مع مافیه روسیه وانکلتره برمجلس اعیان تشکیل ایتمسی ۱۹۱۲ حادثات مشوشه‌سی اثناسنده ایرانه توصیه ایلمشلردر. بالقان حکومات صغیره‌سنك بعضیسی مجلس واحد اصولنده ثبات ایتمشلردر. بلغارستان ویونانستان کبی. صربستان برآره‌لق ایکی مجلس وضع وتأسیس ایتدکدن صوکره بالآخره قانون اساسیسنی دکیشدیره‌رك مجلس واحد اصولنی اختیار ایتمشدر. ۱۹۰۱ ده تنظیم ایدیلن صرپ قانون اساسیسی موجبنجه اسقوپچینا مجلسنك (پارلمنتو) یانی باشنده اعضاسی قسماً منتخب وقسماً طرف قرالیدن منصوب وبر قسمی‌ده بحق ورأساً اعضا اولمق اوزره دیکر بر مجلس وجوده کتیرلمش ایدی. فقط قرال الکساندر وقرالیچه دراغانك صورت فجیعه‌ده اتلاف ایدلمرینی متعاقب بروجه‌بالا قانون اساسی موجبنجه وجوده کلمش اولان اعیان و مبعوثان مجلسلری عقد اجتماع ایده‌رك پترو قره‌ریوکیه ویجی قرال نصب ایتمشلر و ۵ حزیران سنه ۱۹۰۱ قانون اساسیسی یرینه یکی بر قانون اساسی وضع ایتمشلردرکه بك جزئی فرقلردن صرف نظر دها اول حکمفرما اولان ۱۸۸۸ قانون اساسیسنه مشابهدر ایشته بویکی قانون موجبنجه صربستانك مجلس اعیانی یوقدر. اوروپاده لوکسمبورغ حکومتنك‌ده قانون اساسیسی یوقدر آمریقاده مکسیقا، خط استوا، پەرو وبولیویا حکومتلری مقدما مجلس واحد اصولنی قبول ایتمشلر ایکن بالآخره ایکی مجلس اصولنه رجوع ایتمشلردر.

Digitized by Microsoft®

بولندیغی ویاموجود اولسه دخی انقلابات ایله ازاله ایدلدیکی وزیرده بحث ایده جکمز انتخابات سلکیه یه توفیقاً ده اعیان تشکیل اولونمدیغی حالده ینه قوهٔ تشریعیه یی ایکی یه تفریق ایتمك لزوم وارمی ؟ بالفرض هنوز تشکل ایتمش بر حکومت واحده ده مجلس مبعوثانك یانی باشنه برده اعیان مجلسی بولوندیرمغه حاجت قالیرمی ؟ اکثر مؤلفینك قولی واکثر ممالکك اجتهادی بولزوم واحتیاجك لهنده در . پارلمنتوسی صرف اهالی عنصرینه مستند وحکومتی واحد و ماضی جریانلرندن آزاده بر مملکتده بیله اعیانك لزومنی کوسترن اك بویوك دلیل فعلی الیوم همان کافهٔ ممالکده ایکی مجلس اصولنك قبول ایدلمش اولمسیدر . اکر اعیان مجلسی فائده لی ولزوملی اولمسه هر متمدن قوم بر مجلس اعیان ـ بو مجلسك نشأت ومنبع قوتی نه اولورسه اولسون ـ وجوده کتیرمز ایدی . بو مجلسك وجودی بر نفع تأمین ایدییورکه همان کافهٔ اقوام ، حتی اك یکی تشکل ایدنلر و مثلا آوسترالیا بیله اك لیبرال واك زیاده اهالی عنصرینه مستندایکن بویله بر ایکنجی مجلس تأسیسنی سلامت ومنفعت مملکت ایچون الزم عد ایتمشلر . شوحالده هیچ بر دلیل عقلی ومنطقی اولمسه دخی مجلس اعیانك محضا بو مثال عمومی سببیله بر مؤسسهٔ لازمه اولدیغنی تصدیقده تردد ایتمه ملیدر .

۱۱۶ اعیانی اولیان مملکتلر . — یالکز بر قاچ مملکت واردرکه پارلمنتولری مجلس واحددن مرکبدر . ایران پارلمنتوسی

Digitized by Microsoft®

كندى امل وحاكميتلرينه مزاحم ومانع اولمامق شرطيله موافقت ايديورلر. ذاتاً اكثر مملكتلرده زادكاندن مركب اولان بوقبيل اعيان هيئتلرينك محصلهٔ ملت صاييلان مبعوثان هيئتلريله حقوق وصلاحيتجه متساوى اولاملرى بوندن ايلرى كلير. عصر اخيرده انكلتره‌ده بوتون نفوذك اعياندن مبعوثانه ومبعوثاندن ملته انتقال ايتمسى بوندن طولايىدر.

برده ماهيت اجتماعيه‌سى تعريف ايتديكمز شكلده اولان اعيان مجلسلرينك مطلقا محافظه‌كار اوله‌جقلرينى ادعا ايتمك طوغرى دكلدر. زيرا بو فكرى اك زياده ممثل فرض ايديلن انكلتره لوردلر قماره‌سنك برقسم اعضاسى قديمدن برى ليبرال‌در. كذلك پك چوق مبعوثان مجلسلرى واردركه محافظه‌كار عنصرلرى محتويدرلر. حتى عنصر محافظه‌كاريسى غالب كلن مبعوثان مجلسلرى پك چوقدر. شو تفصيلات زادكانى بر صنف سياسى دكل برصنف اجتماعى تشكيل ايدن مملكتلرده بيله ارثى اعيانك قرون وسطادن قاله آثار عتيقه نوعندن بر نمونه عد ايدلسى لزومنى كوستريور. زادكانلق جريانلرى مفقود، طبقات اجتماعيه‌سى بو قبيل تشكيلاتدن آزاده اولان مملكتلرده ذاتاً اعيانك نه ماضيسى نه‌ده مملكتده كوكلشمش بر استنادكاهى اوله‌ميه‌جغندن اورالرده ارثى اعيانك هيچ بر معناسى اوله‌ماز.

١١٥ اعيان لهنده الك فعلى دليل ؛ — هيئت متحده شكلى موجود اولمديغى ومملكتده ماضينك بو كبى جريانلرى مفقود

Digitized by Microsoft®

تولد و ثروت و حائز شرف اولمق اعتباریله مختار بعض ذواته تصادف اولونور. اکثر بونلر خلقه قاریشدیریلوروا ونلرده هرکس کبی یالکز بر رأیه مالك بولونورسه حریت مشترکه کندیلرینك اسارتنه بادی اولور و بناءً علیه حریتی مدافعه ده هیچ برمنفعتلری قالماز زیرا اتحاد اولونه جق مقرراتك قسم اعظمی کندی علیهلرینه اولور. شوحالده امورتشریعیه ده کی حصه لری دولتدن حائز اولدقلری سائر فوائد ایله متناسب اولمیدر بو ایسه آنجق ملتك تشبثلرینی طوردیرمغه صلاحیتدار بر هیئت تشکیل ایده بیلملریله ممکندر ناصل که ملت ده آنلرك تشبثلرینی طوردیرمق اقتدارینی حائز اولور. بو صورتله قوهٔ تشریعیه هم زادکان هیئتنه هم ده ملتی تمثیل ایده جك مبعوثانه تودیع ایدیلور بونلرك هربری آیری مجلسلره، آیری مذاکراته و آیری منافعه مالك اولمش اولور ... »

زادکانلق بر مملکتده امور طبیعیه دن عد اولندیغی برصره ده یازمش اولان بالاده کی فقره نك قوتی اوحیطه کوره قابل انکار اولمیان بر حقیقتی احتوا ایدبیلیرسه ده اساس تشکیلاتی مساواة و حقوق خلقه استناد ایدن بر جمعیت ایچون بو مطالعه نك غیر وارد اولدیغی بیانه حاجت یوقدر. حقیقتده زاده لك وزاده لکی ممثل هیئتلر دره بکلك اصولنك انقاض تاریخیه سندندر وبونلر یالکز ماضیلرینك واراضی یه اولان ارتباط قویلرینك تأثیریله قابل تحملدرلر. اقوام حاضره بویله بر انقاض قدیمه نك دوام حیاتنه

Digitized by Microsoft®

انتخابات سلکیه بحثنده ایضاح ایده‌جکمز وجهله ارائه و اظهار ایدر . بعضاً بو مطالعه‌لرك هیچ بری وارد اولمیه‌رق اعیانك وجودنده‌باشقه منافع آرانوب اکا کوره تشکیلاتی اجرا ایدیلور ومثلا ایتالیاده وبزده‌اولدیغی کبی نصبی و اکثریا پك چوق مملکتلرده کورلدیکی وجهله منتخب مجلس اعیانلر وجوده کتیریلور .

هیئات متحده حکومتلرنده‌کی اعیان مجلسلرینك منافعنه‌ارجاع کلام ایتمیه‌جکمز زادکانلق ومحافظه‌کارلق جریانه‌کلنجه آنك حقنده مطلق وقطعی برحکم ویرمك قولای دکلدر . فی الواقع بعض مملکتلرده زادکانلق انقلاب کبیره وبونجه نقلیات فکریه‌یه رغماً مملکتلردن بوس بوتون سوکولمامشدر . انکلتره ، پروسیا ، مجارستان وسائره‌ده زادکانلق بر طبقهٔ سیاسیه دکلسه بیله برطبقهٔ اجتماعیه‌در . قانون نظرنده مساواة وارایسه‌ده بومساواة روح جمعیتدن روح عاداته تماماً کیرمش دکلدر . بوحیثیتله‌اورالرده‌اعیان مجلسی زادکانلق ومحافظه‌کارلق جریاننك بر نوع محصله‌سی اولور . محافظه‌کارلق نفوذلری مجلس اعیانده‌وترقیات سریعه‌یه معطوف نفوذلر مجلس مبعوثانده جمع ایدلمش عداولنه بیلیر وپارلمنتو مملکتده مهماامکن حقیقی بر آینه خدمتنی ایفا ایتمش و حیات عمومیهٔ اجتماعیه‌یی اداره ایدن باشلیجه قوتلر تنظیم وتوزین ایدلمش اولور .

نیابت طرفداری اولدیغی کبی انکلتره‌یی مشق اتخاذ ایدرك پارلمنتونك ایکی‌یه تفریقنی دخی‌شدتله ترویج ایدن مونتسکیونك بومبحثده کوسترديکی اسباب موجبه شودر : « بر دولتده دائما

Digitized by Microsoft®

۱۱٤ اعیان و زادکانلق جریانی . — مختلف مملکتلرده مختلف اساسلره تبعاً من القدیم تشکل ایتمش و یا مؤخراً تشکیل اولونمش اعیان مجلسلری حقنده مختصراً لازم کلن تفصیلاتی سرد ایتدك . بونلردن حکومات متحده یه عائداولان اعیان مجلسلرینك ماهیتی بوس بوتون باشقه بر شی اولدیغنی کوردك؛ آنجق اعیان مجلسلرینك اشکال سائره سنی ومملکتده نه کبی جریانلره بر تمثال عد ایدلمکده بولندیغنی ویاخود نه کبی نظریات علمیه یه ویا فوائد فعلیه یه استناد ایتدیرلمکده اولدیغنی موضوع بحث ایتمدکدن ماعدا اساساً هرهانکی برسبب ومؤثرك سوقیله اولورسه اولسون پارلمنتوی ایکی یه تقسیم ایتمك نظریات حقوقیه وحیات اجتماعیه ایله ممکن التألیف اولوب اولمدیغندن، تعبیر دیکرله اعیان مجلسنه لزوم وارمی یوقمی جهتلرندن اصلا بحث ایتمدك. بو سببله هیئات متحده ده کی اعیان مجلسلری حقنده ویردیکمز معلومات جمله ایله بالا کتفا دیکر مجالسك مملکتلرده نه کبی اجتماعی جریانلره بر تمثال عد ایدلمکده اولدیغنی خلاصةً تفهیم ایده لم :

مملکتده کی جریانلری تمثیل اعتباریله اعیان یابروجه بالا هیئات متحده حکوماتنه تمثال اولورویاخود مملکتده برزادکانلق و محافظه کارلق صنفی بولونوب او صنفك منافع مادیه واحوال روحیه سنه ترجمان فرض ایدیلور و یاخودده بر مملکتده مختلف منافع اقتصادیه واحوال فکریه جریانلری اولورکه اونلری

Digitized by Microsoft ®

اول امرده بوندرشرات مجلسنده ابتداءً تدقیق اولونور اوندن صکره رایخشتاغ مجلسنه کوندریلور رایخشتاغ مجلسی قانونی مذاکره ایتدکدن صوکره بوندرشرات تکرار تدقیق وایمپراطور طرفندن اعلان ایدلمسنه مأذونیت اعطا ایدر .

بوندرشراتك دها پك چوق واسع صلاحیتلری واردر . نظاماتك نشر واعلانی خصوصنده برنوع شورای دولت وظیفه‌سنی ایفا، مأمورلر طرفندن قانونك تطبیقنده کوریلن نقایصی محتوی راپورلری تدقیق ، بعض بویوك مأمورلرك ایمپراطور طرفندن حین تعیینده رأی موافقتنی اعطا ایدر ایمپراطور آنجق بوندرشراتك موافقتیله اعلان حرب ایدر ایمپراطورلغه متعلق قوانینك تعدیلنی متضمن امرنامه‌لری عقد ایدر ورایخشتاغ مجلسنی فسخ ایلر . بعضاً محکمه وظیفه‌سنی ایفا وامور اتحادیه‌یه متعلق وظیفه‌لرینی ایفا ایتمین حکوماتی بووظیفه‌نك ایفاسنه اجبار ، حکومتلر ارهسنده‌کی اختلافات صوك درجه‌یه کلدکلری زمان حل ایدر الحاصل بوکا مقیس دها پك چوق حقوق وصلاحیتلرله مجهز اولان بومجلس المان مشاهیر مؤلفینندن ژه‌لنیق طرفندن ایمپراطورلغك رکن اعظمی عد اولونمقده‌در . بونی سائر حکومات متحده‌ده‌کی اعیانه قیاس ایتمك البته طوغری اولهماز . علی‌العموم اعیان مجلسلرندن فرقی اعضاسنك تعلیماته تابع اولهرق حکومت متبوعه‌سنه حساب ویرمکه مجبور اولمسی وبرنوع دیپلومات مجلسی حالنی آلمسیدر . هیئت متحده‌اعیان مجلسلرینده‌کیلره‌من چونکه حکومتلرك هربرینه عائد اولان مقدار آرا مساوی دکلدر . بونکله برابر رایخشتاغ ایله مشترکاً امور تشریعیه‌یه اشتراك ایتمسی ، رایخشتاغك مجولانه ، ویامفرطانه قانونلری اوزرنده برتأثیر معدل اجرا ایده‌بیلمسی والحاصل سائر مملکتلرده‌کی اعیان مجلسلرندن نه‌کبی فوائد استحصال ایدیلیورسه اوفوائدی تأمین ایلیه‌بیلمسی اعتباریله برمجلس اعیان صایله‌بیلیر .

Digitized by Microsoft®

اولونمشدر : پروسیانك ۱۷ رأیی واردر . (روسیایه کجمش اولان هانووره ، هس الهقتورال ، ناساو ، فرانفقورت داخل اولدیغی حالده) باویرا ٦ ، ساقسونیا ٤ ، وورتهمبرغ ٤ ، باد ۳ ، مکلبورغ شهورین ۲ برونسویق ۲ ، دیکر حکومتلر وشهرلر (کههامبورغ ، لوبهق وبرهمهن شهرلریدر) برر رأیه مالکدرلر . هیئت متحدهیی تشکیل ایدن دولتلردن هربری نهقدر رأیه مالك ایسه اوقدر مرخص کوندره بیلیر بونکله برابر بودولتلك حائز اولدیغی رأیلرك مجموعی آنجق جمعت واحدهیه اعطا اولونهبیلیر . »

بوندرشرات اعضاسنك جملهسی مرخصدرلر ومثلا وکلا ، دائرهمدیرلری، شورای دولت اعضالری، شهر امینلری ، مشاور خاصلر وسائرهدرلر . هیئات متحده ارکانندن اولان حکومت، بونلری نصب وتعیین وفضله اولهرق صریح تعلیمات ایله تجهیز ایدرلر یعنی مرخصلر وکالت مقیدهیه تابعدرلر . هرحکومت نهقدر رأیه مالك ایسه اوقدر مرخص کوندرمکه مجبور دکلدر . بوندرشرات اعضاسندن اولان ذاتك رایخشتاغده مبعوث اولمسی ممکن دکلدر چونکه برنده حر دیکرنده مقید اولدیغی ایچون متناقض رأیلر ویرمسی ممکندر . قرارلر بعض استثنالردن صرف نظر اکثریت عادیه ایله ویریلور . بوتون ایمپراطورلغه عائد اولیان برمسئلهده بوتون اعضا قراره اشتراك ایتمزلر ویالکز اومسئله هانکی حکومتلره تعلق ایدییورسه اوحکومتلرك مرخصلری قراره اشتراك ایدرلر مجلس سنهده لااقل بردفعه اجتماع ایدر ثلث اعضاسی طلب ایتدکلری حالدهاجتماعه دعوت اولونور . ریاستی آلمانیا ایمپراطورلغی بش وکیلندهدر . رئیس ریاستی بروکیل ایلهده اداره ایدهبیلیر . مجلس مبعوثان حال اجتماعده اولدیغی زمان بیله بوندرشرات طوپلانهبیلیر .

بودجه داخل اولدیغی حالده ایمپراطورلغه متعلق بوتون قانونلر حقنده

Digitized by Microsoft®

حکومت ویاقانتونك ایکیشر اعیان اعزامنه حقلری واردر. امریقا حکومات صغیره سندن هربرینك عدد نفوسی نه مقداره بالغ اولور ایسه اولسون ، هر ایکی مجلس ده ملتی تمثیل ایدییور . فقط بریسی افراد اهالی اعتباریله دیکری حکوماته منقسم اولق اعتباریله ..

امریقا هیئت متحدهٔ شمالیه سی اهالیسی انکلیز عرقنه منسوب وانکلتره عادات سیاسیه سنه مألوف اولدقلرندن طولایی ایکی مجلس اصولنی کندی حکومتلری ماهیتیله توفیق خصوصنده بر استعداد مخصوص عرقی کوسترمشلرسه ده اساساً اهالیسی ده موقراتیق وجمهوریتپرور اولان اسویچره ده دخی بو اصولك تقلید ایدلمسی قاعدهٔ مذکوره نك حکومات صغیره نك استقلالنی محافظه ده کی فوائد عظیمه سنی کوسترر .

فی الحقیقه اسویچره نك کوچوك حکومتلرنده بیله اعیان مجلسلری یوق ایکن ۱۸۴۸ قانون اساسیسنده بونی قبول ایتمشلردر .

۱۱۳ المانیا مجلس اعیانی . — المانیا ایمپراطورلغنك ده بر بوندر-شرات مجلسی وارکه بونی نه درجه یه قدر بالاده کی دستوره توفیق ممکن اوله بیله جکی جای تدقیقدر. ایمپراطورلغه مخصوص قانون اساسینك التنجی ماده سی موجبنجه «بوندرشرات مجلسی هیئت متحده یی (قانون اساسی قونفه دراسیون یعنی هیئت متفقه کلمه سنی استعمال ایدییور) تشکیل ایدر وحکمدار وحکومتلرك وکیل مرخصلرندن Maudalaires pléni poteuliaires مرکبدر .

«مجلس مذکورده رأی ویرمك حق شو نسبت دائره سنده تقسیم

Digitized by Microsoft®

امریقا حکومتی مجلس مبعوثانی اهالینك ومجلس اعیانی حکومات صغیره‌نك ممثلی قیلمغله بو آهنکی تأمین ایتمش وبوصورتله حکومات صغیره‌نك کندیلرندن نسبةً دها بویوك اولان دیکر حکومات صغیره طرفندن تحت تأثیر ونفوذده قالملرینه وبرکون کلوب موجودیت مستقله‌لرینی غائب ایتملرینه والحاصل دیکر حکومتلر طرفندن بلع اولونملرینه مانع اولمشدر . فی‌الحقیقه بواصول موجبنجه مجلس مبعوثان اهالیه تابع اولدیغندن عددی اهالینك مقداریله متناسب اولور . حکومت صغیره‌نك نفوسی چوغالیرسه مبعوثلری‌ده اکا تبعاً آرتار . آزالیرسه بالطبع مبعوثلرینك عددی‌ده تناقص ایدر . پارلمنتو صرف مجلس مبعوثاندن یعنی اهالیی تمثیل ایدنلردن مرکب اولسه نفوسی چوغالان حکومات صغیره نك پك چوق خصوصاتده نفوسی قلیل اولان حکوماته اکثریت قاعده‌سنه تبعاً غلبه چاله‌جغی وحکومتلر آره‌سنده مساوات حقوق وصلاحیت قاعده‌سنك سکته‌دار اوله‌جغی طبیعیدر. ایشته بومساواتسزلکه مانع اولمق، هرحکومتك هیئت متحده‌یه داخل اولورایکن شرط اساسی اتخاذ ایتدیکی موجودیت واستقلالنی صیانت ایتمك ایچون اهالی جریانلرینه سد راه اولان برمجلس ، مجلس اعیان وجوده کتیرلمشدر . بومجلسه کیدن اعیان منسوب اولدقلری حکومت نامنه کیدرلر وحکومتلر مساوی آولونجه انتخاب ایلدکلری اعیانك‌ده مقداری مساویدر. حکومت مثلا متحدهٔ امریقاده‌و اسویچره جمهوریت متحده‌سنده‌هر

Digitized by Microsoft®

مجلسی (لاقتینغ) ایچون رأی خفی ایله افراز ایدیلور . کیریده قلانلر (اوده لستیغ) عنوانیله یاد ایدیلن مجلس مبعوثانی تشکیل ایدرلر . هر ایکی مجلسك مدت انتخابیه‌سی مساویدر . مع مافیه قوانینده حق تقدم (اوده لستینغ) مجلسنده اولوب ایکی مجلس ارهسنده اختلاف ظهورنده هیئت عمومیه ستورتینغ اولمق اوزره عقد اجتماع وثلثان اکثریتله اتخاذ قرار ایدر .

اوسترالیاده دخی مبعوثان واعیان عینی منتخبلر طرفندن انتخاب اولونور ومبعوث واعیان اولمق ایچون مقتضی شرائط قانونیه یکدیکرینك عینی ایسهده اوراده یالکز اعیانلق مدتی مبعوثلق مدتنك ضعفی یعنی آلتی سنهدر ومبعوثلر تجدید تام اصولنه تابع اولدقلری حالده اعیان هراوچ سنهده مناصفةً تجدید اولونور .

١١٢ هیئات متحدهده مجلس اعیان. — مجلس اعیانلری هیئت متحدهیی تشکیل ایدن حکوماتك ممثلی اولمق اوزره وجوده کلن دولتلر بالطبع بوس بوتون باشقه اساس تعقیب ایتمکدهدرلر .

امریقا متحدهٔ شمالیه‌سی ، اسویچره والمانیا امپراطورلغی بو نوع دولتلر ارهسنده علی طریق المثال ذکر اولونه بیلیر .

یوقاریده مبحث مخصوصنده تفصیل ایدلدیکی وجهله (مبحث ٥٤) بو صورتله اداره اولونان دولتلر باشلیجه ایکی عنصری محتویدر : اهالی وحکومات صغیره. . دولت برنقطهٔ نظره کوره بوتون اهالیدن دیکر نقطهٔ نظره کوره بوتون حکومات صغیرهدن مرکبدر . هر ایکی عنصرك حقنی تماماً ویرملیدرکه دولتك قیامنده برآهنك وتوازن حصوله کله بیلسون.

Digitized by Microsoft®

صکره ویرکویه متعلق شرائط مذکوره‌یی ایفا ایده‌میه‌جك وضعیتده بولونانلره مستعفی نظریله باقیلور .

هردرلو صدمات زمانه‌یه قارشو موجودیت ومؤسسات احرارانه‌سنی محافظه ایتمش اولان ڤلمنکده دخی انکلتره ، اسوچ ، اسویچره وبجا - رستانه قیاساً بعض تشکیلات تاریخیه‌نك بقـایاسی محافظه اولنمش حتی پارلمنتونك هیئت عمومیه‌سی الا آن (ثه‌ثاژه‌ره‌رو) عنوانی محافظه ایلمکده بولنمشدر . برنجی (اعیان) وایکنجی (مبعوثان) مجلسندن مرکب اولان ثه‌ثاژه‌نه‌رونك هر ایکی قسمی‌ده منتخب ، فقط طرز انتخاب باشقه‌در . مبعوثان آرای عمومیه‌یه یقین برطرزه تابع ایکن اعیان ولایت مجلسلری طرفندن انتخاب ایدیلیر . انتخاب طقوز سنه مدتله‌در . اعضانك عددی (٥٠) در . اوچ سنه‌ده ثلثی تجدید اولونور. اعیـان انتخاب اولونه بیلمك ایچون (۳۰) یاشنده اولمق، مملکتك اك زیاده ویرکو ویرنلرندن بولونمق ویاخود حالاً ویا ماضیـاً اك مهم بر وظیفهٔ سیاسیه ویا مأموریت ایفا ایتمش اولمق لازمدر . هر ولایتدن کلن اعیانك مقداری مسـاوی دکلدر . اك چوق اعضا کوندرن ولایت جنوبی هولانده‌درکه اون اعیانه حق واردر . اعیـان مجلسنك امور تشریعیه‌ده صلاحیتی پك محدوددر . عادتا برمجلس تسجیل خدمتنی ایفا ایدر .

مجلس اعیانی منتخب اولمقله برابر دهازیاده شایان دقت مملکت وارسه اوده نوروجدر . ۱۹۰٥ سنه‌سندن بری استقلال تام پیدا ایتمش وتمامیت ملکیه‌سنی انکلتره ، المانیا ، روسیه دولتلرینك تحت ضمانته وضع ایلش اولان بودوات اك دهموقراتیق بر طرزاداره تعقیب ایلمش‌در . مبعوثان واعیان‌عینی کیمسه‌لر طرفندن منتخبدر . هر مجلسه کوره آیری منتخلر یوقدر . (ستورتینغ) عنوانیله معروف اولان بومجلسك (۱۲۳) اعضاسی بولونوب بواعضانك انتخابلری تصدیق اولونور اولونماز ربعی اعیـان

Digitized by Microsoft ®

ارەسنده اولورسه ولایتك اوچ ، برملیوندن زیاده اولورسه درت اعیان انتخاب ایتمکه حق واردر]

ثالثاً قرالك مخدوملری ویا بولونمدقلری تقدیرده خاندان قرالینك اجرای حکومت ایدەجك شعبەسنه منسوب پرنسلر ... بونلر(١٨) یاشنده مجلسه داخل وفقط انجق (٢٠) یاشنده رأیەصاحب اولورلر .

بوندن ماعدا اعیان اولەبیلمك ایچون بلچیقالی وحقوق سیاسیه ومدنیەسنه مالك بولونمق بلچیقاده مقیم ولااقل قرق یاشنده اولمق وخزینەیه سنوی لااقل ١٢٠٠ فرانق (پاتنت ویرکوسی داخل اولدیغی حالده) طوغریدن طوغریيه ویرکوویرمك ویا لااقل (١٢٠٠٠)فرانق واردات ویرن برملکه صاحب بولونمق .

اسوەجده ١٨٠٩ اختلالنەرغماً پارلمنتونك وضع قدیمی تبدیل اولونمامش و ١٨٦٦دە قانون اساسی تعدیل ایدیلنجەیه قدر (ریکسداغ) مجلس زادکان ، رهبان ، اصناف واهالیدن عبارت اولمق اوزره درت صنفدن ترکب ایلش ایدی . تاریخ مذکورده بوحاله نهایت ویریلەرك قانون اساسینك برنجی مادەسی موجبنجه ریکسداغ برنجی وایکنجی مجلس عنوانیله ایکیيه تقسیم ووکالت مقیده اصولی الغا وهرایکی مجلسك انتخاب ایله وموقت برزمان ایچون تعیین ایدیلەجکی اعلان اولنمشدر .

برنجی مجلس ، یعنی اعیان مجلسی (١٥٠) اعضادن مرکبدر . ولایت مجلسلری ایله ولایت مجلسلرنده وکیللری بولونمیان شهرلرك بلدیه مجلسلری اعضای مذکورەیی (٩) سنه مدتله انتخاب ایدرلر . اعیان اولەبیلمك ایچون ٣٥ یاشنی اکمال ایتمش ، اوچ سنەدن بری لااقل (١١٢٠٠٠) فرانق قیمتنده اولدیغی محرر برملکه صاحب بولنمش ویا ینه اوچ سنەدن بری لااقل (٥٠٠٠) فرانق واردات سنویه ویرن بر سرمایەیه ویا برصنعت ومشغولیته مالك اولمش اولمق لازمدر. انتخابدن

Digitized by Microsoft®

هر ولایتك باش پسقپوس وپسقپوسلریله دارالفنونلر وبعض شرائطی جامع اقتصادی هیئتلر طرفندن تعیین ایدیلور .

کرك روسیه وکرك اسپانیاده اعیان اعضاسنك بر قسمی منتخب ازلدیغی کبی منتخب اولان اعضانك‌ده بر قسمی مسالك وصنایع مخصوصه ارباب وهیئات علمیه طرفندن انتخاب ایدیله‌رك ایلریده موضوع بحث اولمقدر . انتخابات سلکیه اصولنه قسماً تبعیت ایدلمشدر .

ارثی ویا نصبی اولان ویا ارث ایله نصب ویا ارث ونصب وانتخاب مختلط اولان اعیان مجلسلری حقنده بروجه بالا مختصراً ایراد ایتدیکمز مثاللرله بالاکتفا اعضاسی کاملاً منتخب اعیان مجلسلرینه بر قاچ مثال کتیرملم :

١١١ اعیانده انتخاب اصولی جاری اولان مملکتلر .— (٤)

اهمیت مخصوصه‌سی حسبیله یوقاریده آیریجه ذکر ایتدیکمز فرانسه‌دن ماعدا بلچیقا ، اسوج ونوروج وآوسترالیا وفلمنك حکومتلرینك اعیان مجلسلری کاملاً منتخبدر .

بلچیقانك ١٨٣١ قانون اساسیسی موجبنجه مجلس اعیان ایله مبعوثانی عینی منتخبلر انتخاب ایدر واعیانك مقداری مجلس مبعوثانك نصفنی تجاوز ایده‌مز . مع مافیه ١٨٩٣ ده بو قانون تعدیل اولونه‌رق آنجق سنی اوتوزه بالغ اولان منتخبلرك اعیانلق ایچون رأی ویرملری وفضله اوله‌رق ولایت مجلسلرینك‌ده اعیان انتخابنه اشتراك ایلملری تقرر ایتمشدر . شوحالده بلچیقا مجلس اعیانی بروجه آتی طرز انتخابه تابعدر: اولا بهر (٨٠) بیك نفوسه نظراً بر اعیان انتخاب ایدلمك اوزره اهالی طرفندن طوغریدن طوغریه منتخب اعیان ، ثانیاً لااقل (٥٠) بیك نفوسه مالك بهر ولایته ایکی اعیان اصابت ایتمك اوزره ولایت مجلسلری طرفندن منتخب اعیان [ولایت اهالیسی (٥٠٠) بیك ایله برملیون

Digitized by Microsoft®

معارف وعلومدن : یدی سنه اقامه‌می ومجلس عالیٔ معارف اعضالغنده ایفای خدمت ایلینلر؛ (۷) صنف اصناف وزراعدن: صنعت تجارت وزراعتلری حسبینه اوچ سنه‌دن بری سنوی (۳۰۰۰) فرانق طوغریدن طوغریه ویرکو ویرنلر ؛ (۸) ونهایت وطنه شرف ویره‌جك خدمات ولیاقت ابراز ایدن ایتالیا نجعه‌سی ...

اعیان مجلسی بالاده‌کی صنوف آره‌سنده نصب اولونان ذواتك شرائط نصبیه‌یی حائز اولوب اولمدقلرینی برانجمن مخصوص واسطه‌سیله تدقیقه صلاحیتداردر .

۱۱۰ روسیه واسپانیا .— (۳) نصب ایله انتخابی مختلطاً جاری اولان ممالکه مثال اولهرق روسیه ایله اسپانیایی ذکر ایده‌بیلیرز : روسیه‌نك سناتو مجلسی ۱۸۹۶ قانون اساسیسی موجبنجه مجلس ایمپراطوری عنوانی اخذ ایدرك اعضاسنك عددی (۹۶) مقدارنده تزیید ایدلمشدر. بو (۹۶) اعضا انتخاب ایله تعیین ایدیلیورلر. انتخاب ایدنلر اورتودوقس رهبانی ، هیئات علمیه وفنیه تجارت اوطه‌لری ، ولایات اصیلزادکان مجلسلری وبرنوع ولایت مجلسی اولان زمستوو مجلسلری‌در . اعیان اوله‌بیلمك ایچون معین برویرکو ویرمك واوصاف وشرائط مخصوصه‌یی حائز بولونمق ایجاب ایدر .

اسپانیا اعیان مجلسی اولا بحق یعنی موقعلری و وظیفه‌لری ایجابی اولمق اوزره اعیانلغه مستحق اولانلردن ، ثانیاً قرال طرفندن قیدحیاتله تعیین ایدیلنلردن ، ثالثاً بش سنه‌ده نصفی تجدید اولونمق اوزره اون سنه مدتله انتخاب ایدیلن اعیاندن مرکبدر . بو (۱۸۰) منتخب اعیانك (۱۵۰) سی ولایات مبعوث هیئتلریله نواحی دلکه‌لری طرفندن ومتباقیسی

Digitized by Microsoft®

طلبلریله دولتجه سائر مأموریته تعیین اولونانلر اعضالق مأمو ـ ریتندن ساقط اولور .

ایتالیاده خاندان قرالیه منسوب ذواتدن ماعدا طرف قرا ـ لیدن قید حیاتله منصوب اعیـان واردر . قرالك غیر محدود مقداره اعضا تعیین صلاحیتی وار ایکن اوچ سـنه ظرفنده (۲۱۰) اعضا تعیین ایدلمسی ۱۸۹۲ ده اعتراضاته سببیت ویرمش وبونك اوزرینه اعیان اعضالقلرینك مقداری (۳۹۰) ی تجاوز ایتمیه جکی تقرر ایتمشدر . تعیین اولونه جق اعضـانك شرائطی معیندر: (۱) هیئت روحانیه دن : باش پسقبوس وپسقبوسلر ؛ (۲) مبعوثاندن: مجلس مبعوثان رئیسلری واوچ دورهٔ اجتماعیه یه اشتراك ایتمش ویا التی سنه مبعوثلق ایتمش ذوات ، (۲) صنف مأموریندن : اوچ سنه وکلالق، سفیرلك، فوق العاده سفیرلك بش سنه شورای دولت اعضالغی ، یدی سنه متصرفلق ایتمش اکابر مأمورین ؛ (٤) صنف حکامدن : تورینو، فلورانسه، ناپولی ، پالرم وروما محکمهٔ تمیزلری رؤساسی ایله دیوان محا ـ سبات رئیسی ، اسـتیناف محاکمی رئیس اوللری ، محکمهٔ تمیز باش مدعی عمومیلری (بش سنه بومأموریتده بولنمق شرطیله)، اوچ سنه دن بری بالفعل استیناف محکمه سی رئیسی اولانلر ، بش سنه دن بری محکمهٔ تمیز ودیوان محاسبات اعضالغی ایدنلر؛ (٥) صنف عسـکریدن : بری وبحری قوماندانلقده بولونانلر وبش سـنه دن بری بریه وبحریه لوالغی ایدنلر ؛ (٦) صنف

Digitized by Microsoft®

اولیان ومع مافیه اصلاحاتدن مقدم بوجلسده حاضر بولونان اصیلزادکان نامنه (٥٠) ذات تعیین اولونمشدرکه بونلرك بالآخره عددی تدریجاً (٢٥٠) ه ایتمشدر .

١٠٩ دولت عثمانیه وایتالیا .— اعضاسی کاملاً طرف حکمداریدن منصوب اعیان مجلسلرینه مثال اولهرق دولت عثمانیه‌وایتالیا حکومتلرینی ذکر ایده‌بیلیرز .

عثمانلی مجلس مبعوثانی ١٣٢٥ ده قانون اساسینك اعیانك نصبی اولمسنه متعلق بحثنی تعدیل ایتمك ایستمش ایسه‌ده مجلس اعیان بونی قبول ایتمه‌مش اولدیغندن الیوم مرعی‌الاجرا اولان قانون اساسی موجبنجه قرق یاشنی اکمال ایتمش ذوات اوصاف وشرائط مطلوبه‌یی‌ده حائز بولونورلرسه اعیان اولهبیلیرلر . بوبابده بروجه آتی‌احکام واردر: هیئت اعیانك رئیس‌واعضاسی نهایت مقداری هیئت مبعوثان اعضاسنك ثلثی مقدارینی تجاوز ایتمهمك اوزره طوغریدن طوغریی‌یه‌طرف حضرت پادشاهیدن نصب اولونور . هیئت اعیانه اعضا تعیین اولونه بیلمك ایچون آثار وافعالی عمومك وثوق واعتمادینه شایان وامور دولتده خدمات ممدوحه‌سی مسبوق ومتعارف ذواتدن اولمق وقرق یاشندن اشاغی بولونمامق لازمدر . هیئت اعیان اعضالغی قید حیاتله‌در. بومأموریتلره وکلاءاز وو الیلك واردو مشیرلکی وقاضیعسکرلك وایلچیلك وبطریقلك وخاخام‌باشیلق مأموریتنده بولونمش اولان معزولیندن وبری وبحری فریقاندن وصفات لازمه‌یی جامع سائر ذواتدن مناسبلری تعیین اولونور . کندو

Digitized by Microsoft®

قید حیات ایله نصب اولونان اعضا آنجق بعض هیئتلر وصنوف خلق طرفندن تقدیم ایدیلن نامزدلر آره‌سندن انتخاب وتعیین ایدیلورلر. مع مافیه برصنف ویا هیئته منسوب اولوب‌ده بروجه بالا نصب اولونان اعضالراوهیئت وصنفه منسوبیت صفتنی غائب ایدرسه اعیانلغی‌ده قالماز. ایشته کوریلیورکه پروسیاده‌کی اعیانك برقسمی ارثی اولمدقدن ماعدا نصبی اولانلرك بیله بعضاً اعضالقلری موقت اولویور.

ماعدا مجلسی دیه یاد ایدیلن مجارستان مجلسی قونت آلبر آپونی طرفندن ویریلن معلوماته نظراً من‌حیث‌المجموع ٤۰۹ اعضادن مرکبدر. بونلرك اون یدیسی خاندان قرالیه منسوبدر. بوندن ماعدا پارلمنتویه متعلق اصلاحاتدن مقدم مجلسده حاضر بولونمغه صلاحیتی اولان ذوات ایله استیناف محکمه‌لرینك ایکی رئیسی یعنی ۱۹ ذات اعیاندرلر.

مذاهب مختلفه‌یه منسوب رؤسای روحانیه ایچون بروجه آتی اعضالقلر واردر: ایکی قتولیك مذهبنه منسوب پسقپوسلر (۳۳) روم اورتودوقس مذهبی پسقپوسلری (۹)، اوچ نوع پروتستان مذهبنك بهری ایچون آلتی اعضادن عبارت اولق اوزره (۱۸)، اونتیاریه‌ن جماعتی ایچون (۱).

بو اعضالقلره ارثاً کندیلرینه اصالت انتقال ایدن ذواتی علاوه ایتلیدرکه بونلر مجلسك اکثریت عظیمه‌سنی تشکیل ایدرلر ومقدارلری (۲۳٤) ه بالغ اولور. مع مافیه بونلردن برینك اعیان اولهبیلمسی ایچون اصسلاحات اخیره موجبنجه لااقل آلتی بیك فرانق اراضی ویرکوسی ویرمسی لازمدر.

قرال طرفندن نصب اولونان اعضانك مقداری (٥۰) در. ولایت دیت مجلسندن (۳) اعضا تعیین ایدلدیکی کبی لازم‌کلن (٦۰۰۰) فرانق ویرکویی ویرمه‌مکلرندن طولایی مجلسده حاضر بولونمغه صالح

Digitized by Microsoft ®

١٠٨ ممالك سائره‌ده مجلس اعيان (پروسيا ومجارستان) .— ممالك سائره‌ده اعيان مجلسلرينك تركيبات وتشكيلات ووظيفه وصلاحيتلرى بربرينه تماميله بكزه‌مه‌مكده اولديغنى بيانه حاجت يوقدر . مع مافيه طرز تركيبلرى مختلف اولان بو مجلسلر باشليجه بر قاچ اساسه ارجاع اولونه‌بيلير :

وراثت ، قيد حياتله نصب ووراثت، نصب وانتخاب مختلط اولمق ، انتخاب ، حكومات متحده‌دن مركب دولتلرده حكومات صغيره‌نى تمثيل.. مجلس اعيانك كافهٔ اعضاسى اعضالق كنديلرينه انتقال ايتمك صورتى انكلتره‌ده بيله تماميله جارى اولديغنى پوقاريده كوردك . نصبى اولان اعضانك‌ده ماهيت نصبلرى تخالف ايدر . منتخب اولان اعيان هر مملكتده عينى طرز وشكل انتخابه تابع دكلدر . بوس بوتون بشقه بر دستوره مستند اولان حكومات متحده مجلس اعيانى بيله هربرده عينى شكل وماهيتى حائز دكلدر . برده بعض اعيان مجلسلرنده بر مسلك وصنعت مخصوصه اربابنى ممثل اولمق اوزره نصب وتعيين ويا انتخاب اولونان ذوات واردر . بو اشكالك انواعى ايچون مثاللر ذكر ايده‌لم :

(١) اعضالرنده وراثت جهتى نصب جهتنه غالب كان دولتلره مثال اولمق اوزره پروسيا ويا مجارستانى ارائه ايده‌بيليرز .

پروسياده قانون اساسى مجلس اعيان (هه‌رنهاوز) اعضاسنك عددينى تحديد ايتمز . ارثى اولان اعضا شونلردر : هوهنزولرن سيكمارنيكن خاندانى رؤساسى ، ايمپراطورلفه مربوط وبالفعل اجراى حكومت ايتمش اسكى خاندانلر رؤساسى ، (١٨٤٧) تاريخنده با امرنامهٔ قرالى اعيان مجلسنده حاضر بولونمغه دعوت ايديلن اصيل عائله‌لر منسوبينى ، ارادهٔ مخصوصه ايله اعيانلق كنديلرينه ارثاً توجه ايدن ذوات .

Digitized by Microsoft®

اتحاددن صوکره‌ده دوام ایتدی آنجق انکلتره پارلمنتوسنده اخذ موقع ایتمك صلاحیتی بو ایکی مملکت لوردلرینك انجق بر قسمنه تفویض اولوندی. انکلتره پارلمنتوسنك هردورهٔ اجتماعیه‌سنده انتخاب اولونمق اوزره اسقوچیادن اون آلتی وقید حیاتله انتخاب ایدلمك اوزره ایرلانده‌دن یکرمی سکز لورد کوندرلمسی تقرر ایتدی. ایشته بوصورتله انکلتره‌نك ارثی ومنصوب لوردلری یاننده برده منتخب، موقت ویا قید حیاتله لوردلر اخذ موقع ایتمش بولونیور.

اوروپانك سائر قئودالیته مجالسنده اولدیغی کبی مانیوم قونسیلیوم مجلسنده دخی بویوك دره بکلرله برلکده کلیسارؤسا وسرآمدانی عقد مجلس ایدرلر ایدی. ایشته بوصورتله جسمانی لوردلرك یانی باشنده روحانی لوردلر کورلدی. بونلر بدایهٔ انکلتره قرالیتنك ایکی باش پسقبوسی ایله عموم پسقبوسلرندن عبارت ایدی. بالآخره دیکر رؤسای مهمهٔ روحانیه دخی اعضا اولدیلر. بر اره‌لق روحانی اعضانك عددی جسمانی اعضایه فائق بیله اولدی. الیوم برقسم پسقبوسلر وارکه بحق لورددرلر یعنی پسقبوسلقلری کندیلرینه اوصفتی ویرر دیکرلری منحل بکلرلر ومنحل اولان یراك قدملیه توجیه اولونور. روحانی لوردلغك قید حیاته اولدیغنی بیانه حاجت یوقدر. کنتربوری ویورق باش پسقبوسلری، لوندره، دورهام، وینجستر پسقبوسلری مجلسك اعضای طبیعیه‌سندندر.

Digitized by Microsoft®

عددینی تحدید ایدیبور ایدی . اوزماندن اعتباراً مجلسه حق دخولی ویرن شی بالذات دره بکلمک متعلق توجیهات دکل ، قرالك دعوت واراده‌سی ایدی . اون دردنجی عصرده برقانون بونقطه‌یی بر قات دها تبیین ایتدی . بوقانون موجبنجه لورد صفتیله پارلمنتویه برکره دعوت اولونوب اجابت ایدن هر ذاتك عینی زمانده دهاصوکره‌کی دعوت‌اولونه‌حق‌دیکر پارلمنتولر‌ده دعوت‌اولنمغه حق اولورایدی. حتی برذات کندی‌وفاتندن‌صکره بوحقی وارثنه ترك ایدر ایدی وبو صورتله لوردلق انکلیز قانونی موجبنجه اکبر اولاده عائد اولمق اوزره الی نهایه عائله‌ده قالیر ایدی . بوعادت تقرر ایتدکدن صوکره قرالك برعقد مخصوص وقطعی ایله برذاته لوردلر قماره‌سنده اخذموقع ایتمك پایه‌سنی توجیه ایتمسنه پك کوچوك برخطوه قالیورایدی. بوخطوه‌یی‌ده بالآخره آتدیلر . قرال بافرمان مخصوص (patent)لوردلق پایه‌سی‌احداث ایلدی . قرالك بوحقنه یالکز برحد قوندی اوده لوردلق توجیه ایدر ایکن اونی یالکز قید حیاتله توجیه ایتمه‌مسی ، اونی عینی زمانده وبالضروره ارثی قیلمسی ایدی .

انکلتره‌یه مخصوص ارثی لوردلقلرك صورت تحدثی بودر. آنجق مؤخراً اسقوچیا وایرلانده‌نك التحاقیله بوایش براز قاریشدی فی‌الحقیقه بوایکی مملکت‌ده صورت توسع وانبساطلری انکلتره‌یه متناظر اولمق اوزره لوردلر مجلسنه مالك ایدیلر وبومجالس

Digitized by Microsoft ®

متحد ایدیلر وقونتلقلر داخلنده‌کی مختاریت وتمثیل تشکیلاتی شوالیه‌لره امتیازلی شهر وقصبه‌لرده‌کی بورژووالره (یعنی صنعت وتجارتدن اکتساب ثروت وموقع ایتمش اولانلر) تماثل بر وظیفهٔ اجتماعیه ویرمش ایدی .

برطرفدن رؤسای روحانیه وبویوك زادکانك دیکر طرفدن شوالیه‌لرله شهرلیلرك آیری آیری (وبونکله برابر اغلب احتماله کوره عینی دائره‌ده) اجرای مذاکره ایتملرینه ایلك دفعه اوله‌رق صورت صریحه‌ده (۱۳۳۲) تاریخنده تصادف ایدیلیور . بوتفریق ۱۳۴۱ ده تماماً تقرر ایتمش . ۱۳۵۱ ده قومون یعنی عوام مجلسی آیری آیری بر دائره‌یه‌ده نائل اولمشدر . ۱۳۷۷ تاریخنده ایسه مجلس عوامك باشنده برده رئیس بولونیور .

مجلس مبعوثان واعیانی بوصوتله بربرندن تفریق ایدنجه اعیان مجلسنك کیملردن مرکب اولدیغنی ایضاح ایده‌لم :

بالآخره عنوانی لوردلر قماره‌سنه منقلب اولان مانیوم قونسیلیوم بدایةً اك بیوك دره بك رؤساسندن (واسال) مرکب برفئودالیته مجلسی ایدی. بناءً علیه بالفعل دره بکی اولان بوتون دوقلر وقونتلر وسائره بومجلسك اعضای طبیعیه‌سندن ایدی . انجق برنجی ادوارك دور قرالیسندن صوکره لوردلر قماره‌سنه باشقه بر اساس ویره‌جك برتحول حاصل اولدی . فی‌الحقیقه قرال اولجه دعوت ایدیلن بروجه بالا بارونلرك

Digitized by Microsoft®

عصردن اعتباراً پارلمنتوده اخذموقع ایتمکدن ناصل خالی اولدیغنی تفهیمه کفایت ایدر .

رهبان برطرف اولدقدن صوکره پارلمنتوده قالان عناصر باشلیجه ایکی کومه تشکیل ایدنلر جسمانی لوردلر ورؤسای روحانیه (که روحانی لوردلردر) بر طرفده ، قونتلقلردن کلن شوالیه‌لرایله (قومون)لردن یعنی علی‌العموم شهروقصبه‌لردن کلن مبعوثلر دیکرطرفده قالدیلر . بوبعض طبیعی استیناسلردن ویا بعض اسباب خارجیه‌دن تولد ایتمش ایدی. بارونلرله‌رؤسای روحانیه پارلمنتوده اخذ موقع ایتمکله برابر(مانیوم قونسیلیوم) دەکی وظیفه‌لرینی‌ده ایفا ایله‌یورلر ایدی وبو اعتبارله آیری بر مجلس تشکیل ایله‌یورلر ایدی. بارونلرله رؤسای روحانیه‌نك بو صورتله آیری جلسه یاپملری نه قدر طبیعی ایدی ایسه قونتلقلردن کلن شوالیه‌لرك (که کوچوك زادکان ایدیلر) شهر وقصبه مبعوثلریله برلکده طوپلانمسی‌ده او قدر طبیعی ایدی . ذاتاً بر نقطهٔ جامعه‌لری وار ایدی. اوده شوالیه‌لرله شهروقصبه مبعوثلرینك منتخب وکیللراولمسی‌ایدی. فقط بونلر آره‌سنده دها صیمی ودها قدیم مشابهت نقطه‌لری‌وار ایدی. هر نه قدر شوالیه‌لرك نشئتلری واصالتلری اعتباریله شهر وقصبه‌لیلره نظراً فرقلی برموقعده قاللری ایجاب‌ایدرایدیسه‌ده حقیقتده مرور زمانله آره‌ده تدریجی بر تساوی حاصل‌اولمش ایدی. بونلر بارونلره (یعنی بویوك زادکانه مخالفت ایتمکده.

Digitized by Microsoft®

اولوندی. (نته کیم فرانسه‌ده اوچ صنف طرفندن ایری آیری مذاکرات اجرا ایدیلور ایدی) شوحالده شو درت صنفدن مرکب برهیئتك ایکی مجلسه انقسامی اك بعید الاحتمال اولمق ایجاب ایدر ایکن کندیلکندن حاصل اولان ایکی بسیط مسئله بو بعیدالاحتمال شیئی انتاج ایلدی. فی‌الحقیقه برطرفدن رهبان پارلمنتوده آیری برصنف ایمش کبی عقد مجلس ایتمکدن صرف نظر ایتمش اولدقلری کبی رؤسای روحانیه دخی (مانیوم قونسیلیوم) مجلسنده اوطورمغه دوام ایتدیلر. شو قدر که کلیسا باش راهبلری و سائره انعقاده دعوت ایدیلن مجلسلره کیتمز اولدیلر. بونك سببی پك بسیطدر. فی الحقیقه پارلمنتوی دعوت ایچون باشلیجه سبب مقام قرالی طرفندن طلب ایدیلن اعانهٔ نقدیه ایدی. ایمدی رهبان کندیلرینه مخصوص ویرکو لری آیریجه وصورت مستقله‌ده رأی ویرمکی ترجیح ایلدیلر. فی الحقیقه رهبان قونووقاسیون دینیلن مجالس مخصوصهٔ رهبانیه‌ده ویرکولرینه عائد معاملاتی رؤیته باشلادیلر فرانسه‌ده‌کی رهبان مجلسلری دخی بویله ایدی. ذاتاً رهبان انکلتره‌ده بو امتیازینی چوق زمان محافظه ایتدی. واقعا کیت کیده بو امتیاز لوردلر قاره‌سی رئیسی ایله باش پسقپوس آره‌سنده عادی بر ائتلاف درجه‌سنه ایندی مع مافیه ۱٦٦٤ تاریخندن اعتباراً انکلیز هیئت رهبانیه‌سی دیکر اهالی کبی وعینی شرائطله ویرکویه تابع اولدی. ایشته بو ایضاحات رهبان صنفنك اون دردنجی

Digitized by Microsoft®

عمومیسی اعضاسی ، آروندیسمان (قضا) مجلسی اعضاسی ، هر بلدیه مجلسی طرفندن ناحیه منتخبلری ارەسندن انتخاب اولونمش مرخصلر.. بو صورتله انتخاب ایکی وحتی اوچ درجه اوزرینه واقع اولویور مدت انتخاب ایسه طقوز سنه اولوب مجلسك هر اوچ سنەده ثلثی تبدل ایدر . مجلس مبعوثانه نظراً اعیانك صلاحیتی دون فرض ایدیلیور یالکز حق فسخه اشتراك وموافقت ایتمسندن، دیوان عالی وظیفەسنی ایفا ایلمسندن ودها سائر خصوصاتدن متولد بعض تفوقلری واردر .

١٠٧ انکلتەده اعیان مجلسی.— انکلتره ده اعیان مجلسنك بدایتده مانیوم قونسیلیوم عنوانی حائز اولدیغنی سویلمش ایدك. (مبحث ٩٦) آنجق اورادە پارلمنتونك بری اعیان دیکری عوام نامیله نه زمان ونه صورتله ایکیيه انقسام ایتدیکنی ذکر ایتمەمش ایدك . ذکری کچن مودل پارلمان بارونلر، رؤسای روحانیه، راهبلروقونتلق شهر وقصبه طرفندن انتخاب اولونمش مبعوثلردن مرکب ایدی . رهبان ملتك بر صنف مخصوصی کبی تمثیل ایدیلیور ایدی . بر چوق مؤلفلر بومختلف صنوف اهالیی تمثیل ایدن ذواتك اوللری مشترکاً اجرای مذاکرات ایتمش اولدقلرینی ادعا ایدییورلر. معمافیه بو خلیطه (اسوچده اولدیغی کبی) باشلیجه درت معین صنفه قابل تقسیم ایدی . (فرانسەدەایسه ئەتاژەنەرو یالکز اوچ صنفەانقسام ایلمش ایدی.) حتی مؤخراً برمسئله بودرت صنفك هربرنده آیریجه مذاکره

Digitized by Microsoft®

تضمن ایتمکده ایسه‌ده مجلس اعیان هر ایکی قانون اساسیده منتخب دکلدی . حتی برنجیسنده اعیان ارثی ایدی . ایکی مجلسك تنظیم قوانین خصوصنده حقوقی مساوی ایدی .

مع مافیه امور مالیه‌ده حق تقدم انکلتره‌یه اتباعاً اعیانه ویرلمش ایدی . ایکنجی جمهوریت وایکنجی ایمپراطورلق زمانلرنده مجلس اعیان یوق ایدی . ایکنجی ایمپراطورلغك صوکلرینه طوغرو (۱۸۷۰) مایسنده بر مجلس اعیان تشکیل اولنمش ایسه‌ده پایدار اولامامشدر . اوچنجی جمهوریت مبادیسنده یالکز بر مجلس موجود ایسه‌ده ایکنجی بر مجلس (یعنی بر مجلس اعیان) تشکیلی ذاتاً تحت قراره آلنمش ایدی. نهایت ۱۸۷۵ قانون اساسیسی ایله فرانسه‌ده دخی پارلمنتونك برمجلس مبعوثان وبرمجلس اعیاندن مرکب اولمسی تقرر ایتمشدر. بوایکی مجلسك الیوم فرانسه‌ده نه صورت انتخابلری، نه صلاحیتلری مساوی دکلدر. یالکز قوانین تنظیمنده عینی صورتله حرکت ایدرلر . فقط امور مالیه‌ده حق تقدم وحق تشبث مبعوثانکدر .

۱۸۷۵ قانون اساسیسی موجبنجه فرانسه مجلس اعیانی اعضاسندن یتمش بشی قید حیاتله منصوب اولهجق و متباقیسی انتخاب ایدیله‌جك ایدی . ۱۸۸٤ ده قانونك بو حکمی تعدیل اولونمش واعیانك ده‌پارتمانلرده بروجه آتی ذوات طرفندن انتخابی تقرر ایتمشدر : ده‌پارتمانك مبعوثلری، ده‌پارتمان مجلس

Digitized by Microsoft®

١٠٦ مختلف مملكتلرده اعيان مجلسلرى (فرانسه‌ده). — فرانسه‌ده اليوم مجلس اعيان اِنتخاب ايله تعيين اولونورسه‌ده بوهرحالده بويله اولمامشدر ١٨١٤ ده قرال اعيانى تعيين ايدرايدى. اعيان قيد حيات ايله تعيين ايدلديكى كبى عددلرى ده معين دكل ايدى. قرال عددلرينى ايستديكى قدر تزيد ايتمك حقنه مالك ايدى. ١٨٣١ ده نوى فيليپ زماننده اعيانه‌كى صفت وراثت رفع اولونمش ايسه‌ده قرال يڭه معتبران ميانندن ايسته‌ديكى مقداردە اعيان نصب ايتمك صلاحيتنه مالك ايدى.

فرانسه‌ده ايلك مجلس اعيان قونوانسيوندن صكره تنظيم ايديلن قانون اساسيده تشكيل اولنمشدر. بو قانون اساسى موجبنجه قوهٔ تشريعيه مجلس اعيان ايله بشيوزلر مجلسندن مركبدر. ايكى مجلس اعضاسنك صورت انتخابى بر ايدى. قوانينك تنظيمنده حق تقدم وتثبث بشيوزلر مجلسنه ويرلمش ايدى. مجلس قدما (اعيان) تنظيم ايديلن قانونك هيئت مجموعه‌سنى قبول ويا ردّدن باشقه بر شى ياپامازدى. ناپوليونك ايلك اوان حكومتنده (سنه سكز قانون اساسيسى) تنظيم ايديلن ديكر قانون اساسيده بر مجلس اعيان دها تشكيل ايدلمش ايسه‌ده بوكا حق تشريع ويرلمامش و كويا يالكز قانون اساسينك محافظه‌سى توديع اولنمشدر. بوربونلرك عودتى اوزرينه تنظيم ايديلن ١٨١٤ قانون اساسيسى ايله اورلئانلرك عودتنى متعاقب نشر ايديلن ١٨٣٠ قانون اساسيسى بر مجلس اعيان ومبعوثانى

Digitized by Microsoft®

ووکالت دنیلن شیئك موجود اوله بیلمسی ایچون هیئت موکله ایله هیئت وکیله ، تمثال ایله ممثل اره‌سنده نوعما بر تماس بولنمق ایجاب ایدر . بو تماس و مناسبتی انکار ایتمك فعلیاتی غیر موجود فرض ایتمك دیمکدر . امدی بر مجلسك اعضالغی ارثاً انتقال ایدر ویا طرف حکمداریدن توجیه اولنورسه بو مجلسله هیئت انتخابیه اره‌سنده نه کبی بر ارتباط ومناسبت فعلیه اوله بیله‌جکنی کوره‌میورز » .

مجلس مبعوثان عثمانیده دخی منصوب اعیانك صفت وکالتی حائز اولوب اولمدیغی مسئله‌سی حکومت طرفندن تکلیف ایدیله‌جك قانون لایحه‌لرینی بدایةً تدقیق ایتمسی حقنك اعیانه‌ده ویرلمسی حقنده‌کی لایحهٔ قانونیه‌نك مجلس مبعوثان قانون‌اساسی انجمنی طرفندن رد اولونمسی اوزرینه موضوع بحث اولمش ایدی. انجمن مضبطه‌سنده « ... حاکمیت ملیه اساسی قبول ایدلدیکی وحتی محضا بو مقصدك مهما امکن تأمینی ضمننده هیئت اعیانك انتخاب ایله تعیینی ایچون مواد مخصوصه تنظیم ایدلدیکی جهتله بو اساس قبول ایدلمدکجه ایکی مجلسك تدقیق قوانین خصوصنده صلاحیت متساویه‌یه مظهریتی اساسلرینك قبولنه کیدیله‌مامك طبیعی اولدیغندن . . » دیه اعیانك تکلیفنی رد ایتمش ومجلس‌ده ٤٦ رأیه قارشو ۱۳۷ رأی ایله انجمنك فکرینه اشتراك ایتمشدر. (۷ شباط ۱۳۲٦)

Digitized by Microsoft®

مجلسی ـ که بتون اعضاسی منصوب ایدی ـ کندینی فرانسه قومنك طوغریدن طوغریيه وکیلی فرض ایدرك بو قراری ویرمش ایدی ، ۱۸۳۰ ده کی قانون اساسی فرانسه مجلس مبعوثان واعیانی طرفندن بعدالتصدیق یکی قرال نوئی فلیپ طرفندن دخی قبول ایدلمش و قرال بو قبولندن صوکرا « فرانسزلرك قرالی » عنوانی اخذ ایلمشدر . بو صورتله کویا فرانسز ملتی ایله قرال اراسنده بر مقاوله عقد اولنمش و ملته اضافةً ووکالةً مقاوله‌یی تنظیم وامضا ایدن مجلس مبعوثان ایله « اعضاسی منصوب » مجلس اعیان اولمشدر . بر سنه صوکرا فرانسه‌ده اعیانلغك توارث ایتمسی قیدی رفع ایدلمش وبوصورتله کیزو ، قازیمیر پریه و تیه‌رکی ذوات طرفندن ایراد اولنان نطقلرده بروجه‌بالا اعیان منصوبه‌نك صفت وکالتی حائز اولدقلری ادعا اولنمشدر .

مؤلفین حاضره‌دن موسیو دوکوی بوفکره معارض کورینیور : «غیرمنتخب بر مجلسك وکالت ماهیتنی حائز اوله‌میه‌جغی ظننده بولنیورز . زیرا ملت ایله هیئت نواب اره‌سنده‌کی روابطك ماهیت حقوقیه‌سی حقنده ـ هرهانکی برصورت تسویه وتلقی‌یی قبول ایدرسه‌ك ایده‌لم ـ هرنه‌دینیرسه‌دینسون هرحالده محقق برشی واردرکه اوده بو روابطك موجود بولنمسیدر . هیئت نواب ایستر وکالت ایله اتصاف ایتسون ایستر وجود دولتك بر عضوی (اورغانی) اولسون بو تفریقك بو بحثده او قدر اهمیتی یوقدر . تمثیل

Digitized by Microsoft®

پارلمنتو دینیلن مجلسی، یالکز مجلس مبعوثاندن عبارت فرض ایتمك ایجاب ایده‌جکنی بیانه حاجت کورمیز. اکثر مملکتلرده اعیان مجلسلری‌دخی واردر وایکیسی بردن پارلمنتویی تشکیل ایدرلر. برده پارلمنتو دینیلنجه مطلقا اعضاسنك طرف ملتدن برر شکل و صورتده منتخب مجالس قصد ایدلدیکنه ذاهب اولماملیدر. چونکه بعض مجلسلر واردر که پارلمنتویه داخل اولدقلری حالده اعضالری کافةً طرف حکمداریدن موقت ویا غیر موقت بر زمان ایچون نصب اولونورلر. حتی بعضلری واردرکه اعضالری قید حیاتله دکل ارثاً منصوبدرلر واعضالق مال موروث کبی کندیلرینه اباعن جد انتقال ایدر.

بو مجلسلرك بعضاً ایکیسی‌ده منتخب، بعضاً یالکز بریسی منتخبدر. ایکیسی‌ده منتخب اولدقلری تقدیرده علی الاکثر صورت انتخابلری فرقلیدر. ایکی مجلسك بعضاً صلاحیتلری بر، بعضاً مختلفدر. هر حالده محقق بر شی واردرکه اکثر ممالکده پارلمنتو ایکی مجلسدن ترکب ایدر.

۱۰۵ غیر منتخب اعضاده صفت نیابت. — منصوب و غیر منتخب اعضادن مرکب اعیان مجلسلرینك نیابت ملیه صفتنی حائز اولوب اولمدقلری اوته‌دنبرو جای سؤال کورلمکده‌در. فرانسه‌ده و ممالك سائره‌ده اعیان مجلسلرینك دخی نیابت ایله اتصاف ایدیله‌بیله‌جکلری دفعه تله ادعا اولنمشدر.

۱۸۱٤ ده ناپولهئونك سقوطنه قرار ویرمش اولان سناتو

Digitized by Microsoft®

پارلمنتولر و ایکی مجلس بحثی

١٠٤ پارلمنتو ومدلولی . — پارلمنتو الیوم لسان سیاسیاتده علی العاده استعمال اولنه کلن کلماتدندر . قانون تنظیم ، بودجه تصدیق وحکومت اوزرنده اجرای تفتیش و مراقبه ایتمك کبی وظائف اصلیه یه مالك اولان کافهٔ مجالسه عمومی بر نام اولمق اوزره پارلمنتو تعبیر اولونور .

فرانسزجه پارلمان کلمه‌سندن مأخوذ اولان بوتعبیرك نشأتی اساساً لاتینجه اولوب بر قاچ عصردن بری انکلتره‌ده قرال ایله برلکده حاکمیتی جریان ایتدیرن لوردلر وعوام قماره‌سنه اطلاق اولنمقده‌در . بونکله برابر پارلمنتو اك بیوك محکمه‌لره‌ده اطلاق اولونور ایدی . بوقبیل محکمه صفتنی حائز پارلمنتولرك اك قدیمی پارس پارلمنتوسی اولوب اسکی محکمهٔ قرالیدن تولد ایلمش ایدی . ایشته بو پارلمنتو قرالك فرمانلرینی قید وتسجیل ایتمك ایچون حائز اولدیغی صلاحیتدن و انکلتره‌دکی پارلمنتو ایله اسم مشابهتندن استفاده ایتمك ایستیه‌رك بر وظیفهٔ سیاسیه ایفاسنه وبرخق تشریعی اجراسنه تشبث ایلمش ایسه‌ده ١٧٩٠ده محکمه شکلنده اولان بوپارلمنتوده مجلس ملی قراریله وقرالك بوندن استفاده ایتمك آرزوسنه مانع اولمق اوزره نابدیداولارق کرك انکلتره‌ده کرك فرانسه‌ده وکرك ممالك سائره‌ده پارلمنتو دینلنجه بالاده‌کی وظائف سیاسیه یعنی بودجه ، قانون ومراقبه ایله موظف مجالس قصد ایدلمکه باشلامشدر .

Digitized by Microsoft®

ایکی مجلسه تودیع ایتدیکنی قبول ایتدك. فقط بعضاً ملت وکالتنی بر مجلسه دکل بر شخصه‌ده تودیع ایده‌بیلیر و بوده حاکمیت ملیه نظریه‌سنه منافی دوشمز. زیرا بر مجلسی انتخاب ایدن ملت بر آدمی‌ده انتخاب ایده‌بیلیر. تا روما تاریخنده تریبونلرك انتخابی بوقاعده‌یه مبتنی اولدیغی کبی فرانسه‌نك ۱۷۹۱ قانون اساسیسنده دخی «ملتك وکیللری مجلس ملی ایله قرال اولدیغی» بیان اولنمقله یالکز بر شخصك وکیل اوله‌بیله‌جکی تصریح اولنمشدر. ۱۸٤۸ ده فرانسه‌ده دها باشقه بر طرز اختیار اولنمش وه‌فرانسه قومی قوهٔ اجرائیه‌یی رئیس جمهور عنوانی اخذ ایدن بر ذاته تفویض ایدر» دینلمشدر. رئیس جمهور دوغریدن طوغری‌یه آرای عمومیه‌ایله انتخاب‌اولنه‌جق ایدی. بو ذات ـ که اوچنجی ناپولیوندر ـ ایمپراطور اولدقدن صوکرا دخی دائما کندیسنه ملتك وکیلی‌عنوانی ویرمکدن‌فارغ اولمامش ایدی. بونکله برابر شخص واحدك وکالت ملیه‌یی احراز ایتمسی بسبتون دغدغه‌سز واعتراضسز بر مسئله‌دکلدر. بویله بر صلاحیت یالکز بر شخصه قید حیات ایله توجیه وتودیع اولنه‌بیلیرمی؟ باخصوص قوهٔ اجرائیه وحاکمیت ملیه بر شخصه ـ قید حیات ایله دکل‌ده ـ توارث طریقیله تفویض اولنه‌بیلیرمی؟ . . بو مسئله اهمیت مخصوصه‌سنه بناءً آیروجه تدقیق اولونه‌جقدر. [*]

[*] حاکمیت ملیه واشکال حکومت بحثنه مراجعت.

Digitized by Microsoft®

آله‌مازلر. وکالت نظریه‌سی تعریف ایتدیکمز اوصاف وشرائط دائره‌سنده قبول ایدلدکدن صوکره بونك نتایجنی درپیش ایده‌لم :

١٠٣ انتخاب ووکالت ملیه. — بتون پارلمنتونك بر جسم واحد کبی بتون ملتك وکیلی اولمسندن استخراج اولنان نتیجهٔ اولی شودرکه یالکز منتخب اولان مجلسلر وکالت ملیه صفتنی حائزدرلر. بوندن مقصد هر انتخاب ایله تعیین ایدیلن مجلسك وکالت ملیه صفتنی حائز اولدیغنی بیان دکلدر. زیرا بلدیه، ولایت وسائر مجالس واردرکه وکالت ملیه وصفنی احراز ایتمزلر. آنجق انتخاب ایله واقع اولمیان مجالسك هیچ بری ملتك وکیلی عداولونماز. ایشته بوندن طولایدرکه اعضالغی توارث ایدن ویا طرف حکمداریدن موقت ویا قید حیات ایله تعیین ایدیلن مجالس سیاسیه‌ده صفت نیابت آرانماز. بعض مملکتلرك مجالس اعیانی کبی مجلس اعیان عثمانینك شکل حاضرنده نیابت ملیه یوقدر. زیرا اعضاسی منتخب دکل منصوبدر.

بالاده‌کی نظریاتدن استخراج ایده‌جکمز ایکنجی برنتیجه‌ده شودرکه وکالت ملیه صفتنی حائز اولمق ایچون مجلسك مطلقا بر اولمسی شرط دکلدر. زیرده ایضاح ایده‌جکمز وجهله شرائط مطلوبه‌یی جامع اولنجه ایکی مجلس دخی ملتك وکالتنی حائز اوله‌بیلیر. بناءً علیه اعیان ومبعوثانك ایکیسنه بردن نیابت ملیه تفویضی ممکندر.

دیکر بر نقطه؛ شمدیه قدر ملتك وکالتنی بر مجلسه ویا

Digitized by Microsoft®

اجرا ایدلمك اوزره طرف حکومتدن فسخ اولنور. او وقتده ملت بر حکم، برمیز وظیفه‌سنی فعلاً نه یولده ایفا ایدر؟ طبیعیدرکه بتون هیئت ملت، بتون هیئت‌منتخبه منفرد بردائرهٔ انتخابیه تشکیل ایدوبده رأینی اعطا ایده‌مز. بویله بر شیئك مادةً اجراسنه امکان یوقدر و بو سببله بالضروره ینه مملکتك دوائر انتخابیه‌یه تقسیمیله بودوائر داخلنده تشکل ایدن اکثریتلر واسطه‌سیله بیان رأی ومطالعه ایجاب ایدر. بوندن شو نتیجه چیقارکه وکالت ملیه‌یی حائز اولان هیئتلر هر حالده منتخب وموقت بر زمان ایچون منتخب اولمایدر.

بوندن آکلاشیلیورکه وکالت مسئله‌سنده دائرهٔ انتخابیه‌نك نظریاتجه هیچ حکمی اولمدیغی حالده فعلیاتجه دونوب دولاشوب ینه دائرهٔ انتخابیه‌یه منجر اولور. بوسببله مبعوثلر ایله دائرهٔ انتخابیه‌ومنتخبلر آره‌سنده بالضروره صیقی بعض روابط ومناسبات تأسس ایدرکه بونلرك اهمیتی درپیش ایتمامك غیر قابلدر. موکللر ایله وکیللر آره‌سنده بو مناسبات بعضاً وکیللر ایچون تحملفرسا بر درجه‌یی بولور و مبعوثك بارمشاغلنی تزییدایدر. او درجه‌ده که مبعوثلر منتخبلرینه قارشو حس ایتدکلری شکرانك مقابلنی ادا ایتمك و یا ایکنجی دفعه انتخاب ایدلمکه مستحق اولمق ایچون دوائرده قبو چوقدارلغی ایتمکدن ومبعوثلق مشاغلنه منحصر اولمق ایجاب ایدن وقت و زمان قیمتداری نظارك انتظار صالونلرنده اضاعه ایلمکدن عادتا باش

Digitized by Microsoft®

شرطه رعایت ایتمیان بر مجلس البته معاتبدر . فقط بو عتاب ، بو سئوال وحساب نه یولده توجه ایدر؟ . مأمورلرك امرلرینه قارشو مسئولیتلری کبی برمعنا افاده ایده بیلیرمی ؟ . . شبهه سزکه خیر . . اول امرده مبعوثلرك ملتك برفردی اولمق اعتباریله کندیلرندن صادر اولهجق افعال وحرکاتك مسئولیتندن آزاده اولهمیه جقلرینی بیـان ایدوب بویوزدن تولدی ملحوظ اولان بر تشوشی بر طرف ایتمك ضروریدر . بز بوراده مبعوثلرك یالکز مبعوث اولمق صفتیله واقع اولان فعل وحرکتلرینی موضوع بحث ایلیورز. بحث بو شکل وجریان دائره سنده تلقی اولنجه عجبا یوقاریده ذکر ایتدیکمز بتون هیئت مبعوثانك بتون هیئت ملته حساب ویرمسی قضیه سی نه یولده واقع اولهبیلور ؟. ایشته بو حسـاب ویرمك کیفیتی انتخابات عمومیه یه نك اجراسی صورتیله واقع اولور . ملت اولجه انتخاب ایلدیکی مبعوثانك خدمتندن نه درجه ممنون اولدیغنی ایکنجی انتخابات اثنـاسنده اظهار ایدر . عینی مبعوثلر تکرار انتخاب ایدیلورسـه هیئت مبعوثان حساباتنی تمیز اولهرق ویرمش دیمکدر . انتخابات باشقه نتیجه اکتساب ایدرسه ملت غیر ممنون دیمکدر . بو صورتله انتخابات عمومیه مبعوثلر ایچین برنوع امتحان اولور و بوندن طولایبدرکه امتحانلرك صیق صیق یاپلسی حاکمیت ملیه قواعدینه دها موافق اولور . ره فه ره ندوم اصولی ده بو امتحانك باشـقه بر شکلده تجلیسندن عبارتدر . بعضاً مجلس انتخابات جدیده

Digitized by Microsoft®

اسویچره، آمریقا قانونلری‌ده عینی مقصدی تعقیب ایدییورلر. انکلتره‌ده واقعا بوکا دائر بر متن قانونی یوقسه‌ده ـ اساساً انکلتره‌ده قانون اساسی ایچون متن بولنق کوجدر. ـ اصول وتعامل بالاده‌کی قواعدی چوقدن تحکیم وتأکید ایتمشدر.

۱۰۱ مبعوثك درجهٔ سربستیسی. — شمدی یه‌قدرویردیکمز تفصیلاتدن آکلاشیلیورکه بر مبعوث منتخبلرك اوامرینه، تعلیماتنه تابع دکلدر. آنلر طرفندن عزل اولنه‌ماز، استعفا نامه‌سی بیله ـ یوقاریده تعریف ایلدیکمز شرائط دائره‌سنده اولورسه ـ نظر قبوله آلنه‌ماز. شو حالده عجبا مبعوث کیف مایشا حرکت ایده بیله‌جکمیدر؟ منتخبلرك امرینه تابع دکلدر. آنلره هیچ برحساب ویرمکه مجبور دکلمیدر؟ موسیوایسمه‌ن منتخبلرك کندیلرینه تعیین ایدیلن صلاحیت دائره‌سنده حرکت ایتدکدن صوکره سربست وحتی کیفی اوله‌رق هرشی حقنده بیان رأی ایده‌جکلرینی سویلیور. واقعا نظریاتجه بوسوز پك طوغریدر. مبعوث حریت مطلقه‌یه مالکدر وبتون ملتك وکیلی عد ایدلدیکی جهتله هرنه سویلرسه ارادهٔ ملیه‌یه ترجمان اولمش کیبدر. کندیسنی انتخاب ایدن دائره‌نك هیچ برسئوال وجوابده بولنمغه حقی یوقدر. بویله برحقی اولدیغنی ادعا ایتمك حاکمیت ملیه‌نك بر ولایتجزی اولدیغی قاعده‌سنه مخالفدر. فقط بتون مجلس بتون ملته قارشو حساب ویرمکدن بسبتون مستغنی عد اولونامز. ملت مجلسی آنجق کندی ادارهٔ ملیه‌سنه موافق قوانین اعطا ایتمك شرطیله تعیین وتوکیل ایتمش ایدی. بو

Digitized by Microsoft®

قانون اساسیٔ عثمانینك (۹۳ تاریخلی) ۷۱ نجی ماده‌سی موجبنجه « هیئت‌مبعوثان اعضاسنك هربری کندینی انتخاب ایدن دائره‌نك آیروجه وکیلی اولمیوب عموم عثمانلیلرك وکیلی حکمنده‌در. » «حکمنده‌در» قیدی بوراده پك مناسبدر. زیرا ایضاحات مبسوطه‌دن مستفاد اولدیغی وجهله وکیل تعبیرینی علی الاطلاق استعماله امکان اولمینجه هیچ اولمازسه « حکمنده‌در » قیدی وضع ایدیلمرك کلمه‌نك معنای مطلقیتی تحدید ایدلمشدر .

فرانسه‌نك مختلف قانون اساسیلرنده بو جهت تصریح ایدلمش اولدیغی کبی ۱۸۷۵ قانون اساسیسنك فصله اولمرق ۱۳ نجی ماده سنده هردرلو وکالت تقییدیه‌نك حکمسز وتأثیرسز اولدیغی آیروجه تصریح اولنمشدر . بو حکم قانونی موجبنجه فرانسه مجلس مبعوثانی رئیسی مبعوثانك قبل‌الانتخاب آچیق بونو ویرر کبی منتخبلره ویرمش اولدیغی استعفا نامه‌یی نظر اعتباره آلیور . ۱۸۹۳ ده انتخاب اولنان موسیو غروسیه ودهزآنت اوچ سنه صوکره ناصلسه منتخبلرینك خوشنه کیتمدیکندن منتخبلر اولجه یدلرنده بولنان استعفانامه‌یی مجلس مبعوثانه کوندرمشلر فقط رئیس مجلس بو استعفا نامه‌لری بحق معدوم عد ایتمشدر . ۱۸۸۸ ده (وار) ده پارتمانی موسیو فلوسره اسمنده برینی وکالت تقییدیه ایله وتعلیمات ایله مبعوث انتخاب ایتمش ایسه‌ده مجلس مبعوثان مضبطه‌لرك حین تدقیقنده بو قیدلرك هیچ برینی نظر اعتباره آلمیه‌رق مبعوثی تصدیق ایلمشدر .

آلمانیا ایمپراطورلغی قانون اساسیسنك ۲۹ نجی ماده‌سی وکالت تقییدیه‌یی حکمسز عد ایتدیکی کبی بلجیقا قانونی‌ده مبعوثلرك بتون ملتك وکیلی اولدقلرینی ایضاح ایلیور .

Digitized by Microsoft®

ایدر. رابعاً تعلیماتی وبشیناً استعفایی تضمن ایدن وکالت تقییدیه اصولی (Mandat imperatif) ادوار سابقه بقایاسندن بر امر مردوددر. بونك نتیجه‌سی اوله‌رق مبعوثلرك استقلال تامی واردر. منتخبلر کندیلرینی عزل ایتمك شویله طورسون [مبعوثلرك مسئولیتی بحتنه مراجعت] آنلری تعلیماته تابع طوتمازلر برمدت معینه ایچون وحاکمیت ملیه‌نك بعض اوصاف‌نی استعمال ایچون کندیلرینه وکالت صفتنی احاله وتفویض‌ایدن ملتك ممثل قانونیسیدرلر. بناءً علیه منافع عمومیه نه‌یی اقتضا ایدرسه اونی ایفا ایدرلر. وبوخصوصده عادتا ملت طرفندن انتخاب ایدلمش حاکم و اجرا مأمورلریدر بناءً علیه قرارلری حکم حاکم کبی حجت متعدیه‌در و بوتون افراد ملت اکا اتباعه مجبوردر. بواعتبارله مبعوثك انتخاب اولونور ایکن نشرایتدیکی پروغرامه داخل اولان تعهدات کندیسی ایچون بر مجبوریت قانونیه افاده ایتمز؛ اولسه اولسه بر مجبوریت معنویه تحمیل ایدر انجق بو مجبوریت معنویه‌دن تباعد دولتك بعض مبرم وشدید احتیاجات ومنافع عالیه‌سی سوقیله‌اولمليدر. هیچ بر ضرورت حقیقیه و منفعت عمومیه یوق ایکن تبدیل فکر ومشرب ایدن‌مبعوث ایچون قانوناً یاپیله‌جق هیچ برمعامله‌یوق ایسه‌ده معناً موقعی قیریلور و انتخابات جدیده اثناسنده منتخبلر انك حقنده لازم کلن حکملرینی ویررلر.

بو حقیقت همان اکثر قوانین اساسیه‌ده درج اولنمشدر.

Digitized by Microsoft®

ایله‌ده قابل توفیق دکلدر . چونکه حقوق سیاسیه و انتخابیه سنه مالك هرفردك شخصنه مربوط و شخصندن لاینفك برحق توکیلی موجود اولمق لازم کله‌جکی فرض اولنسه حاکمیت ملیه و ارادهٔ عمومیه دیدیکمز ناقابل تجزی ماده‌نك تجری ایتمش اولمسی وحاکمیت ملیه‌نك علی رؤس الافراد پارچالانمسی اقتضا ایدرکه بونك بطلانی دفعاتله اثبات ایتدك ! . .

مبعوثك بتون ملت نامنه دکل یالکز منسوب اولدیغی دائرهٔ انتخابیه نامنه حرکت ایتدیکی و یالکز او دائره‌نك وکیلی واو دائره‌نك تعلیمات وتقییداتنه تابع فرض اولوندیغی تقدیرده او وقت او دائرهٔ انتخابیه آرزو و اراده‌سنی بتون ملته عادتا جبراً قبول ایتدیرمش اولور . بر دائرهٔ انتخابیه‌نك علی العموم دوائر انتخابیه‌یه اسماع رأیه صلاحیتدار اولمسی البته باطلدر . ایشته بوندن طولایدرکه منتخبلر طرفندن ویریلن کافهٔ تعلیمات کان لم یکن حکمنده اولدیغی کبی مبعوثك‌ده لدی‌الایجاب استعمال اولنمق اوزره موکللری یدینه استعفانامه تودیع ایلمسی حکمسزدر.

۱۰۱ وکالت سیاسیه‌نك نتایجی. — شو تفصیلاتدن اکلاشیلیورکه اول امرده وکالت تعبیرینك استعمال ایدلمسی بر استعمال حقیقی دکلدر . بو استعمال ضرورته بناءً در. ثانیاً وکالت لفظی قبول ایدلدیکی تقدیرده آنجق بوتون هیئت مبعوثه بوتون ملتك وکیلی اوله بیلور . ثالثاً بر مبعوث کندی دائرهٔ انتخابیه‌سی نامنه دکل عموم ملت نامنه ادارهٔ کلام واعطای رأی ایدر.

Digitized by Microsoft®

سی یه‌س وکالت خصوصیه ومقیده ادعاسنی یك کوزل رد ایدییورایسه‌ده ارادهٔ ملیه‌نك وکالت کلمه‌سیله ناصل تفسیر اولنمقده اولدیغنی وبو اراده‌نك مدلول وکالته‌ناصل تطبیق ایلدیکنی ایضاح ایده‌میور . معلوم اولدیغی اوزره وکالت کلمه‌سنی معنای تامیله قبول ایتمکلکمز ایجاب ایتسه افراد ملتك هر برینك مبعوثان انتخابنده رأیی منضم اولمق ایجاب ایدر . حالبوکه اقلیتك انتخاب اولنان مبعوثاندە رأی ویرمسی وبناءً علیه تفویض وکالت ایتمسی ممکن اوله‌مار بوصورتله وکیل دیدیکمز مبعوثلر برقسم خلقك وکالتنی اخذ وتلقی ایتمامش اولورلر . ایمدی یوقاریدن بری تعریف ایتدیکمز وجهله مبعوث یالکز کندی دائرهٔ انتخابیه‌سنده‌کی اکثریتك دکل کندی دائرهٔ انتخابیه‌سنده‌کی اقلیتك وحتی بوتون ملتك نامنه اعطای رأی ایدر . بو ایسه هیچ بر قاعدهٔ وکالته قابل توفیق اولمدیغندن بوراده وکالت کلمه‌سنی ـ تکرار ایدییورز ـ ضرورةً وباشقه چاره بولنه‌مدیغندن طولایی استعماله‌اضطرار حاصل اولمشدر .

مبعوثلرك وکالت‌مقیده‌ایله تقیید ایدلملرینی ایجاب ایتدیرن بر نقطه‌ده شودر : اکر مبعوث یالکز کندی دائرهٔ انتخابیه‌سنك وکیلی اولسه وبناءً علیه اونك تعلیماتنه تابع واونك عزلیله متعزل اولسه هم استقلال رأی وفکری زائل اولمش هم‌ده مملکتده‌کی فکر وحدت تفرقه شکلنی اخذ ایتمش اولور . مملکت بوصورتله پارچالانمق استعدادینی اخذ ایتدکدن ماعدا بوصورت نظریات

Digitized by Microsoft®

ایده بیلیرز. مع مافیه دیدیکمز وجهله بو تعبیری ضرورةً وتسهیلاً للافاده قوللانمق مجبوریتنده اولدیغمزی اعتراف ایجاب ایدر.

۱۰۰ وکالت مقیده. — بعضیلری بو مجبوریته قاتلانمامق ایچون نظریاتجه بك مردود اولان وکالت مقیده اصولنی قبول ایتمشلردر. (Mandat impératif) بوفکر بر عصری متجاوز زماندن بری خیلی مناقشاتی موجب اولمش واختلال کبیر اثناسنده (پەتیون) بومقصدی شدتلی ترویج ایلمش ایدی. اونك نظرنده مبعوثلر وکیل و آنلری انتخاب ایدنلر موکلدرلر. بناءً علیه بووکیللر موکللرینك یعنی کندیلرینه صلاحیت تفویض ایدنلرك امر وادارەسنه تابعدرلر وبوحیثیتله وکالت عادیه ایله اشبو وکالت سیاسیه آرەسنده هیچ برفرق یوقدر. بونظریه اووقت مظهر قبول اولهمامش وبونك الکشدتلی معارضی مشهور راهب سی یەس اولمشدر.

سی یەس وکالت کلمەسنی کلیاً انکار ایتمکله برابر بو وکالتك ارادهٔ ملتدن عبارت اولدیغی بیان ایدییور. ودییورکه: «مبعوث کندیسنی انتخاب ایدن دائرەنك وکالتی صفتنی احراز ایتمیورایسه بونك سببی اودائرهٔ انتخابیەنك دکل بوتون ملتك وکیلی اولمسیدر. اکر دائرهٔ انتخابیه صفت وکالتی توجیه وتفویض ایدرسه ملتك اقسام متباقیەسنك حقوقنه تجاوز ایتمش اولور. زیرا ایالکز ملتك هیئت مجموعەسندن وکالت صادر اولهبیلور. وارادهٔ ملیه شکلنده بولنان بووکالت تجزی قبول ایتمز.»

Digitized by Microsoft®

مصدق بعض اشخاص معنویه‌یك وکیللری ایدیلر . شهرلر ، قصبه‌لر، قونتلقلر، هیئات رهبانیه بوجمله‌دن ایدیلر بونلربالذات اثبات وجود ایده‌میه‌جکلرندن وکیل واسطه‌سیله مدعی ویامدعی علیه اولور وموکللری اولان هیئتلرك منافعنی تعقیب واستحصال ایدرلر ایدی . شوقدرکه بویوك زادکان و بویوك رهبان بویله دکل ایدیلر چونکه اونلر باشقه‌سی طرفندن دکل کندی نامنرینه اثبات وجود ایدرلرایدی ایشته مبعوثلرك تعلیماته تابع اولمری وبو تعلیماتدن خارجه چیقماملری اساسی بوندن نشأت ایتمش ایدی حتی فرانسه‌ده ۱۷۸۹ ده ئه‌تاژه‌نه‌رو مجلسی ۱۸۵ سنه فاصله‌دن صوکره اجتماعه دعوت ایدلدیکی زمان مبعوثلرك هر برینك بر تعلیمات دفتری وار ایدی . انقلاب کبیر نظریه‌لری و انکلتره‌نك او وقته قدر تکمل ایتمش اولان اصول نیابتی بوعادت قدیمه‌یی بالطبع ابطال ایتدی. فی الواقع ۱۷۸۹ انقلابنده مجلس ملی بو ذهاب غیر صحیحی ازاله ایچون مبعوثلرك منسوب اولدقلری صنف(Ordre)و یادائرهٔ انتخابیه‌نك وکیللری اولدیغنی بیان ایده‌رك نظریات علمیه‌یه دها زیاده یاقلاشمش ایدی . بو سبیله بر مبعوثك بر دائرهٔ انتخابیه‌ده‌کی منتخبلره منسوبیتی صفتیله « وکالت » ایله اتصاف ایتمسی طوغری اوله‌ماز .

آنجق بوتون پارلمنتونك یکوجود ولاینفك برملته قارشو برشخص واحد کبی صفت وکالتی حائز اولمسنده برمانع یوقدر وایشته بوندن طولایی مبعوثان هیئتك مجموعی ملتك وکیلی عد

Digitized by Microsoft®

موكل صراحةً وكيلى ايستمديكى حالده صفت وكالت نزع اولونمق اقتضا ايدر ايكن مبعوثلقده بويله اولميور زيرا منتخبلرك برقسمى مبعوثه رأى ويرمه‌مش ، اونى صراحةً كندیلرینه مخالف عد ايتمش بناءً عليه مبعوثلغنه قطعياً راضى اولمامش اولدقلرى حالده ينه مبعوث هم كندى عليهنده رأى ويرنلرك هم بوتون ملتك وكيلى صايبليور .

موكل بهك معلوم اولمسى وكالت اقتضاسى اولديغى حالده مبعوثلقده بوشرطه‌ده رعايت ممكن دكلدر . زيرا نه‌كى مسائل تحدث ايدوب مبعوثك بومسائل حقنده نه‌كى رأى ومطالعه درميان ايده‌جكنى اولدن تعيين ايتمك محالدر .

موكللر غير معلوم اولمق جائز اولديغى كبى معدوم اولمق‌ده البته غير جائزدر . بناءً عليه وكالت انسال آتيه‌يه معطوف اوله‌ماز ووئيللر هنوز طوغميان كيسه‌لره تحميل عهد وكلفت ايليه‌مزلر حال‌بويله ايكن مبعوثلرك تنظيم ايلديكى قوانين ودولت نامنه درعهده ايلدكلرى خصوصات انسال آتيه‌يه‌ده معطوفدر .

موسيو ايسمين بو مسئله‌ده وكالت كلمه‌سنك استعمالى عادتا يرائر قضادر ووقتيله صنوف ثلثهٔ ناسك ئه‌تاژه‌نه‌رو مجالسنه ويردكلرى وكالتك انقاض وبقاياسندن‌در ديبور . فى الحقيقه كرك فرانسه‌ده ئه‌تاژه‌نه‌رو مجلسى ، كرك انكلتره‌ده پارلمنتو بدايةً حقيقى وكالت قاعده‌سنه مستند ايديلر . مبعوثلروجودلرى

Digitized by Microsoft®

۹۹ وکالت سیاسیه و وکالت عادیه . — بویك مجمل معلومات تاریخیه‌دن صوکرا بالاده اساسنی ایضاح ایتدیکمز نیابت ووکالت بحثنه ارجاع کلام ایده‌لم : بومبحثده اول امرده وکالت کلمه‌سنك نه‌درجه استعماله شایان اولدیغنی تدقیق ایلك ایجاب ایدر . طبیعیدرکه بوراده علی العموم عقود عادیه‌ده جاری اولان وکالتك احکام وشرائطی جریان ایده‌مز وبناءً علیه وکالت ونیابت کلمه‌لرینی بوراده اطلاقی اوزره تلقی ایتمك جائز اوله‌ماز . نه مجله‌نك کتاب الوکاله‌سنده‌کی شرائط واحکام ونه‌ده ممالك سائرهٔ اجنبیه‌نك قوانین مدنیه‌سنده وکالته دائر مندرج اولان قیود واوصاف بوکلمه‌نك مدلول تامنه تطابق ایده‌مز . وکالتی معنای موضوع لهنده، معنای حقیقیسنده قبول ایتدیکمز تقدیرده بو مطالعه‌یی درمیان ایتمکلکمز طبیعیدر. وکالت عادیه‌ایله بوراده‌کی وکالتك ـ که بونی مبعوثلره نظراً وکالت سیاسیه وحکمدارك حائز اولدیغی صفت وکالته نظراً بیعت کلمه‌لریله تفسیر وایضاح ایتمك بزجه‌دها موافقدر ـ قواعد عمومیهٔ مدنیه‌مزه‌کوره فرقلری آشکاردر . وکالتنده موکلك عاقل وبالغ اولمسی شرط ایکن مبعوثلری توکیل ایدنلر بوتون ملت اولدیغنه نظراً بونلر ایچنده اطفال ومحجورین صنفی واردر. کذلك نسوان توکیل وظیفه‌سنی ایفا ایتمیورلر .

وکیلك موکل علیهنه ادارهٔ کلام ایتمسی ممنوع وباطل ایکن منافع عمومیه ایچون دائرهٔ انتخابیه‌سی علیهنده ادارهٔ کلام ایتمسی جائزدر..

Digitized by Microsoft®

حتى تقرر ايتمكله برابر تشوشدن خالى دكل ايدى . قرال امرنامه‌لر تشر ايتمكله موجود قانونلرك حكمنى تغيير ايتمك صلاحيتنه مالك ايدى. بوندن ماعدا بعض كيمسه‌لرى قانونه تابع اولمقدن عفو ايتمك حق قرالينه مالك ايدى . حتى بعض خصوصاتى قانونك بالكز زمان حاضره نظراً دكل ، زمان سابقه نظراً دخى حكمنى ابطال ايليه بيليرايدى . قرالك پاره احتياجندن طولايى پارلمنتويه مربوطيتى دخى پك شديد دكل ايدى. اول امرده مقامنك ارثى پك چوق املاك وواردانى وارايدى . فضله اولەرق پارلمنتو هردرلو سلطنتك مبدأنده قرالك بوتون حياتنه شامل اولمق اوزره غايت مهم بالواسطه تكاليف وضع ايدرايدى. ممالك اجنبيه ايله مناسبات تجاريه تنظيمى حق قرالك اولديغندن قرال كرك بو مناسبتله وكرك جزاى نقدى يى ايستديكى قدر حكم صلاحيتنه مالك اولديغندن بو صلاحيت وسيله سيله دخى واردات تدارك ايده بيليرايدى . تودور خاندان قرالىسى پارلمنتولرك حقوقنه تجاوز ايتمه‌رك مناسباتى اخلال ايتمدى آنجق استوارت خاندانى زمانده حكمدارلرك حقوق الهيه‌سى نظريه‌سى تعمم ايلمش وفرانسه ده اصول استبداد تقرر ايتمش اولديغندن ژاق ودهاصوكره برنجى شارل پارلمنتو ايله اوزون بردورهٔ محاربه آچمش وغليه پارلمنتوده قاله‌رق قرال برنجى شارل اعدام وحتى لوردلر قاره‌سى الغا اولونمش ايدى. پك آز زمان صكره لوردلر قاره‌سى اعاده اولندينى كبى استوارت خاندانى ده عودت ايتمش فقط تصادم بينه اكيلميه‌رك نهايت ايكنجى ژاق اسقاط اولونمشدر . (١٦٨٨) كرك برنجى شارل زمانده‌كى ١٦٢٩ تاريخلى (استدعاى حقوق) فرمانى وكرك ١٦٨٨ ده‌كى فرمان انكلتره پارلمنتوسنك حقوقنى تأمين ايتمش وقرالك بالاده‌كى صلاحيتلرينى حذف وپارلمنتو ايله قرال آره‌سنده‌كى مناسبات متقابله‌يى مهما امكن تنظيم ايتمشدر .

Digitized by Microsoft ®

۹۸ قرالیت ایله پارلمنتونك مبارزه‌سی . — «قونتلقلر شهرلر وقصبه‌لرك مبعوثلری فرانسه ئه تازه‌نه‌رو مجلسنده اولدیغی کبی اوللری قرالهکندی طابی اوزرینه یالکز «معاونت ونصیحت» ایتمك ایچون اجتماعه دعوت اولونورلرایدی. حتی قرال طرفندن تنظیمی تصور ایدیلن نظاملر بیله اونلرك نظرتدقیقنه وضع اولونمازایدی وبونقطه‌ده کافی السابق یالکز (مانیوم قونسیلیوم) مجلسنك رأیی صوریلورو بومجلس اسکی شخصیت وصلاحیتلرینی الآن محافظه ایلیور ایدی . آنجق اون دردنجی عصر مبادیسندن اعتباراً عوام قاره‌سنك اهمیتی سرعتله آرتدی. جمعیتی زادکان ایله روحانی بویوك رهبانلردن مرکب مجلس کبی عوام مجلسنك‌ده موافقتنی استحصاله لزوم کورلدی ومرورزمانله قانون تکلیف ایتمك حقنی‌ده بالضروره محتوی اولان اصل حق تشریع بومجلسه انتقال ایتدی. اووقته‌قدرصفت وقوهٔ تشریعیه‌ده اولدیغی کبی قانون تکلیف ایتمك حقی‌ده منحصراً قرالده ایدی واقعا بوحق لورد له عوامك موافقتیله استعمال اولونور ایدی فقطلوردلرله‌عوام ویرکویه موافقت واستدعا کبی‌ایکی قیمتدار حق کمال مهارتله استعمال ایدرك قوهٔ تشریعیه‌یه مالك شرط ضروریسی اولان حق تکلیف قانونی‌یه نائل اولدیلر . » [حق‌استدعانحثنه مراجعت]

عوام قاره‌سیله لورد قاره‌سنك حق‌تشریعی وویرکویه موافقت‌ایتمسی

وسائر مادی مکلفیتلر هپ اومنبعه ارجاع اولونور . بناءً علیه ذاتاً شرعاً تقرر ایتمش قوانین وتکالیف ایچون‌اورویاده‌اولدیغی کبی مراسم ومعاملاته، مجادلات ومبارزاته حاجت قالمامش . تعین ایتمش‌برشی ایچون اوغراشمق حاصلی تحصیل قبلمدن‌ایدی‌وبوسبیله شرقده ملت، زادکانك، حتی‌دره‌بکلرك بوکبی مباحثده مهم موقعلری کوریله‌مه‌مشدر . زمانمزده بوکا احتیاج کورلمسی ایسه بوس بوتون باشقه سوائقك وپك‌یکی برطاقم احتیاجلرك سوقیله‌در .

Digitized by Microsoft®

بولوندیریلور ایدی زیرا قونتلق تعضو ایتمش ، بر درجه یه قدر مستقل وچوقدن بری وظائف مختلفهٔ محلیه ایچون وکیل انتخابنه آلیشیق بر تقسیم اداره تشکیل ایلیور ایدی. هر قونتلقدن ایکی شوالیه‌لك پارلمنتویه کوندریله‌رك بارونلر و بویوك رهبان ایله برلکده موقع اخذ ایتملرینه ایلك دفعه اولهرق ١٢٥٤ تاریخنده قراله برمعاونت ایفاسی مناسبتیله تصادف ایدیلیور ١٢٦١ و ١٢٦٤ سنه‌لرنده بوحادثه تکرر ایتدی . قونتلقلردن کوندریلن شوالیه‌لره امتیازلی شهر وقصبه‌دن هر برینه منسوب ایکی مبعوث ترفیق اولوندی. بوده سیمون دومونفورنامنده بر ذاتك رأی وتکلیفیله اجرا ایدلمش ایدی . حتی بوندن طولایی بو ذات انکلتره‌ده مشروطیتك حقیقی موجدی اولمق اوزره تلقی ایدیلیور . بالاخره ١٢٧١ ، ٧٥ و ٨٢ تاریخلی اجتماعلرده‌ده بوحال تکرر ایتدی. فقط انکلیزلر ١٢٩٥ ده برنجی ادوارد طرفندن احتماعه دعوت ایدیلن پارلمنتویی مودل پارلمنو عد ایدییورلر فی الحقیقه بو رلمنتو بوتون ملتك وکیللرینی محتوی ایدی و(مانیوم قونسیلیوم) مجلسنی تشکیل ایدن عناصرك یانی باشنده رهبانك قونتلق دائرهٔ اداره‌سنك وشهور وقصبانك وکیللری بولنمقده ایدی [*].

---

[*] شمدی یه قدر ویردیکمز ایضاحات حکومت نیابیه وشکل مشروطیتك اوروپا ممالکنده منظار کبی تثبت ایتمش اولدیغنه دائر اجمالی برفکر ویره بیلیر. انکلیوزکه ممالك غربیه‌ده بومؤسسه‌لرك هربرینك برماضیسی ، مدید بر دور تکاملی واردر هربرینی مهم براحتیاج تولید ایلمشدر . شرقده ایسه بونلرك هیچ برینه تصادف اولونماز. مثلا حکمداره ویرکو وعسکرجه معاونت ایچون شرق ویرکو وعسکری ویرن علاقه دارانك رأینی اوتهدن بری صورمغه لزوم کورمه‌مشدر . بوده ویرکو ویرمك وقانون وضع ایتمك کبی شیلرك شرقده من القدیم بوس بوتون باشقه اساسلره استناد ایتدیرلمش اولدیغندن ایلری کلمشدر . قانونلرك جمله‌سی منع خلقدن دکل منبع حقدن نبعان ایدر، ویرکولر

Digitized by Microsoft®

ایتمك اختیارینی غائب ایتمش ایدی . دره‌بکارك اساساً دره‌بکلك قوانین وقواعدی موجبنجه قراله عسکر وپاره‌جه معاونته مجبوریتلری وار ایدی . فقط احوال فوق‌العاده ده واقع اولهحق معاونت نقدیه‌لر ایچون نه یاپیله‌جق ایدی ؟ بویوك فرمانك ماده‌لرندن بری بونی‌ده تصریح ایلیور ایدی. بومادهیه کوره قرال فئودالیته موجبنجه من‌القدیم نائل اولدیغی اوچ درلو معاونتدن غیری خصوصاتده (قومون قونسیلیوم رهنی) نك یعنی ناحیه مجلس‌قرالیسنك موافقتی اولمقسزین مظهرمعاونت اولهمیه‌جق ایدی . وبو (قومون قونسیلیوم) مجلسنده بویوك رهبان ایله بارونلردن ماعدا مقام قرالیدن طوغریدن طوغریه‌یه اراضی تفویض ایتمش کیمسه‌لرده وار ایدی. مع مافیه اك چوق ویرکو ویرنلر مانیوم قونسیلیوم اعضاسی اولدیغندن (قومون قونسیلیوم) بواعتبارله ایفای وظیفه‌ایتمهمش کورینیور. ایشته مانیوم‌قونسیلیوم لوردلر، قومون‌قونسیلیوم عوام‌قاره‌سنك‌مبادیسیدر. لاتینجه‌اولان بوکلمه‌لرك مؤداسی الآن‌موجوددر وعوام قاره‌سنه حالا قومون مجلسی دنیلیور .

۹۷ عوام قاره‌سی ناصل وجوده کلدی ؟ — مع مافیه عوام قاره‌سنك صورت تشکلنی براز دها تشریح وبالاده‌کی معلومات مجملهنی کندیسندن اقتباس ایتدیکمز موسیو ایسمه‌نك بوکا دائر ویردیکی تفصیلاتی نقل ایلیه‌لم :

« اسپانیا قورتس مجلسلرینه ، فرانسه ئه‌تا ژه‌نه‌رو مجلسلرینه جرمانیا ایمپراطورلغی دیت مجلسنه بلاد وقصبات ممتازه وکیللرینك کوندرلمسنی استلزام ایدن اسباب انکلتره‌ده‌ده عین نتیجه‌نی حصوله کتیردی . اوراده دخی رهبان وجسمانی زادکان ایله برلکده اجتماعه دعوت ایدیلنلر یالکز بلاد وقصبات ممتازه مبعوثلری دکل ایدی بلکه فضله اولهرق قونتلق دینیلن تقسیمات اداره‌نك مبعوثلری دخی برلکده

Digitized by Microsoft®

ایدر ایدی واقعا اك بویوك حاكم قرال اولدیغی ایچون صفت قضائیه سنده‌كی استقلال مطلق قالیر ایدی واجتماع ایدن رؤسا بر مجلس مشاوره‌دن باشقه بر شی اولهماز ایدی آنجق مرور زمان ایله قرالك صرف استشاری اولان بومجلسه كرك قضایه وكرك تدابیر مهمه‌یه متعلق یكی نظاملرله قانونلری‌حواله ایتمی معتاد اولدی. قرال بومجلس طرفندن اتخاذ اولونان مقرراته تبعیت مجبوریتنده دكل ایدی بونكله برابر بو مجلسی بو صورتله بر صفت تشریعیه وبر صفت قضائیه اخذ ایتمكه باشلایور ایدی . (مانیوم قوندیلیوم) تعبیر اولونان بومجلسه ابتدالری، یعنی بارونلر دها ۱۲۱۰ تاریخنده (اراضیسز ژان) دن بویوك فرمانی قوپارمدن اول، بویوك بارونلرله بویوك رهبان دعوت اولونیور ایدی . بومجلسك صلاحیتلری هپ قرالدن نیابتان ایدییور ایدی وقرال ایكیده بر صلاحیتلرینه تجاوز وضعیتی اخذ ایدن كایسایه قارشو كندی، مقرراتنك نفوذ معنویسنی كوسترمك ایچون ایشلرینی بویوك زاتكانه كوردیرییور ایدی . اون‌اوچنجی عصرده بومجلس دها منتظم اجتماعات عقد ایتمكه باشلامش ، هرسنه وبعضاً سنه‌ده بر قاچ كره دعوت ایدلدیكی بیله واقع اولمشدر . مجلسه بالخاصه امور عدلیه اعتباریله قرال طرفندن ویریلن صلاحیت كسب اهمیت ایتمش وكیت كیده مملكتك دیكر محاكمندن صادر اولان مقرراتك‌ده مرجعی بومجلس اولمشدر . نهایت مجلس كندی اعضاسنی دخی محاكمه ایتمك واك بویوك مأمورلر علیهنده تعقیبات اجرا ایتمك صلاحیتنی اكتساب ایتمشدركه برنجی جهتدن صفت تمییزیه‌سی ایكنجی جهتدن دیوان عالیلك صفتی تكون ایتمشدر .

مجلسك برده صفت تشریعیه‌سی وار ایدی آنجق قرال اولبابده‌كی مقرراته اتباع ایتمكله مكلف دكل ایدی و حق استدعا بحثنده ایضاح اولونمدقجه وجهله اوچنجی ادوارد زمانندن اعتباراً بو مقرراته تبعیت

Digitized by Microsoft®

انکلیز قومنك مؤسسات ملیه‌سنی دها زیاده محافظه ایله بونلری آنجق مبرم احتیاجلرك تضییقیله تهوین وتعدیله راضی اولمسنه برقات دها یاردم ایدن جهت انکلیز طوپراغنك محاط بولوندیغی سور سیال سبیله اجنبی استیلاسندن مصون اولمسی اولمشدر . مخاطرات خارجیه‌یه هدف اولان اقوام قوتلرك قبضهٔ‌واحده‌ده مجتمع اولمسنه برسوق‌طبیعی ایله منهمکدرلر. بوایسه فرانسه‌ده دره‌بکلرك قوتنی قیرمغه ومرکزیت ومطلقیت‌اداره‌نك بربویوك نعمت تلقی اولونمسنه تأثیر عظیم اجرا ایتمشدر . فرانسه‌ده دره‌بکلکلر سوق وقایم ایله کلیشی کوزل وغیر منتظم تأسس ایتمش اولدیغندن بونلرك بعضیسی پك بویوك برجسامت کسب ایتمش واهالیه ظلمی اونسبتده آرتیرمش ایدی. بناءً علیه فرانسه‌ده قرالر دره‌بکلکك نفوذینی قیرمق ایچون اکثریا اهالی ایله متفق اولور ایدی . انکلتره‌ده ایسه قرالر اهالیدن استعانه‌یه آنحق کلیسانك نفوذینی قیرمق ایچون محتاج اولمشلر ودره‌بکلر دائما اهالیك کاه کلیسایه ، کاه قرالله قارشو متفق موقعنده قالمشلردر .

بو و بونك کبی دها پك چوق اسباب ومؤثرات عینی مبدأدن باشلایان دره‌بکلك شکل حکومتنك ناصل تماماً معکوس هدفلره واصل اولدیغنی ایضاحه کفایت ایدر .

۹۶ دره‌بکلك نیابت شکلنه ناصل منتهی اولمشدر ؟— دره‌بکلك اصولنك نیابت شکلنه ناصل استحاله ایتدیکی بحثنه کلنجه دره‌بکلك طرز اداره‌سنده دخی قرال قوهٔ اجرائیه وتشریعیه وعدلیه‌نك یکانه منبعی ایسه‌ده قوتلی دره‌بکلرك وجودی قرالك نظری اولهرق مالك اولدیغی بو حق مطلقده بعض تعدیلات وقوعه کلمسنه سبب اولمشدر . دره‌بکلر اره‌سره قرال طرفندن چاغیریلیر وکندیلرینه قراللغه متعلق مسائل مهمه شرح وایضاح اولونور ایدی . بو مسائل علی‌الاکثر مهم دعوالره تعلق

Digitized by Microsoft®

اسبابك عینی نتایج تولید ایتمه‌سی ظاهراً غریب کورینور ایسه‌ده انکلتره فئودالیته‌سنك اساساً نورمانلرك استیلاسیله خارجدن یعنی فرانسه‌دن عارضی اوله‌رق مملکته ادخال ایدلمش اولمسی اورادهکی دره‌بکلك تقسیماتنك فرانسه‌ده اولدیغی کبی سوق وقایعله تصادفاً وجوده کلمش غیر منتظم مؤسسه‌لر شکلنی اخذ ایتمه‌سنه یاردم ایتمش . یعنی انکلتره‌ده فئودالیته ترتیبات اداره کبی منتظم طوتیلمش‌در. هرمنتظم تقسیمات وتشکیلاتده اولدیغی کبی بورادهده دخی بر قوت حاصل اولمش وبو قوت قرالرله دهما منتظم صورتده مبارزه‌یه امکان براقمشدر . فی‌الحقیقه فرانسه‌ده بر ئه‌تا ژه‌نه‌رو مجلسی وار ایدی . انکلتره‌ده ئه‌تا ژه‌نه‌رویه تماماً مشابه بر مجلس تشکل ایتمش ایدی . برنجیسی زادکانی ، (یعنی دره‌بکلری) رهبانی و (Tiers Etat) دیدکلری صنف ثالث نامی تجسم ایتدیریور ایدی . آنجق بو صنف ثالث قرون وسطانك احتیاجات تحفظ وانضباطپرورانه‌سندن وتقرر ایتمش تعاملرندن اولمق اوزره یالکز امتیازات مخصوصه‌یه مالك قیلنمش شهرلر اهالیسندن عبارت ایدی . انکلتره‌ده ایسه فئودالیته عارضی وحادث بر تقسیمات اولدیغی جهتله بلاد ممتازه مبعوثلرینی دعوت ایتمك ایجاب ایتدیکی زمان اوراده ذاتاً ینه او انتظامك سوقیله تقررایتمش وموجودیت وحریت مخصوصه اکتساب ایتمش قونتلق تقسیمات اداره‌سنك دخی مبعوثلری بولوندیرلمسی تنسیب اولونمش ، تعبیر دیکرله مبعوث ووکیل کوندرمك حق قونتلق اهالیسنه‌ده توجیه ایدلمشدر . بو اسبابه اقلیم وجغرافیانك واحوال واحتیاجات عسکریه‌نك‌ده تأثیراتی علاوه‌ایتمك اقتضا ایدر . انکلیز قومی طبیعتجه، مزجه کندی حقوقنه رعایت ودیکرینك حقوقنه تجاوز ایتمه‌مك جهتلرنجه فرانسه‌دن فرقلی ونظریاتدن زیاده فعلیات وفوائده متمسکدر . ذاتاً طبع ملیسی محافظه‌کار اولان

Digitized by Microsoft®

شمدیکی شکل تلقیسنه نه علناً نه فعلاً واصل اولهمامش ایدی ۱۸۷۹ انقلابنه قدر بوجهت فعلیاتده مهم قالمش ایدی . باخصوص هر منتخب دائرهٔ انتخابیه سنك وکیلی عد واعتبار عد اولنیور واصناف واصیلزادکان ورهباندن مرکب اولان ثه تاژه نه رو مجلسی بونلرك هربرینی آیری آیری تمثیل ایدر فرض ایدیلیور ایدی.

۹۵ نیابت فئودالیته نك نتیجه سیدر . — اصول نیابت حقیقتده روسونك تقبیح ایچون کله بولمقدن عاجز اولدیغی الکفنا برشکل ادارهنك، فئودالیته دنیلن اوروپایه مخصوص دره بکلك اصولنك مرور اعصار ایله تکامل ایتمش بر شکلیدر. باشقه مملکتلرده وبالخاصه فرانسه ده فئودالیته اون التنجی واون یدنجی عصردن اعتباراً شکل مطلقیت واستبداده منتهی اولمش اولدیغی حالده انکلتره ده بالعکس اون یدنجی عصرده قرالیتك نفوذی تحدید اولنه رق الیوم کورمکده اولدیغمز شکل نیابت ومشروطیت تقرر ایلمشدر . اوروپاده دره بکلك اصولنك نتیجهٔ تکاملی اولان نیابت شکلنه مظهر اولمش دیکر دولتلر آره سنده اسوج ایله مجارستان دخی ذکر اولنمقله شایاندر بالآخره بوتون اوروپاده شکل مطلقیت تعمیم ایتمش ایکن بالخاصه مجارستان اوزون مدت اراضیسنك قسم اعظمی عثمانلیلرك تحت استیلاسنده بولونمق طولایسیله مؤسسهٔ قدیمهٔ ملیه سنی مطلقیت لهنه بوزمامش ، دولت عثمانیه اوراده کی مؤسسات سیاسیه ـ که فئودالیته موجبنجه نیابت دخی بومؤسسات جمله سندن ایدی ـ ایچون نوعما بر پوشیدهٔ صیانت خدمتنی ایفا ایلمشدر. بوپوشیده مرتفع اولدیغی زمان مجارستان مطلقیته طوغری واقع اولان رفتارنده کیری قالمش وبو تأخرات آمك ایچون مهم برمنفعت ونفوق تأمین ایتمش بولونیورایدی.

بالاده کی ایکی استثنادن ماعدا عموم آوروپاده فئودالیته نك انکلتره ده کینك تماماً عکسنه بر نتیجه یه اقتران ایتمسی ، دها طوغریسی عینی

Digitized by Microsoft®

وداٸرهٔ شمولنك توسیع ایدلمسیدر. ازمنهٔ قدیمه‌ده واقعا اصل اولان قوانینك طوغریدن طوغری‌یه ملت طرفندن تصدیق ایدی . فقط ملتك طوغریدن طوغری‌یه وبالاصاله وضع قوانینه امکان بوله‌مدیغی محلرده بالضروره اصالتك خلفی وفرعی اولان وکالت جهتنه کیدلمشدر . حکامك . اعاظم مأموریتك وحتی ـ رومانك ادوار مؤخره‌سنده ـ حکمدارلرك وظائفی و اوامر ونواهیسی دائما ملته عطفاً واقع اولمشدر . روما ایمپراطورلری بیله ملتك وکیللرندن باشقه برشی عد اولنمیوردی . سائر بیوك مأموریتلر فرضا ولایت رؤساسی ، پره‌فه دوپره‌تور ودها دیکر مأموریتلرك مضاف الیهی ملت ایدی . سناتو مجلسی ملتك وکیلی فرض ایدیلور ایدی قرون وسطاده نیابت ملیه فکری اورته‌دن قالقیور . بعضیلری مثلا مونتسکیو فرانق حکمدارلری وجرمن رؤساسی طرفندن جمع ایدیلن مجالسی شمدیکی پارلمنتولرك منابع اصلیه‌سی فرض ایتمك ایستمشلرایسه‌ده حقیقت بومرکزده اولیوب جرمانلرده مجالس مذکوره اغلب احتماله کوره نیابت صورتیله دکل طوغرودن طوغرویه اجرای حکومت ایدن جمعیتلردن عبارت ایدی . ایلك فرانق حکومتلری طرفندن جمع ایدیلن مجالسه کلنجه اونلر دها زیاده برر شورای عسکری‌یه مشابه وعلی العاده رؤسای عسکریه‌دن مرکب ایدیلر، الحاصل انکلتره‌ده پارلمنتو وجوده کتیرلنجه‌یه‌قدر نیابت اصولی آکدیرر مؤسسات مفقود ایدی . فرانسه‌ده ثه‌تاژه‌نه‌رو دنیلن مجلسك تشکلنه‌قدر نیابت فکرینه تماس ایدن مجالسه تصادف اولنمامقده‌در. غریبدرکه دها ١٤٨٤ ده (طور)ده عقد اجتماع ایدن ثه‌تاژه‌نه‌رو مجلسی حاکمیت ملیه اصولنی قبول ایتمش وملتك معطیٔ قوت اولدیغنی بیان ایلمش ایدی . ملت ایسه ثه‌تاژه‌نه‌رو دنیلان مجلسدن عبارت فرض اولنمش ایدی. آنجق بردرجه‌یه قدر نظریاتجه اکلاشیله‌بیلمش اولان بوقاعده

Digitized by Microsoft®

وبو آرزونك تأثیراتی مقامنده طوتیلور . بو حقیقت مناسبات خصوصیه وعادیه‌ده مشهود اولدیغی کبی مناسبات عمومیه وسیاسیه‌ده مظهر قبول اولمشدر. نیابتده قبول ایدیلن اساس شودر : ملت مجلسنك وکالتی ملتك برشخص اولمسی فکرینه مبتنیدر. بونظریه موجبنجه ملت حاکمیتی نفسنده جمع ایتمش برشخص متشخصدر. بوشخص دیکر برشخصه وکالت تفویض ایدییورکه او دیکر شخص‌ده پارلمنتودر. پارلمنتو بو وکالتی ملت نامنه ایشته بوصورتله اجرا ایدر. کویاکه عقدوکالت‌شوصورتله جریان ایدییور : شخص واحد لایتجزی حالنده اولان ملت ، پارلمنتویه وکیل اول‌دییور . پارلمنتوده بو وکالتی قبول ایده‌رك ایجاب وقبول ایله منعقد برعقد تام حاصل اولیور . ایشته بو صورت تلقی نتیجه‌سنده پارلمنتونك باجمله افعال‌وحرکاتی صانکه ملتدن صادر اولمش فرض اولونه‌رق عینی تأثیراتی اجرا ایدر. حاکمیت نه پارلمنتو ده‌کی اعضای مختلفه آره‌سنده تقسیم وتجزیه اولونمقده ، نه‌ده مبعوثلری انتخاب وتعیین ایلین دوائر مختلفهٔ انتخابیه آره‌سنده انقسام ایتمکده‌در .

۹۴ معلومات تاریخیه.ـ بو نظریه‌یی تعمیق ایتمه‌دن اول نیابت اصولنك ادوار مختلفه‌ده نه‌کبی اشکال اخذ ایتمش اولدیغنی بیان ایتمك فائده‌دن خالی دکلدر . واقعاظاهرده پارلمنتو ونیابت اصولی قرون متأخره‌یه عائد بر ایجاد بدیع کبی کورونمکده‌ایسه‌ده حقیقتده بویله اولیوب روماویونانستان تاریخلرنده نیابت اصولنك جریان ایتمش اولدیغنی کورلمکده‌در . یکی برشی وارایسه اوده اصول نیابته چوق انتظام وترتیب اعطا اولنمسی

Digitized by Microsoft ®

مكركه آمريقاده اولديغي كبي طوغريدن طوغريي اهالي يه دكل حكومات صغيره‌نك مجالس تشريعيه‌سنه مراجعت اولنه. معمافيه بوره‌فه‌ره‌ندوم اصولنده صورت مطلقه‌ده كوريله‌جك بر نكتهٔ مهمه واردركه اوده مملكتك او صره‌ده‌كي احوال سياسيهٔ داخليه‌سيدر. تذبذب ايچنده بولونان بر مملكتنده ره‌فه‌ره‌ندوم اصولنه مراجعت مملكتك سلامتي نظريات حقوقيه‌يه قربان ايتمكه معادل اولور. اساسي بك مكمل اولان ره‌فه‌ره‌ندوم اصولي بحق ثمره‌دار اوله‌بيلمك ايچون دولتلري كوچوك كوچوك اجزا واقسامه تابع قيلمق وبوتون جهاني اسويچره‌يه بكزه‌ده‌رك روسونك روحني شاد ايتمك لازم كلير. عكس تقديرده فائده يرينه ضرر تولد ايدر.

حكومت نيابيه

٩٣ نيابت سياسيه اساسي.— طوغريدن طوغريي‌يه اجراي حكومت قضيه‌سنك فعلاً مشكلاتي مشهود اولمسنه‌بناءً حكومات متمدنهٔ حاضره‌نك قسم اعظمي نيابت اصولنه‌مراجعت ايتمشلردر. ملت حاكميتي، تمايلات مختلفه‌سني نواب ووكلاسي واسطه‌سيله اظهار ايدر. بر باشقه‌سندن صادر اولان آرزو ومرام او باشقه‌سنك آرزو ومرامي كبي عد واعتبار اولوندقجه نيابت موجوددر فرض اولونه‌بيلور تعبيرديكرله وكيلك آرزو ومرامي وبو آرزو ومرامك حصوله كتيرديكي تأثيرات مؤكلك آرزوسي

Digitized by Microsoft®

بوکا تمایل واردر . مع مافیه آوستراليادہ واقع اولان بویولده کی تشبثات هنوز قطعی ثمرات اعطا ایتمه مشدر. بلجیقاده فرانك پارلمنتوجه مصدق بر قانونی رد ایتمدن اول اوقانونی رفه رفه ندوم واسطه سیله اهالینك نظر تصدیقنه وضع ایتدیرمك صلاحیتدار اولمی ۱۸۹۲ شباطنده تکلیف اولونمش ایسه ده بالاخره صرف نظر اولونمشدر . مشروطیت ونیابت اصولنك مهد ظهوری اولان انکلتره ده بیله رفه رفه ندوم ایلهنده برجریان افکار حصوله کتیرلمسنه چالیشلمقده ومجلسلرك صیق صیق فسخی صورتیله رفه رفه ندومه مهما امکن تقرب ایدلمکده درمع مافیه انکلتره ده مجلسلرك فسخی معامله سیله رفه رفه ندوم ارهسنده عظیم فرقلر موجود اولدیغنی بیانه حاجت یوقدر.

خلاصه رفه رفه ندوم ، حق تکلیف قانونی ، اهالینك طوغریدن طوغری یه وضع قانون ایتمسی بحثلری نظریاتله حل اولونمقدن زیاده فعلیات ، فائدهٔ اجتماعیه و قابلیت تطبیقیه نقطهٔ نظرلرندن محاکمه اولونمق ایجاب ایدر. برمملکت اهالیسی سویهٔ عرفانجه دون ، رشد سیاسیدن محروم ، حقوق سیاسیه سنی استعمالدن عاجز اولور ایسه اویله برلرده بالاده کی اصوللری تطبیقه قالقیشمق البته عظیم برفلاکتی انتاج ایدر. دیکر طرفدن مملکتك وسعتی ونفوسنك کثرتی نظر اعتباره آلنمق موافق احتیاط اولور :

مملکتلر بویودکجه رفه رفه ندومك دائرهٔ شمولی قصر وتحدید اولونمق شرطدر. متوسط مملکتلرده اولسه اولسه قوانین اساسیه نك مجدداً تنظیمی ایچون بوطریقث اختیار ایدلمسنه بلکه جواز ویریله بیلور. بویوك مملکتلرده بوکده جواز ویریله مز .

Digitized by Microsoft®

تنظیم ایدیلن مشترك قانون عادی ۵۰ بیك نفوس ویا (۱) قانتون طرفندن اهالینك تصدیقنه وضع اولونسون تکلیفنه معروض اولورسه او قانون عادی آرایه وضع ایدیلور .

مشترك قوانین عادیه‌نك حق تکلیف اهالیه تابع اولوب اولماسی بحثنه کلنجه؛ بو جهت مختلف تاریخلرده واقع اولان تشبثاته رغماً دوچار مشکلات اولمقده‌در. معمافیه ۱۹۰۶ ده اهالینك مشترك قانون اساسی‌یی تعدیل تکلیفنه صلاحیتدار اولدیغی کبی مشترك قانون عادی‌یی دخی تعدیل تکلیفنه صلاحیتدار اولمسی برلایحهٔ قانونیه‌ده موضوع بحث اولمش واز جمله اللی بیك کشی ویا سکزقانتون قوانین عادیهٔ موجوده‌دن برینك تنظیم، تبدیل ویا الغاسنی تکلیف ایتدکلری تقدیرده مشترك پارلمنتونك بو تکلیفك قانون اساسی‌یه ومعاهدات موجودهٔ‌یه مخالف اولدیغی بیان ایتدکدن صوکره اهالینك نظر تصدیقنه وضع ایتمسی جهتی موضوع بحث اولمشدر.

اسویچره‌ده مشترك قانون اساسی ومشترك قوانین عادیه ایچون جاری اولان ره‌فه‌رندوم احکامنك خلاصه‌سی بودر . کوریلیورکه اهالینك تعدیل تکلیفنه صلاحیتی قانون اساسی‌یه قدر سرایت ایتمش‌در. امریقاده ایسه حق تکلیف قانون پك ظار بردائره‌ده محل تطبیق بولویور حق تکلیف قانون ایسه البته ره‌فه‌رندومدن دها وسعتلی واهالی‌یه دها زیاده مداخله صلاحیتی بخش ایدیجی بر اصولدر .

اسویچره‌نك کوچوك قانتونلرنده (ناحیه‌لر) جاری اولان قاعده‌یه کلنجه، بونلرده کرك قانون اساسی کرك قانون عادی‌ایچون ره‌فه‌رندوم وحتی حق تکلیف قانون علی‌العاده امور درجه‌سنه ایندیرلمشدر. یالکز فرایبورغ قانتونی مستثنادر .

۹۲ دیکر ممالکده ره‌فه‌رندوم.ـ دیکر ممالکده‌ده ره‌فه‌رندومه اولان خواهش تزایدایتمکده‌در، بالخاصه بکی تشکل ایدن اوسترالیاده‌کی حکومتلرده

Digitized by Microsoft®

اسويچره‌نك عمومنه متعلق قانون اساسينك ايلك دفعه اولەرق اهالى يه تصديق ايتديرلمسى ١٨٠٢ ده‌در . تاريخ مذكورده معتبراندن مركب برمجلس برقانون اساسى تنظيم ايتمش واو صره‌لرده فرانسه قانون اساسيلرى ايچون موده اولديغى وجهله بونى يكرمى ياشنى اكمال ايدن بوتون اسويچره‌لى ذكوره تصديق ايتديرمش ايدى. معمافيه بو قانون اساسى اسويچره‌يى هيئت متفقه حالنده بولوندريبور ايدى . اسويچره‌نك هيئت‌متفقه‌عنوانى محافظه‌ايتمكله برابرهيئت متحده‌ماهيتنى اخذ ايتمسنه باعث اولان قانون‌اساسى(١٨٤٨)تاريخنه تصادف ايدركه‌بوده‌فرانسه‌ده‌كى اختلال هنكامه‌لرينه مصادفدر . بوقانون اساسى موجبنجه هرهانكى برقانون اساسى ويا قانون اساسيده وقوعه كتيريله‌جك هرهانكى بر تعديلات اهالى طرفندن تصديق ايدلمك ايجاب ايدر ايدى. بوندن ماعدا قانون اساسيى تعديل ايتديرمك ايچون‌ده ملته برحق تكليف ويريليور ايدى مجلس مبعوثان واعيان آره‌سنده قانون اساسينك تعديلى حقنده اختلاف ظهورنده ملت حكم قيلنديغى كبى اللى بيك نفوس دخى قانون اساسينك تعديلنى ملتك نظر تصديقنه وضع خصوصنى تكليف ايليه بيليرلر ايدى . هر ايكى تقديرده تعديلات واقعه‌نك طرز تحريرينى تنظيم مجلسلره عائد ايدى . ١٨٩١ ده اهالينك حق تكليفى بر قات دها تصريح اولونمش و(٥٠) بيك نفوس ذكور قانون اساسى تعديلاتنك اهالى يه تصديق ايتديرلمسنى يالكز صورت جمله‌ده دكل ماده ماده تنظيم ايدلمش لايحهٔ قانونيه شكلنده دخى تكليف ايتمك حقنى احراز ايتمشدر .

ايشته اسويچره قانون اساسيسى ايله ره‌فه‌ره ندومك مناسبتى بوندن عبارتدر . عموم اسويچره‌يه عائد قوانين عاديه‌نك ره‌فه‌ره‌ندوم ايله ارتباطنه كلنجه؛ ٢٩ مايس ١٨٧٤ ده تعديل‌اولنان قانون اساسى موجبنجه بوكبى قوانين ايچون ره‌فه‌ره‌ندوم اختياريدر . پارلمنتوطرفندن

Digitized by Microsoft®

انعقاده دعوت ایدر. اشبو قونوانسیون مجلسنك قبول ایتدیکی تعدیلات تکلیفك بر نجی شکلنه کوره عموم حکومات صغیره مجالس مبعوثانك درتده اوچی طرفندن وایکنجی شکلنه کوره (یعنی اساساً کوچك حکومتلر مجالس تشریعیه سندن نشأت ایتمش ایسه) حکومات صغیره نك هر برنده عقد ایدیله جك قانون اساسی مجلسلرینك (قونوانسیون) کذلك درتده اوچی طرفندن تصدیق اولونمق مقتضیدر.

شو تقدیره کوره واقعا مشترك قانون اساسی یه عائد تعدیلاته ملت طوغریدن طوغری یه تماس ایتمیور و بوده ذاتاً مستحیلدر. انجق ملتك مختلف حکومتلرده کی مجالس معتاده سی (یعنی مجالس تشریعیه سی) ویا مجالس فوق العاده سی (یعنی صورت مخصوصه ده عقد ایدیلن قونوانسیون مجلسلری) تعدیلاتی قبول وتصدیق ایتمکله حاصل اولان معامله رەفەرەندومه خیلی تقرب ایتمش اولویور . بوتفصیلات کوستریبورکه آمریقاده یالکز حکومات صغیره نك دکل ، حکومت مرکزیه نك بیله قانون اساسیسنی دکیشدیرمك صوك درجه دغدغه لی ومشکلاتلیدر .

۹۱ اسویچره ده رەفەرەندوم.ـ آمریقاحقنده ویردیکمز بوایضاحات جمله یه رغماً رەفەرەندومك وطن اصلیسنی اسویچره اولمق اوزره تلقی ایده بیلیرز. قرون قدیمه ده جرمان قبائلندن قالمه بسیط وحتی اوزون مدت اسویچره دخی حقیر کورلمش بر عادتك عصراً بعد عصر استحاله کچیره رك ونهایت روسونك طوغریدن طوغری یه حکومت بحثنده فرانسه ده حصوله کتیردیکی انقلاب سیاسینك عکس تأثیرندن حاصل اولان تجارب ونظریات جدیده دن استفاده ایلیه رك زمان حاضره کی شکل تکاملنی اخذ ایدن اسویچره رەفەرەندومی حقوق اساسیه ده آیریجه تدقیق وتأمله شایان بربحث تشکیل ایدر. انجق بودور مدیدتکاملك صفحات مختلفه سنی بورادەتشریح وارائه یه امکان بونومدیغندن یالکز حال حاضرده اسویچره نك رەفەرەندومه نظراً وضعیتنی کوسترمکله اکتفا مجبوریتنده یز .

Digitized by Microsoft ®

رەفەرەندومە تابع طوتیلمسنی امر ایتدیکی قانونلر نه ماهیتده شیلردر؟ بو بابده ده بالطبع قطعی براساس وعمومی برقاعده یوقدر. بعض یرلرده مثلا بر پایتخت انتخابی ویا بردارالفنون مرکزینك ویا بودرجه اهمیتی اولان بر مؤسسه مرکزینك تعیینی ویا برمقدار معینی متجاوز براستقراضك عقدی (رودیزلاند حکوممتنده) ویا بعض شرکتلرله مؤسسات اعتباریه یه تخصیصات اعطاسی ویاخود برمقدار معین ویرکودن فضله مقداردە ویرکو تحصیلی ویا بانقنوط چیقارمغه مأذون باقه لر تأسیسی حقنده کی قانونلر رەفەرەندومه تابع اولور.

یالکز برحکومت واردرکه (رەفەرەندوم) ی ده کچەرك اهالینك قانون تکلیف ایتمسی حقنی ده قبول ایتمشدر. بوحکومت (صوت داقوتا) حکومتیدر.

فقط بوتون بو تفصیلات حکومات صغیره قوانین عادیه سنه عائددر. قوانین مشترکهٔ عادیه ایچون متحدهٔ آمریقا پارلمنتوسی طرفندن تنظیم ایدیلن قوانین عادیه نك رەفەرەندوم ایله مناسبتی یوقدر.

۹۰ مشترك قانون اساسی ورەفەرەندوم. — قوانین مشترکهٔ عادیه ایچون رەفەرەندوم اصولی قبول ایدلمەمش اولدیغی کبی بوتون متحدهٔ آمریقایه شامل اولان مشترك قانون اساسی ایچوندە رەفەرەندوم یوقدر. معمافیه بومشترك قانون اساسینك صورت تعدیلی حقنده کی قانون واصول جالب دقت برشکل استثنائی یی حائز اولدیغی ورەفەرەندو ه مشابه بولندیغی ایچون جای ذکردر.

مشترك قانون اساسینك تعدیلی تکلیفی یا مجلس مبعوثان واعیانك ثلثان اکثریتی طرفندن و یاخود حکومات صغیره مجلس مبعوثانلرینك ثلثانی طرفندن واقع اولور. بوصورتله تکلیف واقع اولونجه قونغره دیلین متحدهٔ آمریقامشترك مجلس مبعوثانی برقانون اساسی مجلسی (Convention)

Digitized by Microsoft®

۸۹ کوچك حکومتلرك قوانین عادیه سی وره فه ره ندوم . — کوچك حکومتلرده قوانین عادیه یه متعلق پك چوق احکامك قوانین اساسیه یه وضعی صورتیله ره فه ره ندومه تابع طوتیلمسی کافی کورلیه رك ره فه ره ندوم بعض حکومتلرده برقسم قوانین عادیه یه تطبیق ایدلمکده در . بوخصوصده عمومی ومطرد برقاعده یوقدر . بعض حکومتلرك قانون اساسیسی ساکت اولدیغی حالده مجالس تشریعیه اهل خبره یه مراجعت صلاحیتنه قیاساً قوانین عادیه نك برقسمنی بعدالتنظیم اهالینك نظر تصویبنه وضع ایدییورلرکه محاکمك اجتهادی بوکا مخالفدر وحتی بویولده اهالیه تصدیق ایتدیرلمن قانونلری قانون اساسیه مخالف دیه احرا ایتمه مشلردر . بوبابده استناد ایدیلن دلیل شودر : برمجلس برحکم وقرار اعطاسنه مأذون ایکن او حکم وقراری بالذات اعطا ایتمکله مکلفدر . برحاکم ویا برمأمور بالذات ایفای وظیفه ایتدیکی کبی برمجلس تشریعی دخی ـ اکر قانون اساسی موجبنجه صفت وقوهٔ تشریعیه کندیسنه تودیع ایدلمش ایسه ـ بالذات ایفا واتمام وظیفه ایلمیدر .

بعض مجالس تشریعیه برقانونی بعدالتنظیم والتحریر دکل قبل التنظیم والتحریر ـ استمزاج واستشاره طریقیله ـ اهالینك نظر تصدیقنه وضع ایدرلر . محکمه لر بونی اولکی حاله قیاس ایتمه رك طوغرو بولمیورلر . زیرا قرار اتخاذی یئه مجلس تشریعیده قالیور . مع مافیه ملته صورییلان رأی علی الاده اهل خبره صورییلان رأی کبی دکلدر واسرقدر مهم براشارتدر . | استشاری ره فه ره ندومه مراجعت | بوجهتله ده بواصول نظریات علمیه یه موافق کورلمیور .

بعض قانون اساسیلر ایسه بالعکس قانونلرك برقسمی ایچون صراحةً ره فه ره ندومی امر ایدییور . او وقت مجلس تشریعی بالطبع قانون اساسی ایله ایفاسنه مأمور اولدیغی برمعامله یی یاپمش اولور . قانون اساسینك

Digitized by Microsoft ®

اووقت معامله بروجه آتی جریان ایدر : بوتعدیلاتی تکلیف وحتی تحریر ایتمك حق قانون اساسیسی تعدیل ایدلمك ایستنیلن حکومتك علی العاده مجلس مبعوثانه عائددر. یالکز علی العاده مجلسك بوبابده کی مقرراتی عادی اکثریتلرله اوله ماز. بونك ایچون ثلثان ویا درتده اوچ کبی اکثریتلر ایستنیر واول امرده بربرینی تعقیب ایدن ایکی مجلس مبعوثان طرفندن متوالیاً طلب اولونمسی اقتضا ایدر. بعض کی حکومتلر یالکز بر مجلس مبعوثانك طلب ایتمسی کافی عد ایدییورلر. کرك بر مجلس وکرك ایکی مجلس مبعوثان طرفندن واقع اولان ومطلقا اکثریت معتاده دن فضله بر اکثریته اقتران ایتمسی لابد اولان بروجه بالا تعدیل تکلیفی ده اهالی طرفندن تصدیق ایدلمدکجه قانون اساسی تعدیلاته اوغرامش صاییلماز.

آمریقالیلرك اکثریا قوانین عادیه ده دخی بر بولمسی ممکن اولان پك چوق موادی قانون اساسیه درج ایتمك تمایل واعتیادنده بولوندقلری درپیش اولونورسه علی العاده مبعوثان مجالسلرینه امور تشریعیهٔ عادیه ده نه قدر آزمیدان براقیلدیغی وعادی قانونلرك دخی ـ قانون اساسیده ناصلسه بربولمش اولمق سببیله ـ رمفه ره ندومه تابع طوتیلدیغی نمایان اولورکه بوصورتله قوانین اساسیه وقوانین اساسیه یه مزج ایدلمش برچوق قوانین عادیه ناقابل تزلزل براستقرار پیدا ایتمش اولورلر. بونك محاذیری آشکاردر. مجالس تشریعیه یه برنوع عدم امنیتدن نشأت ایدن بو حال مجالس مذکوره نك وظائف معتادهٔ تشریعیه لرنده میدانی پك طار بولمرینی وبوصورتله تنظیم ایلدکاری قوانین عادیه ایله قوانین موجوده واساسیه آره سنده تعارض وتشاکل وقوعه کلمسنی انتاج ایدرکه بو تعارض وتشاکل اکثریا محاکم طرفندن حل اولونمقده ومحاکم قوانین عادیه نك بر قسمنی قانون اساسیه یه مخالفدر دیه تطبیقدن امتناع ایلمکده در. بوایسه مجالس تشریعیه نك اعتبار معنویسنی صارصمقه وعادات وتعاملاته قوانین مکتوبه دن زیاده اهمیت ویرلمسنه بادی اولمقده در.

Digitized by Microsoft®

۸۸ کوچك حکومتلرك قانون اساسیسی . — متحده آمریقاده رەفەرەندومك اشکالنی لایقیله تدقیق ایچون اونی برقاچ صفحەده تحلیل ایتمك اقتضا ایدر. اولا حکومات صغیره قانون اساسیلری اعتباریله، ثانیاً حکومات صغیره قوانین عادیەسی اعتباریله، ثالثاً اصل حکومات متحدەنك قانون اساسیسی اعتباریله ...

حکومات صغیره قانون اساسیلرینك تنظیم وتعدیلی امرنده جریان ایدن قاعده واصوللری بروجه آتی خلاصه ایتمك ممکندر :

اولا برقانون اساسی بی کاملاً تعدیل و تنظیم ایتمك .. یونی تکلیف ایتمك حکومتك علی العاده مجلس مبعوثانه عائددر. علی العاده مجلس مبعوثان یوتکلیفی اجرا ایتدکدن صوکره قانون اساسی بی مجدداً تنظیم ایلمك لازمیدر دکلیدر وبونك ایچون برقانون اساسی مجلسی تشکیلی مقتضیمیدر دکلیدر؟ مسئلەسنك حلی اهالیه تودیع اولونور. بناءً علیه قانون اساسینك تعدیل تامی مجلس مبعوثان طرفندن تکلیف واهالی طرفندن تصویب ایدلدکجه قانون اساسی مجلسی تشکیل اولونەماز وهرحالده تعدیل تام حائزده قانون اساسی مجلسی اجتماع ایتدیریلور. حتی اهالی رأی ویرمایکن قانون اساسی مجلسی تشکیلنه لزوم وارمی یوقمی صورتنده اعطای رأی ایدر . قانون اساسی مجلسی ایسه (Convention) نامیله یاد اولونور.

ثانیاً اهالی قونوانسیون مجلسنی تشکیل وقانون اساسینك لزوم تعدیل تامنی تصویب ایلدکدن صوکره بو مجلس یکی برقانون تنظیم ایدر. فقط بوقانون دخی تکرار منتخبلرك نظر تصدیقنه وضع ایدیلور. بو صورتله مجدد برقانون اساسی تنظیمنده ویا عمومی برتعدیل اثناسنده مضاعف برتصدیق معاملەسی اجرا ایدلش اولور .

ثالثاً قانون اساسیده اجرا ایدیلەجك تعدیلات تام اولیوبده جزوی وقسمی اولورسه ـ که بوکا آمریقالیلر (Amendement) تعبیر ایدرلر ـ

Digitized by Microsoft®

تکلیف قانونی درج اولونمشدر . مجالس ابتدائیه‌نك بروجه بالا تعیین اولونان مقداری طرفندن قانون اساسینك تعدیلی ایچون طلب واقع اولدیغی تقدیرده مجلس ملت کافهٔ مجالس ابتدائیه‌یی بویله برتعدیله لزوم وارمی یوقمی کیفیتنی تعیین ایتمك اوزره اجتماعه دعوت ایتمکه مجبور طوتیلور ایدی .

۸۷ آمریقاده رەفەرەندوم تطبیقاتی . — شمالی آمریقا هیئت متحدەسی هنوز استقلال پیدا ایتمدن پك احرارانه مؤسسەلره مالك وبناءً علیه اهالینك امورحکومته اشتراکی واقع ایدی . حکامی ومأمورینی انتخاب و قوانینی وضع ایتمك انکلتره‌دن شمالی آمریقایه مهاجرت ایدن کیمسەلرك حقوق صریحه ومعتادەسندن ایدی . انجق بالاخره اهالی تکثر ایدنجه طوغریدن طوغری یه وضع قانونده مشکلات کوریلەرك قوانینی اعضاسی منتخب مجالسلره تنظیم ایتدیرمك اصولی تعقیب اولوندی . بالاخره شمالی آمریقاده‌کی انکلیز مستملکەلری اعلان استقلال ایتدکاری زمان اصول نیابت همان کاملاً تقرر ایتمش ، حتی حکومات متحدەیی بدایةً تشکیل ایدن اون اوچ حکومتك هر برینه متعلق قانون اساسیلر بیله ـ ایکیسی استثنا ایدلدیکی حالده ـ اهالینك نظر تصدیقنه وضع اولونمامش ایدی . قانون اساسینی اهالیه تصدیق ایتدیرن حکومتلر ماساچوسەت (۱۷۷۸ـ۸۰) ایله نیوهمشیر (۱۷۷۹ـ۱۷۸٤) در .

انجق بالاخره فرانسەنك انقلاب کبیر نظریاتی آمریقایه انعکاس ایدرك یکیدن تشکل ایدن حکومتلرده قانون اساسیلر تصدیق عامه‌یه اقتران ایتدیرلدیکی کبی موجود اولان قانون اساسیلرده وقوعه کتیریلن تعدیلات دخی رەفەرەندوم اصولنه تابع قیلنمشدر .

یالکزده‌لاوار حکومتی واردرکه قانون اساسیسنك تعدیلاتنی منتخبلرك نظر تصدیقنه وضع ایتمیور . بناءً علیه آمریقای شمالیده حکومات متحدهٔ صغیره قانون اساسیلری ایچون قاعدهٔ عمومیه رەفەرەندومدر .

Digitized by Microsoft®

٨٦ فرانسه‌ده رەفەرەندوم وتطبيقاتى. — شمدى بورەفەرەندوم بحثنده نظريات عالمدن چيقوب برازده فعليات عالمده بونك جهات وصور تطبيقيه‌سنى تعقيب ايده‌لم : فرانسه‌ده رەفەرەندوم اصولى پك موقت بر زمان ايچون واوده منحصراً قانون اساسيلره تطبيق ايدلك اوزره قبول ايدلمش ، بالآخره بو قاعده‌دن قوانين اساسيه ايچون‌ده صرف نظر اولونمشدر. قوانين عاديه‌ده يالكز بردفعه رەفەرەندوم اصولنك تطبيقنه تشبث اولونمشدركه اوده مونتانيارلرك ياپديغى ١٧٩٣ قانون اساسيسى جلهٔ احكامندن ايدى. بوقانون اساسى موجبنجه مجلس مبعوثان امرنامه‌لر (دەقره) ايله قوانين تنظيم ايدر. امرنامه‌لرصورت قطعيه‌ده مجلسجه قبول ايديلير، فقط قانونلر مجلس تشريع طرفندن تكليف واهالى طرفندن قبول ايديلير . بو قانون اساسى حد ذاتنده (رەفەرەندوم) دن زياده رەفەرەندومك وەتو شكلنى قبول ايتمكده ايدى. قوهٔ تشريعيهٔ طرفندن بروجه بالا تنظيم و ملته ، دهـا طوغريسى او صره‌لرده تشكيل قيلنمش اولان ملت مجالس ابتدائيه‌سنه تكليف ايديلوب‌ده قرق كون ظرفنده اعتراض ومخالفت واقع اولمازسه تكليف واقع، يعنى قانون لايحه‌سى قطعيت كسب ايده‌جك ايدى. انجق اعتراضك يعنى وەتونك مسموع اولمسى ايچون ده‌پارتمانلرك نصفندن بر زياده‌سنده موجود اولان ملت مجالس ابتدائيه‌سنك اونده برى طرفندن درميان ايدلمسى اقتضا ايدرايدى.

١٧٩٣ قانون اساسيسى تطبيق اولنه‌مدن حكمدن ساقط اولدى. ترميدور وقعه‌سى بو قانونى وضع ايدنلرك اك مهم قافله‌لرينك حياتنه ختام ويردى شوحالده فرانسه‌ده قوانين عاديه‌ده رەفەرەندوم يالكز برقانون اساسيده قبول ايدلمش ، فقط بو قانون اساسى‌ده طوغار طوغمماز برمحل تطبيق كورمدن أولمشدر .

١٧٩٣ قانون اساسيسنه يالكز قانون اساسينك تعديلى ايچون حق

Digitized by Microsoft®

ایتمه‌سی موافق عدالت دخی دکلدر. حتی بوندن طولایی در که فرانسه انقلاب کبیری اثناسنده ۱۷۹۲ سنه‌سنده قونوانسیون مجلسی «قانون اساسی‌مات طرفندن قبول ایدلمدکجه قانون اساسی اوله‌ماز» قاعده‌سنی اتفاق آرا ایله قبول ایتمش بالآخره ۱۷۹۳ قانون اساسیسی، سنه ۳ قانون اساسیسی، سنه ۸ قانون اساسیسی هپ بوقاعده‌یه تبعاً ملتك نظر تصدیقنه وضع اولونمش ایدی: او وقت روسونك مقاوله‌ٔ اجتماعیه‌یه متعلق افکاری غلبه ایتمش ایدی.

بالاده‌کی مطالعه‌نك مقاوله‌ٔ اجتماعیه نظریه‌سنه مستند قسمی باطل اولدیغنی بیانه حاجت کورمیز. فرانسه کبی قدیم بردولتده دولت وجمعیتی وجوده کتیره‌جك شی مجدداً تنظیم اولونان بر قانون اساسی اوله‌ماز. بلکه بالعکس او قانون ذاتاً موجود بر حالی وضع وتعیین ایدر. قانون اساسی ماهیت قانونیه اعتباریله سائر قانونلردن فرقلی دکلدر. یالکز مبنای دولته تعلقی اعتباریله اهمیت مخصوصه اکتساب ایدر. بو سببله قوانین عادیه ایچون تجویز اولونمیان بر شیئك قوانین اساسیه ایچون تجویز اولونمسنه‌ده محل یوقدر. برده ره‌فه‌ره‌ندوم قوانین اساسیه ایچون ایی برتدبیر ایسه قوانین عادیه‌یی بوتدبیردن محروم قیلمغه محل یوقدر. یوق قوانین عادیه ایچون ایی بر شی کبی کورنمیورسه قوانین اساسیه ایچون ده ایی برشی اولمیه‌جغی اولویتله ثابت اولور. [قوانین اساسیه بحثنه مراجعت].

Digitized by Microsoft®

ایتدکلرینی ، هپسنی دیکله‌یوب قناعت تامه ایله حکم ورأیلرینی ویردکلرینی ظن ایتمك خطادر . بعضاً اعضا مقدماتی بیلمز ، مباحثه‌یی ایشتمه‌مش اولورازبره رأی ویریر ویاخوداختصاصی اولدیغی ایچون بر رفیقنك رأینه اتباع ایدر . بعضاًده هیئت عمومیه‌یی بکه‌نیرده تفرعاتك برقسمی کندیسنجه مردودقالیر. بونکله برابر عمومی فدا ایتمك ایچون خصوصی برطرف ایدر . شو حالده موسیو ایسمه‌نك اعتراضی بر درجه‌یه قدر حکمنی غائب ایدر کبی کورینورسه‌ده هرحالده برمجلسده بوکبی محاذیر خلقك آراسنه مراجعت اصولنه نظراً بالنسبه دوندر ومطلوب اولان‌ده اودر .

۸۵ قانون اساسی وره‌فه‌ره‌ندوم . — حکومت نیابیه اساسی قوانین عادیه ایچون قبول ایدلسه دخی قوانین اساسیه‌نك تنظیم وتعدیلی اثناسنده بهمه حال ملتك رأینی استحصال ایتمك لازم کله‌جکی بحثته کلنجه؛ واقعا ظاهرده بوادعا معقول کوریله‌بیلیر . زیرا قانون اساسی هرکون تنظیم وتعدیل ایدلمك لازم کلن قوانین جمله‌سندن اولمدیغندن برملت مجلسی طرفندن اولجه عریض وعمیق مذاکره نتیجه‌سنده مستحضر اولان بویله بر قانونك اهالی طرفندن تصدیق ایدلمسی حضور واستقرار مملکت اعتباریله بویوك بر محذوری دعوت ایتمدیکی کبی قانون اساسی ـ مقاولهٔ اجتماعیه نظریه‌سنه کوره ـ جمعیتك مولدی اولدیغندن بویله جمعیتی تولید ایدن بروثیقه‌نك علاقه‌دارانجه تصدیقه‌اقتران

Digitized by Microsoft®

اولمازسه او وقت بو حرکتنك قوهٔ تأییدیه‌سی متعاقباً کلمز ، یعنی درعقب ملتك امتحانه هدف اولمار .

ایشته کوریلیورکه ردفه‌رندوم حکومت نیابیه‌ده ذاتاً موجود خسته لقلری بوس بوتون تشدید ایدییور . اهالینك موافقتی‌ده پك زیاده تشویش ایدر . زیرا اهالی اولجه حاضرلانمش بر قانون قارشوسنده بولونارق بزدن اول بونی دوشونمشلر ، اعمال ذهن ایتمیه‌لم دیر . ذاتاً اکثر احواله اعمال ذهنه بیله قادر دکلدر . بو صورتله یوقاریده (دولوم) دن نقلاً ایضاح ایلدیکمز محاذیر بوس بوتون میدان آلیر .

۸٤ ردفه‌رندوم وحاکمیت ملیه‌نك تجزیسی . — مؤلف موسیو ایسمه‌ن دیکر بر نقطه حقنده‌ده بروجه آتی بر اعتراض درمیان ایدییور :

« اهالی یه تکلیف اولونان شی برقانوندر . برقانونك هیئت عمومیه‌سی انقسام قبول ایتمز بر کتله‌در . اکر قانون ماده‌لرینك هربری آیریجه اهالی یه قبول ایتدیریلورسه ایچندن چیقیله‌میه‌جق مشکلات فعلیه حاصل اولور . شو حالده رأی سربست ویرلمز زیرا رای ویرن اکثریا شوایکی شق آره‌سنده صیقیشوب قالیور : یا اساسنی بکندیکی بر قانونی غیر قابل قبول عدایتدیکی برماده‌سندن طولایی رد ایتمك ویاخودبوتون قانونی رد ایتمش اولمامق ایچون او ماده‌یی قبول ایلمك . »

بوحقیقت قابل انکار دکلدر . فقط پارلمنتوده‌ده بوحال بر درجه‌یه قدر مشاهده اولونور . بر قانونه رای موافقت اعطا ایدن اعضانك قانونك عموم کلمات وحروفی بلا استثنا قبول

Digitized by Microsoft®

بوحالیله برابر رەفەرەندوملك یك مجبر و عاجل اصلاحاته مانع اولدیغی قابل انکار دکلدر.

فضله اولەرق رەفەرەندوم ادعا ایدلدیکی وجهله ایکی شکل حکومتك محسناتنی صورت مضاعفەده جامع اولمیور، بلکه ایکیسنك دەضعیف نقطەلرینی برآرەیه کتیریبیور. زیرا رەفەرەندوم حکومت نیابیه‌یی اعتباردن اسقاط ایتدیکی حالده ینه حذف ایتمیور، فی‌الحقیقه رەفەرەندوم جاری اولان برمملکتده مجلس مبعوثان وقار واستقلالنی حقیله محافظه‌ایدەمز، مسئولیت فکریله حرکت‌ایلیه‌مز. یاپه‌جغی قانون لایحه‌سنك مسوده‌سنی لایقیله تدقیق ایلیه‌مز: زیرا صوك سوز ملتك اولونجه ذاتاً اهمال وتسیبه مستعد اولان میل وطبیعتی بوس بوتون منکشف اولور. افرادی کثیر اولان مجالسلرده اعضانك بربرینه کلفت وزحمت تحمیل ایتدکلری وبن‌ده اولمسەم بودکرمن‌دونر دییوب دوامسزلك ودقتسزلك ایتدکلری معلومدر. ذاتاً بووضعیتده اولان برمجلس «نه‌مه‌لازم اصل قراری ملت ویرەجك دکلمی؟ نەدن اوقدر اعمال ذهن ایلیه‌یم؟» دیمکه دها زیاده مستعد اولمازمی؟

دیکر طرفدن شهرته حریص، عوامفریب سوزلر سویلمکه منهمك، ملتك کیفنه وباخصوص هوا وهوسات جاهلانه‌سنه خادم بعض مبعوثلرك تجدید انتخاب مقصدیله ملتك باطل ذهابلرینه، ساخته منفعتلرینه موافق سوزسویلیه‌رك قانون تنظیم ایتمکده وارد خاطردر. واقعا مجلس علی العاده احوالده بونی یاپار. فقط هیچ

Digitized by Microsoft®

زیرا بوتون منتخبلری هرقانون ایچون جمع ایتمك امور دولتی برمانده آرابه‌سی ایله یوروتمك کبیدر . برده بوجسیم منتخبلر ماکنه‌سنی هرمناسبتله تحریك ایتمك آسایش نقطهٔ نظرندن بویوك برمسئولیت درعهده ایتمکه متوقفدر .

شایان دقتدرکه رەفەرەندوم اصولنی محافظه کارلرله ترقیات مفرطه اربابی عین خواهشله مدافعه ایدرلر. بوغرابت وتناقض سهولتله قابل ایضاحدر . زیرا اهالی وعوام نه‌قدر افراطپرور اولورسه اولسون دیندار و بالطبع محافظه‌کار اولدیغندن مفرط و پك مترقی قانونلر و تدبیرلردن خوشلانماز، ایشته بو صورتله رەفەرەندومك نتیجه‌سی اولان قانونلرا کثریا محافظه‌کارانه وحتی متعصبانه اولور: اسویچره‌ده مشترك قانون اساسی بی اهالینك حق تکلیف قانونیسی صورتیله ایلك دفعه تعدیلاته دوچار ایتدکلری وقت (۱۸۹۳) موسوی قصابخانه‌لری علیهنده قانون مذکوره برفقره درج ایتدیرمشلردر.

دیکر طرفدن، حکومت عوام اصولنك ، حاکمیت ملیه‌نك اساسلری رەفەرەندوم قواعدیله‌دهازیاده قابل تألیف اولدیغندن، نظریاتی هر شیئه تقدیم ایدن مفرط ترقیپرورلرده بو قاعده‌یی غایه‌لرینه موافق بولویورلر . بوصورتله‌هم عوامك مطلوبی اولان اساسلر خللدن مصون قالمش ، هم‌ده پارلمنتولرك بعضاً پك جرأتکارانه اولان مقررات وقوانیننه خلقك حس وتمایل محافظه‌کاریسی کم طاقمش اولور.

Digitized by Microsoft®

ملتك آراسنه مراجعت امکانی تسهیل ایدلمش اولویور. انکلتره ده هیئت وکلانك مجلسده حائز اکثریت اولدیغی حالده مهم ومنازع فیه بر قانونده مجلسی فسخ ایدوب آرای عمومیه یه مراجعت وبوصورتله اکتساب قوته سعی ایتمسی ومجلسك یدی سنه اولان مدت اجتماعیه سنی هیچ بروقت بش سنه دن اوته یه کچیرمامسی بو حکمته مبتنیدر. بو صورتله نیابت اصولنك مهد ظهوری اولان دولت مذکوره رەفەرەندوم اصولنی تطبیق ایتمك ایله برابر بو اصولك محسناتندن مستفید اولویور. مع مافیه بونی، اهمیتی نسبةً دون اولان قانونلره تطبیق ایتمکله، اصول قدیمهٔ نیابتی ده تماماً محافظه ایلمش اولویور.

۸۳ طوغریدن طوغری یه حکومتله نیابت اجتماع ایدرسه ایی اولمازمی؟ — رەفەرەندوم حکومت نیابیه ایله طوغریدن طوغری یه حکومتك محسنات مضاعفه سنی جامع اولمق اعتباریله شایان ترجیحدر قضیه سنی نه صورت مطلقه ده قبول ونه ده صورت مطلقه ده رد ایتلیدر. مجلس اعیانی اولمیان، قانونلری تصدیق حکمدارنی یه محتاج بولونمیان وبا خصوص اهالیسی کوچك تقسیماته تابع و رشد سیاسیسنه تماماً مالك اولان بعض مملکتلرده — اسویچره ده امثالی کورلدیکی وجهله — بوقضیه طوغریدر. فقط بالاده کی اوصافی حائز اولمیان یرلرده رەفەرەندوم وضع قانونك برآلت معطله سی، تشوش عمومینك و فقدان انضباط و سکونك اك مؤثر بر عنصریدر. بك چوق نافع قانونلر بطائت وتأخره دوچار اولور.

Digitized by Microsoft®

متوقف اولونجه اوچنجیسنك عینی منوال اوزره وکالتـه تابع اولمامسی ایچون برسبب جبری ومعقول قاله‌ماز .

روسونك حاکمیت ملیه‌یی یالکز قوهٔ تشریعیه‌دن عبارت فرض ایتمسی حالنده دخی بوحاکمیته اوقدر طار برمعنی‌ویروب آنی وکالتله قابل تألیف عد ایتمه‌مك باشقه بر نقطهٔ نظردن‌ده مفرط بر مطالعه‌در . زیرا الویرکه قانونك تملی ملت اولسون . ملت آرتق ایستر ایسه طوغریدن طوغری یه اوقانونی یاپار ، ایسترسه اعتماد ایتدیکی کیمسه‌لره یاپدیریر . منبع اصلی ، بوتون قوهٔ قانونیه‌نك استناد کاهی ملت اولونجه وارداولان اعتراضك قیمتی ده تناقص ایدر .

یالکز بنه روسونك مهم بر اعتراضی قالیورکه اوده ملت اکر حقیقةً حاکمیته مالك قالیور ایسه اوحالده توکیل ایتدیکی کیمسه‌لرك مقرراتنی نه وقت ایستر ایسه بوزار . ایمدی مادام‌که مجلس مبعوثانك مدت انتخابیه‌سنده بوزه‌میور ، یعنی حکمنی یوریده‌میور . اوحالده حاکم دکل ، محکوم اولمش اولور .

بو اعتراضی دفع ایچوندرکه اکثر اقوام ملت مجلسنك مدت اجتماعیه‌سنی مهما امکن تنقیص ایتمشلر ، درت وحتی ایکی وبر سنه‌یه‌قدر تنزیل ایتمشلر ، فضله‌اولهرق فسخ وانتخابات جدیده‌یه مراجعت صورتیله ملتك محکوم اوله‌بیلمسی احتمالنی مهمنا امکن رفع ایتمشلردر .

بوصورتله واقعا صادراولان قانونلر ملتله تماس دائمی حالنده بولنه‌میورسه‌ده اره‌صره بووسائط ایله صوك سوز صاحبی اولان

Digitized by Microsoft®

ملیه‌یه کوره محاکمه ایتدیکمز تقدیرده روسویی رد ایده‌میز . انجق نفع ومعقولیتی نظر تأمله آلنجه جواب ویرمك دها آسان اولورونیابت اصولی برمملکتك دها زیاده فائده‌سنی ودها معقول قانونلر تنظیمنی انتاج ایدرسه اونی طوغریدن طوغریه اولان شکل حکومته ترجیح ایتمه‌مك ایچون بر سبب قالماز .

انجق بر مملکتده‌که طوغریدن طوغریه حکومت عینی زمانده نافع ومعقول قانونلره منتهی اولویورسه اوراده اصلك خلقی اولان نیابتـه کیتمك ایچون بر سـائق حقیقی موجود اوله‌ماز .

برده انتقال ایدن شی سی‌یه‌سك دیدیکی کبی بالذات حاکمیت دکلدر، انك اجراسیدر. وحتی بوندن طولایی‌درکه اوچ قوتك وجودینه قائل اولمق امکانی حاصـل اولویور روسویه کوره حاکمیت یالکز قوهٔ تشریعیه‌دن عبـارت اولدیغی ایچون اونك بو مقدمه‌سـیله استمزاج ایتدیکی نتیجه یعنی حاکمیتك وکالت قبول ایتمه‌مسی ارەسنده بر آهنك واردر . فقط قوای ثلثه‌یی قبول ایتدیکمزه کوره قوهٔ اجرائیه وعدلیه ایچون‌ده عینی نتیجه‌یه کیتمك لازمدر ایمدی بو ایکی قوتك ملت طرفندن طوغریدن طوغریه استعمالی غیر ممکن اولدیغی ـ ویریلن تفصیلات ایله ـ معلوم اولونجه بو ایکی قوتده وکالت وتمثیل طریقی قبول ایتمك ضروری اولور . حاکمیت ملیه اوچ قوتی تضمن ایدوب بونلردن ایکیسنك استعمالی مطلقا نیابت وتمثیله

Digitized by Microsoft®

اولمسی، ثانیاً فضله صاتیش میلیله خواصدن زیاده عوامه خطاب مجبوریتنده بولوندقلرندن تدقیقات مخصوصهٔ علمیه‌یی مستلزم قوانین حقنده درین معلومات ویرمکله قارئلرینی تبرید ایتمکدن محترز بولونملری وظیفهٔ تنویریه‌یی بحق ایفا ایتملرینه مانع اولور برده حقایقك تبینی اکثریا مباحثه ومجاوبه ایله ممکن اولور غزته لرده ایسه مباحثه ومجاوبه مفروض اولسه دخی اووقت بوتون اهالینك بوتون غزته لره ابونه اولملری لازم کلیرکه بوکا نه وقت ، نه کیسه مساعد اولماز اهالیسی غزته اوقومقدن ویا اکلامقدن عاجز اولان مملکتلر ایچون ارتق بو مطالعه‌نك قطعا وارد اولمیه جغنی بیانه بیله لزوم کورمیز .

٨٢ روسونك نظری اعتراضنه جواب .— روسونك اعتراضنه کلنجه بونك اجتماعی وفعلی فائده‌لر اعتباریله جوابلرینی یوقاریه درج ایتدك . انجق اعتراضك نظری ومنطقی قوتی باقیدر یالکز سی‌یه‌س معقول بر جواب ویربیورکه بونی بر از دها ایضاح وتفصیله امکان واردر :

حاکمیت ملیه ترك وفراغ وبناءً علیه وکالت قبول ایتمز دینیلدیکی زمان حاکمیت ملیه‌نك اساس ومشروعیتی بحثنده سویلش اولدیغمز وجهله مقتضای عقلی ومنافع مشروعهٔ عمومیه جهتلری موضوع بحث اولمیور ایمدی بو ایکی نقطه درپیش ایدیلنجه حاکمیت ملیه‌نك مهما امکن تظاهرینی دخی عمومه‌اك نافع واك معقول شکله ارجاع ایتمك لازمدر . یالکز ارادهٔ

Digitized by Microsoft®

آرانان شی ایسه کال دکل ، کاله بالنسبه تقرب اولدیغندن بو اعتبارله نیابتك طوغریدن طوغریيه شکل حکومته تفوقی آشکاردر .

٨١ عدم وقوف وره‌فه‌رەندوم. — عدم وقوف بحثنه کلنجه بو خصوصده‌ده عینی طرز استدلالی تعقیب ایده بیلیرز . واقعا بوتون ممالکك مبعوثان هیئتلرینه مجمل بر نظر عطف ایدرسه‌ك ملتلری حجابه‌سوق ایده‌جك درجه‌ده‌جاهل ومحروم اختصاص بعض مبعوثلرده کوزه چارپار . بونکله برابر هر شیده نسبت آرایجه ینه ملتلر ایچون بادیٔ افتخار صاحب ذکا ومعلومات مبعوثلرك اکسیك اولدیغی کوریلور .

طوغریدن طوغریيه حکومت اصولنی ترویج ایدنلر اهالیی تنویر ایتمك وبناءً علیه عدم وقوفدن متولد محذوری دفع ایلمك ممکن اولدیغی رأینده‌درلر . نطقلر و قونفرانسلر خلقی ـ باخصوص بی طرفانه وعادلانه بر صورتده ـ نه درجه ارشاد ایتمك ممکن اوله‌جغی جای تأمل‌در ذاتاً بوکا مادةً ده امکان یوقدر . کوچك برمملکت ایچون مشکل اولان برشیئك بویوك بر مملکتده ـ او مملکت نه قدر دوائر انتخابیه‌یه تقسیم ایدیلورسه ایدلسون ـ مستحیل اوله‌جغی اومرتبه ثابت اولور . عجبا غزته‌لر بو وظیفه‌یی ایفا ایده‌مزمی ؟ غزته‌لرك خلقه معلومات مجمله وبسیطه ویرمکده‌کی خدمت فوق‌العاده‌سی قابل انکار اولمامقله برابر بونلرك اولا بی‌طرف اولمادری غایت نادر

Digitized by Microsoft®

ملتك تصديق بر كفالت معنويه تشكيل واوقانونك عظمت وقدسيتنى تأمين ايتمزمى ؟ بو بحثلرده آيريجه محتاج تدقيقدر .

يوقاريده كى ملاحظاتدن مستبان اولويور كه اهالينك طوغريدن طوغرى يه اجراى حكومت ايتمسنده كى محاذير فعليه باشليجه ايكيدر : وقتسزلك وعدم وقوف .

٨٠ رەفەرەندوم ووقتسزلك . — وقتسزلك بحثنده مبعوثلق مستوفى معاشلى بر مأموريت مستقله ماهيتى آلمدقجه نيابت اصولنده دخى محذورك بو جهتى كوريليور يالكز زمانمزده حاكميت مليه يى يوماً فيوماً دها زياده تقديره باشلايان ملتلر مبعوثلرينى مهماامكن مشاغل سائرهٔ خصوصيه لرندن آزاده قيلمق ايچون كنديلرينه بعضاً ازبعضاً چوق برتخصيصات ويرمكده درلر كرك بو تخصيصاتك اكثر احواله مبعوثلق شرف ومصرفى ايله متناسب اولمامسى وكرك وظيفهٔ مبعوثيتك موقت اولمق حسبيله مبعوثلر وظائف سائرهٔ اصليهٔ معيشتندن مغنى قيلمامسى ـ استقلال و سربستئ مبعوثان جهتنده كى محاذيرندن صرف نظر ـ اكثريا مبعوثلرك مبعوثلقدن باشقه ايشلرله اشتغال ايلمرينى وبناءً عليه اونك ايچون ده وقتسزلكى انتاج ايدييور . بونكله برابر وقتسزلكدن متولد شو محذورى هرايكى نقطهٔ نظره كوره متساوى عد ايتمك ده حقسزلق اولور . هر حالده على العاده افراد معبوثلردن دها از امور حكومت ووظائف تشريعيه ايله اشتغاله وقت بوله بيليرلر . كائناتده

Digitized by Microsoft®

خالص، تعدیلاتسز «طوغریدن طوغری یه حکومت» ك عدم امکانی مسلم اولمقله برابر رەفەرەندوم اصولنك ـ که طوغریدن طوغری یه اجرای حکومتك شکل معدل ومخففیدر ـ هیچ بر مزیتی یوقمی ، باخصوص بعض مملکتلر بونی کمال موفقیتله تطبیق ایلدکلرندن بو مثاللر میداندە اولدیغی حالده «رەفەرەندوم» اصولنی بوس بوتون محکومی ایتمك لازم کلیر ؟. مادام که آرزو ارادۀ ملیه‌یی بر حقیقت اولمق اوزه قبول ابتدك او حالده تعقیب واستحصال ایدیلەجك مقصد اعطای رأی ایدن هیئت مجموعۀ انتخابیه ایله ـ که حکماً ملتدر ـ قانونی تنظیم ایدن هیئت ـ که ملت مجلسیدر ـ ارەسنده قانونك اثنای تنظیمنده ممکن اولدیغی قدر دواملی ونقصانسز بر ارتباط وآهنك تأمینی ایجاب ایتمزمی ؟ برده رەفەرەندوم اصولی مجلس ملی‌یی کلیاً الغا ایتمدیکندن اصول مذکوره هم طوغریدن طوغری یه شکل حکومتك مقتضیات نظریەسنی هم بالنیابه حکومتك ایجابات عملیه ومفیدەسنی جمع ایتمش اولمازمی ؟ ملت مادامکه اولجه تذکر ایدلمش ، تعمیق اولونمش بر قانون حقنده بیان مطالعه‌یه دعوت اولونیور ووظیفەسی حکمدارك بر نوع امضاسندن عبارت قالیور اوحالده بو فضله تأمینات عادتا شکلی بر ماهیت اکتساب ایدن وبونکله برابر قوانینك قوۀ معنویەسنی واهالینك آنلره مثل اطاعتی تزیید ایلین بو تکلفات بر فائدۀ منضمه اولمازمی ؟ بالخاصه قانون اساسیلرده

Digitized by Microsoft®

اجتماعيه سيله قابل قياس اولمديغنى وملیونلرجه ارباب مساعى موجود بولنوب بونلرى قرون اولاده اولدينى كبى اسرا ميانسه ادخال ايله حقوق سياسيه دن محروم قيلمق غير ممكن اولديغنى وكنديلرى سمى ايله تأمين معيشت ايتدكلرندن لازم كلن دقت ووقوفه مالك اولمدقلرينى اثبات ونيابتك حاكميت مليه يه منافى اولديغى وافرادك حق حاكميتلرينى ترك ايتمكسزين انك اجرا جهتنى توديع ايده بيله جكلرينى ايضاح ايليور . ينه مشاراليه احوال اجتماعيه ده هر شيئك وكالتله جريان ايتديكنى بيان ايدييور وديبوركه « اصول نيابت حكومت عوام وحاكميت ايله قابل تأليفدر بر بنانك كندى طبيعى تمليله غير قابل تأليف اولمسى ممكنمى ؟ يوقسه معارضلر جمعيتك يالكز تمله قالمسنيمى آرزو ايديبورلر حال اجتماعى انسانلرى دائما بوتون حياتلرنده بنادن محروم اولمغه محكوم ايديبور ؟ . »

٧٩ رەنەرەندوك محسناتى يوقمى ؟ . - بو ايضاحاتدن مستبان اوليوركه طوغريدن طوغرى يه حكومت دها اون سكزنجى عصرده پك شدتلى مهاجماته اوغرامشدر . هر حالده شبهه يوقدركه بلا قيد وبلا تخفيف طوغريدن طوغرى يه اجراى حكومت اصولى شمديكى حالده غير قابل اجرادر . بوكا مقابل ممتاز ومنور الافكار ذواتدن مركب بر هيئت تشريعيه نك تنظيم قوانين امرنده بالذات تنظيم قانون ايدن اهاليدن دها زياده اهل وصالح اولديغى ده انكار قبول ايتمز . انجق اصل ، حقيقى ،

Digitized by Microsoft®

بهمه حال بر قرار اتخاذی لازم کلدیکی ایچون اورایه کیدن خلقك قسم اعظمی دها آز اهمیتلی دیکر خصوصاتده کندیلری ایچون بادیء حرمت و حجاب اولهجق بعض اسبابه تبعاً اعطای قرارایدرلر. غیر معتاد بر منظره ، مجلسك محل اجتماعنده بر تبدل ناکهانی ، بر حرکت ، بر شایعه شو عمومی قرارسزلق اثناسنده اکثریت حضارك غیرمأمول برقرار اتخاذ ایتمسی ایچون کافی کلیر . مسئلهیه اطلاع حاصل ایتمدن وجوده کلن بوارادهلرك تشتتندن عمومی دیکر برارادہ حاصل اولورکه بوده دوشونجه دینیلن خاصهدن محرومدر . شاید بوتون بو محاذیر ایله برابر بو مجلس کندی حالنده براقیلسه وآنی خطایه دوق ایتمکده کیمسهنك بر منفعتی موجود اولمسه فنالق پك بویوك اولمغله برابر ینه درجهٔ اتهائیهیی بولماز زیرا بویله برمجلس آنجق اوت ویا خایر دیمك ایچون یعنی نهایت ایکی رأی آره سنده قالمق ایچون اجتماعه دعوت ایدلمش اولدیغندن بو ایکی شقك هر بری ایچون احتمال مساوی اولور . تعبیر دیکرله هیچ اولمازسه ایکی مسئلهده برکره حساب احتمالی ایله اصابت واقع اولمسی مأمول اوله بیلیر . انجق نفوذ و قدرته اشتراك ایدنلرك ویا بو نفوذ وقدرتدن مستفید اولانلرك اتفاق کندیلرینی بویله حال عطالتده براقماز. اکثریا مجلسلری دعوت ایدوب طاغیتان اونلر، تکلیفلری یاپانلر ینه اونلر اولور... خلقه برقاچ تکلیفی بردن اجرا ایتدکلری وبو تکلیفلرك هیئت مجموعهسنی بردن قبول ویا رد لازم کلدیکی جهتله کندی مقاصد خصوصیه لرینه موافق اولانلری کیزلمکه ویا کوزل رنکارله احاطه ایتمکه موفق اولورلر .. »

راهب سی یهس دخی نیابت اصولنك محسناتی تذکار ایدرك ازمنهٔ متأخره احوال اجتماعیه سنك ازمنهٔ قدیمه احوال

Digitized by Microsoft®

۷۸ دیکر مطالعه‌لر . — مونتسکیونك فکرینی ترویجاً انقلاب کبیر زماننده پك چوق ادله دها سرد اولنمشدر. انقلاب کبیرك مبدأنده نیابی طرز حکومت ترجیح اولونمش ومونتانیارلر رأس کاره کلنجه‌یه قدر ره‌فه‌روندوم قاعده‌سی بر دستور دولت حالنی اکتساب ایتمه‌مش ایدی . روسودن صکره روسونك فکرینی جرح ایدنلردن بری دولولم نام‌ذاتدر که طرز محاکمه‌سی بروجه آتیدر :

« خلق تشکیل ایدن افرادك قسم اعظمی معیشتك اك شدید احتیاجاتنه‌طاله‌رق قوانین تنظیمی‌ایچون نه‌وقته ونه‌ده تربیه وتحصیللرینك ناتمام اولمسنه مبنی وقوف واطلاع لازمه مالك دکلدرلر . ذاتاً طبیعت بو کبی مواهبنده بخل ایدرك انسانلرك پك آز بر قسمنه تشریع ووضع قانونك متوقف ومحتاج بولوندیغی مشوش ونازك حساباتی اجرایه صالح دماغلر احسان ایتمشدر . خسته طبیبه ، دعواجی دعوی وکیلنه تودیع نفس وحق ایتدیکی کبی حقوق سیاسیه‌سنه مالك اولان برچوق افراددن — اساس اعتباریله کندیلرینه عائدیت وعلاقه‌سی آشکار اولان وبونکله برابر حسن ایفا واجراسی بونجه اوصافه متوقف بولونان — امور دولتی کندیلرندن دها ماهر اولانلره تودیع ایتلیدرلر. خلق محضا خلق اولدیغی ایچون ، محضا غلبه‌لك وجم غفیر حالنده بولوندیغی ایچوندرکه دوشونیله‌رك اتخاذ اولونمش برقرار ویرمکه غیر صالحدر... وضع قانون مقصدیله اجتماع ایدن خلق آره‌سنده پك آز کیسه اولورکه مجلسك موضوع بحث ومذاکره‌سی اوله‌جق مسئله حقنده بر شی دوشونمش اولسونلر. اورایه بررأی وفکر مخصوص ایله ویا هیچ اولمازسه کندیلرینه عائد وکندیلرنجه ملتزم بررأی ایله کیدنلر پك آردر . بونکله برابر

Digitized by Microsoft®

متوقف اولان بومقررات اهالیجه ممکن‌التطبیق اوله‌میور ایدی . ملت امور حکومته آنجق وکیللر انتخاب ایچون قاریشه‌بیلیدر وبو وظیفه‌یی آز چوق ایفایه مستعددر واقعا انسانلرك اقتدار ومزیت حقیقیه‌سنی تقدیر ایدوب انتخاباتی آکاکوره اجرا ایتمك کوج ایسه‌ده هر فرد انتخاب ایتدیکی کیمسه‌نك عومدن دکلسه‌ده پك چوق کیمسه‌لردن دها منورالفکر اولدیغنی تقدیردن عاجز اولماز . »

ینه دیکر محلده شو نقطهٔ نظری درمیان ایدییور :

« ملت نفوذ وقوتنك بر قسمنی کندیسنه تودیع ایده‌جکی ذواتی انتخاب ایتمکده شایان حریتدر . بونك ایچون یالکز کندیسنجه مجهول قالمسی ممکن اولمیان بعض خصوصاتی وکوزدن قاچه‌میه‌جق اولان بعض افعالی رهبر اتخاذ ایدرك اعطای قرار ایتمی کافیدر . فرضا برشخصك اکثریا محاربات ایله اشتغال ایتمش اولدیغنی وموفقیات استحصال ایلدیکنی بیلیر بناءً علیه بر جنرالی انتخابه پك زیاده مقتدردر کذلك بر حاکمك مداوم ومقدم اولدیغنی ودعواجیلری محکمه‌لردن کندیسندن ممنون اوله‌رق چیقدقلرینی ورشوت ایله اطماع اولونمدیغنی کورير بناءً علیه بودلائل آنك بر پره‌تور انتخاب ایتمی ایچون کفایت‌ایدر [*] افراد اهالیدن برینك سخا ودبدبه‌سی ثروتی نظر دقتنی جلب ایدر . بناءً علیه آنی بلدیه اموری ایچون انتخاب ایدر . بوتون بو شیلری خلق عمومی محللرده ـ بر حکمدارك کندی سراینده استحصال ایتدیکی معلوماتدن دها مکمل صورتده ـ اوکره‌نیر . فقط بو معلوماته صاحب اولمغله اصل‌ایشی سوق واداره ایده‌بیلیرمی ، ایش یاپمق‌ایچون لازم کلن زمین وزمانی انتخاب ، انتهازی لازم کلن فرصتی تعیین ایده‌بیلیرمی ؟ خایر ، بونلری یاپه‌ماز . . »

[*] پره‌تور قدیم رومادہ مراتب قضائك اك مهملرندن برایدی.

Digitized by Microsoft®

مونتسکیودر [صحیفه ۱۲٤] مونتسکیو اساس اعتباریله طوغریدن طوغری یه حکومته معارض دکلدر . آنجق طوغریدن طوغری یه حکومتده لازم کلن اهلیت ولیاقتك مفقودیتنه قانعدر. بو فقدان اهلیت ولیاقت یالکز امور اجرائیه یه دکل ـ که بوکا امکان بیله اولمدیغنی سویلدك ـ امور تشریعیه یه عائددر .

مونتسکیونك فقرهٔ مشهوره سنی نقل ایدهلم [روح القوانین کتاب : ۱۱ ، فصل ٦]

« حر بر دولتده حر بر روحه مالك اولمغله معروف هر شخص کندی کندینی اداره ایتمك لازم کلهجکندن ملتك هیئت عمومیه سی قوهٔ تشریعیه یی حائز بولونمق اقتضا ایدر . آنجق بویوك دولتلرده بوغیر ممکن وکوچك دولتلرده ایسه محاذیر عدیده یی داعی اولدیغندن اهالینك کندی کندینه یاهمدیغی شیلری ممثلری واسطهسیله یاپدیرمسی ایجاب ایدر... ممثلرك اك بویوك محسناتی امور دولتی مذاکره ایتمکه اهلیتلربدر . اهالی بوکا اصلا صالح دکلدر وایشته دهموقراسیلرك [*] اك بویوك محاذیری بوندن ایلری کلیور . »

مونتسکیو دیکر بر محلده عینی فکری شو یولده ایضاح ایدییور :

« اسکی جمهوریتلرك قسم اعظمنده بویوك بر قصور وار ایدیکه اوده اهالینك مقررات فعلیه اتخاذ ایتمسی ایدی . آز چوق اجراآته

[*] اونسکزنجی عصرده دهموقراسی اهالینك طوغریدن طوغری یه وبلا نیابه وضع قوانین و اجرای حکومت ایتمسی معناسنده ایدی . شیمدی ایسه بومعنا قصد اولونماز .

Digitized by Microsoft ®

« امور دولت موضوع بحث اولوب ده بری نه لازم دیدیمی آرتق اودولت مجو اولمش صایله بیلیر. »

روسو صرف تصوری استدلالات ایله ده حاکمیتك وکالت قبول ایتدیکنی کوستریبور ودییورکه :

« حاکمیتك ترك وفراغ قبول ایتمدیکنی اثبات ایدن سبب وکالت دخی قبول ایتمدیکنی کوستریر [حاکمیت ملیه و اشکال حکومت بحثنه مراجعت] حاکمیت مذکوره تماماً ارادهٔ عمومیه دن عبارتدر . ارادهٔ عمومیه ایسه تمثیل ووکالت قبول ایتز ارادهٔ ملیه یابذاته موجوددر ویا غیره منتقلدر . ایکیسی ارهسی یوقدر . شو حالده ملتك مبعوثلری آنك وکیل وتمثاللری دکلدرلر واولامازلر . آنك یالکز مأموریدرلر وهیچ بر شیئی صورت قطعیه ده عقد ایده مزلر . هر هانکی برقانونی ملت بالذات تصدیق ایتمزسه کأن لم یکن حکمنده در وآرتق بوکا قانون دینه مز . انکلیز قومی کندینی حر ظن ایدییور فقط پك یاکیلیور . او یالکز پارلمنتو اعضاسنك أثنای انتخابنده حردر مبعوثلر انتخاب اولونور اولونماز ملت آرتق اسیردر ، هیچدر. مع مافیه ملت حریتنی استعمال ایتدیکی قیصه دقیقه لرده بونی او یولده استعمال ایدییورکه بواسارته لایق اولدیغنی کوستریبور .

« وکالت وتمثیل فکری قرون اخیره ده حاصل اولمش فئودالیته طرز حکومتندن ظهور ایتمشدر اوطرز حکومتکه بشریتك شرف وحیثیتنی تذلیل ایتمش ، نام آدمیتك ناموسنی قیرمشدر اسکی زمان جمهوریتلرنده وحتی سلطنتلرنده ملتك اصلا وکیللری اولمامشدر اووقت بوکله معلوم بیله دکل ایدی . . »

۷۷ مونتسکیونك فکری . — بو فکرك اك مهم معارضی

Digitized by Microsoft®

ایدییورز : [مقاولهٔ اجتماعیه : اوچنجی کتاب : اون بشنجی فصل]

« خدمات عمومیه حقوق سیاسیه سنه مالك افرادك باشلیجه مشغله‌سی تشکیل ایتدیکی وافراد شخصلرندن زیاده کیسه‌لرینی استعماله‌باشلادقلری دقیقه‌دن اعتباراً دولت خرابیسنه یاقلاشمش دیمکدر . افراد ملت محاربه‌یه کیتمك لازم اولدیمی عسکرك اجرتنی ویریر ، کندیلری خانه‌لرنده قالیرلر . مجلسه کیتمك ایجاب ایتدیمی مبعوث کوندریر وکندیلری خانه‌لرنده قالیرلر . بونلر تنبللك وپاره سایه‌سنده نهایت وطنی اسیر ایده‌جك عسکرلره وآنی صاتمه‌جق وکیللره مالك اولورلر . »

عصر حاضر مدنیتك ایجابات و احتیاجات فوق العاده‌سی اوزرینه افراد ملته محمول اولان بونجه مشاغلی اصلاخاطرینه کتیرمیه‌رك ناحق یره بو حکم مدهشی ویرن روسو یونان وروما ادوار اولیه‌سندن و اسویچره‌نك اوعصرده‌کی حیاتندن استخراج افکار ایتدیکی ایچون بردرجه‌یه قدر معذور کوریله بیلیر . معمافیه مدنیت حقنده اونك به فکر بسلمش اولدیغی ده بحث مخصوصنده سویلنمش ایدی . [صحیفه ۱۲۵]

روسو بوفکرینی توسیع وایضاح ایده‌رك اهالینك انغاریه آلتنده ایکلمسنی بیله ویرکو ویرمکدن دها آزبادیٔ خجالت عد ایدییور . چونکه ویرکو ویرمك پاره ایله آدم طوتمق، کندی ایشنی کندی کورمیوب باشقه‌لرینه کوردیرمکدر . بناءً علیه آنك نظرنده بالفعل وبالذات دولته خدمت ایتمك لازمدر .

Digitized by Microsoft®

ويريلن جوابلرى خلاصه ايتمك ووه‌فه‌رمندوم اصولى جارى اولان مملكتلرده برنبذه بحثله فعلى مثاللر كوسترمك فائده‌دن خالى دكلدر .

٧٦ روسو وطوغريدن طوغرى يه حكومت . — بو مسئله‌يه متعلق مناقشه‌نك اك مهمى يىنه تاريخجه اك اسكيسى اولانيدركه مونتسكيو ايله روسونك بو مسئله‌ده‌كى متخالف نقطهٔ نظرلرينى كوستريز . روسو صرف مقتضيات منطقيه‌يه واسويجره‌ده‌كى امثالنه تبعيت ايتمش اولمقله‌منطقاً كنديسنى الزام كوج اولديغى كبى مونتسكيوده معتادى اولديغى وجهله فائدهٔ اجتماعيه‌يى مقتضيات منطقيه‌يه ترجيح ايده‌رك بو نقطهٔ نظردن نيابت اصولنى طوغريدن طوغرى يه طرز حكومته فائق طوتمشدر .

معلوم اولديغى اوزره روسونك فكرنجه نيابت ووكالت حاكميت مليه‌نك ترك و فراغندن باشقه بر معنايى تضمن ايتميور . حاكميت ايسه غير قابل ترك وفراغ اولمق صفتنى حائزدر . روسو واقعا ملت طرفندن منتخب مجالس مشورتى بوس‌بوتون منع ايتمك طرفدارى دكل ايدى . آنجق اونك فكرنجه بو مجلسلرك رأيى يالكز استشارى اوله‌بيلير . يايه‌جقلرى قوانين بر نوع لايحهٔ قانونيه مسوده‌سى اولمق ماهيتندن قور . تيله‌ماز و بو لايحه‌نك قانونيت اكتساب ايتمسى ، يعنى بر عقد لازم ونافذ اوله‌بيلمسى آنجق تصديق ملته اقتران ايتمكله ممكندر . بوبابده‌كى مطالعه‌سنى شهرتنه بناءً بورايه عيناً درج

Digitized by Microsoft®

اسویچره‌ده تعمم ایتمش اولان بو اصول موجبنجه بر مقدار معین اهالی ـ مثلا اسویچره‌نك مشترك قانون اساسیسنك تعدیل وتنظیمی خصوصاتنده ـ مراجعت ایدرلرسه پارلمنتو بو مراجعتی درپیش ایتمك اضطرار قانونیسنده‌در . بوبابده‌کی نصاب مراجعت اوصاف وشرائط انتخابیه‌یی حائز اللی بیك نفوسدر . مراجعت واقعه بر ویاخود بر قاچ ماده‌نك تعدیلی طلبنی تضمن ایدر ویاخوددده مراجعت ایدنلر بر لایحه‌یی کاملاً قلمه آله‌رق مجلسه تکلیف ایدرلر . مجمل مراجعت اوزرینه پارلمنتو کندی اجتهادی دائره‌سنده حرکت ایتدیکی کبی لایحهٔ قانونیه تقدیمی شکلنده واقع اولان مراجعتده‌ده پارلمنتو اختیار و سربستیسنی محافظه ایدر . آنجق ایکنجی تقدیرده پارلمنتو نه‌دن طولایی تکلیف اولونان لایحه‌یی قبول ایتمدیکنی اسباب موجبه‌سیله بیان ایتدکدن صوکره هم تکلیف اولونان لایحه‌یی ، هم کندی تنظیمکرده‌سی اولان لایحه‌یی اهالینك نظر تصویبنه وضع ایدر .

ره‌فه‌ره‌ندومك باشلیجه اشکالی بوندن عبارت ایسه‌ده مملکتلره کوره آز چوق تغییرات و تعدیلاته تابع اولدیغنی بیانه حاجت یوقدر .

کرك طوغریدن طوغری یه حکومت وکرك آنك شکل مخفف ومعدلی اولان ره‌فه‌ره‌ندوم حقنده پك شدیداعتراضات وارد اولمشدر . کرك بو اعتراضاتی و کرك بو اعتراضاته

Digitized by Microsoft®

جهتلری واردرکه ذکره شایاندر . استشاری رهفهرهندومده هرنه قدر مجلس ملتك رأینه اتباع مجبوریتنده دکل ایسهده ملت برکره بومسئله حقنده رأینی ویردکدن صوکره مجلسك او رأیه تبعیت ایتمهسی برآز مستبعددر . ملتلرله استشاره علی‌العاده اهل خبره ایله استشارهیه قابل قیاس دکلدر . بوراده مشاور اولان‌ملتك اشارتی‌امردر وحسیات عمومیهیی آزچوق اوقشامق اضطرارنده بولونان مجلسلرك بوامره قارشو قویه‌حق درجهده شجاعت مدنیه کوسترملری نادرالوقوعدر. بوصورتله استشاره حقیقتده بر اضطرار ومجبوریت افاده ایدر .

برده استشاره اولونان قانونك یالکز اساسی وروحی‌حقنده اهالینك رأیی صوریلور. حال بوکه بعضاً قانونك حین‌تنظیمنده تفرعاته دائر وضع اولونان مادهلر اساسی او درجه تقیید ایدرکه نتیجهده تنظیم اولونمش اولان قانون حقیقةً برای استشاره انظار ملته وضع اولونان قانونمیدر دکلیدر بو جهتك تعیینی عادتا متعذردر . مکرکه استشارهدن صوکره تکرار اهالیه تصدیق ایتدیرسونکه او وقت‌ملتك او قانون حقنده‌رأیی‌مؤکد ومضاعف اولمش اولور .

بشنجیسی‌حق تکلیف‌قانونیدرکه‌بوکا(Initiative populaire) دینیلور. بوراده اهالینك قانون حقنده یالکز رد ویا تصدیقنه مراجعت اولونماز . بلکه اهالی بر قوهٔ متشبثه احراز ایدرك مجالس تشریعیهیی بعض قانونلر تنظیمنه اجبار ایدر . الك زیاده

Digitized by Microsoft®

قائل اولهرق بر مأذونیت صریحه اولمدیغی حالده محضـا قانونه قوت ویرمك ایچون بوطریقی تعقیب ایدر . فقط ایکنجی شق حقوقشناسانجه غیر مقبول عد ایدیلیر . چونکه قانون اساسی تشریع حقنی مجلسه ویرمش ایکن مجلس بو مقید حقی اطلاق اوزره استعمال ایتمش اولویور یعنی کندیسی طرفندن یاپیلمسی لازم کلن برشیئی باشقهلرینه یاپدیرمسی عادتا بر حاکمك اجرای قضـادن امتناع ایتمسی کبی تلقی اولونیور . بناءً علیـه مجلس مبعوثان بهمهحال مسئولیتنی درعهده ایدوب بنه قانون حقنده آرای اهالی یه مراجعت ایتمکسزین قراری ویرملیدر . مکرکه قانون اساسی کندیسنی ایجابنده انتخابجیلره مراجعته مأذون قیله..

دردنجیسی استشاری رهفهرهندومدرکه بواصوله کوره قانونك تنظیمندن مقدم اوقانونك روح واساسی حقنده انتخابجیلرك رأینه مراجعت اولونور وانتخابجیلردن جواب موافق آلندقدن صوکره لایحهٔ قانونیه مجلسجه مذاکره وتنظیم وبعده ـ اکر قانون اساسی بونی دهامر ایدییورسه ـ علی العاده رهفهرهندومه مراجعت اولونور . یعنی بوصورتله بعضاً یالکز برکره ابتداءً و استشاری اولهرق جمله آرا ایله اکتفا ایدلدیکی کبی بعضاًده اساس وروح قانون ایچون ملتله استشاره اولوندقدن صوکره بونکله اکتفااولونمیهرق قانون ملتك نظر تصدیق ویا ردینه عرض اولونور. استشاری رهفهرهندومك ـ علی العموم رهفهرهندوم اصولی حقنده وارد اولان اعتراضـاتدن صرف نظر ـ مدار مؤاخذه اولان بعض

Digitized by Microsoft®

ایدلدکجه قانون ضمنی بر قبوله اقتران ایتمش بناءً علیه آرای منتخبینه مراجعتهلزوم قالمامش اولور. حق منع قانونی برنصاب معلوم طرفندن شرائط مصرحه دائرهسنده استعمال ایدلدیکی تقدیرده قانون آرای عمومیهنك نظر تصدیقنه وضع اولونور وبوصورتله نظر تصدیقه وضع اولونان قانون اکثریت منتخبین طرفندن قبول ایدلدیکی تقدیرده قانونیت اکتساب ایدر. معمافیه اعتراض واقع اوزرینه آرایه مراجعت حالنده رأی ویرمکدن اجتناب ایدن انتخابجیلرك سکوتی قبول عد ایدلمك اقتضاایدرکه بو صورتله قانونك قبولی جهتی تسهیل ایدلمش ومجالس تشریعیهنك صلاحیتی تزیید اولونمش اولور.

اوچنجیسی اختیاری رهفهرهندومدر که آمریقانك بعض جهتلرنده مبعوثان مجلسلرینك تعقیب ایتدکلری براصولدر. بواصول موجبنجه مجلس مبعوثان یاپدیغی قانونی اهالینك نظر تصدیقنه وضع ایدوب ایتهمکده مختار اولور. قانونی اهمیتلی عد ایدوبده خود بخود آنی اکمال ایتمك جرأتنی کندنده حس ایتمز ویا مسئولیتدن قاچینهرق افکار عمومیهیه وبناءً علیه انتخابجیلره مراجعتی ترجیح ایدرسه او وقت اهالیی او قانون حقنده اعطای رأیه دعوت ایدر. عکسی تقدیرده اهالیه مراجعت ایتمکسزین قانونك قانونیت ونافذیتنی اعلان ایلر. مجالس مبعوثان بوحق اختیاره بعضاً قانوناً حائز اولدیغی بر مأذونیته بناءً مالك اولدیغی حالده بعضاً (رهفهرهندوم)ك محسناتنه

Digitized by Microsoft®

طوغریدن طوغری یه حکومت واداره یه بر حصه آیریلور .
حال بوکه پله بیسیت حکومت نیابیه اصولی تأسیسه معطوفدر .
فی الحقیقه پله بیسیت اویله بر عقیددرکه آنکله ملت حاکمیتی
یالکز برشخصه تفویض وتوجیه وبعضاً ده آنی برقانون اساسی
تنظیمنه مأمور ایدر. مثلا فرانسه ده ۲ کانون اول وقعه سنده کی
بیاننامه اساسلرینه توفیقاً بر قانون اساسی تنظیمنه اوچنجی
ناپولیونك مأمور ایدلدیکنی مشعر ۲۰ ایلول ۱۸۵۲ تاریخلی
آرای عامه قراری پله بیسیتدر. ره فه ره ندوم دکلدر. ره فه ره ندومك
انواعی واردر: برنجیسی مجبوری ره فه ره ندومدر که هر هانکی
بر قانون ملت مجلسی طرفندن تنظیم اولوندقدن صوکره بهمه حال
انتخابجیلر هیئتنك نظر تصدیق وتصویبنه وضع اولونمق لازمدر.
منتخبلر او قانون لایحه سی حقنده اوت ویا خایر دیمدن قانون
بر عقد لازم ونافذ اولماز او وقته قدر قانون برعقد موقوفدن
عبارت بولونور . ایکنجیسی وه تودرکه برنجی نوعه نظراً فرقی
شودر : برنجیسی هم مثبت وهم منفی جهتنك انتخابجیلر طرفندن
صراحةً اظهاری لزومنی کوسترديکی حالده ایکنجیسی انتخابجیلرك
منفی جهتنی صراحةً بیان ایتمه ی اوزرینه ره فه ره ندومه مراجعتی
تضمن ایدر . بناءً علیه پارلمنتو طرفندن تنظیم ایدیلن بر لایحهٔ
قانونیه نشر اولوندقدن صوکره برمدت معینه ظرفنده اهالینك
قانوناً مصرح اولان بر مقداری طرفندن صراحةً او قانونه
اعتراض واقع اولمدقجه یعنی وه تو دینلن حق منع استعمال

Digitized by Microsoft ®

اهالیدن مرکب مجالسده قبول وتنظیم ایدلدیکی کوریلور ایدی.

دول حاضره‌ده قانونلرك طوغریدن طوغری یه اهالیدن مرکب مجالسده تنظیمی اراضینك وسعت فوق العاده سنه ونفوسك کثرتنه بناءً غیر ممکندر.

ذاتاً حکومت نیابیه اصولنك اکثر ممالك متمدنه‌ده قبول واختیار ایدلمسی اسبابندن بری‌ده بودر. مع‌مافیه اوروپاده بعض کوچك حکومتلر واردرکه الآن قانونلری طوغریدن طوغری یه اهالی طرفندن قبول وتصدیق ایدیلور. از جمله اسویچره‌ده‌کی (اوری)، (شوایچ)، (اونتروالده‌ن) ناحیه‌لری.. بوکوچك حکومتلرده اهالیدن مرکب مجلس سنه‌نك بعض ایامنده طوپلانیر. قانونلری قبول ایدر. منافع عمومیه یه متعلق کافهٔ مسائل حقنده قرار اتخاذ ایدر وحکام ومأمورینی تعیین ایدر.

۷۵ ره‌فه‌ره‌ندوم وانواعی.— آنجق عصر حاضره‌ده طوغریدن طوغری یه حکومتك بوشکل وطرزی بروجه بالا استثناتشکیل ایدر. اونك ایچون نیم نیابی برطرز اداره ذهاً تصور واحداث ایدلمشدرکه بو صورتله طوغریدن طوغری یه حکومت اصولنه مهما امکن تقرب ایدلمك ایستلمشدر. بوکا (ره‌فه‌ره‌ندوم) دیرلر.

بواصول موجبنجه قانونلر پارلمنتوده مذاکره وتصویب ایدیلور. آنجق اهالینك بوخصوصده رأی وموافقتی استحصال وکندیلرینه مراجعت ایدلمکسزین قانون قوتنی اکتساب ایده‌مز. (ره‌فه‌ره‌ندوم) (پله‌بیسیت) دن فرقلیدر. (ره‌فه‌ره‌ندوم) ده

Digitized by Microsoft®

قوهٔ تشريعيه‌دن عبارت فرض ايتمش وامور اجرائيه وقضائيه‌يى صفت حاكمه واصليه اولان تشريعك تابعى قيلمشدر. بناءً عليه اصل حاكميت اولان وضع قانون بحثنده اصلا وساطت و وكالت قبول ايتمديكى حالده فرع صايدينى قوهٔ اجرائيه‌ده هر درلو اشكالى وبناءً عليه نصب وتعيين و انتخابى قبول ايدييور وبونى طوغريدن طوغرى يه حكومت اصولنه مخالف صايميور .

روسونك بوفكروذهابده بولنمسى يالكز نظريات علميه‌سنك مقتضاسى دكل ايدى . منسوب اولدينى اسويچره مملكتى قانتونلرنده من القديم اهالينك بلا واسطه وضع قانونه اشتراك ايتمسى وتدقيق ايتديكى قديم يونان وروما اقوامنك حيات سياسيه وتشريعيه‌سى دخى كنديسنه بو خصوصده خيلى افكار تلقين ايلمشدر .

طوغريدن طوغرى يه حكومت اصولنى تعميق ايتمش اولان قديم بلاد يونانيه‌ده بيله وظائف اداره ايله وظائف عدليه‌نك قسم اعظمى مات طرفندن تعيين ايديلن مأمورلر طرفندن يعنى بالواسطه اجرا ايديلوزايدى. روماده وظائف عدليه‌نك جهت جزائيه‌سنك بر قسمى اوزون مدت اهالى طرفندن ايفا ايدلمكده ايدى . افراد ملت (يعنى هيئت انتخابيه) طرفندن طوغريدن طوغرى يه ايفاسنه اك زياده امكان بولنان وظيفه وظيفهٔ تشريعيه اولمشدر. يونان وروما بلادنده اهالى برمجلس عمومى عقدايدر. روماده تا (اوغوست) و (تيبر) زمانلرنده بيله بعض قانونلرك

Digitized by Microsoft ®

اقتضا ایدر . آنجق بووظائفدن بری واردرکه افراد انتخابیه‌نك بونی صورت مطلقه‌ده اجرا ایتملری مادةً غیر ممکندر . هیئت انتخابیه‌نك بو وظیفه‌یه تفرع ایدن کافهٔ اموری ایفا ایتمسی وبو امورك متوقف اولدیغی سعی ودقت متمادیه‌ده بولونمسی مستحیلدر . طوغریدن طوغری‌یه حکومتك اك ایلری کلن مروجلرندن روسو بیله صورت مطلقه‌ده ده‌موقراتیق (عوام) بر حکومتك یعنی باجمله وظائف عمومیهٔ دولتك افراد طرفندن ایفاسنه مساعد بر حکومتك غیر ممکن اولدیغنی اعتراف ایدییور . واکر ملائکه‌دن مرکب بر قوم موجود فرض اولنسه بلکه اووقت برحکومت‌وجودبوله‌بیلورایدی دییور . زیرا قوای‌دولتك بری واردرکه مذاکره ومباحثه‌یی تضمن ایتمك اعتباریله‌ا یستر ایستمز تجمعی، کثرتی ایجاب ایتدیریر . ملتك صفت تشریعیه‌سی بویله‌در . فقط دیکر برقوت واردرکه ماهیتی آنك طوغریدن طوغری‌یه افراد طرفندن استعمال اولونمسنه مانعدر . اجرا واداره‌یه تعلق ایدن کافهٔ خصوصات سرعتی ، وحدتی ایجاب ایتدیریر . تدابیراداره‌دن برینی اتخاذ لازم‌کلدیکی زمان‌مستعجلیت وضرورت حال وموقع انتخابجیلرك اجتماعه دعوتیله بالذات او تدبیرك مقتضاسنی اجرا ایتملریه قطعیاً مانعدر وبوکا عقلاً ومادةً امکان یوقدر .

ذاتاً طوغریدن طوغری‌یه حکومت شکلنك مروج شهیری روسو بو جهتی تقدیر ایتدیکی ایچون حاکمیت ملیه‌یی یالکز

Digitized by Microsoft ®

ايشته بوندن طولايى هيئت منتخبه بالضرور ملتك عادتا عينى صاييلور ويوقاريده بيان ايتديكمز وجهله ـ فرانسز نظريه‌سى موجبنجه ـ ملت حاكميتك صاحب ومالكى اولديغندن ملت ديمك اولان منتخبلرده حاكميت مذكوره‌يه مالك وبونى استعماله قادردر فرض اولنورلر.

بو مقدمه‌دن صوكره ملتك حاكميتى نه يولده اظهار ، تعبير ديكرله حكومتى نه صورتله اجرا ايده‌جكى حقنده ايكى اصول تخيل اولنه‌بيلير . يا انتخابجيلر وطائف مختلفهٔ دولتى كنديلرى ايفا ايده‌رك طوغريدن طوغريه اجراى حكومت ايدرلركه بو طرز اداره‌يه « طوغريدن طوغريه حكومت » ديورز و ياخود بالعكس منتخبلر هيئتى بر شخصى ويا اشخاص متعدده‌يى ويا اشخاصدن مركب بر هيئتى وياهيئات متعدده‌يى تعيين وانتخاب ايليه‌رك آنلرى كندى وكيللرى ، تمثاللرى عد ايدر يعنى بو وكيللرك ، بو تمثاللرك آرزوسى هيئت منتخبه‌نك دها طوغريسى ملتك آرزوسى فرض اولنور. بو ايكنجى طرز حكومته نيابيه » دينلير (Gouvernement réprésentatif).

٧٤ طوغريدن طوغريه حكومت وقواى ثلثهٔ دولت . — طوغريدن طوغريه حكومتى صورت مطلقه‌ده ومعناى تاميله تلقى ايدرسه‌ك هيئت منتخبه‌نك وظائف وقواى دولتى يعنى وظيفهٔ تشريعيه، وظيفهٔ اجرائيه ووظائف عدليه‌يى بالذات اجرا ايتمسى،

Digitized by Microsoft®

طوغريدن طوغرى يه حكومت

٧٣ انتخابجيلر عينى ملت صايىلور . — وجود دولتك آرزو ومرامنى اظهار ايده جك واسطه ملتدر. ايشته ملتك حاكميته مالكيتى شو حيثيتله در . آنجق بر ملتك كافهٔ افرادينك ارادهٔ ماليه يه اشتراك ايتمسى مادةً مستحيلدر . حاكميت ماليه قاعده سنك بهمه حال بالجمله افراد طرفندن بو حاكميته اشتراكى تضمن ايتمه ديكى انتخاب بحثنده تفصيل ايدلدى . هر مملكتك اراده سنى اظهاره الك زياده اهل وصالح اولانلرك كيملر اولديغنى ونه كبى شرائطى حائز اولملرى ايجاب ايده جكنى تعيين ايدر . بو شرائطى حائز اولانلرك هيئت مجموعه سنه انتخابجيلر هيئتى ديندىكنى اولجه ايضاح ايتدك . ايشته بو انتخابجيلردن مركب هيئت ، ملتك صفت وكالتنى حائز بر مجلس كبى دكلدر . بالعكس ملتك عينى صايىلير . اكر باشقه درلو تلقى ممكن اولسه ايدى انتخاب وظيفه سنى ايفا ايدن افرادك ملتدن انفكاك قبول ايده جك بر موجوديت مستقله يه مالك اولملرى وملتك اراده سنى باشقه بر واسطه ايله اظهاره طريق وچاره بوله بيلمسى اقتضا ايدر ايدى . حال بوكه بوكا امكان يوقدر . پارلمنتويه كلنجه او بالعكس بر صفت تمثاليت ونيابتى حائزدر . تعبير ديكرله ملت پارلمنتودن غيرى بر واسطه ايله ده اراده سنى اظهاره مقتدردر . ملت ايسه انتخابجيلردن باشقه بر واسطه ايله آرزوسنى كوسترەمز .

Digitized by Microsoft ®

تعقيب ايدیلن دستورك خلاصه‌سی شودر : بر شخص حقوق كرك حقوق جديده احداث وكرك حقوقنی موقع فعله وضع ايچون بر آرزو اراده‌يه مالك اولمليدر . آرزو و اراده اولميان يرده بالفعل حقوق موجود ومتصور دكلدر . امدی آرزو واراده‌ٔ حقيقيه آنجق انسانلرده ، اشخاصده واردر . شوحالده اشخاص حقوقيه‌نك (يعنی اشخاص مشتركه ومعنويه‌نك) اراده و آرزوسنی اظهار ايده‌جك ينه انسانلر در بو جهت تحقق ايدنجه اورغان انساندن بشقه بر شی دكلدر . انسان شخص حقوقينك اراده‌سنه خارجاً ترجمان اولور . بناءً عليه دولتی بر انسان فرض ايدرسه‌ك وسائط اجرائيهٔ حكومت او انسانك اعضا و جوارحی فرضا لسانی ، آغزی ، قولی ، مثابه‌سنده‌در . شو حالده اورغان فرضا ملت مجلسی ، ملت وكيلی شخص دولتك برتمثالی اوله بيلور . فقط وكيلی اوله‌ماز . وكالت ايكی شخصك موكل ايله وكيلك وجودينی تضمن ايتديكی حالده اورغان بو اثنيتيه احتياج حس ايتديرمز . بالعكس و حدتی ، يالكز بر شخصی ، اعضاسی واسطه‌سيله ايفای وظيفه ايدن بر شخص حقوقی‌يی تضمن ايدر . بوراده موكل وكيل شخصی و احددر ، جسم واحدده تجمع ايتمشدر . انفكاك قبول ايتمز . بناءً عليه حاكميتك ترك وفراغ قبول ايتميه‌جكی اعتراضی‌ده وارد اولماز .

Digitized by Microsoft®

آیری برشی صاییلهماز. بالاده‌کی نظریه‌ده ایسه بتون قوتی منبع ملتدن اقتباس ایدییورز وبوصورتله دولت آیری ملت آیری ایمش کبی بر فکر حاصل اولیور . دیکر طرفدن روسونك تا ۱۸ نجی عصرده نیابت اصولی حقنده سرد واتیان ایتدیکی اعتراض الآن حکم وقوتنی غائب ایتمهمشدر . یعنی حاکمیت ملیه وکالت قبول ایدر دیمك بو حاکمیتك دور وفراغ قبول ایده بیله‌جکنی تصدیق دیمکدر . حال بوکه حاکمیت قابل ترك وفراغ دکلدر. باخصوص انتخابات‌اولوب بیتدکدن‌صوکره آرتق حاکمیت ملیه موجود دکلدر . او حاکمیت‌تماماً مبعوثانه انتقال ایتمشدر . بو ایسه حاکمیتك ترك وفراغی معناسندن بشقه بر شی تضمن ایتمز . شو تقدیرده حاکمیت تفویض اولنمش، فقط ترك‌اولنمامش زیرامبعوثانك دورهٔ انتخابیه‌سی ظرفنده بوحاکمیت ینه بالقوه ملتده موجوددر دیمك سفسطه‌در . زیرا اکردورهٔ اجتماعیهٔ مبعوثان ظرفنده ملت حاکمیتنه مالك اولمش اولسه مجلس مبعوثانك یاپدقلرینی تصدیق ویا فسخ دخی ایده بیلور . حالبوکه بونی یاپه میور . بناءً علیه حاکمیتی یوقدر .

ایشته بو اعتراضاتی دفع ایتمك ایچون آلمان مؤلفلریله بعض فرنسز مؤلفلری اوجه دخی بر نبذه بحث ایتدیکمز دولت بر شخص معنوی و حقوقیدر (Personne juridique) نظریاتی وضع ایتمشلردر . موسیو کیرکه اساساً عموم اشخاص معنویه حقنده وضع ایتمش اولدیغی نظریه‌یی دولته دخی تماماً تشمیل ایتمش..

Digitized by Microsoft®

ایجابنه کوره ملتك وکلاسی دیمك اولان بر هیئت ویاهیأت متعدده واشخاص بولنه‌بیلور. [زیرا بعضاً حکمدار ویارئیس جمهورملت طرفندن بالانتخاب تعیین ایدیلور] ایشته بو صورتله انتخاب اولنان نواب ویانائب. حکومت [کوردیکمز وجهله حکمدار دخی اوله‌بیلور] طرفندن اظهار ایدیلن آرزو واراده ملتك عینی آرزو واراده‌سی صایبلور . (۳) صنف نیابتی حائز اولمیان مأمورلر واردرکه بونلرك امر واراده‌لری فعلاً وحقوقاً کندیلرینکدر شو شرطله که قانوناً کندیلرینه تعیین ایدیلن صلاحیت حدودنده وقانونك تعقیب ایتدیکی مقصد دائره‌سنده حرکت ایتسونلر . فرانسه‌نك اك صوك قانون اساسیسنده (۱۸۷۵) وکالت ونیابته متعلق نظریه درج اولونمش دکلدر . مع مافیه فرانسه حقوق سیاسیه‌سنك اك مهم تملی بوقاعده تشکیل ایتدیکی قابل انکار دکلدر . باخصوص دیکر قوانین اساسیه‌ده صراحةً ملغا اولمیان احکام یکی قانون اساسی موجبنجه جاری عد ایدلمك ایجاب‌ایدر .

۷۲ آلمان نظریه‌سی . — وسائط دولت دیه بو سرنامه‌یه درج ایتدیکمز بو فرانسز (اورغان) نظریاتی بالخاصه آلمان مؤلفینی طرفندن اعتراضاتی دعوتدن خالی اولمامشدر . بو قاعده‌نك برنجی تصوری وحدت اساسنه مبتنی اولمق لازم کلن دولت نظریه‌سنده بر اثنیت حصوله کتیرمسیدر . زیرا دولت بر شخص‌واحد حقوقی ومعنوی اولدیغندن ملت‌اوندن

Digitized by Microsoft®

آنجق صورت عمومیه‌ده اظهار ایده بیلیرلر. بوتفریقك اهمیت مخصوصه‌ایله تعیینی وحریت شخصیه‌نك قیت‌وقدرت فوق‌العاده دولته قارشو صیانتی الزمدر . فی‌الحقیقه اکر نواب و مبعوثان عمومیتدن چیقه‌رق خصوصیت دائره‌سنده‌کی اوامر وافعاله کیریشیرلر ، مناسبات شخصیه‌یه ده قاریشیرلر ایسه معاملات کیفیه‌لرینه قارشو هردرلو تأمینات زائل اولور . زیرا مبعوثانه قارشو بر طریق بولونسه دخی بو طریق نهایت بنه کندیلرینه منتهی اولور . زیرا ملتك درجهٔ اخیره‌ده آرزوسی ، حاکمیتی اونلرك شخصنده‌تجسم وتمثل ایتمشدر . بوصورتله مبعوثانك حقسزلق وتجاوزینه اوغرایان‌این‌المفر دیمك مجبوریتنده قالیر . بناءً علیه آنلرك وظیفه‌سی قاعدهٔ عمومیه وضع‌ایتمکه ، مادیاته کیرمامکه ، حاصلی‌قانون وضع ایتمکه منحصر قالمالیدر. مأمورلر بالعکس تحت مراقبه وتفتیشده بولوندقلرندن شخص بونلرك حرکات کیفیه‌لرینه قارشو محافظهٔ نفس ایده‌بیلور . بناءً علیه مأمورلره افعال‌شخصیه‌ده بولنمامری صلاحیتی بخش اولنه‌بیلور . فقط بوصلاحیت‌پك ضیق تحدیده تابع بولنمالیدر .

بالاده‌کی تفصیلاتك خلاصه‌سندن مستبان اولیورکه دولت اورغانلری حقنده‌کی فرنسز نظریه‌سی باشلوجه اوچ اساسه ارجاع اولنه بیلور :

(١) ملتك آرزو واداره‌سنی اظهار ایتمك اوزره‌حاکمیت ملیه‌نك بر تملی واردرکه بوکا هیئت انتخابیه دیدك (٢) زمانك

Digitized by Microsoft®

ینه اووقتك افكارینه نظراً مبعوثلر ملتی دكل ملتك قواسنی دخی تمثیل ایدهرك ملته مضاف بر قوهٔ تمثیلیه اجرا ایدرلر. بناءً علیه قوتلری ملتك قوتنه مساویدر. حال بوكه مأمورلر یالكز عهدهلرینه تودیع ایدیلن قوانی اجرا ایدر وصلاحیتلری بر صلاحیت تالیهدر.

۱۷۹۲ قانونندهده عینی افكار درمیان ایدلمش اولدیغی كبی ۱۸٤۸ قانون اساسیسنك ۲۰ نجی مادهسنده «فرانسهاهالیسی قوهٔ تشریعیهسنی بر مجلسه تفویض ایدر» و ٤۳ نجی مادهسنده فرانسه اهالیسی قوهٔ اجرائیهسنی كندی افرادندن رئیس جمهور عنوانی اخذ ایدن بر ذاته تفویض ایدر» دنیلهرك ینه نیابت وتمثیل قاعدهسی قبول ایدلمشدر.

۷۱ تفریقده فائده. — مأمورلرله نوابك تفریقی نظریات حاضرهنك مفتاحی مقامنده اولدیغنی سویلمش ایدك. مع مافیه بونك نظریاتجه بعض نواقصی اولدیغنیده احساس ایتمش ایدك. بو تفریقدهكی نقصان الك زیاده اجرا آت ومعاملات فعلیهنك تقسیم وتوزیعنده مشهود اولیور.

فرضا ۱۷۹۱ قانون اساسیسندهكی الفاظی معنای حقیقیلریله قبول ایتسهك مأمور قسمنك افعال مادیهٔ اجرائیهدن باشقه برشی یاپهمدقلری استدلال اولونمق ایجاب ایدر. حال بوكه بوطوغری دكل. ایشك طوغریسی شودركه مأمورلر آنجق نوابطرفندن صورت عمومیهده تعیین ایدیلن حدوددداخلنده آرزوی شخصیلرینه تابعدرلر. یوقسه آلت جامده حكمنهدكلدرلر؛ شخصیتلرینكده بر میدانی واردر. بوقاعدهنك عكسی قضیهسیده نواب ومبعوثان حقنده صادقدر. یعنی نواب و مبعوثانده آرزو وارادهلرینی

Digitized by Microsoft ®

عمومیه‌ده اراده‌سنی قانون شکلنده تنظیم ایدر . مأمورك امر واراده‌سی ملتك امر واراده‌سی اولمدیغندن ، صرف بر امر اجرائی بولوندیغندن بالطبع تحت مراقبه وترصده بولونور . فقط مأمورلری یالکز ملت مجلسی تحت تفتیشده بولندیرماز . مافوقلری‌ده عین صلاحیتی حائزدرلر وسلسلهٔ مراتب قاعده‌سی ایشته بو اساسدن تشعب ایدر .

بالاده‌کی تفریق بر چوق قانون اساسیلره‌ده درج ایدلمشدر . قانون اساسیٔ عثمانیده نظریات جهتی او رتبه نظر اعتباره آلنمدیغندن بالاده‌کی تفریق حقنده بر صراحت یوقدر . فقط فرانسه‌نك مختلف قانون اساسیلرنده بو جهتلر صور مختلفه‌ده تصریح اولنمشدر (۱۷۹۱) قانون اساسیسنده « بالجمله قوانك مصدری اولان ملت قوای مذکوره‌یی آنجق تفویض (Délégation) وتوکیل صورتیله ایفا ایده‌بیلور » دیه محرردر . ینه بو قانون اساسیده «فرانسه قانون اساسیسی نیابیدر ونواب هیئت تشریعیه (Corps législatif) ایله قرالدر» عباره‌سی مندرجدر . قانون مذکورك دیکر ماده‌سنده « اداره مأمورلرینك هیچ بر صفت وکالت وتمثیلیه‌سی یوقدر . بونلر اهالی طرفندن قرالك نفوذ ونظارتی آلتنده اولهرق وظائف اداره اجراسی ضمننده موقتاً انتخاب وتعیین اولنمشدر» دینلمشدر . بوماده‌ده قوهٔ عدلیه‌دن ، مأمورین عدلیه‌دن بحث اولونمیور بوده بر حکمته بناءً در . زیرا بعض ارباب حقوقه کوره حکامده دخی بر صفت تمثیلیه و وکالت واردر . ۱۷۹۱ ، قانون اساسیسنده بو جهت تصریح بیله اولونمشدر . او وقتکی واضع قانونلر نظرنده وکیل ملت ایله مأمور اره‌سنده‌کی فرق شودر : ممثل ووکیل ملت ایچون آرزو واراده اظهارینه مأمور ایسه یالکز ملت ایچون ایش کورمکله مکلفدر .

Digitized by Microsoft®

نه نبی اوصافی ، ناصل بر قوتی حائز ایسه وکیل ویا وکیللرك آرزو واراده‌سی‌ده عینی اوصاف وقوتی حائزدر . شو تقدیرجه وکلا ونوابك سوزلری ، فعللری اضافیدر وملته مضافدر . امر ونهی ایتدکلری شی ملتك امر ونهییدر .

مبعوثلرك آرزوسی ملتك آرزوسی عد اولندیغندن بونك نتیجهٔ منطقیه‌سی شودر : مبعوثلرك ملته عطفاً واقع اولان اوامر واراده‌لری تحت تفتیش ومراقبه‌یه کیره‌من ؛ زیرا حاکمیت ملیه‌نك مافوقی یوقدر .

۷۰ مأمورلر — مأمورلره (agents) کلنجه بونلر بالعکس وکلای ملتك نفوذ وتفتیشنه تابعدرلر هیچ بر صفت نیابت وتمثیللری یوقدر . بناءً علیه اظهار ایتدکلری اراده‌ملتك اراده‌سی دکلدر . معمافیه مأمورك یالکز افعال واجراآت مادیه‌ده بولندقلرینی قصد ایتیورز . بونلر دخی اوامروارادات اعطا ایده‌بیلورلر . فقط بو صلاحیتلری مطلق دکل بر حدود ایله معیندر . مبعوثان طرفندن ویریلن عمومی بر امرك درجهٔ وسعتنه کوره اونلرده سربستیلرینی اکتساب ایدرلر . زیرا ملت مجلسنك امری یعنی تنظیم ایلدیکی قانون عمومیدر وتکراری متضمندر . بعض افعال وحرکات تکرر ایتدکجه اوامرده تکرر ایتمش صایبلور .

بناءً علیه او حال وحرکتك تکرری آننده تکرار ملت مجلسندن استیذانه حاجت قالماز . مجلس بر دفعه‌ده ، صورت

Digitized by Microsoft®

وهمان هر مملکتده نواب ومبعوثان اصولی قبول اولونمشدر .

شو تقدیرده نواب ملت ومأمورین ملت آره‌سنده نه کبی فرقلر بولوندیغنی تعیین ایتمکده اقتضا ایدییور . بو تفریقك کرك نظریاتجه ، کرك تطبیقاتجه اهمیت مخصوصه‌سی واردر . نظریاتجه اهمیتی واردر ؛ زیرا حقایق نظریه‌یه خیلی یاقلاشمشدر . تطبیقاتجه‌اهمیتی‌واردر ؛ زیرا ایلکزفرانسه‌ده دکل همان بالجمله ممالکده بوتعامل قبول اولونمش ، ونیابت ومبعوثلق اصولی مشروطیتك مفتاحی حکمنه کیرمشدر .

٦٩ نواب — نواب (Répésentants) [وکلای ملت ومبعوثان] ملت نامنه امر واراده‌ایدنلردر وآرزو واراده‌لری صانکه طوغریدن طوغری‌یه ملت طرفندن ویرلمشدر . نیابت فکری وکالت قاعده‌سنه استناد ایدر . ملت هیئت انتخابیه‌سی واسطه‌سیله آرزو واراده‌سنی اظهارایدر . صانکه‌ملت برانسان، هیئت انتخابیه‌ده او انسانك آغزی . . . فقط هیئت انتخابیه بو اصولده طوغریدن طوغری‌یه حاکمیتی اجرا ایتمز ، برویا متعدد وکیللری بولنور . وکیللره کلنجه بونلر واقعا بر آرزو واراده اظهار ایتدکلری تقدیرده آرزو واراده کندیلرینکدر . کندی دماغلری ، علملری ، مفکره‌لری محصولیدر ، فعلاً بویله‌در فقط حقوقیجه ، نظریات حقوقیه‌جه ملتك اراده و آرزوسی کبی عد اولونمق ضروریدر . [وکالت عادیه‌ده اولدیغی کبی] بناءً علیه ملتك ارزوسی ، اراده‌سی

Digitized by Microsoft®

وهیئت منتخبه نامیله یاد ایدیلورلر. « منتخبه » دینلمسی اکثر ممالکده نواب ملتی ، مبعوثان ملتی انتخاب ایتدکلرندندر . بوقسم بعضاً مبعوث انتخاب ایتمدن طوغریدن طوغری یه اجرای حکومت ایدرلرکه، طوغریدن طوغری یه حکومت بحثنده، بونی ایضاح وتفصیل ایده جکز. هیئت منتخبه یه کلنجه بونك ساحه سی آز چوق کنیش اوله بیلور رأی اعطاسنه صلاحیتدار اولانلر بعضاً بر سن معینه واصل اولمش کافهٔ اشخاص اوله بیلورلر . بعضاً بو اشخاصك عددی قصر وتحدید ایدیلور . فقط بونه اساس دکیشمز منتخبلر بالضروره عین ملت فرض اولنور . بو ایلك منتخبلره (Organe direct suprême) یعنی دولتك الك برنجی واسطهٔ نظاهری ، ایلك اورغانی، تملی دیه بیلیرز . بعضاً ملت، دها طوغریسی ایلك هیئت منتخبهٔ ملت حاکمیت ملیه سنی بالذات کندی اجرا ایدر . اووقت بلاواسطه اجرای حکومت اصولی جاری اولور وبو تقدیرده نواب ومبعوثان دینیلن واسطه یه محل قالماز وزان ژاق وسونك دیدیکی کبی یالکز مأمورلر موجود اولور . ملت یعنی هیئت منتخبه طوغریدن طوغری یه اظهار ایتدیکی آرزو واراداتك اجراسنی تأمین ایتدیرمك ایچین مأمورلر تعیین ایدر . بو مأمورلر مبعوث کبی ملت نامنه بیان رأی ایتمز بلکه یالکز ملتك اوامرینی اجرا ایدرلر . هیچ بر صفت تشریعیه لری اولماز یالکز آلت اجرائیه دن عبارت قالیرلر. فقط بو اصول باخصوص زمانمزده استثناءً وتعدیلاً جاریدر

Digitized by Microsoft ®

مناسبات شخصیه وحقوقیه ایچون وجوده کلمش احکامدر . فقط بونلر مناسبات عمومیه وسیاسیه‌ده عطف وتشمیل اولونمشدر. بو تشمیل کیفیتی ضرورةً واستثناءً در . اشاغیده‌ده ویره‌جکمز تفصیلاتدن مستبان اوله‌جغی وجهله بو وکالت مناسبات خصوصیه‌ده جاری‌اولان وکالتك احکامندن پك چوق جهتلرجه فرقلیدر . مع مافیه بز بو فرانسز نظریه‌سنی ایضاح ایچون اول امرده شو وکالتك بر وکالت صحیحه اولدیغنی فرض ایله اوکا کوره محاکمه‌مزی یورودهلم : مؤکل به ، توکیل اولنان شی بوراده حاکمیتدر . اساساً حاکمیت دولتده ایسه بوراده بو یولی طوتمغه امکان اولمدیغندن حاکمیتی یالکز تفکر واراده‌یه صالح اولان ملتده فرض ایده‌جکز . ایشته بو صورتله وکالتك منبعی ، استنادکاهی ملت اولیور . توکیل ایدن ملت اولیور فقط ملت بووکالتی نصل ویریر؟ وکیل ایتمك آرزو واراده‌سنی — چونکه حاکمیت حکمی، حکم وامر اراده‌یی تضمن ایدر — نه‌یولده اظهار ایدر ؟..

٦٨ دولتك برنجی واسطه‌سی هیئت انتخابیه‌سیدر . — انتخاب بحثنده مفصلاً ایضاح ایتدیکمز وجهله بو توکیل صلاحیتی بالضروره بتون افراد ملته اعطا اولنه‌ماز وآنجق اوصاف وشرائطی تعیین ایدیلن محدود کیمسه‌لرك مؤکل اوله‌بیله‌جکلری تقرر ایدر . ایشته بوانتخاب صلاحیتنه مالك اولانلر ملت نامنه حرکت ایدنلردر . بونلر حاکمیت ملیه‌نك تملثی تشکیل ایدر .

Digitized by Microsoft®

وسائط دولت حقنده نظریات

٦٧ وکالت وتمثیل — دولتك بر شخص معنوی وحقوقی اولدیغی تسلیم وبو شخص حقوقی ومعنویتك اراده وفعالیتنی اظهاره واسطه‌اولان اورغانلرك [اعضای بدنیه‌یه قیاساً اورغان دییورز که بونی واسطه دیه‌تفسیرایتمکدن باشقه چاره‌بوله‌مدق] اشخاص ویا اشخاصدن مرکب هیأت اولدقلری تصدیق ایدلدکدن صوکره شو سؤال وارد خاطر اولیور : دولت ایله بالاده‌کی وسائطی (اورغان) ارەسنده ، تعبیر دیکرله دولت ایله فعالیت واداره‌سنی اظهار ایدن اشخاص آره‌سنده‌کی مناسبات حقوقیه نه‌دن عبارتدر ؟

بوکا دائر فرانسه حقوق اساسیه‌سنه بر عصری متجاوز زماندنبری اجرای تأثیر ایدن بر نظریه واردرکه بروجه آتی تشریحی فائده‌دن خالی دکلدر . بو نظریه‌نك اساسی وکالت وتمثیل‌اوزرینه مؤسسدر . (Mandat et Représentation)

فی‌الحقیقه وسائط دولتی تشکیل ایدن اشخاص بر طاقم حقوق ووظائف اجرا ایدییورکه بو حقوق ووظائفك اصل مالکی دکلدرلر . وبو حقوقك مالك اصلیلری نامنه حرکت ایدرلر یعنی دیکرلرینك نامنه حرکت ایدنلرك معامله‌سی دیکرلرینه مضاف اولیور وکویا که او دیکرلری طوغرایدن طوغری‌یه او فعلی اجرا ایدییورلر . وکالت وتمثیل اساساً

Digitized by Microsoft®

کافهٔ قوانین جبر و تضییقك صور و وسائط استعمالی و کیملر طرفندن استعمال ایدیلهجکنی لایقیله تعیین ایتمکدر .

حکومتك مسئولیتی. — قانونه مخالفت صورتیله واقع اولان بر معاملهٔ جبر وشدت بالطبع کائن لم یکن حکمنده در .

بونکله برابر تولید ایده جکی ضررك ماهیتنه نظراً جزایی ویا مسئولیتی دعوت ایتمکدن خالی قالماز . مأمور عائدی طرفندن یاپیلان معاملهٔ جبر وشدت قانونه مخالف اولدیغی تقدیرده مأمور ایچون درجه سنه کوره جزایی، مسئولیتی تضمن ایدر. فقط مأمورك بعضاً کندی شخصی دکل حکومت مسئول اولور . بو صورتله مسئول بالمال نظریه سی چیقار . شرکتلرده جاری اولان بو اصول دولتلرده تشمیل اولنه بیلور. دولتلرده شرکتلر کبی بر شخص معنوی اولدقلرندن مأمورلرینك بعض احوال وحرکاتندن مالاً مسئول طوتیلورلر. مع مافیه دولتك ودولت مأمورلرینك هر درلو حرکاتی مسئولیتی دعوت ایتمز . بر قانونك نشر وتطبیقندن ، بر معاهده نك عقد وامضاسندن ، قانون دائره سنده ویریلان بر حکم واعلامك اجراسندن مسئولیت مالیه تولد ایده مز . باخصوص اعلاماتك قضیهٔ محکمه تشکیل ایتمسی اوزرینه مسئولیت قپوسی مسدود قالیر . فقط اعادهٔ محاکمه شرائطی حاصل اولورده تکرار محاکمه یه ابتدار ومحکوم براتی استحصال ایدرایسه فرانسه نك صوك قانونی موجبنجه مقدوره تضمینات ویریلور . بو تضمیناتی دولت ویرر . یوقسه حاکم تسویه ایتمز. چونکه اولکی محکومیت طوغریدن ایدلمش، منافع اجتماعیه ایچون واقع اولمش ایدی . بناءً علیه ضررك تضمینی جمعیت درعهده ایتمکدر .امور اداره ده مأمورك خطاسندن دکل بلکه وظیفه نك ایجابندن اولهرق واقع اولان خساری دولت تضمین ایدر . [دولتك مسئولیتی بحثه مراجعت]

الحاصل دولتك مسئولیت مالیه سی مطلق دکلدر . ایجاب حاله کور تفریق ماده ایدلك ایجاب ایدر .

Digitized by Microsoft®

(۲) حکومت طرفندن استعمال ایدیلن وسائط یعنی مأمورین آنجق قانونك وقانونه تابع حکومتك امرینه خادم اولمليدر . بوایکنجی شرطه هیئت عسکریه دخی داخلدر اردو دولتك سیاستنه تابعدر . یوقسه سیاست عمومیهٔ دولت اردویه دکل .. رومادهکی پره توریهن عسکرلری ، عباسیلردهکی عساکر اتراك ، روسیهدهکی ستر لیچ وباخصوص بزدهکی یکیچری عسکری ایشته بو قاعدهیه مخالف حرکت ایتدکلری ایچون حیات دولتی تهلکهیه القا ایتمشلردر . اصول حاضره قطعیاً بوکا مساعددکلدر . اردونك وظیفهسی دولتك قوتی صوك درجهیه قدر انکشاف ایتدیرمکدن بشقه بر شی دکلدر و هر حالده بو وظیفه بر وظیفهٔ اجرادر . اجرا ایسه دائما امره تابعدر وبو حیثیتیله اصلك خلفیدر وایکنجی درجهده حائز اهمیتدر . تعقیب اولنهجق سیاست ومقصدی ارائه وتعیین ایتمك ، بو مقصدی استحصال ایچون وسائط صلحپرورانهمی ، وسائط شدیدهمی استعمال اولنهجقدر ؟ بو جهتلری انتخاب ایتمك قوهٔ سیاسیهیه ، تعبیر دیکرله هیئت ملکیهیه عائددر :

(Suprémalie du pouvoir civil sur le pouvoir militaire)

قوهٔ ملکیهنك قوهٔ عسکریهیه فائقیتی ایشته بو دیمکدر . قوهٔ ملکیه متفکر اولان دماغ ، قوهٔ عسکریه ایسه او متفکر دماغك قبضهسنده کی سیفدر الحاصل حریت شخصیه یی تأمینه معطوف

Digitized by Microsoft®

استعمال ایتدیکی وسائط مادیه یه کلنجه؛ اونلرده اقتصادی وجبری اولمق اوزره ایکی یه آیریلور. حکومت ویرکو طرح ایدر، املاکندن واردات آلیر، بونلری صرف ایدر، احتیاجات عمومیه سی ایچون استقراض عقد ایدر . بونلر وسائط مالیه سیدر . کذلك حکومت تجارتی ، معاملات اخذ واعطایی امور مهمهٔ نافعه وجوده کتیرمك تسهیل ایدر. یول، شمندوفر، تلغراف، پوسته، بورسه وسائره وجوده کتیرر بونلرده نفعی عام اولان وسائط اقتصادیه دندر . حکومت بالاده تعداد ایتدیکمز وسائطك هیچ بریله امرینی تنفیذ ایده مزسه او وقت وسائط مادیه وجبریه یه مراجعت ایدر . واوقت قوتی کوسترر . بوقوت اوچ صورتله تظاهر ایدر : (۱) محاکم جزائیه (۲) ضابطه (۳) عسکر..

ضابطه وعدلیه الك زیاده امور داخلیه یه . عسکر ایسه مناسبات خارجیه یه تعلق ایدر . حقوق جزائیه قوتك مجرم وجانی یه نظراً صورت استعمالنی، حقوق ضابطه قوتك مأمورین طرفندن نه یولده تطبیق ایدلدیکنی وحقوق دولده قوتك مناسبات دولیه یه صورت تأثیرینی کوسترر . دولت امروفوذینی ژاندارمه لری ، پولیسلری ، حبسخانه لری واسطه سیله وبونلرله موفق اوله مدینی تقدیرده صوك قوت وغیرتی اردوسی ایله اظهار ایدر . مع مافیه شکل اجرا نه اولورسه اولسون شوایکی مهم شرطه رعایت لازمدر :

(۱) استعمال قوت حق وقانون ایله تنظیم ایدلمیدر .

Digitized by Microsoft®

سربست برمملكتده ايسه قوانينه همان عموميتله اطاعت ايديلور، اطاعت شرطيله حكومتك امرينى تنقيد و مؤاخذه جائزدر. مع مافيه بعض احوال واردركه تنقيده ميدان اولماز. فرضا بر انضباط مأمورينك ژاندارمه‌يه، برضابطك برنفره ويردیکی امر تنقيد وتدقيق قبول ايده‌مز. مع مافيه بوراده‌ده ماكنه‌كبى اطاعتله انسان كبى اطاعت آره‌سنده بر فرق واردر. برنفر شرف عسكريسنى، حس وطنپروريسنى، تعقيب ايتديكى غايهٔ املى بيلمكله برابر على‌العميا اطاعت وكوكسنى بى‌پروا دشمنك قورشونلرينه هدف قيلار ايسه البته قهرمانانى دوبالا اولور. خاصهٔ تفكردن محروم بر اردو مذبحه‌يه كيدر كبى ميدان قتاله طوغرى هيچ شكوا ايتمكسزين كيده‌بيلور. فقط شرفى هيچ بر زمان برنجيسنك درجه‌سنه واصل اوله‌ماز. برده اطاعت اضطراريه‌نك قيمتى بويوك، معنوى وحسى بحرانلر اثناسنده تزلزل عظيمه اوغرار. حسيات وطنيه‌يه بيانجى بر اسير كبى اولان عسكرك اوزرندن قيرباجى، قورقونى قالديريكز، ايلك فرصتده سزى استيلاى اعدايه معروض قيلار. حر آدم ايسه ويره‌جكى الك معزز شيئ اختياريله ويرر.

حكومتك وسائط معنويهٔ نفوذى مياننه مكتبلرى، جمعيات عاليه‌يى (اقاده‌ميلرى)، موزه‌خانه‌لرى وسائر بوقبيلدن مؤسسه‌لرى‌ده ادخال ايتمك اقتضا ايدر.

٦٦ وسائط ماديه. — حكومتك تبعه‌سنه تنفيذمرامايچون

واراده‌سیدر . ثانیاً : اوامر ونظامات حکومت‌که بوده حدود مشروعه داخلنده بعض احوال مخصوصه‌یه و منافع عمومیه‌یه خادمدر اوچنجیسی جزائی عادی ، اداری اعلامات محاکم ...

اشبو اوچ مختلف لسان ایله صادر اولان اوامرك بعضاً یالکز ایرادی مسموع اولمسی ایچون کفایت ایدر . بوده متضمن اولدقلری قوهٔ معنویه نك ثمره‌سیدر . بر قانونه تبعیت ایتدیرمك ایچون دائما جبر استعمال اولنماز و جبر استعمال اولندقجه قوت بر قوهٔ معنویه دن عبارتدر . آنجق بو انواع ثلثهٔ اوامرك ضمننده مستتر تهدید و اجبار واردر .

بو تهدیدك هروقت فعلاً ایقاعنه حاجت یوقدر حکومته اطاعت‌واجبدر . فقط بو اطاعت هیچ بر زمان اسیرانه وکوری کورینه اولماملی ، اختیاری اولملیدر . اداره ایدیلن اشخاص هیچ بر زمان زمامداران امورك یدنده بر آلت جامده دکلدرلر . آمرلر ایله مأمورلرك ماهیت وفطرتی بردر . حر اولان تبعه مادةً ، معناً اسیردن زنکیندر وایشی دها ایيدر . حریت قوای مادیه ومعنویه‌نك انکشافنی تأمین ایدر . خوف ایسه بو استعداد انکشافی زنجیر بند ایدر . ملت بر قانونی طوع واختیار ایله قبول ایدرسه اوقانونه جبراً قبول ایتدیرلمك ایستنیلن دیکر قانوندن دها ایی اطاعت ایدر . بر حکومت مستبده‌نك قوانینی همان دائما فعلاً معدوم الحکمدر . لفظی اولور ، معناسی بولنماز . شکلی اولور مدلولی تطبیق اولنماز .

Digitized by Microsoft®

٦٥ حكومتك وسائط معنويه ومادیه‌سی. — حكومتك قوتی ایله ملتك قوتی بربریله متناقض دكل هم آهنك اولمازی ایجاب ایده‌جكی شو صورتله ایضاح اولندقدن صوكره حكومتك اوامرینی ، قوتی تنفیذ ایچون نه كبی وسائط استعمال ایده‌بیلدیكنی تدقیق ایدهلم :

حكومتك وسائطی ؟ وسائط مادیه ومعنویه‌در . وسائط معنویه‌برنفوذ وتفوق معنویی‌یی تضمن ایدر فقط دولتك نفوذ معنویسی ایله دیكر نفوذ معنویلر ، فرضا دینك ، فنك ، صنعتك حكمتك نفوذلری اره‌سنده بر فرق واردر . دولتك نفوذ معنویسی لدی الایجاب بر تضییق خارجی ایله مسلحدر . دیكر نفوذ معنویلرك ایسه سلاحلری یوقدر . دین وجدانه ، ایمانه‌خطاب‌ایدر ، اعتقاده تعلق ایدر فن‌بالخاصه فكر وتجربه‌یه استناد ایلر ، صنعتكار ذوق سلیمه ، حسن طبعه مراجعت ایدر . بونلر امرلرینك كمال سربستی ایله تدقیق اولنمسنه جواز ویرر و نهایت اضطراری دكل اختیاری بر مطاوعت ایسترلر . دولتك نفوذ معنویسی دها ایلرو آتیلور ، اطاعتك اختیاری دكل اضطراری اولمسی‌ده ایستر . ویردیكی اوامرك یالكز نظری اوله‌رق موقع تذكره وضعنه مساعده ایدر . فقط فعلاً بر مقاومت ویا امتناعه اصلا تحمل‌ایده‌مز .

ایشته بو نفوذ معنویتك ترجمانی شونلردر : اولاً ؛ قانون كه هیئت تشریعیه‌نك یعنی حكمدار ایله مجالس عمومیه‌نك امر

Digitized by Microsoft®

بناءً عليه ملتى حكومتك رقيبى عد ايتمكدن ايسه ايكيسنى هم آهنك قيلمق وهر ايكى قوتى متوازياً توسيع ايتمك حكيم ومدبر ارباب سياستك تعقيب ايده‌جكلرى مسلك مستقيم اولور.

حكومتك قوة ماليه‌سى ، ثروتى خزينه‌ده‌كى نقود مدخره‌نك قباريق بريكون تشكيل ايتمسى افرادك رفاهنه وبين‌الناس تصرف فكرينك بر معقوليت وانتظام دائره‌سنده حاصل اولمسنه متوقفدر . ملتك ويركو اخذى ممكن اولان ساحهٔ ثروتى توسيع ايتمك حكومتك بو ساحهٔ وسيعه‌دن احتياج حاصل اولدقجه حصه‌مند اولمسنى تأمين ايدر . ايشته انكلتره‌نك سنه‌لرجه ناپوله‌ئون ايله ، سنه‌لرجه ترانسوال ايله اوغراشمه‌سنى تأمين ايدن قوت بو قوة اقتصاديه‌در. كذلك فرانسه‌نك المانيا غالبيتى اوزرينه دوچار اولديغى مصيبت عظمادن آز زمانده قورتلمسى خزينه‌سنك دكل اهاليسنك زنكينلكندن وتصرفكار اولمسندن ايلرو كلمشدر .

كذلك افراد ملتك اوصاف حربيه وجنكاورانه‌يى حائز اوللرندن حكومت هيچ بر زمان متوحش اوناميليدر . تعليم عسكرى كورمش افراد نه قدر چوق اولور ايسه حكومتك اسباب موفقيتى او درجه تأمين اولنمش اولور . پروسيه‌نك ملت مسلحه حالنه كلمه‌رك نهايت فرانسه‌يه احراز ظفر ايتمسى بو حقيقتك اكلاشلمسندن ايلرو كلمشدر. يالكز دائمى ومعلم بر اردويه استناد ايدن بر حكومت اوعسكرك يوزلمسى اوزرينه مضمحل واستنادسز قالير . تفيرعام صورتيله عسكر جمع هيچ بر زمان تعليم كورمش عسكره تقابل ايتمز . ايشته بوندن طولايى يالكز بيليس عسكرى ايله اكتفا دوست ودشمن دولتلر ايله محاط بر مملكت ايچون اصلا موافق احتياط دكلدر . آمريقاليلراسارت زنجيه محاربه‌سى اثناسنده ـ محاربه‌نك درت سنه‌دن زياده اوزامسى اوزرينه ـ بو حقيقتى كندى ضررلرينه آكلامشلردر .

Digitized by Microsoft®

نه درجه ضعیف وسخیف اولدیغنی تاریخ شمدیه قدر بیکلرجه مثال ایله اثبات ایتمشدر . سماواته قدر عروج ایتمش ظن اولنان نفوذ حکمداری اوفاجق بر فسکه ایله زیروزبر اولیور . داخلی بر عصیان ، خارجی بر تجاوز بو صورتله چورومش اولان بنای استبدادك درعقب منهدم اولمسنه کفایت ایدییور فقط فنالی شوکه وقوعه کلن داخلی ویا خارجی فورطنه‌ده یالکز مستبدلرکل ملت ومملکت‌ده بردها بلنی طوغرولدمیه‌جق درجه‌ده قضازده اولور .

ایکنجیسی‌ده بالاده‌کی مسلکك تفریطیدرکه هانکی برنفوذ حکومته قارشو خصومت وغلبه‌لکك قوتنه لزومندن زیاده اعتماد ایتمکدر غلبه‌لك قوری پاتیردیدن ، ثمره‌سز یایغره‌دن باشقه بر شی دکلدر . قرون وسطاده فئودالیته اصولی ، زادکانك حکومت مرکزیه‌یی ، قراللری دائما ضعیف دوشورمك ایستملرندن وبناءً علیه قوهٔ دولتی اجزا واقسام بی‌نهایه‌یه پارچه‌لامه‌لرندن ایلروکلمشدر . امریقاده واوروپاده الیوم افراطپرست سوسیالیستلرك طوتدیغی مسلك‌ده بویله بر نتیجه تولید ایده‌جکدر .

بو یاکلش ذهابلر حد ذاتنده حکومت قوتنك منشأ ومصدری حقیقده بر مطالعهٔ سلیمه حاصل اولمامسندن ایلرو کلور . حکومتك قوت وقدرتی حد ذاتنده ملتك منافع عمومیه ایچون تمرکز ایتمش قوتندن بشقه برشی دکلدر .

Digitized by Microsoft®

تعریف ایتدیکمز قوهٔ معنویه‌دن محرومدر . حکومتك قوتی افراد ملته نافذ واونلرحقنده جاری‌اولدیغندن بعضلری‌بوقوت ایله ملت اره‌سنده بر تناقض وضدیت موجود اولدیغنی توهم ایدرلر . یعنی مطلقا ملت حکومتك وحکومت ملتك خصمی اولمق ایجاب ایده‌جکنه ذاهب اولورلر .

بو ذهاب صرف دائرهٔ تصورده قالمش اولسه ایدی اهمیتسز عد اولنه‌بیلور ایدی . فقط مع‌التأسف بشریت اوزون مدت بو ذهاب باطلك فعلاً زیونی اولمش وحکومت ایله‌ملتك دورهٔ مصادماتنه هنوز نهایت بیله کلمامشدر ، بو ذهاب ایکی‌مهم خطای سیاسی تولید ایدرکه بروجه آتی ایضاح اولونور :

اولا حکومت قوت ونفوذینی ملتك ضررینه اوله‌رق تزیید ایدر . بالخاصه مستبدین وجبابرهٔ شرقك دوشدکلری کریوهٔ مهلکه بودر . حکومات مستبدهٔ شرقیه تبعه‌لرینك اکتساب ثروت ایتملرینی بیله آرزو ایتمز وبوتون منابع ثروت ملیه‌یی کندی قاصه‌لرینك قعرنایابنه طوغری جریان ایتدیررلر بو صورتله فقر وسفالت عمومیه‌قارشوسنده کندیلری آلتونلره مستغرق اولورلر .

بونلر خلقك اوصاف جنکاورانه‌سندن ، سلاحلانمسندن دخی قورقه‌رق وسلاحلری اهالینك یدندن نزع ایده‌رك کندیلرینی صرف کیف وهوسلرینه ، امر وارادەلرینه تابع محافظلر ، عساکر مخصوصه ایله احاطه ایدرلر . بو سیاستك

Digitized by Microsoft®

آرزو واختيارلريله قبول ايدرلرايسه قوهٔ ماديه او درجه مطاع اولور . ايشته دولت آدمنك ، امور حكومتى صنعت اتخاذ ايدنلرك مهارتى بو نقطه‌ده كوريلور . دولتك اوامرينى كران قيلمامق وبو اوامرى سهولتله ، ارزو وهوس ايله ديكتمك ايچون چاره بولمقده حكومت آدمنك مهارت مخصوصه‌سى بولنمق ايجاب ايدر .

صفت سياستك برنجى ركنى اشكال ومعاملات حكومتى اعتقادات مذهبيه‌يه ، عادات وتعاملات اجتماعيه‌يه ، اخلاق عموميه‌يه ، مملكتك احتياجات اقتصاديه‌سنه توفيق ايتمكدر ؛ حكومت آدمى او طرزده حركت ايتملدركه اهالئ مملكت ارباب حكومتك منافع شخصيه‌سى ايچون دكل منافع اهالى ايچون چاليشمقده اولدقلرينه قانع اولسونلر .

استبداددن اولان نفرت ايشته شو حقيقتك اهال ايدلمسى نتيجه‌سيدر . زيرا جبار ومستبد اولانلر تبعه‌نك دكل كندىلرينك منافعنه چاليشيورلر . فقط شوراسنى‌ده اونوتماملىدركه جبر واستبداد حكومت عوام ايله بسبتون غيرقابل تأليف دكلدر . انتخاب اولنان كيمسه‌لرك بتون ملتك منافعنى كوزتميوب يالكز كندىلرينك وحتى يالكز كندى منتخبلرينك منافعنى كوزتملرى ايشته بوندن طولايى يولسزدر .

٦٤ حكومت ايله ملت آرەسنده تضاد وارميدر ؟ — حكومات مستبده نه شكلده اولور ايسه اولسون نا پايداردر ، زيرا

Digitized by Microsoft®

ذاتاً قوتسز دولت تعبیری ، نفسنده بر تناقضی جامعدر . قوتك عدمی موجب هلاك اولان بر خطای عظیمدر و بو خطا هیچ بر صورتله معذرت قبول ایتمز . اقوام جهان ، اك مستکره مستبدلره، آتیلالرك قیرباجلرینه، نهرونلرك اذواق سفیهانه‌سنه ، جنکیزلرك خونخوارلقلرینه ، روما وبیزانس قیصرلرینك جنتلرینه کرهاً تحمل ایتدیلر ، فقط بو اشکال منفورهٔ تحکم واستبداد بیله قوهٔ اجتماعیه ما کنه‌سنی آز چوق تنظیم ایتدیکندن چار وناچار بونلره انقیاد ممکن اولدی . حالبوکه آنارشی یعنی هرفردلو قوتك فقدانی بر شکل حکومت بیله دکلدر ، بر هیچدر . بویله‌بر تذبذبه هر هانکی بر غاصب، هر هانکی بر متجبر ومستبد وحتی هر هانکی بر مستولیٔ خارجی نهایت ویره‌بیلور و شایان عبرت واستغراب اولان جهت‌ده شودرکه حکومتسزلکدن بیزار اولان ملت بوصورتله واقع اولان غصب وتجاوزی حال سابق فترته نظراً عادتا بر نعمت صایار ؛ زیرا دولتك اك تحملفرسا اولان شکلی شکلسزلکیدر .

معمافیه شوراسی‌ده بالخاصه نظر دقته وضع ایتمك ایجاب ایدرکه دولتك قوهٔ سیاسیه‌سی ایچون قوهٔ مادیه‌نك وجودینه اولان احتیاج قوهٔ معنویه‌دن‌استغنایی تضمن ایتمز . برحکومت یالکز مادی ، قوری بر قوته اتکا ایدرسه قوتنی کندی صارصمش اولور . قوهٔ مادیه‌یه تابع اولانلر بو قوتی نه قدر

Digitized by Microsoft®

بو سببله دولتك يوقاريده تعريف ايتديكمز خاصهٔ امرينك بذاته قائم اولمسی كافی دكلدر . فقط يالكز امر كافی كلديكی كبی كيف مااتفق يالكز اجراده كافی دكلدر . يالكز برنجيسيله اكتفا اولنسه دولت هر درلو ماديتدن تجرد ايتمش بر امر تصوريدن عبارت قالير . فقط قدرت اجرائيه وتنفيذيه‌ده برنجيسندن تجرد ايدرسه سوءاستعمالدر ، بر قوهٔ غير مشروعه‌در عادتا اشقيانك افعال تنفيذيه ، حركات جبريه‌سنه بكزر . چونكه اساسنده ، منبعنده بالاده تعريف ايتديكمز حق يوقدر . قضيه‌نك ايكی حدی بربرينه اكلنمدكجه برنتيجه حاصل اولماز .

دها زياده ايضاح ايدهلم : امر ويرمك شانندن اولانلر ، دولت نامنه امر ونهیٔ صلاحيتنی تفوض ايدنلر نظريا تجربه استكاری قدر امرويرمك حقنی نفسلرنده جمع ايتمش اولسونلر امرلرينه تبعيت خصوصنی وسائط معنويه وماديه ايله تأمين ايتمدكجه وجودلرنی خيالدن بشقه بر شی اولماز . اجرا وتنفيذ اولمدقجه حكومت يوقدر . حكومت اولمانجه دولت دخی مفقود صاييلديغندن قوهٔ ماديه‌نك فقدانی دولتك فقدانی انتاج ايدركه بوكا (آنارشی) ديرلر .

٦٣ استبداد وآنارشی . — دولتك قدرتی بر حقدر ، فقط اويله بر حق كه من حيث النتيجه قوته منجر اولور . حقه مستند اولميان قوت جبر وشدته ، قوته مستند اولميان حق ايسه جبر وشدتك نوع ديكری اولان حكومتسزلكه ، آنارشی يه منتهی اولور .

Digitized by Microsoft®

شو تفريقك اهميت مخصوصه‌سى واردر . دولتى تشكيل ايدن عناصرك كافه‌سنده امر ايتمك صلاحيتى بالقوه موجوددر. بناءً عليه حكومت مأمورى اولمايانلر دخى مادام كه ملت يعنى حاكميت مليه استنادكاهنك افراد واجزاسندندرلر او حالده حكمك مقتضاسى اولان امر صلاحيتنه‌ده ـ فقط بالقوه ـ مالكدرلر بو صلاحيت نظريه‌سنك بر حقيقت فعليه‌يه منقلب اولمسى قوته ، اقتدار وتنفيذ واجرايه اقتران ايتمسيله ممكن اولور . هر فردك امور حكومته فعلاً مداخله ايتمامسى ويالكز كنديسنه صلاحيت امر وتنفيذ ويرلن هيئت حكومت اركان وافرادينك اجرا آت فعليه وحتى جبريه‌يه مراجعت ايده‌بيلملرى ايشته بو حكمته مبتنيدر.

الحاصل امر ايتمك صلاحيتى برحقدن، اجرا ايسه برفعلدن انبعاث ايدر وبوراده فعليات نظرياتك متممى خدمتنى ايفا ايلر.

٦٢ دولت وقوت . — دولتك استعمال ايتديكى وسائط « قوت » Puissance كلمه‌سيله اجمال ايديلهبيلير دولت قوتدر . قوته محتاجدر . غايه ومقصدينه آنجق قوت ايله واصل اولور متماديآً قوتدن محروم اولان بر دولتك حياتى ظاهريدر وآرتق بو ضعيف وبى‌درمان دولتك يشامسنه وپايدار اولمسنه امكان قالماز . اوامر اخلاقيه‌نك قوته احتياجى يوقدر . زيرا بو امرلر ايله‌صرف وجدانه خطاب اولنور . فقط اوامر دولتك بهمه‌حال مطاع اولمسى لازمدر .

Digitized by Microsoft®

حکومتك وارکان حکومتك موجود بولنمسی کافی دکلدر . حقیقی بر حکومت موجوددر دیه بیلمك ایچون او حکومتك بر قوهٔ مادیهٔ جبر وتنفیذه مالك بولنمسی اقتضا ایدر . بو قوت سایه‌سنده حکومت دولتك اراضیسی اوزرنده شخصاً ویاجتمعاً باشقه‌لری طرفندن اظهار اولنه‌بیله‌جك کافهٔ اوامر واراداته غلبه ایتملیدر . یعنی واسطهٔ اجرائیه‌سی بولندیغی دولتك عزم واراده‌سنی هرشیئه غالب قیلملیدر .

بناءً علیه برنجی شرط اراضیٔ ملیه اوزرنده حکومتك قوهٔ مادیه‌یی جمع ایتمسیدر ، بر مملکتك حکومتی ارکان وافرادینی تشکیل ایدن کیمسه‌لرك امرینه مهیا بر قوهٔ مادیه ، دولت نامنه واقع اولهجق امر ونهیلرینی هرکسه‌لدی‌الایجاب تسلیم ایتدیرمکه مساعد بر قوهٔ مادیه بولنمازسه حکومت وبناءً علیه دولت یوق دیمکدر .

حکومت برطرفدن امر ونهی ایدر ، دیکر طرفدن امر و نهینی تنفیذ ایچون ایجاب ایدن وسائط جبر وتضییق استعمال ایدر . امر ایله تنفیذ امر آره‌سنده بر فرق عظیم واردر . برنجیسی نظریاته مستند اولمق اوزره دولتك بر صلاحیتیدر . بو صلاحیت دولتده بالقوه موجوددر . فقط بو صلاحیت نظریه‌نك تمام اولمسی فعلاً تأید ایتمسنه وابسته‌در . بو جهتله جبر وتضییق صلاحیتی دولتك اراده‌سنی اظهار ایدن وصفت آمریتی استعمال ایدن کیمسه‌لره مودوع بر قدرت فعلیه‌در .

Digitized by Microsoft®

ژان ژاق روسویه کوره حکومت : حکمدار (یعنی ملت) ایله تبعه‌سی ارەسنده مناسبات متقابله‌لرینی ایفا ، قوانینی تطبیق وحریت‌سیاسیه ومدنیه‌یی تأمین مقصدیله تأسس ایتمش برهیئتدر. [مقاولهٔ اجتماعیه اوچنجی کتاب برنجی فصل] (لوق) ه کوره حکومت قوای عمومیه کندیلرینه تودیع ایدیلن ذواتك هیئت عمومه‌سیدر ایسه‌ده مقدمه‌سنده حکومتی « حاکمیتك حال فعالیته‌وضعندن‌عبارت» اولمق اوزره ایضاح ایدییور. بومختلف تعریفلرك عین نتیجه‌یی مشعر اولدیغنی بیانه حاجت کورمیز .

حکومتی واسع بر معناده اخذ وتلقی ایتمك مجبوریتنده‌یز. فی‌الحقیقه حکومت Gouvernement تلقیمزه کوره یالکزقوهٔ اجرائیه‌دن عبارت دکلدر . دولتك نظاهر فعالیت وارادەسنه هرنه شکلده اولور ایسه اولسون اشتراك ایدن اشخاص ویا هیئاتك کافه‌سی حکومتی تشکیل ایدرلر .

بناءً علیه حکومت‌دولتك‌وسائط اجرائیه‌سی ، اورغانلریدر (Organes) زمانمزده بووسائط، بو اورغانلر یوماً فیوماً تزاید ایدییور . تعبیر دیکرله حکومتك وظائفی ، اعضاسی هرکون آرتیور. بوده قاعدهٔ تکاملك ضروری بر ثمره‌سیدر ، تکامل ایتمش هر مخلوقك ترکیباتی چوغالدیغی ، وظائفی آرتدیغی ، احتیاجاتی توسع ایلدیکی کبی حکومتك‌ده ترکیباتی ، ارکانی ، وظائفی او صورتله چوغالمقده‌در .

٦١ امر وتنفیذ امر. — دولتك تمامئ وجودی ایچون

Digitized by Microsoft®

فقط اوچنجی رأیك دها مقبول وموافق اولدیغنی بیانه حاجت یوقدر. حق تملك وحق حبس دکنز صولرینك منحصراً بردولته مختص قالمسی انتاج ایدرکه زمانمزده بو نظریه یی قبول ایدن هیچ بر دولت موجود دکلدر. دولت قره صولرنده کی حق حاکمیتی اوصولرده کی اشخاص واسطه سیله اجرا ایتدیرر. بناءً علیه قره صولرنده جریان ایدن کافهٔ وقایع واحوال قره صولرینه مالك اولان دولتك نفوذ سیاسیسنه منقاددر. زاپورلر، کیلر قره صولرنده بولندقجه او صولره مالك دولتك قوانینینه رعایته مجبوردرلر.

بو قاعدهٔ عمومیه دن دولت عثمانیه خارج قالیور. خارج از مملکت امتیازی، عهود قدیمه احکام مضرهسی بورادهده بر شکل استثنائیت اخذ ایدییور! . . .

حکومت

۶۰ حکومتك تعریفی. — دولتی تشکیل ایدن اوچ عنصردن ملت واراضی حقنده ایجاب ایدن ایضاحاتی اعطا ایلدکدن صوکرا اوچنجی عنصره یعنی حکومته نقل کلام ایدهلم:

دولت اراضیٔ مخصوصه ومعینه اوزرنده تقرر ایتمش بر هیئت مجتمعهٔ انسانیه دن مرکب وحاکمیتی حائزدر. بو حاکمیت اولجهده بیان ایتمش اولدیغمز وجهله امر واراده یی تضمن ایدر، امر واراده ایسه بر منبع فعالیت وحرکتدر بوفعالیتك بر شکل مخصوصده تظاهر ایتمسی دولت نامنه حرکته مأمور بعض اشخاصك وجودینه وابستهدر. ایشته بو شخصلر حکومتی تشکیل ایدر.

Digitized by Microsoft®

دولتك املاك عمومیه اوزرنده بر حق تصرفه مالك اولدیغی ایضاحات آتفه‌دن مستبان اولور. معمافیه بونظریه‌ده بر نقطه دهاواردرکه مشکلاتی دعوتدن خالی قالیور. فی الحقیقه املاك عمومیه وتوابعندن بعضیسی دولت ایچون برمنبع واردات تشکیل ایدر، بوایسه عادتا برتصرفك وجودینی اشعار ایدر. فقط بو مشکلی‌ده بروجه آتی اجمالاً ایضاح ممکندر: املاك عمومیه‌دن متحصل فوائد نقدیه املاك عمومیه‌یی با امتیاز ایشلتمکده اولان کیمسه‌لرك ویردیکی رسومدن عبارتدر. بو رسومی برنوع ایجار صایمقدن ایسه برنوع ویرکوعد ایتمك ایجاب‌ایدر. ویرکو تحصیل‌وجبایتی ایسه دولتك قوهٔ عمومیه‌یه حق حاکمیته مالك اولدیغی فکریله تماماً قابل توفیقدر. بدل ایجار صاییلدیغی تقدیرده خصوصی بر ملك عد اولنمق لازم‌کلورکه نظریاتمزه مخالفدر.

دولتك اموال واملاك عمومیه‌سی‌اوزرنده بر حق تصرف عادی‌یه مالك اولمیوب یالکز بر حق حاکمیته مالك اولدیغی نظریه‌سنك برنجی بر نتیجه‌سی شودرکه: بو اموال واملاك غیر قابل وبیع و فراغدر. مرور زمانه تابع دکلدر. بناءً علیه دولت برجاده‌یی بك نادر وشرائط مخصوصه‌یی حائز استثنالردن صرفنظر ـ صاتەماز. بر نهری، قره‌صولرینی آخره دور ایده‌مز وبو کبی احواله‌مرور زمان دعواسی مسموع اولەماز.

قره‌صولری بحثه کلنجه: بوده عینی نظریه‌یه، عینی قاعدهٔ عمومیه‌یه تابعدر. دولتك بوصولر اوزرنده‌کی حقوقنك ماهیتی نه‌دن عبارتدر؟ بعضیلری بونك برحق تملك، دیکرلری بر حق حبس ودها بشقه‌لری بر حق حاکمیت اولدیغنی ادعا ایتمشلردر.

Digitized by Microsoft®

قاعده‌سنی بو املاکده تشمیل ایتمك طوغری دکلدر . حد ذاتنده دولت بو املاکك افراد کبی متصرفی دکلدر . یالکز او املاکك بر بکجیسی، بر محاسبیدر . املاکی نسل حاضر ؛ انسال آتیه ایچون حفظ وصیانت ایدر . شو تقدیرده دولتك بو قبیل اراضی واملاك عمومیه‌ده حق تصرفندن بحث ایتمکدن ایسه حق حاکمیتندن بحث ایلمك دها موافق اولور .

املاك عمومیه دینیلنجه منافع عمومیه‌یه مختص شیلر خاطره کلیر . منافع عمومیه‌یه تخصیص ایدیلن هرشی ایسه تصرفات شخصیه‌یه تابع اولماز . زیرا برشیئك بر شخصك تحت تصرفنده بولنمسی، آنك تحت تملك واختصاصنده بولنمسی منافع عمومیه‌نك او شیده آرتق علاقه‌سی قالمامسی دیمکدر . تعبیر دیکرله حق تصرف شخصی املاك عمومیه‌یه قطعیاً قابل قیاس دکلدر . دولتك افراده قیاساً بو اموال واملاك عمومیه اوزرنده‌برحق تصرفی موجود فرض اولنمسی وبو حق تصرفی سببیله مدعی ویا مدعی علیه صفتنی اکتساب ایلمسی تسهیل مصلحت ضمننده اخبار ایدلمش بر قاعده‌در .

دولتك بوقبیل املاك عمومیه اوزرنده عادیاً بر تصرف دکل حاکمیت مخصوصه‌یه مالك اولمسی نتیجه‌سی اولهرق حق تفتیش وانضباطی واردر . تحت تصرف وتملك شخصی وخصوصی بولنیان هر یرده تفتیشات اجرا وانضباطی تأمین ایدر .

Digitized by Microsoft®

بونلره املاك خصوصيهدول تعبير اولنور . بو املاك اوزرنده دولت بياغى افراد كبى حق تصرفه مالكدر . فقط بعض اقسام و توابع اراضى كرك ماهيتلرى ، كرك قانوناً بر محله تخصيص ايدلمكلرى حسبيله فوائد وخدمات عموميه ايچون استعمال اولنورلر ، بونلردن بر قسمى اويله برحال وموقعده بولنورلركه هر كس آنلرى استعمال ايده بيلور . ياخود دولتك وظائفندن برى عد ايديله بيلن بر خدمته تخصيص اولنه بيلور . فرضا قره صولرى ، نهرلر ، ايرمقلر ، عمومى يوللر . خدمات عموميهدن برينه تخصيص ايديلن مبانى ... ايشته بونلره املاك عموميه دينور .

دولتك برنجى صنفدن اولان املاك يعنى املاك خصوصيه اوزرندهكى حقوقنى آيروجه ايضاحه حاجت يوقدر . افرادك حق تصرف وتملكنه قياساً برنجى جهت تعيين اولونه بيلور . فقط ايكنجى جهت يعنى املاك عموميهٔ دولت اوزرنده دولتك حق تصرفى تدقيق وملاحظه اولونمغه شاياندر . مؤلفلرك بر قسمى دولتك بو قبيل املاكى اوزرندهكى حقوقنى ده حقوق تصرفيهٔ شخصيه يه قياس ايتمك ايستمشلر ، ازجمله موسيو هوبر بونلرى اداره يه عائد املاك ديه توصيف ايدييور . شو قدركه استفادهٔ عموميه يه مختص اولدقلرندن غير قابل بيع وفراغدر . بيع وفراغ تصرفك لوازمندن اولديغنه نظراً بوراده تصرف بحثى محلنده مصروف اولهماز . بناءً عليه تصرف شخصى

Digitized by Microsoft®

دولتك اراضی اوزرنده نفوذی جریان ایتدیکنی ادعا ایدنلر حق رقبه‌یی کلیاً معدوم فرض ایدییورلر . حق رقبه دولتك کیف مایشا اراضی اوزرنده تصرف ایتمسی ومثلا لدی الایجاب اراضی‌یی مصادره دخی ایده بیلمسی طرزنده تفسیر اولنورسه بالطبع بو نظریه مردوددر . فقط یوقاریدن بری تعریف ایتدیکمز شکل معتدلده بولونور یعنی حق تصرف شخصی تماماً محفوظ اولمقله برابردولتك یالکز بر حق عمومیسی ، اراضی اوزرنده بر حاکمیت عمومیه‌سی اولور ایسه او وقت حق رقبه‌یی تسلیم ایتمك ایجاب ایدییور . استملاك بحثنده ایشته دولتك بو حق تظاهر ایدییور . دولت منافع عمومیه تحقق ایتدیکی تقدیرده اشخاص یدنده بولنان اراضی‌یی اصول وقوانین مخصوصه دائره‌سنده وتضمینات وبدل مخصوص اعطا ایتمك صورتیله استملاك ایده بیلیر .

مقدملری بو استملاك منافع عمومیه تحقق ایتسون ایتمسون بلابدل اجرا اولنور وکیفیت اك منفور بر مصادره شکلنی اخذ ایدردی .

٤٦ املاك خصوصیهٔ دولت ، املاك عمومیهٔ دولت . — دولتك اراضی اوزرنده بر حق مخصوصی ، نوعما بر حق رقبه‌سی بولونمسی بو بحثك ظهورینه باعث اولیور . دولتك افراد عهده‌سنده بولنان اراضی اوزرنده عمومی وشمولی بر حق مخصوصی بولوندیغی کبی افراد عهده‌سنده بولونمیان بعض اراضی اوزرنده طوغریدن طوغری‌یه حق تصرفه مالکدر .

اولا بعض اشیای غیر منقوله واردرکه استفادهٔ عمومیه‌یه ، خدمات عمومیه‌یه منحصر اولمدقلری حالده لسبب من الاسباب دولتك طوغریدن طوغری‌یه تحت تصرفنده بولونیور . ایشته

Digitized by Microsoft ®

۵۷ غیر مسکون اراضی جای. — دقت دیکر بر نقطه، دیکر بر اعتراض دها واردر . دولتك اراضی اوزرنده برحق مخصوصه ، اشخاص اوزرنده کی حقوقدن آیری حقوقه مالك اولدیغنه بر دلیل ده الیوم دولتلردن برچوغنك غیر مسکون بعض اراضی صاحبی بولونمه لریدر . متحدهٔ امریقانك تهریتوار دینلوب هنوز حکومت حالته افراغ اولنه میان اراضیسی بو قبیلدن صایله بیله جکی کبی بسبتون غیر مسکون وصاحبسز چوللرده ایشته بوکا مثال تشکیل ایدر . فرضا افریقاده ، عربستانده کی اراضیٔ دولت علیه نك بر قسمی ، اراضیٔ موات واراضیٔ امیریهٔ خالیه بو قسمه ادخال اولونه بیلور . فرانسه نك وانکلتره نك بعض کوچوك جزیره لری وارکه اوزرنده هیچ انسان یوقدر . بونکله برابر بو اراضی اوزرنده حاکمیت ارضیه موجود بولوندیغی غیر قابل انکاردر . فقط بوکا اعتراض ایدنلرده واردر . دولتك بالفعل بو اراضی اوزرنده اهالی وسکانی بولنمسی شرط دکلدر . لدی الایجاب او اراضی یی اسکان ایده بیلمسی بناءً علیه بو اسکان واسطه سیله اراضیٔ مذکوره اوزرنده تنفیذ حاکمیت ایتمسی محتمل بولنمسی کافیدر .

یه بالاده کی اعتراض دفع ایچون دنیلیورکه : اراضی بر وغیر قابل تجزیدر . بناءً علیه مسکون وغیر مسکون کافهٔ اراضی بر کل عداولونه رق حاکمیت وقوت دولتك جولانکاه نفوذی اولور . بو صورتله قوهٔ عمومیهٔ دولت اراضی ایله تحدید ایدلش اولور .

۵۸ حق رقبه . — اراضینك نفوذ دولتك حدودی اعتبار ایدلمسی نتیجه سی اولهرق او حدود ارضیه داخلنده مقیم بالجمله افراد، دولتك اوامر وتنفیذاتنه تابع اولهجقلردر . دولتك اراضی اوزرنده حق رقبه سی اولمق بحثنه کلنجه: حاکمیت ارضیه یی انکار ویالکز اشخاص واسطه سیله

Digitized by Microsoft®

اعترافه مجبورز . اکر اراضی یعنی جمادات اوزرنده‌کی نفوذ وقوتك مطلقا اشخاص واسطه‌سیله جریان ایتمسی اقتضا ایتسه ایدی اوحالده یالکز دولتدن دکل افراددن دخی اراضی اوزرنده‌کی هردرلو حق تصرف ونفوذی نزع ایتمك ایجاب ایدردی بر چفتلك ، بر ترلا صاحبی اراضیسنه فعلاً متصرفدر . نفوذینی طوپراغی ایشلمك ، تخمی اکمك وسائره صورتیله فعلاً جریان ایتدیرر . امر ایچون ایکی شخصك لزومی انسانلر ایچوندر حالبوکه انسانلر یالکز انسانلری دکل حیوانات وجماداتی دخی عزم وآرزولرینه منقاد قیلمشلردر . دولتك اراضی اوزرنده بر نفوذ فعلیسی اولدیغی حقوق خصوصیهٔ دولك بر قاعده‌سیله‌ده ثابتدر . معلوم اولدیغی اوزره بر اجنبی ممالك اجنبیه‌ده مقیم اولسه دخی دیکر بردولتك حدودی داخلنده اراضیه صاحب اولهبیلیر . بو دولت او اجنبینك شخصی اوزرینه فعلاً بر نفوذ تامه مالك اولدیغی حالده اواراضیی کندی قوانینله یعنی کندی اوامرینه تمامیله منقاد قیلار. ایشته بوراده صراحةً کوریبورز که دولت اشخاص واسطه‌سیله اراضی اوزرنده اجرای حاکمیت ایتمك شویله طورسون بالعکس اراضی واسطه‌سیله اشخاص اوزرنده، هم اجنبی اشخاص اوزرنده اعمال نفوذ ایده‌بیلور. بو مثال ارضی شخصه دکل شخصی ارضه تابع قیلیور.

بنه حقوق خصوصیهٔ دولدن دیکر بر مثال اقتباس اولونه‌بیلور : ممالك اجنبیه‌ده مقیم تبعه‌نك منسوب اولدقلری دولت حدودی داخلنده اراضی صاحبی اوله‌بیله‌جکاری طبیعیدر . آنجق تبعه‌دن اولان بوشخص ممالك اجنبیه‌ده یالکز بالقوه دولت متبوعه‌سنك نفوذینه تابع اولدیغی . حکومت متبوعه‌سنك بر چوق اوامرینی اصغا ایتمامسی ممکن بولوندیغی حالده اراضیسنی منسوب اولدیغی دولتك اوامر وقوانینی تأثیرندن خارج بولوندیره‌مماز .

Digitized by Microsoft®

قوردیغی اساسه استناد ایدییورلر . بو اساس موجبنجه دولتك کندیسنی تشکیل ایدن اراضیسی اوزرنده‌کی حقوق حقیق وفقط عموی وسیاسی بر حقدر . بوندن ماعدا هر فردك کندی متصرفی بولوندیغی اراضی اوزرنده بر حق خصوصی وشخصیسی واردرکه اوده حقیقیدر . بونه حق حاکمیت‌ارضیه ، دیکرینه تصرف شخصی دیه‌بیلیرز . حقوق‌دول مؤلفلرینك اکثریا حاکمیت ارضیه (Souveraineté territoriale) دیه فرض ایتدکلری حاکمیت ایشته بودر .

المانیا مشاهیر مؤلفینندن لاباند ـ که حقوق سیاسیه‌یه متعلق بر تألیف جسیم وکزینیله شهرتیاب اولمشدر ـ عین فکری قبول ایدییور ودییورکه : « دولتك کندی اراضیسی اوزرنده بر حق واردرکه ماهیتی حسیله تبعه‌سی اوزرنده‌کی حقوق سیاسیه‌دن فرقلیدر . ایشته او حق سایه‌سنده دولت وظائفنی ایفا ایده‌بیلور . وبو صورتله یالکز تبعه‌سی دکل‌طوپراغنی دخی نفوذ وقوتنه ، عزم وارزوسنه رام‌قیلار . »

بزجه بك معقول اولان بواساسك قوتلی معارضلری اکسیك دکلدر. ازجمله بو بحثده کندیسندن استفاده ایتدیکمز لئون دوکوی بو نظریه‌یی رد ایدییور ودییورکه . « دولتك افراد اوزرنده‌کی حاکمیتی ایله اراضی اوزرنده‌کی حاکمیتی آره‌سنده‌فرق اراماملیدر. دولتك یالکز برحق‌وقدرتی واردر بوده آنجق افراد اوزرنده‌جریان‌ایدر. دولتك حاکمیتی یالکز افراده تعلق‌ایلر. فی الحقیقه حاکمیت قوماندا ایتمك‌دیمکدرحالبوکه اشخاصدن باشقه‌سنه امر وقوماندا ممکن دکلدر . بناءً علیه امر مطلقا ایکی شخصی ، امر ایدن ایله امر آلانی تضمن ایدر . شوحالده دولتك طوغریدن‌طوغریه اراضی اوزرنده حاکمیتی ادعا ایتمك بر تناقض سرد ایتمکدن باشقه برشی دکلدر . . . »

بو مطالعاتك ایجه‌لکنی سرد ایتمکله برابر قناعتبخش اولمیه‌جغنی

Digitized by Microsoft®

٥٦ دولتك اراضیده حق نفوذی نه‌دن عبارتدر ؟ . — دولتك علی‌العموم کندی اراضیسی ایله مناسبت وارتباطی‌نه راده‌یه قدردر ؟ الحاصل اراضی دولتك شخص معنوی وحقوقیسنی ترکیب ایدن عناصردن اولمقله برابر — که بونی موضحاً بیان ایتدك — دولتك نفوذ وقوتنه‌ده منقاد دکلیدر ؟

مقدما ملت حقنده بیان ایتدیکمز وجهله ملتك کتلهٔ عمومیه‌سی شخص معنویٔ دولتك نفوذینه تابع دکلدر . افراد اعتباریله ملت بو نفوذه تابعدر . اراضی حقنده‌ده عینی قیاسی جریان ایتدیرمك ممکنمی ؟ . . ایشته شمدی بونی تدقیق ایده‌جکز :

هرشی حکمدارك ، بوتون اراضی صاحب حکومتك فرض اولندیغی زمانلر طبیعیدرکه اراضی بر جفتلك کبی حکمدارك وحکمداره تبعاً دولتك عد اولنور ایدی . بو نظریه‌یی قوتلی بر درجه‌یه قدر تعدیل ایله برابر قبول ایدنلر الان واردر .

مع مافیه دیکر بعض مؤلفلر واردرکه داخل مملکتده بولنان کافهٔ اراضیی جفتلك عد ایتمکله برابر ینه دولتك اراضی اوزرنده طوغریدن طوغری‌یه بر جریان قوتی اولدیغنی ادعا ایدرلر . طوغریدن طوغری‌یه تعبیرندن مقصد دولت افراد اهالی واسطه‌سیله اولیه‌رق اراضی‌یه بر نوع تصرف عمومی ایله تصرف ایدییور دیمکدر .

بو نظریه بر درجه‌یه قدر شرقده حق رقبه نامیله معروف طرز تملکه بکزر . بو ذهابده بولنانلر مشاهیر حکمای اجتماعیوندن پرودونك

Digitized by Microsoft®

واصل اولمق که بو فداکارلغه قاتلانمق ممکن اولسون دولتلرك حیاتنده ایسه اصل اولان صحت تامه‌در . باخصوص که بعض اعضانك قطعی اشخاصك بیله موتنی انتاج ایدر . نتیجه‌سنده موت اولمق محتمل اولان بر صورت ایضاحی ابدیاً یشامسی لابد اولان دولته نصل تشمیل ایده‌بیلورز .

دیکر بشقه‌لری ، حقیقتده ترك ماده‌سی یوقدر . اراضی ترك ایدن دولت اراضینك بر قسمی اوزرنده حائز اولدیغی قوتدن صرف نظر ایدر . او اراضی اوزرنده جاری بر نفوذ وقوت قالماز اراضی منحل اولور . بونك اوزرینه ، صاحبسز قالان اراضی‌یه دیکر بر دولت ، مفروغ‌له اولان دولت وضع‌ید ایدر . بوندهده فضله بر ایضاحك واردرکه عقل سلیم بوکا تحمل ایتمز .

بونك طوغریسنی، دوزجه‌سنی سویله‌مك لازم کلسه حق فتح غصبدن بشقه بر شی دکلدر وحقوق دولك بونی قبول ایتمسی بر ضرورت فعلیه اولدیغی ایچوندر. یوقسه حقه مستند اولدیغندن دکلدر. هر حالده ترك اراضی دور تجبر وتغلبك انقاض وبقایاسندندر . ترقی مدنیتله بالکه بر کون کلیر بوکاده محل قالمیه‌جقدر .

اولدقجه قوتلی طرفداری اولان بر فکره کوره ترك اراضی‌یه ترك اولونان اهالینك انضمام وموافقتیله جوازومساغ واردر. فرانسه ۱۸۶۰ده بو نظریه‌یی نیس وصاووا حقنده تطبیق ایلدی . المانیانك الساس لورەن ایچون عین صورتله حرکت ایتمدیکی کندیسیچون دفعاتله مدار مؤاخذه اولدی . معمافیه بو نظریه طوغری دکلدر . زیرا مقاوله تماعیه نظریه‌سنك جا ا ترتیجه‌سیدر . هرحالده اراضینك غیر قابل انقسام لدوتنی قاعده‌سنی ایضاح ایده‌مز .

Digitized by Microsoft®

بو مختلف مثاللر کوستریبور که دولتلر آره‌سنده برده ایجار توقیت ، امانت ، ودیعه صورتلریله ترك اراضی معامله‌سی جریان ایدییور . بویله طولامباجلی تعبیرلر استعمال ایدلمسی مدنیت حاضره‌نك انسانلرده الیوم تعمم‌ایدن فکر حقك آرتق غصب و تعدی کلمه‌لرینه صراحةً تحمل ایده‌مامسندن و افکار عمومیه نظرنده یکی کلمه‌لر ایجادیله ینه « فتح » « غصب » کلمه‌لرینك یالدیزلی بر حب شکلنه افراغنه لزوم کورلمسندن نشأت ایدییور .

ایشته اراضی حقنده‌کی نظریات جدیده نه نام ایله اولورسه اولسون واقع اولان بو ترك اراضی ماده‌سنی تجویز ایتمیور . بعضیلری تأویله چالیشیورلر :

فقط صورت تأویللری او قدر قناعت بخش اوله‌میور . مثلا بعض مؤلفلرك نظریه‌سی موجبنجه اراضیی ترك ایدن ویا ترکه مجبور اولان دولت بو ترك معامله‌سنه متعلق مقاوله‌نامه‌یه وضع امضا ایتدیکی آنده کلیاً نابدید اولور. فقط صوکرا درعقب قیریلمش، قیصلمش، کسیلمش، آزالمش اراضی اوزرنده تکرار تولد ایدییور. یعنی آن واحده عمان انقراضه باطوب چیقیور . فقط چیقدیغی آنده کوچولمش اوله‌رق چیقیور . بونی عقل دکل بلکه خیال قبول ایدر .

دیکرلری بر وجود مریضك عملیات جراحیه‌یه اوغرامسنی وعضوینی قطع ایتدیرمکه مجبور اولمسنی بو ترك اراضی ماده‌سیله مقایسه ایتمك ایستیورلر . فقط بو قیاس ده معقول دکلدر . زیرا قطع عضوه تام‌الصحه بر شخصك طوعاً رضا کوسترمسی متصور دکلدر ؛ مرض صوك درجه‌یه

Digitized by Microsoft ®

قسمه ، چينده كيائوچو ، پورارتور ، واى هاى واى كي محللرك المانيا، روسيه وانكلتره‌يه ترك ايدللرى ايكنجى قسمه‌راجعدر. بوسنه ـ هرسكك موقت بر زمان ايچون آوستريانك تحت اشغالنه ويرلمسنه موافقت ايدلمش ايدى. بو « موقته لك نه زمانه قدر دوام ايده‌جك اوراسى مصرح دكلدى. آوسترياو مجارستان مشروطيتمزى متعاقب بومهمتى رأى خوديله تصريح وتوقيتى قطعيته تبديل ايتدى والحاى احوال و اضطرار ايله بزده پروتوقوله وضع امضا ايده‌رك بونى مع الكراهه قبول ايتدك. قبريسك ده اشغالى موقتدر ومعلق بالشرطدر . آسياى عثمانى تهلكه‌يه كيردكى تقديرده انكلتره طرفندن معاونت ايدلمسى وقرص اردهان وسائر روسيه فتوحاتى طرف دولت عليه‌دن استرداد ايدلديكى حالده [٤ حزيران ١٨٧٨ تاريخلى معاهده نامه ذيلنك التنجى فقره‌سى] جزيره‌نك اعاده اولنمسى شرطيله وشرائط سائره ايله قبريس انكلتره‌نك زير اشغالنده‌در . هرحالده بواشغال موقتدر .

اشغالك اوچنجى بر نوعى دها كورلمشدركه اوده ده‌پو يعنى وديعه صورتيدر . بو دخى ممالك عثمانيه‌ده تطبيق ايديلن، بالكز مملكتمز ايچون روا كورلمش اولان برحال استثنائيدر.

كريددن بحث ايتمك ايستيورز . كريد ، طرف دولتدن دول سته‌يه وديعةً تسليم اولنمش ايدى . بو وديعه‌نك ١٣١٣ سنه‌سندن برى ناصل برمعاملهٔ غصبيه‌يه منقلب اولديغى معلومدر.

Digitized by Microsoft®

حکومته عائد اولدیغنه دائر نظریات قدیمه ایله ترك اراضی مادهسی قابل ایضاح اوله بیلور . فقط اراضی حقندهکی نظریات جدیده ترك اراضی مادهسنی حقوقجه ومنطقجه ایضاحه کافی کلمه یور . مع مافیه فعلیاتك الآن بو نظریه یی مکذب اولدیغنی مشاهده ایتمکدهیز . ایشته دولت علیه ، روسیه ایله محاربه ایتدکدن صوکرا خیلی اراضی غائب ایتدی اندن صکره مع التأسف جسیم جسیم قطعهلری وهربری آیری بر دولت تشکیلنه مساعد جسیم مملکتلری الدن قاچردی بونکله برابر دولت عثمانیه ینه برحیاتدر . ذاتاً دولتمزك قطع اراضی عملیاتنه تابعیتی ایکی عصری متجاوز زماندنبری متصل دوام ایدییور ، متصل اراضیمز کیدییور بونکله برابر خریطهٔ عالمده بر دولت عثمانیه الحمد الآن موجوددر . فرانسه الساس لوره نی غائب ایتدی. واقعا موجودیتی صارصلدی. فقط بوصارصنتی دوام حیاتنه مانع اولمدی. روسیه پور تسموت مصالحه نامهسیله ساخالین جزیرهسنك بر قسمنی ژاپونیایه ترك ایتدی . فقط بو ضیاع حیاتنه تأثیر ایتمدی. ایشته بومثاللر اراضینك بر قسمنك قطعیاً ترك اولونه بیلدیکنی کوسترر .

برده اراضینك قطعیاً ومؤبداً دکل موقتاً ترك ایدلمسی مسئلهسی واردر . موقتاً ترك یا علی الاطلاق توقیتی تضمن ایدر ویاخود ایجار لفظیله توصیف اولنور . محاربهٔ اخیرهده قبریس ، بوسنه ــ هرسکك ترکلری برنجی

Digitized by Microsoft®

ايچون وياقطعياً ترك وفراغت ايتمسى ممكن اولهميه جغى منطقاً استدلال اولونمق ايجاب ايدر . ترك وفراغ ايستر اختيارى ايستر اضطرارى يعنى برفتح ثمره‌سى اولسون ! . . بر دولت اراضيسنك تماماً تركى اودولتك عدمنى ، فقدانى انتاج ايده جكى آشكاردر . زيرا بو صورتله شخصيت حقوقيه‌سنك ، حياتنك عناصر مهمه‌سندن برينى غائب ايتمش اولور . لهستان اراضيسى روسيه ، پروسيه ، اوستريا آره‌سنده مقاسمه ايدلديكى كوندن اعتباراً لهستان ناميله آرتق بر دولت قالمامش‌در ! . . مقدما مجارستان دولتى ممالك عثمانيه‌يه الحاق ايدلديكى زمان مجارستان دولتى خريطهٔ عالمدن سيلنمش ايدى . ماداغاسقار بر قراللق ايكن فرانسه اوراسنى الحاق ايتمكله آرتق مالاغاشى حكومانى [ماداغاسقار حكومت محليه‌سنك عنوانى] نابودَ اولمشدر . انكلتره افريقاى جنوبى حكومتلرينى حرباً تسخير ايتدكدن صوكرا آرتق اورانژ ، ترانسوال حكومات مستقله‌لرى يوقدر . بو دولتك ، اراضيسنى كاملاً وتماماً غائب ايتمسى ايشته بونتيجه‌يى توليد ايدر .

منطقاً دوشونمك ايجاب ايدرسه قسماً وحتى بر مدت موقته ايچين‌ده اراضى تركندن عين نتيجه حاصل اولمق ايجاب ايدر . زيرا هر درلو شخصيت . شخصيت معنويه غير قابل انقسام وتجزى اولمق ايجاب ايدر . بر شخصيتى پارچالامق آنى محو وافنا ايتمكدر اراضينك دولته ودها طوغريسى رئيس

Digitized by Microsoft®

ظاهرده مانع اولان جهت یوقاریده سویلدیکمز وجهله یالکز هیئت متحده اصولی دکلدر. مشترك اداره یه تابع اراضی ده واردر. فرضا ۱۸٤۰ سنه سندن ۱۸٦٦ سنه سنه قدر شلزویغ هولشتاینن اراضیسی وکذلك ۱۸۷۸ دن ۱۹۰۹ سنه سنه قدر بوسنه ـ هرسك مشترك اداره یه تابع اولدیلر. برنجیسی پروسیا واوستریانك، ایکنجیسی؛ برطرفدن حاکمیت اساسیه اعتباریله ـ نظری وعهدی اولهرق ـ دولت عثمانیه نك، دیکر طرفدن فعلی اولهرق اوستریا ایله مجارستانك مشترك اداره سنده بولنیورلر ایدی. بونلری اراضینك بر تك دولته انحصاری نظریه سیله تألیف ایتمك مشکلدر. مع مافیه یونی ده ایضاحه حاجلیشان ارباب تألیف اکسیك دکلدر.

بعضیلری بو ادارهٔ مشترکه نك برحال استثنائی اولدیغنی واداره یه اشتراك ایدن دیکر دولتله موقت بر زمان ایچون برصورت تسویه عقد ایتملری نتیجه سی بولوندیغنی بیان ایدییورلر. دیکر بشقه لری صرف نظریات دائره سنده ایضاح مشکله قیام ایده رك دییورلرکه «ادارهٔ مشترکه دوام ایتدکجه ادارهٔ مشترکه یه تابع اولان اراضی ایکی مشارك دولتك غیرقابل تقسیم اولان اداره ونفوذی دکلدر. بلکه او اراضی عادتا آیری ومستقل بر دولتك اداره سنده بولونیور فرض ایدلمك ایجاب ایدر.

۵۵ اراضینك غیرقابل ترك اولمسی. ـ اراضینك عناصر تشکیلیهٔ دولتدن اولمسی نتایجندن بری ده غیر قابل ترك اولمسیدر. بر دولتك اراضیسندن بر قسمنی ویاتمامنی موقت بر زمان

Digitized by Microsoft®

حکومت اطلاق اولنه‌مز . وعادتا بر ولایت ویا سنجاق قیلندیرلر . مع مافیه هیئت متحده اعضاسندن کوچوك حکومتلرك ولایتلره قابل قیاس اولمدیغی میداندهدر .

دیکر بر نظریه‌یه کوره اصل حکومت وقوت کوچوك حکومتلرده تمرکز ایتمشدر . حکومت مرکزیه بر خط وصلدن عبارتدر . فقط آمریقا والمانلر کبی حکوماتك درجهٔ نفوذینه نظراً بو افاده‌نك‌ده قطعیاً مظهر قبول اولهمیه‌جغی طبیعیدر .

بو روایات مختلفه‌یی تألیف ایده‌جك بر صورت تسویه بولمق امکانسز دکلدر . کوچوك حکومتلری بر دولتك حر وصاحب حقوق افرادینه قیاس ایدر ایسه‌ك مشکلی تسهیل ایدرز . اعضادن اولان کوچوك حکومتلر هیئت متحده‌نك قوت وحاکمیتی تشکیله معاونت ایدرلر . ناصل که بر دولتی تشکیل ایدن کافهٔ افراد او دولتك قوهٔ عمومیه‌سنی تأمینه باعث اولورلر . دولتك قوتی افرادك حریت واستقلالنی ازاله‌ایده‌مدیکی کبی دولت متحده‌نك‌ده قوتی حکومات صغیره‌نك قوت واستقلالنی مشترك قانون اساسینك وضع ایتدیکی قیود خارجنده اوله‌رق تقیید ایده‌مز . بو جهت حقنده‌ده دور ودراز بعض مطالعات وارد اولمقده ایسه‌ده موجب کلال اولمق ملاحظه‌سنه بناءً بنه صدده رجوع ایده‌لم :

قوهٔ دولتك اراضی اوزرنده انحصاری قاعده‌سنك قطعیتنه

Digitized by Microsoft®

حکومات متفقه‌نك هر برینه عائد قوهٔ سیاسیه واردر . هیئت متفقه ارکانندن هر بری اختیار وامتیاز نامنی محافظه ایدر . یالکز حقوق دوله تابع بر مقاوله نامه موجبنجه منافعی مشترك اولمق اوزره تلقی ایدیلن بعض مسائل مشترکاً تسویه واداره اولنور . بو مسائل مشترکه‌یی سوق واداره ایدن مجلس بر هیئت متحده‌ده کوریلن پارلمنتویه شبیه دکلدر . بو مجلس هر دولت مرخص ویاسفیرندن مرکب بر نوع دیپلوماتلر قونفرانسیدر . بناءً علیه حکومات متفقه‌ده اشخاص ایکی دولته دکل یالکز بر دولته اساساً افرادندن بولنمدقلری دولت صغیره‌یه تابعدر . حالبوکه حکومات متحده‌ده اشخاص عینی زمانده ایکی قوهٔ سیاسیه‌یه ، ایکی نفوذ سیاسی‌یه تابعدرلر . دعوانك‌ده مشکل جهتی ایشته بونقطه‌ده کوزه چارپمقده‌در . زیرا دیدیکمز وجهایله اراضی منحصراً بر دولتك نفوذینه تابعدر . ایکی نفوذ جریان ایدر ایسه قاعدةً یا تعارض وتساقط واقع اولور ویا بریسی دیکرینه غالب کلهرك ایکنجیسیده معدوم اولور . حالبوکه هیئت متحده‌ده وضع اصلی، ماهیت اساسیه ایکی نفوذك عینی زمانده عینی اراضی اوزرنده جریانی مقتضیدر . بومشکلی حل ایچین مؤلفلرك پك چوق آرا ومطالعاتی واردر : فقط باشلیجه‌لری ایضاح ایده جکمز بر ایکی نقطه‌یه منحصر قالور . فی الحقیقه بر نظریه‌یه کوره هیئت متحدهٔ مرکزیه‌دن بشقه حاکمیت وقوتی حائز بر قوت اوله‌ماز . کوچوك حکومتلره حد ذاتنده

Digitized by Microsoft®

قديم هيئت متفقه شكلنك انقاض و آثارندن بعضيسنى محافظه ايتمش اولمقله برابر بنه ماهيةً بر هيئت متحدهٔ ايمپراطوريه‌در . [Confédération] هيئت متفقه شكلنى المانيا چوقدن غائب ايتمشدر .

اوروپا دولتلرى اره‌سنده صلح دائمى وترك سلاحه ولو قسماً موافقت حصولى تأمين ايديله‌بيلديكى تقديرده بو قطعه‌نك شكل سياسئ آتيسى اولسه اولسه بنه هيئت متحده اوله‌جغى ارباب تدقيق طرفندن بيان وادعا اولنمقده‌در .

هيئت متحده‌يى تعريف ايتمك اقتضا ايدر ايسه مختلف دولتلردن مركب بر دولتدر ديمك ايجاب ايدر . بناءً عليه هيئت متحده ماده‌سنده دولتك عناصر ثلثهٔ تركيبيه‌سندن (ملت ، اراضى ، حكومت) بحث اولوندقجه زمان بر عنصر دها علاوه ايتمك اقتضا ايدركه اوده معين بعض كوچك حكومتلرك اتحاديدر. بو طرز تشكله‌نظراً هيئت متحده‌نك تظاهرات سياسيه‌سى ، انكشاف قوتى ايكى صورتله اولور : (١) اصل هيئت متحده‌نك تظاهر سياسيسى ، (٢) هيئت متحده‌يى تركيب ايدن حكومات صغيره‌نك يعنى اعضاى حكوماتك تظاهر سياسيسى ..

هيئت متحدهٔ حكومات ايله (Fédération) هيئت متفقهٔ حكوماتى قاريشديرمامق ايجاب ايدر . (Confédération) هيئت متفقهٔ حكوماتده بر حكومت مركزيه يوقدر ويالكز

Digitized by Microsoft®

تقدیرده نه کبی نتایج حاصل اولهجغنی سویلدك . تکراره محل یوقدر . فقط بوراده یالکز بر نقطه کمال اهمیتله جلب دقت ایدر : عین بر قطعهٔ اراضی اوزرنده ایکی نفوذ جریان ایده‌من. نظریاتجه طوغری اولان بو حقیقت فعلاً مشکلات عظیمه‌یه اوغرامقده‌در . اول امرده حکومات متحده‌یی نظردقته آلالم : بویله بر هیئت متحده‌یه داخل حکومتلرده عین اراضی ایکی دولت ایکی قوهٔ سیاسیه‌نك نفوذینه تابعدر . حکومات‌متحده‌نك مرکزینی تشکیل ایدن حکومت (Etat fédéral) ایله هیئت متحده اعضاسندن اولان حکومت عین اراضی اوزرنده حکمراندرلر .

٤ ه حکومات متحده. — حکومات متحده‌شکلنده ظهور ایدن هیأت دولیه اون طقوزنجی عصرده پك‌زیاده رغبت کورمشدر. اون سکزنجی عصر نهایتنده استقلالنی اعلان ایدن امریقای شمالی حکومات متحده‌سی همان بالجمله آمریقا حکوماتنه مودل اولمشدر. الیوم مکسیقا ، برەزیلیا، ونەزوئەلا، آرژانتین حکومتلری او صورتله اداره اولنیورلر ، حتی قنادا و اوسترالیا حکومتلری — انکلتره‌یه تابع برر ولایت ممتازه اولدقلری حالده — بنه هیئت متحده اصولنی قبول ایتمشلردر . ذاتاً بو ایکی ولایتك مختاریتی اودرجه واسعدرکه بر حکومت مستقله‌دن همان هیچ فرقی یوقدر . اوروپاده اسویچره جمهوریتی فه‌ده‌رال حالنده اداره اولوندیغی کبی المانیا ایمپراطورلغی دخی

Digitized by Microsoft ®

افرادك حقوق طبيعيه‌سنه تماماً مماثل اولان بوحق‌قوانين موضوعه ومكتوبه‌يه دخى‌داخل اولەرق حتى فرانسه‌نك١٧٩١ قانون اساسيسنده « فرانسه قومنك فتوحات اجراسى مقصديله هر درلو محاربه‌يه اشترا كدن فراغت ايتديكى » اعلان ايدلمش وايكى سنه صوكرا ديكر قانون اساسيده « فرانسه اهاليسى اقوام سائره‌نك امور حكومتنه مداخله ايتمز . فقط ديكر اقوامك‌ده كندى امور حكومتلرينه قاريشملرينه تحمل ايتمز» وسنه ٣ قانون‌اساسيسنده «فرانسه قومى اراضيسنى تحت‌اشغالده بولندير‌ان‌هيچ بردشمنله صلح ايتمز» مألنده‌اولەرق عين‌حقايق تكرار ايدلمشدر . ١٨٤٨ قانون اساسيسى‌ده عين‌افكارى‌تكرار ايدييور . مع مافيه مناسبات دوليه‌ده معلوم اولديغى وجهله قوتدن باشقه برحاكم وحكم اولمديغندن قوانين موضوعه‌يه دخى ادخال ايديلن بو حقايقى اك زياده ينه او واضع قانونلر اخلال ايتمش وفى الحقيقه فرضا انقلاب كبيرى متعاقب حريتى‌اقوامه تلقين ناميله بتون اوروپا آتشه ويرلمش اولديغى كبى ١٨٤٨دن صوكرا قريم وسائر ايكنجى ايمپراطورلق دورينه عائد خونين محاربات ظهور ايتمشدر .

اراضينك وجود دولتك تشكلنده‌كى خاصهٔ تميزينك اوچنجى بر نتيجه‌سى اولەرق عين اراضى اوزرنده ايكى‌مختلف قوهٔ سياسيه‌نك جريان ايده‌مه‌جكى مستبان اولور . . يوقاريده ايكى دولتك عين اراضى اوزرنده نفوذى جريان ايتديكى

Digitized by Microsoft®

عین صورتله تصرف ایدرلر ایدی. تاریخده دولتلره مخصوص اراضینك عادی میراث کبی تقسیم ایدلدیکنه دائر پك چوق مثاللر واردر. قرون وسطاده امور طبیعیه‌دن کوریلن بوحال قرون متأخره‌ده موجب جدال ونزاع اولمش وحتی اسپانیا وراتی، اوستریا وراتی کبی مسائل محاربات مدیده ومهمه یه سببیت ویرمشدر.

انقلاب کبیردن بری بو نظریه‌لرك بطلانی بوس بتون ثابت اولمش و آرتق قواعد دولیه‌ده بو عادات قدیمهٔ غیرمعقوله‌ایچین محل قالمامشدر. قانون اساسیمزك برنجی ماده‌سی بو نقطه‌یی‌ده کافی درجه‌ده افهام ایلمکده‌در.

اراضینك عناصر تشکیلیهٔ دولتك مهم بر رکنی تشکیل ایتمسی اساسنك دیکر برنتیجه‌سی‌ده اراضینك غیر قابل نفوذ وحلول اولمسیدر. یعنی خارجدن بر نفوذه تابع بولنمامسیدر. بناءً علیه بر دولت کندی اراضیسی داخلنده اجنبی بر دولتك تمامیت ملکیه‌یی اخلال ایده‌جك هر درلو حرکاتی منع ایتمك صلاحیتی حائزدر. ایشته بوعدم مداخله پولتیقه‌سیدر وبونك نتیجهٔ طبیعیه‌سی اولمق اوزره هر دولته بر وظیفه توجه ایدرکه اوده شوندن عبارتدر:

بر دولت کندی ارضیسی اوزرنده دیکر بر دولت نفوذینك جریانی منع ایتمك حقنی حائز اولدیغی کبی کندیسی‌ده دیکر بر دولت اراضیسنده اجرای نفوذ ایتمامك وبناءً علیه مداخله ایتمك مجبوریتنده‌در.

Digitized by Microsoft®

جهت بروجه آتی صراحةً مذکوردر : « دولت عثمانیه ممالك وقطعات حاضره‌یی وایالات ممتازه‌یی محتوی ویکوجود اولمقله هیچ برتفریق قبول ایتمز.» کذلك ینه قانون اساسیمز موجبنجه واضع قانون انتخابات ایچون سنجاقلری اساس طوتمقله اراضینك ده نفوس کبی قوهٔ سیاسیه ایله مشترك و مرتبط اولدیغنی افهام ایتمشدر . مادامکه نفوس قوهٔ سیاسیه‌نك ترکیبات اصلیه‌سندندر. اوحالده اراضیده شوصراحته قیاساً قوهٔ سیاسیه‌نك ترکیبات اصلیه‌سندن عد اولنمق ایجاب ایدر .

دولت واراضی آره‌سنددکی مناسبتی تعیین‌ایدن بونظریه‌نك برنجی نتیجه‌سی شودرکه بر دولتك اراضیسی قابل تجزی وتقسیم دکلدر . مادامکه حاکمیت ملیه وآنك نتایجندن اولان قدرت سیاسیه ـ که دولت دیمکدر ـ لایتجزادر بوقدرتك اجزا ومرکباتی‌ده لایتجزی اولمق‌ایجاب ایدر . اراضی اساساً دولتك قوای‌مشکله‌سندن عبارتدر. قوهٔ عمومیه وسیاسیه‌نك مصدریدر یوقسه اوقوتك محل جریان وتطبیقی دکلدر اکر بویله اولمش اولسه‌ایدی اووقت بهمه‌حال وبالضروره غیرقابل انقسام وتجزی بولنمامق اقتضا ایدردی . وقتیله اراضی کاملاً حکمدارلرك ملك مشروعی فرض اولنور ایدی وشخص حکمدارینك امر ونهینه تابع اولدیغی زمانلر دولتك اراضیسی طبقی افراد اراضیسی کبی ایدی . بناءً علیه افراد نه‌صورتله تصرف وبیع وفراغ وتقسیم‌اراضی ایدرلرایسه حکمدارلرده دولتك‌اراضیسنه

Digitized by Microsoft ®

جامعدر. قوهٔ سیاسیه ایسه بلا شرط امر و نهی یی مقتضیدر. یعنی دولتدن صادر اولهجق اوامر و نواهی بوامری اعطا ایدن دولتك آرزوسنه مخالف هیچ برقید و شرط اجنبیه تابع اولمامليدر. [معمافیه بو بلا قید و شرط امر و نهی ایتمك اقتدارینك بر حدی واردرکه اوده عدل وحقدر. بناءً علیه بالاده کی اطلاق بو صورتله مقیددر] ایشته بوصورتله حائز حکم ونفوذ اولان دولت نفوذ وقوتنی آنجق کندیسنه خاص ومنحصر اراضی اوزرنده جریان ایتدیرر. ویریلهجك اوامرك مختلف ومتناقض چیقهجغی دائما ظن ایدیلهبیلور. اوتقدیرده حال ایکیدن خالی اولماز. یا بو قوتلردن بری دیکرینه تابع ومنقاد اولور؛ بو صورتله دولت قدرت وقوت صفتنی غائب ایدر. بناءً علیه اواراضی اوزرنده یالکز برتك دولت قالمش اولور. ویاخود ایکی دولت یکدیکرینك نفوذینی تحدید ایدهجکلر، بر بر لرینی متقابلاً شرائط وقیوده تابع قیلهجقلر. واو وقت [تعارضاتساقطا هر ایکیسیده بر قوهٔ سیاسیه اولمقدن خالی اولورلر. او اراضی اوزرنده ایکی هیئت سیاسیه قاله بیلور؛ فقط ایکی دولت قالهماز.

۵۳ دولتك اراضی اوزرنده انحصار نفوذی ونتایجی. — شو تفصیلاته نظراً اراضینك دولته انحصاری وجود وقیام دولت ایچون شرط اساسیدر. اکثر قانون اساسیلرده اراضینك دولتله اولان مناسباتی تصریح ایدیلور. قانون اساسیٔ عثمانیدهده بو

Digitized by Microsoft®

وارتباط حقنده‌کی نظریات بو مرکزده در . واقعا حاکمیت ملیه نظریه‌سی ایضاح اولوندیغی زمان اراضی یه دائر بر بحث درمیان اولمدی، امرایدنلرله مأمور اولانلردن ، قوت صاحبی اولانلرله ضعیفلردن عبارت برهیئت تصور اولوندی واراضی بونظر یه‌ده هیچ بر موقع طوتمدی . مع مافیه تکامل تاریخی نتیجه‌سی اولان دولتلردن هربرینك شمدیکی حالنه باقیلورسه دولتك دائما اراضیله توأم اولدیغی کوریلور . دولت دیلدیجه اراضی خاطره کلور . ایشته بوانسانلرده براعتیادطبیعی وارتی، بر کوره نکدر .

دولتك عناصر ترکیبیه سندن اولمق اعتباریله اراضیی تدقیق ایدرسه‌ك بونك نظریات حقوقیهٔ دولتجه ماهیت حقیقیه‌سی نه‌دن عبارتدر ؟ بوسؤاله علی الاکثر شو صورتله جواب ویریلور : شویله‌که اراضینك اهمیتی ایکی نقطهٔ نظردن تدقیق ایتمك ایجاب ایدر . برنجیسی سلبی صورتده یعنی دولتدن غیری هر هانکی بر قوهٔ سیاسیه‌نك دولته مخصوص اراضی اوزرنده اجرای نفوذ ایتمسی ممنوعدر . ایکنجیسی ثبوتی صورتده ؛ یعنی بر دولتك اراضیسی اوزرنده بولنان کافهٔ اشخاص بو دولتك تبعه‌سندن اولمدقلری حالده ینه بو دولتك نفوذینه تابعدرلر .

بو ایکی قضیه‌یی بر مرتبه دها تشریح ایده‌لم :

٥٢ ایکی نفوذسیاسی . — هردولت ماهیتی حسبیله قوهٔ سیاسیه‌یی

Digitized by Microsoft®

فقط آمرلرله مأمورلردن، هیئت حکومت ایله ، هیئت حکومته تابع اهالیدن مرکب اولان بویله بر جمعیت یئه تکرار ایده‌رز بر دولت عنوانیله یاد اولونمغه لایق اوله‌ماز . بناءً علیه بو نظریه‌یه کوره افریقای وسطاده‌کی سیار قبیله‌لر معین ومحدود اراضی اوزرنده یرلشمش اولمدقلرندن دولت صاییله‌مازلر . مع مافیه بونلرك حقیقةً منتظم برادارهٔ سیاسیه‌یه مالك اولانلری واردر. ایشته اوروپادولتلری بونلرك معین برقطعهٔ اراضی اوزرنده یرلشمامش وبناءً علیه بالاده‌کی تعریفه کوره دولت تشکیل ایده‌مامش اولدقلرینی بهانه ایده‌رك افریقانك همان هرطرفنی اشغال ایتمشلر وضبطی مباح عد لکدن ایمش کبی ید تسخیره کچیرمشلردر .

یئه بو اراضی نظریه‌سی موجبنجه قتولیك کلیساسی بر دولت تشکیل ایده‌مز . احتمالکه قتولیك کلیساسی حقوق دول نقطهٔ نظرندن برشخص معنوی تشکیل ایدر و بوحیثیتله فرضا معاهدات (قونقوردا) عقد ایدر . فقط هیچ برزمان دولت عد اولنماز . واقعا ۱۸۷۰ سنه‌سندن اول پاپا یالکز روحانی دکل . جسمانی بر حکمدار ایدی . فقط نفس کلیسا دولت اوله‌ماز . کلیسانك واقعا برانتظام سیاسیسی ، برسلسلهٔ مراتبی ، آمرلر ایله مأمورلری واردر ؛ مع مافیه دولت دکلدر ، زیرا معین بر اراضی‌یه مربوط دکلدر .

شمدیکی حالده اراضی ایله دولت آره‌سنده‌کی مناسبت

Digitized by Microsoft®

ایچون ـ قبول ایدلهمشدر. خدمات دولتده بولونانلرك كافهسی وزمستوو مجالسی اعضاسی انتخاب ایچون ویركو ویرمك قیدندن آزاده‌درلر عمله وكویلیلرانتخاباتی اوچ درجه اوزره اجرا ایدرلر یعنی اول امرده بر طاقم وكیللر تعیین ایدر وصوكره بو منتخب ثانیلر ثالثلری انتخاب ایلرلر. عمله وكویلیلرك منتخب ثالثلری كوی وشهرلردن انتخاب اولونان منتخب ثانیلرله بالاجتماع دوما دینلن مجلس مبعوثان ایچون مبعوث انتخاب ایدرلر اولجه بولیكین لایحهٔ قانونیه‌سی موجبنجه یالكز كویلیلرحق انتخابه مالك ایكن بالاخره عمله‌ده بو حقه صاحب قیلنمشدر. برده بر خانه‌ده‌سن انتخابه داخل بر قاچ شخص ساكن اولسه اوتقدیرده خانه كیمك تحت استیجارنده ایسه یالكز اونك انتخابه اهلیتی واردر.

ایرانده اوتوز ایله یمش ارهسنده بولونان بوتون ایرانیلرك حق انتخابی واردر. ولایاتده انتخابات ایكی درجه اوزرینه اولدیغی حالده یالكز طهران شهرنده طوغریدن طوغریه واقع اولمقده‌در.

دولت و اراضی

۵۱ اراضینك وجود دولتده موقعی. — دولتك قوهٔ عمومیه‌سنی تركیب ایدن اركان ثلاثه‌دن ایكنجیسی اراضیدر. (برنجیسی ملت، اوچنجیسی‌ده حكومت ایله اركان وتشكیلات حكومتدر) بر هیئت مجتمعهٔ خلق حدودی معین براراضی اوزرنده یشامدقجه بردولت شكلنی اكتساب ایده‌مز. احتمالكه اراضیسز بر هیئت اجتماعیه وجود بوله بیلور. حتی بو هیئت مجتمعه بر نفوذ سیاسینك یعنی برحكومتك تحت اداره‌سنده دخی بولونه‌بیلور.

Digitized by Microsoft®

مساوی مقداردہ مبعوث انتخابنه صلاحیتداردر. بو صورتله مبعوثلق وکالت اشخاصه دکل ثروتلره مضاف اولمش ، عادتا افلاس معاملاتنده‌کی اکثریت مبلغیه‌لره مقیس بر حال وجوده کلمشدر .

حکومت ترقیات حاضرهٔ فکریه ایله اصلا قابل توفیق اولمیان بوغرابت انتخابیه‌یی ازاله مقصدیله بو اصولك مهما امکن محاذیرینی تنقیص ایده‌جك قانون لایحه‌لری تکلیف ایتمش ایسه‌ده لاکن مجلسنده‌کی اعضا ذاتاً بو غرابتك ثمره‌سی اولدقلرندن اصلاحات وتعدیلات مذکوره‌یه شدتله معارضه ایتمکده‌درلر . بناءً علیه بوحذوری آنجق آرای عمومیه محصولی اولان رایخشتاغ مجلسی بوتون المانیا نامنه ادارهٔ کلام ایدرك دفعه ایده‌بیلیر فقط معالتأسف سوسیالیسلر طرفندن ۱۹۰۶ ده بونك ایچون واقع اولان تکلیف حکومت مرکزیه حکومات خصوصیه امور داخلیه‌سنه قاریشه‌ماز دیله‌رك داخلیه ناظری پوزادوفسکینك اصراری اوزرینه رد ایدلمشدر .

ایتالیاده آرای محدوده ویرکو اساسی اوزرینه دکل اوقویوب یازمق اساسی اوزرینه وضع اولونمشدر صورت مطلقه‌ده آرای عمومیه قبول ایدلدیکی تقدیرده منتخبلرك الیوم حائز اولدیغی یکون ایکی ملیوندن سکز ملیونه بالغ اولهجقدر . بوبابده‌کی لایحهٔ قانونیه مجلس مبعوثانه تودیع اولونمشدر .

هولانده‌ده دخی ویرکو اساسنه مستند فقط خفیف بر تقییدی حائز آرای محدوده اصولی واردر. بونکله برابر بو قیدك رفعی ایچون مهم تشبثات اجرا اولنمقده‌در.

روسیه‌ده انتخابات بر طرفدن ایکی وحتی بعض صنوف خلق ایچون اوچ درجه اوزرینه اولدقدن ماعدا آرای عمومیه صورت مطلقه‌ده موجوددر فرض اولونه‌ماز . ویرکو اساسی ـ کویلی وعمله اولمیانلر

Digitized by Microsoft®

متعدد دفعه رأی ویرمك (۳) عینی برقصبه‌نك متعدد تقسیمات انتخابیه سنده رأی ویرمك جائز دكلدر . انكلتره قانون انتخابنده مشكلاتی داعی اولان برشی‌ده انتخاباته متعلق احكامی كافهٔ تفرعاتنه وارنجه‌یه قدر تعیین ایچون مختلف زمانلرده نشر اولونمش ۱۱۷ قانونه مراجعت لازم اولمسیدر .

بو تفصیلاتدن انكلتره‌ده ظاهراً آرای عمومیه موجود اولدیغی كوریلیور ایسه‌ده حقیقتده آرای محدوده او قدر توسیع ایدلمشدركه آرای عمومیه‌یه نظراً همان هیچ فرق یوق كبیدر .

۵۰ دیكر بعض مملكتلرده آرای محدوده. — آرای محدوده‌یی دها صیق بر صورتده تعقیب ایدن دیكر مملكتلر میانده مجارستانی ، وبالخاصه پروسیا ایله دیكر بعض آلمان حكومات صغیره‌سنی ذكر ایتمك مقتضیدر . مع‌مافیه مجارستان حكومتی الیوم آرای‌عمومیه اصولنك قبول وعدم‌قبولی‌مسئله‌سیله اشتغال وبوصورتله هنوز آرای عمومیه‌یی قبول ایتمش اولان اوسترپایه امتثال ایتمك اوزره‌در .

پروسیاده دخی آرای عمومیه‌یی قبول ایتدیرمك ایچون پك جدی مساعی صرف اولونمقده وبالخاصه سوسیالیستلر بونك ایچون پك بیوك كورولتیلر چیقارمقده‌درلر . شمدی‌یه قدر آرای عمومیه ایچون دفعاتله تمایشلر وایكی سنه مقدم اولدیغی وجهله سوقاقلرده شدتلی مصادمه‌لر وقوعه كلمشدر. پروسیانك لانتاغ مجلسی ایچون انتخابات ثروت وطوغریدن طوغری‌یه ویركو اساسنه ابتنا ایتدكدن ماعدا لاعلی‌التعیین ویركوویرنلر آره‌سنده‌ده حقوق انتخابیه‌جه مساوات یوقدر. ویركو ویرنلراوچه تقسیم اولونمشدر. برنجیسی چوق‌ویركوویرنلركه مملكتده عددلری‌بالطبع محدوددر. ایكنجیسی‌متوسط ویركو ویرنلركه عددی بالنسبه فضله‌در. اوچنجیسی‌ده آز ویركو ویرنلركه عدداً چوقدر . ایمدی بوصنفلردن هربری دیكرینه

Digitized by Microsoft®

ثالثاً دارالفنونلره مخصوص امتیازاتواردرکه اونلرده بروجه آتیدر : اوقسفورد ، کمبریج ، لوندره ، دوبلن ، ادیمبورغ ، آپهردهن ، علاسقوو، سنت آندرهف، بودارالفنونلرك مأمورین ومعلمین مخصوصهسی ایله دارالفنونده مقید، رؤسیحائز، رتبهٔ علمیهیه مالك کیمسهلر بوقیددن استفاده ایدیورلر. بو اصول موجبنجه عینی بر ذاتك متعدد دوائر انتخابیهده انتخابه اشتراك ایدهبیلمسی ممکندر . زیرا انکلتره قانون انتخابی انکلتره اهالیسنی عادتا اوست اوسته طبقه کبی استیف ایدلمش صنوفه تقسیم ایدییور . پاپراقلرك برینی قالدیررسه کز التندهکی پاپراقدهده یوقاریکی پاپراقده اسمی محرر ذواته تصادف ایلیهبیلیرسکز . فی الحقیقه بریردهسکناصاحبی، دیکر یردهمستأجراولانودهااوتهدهاراضی ویرکوسی ویرن ذات بو مختلفصفتلرله رأی ویرهبیلهجکی کبی بالفرض دارالفنونده معلم ایسه بوصفت ایلهده رأیه اشتراك ایدر .

ممالك سائرهده هر شخص بردفعه رأینی اعطا ایدر، ارتق نهاورادہ نه باشقه یرده رأیه اشتراك ایدهمز کذلك انتخابات بوتون مملکتنده یوم واحدده اجرا اولونور بناءً علیه عینی برآدمك مختلف محللردهرأیویرمسنه مادةً امکان یوقدر. انکلتردہ ایسه من القدیم متعامل بر اصولموجبنجه انتخابات هفتهلر سورر بناءً علیه عینی برمنتخبك مختلف قونتلقلره کیدوب مختلف قیود امتیازیهسندن مستفید اولمسی وهیچدہ معقول ومشروع اولمیان بر نوع رأیمکرر (Vote plural)اصولندن مستفید اولمسی ممکندر .

معمافیه مکرراً اعطای رأی صلاحیتنك بعضاستثناریوار.(۱) عینی برشخصعینی بربنادن طولایی هم قصبهنك(Bourg) هم قصبهیی احتوا ایدن قونتلفك مبعوثی ایچون رأی ویرهمز. (۲) بر قونتلفك عینی دائرهٔ انتخابیهسی داخلنده عینی بر شخص قونتلفه متعلق مبعوثلرایچون

Digitized by Microsoft ®

تابعیتنده بولونمق ویا تابعیتنه داخل اولمق ، انتخاب جدولی اوزرنده اسمی محرر بولونمق وهیچ بر محجوریته دوچار اولمامش اولمق اقتضا ایدر . بوشرائط عمومیه‌دن ماعدا آرای محدوده‌اصولنه تماس ایدن بعض قیود امتیازیه واردرکه اونلره (franchise) اطلاق اولونیور. بوقیودك بر قسمی عمومی ، بر قسمی خصوصیدر .

عمومی اولان قیود بروجه آتیدر : اولا ۲۵ تموز تاریخنده بر سنه‌دن بری متصرف ویامستأجر صفتیله مستقل بر خانه ومسکنده اقامت ایدن کیمسه انتخابه اشتراك ایدر. ثانیاً کذلك ۲۵ تموز تاریخنده متصرف ویا مستأجر صفتیله مبنی ویا غیر مبنی واون انکلیز لیراسی ایراد ویرمکی بر عقاری اشغال ایدن هرفرد انتخابجیدر.

ثالثاً یئه ۲۵ تموز تاریخنده ختام بولان سنهٔ کامله ظرفنده عینی بر مسکن اقسامندن بولونان بر محلده مستأجراً اقامت ایدن کیمسه‌یه‌ده قانون انتخابه اشتراك صلاحیتی ویرمشدر . انکلیز حقوق شناسلری برنجی قید ایله اوچنجی قیدی بر تعریفده کوجلك چکیورلر، مع مافیه بو اوچنجی قسم یالکز استیجاری وسکنانك یالکز بر قسمنك اشغالنی متضمن عد اولونور .

خصوصی قیود امتیازیه‌یه کلنجه اونلرده بروجه آتیدر: اولا تقسیمات اداره‌دن اولان قونتلقلره مخصوص بر امتیاز واردرکه بونك حکمنجه عقارك نوع وماهیتنه کوره سنوی ایکی ، بش ویا اللی انکلیز لیراسی ایراد ویرن عقاره متصرف اولانلر حق انتخابه مالکدرلر .

ثانیاً بو قصبه‌لره (Bourg) مخصوص قیود امتیازیه. اصول قدیمه موجبنجه سنوی ایکی لیرا ایراد ویرن اراضیه مالك اولانلره ۱۸۹۲ قانون سابق موجبنجه بعض حقوقه نائل اولانلر حق انتخابه مالکدر .

Digitized by Microsoft®

احوال اجتماعیه واقتصادیه‌سنده وقوعه کلن بو تبدل عظیمك بر تحول عظیم سیاسی‌یی تولید ایده‌جکی طبیعی ایدی . اراضی صاحبلرینه مخصوص اولان انحصار سیاسی ایستر ایستمز زائل اوله‌جق و آنلره اولا صنعتکارلر، اصناف وسائر صنوف متوسطهٔ خلق‌ونهایت صنوف عمله‌التحاق ایلیه‌جك ایدی . ایشته ۱۸۳۲ سنه‌سی مارتنك ۲۳ نده نشر اولونان انتخاب قانونی بو احتیاج عظیم اجتماعی تولید ایلمش ایدی . مع مافیه بو قانون‌ده بوتون انکلتره قانونلری کبی دساتیر نظریه‌یه توفیق ایدلمك میلندن زیاده بیرتیق یره یامه اورمق آرزوسندن حاصل اولمش‌ایدی . بو حیثیتله ۱۸۳۲ قانونی یالکز بر مقدمهٔ اصلاحات اولمش ایدی . اسکی قصبه‌لر (۱۴۲) مبعوث موقعی غائب ایدییورلر ایدی . بو موقعلر ایسه قونتلقلر ایله اووقته قدر حق‌انتخابدن محروم قالمش اولان (۴۲) مهم شهره تخصیص وتوزیع اولونمش ایدی . انتخابجیلرك ده عددی آرتدی . ومثلا اون لیرا واردات ویرن بر خانه‌ده ساکن هر عائله رئیسنه حق انتخاب ویرلدی . بو صورتله‌انتخابجیلرك مقداری (۵۰۰) بیك آرتدی .

۱۸۶۷ ده غلادستون طرفندن تکلیف اولونان بر قانون بالاده‌کی اصول انتخابیه‌یی دها زیاده توسیع ایلدی . وانتخابجیلرك عددینی بر میلیون دها آرتیردی .

ینه غلادستون ۶ کانون اول ۱۸۸۴ تاریخل یکی بر قانون‌انتخابی کمال غیرتله قبول ایتدیرمکموفق اولدی . واو وفته قدر عموم‌انکلتره‌ده منتخبلر اوچ‌میلیون ایکن‌درت میلیونه چیقدی .

شمدیکی اصول انتخابیه ۱۸۸۴ قانونی احکامیله ۱۸۶۷ قانونك بقیهٔ احکامی موجبنجه‌در . یعنی ۲۱ یاشنی اکمال ایتمش اولمق ، انکلتره

Digitized by Microsoft®

اهالی وانتخاب کلهلری موضوع بحث اولونجه مملکتی دوائر انتخابیه‌یه تقسیم ومعبوثلری اهالینك مقداریله متناسب بر حاله افراغ لازم کلیرکن ومثلا بهر یوز بیك نفوسه بر مبعوث اصابت ایدهجك صورتده تقسیمات اجراسی اقتضا ایدر ایکن انکلیزلر بونك تماماً عکسی بر مقدمه ایله ایشه باشلامشلر وشمدی یواش یواش بالاده‌کی معقول قاعدهٔ منطقیه‌یه واصل اولمق طریقنی طوتمشلردر.. بعض کوچك قصبه‌لرك اهمیت تاریخیه‌لرینه بناءً نفوسلریله غیرمتناسب مقدارده فضله مبعوث کوندرمشلر، اهالیسی وقتیله پك محدود اولوب بالاخره بویوبان شهرلر ایسه مبعوث بیله کوندرمکدن محروم قالمشلر ایدی . بوندن برقاچ عصر مقدم متعدد مبعوث کوندره‌جك درجه‌ده حائز اهمیت ووسعت اولان بعض قصبه‌لرحالیله قالمرینه وحتی متروك بر درجه‌ده اهمیتدن ساقط اولمرینه رغماً اسکی وقتلرده اولدیغی کبی مبعوث کوندرمك امتیازینی محافظه ایدیور، بو کا مقابل ترقیات صناعیه ایله جسامت کسب ایدن بالفرض بر مینغام شهری مبعوث بیله کوندره‌میور ایدی. برده اراضی لوردلرك النده بولونمق حسبیله او اراضی اوزرنده ساکن اولان اهالینك آراسنی ایستدکاری کبی استعمال ایدرلر ایدی. نتیجه‌ده مبعوثلرك قسم اعظمی لوردلرك النده بازیچه اولدوغی کبی هله همان هیچ بری مقدار نفوس ایله متناسب بر وضع عادلانه‌ده دکل ایدی . او درجه‌در که امیل بو طینك افاده‌سنه نظراً اون طقوزنجی عصر ابتداسنده عوام قاره‌سنی تشکیل ایدن ٦٥٨ اعضانك (٤٨٧) سی بالقوه لوردلر طرفندن منصوب بولنیور ایدی .

بو حالك دوامی بالطبع ممکن دکل ایدی . فی الحقیقه نفوسی ١٨٠٠ ایله ١٨٥٠ سنه‌لری ارمسنده یوزده طقسان آرتدی ، صنوف جدیدهٔ خلق حادث اولدی . اسکی انکلترهنك سینه‌سنده یکی بر انکلتره ، فعال ، چالیشقان ، صنعتکار بر انکلتره طوغمش ایدی . انکلتره

Digitized by Microsoft®

انتخاب ماکنه‌سی سهولتله قوللانه‌جق بردرجه‌یه کلمشدر . استانبولده بیله بوقانونك مشکلات تطبیقیه‌سی کورلدی ، هر دائرهٔ بلدیه‌یی بر شعبهٔ انتخابیه ، یعنی بر ناحیه عد ایتمك لساناً قولای ایسه‌ده فعلاً کوجدر . بك اوغلی دائره‌سی (التنجی دائره) یوز بیکلرجه نفوسی حاوی اولدیغندن بهر (۵۰۰) منتخبه اصابت ایده‌جك منتخب ثانیلرك عددی ایلك انتخاباتده یوزی تجاوز ایتدی وبو صورتله هرمنتخب اول انتخاب پوصله‌سنه یوزدن زیاده اسامی تحریرینه مجبور اولدیکه یوز ذاتی تمیز وانتخاب عوامك دکل ، خواصك بیله کاری دکلدر .

آرای محدوده‌یه تعلقی اعتباریله قانونمزك خیلی‌وسعتلی اولدیغی آشکاردر . عساکر ومأمورینه بیله حق انتخاب ویرلمشدر .

۴۹ ممالك سائره‌ده آرای محدوده (انکلتره). — دیکر ممالکه کلنجه الیوم اورو ، وامریقاده پك آز حکومت واردرکه حالا آرای محدوده اصولنی تطبیقده دوام ایتسون . قاعدهٔ عمومیه آرای عامه‌در . ویرکو ویرمك معناسنده آرای محدوده استثنا تشکیل ایدر .

انکلتره‌ده آرای عمومیه بوتون وسعت معناسیله تطبیق ایدیلبور . اوراده جاری اصولك قیصه بر تاریخچه‌سنی والیوم مرعی اولان احکامی ذکر ایتمك فائده‌دن‌خالی دکلدر :

هرشیده اولدیغی کبی انتخاب امورنده دخی انکلیزلر تکامل تاریخیه تابع اولمشلر ومعین بر قاعده‌نك معین نتایجی ایله باغلانمامشلردر .

Digitized by Microsoft®

قضاده ايكنجى درجده انتخابات، موجود منتخب ثانيلرك لااقل اوندە سكزينك وجودينه وابستەدر . (ماده ٤٩)

انتخاب نتايجى مركز قضا هيئت تفتيشيەسندن مركز لوا هيئت تفتيشيەسنه كوندريلەرك اوراده مركز لوا قضاسندن بدا ايله ديكر قضالرك آراسى جمع وتصنيف ايديلور. شايدمبعوثلق ايچون مساوى رأى قازانمش ذوات وار ايسه بينلرنده قرعه كشيده اولونور وصوكره الك زياده رأى قازانانلر ئيملر ايسه يدلرينه هيئت تفتيشيهٔ لوا طرفندن مهرذاتيلريلەمهور مضبطه ويريلور . (٥٢ ماده)

قانونك حين نشرنده استانبول ولايت وسنجاق تشكيلاتنه تابع اولمديغى ايچون بلديه قانوننده محرراولان حدوددداخلندەكى محللر بر دائرهٔ انتخابيەوهربردائرهٔ بلديەبرشعبهٔ انتخابيەوشهر اماتى مركز ولايت عد اولونمشدر .

كذلك قانون مذكور ناحيه تشكيلاتى اساسنه تابع اولوب ناحيه تشكيلاتى ايسه پك ناقص اولديغى ايچون قانون مذكوره ربط ايديلن تعليماتنامەنك برنجى ماده سنده «.. ناحيەلر تشكل ايتمەمش يرلر وار ايسه مناسبات موقعيەيى كوزەدەرك درت بش قرادن عبارت اجراى انتخاب ايچون حكومت محليەلر معرفتيله موقت شعبەلر تشكيل اولونەجقدر .» دينليور .

انتخاب قانونمزك باشليجه اساسلرى بودر بونك برقصورى وار ايسه قابليت تطبيقيەسيدر . زيرا خلقمز مع التأسف بو

Digitized by Microsoft®

ایده‌جك صورتده حساب یاپیلور . (ماده ۲۱) منتخب ثانی اولمق ایچون، منتخب اول اولمق اوزره نه‌کبی شرائط لازم ایسه موجوددر؛ یالکز از چوق ویرکو ویرمك ونقل مکان ایچون علم وخبر ابراز ایتمك قیدی وضع اولونمامشدر (ماده ۲۲) بر ناحیه دائره‌سنده (۵۰۰)دن زیاده و(۷۵۰)دن دون برنجی درجه منتخب اولدیغی حالده بر و(۷۵۰)دن (۱۲۵۰)یه قدر ایکی والخ منتخب ثانی چیقار (ماده ۲۳) ۵۰۰ دن دون وفقط ۲۵۰ دن زیاده منتخب اولی اولان بر ناحیه‌نك بر منتخب ثانیسی اوله‌بیلیر .

رأی ویرمك بالذات صندوق باشنه کیدوب یوصله‌یی آتمغه متوقف اولدیغی حالده قانون ٤٤نجی ماده موجبنجه بر استثنا قبول ایدییور. اوده معروف برکیمسه‌لمعذرة مرکز قضادن محل انتخابه بالذات کله‌مزسه بوذات انتخاب یوصله‌سنی بر ظرف ایله هیئت تفتیشیه رئیسنه کوندره‌بیلیر ورئیس‌ده علناً قرائت ایدر .

منتخب ثانیلر اکثریت اضافیه ایله انتخاب اولوندقدن صوکره مضبطه‌لرینی حاملاً مرکز قضایه کیدوب منسوب اولدیغی سنجاقدن (۵۰) بیك نفوس ذکور اعتباریله قاچ مبعوث چیقه‌جقسه‌اونلرك اسامیسنی ایسترنامزدلکلرینی اعلان ایدنلردن اولسون ایستر منتخب ثانیجه اوصاف لازمه‌یی حائز ذواتدن بولونسون — بر یوصله‌یه‌یازار وصندوقه آتار . مرکز

Digitized by Microsoft®

علم وخبر کوتورمك لازمدر(ماده ۹) یالکز مأمورلرو ملازم رتبه‌سنه قدر ضابطان (نظامیه، ردیف وضبطیه) بوقیده تابع دکلدرلر . ضبطیه ونظامیه نفراتنه کلنجه اونلر ایکی‌یه منقسمدر: بر قسمی مأذوناً وطننده بولونان ودیکر قسمی وطننده بولونمیان.. برنجیلری بلا قید وشرط انتخابه اشتراك ایده‌بیله‌جکلری کبی ایکنجیلری‌ده مامورینه قیاساً علم وخبره محتاج اولیه‌جقدر . بوندن ماعدا قرعه‌سی چیقان نفراته برحق ویریلیورکه اوده انابه‌در: یعنی بودرلو نفرات، محللری مجالسی معرفتیله‌طرفندن ایستدکلرینی وکیل ایتمکه صلاحیتلری بولونه‌جقدر . [انتخاب توکیل قبول ایتمز بر مأموریت اولدیغنه کوره بواساسك بطلانی آشکاردر. باخصوصرکه قرعه‌سی چیقان برنفرك وطننك غیریسنده نقل علم وخبری بیله ویرمکسزین انتخابه اشتراك ایده‌بیله‌جکی مصرح اولونجه بویله بر توکیل معناسز اولور. وعادتا اوچ‌درجه اوزره انتخاب منجر اولور .]

امر انتخاب قضانك هرناحیه‌سنده آیری آیری‌اجرا اولونور وبر ناحیه‌ده مقید اولان بر منتخبك دیکر ناحیه‌یه کیدوب رأی ویرمکه حقی اوله‌ماز . یعنی رأی مکرر اصولی تجویز اولونمامشدر .

ایکنجی درجه منتخبلرك عدد ومقداری برنجی درجه منتخبلره نظراً تعیین اولونور .

یعنی هر بش یوز منتخب اوله بر منتخب ثانی اصابت

Digitized by Microsoft®

اعتبار اولونه‌جقدر . (ماده ۱) هر سنجاقدن ده‌بهراللی بیك نفوس ذکوره کوره برمبعوث اصابت ایده‌جك صورتده مبعوثلرك مقداری تعیین اولونه‌جقدر (قانون اساسی غیر معدل ماده ٦٥) نفوس ذکوری اللی بیکدن دون ویا زیاده اولان سنجاقلرده یکرمی بش بیك نفوس اللی بیك نفوس اعتبارنده طوتیله‌جقدر (انتخاب قانونی ماده ۲)

انتخاب حقندن کیملر محروم اولدیغی‌اون برنجی ماده تعداد ایدییور : یکرمی بش یاشنی اکمال ایتمین‌وحقوق مدنیه‌دن‌ساقط بولونان وتابعیت اجنبیه‌ده ویا او ادعاده بولونان‌ویا موقتاً خدمت اجنبیه امتیازینی حائز اولان ویا نظاماً افلاس ایله محکوم‌اولوب اعادهٔ اعتبار ایتمین ویا محجوریتنه حکم لاحق اولوب‌ده فك حجر ایتمه‌مش اولانلر ویاه طوغریدن طوغری‌یه دولته ازچوق‌ویرکو ویرمینلر » انتخاب حقندن ساقطدر .

انتخاب وظیفه‌سنه یالکز بونلر نااهل عدایدلمیور. سکزنجی ماده موجبنجه برکیمسه‌نك خدمتکارلغنده بولونان وسؤاحوال ایله مشتهر اولان وبر جنحه وجنایتله محکوم بولونانلرك دخی تنظیم اولونان اساس دفترنده اسملری قارشوسنه وملاحظات خانه‌سنده کیفیتلری اشعار وتصریح اولنه‌جقدر ..

انتخاب‌دفترینه قید اولونه‌بیلمك‌ایچون‌یابرسنه‌دن بری‌اوقریه ومحله‌ده اقامت ایتمش اولمق وبر محلدن دیکر محله نقل اثناسنده ترك ایتدیکی قریه ویا محله مختارندن یکی قریه ومحله‌نك مختارینه

Digitized by Microsoft®

هنوز اشکال قانونیتی تماماً اکتساب ایتمه‌مش اولان عثمانلی قانون انتخابی‌ده «طوغریدن طوغریه از چوق ویرکو ویرن» لری‌ده انتخابجیلك وظیفه‌سنه اهل کوردیکندن بزده‌ده معنای قانونیسیله ویرکو اساسی قبول ایدلمش صایيله‌بیلیر. انجق باشقه مملکتلرده انتخاب بحثنده ویرکو ویرمك قیدی علی‌الاکثر بلا واسطه ویریلن املاك واراضی ویرکوسنه معطوف اولدیغی حالده بزده ویرکو ویرمك قیدی توسیعاً تفسیر اولونه‌رق دولته‌هرنه صورتله‌اولورسه اولسون طوغریدن طوغریه اك جزوی برمبلغی بیله ویرنلره حق انتخاب تشمیل ایدلمشدر.

۴۸ عثمانلی قانون انتخابی وآرای محدوده. — ممالك عثمانیه‌ده الیوم مرعی اولان انتخاب قانونی قوهٔ تشریعیه واجرائیه‌نك تمامیٔ تصدیقنه مظهر اولمش بر قانون اولمامقله برابر برنجی دورهٔ اجتماعیه انتخاباتنه بوناتمام قانون، اساس اولمش وبرنجی دورهٔ اجتماعیه مدتنجه قانون مذکورك نه‌معاملهٔ تصدیقیه‌سی اکمال ونه‌ده یکیدن برقانون تنظیمیله ناتمام قانون سابقك حکمی ابطال ایدلمه‌مش بولوندیغندن بدایت مشروطیتمزده ناصلسه بر نسخهٔ نادره‌سی بولونمش اولان بوغیر مصدق قانون دستورا عمل بولونمشدر.

بوقانون موجبنجه مبعوثان انتخاباتی سنجاقلر اعتباریله اجرا قلنه‌جق وهر سنجاق بر دائرهٔ انتخابیه وهرناحیه برشعبهٔ انتخابیه

Digitized by Microsoft®

مقابل اوتەدن بری امثالی کورلدیکی وجهله صنوف اغنیانك ، زادکانك وعصر حاضرده سرمایەدارلرك تزیید قوت وثروتی ایچون محاربەلر واستیلالر یك چوق دفعه واقعدر. علم وفکرك تصفیهٔ اخلاقه ثروتدن زیاده یاردم ایتدیکنی انکار ایتمك ایچون فکر مدنیت وانسانیتی هیچه صایمق لازم کلیر زیرا علم صاحبلری وطننی هیچ اولمارسه نەدرلو سومك لازم کلاجکنی تقدیر ایدرلر .

برده فقر وضرورتی مانع اهلیت عد ایتمك مساواة قاعدەسنی ده مخل وبناءً علیه حقوق طبیعیه وشخصیه یه منافیدر حتی حاکمیت ملیه هرفردك حاکمیته اشتراکنی مقتضیدر بعض شرائط اهلیت وضع اولونمسی قاعدهٔ مساواتی مخل دکلدر . انجق بو تقییدات اویله برماهیتده اولملی که انلری لدی الایجاب اقتحام ایتمك هرفرد ایچون سهولتله میسر اولسون . مأمور ایچون مکتبدن شهادتنامه آلمق بر قیددر فقط بو قیدك زوالنه هرفرد غیرت وسیی سایه سنده مقتدر اوله بیلیر.

انجق ثروت اویله بر ماهیتەدرکه انی اکتسابه هر فرد ذکا وفعالیتنه رغماً دائما مقتدر اوله ماز . شوحالده انتخاب ایچون واقعا اهلیت آرامق لازمدر. فقط بولزوم کندیسنه وصول عدیم الامکان اوله جق برهدفه معطوف اولملیدر . بناءً علیه فکر عاجزانەمزجه ویرکو وثروت اساسنه مستند آرای محدوده مردود براصولدر .

Digitized by Microsoft®

منافی کورلمش ایدی حتی ویرکو ویرنلره (Citoyen actif) وویرکو قیدینه تابع بولنیانلره (citoye npassif) دینیلمش ایدی. رستورا- سیون دورنده ولوی فیلیپك زمان قرالیتنده عینی اصول - تفرعاتده وتطبیقاتده بعض اختلافات ایله برابر - تقرر ایتمش وحتی بوطرز حکومت دولتك صنوف متوسطهٔ خلق یدینه انتقالنه باعث اولدیغندن طبقهٔ عوام محضا بویله بر قانون انتخابی قالدیرمق ایچون ۱۸۰۸ده لوی فیلیپه ودها طوغریسی صنوف متوسطهٔ خلقه (Bourgeoisie) قارشو قیام ایلمش ایدی. ثروت وویرکویی منحصراً برحجت اهلیت واخلاق عدایدوب ده باشقه عواملی درپیش ایتمك بزجه طوغری بر اساس دکلدر. ارباب ثروت ویسارك امور دولتی دها کوزل تحصیل وجاهللرك بو نعمتدن محروم اولهرق امور دولتدن بی خبر اولدقلری ثابت دکلدر. ارباب ثروتك بالعکس جهالت وحتی اخلاقسزلغه دوچار اولدقلرینه پك چوق مثال ایراد اولونه بیلیر. بچه میراث خوارلر واردرکه وارث اولدقلری ثروتی بیله اداره ایده بیلهجك برعرفان ومزیتی بیله اکتساب ایتمهمشلردر.

دیکر طرفدن عنصر اسایش ووطنپروری یی یالکز ثروت صاحبلرنده آرامق ده عبتدر وحتی صورت مطلقهده صحیح عد اولونه میه جق بر ادعای مفرطدر. زیرا بنه تجربهٔ ثابتدرکه مملکتك بالخاصه خارجی اسایشنك مختل اولمسنده اك زیاده قانلرینی قهرمانلقله دوکنلر اك فقیر کیمسهلردر. بوکا

Digitized by Microsoft®

. اراضیدن محرومیت حسبیله ویرکو ویرمین وبناءً علیه محروم ثروت اولان کیمسه‌لرك انتخاب ایچون اخلاقاً ده لازم کلن اهلیتی احراز ایده‌میه‌جکاری شو صورتله ایضاح اولونیور :

ثروتی اولیان کیمسه وطنك سلامت ومحافظه‌سنده ثروتی اولان کیمسه درجه‌سنده علاقه‌دار اوله‌ماز . وطنك تهلکه‌یه دوشمسی صاحب اراضی‌یی دوشوندیریر وبناءً علیه آنی محافظه ومدافعهٔ وطن ایچون لازم کلن تدبیر وتأنی‌یه سوق واجبار ایدر. اراضیسی وثروتی اولیان کیمسه‌یه کلنجه ـ مستثنا برقناعت ورصانت اخلاقیه‌یه مالك اولمدقجه ـ اونك منفعت شخصیه‌سی جمعیتده وعلی‌العموم وطنده حال حاضر موجودك دوامی دکلدر . بالعکس حال حاضر دوام ایتدکجه انك‌ده ضرورت وسفالتی امتداد ایده‌جکندن او ایسترکه مملکتده برطاقم ماجرالر ، قاریشیقلقلر ظهور ایتسون تاکه کندیسی‌ده ـ اکر امکانی بولورسه ـ برکلاه قاپسون ومملکتك خارجی وداخلی غوائلندن مستفید اولمسه بیله اساساً برشی عائب ایتمه‌مش اوله‌جغندن هیچ‌اولمازسه بوصورتله ـ بر احتمال استفاده‌یه بناءً اولسون ـ طالعنی تجربه ایتمش بولونسون .

فرانسه انقلاب کبیری اثناسنده (مجلس قانون اساسی) مذاکراتنده بوبحث مهم جریان ایتمش واو وقت انتخاب قانوننه ثروت وویرکویه متعلق بویله بر قیدك وضعی حاکمیت ملیه‌یه

Digitized by Microsoft®

قدر تعداد ایتدیکمز تقییداتك هیچ بری آرای عمومیه قاعده‌سنه مخالف دوشمدیکی حالده علی‌العموم مؤلفین بو صوك قیدی آرای عمومیه‌نك (Suffrage universel) مقیدی عد ایتمکده وحتی آرای محدوده‌نك (suffrage resterint) باشلیجه‌وصفی بونقطه‌یه حصر ایتمکده‌درلر . عجبا انتخابك بر مأموریت ووظیفه اولدیغنه دائر وضع ایتدیکمز بوقاعده بو ثروت‌وویرکو اساسنی‌ده استیعاب ایده‌بیلیرمی ؟ انتخاب دنیلن وظیفه‌یی حسن ایفا ایده‌بیلمك ایچون لازم کلن شرائط واوصافدن بری‌ده ثروت‌صاحبی اولمق ، دولته ویرکوویرمك اولدیغی محق صورتده ادعااولونه‌بیلیرمی ؟ ثروت، انتخاب‌وحاکمیت ملیه‌یی اظهارایچون بر وصف ممتاز ، بر اهلیت مخصوصه‌عداولونه‌بیلیرمی؟ بومسئله صورت مخصوصه‌ده نظر اهمیته آلنمغه شایاندر .

بوادعایه نظراً فقروضرورت ـ که بر مقدار معین ویرکوویرمکه مانعدر ـ انتخاب مأموریتنی ایفاایچون ایجاب ایدن اهلیت علمیه‌نك اکتسابنه مانع اولدیغی کبی اهلیت سیاسیه واخلاقیه‌یه‌ده مساعد دکلدر. مادی برسعی ایله انجق رزق روزمره‌سنی تدارکه وقت بولان برشخصك امور دولته اشتراك معناسنی تضمن ایدن انتخاب ایچون مقتضی اوصاف علمیه‌یی تدرس واکتساب ایتمکه وقت بوله‌میه‌جغی وحتی اولادینی دخی سائقهٔ ضرورتله بو اوصاف اهلیتدن محروم قیله‌جغی آشکاردر. بناءً علیه بونلر جمعیتك امر محافظه‌سنده لازم اولدیغی درجه‌ده علاقه‌دار اوله‌مازلر .

Digitized by Microsoft®

۴۶ اوقومق یازمق وانتخاب . — انتخابك بعض اوصاف وشرائط کسبیه یه تابع برمأموریت اولدیغنی اثبات ایدن برنقطه‌ده بعض مملکتلرده اوقومش یازمش اولمیانلرك بووظیفه‌یه غیر صالح عداولونمه‌لریدر . مثلا ایتالیاده اوقومسی یازمسی اولمیانلر انتخاباته اشتراك ایتمزلر . متحدهٔ شمالیه‌ده ماساچوسه‌ت حکومتنده انتخابجینك قانون اساسی‌یی انکلیزجه اوله‌رق اوقومسی وکندی اسمنی یازه‌بیلمسی اقتضا ایدر ، قونه کتیکوت حکومتنده انتخابجینك هم قانون اساسی‌یی هم قوانین سائره‌یی اوقومسی وفضله اوله‌رق محترم اونمسی ایجاب ایدر . میسیسیپی حکومتی انتخابجیدن باشقه شیلرده ایستیور . منتخبنك قانون اساسی‌یی اوقومسی واکلامسی وآنی ایضاح ایده‌بیلمسی لازمدر . [*]

۴۷ آرای محدوده وانتخاب — عاشراً قانوناً معین برمقدار ثروت صاحبی اولمق ویا ویرکو وایجار ویرمك ... بو مسئله‌یی اهمیت فوق‌العاده‌سی اولدیغی ایچون الکصوکه براقیورز . شمدی یه

---

[*] [بواغیر شرائطدن مقصد حقیقی زنجیلری انتخاباته اشتراکدن مهما امکن منعدر . زنجیلر علی الاکثر قانونی اوقومق واکلامقدن عاجز اولدقلرندن بو قید برازده اونلری انتخاباتدن محروم قیلمغه معطوفدر . متحدهٔ شمالیه‌نك مشترك قانون اساسیسی کیمسه‌نك جنس ومذهب و (لون) ندن طولایی حقوق سیاسیه‌سنك محروم ایدیلمیه‌جکنی تصریح ایلدیکندن حکومات صغیره بونك حکمی خارجنه صراحةً چیقه‌میورلر واونك ایچون بو طولامباجلی طریق اختیار ایدییورلر] .

Digitized by Microsoft®

ويريبور : اولا ٣٥ ياشنى اكمال ايتمش اولمق ، متأهل وياطول اولمق، ولدمشروعه مالك اولمق ودولته لااقل بش فرانق ويركوى شخصى ويرمك؛ ثانياً ٢٥ ياشنى اكمال ايتمك ولااقل ٢٠٠٠ فرانق قيمتنده ويوز فرانق ايراد ويرن بر ملكه صاحب ويا تصرف صندوقنده اومقدار ايراده مالك اولمق... (٢٥) ياشنى اكمال ايدوب شرائط آتيه يى حائز اولان كيمسه لر ايكى رأى منضمه مالك اولورلر: اولا رسمى وغير رسمى مكاتب عاليه دن شهادتنامه آلمق ويا بوكا معادل بر اهليتنامه وتصديقنامه يه مالك اولمق ؛ ثانياً بروظيفهٔ رسميه ايفا ايتمك ويا اولجه ايفا ايتمش بولونمق ودرجهٔ عاليه تحصيل وسطيسنى مستلزم بر مأموريت ويا مقام احراز ايتمك ويا اولجه ايتمش بولونمق ... مع مافيه كيمسه شخصنده اوچ رأيدن زياده سنى جمع ايده مز .

رأى مكرر اصولى بزجه اك زياده باعث محسنات ايسه ده بونك برنجى شرطى ثروت وويركو اوزرينه مؤسس اولمامسيدر . چونكه سائر مأموريتلرده اولديغى كبى بو مأموريته ده هركسك سعى وغيرتيله وسهولت ممكنه ايله اهليت واستحقاق پيدا ايتمسى تسهيل مقتضاى قاعدهٔ مساواتدر ؛ ثروته ايسه هركس سهولتله واصل اوله ميه جغندن رأى مكرر ايچون ثروتى اساس اتخاذ ايتمك بالطبع بو نقطهٔ نظره مخالفدر .

بلجيقا قانونيده ايسه مع التأسف بو اساس مهمدن — واقعا يك جزئى اوله رق — انحراف ايدلمشدر .

Digitized by Microsoft®

توکیله غیرمأذون اولدقلری کبی بوحقلرینی باشقه‌سنه نه هبه و نه بیع ایده‌مزلر . حتی رأی صاتان ویا صاتون آلان کیمسه‌لر حقنده قوانین جزائیه‌یه شدتلی تأدیبات وضع اولونمشدر .

برمأمور وظیفه‌سندن امتناع ایده‌میه‌جکی کبی وظیفه‌سنی بالذات ایفا وکندیسنه تودیع اولونان مأموریتی باشقه‌سنه ترك ویا فروخت ایتمه‌مکله مکلفدر . انتخاب‌ده کوریلیورکه تماماً بویله‌در .

٤٥ رأی مکرر. — ثامناً انتخاب اکرعلی رؤس الافراد هر شخصك وجودیله لاینفك برحق مطلق شخصی اولسه‌ایدی هرفردك نهایت برعدد رأیه مالك اولمسی مطلق وغیر قابل تغییر بردستور اولمق اقتضاایدر ایدی. ایمدی بعض مملکتلرده بعض کیمسه‌لرك انتخاب خصوصنده مضاعف ویا مثلث برقوت وقیمتده اولدقلرینی ومثلا ایکی ویا اوچ رأی یوصله‌سی آتمق صلاحیتنه مالك بولوندقلرینی کوریبورز . شو صورتله یکدیکرینه مساوی اولمق ایجاب ایدن افرادی یکدیکرینك ضعفی ویا اوچ مثلی درجه‌سنده کوره‌رك ظاهرده مساواتی مخل بر حال قارشوسنده بولنیورز. ایمدی مؤلفلر انتخابه دها زیاده اهل وصالح کیمسه‌لره بویله مکرر رأی ویرمك (Vote plural) صلاحیتنی اعطاده بر ضرر دکل بالعکس بر فائده کوریبور وبونی حاکمیت ملیه‌یه اصلا مخالف عد ایتمیورلر . حتی بلجیقاده بو اصول تطبیق بیله ایدلمکده‌در. بلجیقاقانون اساسیسنك ٤٧ نجی مادهٔ جدیده‌سی شرائط آتیه‌یی حائز اولان کیمسه‌لره بر رأی منضم حقی

Digitized by Microsoft®

نظامیه‌نك وبالفعل خدمتده بولونان ضابطانك انتخاباته اشتراك ایتاملری مقتضای قانوندر. عسكرك افرادملتی تشكیل ایتدیكنه شبهه اولمدیغی حالده بو حقدن محرومیتی انتخاب دینیلن شیئك مأموریت ووظیفه اولدیغنه دلیلدر . زیرا واضع قانون بوراده عسكرلك وظیفه‌سیله انتخابجیلق وظیفه‌سنی غیر قابل توفیق عد ایدییور .

سوسیالیستلر واقعا بو موانعك رفعنی آرزو ایتمش ایسه‌لرده فائدهٔ سیاسیه واجتماعیه‌سی بوكا مانع اولمقده‌در .

٤٥ انتخابده مجبوریت و تصرف . — سادساً اكر انتخاب منحصراً بر حق شخصی اولسه انتخابه اشتراكك مجبوری اولدیغی بعض قوانینه ادخال اولونه‌ماز ایدی . زیرا بر شخصك كندی حقنی استعماله قانوناً اجبار اولونمسی معقول اوله‌ماز . فرانسه‌ده انتخابك مجبوریتی قانوناً مصرح اولدیغی كبی مكسیقا وبلچیقاده دخی افراده بو مجبوریت تحمیل ایدلمش‌در. ایتالیاده انتخابه اشترا كدن امتناع ایدنلر ایچون بر جزا ترتیب ایدلمسی الیوم تحت تذكرده بولنان انتخاب قانونده تصریح اولونمقده‌در .

سابعاً اكر انتخاب افرادك شخصنه عائد بر حق، برمال شخصی اولسه افرادك بونی ایجابنده كیف مایشا تصرف ایتملری مجاز اولمق ایجاب ایدرایدی. حالبوكه انتخابه اشتراك ایدنلر، ارادهٔ عمومیه‌یی اظهاره مأمور اولانلر بالذات اعطای رأیه مجبور وبناءً علیه باشقه‌سنی

Digitized by Microsoft®

سیاره‌یی انتخاباته تشریك جائزمی ؟ بالاده‌کی قاعده‌یه کوره‌بالطبع جائز اولماز . مع‌مافیه اوچ بچق سنه مقدمکی انتخاباته غیرمحرر اولان اهالی وعشایرسیاره — هرنه‌قدر انتخاباته فعلاً اشتراك ایتمدیلرسه‌ده — نفوس عمومیه یکونی قبارته‌رق مبعوثلرك نسبت عدديه‌سنی تزییده باعث اولمشلردر. مثلا عشایردن یوز بیك نفوس ذکوری اولان بر محلدن — بو نفوس فعلاً انتخاباته اشتراك ایتمدکلری حالده — ایکی مبعوث چیقه‌بیلمشدر.

رابعاً جنحه وجنایته محکوم بعض کیمسه‌لرك — افراد ملتدن اولدقلرینه شبهه اولمدیغی حالده — انتخاباته اشتراك ایتملرینك ممنوع اولمسی . . . بونلر ایچون مانع انتخاب اولان شی سؤ اخلاقدر انجق بوراده‌کی سؤ اخلاقك دلیل ظاهریسی بر محکومیت جزائیه‌در . بو محکومیت موجود اولمدقجه‌برائت ذمت اصل اولدیغندن کیمسه‌یه اخلاقسزلق اسناد اولونه‌ماز بناءً علیه حق انتخابدن محروم‌قیلنه‌ماز . بوفکره کیمسه اعتراض ایده‌مز . سوسیالیستلر بیله حق انتخابی هر طرفه تشمیل ایتدکلری‌حالده حبسخانه‌لرده‌رأی طوپلامغی تجویزایتمه‌مشلردر. برده عینی اسبابدن طولایی عثمانلی قانون انتخابنجه خدمتکارلر وسوء شهرت صاحبی اولانلر انتخابه اشتراك ایده‌مزلر.

خامساً عسکر وبعض صنوف مأمورینك موقت بر زمان ایچون انتخاباته اشتراك ایده‌مملری . . . عثمانلی قانون انتخابنده بو جهت حقنده جوازوار ایسه‌ده دیکر مملکتلرده عساکر

Digitized by Microsoft®

فرقه‌ایشی یاپمیورلر . شمدیکی باش وکیل مستر اسکویتك سلفی سیر هانری کمپل بانرمان قادینلرك انتخاباته اشتراك ایتملرینه طرفدار ایکن فرقه‌سنی اعطای رأیده سربست براقمش وبویوزدن مجلسك عینی صفلرنده ، عینی فرقه‌یه مخصوص صره‌لرنده یان‌یانه موافق ویامخالف آدملرظهور ایتمشدر . الیوم انکلتره‌ده بوکا متعلق لایحهٔ قانونیه‌نك ایکی دفعه مجلس مبعوثانده قرائت ایتدیرلمسنه‌موفقیت‌حاصل اولمشدر. آنجق شمدیکی‌باش وکیل‌مستر اسکویت اوچنجی قرائتنه میدان براقمادیغندن قادینلر اوکا قارشو عادتا حال عصیانده‌بولونیورلرحتی بکن سنه پارلمنتویه کیدر ایکن کندیسنه تجاوز ایتمشلر ایدی .

٤٤ انتخابدن محروم دیگر صنوف ملت . — ثانیاً چوجقلر ... ملت دینجه چوجقلر البته‌داخلدر . بناءً علیه بوتون افرادملتك بلا استثنا انتخاباته اشتراك ایلمسی حاکمیت ملیه مقتضاسی اولان بر حق ، اشخاصدن لاینفك بر حق سیاسی اولمق لازم کلسه چوجقلرك‌ده انتخابجی اولمسی لازم کلیر . بوکا ایسه هیچ بر دولت قانونیده مساغ ویرلمه‌مشدر .

ثالثاً انتخابجیلر ایچون آزچوق بر اقامتگاه صاحبی اولمق لزومی.. جمعیتك انتخابجیلردن بوقدر جزؤی برتأمینات ایستمکه صلاحیتی وار. نه رسمی‌ونه غیررسمی‌هیچ‌بر اقامتگاهی اولمایان کیمسه‌نك مملکته ارتباطی ضعیف اولدیغی ایچون دولت بویله‌سندن بحق احتراز ایلیه‌بیلیر وبو حیثیتله بالفرض سرسریلری انتخابدن محروم ایتمك ایجاب ایدر .

عثمانلی قانون انتخابنده اقامت‌قیدی موجود اولدیغندن عشایر

Digitized by Microsoft®

اقوامك يالكز ارككنده دكل قادينده دخى كورولیور . شمالى متحدهٔ آمريقاده قولورادو ، يو متينغ ، ايداهو ، اوتاه حكومتلرنده قادينلر انتخابجى اولمق صلاحيتنه مالكدرلر . واشينغتونده بر آره‌لق بوحقه مالك اولدقلرى حالده بالاخره غائب ايلمشلردر . ديكر بعض حكومات صغيره‌ده مثلا قانساسده قادينلرك حق انتخابه نائليتلرى تكليف اولونمش فقط بو تكليف ملتجه مظهر تصديق اولمامشدر . ديكر بعض حكومتلرده بلديه وحتى ژورى انتخابانه اشتراك ايدرلر ويالكز انتخابجى دكل منتخب دخى اولورلر ومثلا ژورى اعضاسندن ـ وينه قانساسده اولديغى وجهله ـ بلديه رؤساسندن اوله بيليرلر .

اوسترالیا حكومات متحده‌سنده دخى ويقتوريا حكومتى مستثنا اوله‌رق بوتون حكومتلرده قادينلره حق انتخاب ويرلمشدر . حكومات متحده‌نك مشترك مجلس مبعوثانى انتخاباتى ايچون‌ده عينى حال جاريدر . يعنى هانكى بر كوچوك حكومتده نسوانك انتخاباتى وار ايسه اوحكومت مشترك پارلمنتويه كوندريله‌جك اعضانك انتخاباتنه‌ده قادينلرى تشريك ايتمكده‌در .

اوروپاده نوروج حكومتنده قادينلره — اركلره تماماً مساوى اولمامق اوزره — حق انتخاب ويرلمشدر (١٤ حزيران ١٩٠٧ قانونى) اركلر آراى عموميه اصولندن مستفيد اولدقلرى حالده قادينلر سنوى شهرلرده ٤٠٠ وكويلرده ٣٠٠ قورون ويرمك و ٢٥ ياشنى اكمال ايتمك شرطيله حق انتخابه مالك قيلنمشلر .. اليوم نوروجده (٣٠٠) بيك انتخابجى قادين بولونمقده‌در .

انكلتره‌ده قادينلرك انتخاباته اشتراك ايتملرى ايچون فوق الحد چاليشيليور . قابينه‌لر قادينلرك حقوق انتخابيه‌سنه متعلق قانون لايحه‌سنده

Digitized by Microsoft®

قادينلرك ارككلره نسبةً ـ وينه ارككلرك صنع ويا قصديله ـ جاهل قالمازى موقت بر مانع تشكيل ايديبورسه بومانعى الغا ايتمك ممكن دكلمى ؟ وبناءً عليه بو قادينلرى بعد التربيه حقوق انتخابيه يه مظهر قيلمق ايجاب ايتمزمى؟ اوت قادينلرك تربيه وتعليمنى اصلاح واكمال ايتمك ممكن اولور . فقط طبيعت وخلقتلرينى اصلا ... حتى بو طبيعت وخلقتى تبديل ممكن اولسه دخى ايتمه مليدر . چونكه قادين قادينلق خاصه سنى غائب ايدنجه بشريت بويوك بر فنالق وفلاكته اوغرامش اولور . اونك ايچون قادين ينه أوك زينتى قالمالى ، ابى بر زوجه ، ابى بر والده ، ابى بر مربيه ، ابى بر صاحبة البيت . . ايشته مابه الافتخار نسوان اولان اوصاف . . .

برده قادينلره حق انتخاب ويررسه‌ك بالفرض مبعوثلغه انتخاب ايتمك نتيجه‌سنه وارمازمى يز ؟ قادينله ارككى قاريشيق بر مجلس مبعوثان تصور ايدەلم . مذاكرات البته كورلديكى شكلده جارى اولماز..

الحاصل قادينى چركينلشديرمك ايسترسه‌كز سياسيات عالمنه آتيكز . . .

حال بويله ايكن بعض ممالكده قادينلرك انتخاباته اشتراك ايتمه‌لرى تأمين اولونمش ، ديكر بعض ممالكده بوكا كال كرمى ايله تشبث ايدلمكده بولونمشدر . بو حاله اك زياده آ نغلو ساقسون عرقنه منسوب اولان اقوامده تصادف اولونور استقلال وحريت حركات بو عرقه منسوب

Digitized by Microsoft®

چونکه قادین وطنك مدافعه‌سی امر نده عینی‌کلفتی تحمل ایتمیور. حتی ویرکو ویرمك خصوصنده بیله ارکك نظراً اقلیتده‌قالیر. نته‌کیم انکلتره‌ده بوکون ارککلرك انتخاباته اشتراك ایتمسی ایچون از چوق کرا ویا ویرکو ویرمك ایجاب ایتدیکندن قادینلر حقوق انتخابیه‌یه — مأمول ایتدکلری وجهله — نائل اولسه‌لر پك آز قادین بو حقه نائل اولمش اوله‌جقدر زیرا اکثر نسوان سکنا ومعیشتجه ارککلره تابع ومربوطدرلر .

قادینلر برطرفدن اهل اولمدقلری حالده‌دیکر طرفدن وظیفهٔ سیاستك ذروه‌سی دیمك اولان قرالیچه‌لك درجه‌سنه صعود ایدییورلر . بومنطقسزلق دکلیدر ؟ اوسترياده املاك جسیمه‌یی ممثل مجلسلرده قادینلر انتخابجی صفتیله دکل ، اعضا صفتیله حاضر بولنورلر . بوده تناقض تشکیل ایتمزمی ؟ بو منطقسزلق وتناقض مقتضای عقل اولمقدن زیاده مقتضای تاریخدر وقاعدهٔ عمومیه‌یی تأبید ایتمك لازم‌کلن برطاقم مستثنیات تشکیل ایدر . نته‌کیم بر چوق قادین طبیعتلی ارککلر ویا ارکك طبیعتلی متغلب ومتحکم ، ذکی وعالم وحتی مخترع وکاشف قادینلر وار . اکر بوصفات رجلیتی حائز قادینلری تفریق ممکن اولسه شبهه‌یوق که اونلره انتخاب صلاحیتی تودیع ایدلمك ونته‌کیم قادین طبیعتلی ضعیف وجبین ارککلردن‌ده اکرانلری تمیز ایده‌جك بر معیار حقیقی بولونسه انتخاب صفتی نزع اولونمق لازم کلیرایدی. مع التأسف بر معیار یوقدر .

Digitized by Microsoft ®

ايتمش وهر ايكيسنى سعادت مشتركهٔ جهانه عينى قيمتده خادم قيلمشدر. نه اركلك كنديسنه فضله زحمت تحميل ايلين وظائفدن اشتكايه وبناءً عليه بنده قادين كبى استراحت ايتمك ايسترم ديمكه، نه ده قادينك بنده اركك كبى قليج قوشانه جغم ويا اركك كبى سياسياته وامور حكومته قاريشه جغم دعواسنده بولونمغه حقى وار. اك قديم اعصاردن برى امور حكومت وسياستده اركك، امور بيتيه ده قادين اختصاص ايتمش وبو ايكى شعبهٔ بشريت آره سنده بر تفريق وتقسيم طبيعئ اعمال حاصل اولمشدر.

واقعا بعض اعتراضات درميان اولونيور: قادينلرده اركك قدر ابى اداره اولونمق صلاحيتنه مالك دكلميدرلر؟ باخصوص اونلر جنس ضعيف اولمق حسبيله ازلمك تهلكه سنه قارشو كنديلرينى حتى دها فضله صلاحيتلرله تجهيز ايتمك ايجاب ايتمزمى؟ فقط بر شيده علاقه دار اولمق اوشيده رويت واقتدار ايله تصرف وآنى اداره معناسنى افاده ايتمز. نسبةً ضعيف اولمق فضله صلاحيت وامور حكومته فضله اشتراك كبى بر نتيجه يى استلزام ايتسه چوجقلرى رأس كاره كتيرمك لازم اولور.

حقوق عاديه اعتباريله قادين اركك درجه سنده اهل عد اولوندينى حالده حقوق سياسيه وبناءً عليه انتخابات طولايسيله نه يه عينى درجه اهل اولمسون؟ بونك ده جوابى يك قولايدر.

Digitized by Microsoft®

ایتمکده ایسه‌لرده دیکر برچوق احواله و مثلا وطنه قارشی بعض کلفتلر ومشقتلر تحملی امرنده ارکلردن دون برموقعده بولنیورلر . نعمت کلفته کوره اوله‌جغندن ارککك بالفرض خدمت عسکریه ابرازنده کورینن فضله زحمت وکلفتی مملکت امورینه فضله اشتراکی ایجاب ایتدیریر . عقل وذکا اعتباریله ارککلرك عقل وذکای وسطیسی ایله قادینلرك عقل وذکای وسطیسی آره‌سنده مقایسه یاپمغه مساعد قطعی ایستاتستیقلر موجود اولدیغندن ارکلرك دها عاقل اولدقلری ادعاسی قادینلره قادین طرفدارانك طوفان اعتراضاتی جلب ایده‌جکندن بو جهت حقنده بر سوز سویلنه‌مز ایسه‌ده قادینلرك‌ده خصوصیت حاللری اعتباریله مدافعهٔ مملکته متعلق وظائفی ارککلر درجه‌سنده ایفا ایده‌میه‌جکلری محققدر .

بوحال قادینلرك قیمت اجتماعیه‌لرینی کوچولتمیه‌جکی کبی کندیلری حقنده بر مساواتسزلق وبر حقسزلق دخی عد اولونه‌ماز . انتخابات سیاسیه بحثنده قادینله ارککی بربریله جنکلشیر ایکی قوهٔ متضاده کبی تلقی ایتمکدن ایسه عموم وظائف انسانیه اعتباریله ارککله قادین آره‌سنده بر تقسیم اعمال جاری اولدیغنی ادعا ایتمك وهر ایکی طرفه اصابت ایدن وظیفه‌لرك علویت وفائدهٔ اجتماعیه نقطهٔ نظرندن مساوی بولوندقلرینی سویلمك ایکی جهتك هم تشکلات خلقیه‌سنه، هم عزت نفسنه دها موافق اولور . خلقت ارککه آیری قادینه آیری طریقله ارائهٔ وظیفه

Digitized by Microsoft®

آنجق ربعی انتخابه اشتراك ایتدیکی آکلاشیلیور. مادام که کافهٔ اقوامده بعض صنوف خلق واردرکه انتخابه اشتراك ایتمیورلر دیمك اولیورکه آنلرده انتخاب برحق‌دکل بروظیفه ومأموریت اعتبار ایدلمش‌در. بو صنوف خلق کیملردر ؟

اولا قادینلر. . . بشریتك برنصفنی تشکیل ایدن‌قادینلر ـ بعض مملکتلر مستثنا ـ انتخاباته اشتراك ایتمزلر. بونکله برابر قادینلرك‌ده افرادملتدن اولدقلرینه وملتك نصف قوت وقدرتی تمثیل وارائه ایلدکلرینه شبهه یوقدر. سوسیالیستلر وفه‌مینیستلر (یعنی حقوق نسوانك توسیعی طرفدارانی) بوکا اعتراض ایدیورلر وبو استثنایی یالکز حقوق طبیعیه وشخصیه‌یه دکل ، انتخابی بر مأموریت وبناءً علیه حقوق سیاسیه جمله‌سندن عد ایتدیکمزه کوره حقوق سیاسیه‌یه دخی مخالف وبو اعتبار ایله‌ده قاعدهٔ مساواتی مخل عد ایبورلر.

بو اعتراضه محق وقطعی بر جواب ویرمك بر طرفدن قادینلرك علم منافع الاعضا نقطهٔ نظرندن ارکککره نه درجه مساوی اولدقلرینك حلنه ودیکر طرفدن قابلیت سیاسیه‌لرینك تعیین ماهیتنه وابسته‌در. برنجی نقطه‌یی تدقیقه موضوعمز مساعد دکلدر. آنجق ایکنجی نقطه‌یی تدقیقه کیریشنجه کوریرزکه قادینلر بشریته هرنه‌قدر ارککلر درجه‌سنده وحتی بعض مسائلده و مثلا رضاع ، تربیهٔ اطفال ، امور خیریه ، تدبیر منزل کبی خصوصاتده ارککلره فائق بر خدمت ایفا

Digitized by Microsoft®

خصوصنده مساوی بر حقه مالکدر ». دنیلیوردی . انتخابك هم حق وهم حق متساوی اولدیغی اعلان ایدیلیوردی . سنه ۳ قانون اساسیسنده عین نظریه قبول ایدیلیور ایدی . مع مافیه قونوانسیون حکومتی حاکمیت ملیه‌نك اجزای مرکبه‌سندن اولان قادینلردن انتخاب حقنی سلب ایتمکله کندی دستور سیاستنی کندی نقض ایتمش اولیوردی .

خلاصه؛ انتخاب بالقوه برحق، بالفعل برمأموریتدر. ملتك افرادی عدادندن اولدیغی مصدق اولمسنه نظراً برحق طبیعیدر شخص ایشته بوحقی حائز اولدیغندن طولاییدرکه لدی‌ایجاب رأیی اعطا ایده بیلور . بناءً علیه بر ملتك افرادندن اولمق صفتنه انتخاب ایچین وجودی مقتضی صفت منضم اولورسه بو حق بر حق سیاسی وبر وظیفهٔ فعلیه شکلنه کیرر .

۴۳. انتخاب وظیفه اولدیغنه کوره نتایجی؛ قادینلر وانتخابات.— انتخابك بالقوه حق وبالفعل وظیفه ومأموریت اولمسی بعض منطقی نتایج تولید ایدرکه اونلری بوراده ایضاح وتعداد ایتمك فائده‌دن خالی اولماز . فی‌الحقیقه انتخاب بوتون افراده شامل متساوی بر حق ، بر حق محض اولسه ـ آرای عمومیه‌یی اك صوك درجه‌یه ایصال ایده‌جك درجه‌ده حاکمیت ملیه طرفداری اولان اقوامده‌ـبعض صنوف خلقك بوحقدن محروم ایدلمامسی لازم کلیر ایدی. حتی وسطی‌حساب‌ایله هر قومك

Digitized by Microsoft®

۴۲ انتخاب حقمیدر، وظیفه‌میدر؟ . — عجبا فرد بو انتخاب مسئله‌سنده بسبتون حق وصلاحیتدن محرومی عد ایدلمك ایجاب‌ایدر. جمعیتده یشایان هرفردك — حقوق‌شخصیه طرفدارلرنجه — حقوق طبیعیه‌سی واردروبو حقوق طبیعیه قوانین موضوعه‌نك کندیسنه تأمین ایتدیکی حقوقدن عالیدر ، مقدمدر. واضع قانون بوجهتی کوزه‌تمکه مجبوردر. فقط بوحق صورت مطلقه‌ده رأی ویرمك حقی دکلدر . وبو حق فردك یالکز قوهٔ عمومیهٔ دولتك صاحبی اولان ملتك اجزای مرکبه‌سندن اولمق‌صفتنك طانمسیدر. فردواضع قانون کندیسنه رأی ویرمك مأموریتنی توجیه ایتمدکجه‌بوبابده‌کی حقنی استعمال ایده‌مز. شوحالده افراد ملتدن اولان انتخابجی هم برحقك صاحیدر همده بوحقی استعمال ایتمك مأموریتیله موظفدر . یعنی هرفرد بالقوه منتخبدر بالفعل منتخب اولمسی ایچون واضع قانونك تعیین ایتدیکی بعض شرائطی ایفا ایتمسی لازمدر .

برنجیسنه : Citoyen actif ایکنجیسنه Citoyen passif دنیلور . فرانسه‌ده قوتوانسیون اصول ادارهٔ اختلالیه‌سی تأسس ایدنجه‌یه قدر روسونك نفوذی تماماً جاری اولامامش ایدی . فقط ۱۷۹۲ ده آرتق روسونك روحی شاد اولیوردی. او وقتکی قانون اساسینك ۲۷نجی ماده‌سنده « حاکمیت بوتون ملتدهدر . هر فرد بو حاکمیتك اجراسی

Digitized by Microsoft®

بر اثر ایستر . » دیمش ایسه‌ده اونك نظرنده حاکمیت ملیه قوهٔ تشریعیه ووضع قانوندن عبارتدر . حتی ایکنجی کتابنك ایکنجی فصلنده ارادهٔ عمومیه‌نك تظاهری بحثنده شوفقره‌یی یازییور : « بر اراده‌نك عمومی اولمسی ایچون او اراده‌نك اتفاق آرا ایله اظهار ایدلمسی لازم دکلدر . آنجق بوتون آرانك صایيلمسی واشتراك‌وقوعی‌لابددر افرادن هرهانکی‌بر قسمنك‌صراحةً اخراجی‌عمومیتی‌اخلال‌ایدر» کوریلیورکه‌روسو وضع قانون امرنده اساساً انتخابی بیله قبول‌ایتمیور. مع‌مافیه‌انتخابه مساغ ویردیکی خصوصاتده مثلا امرانك انتخابنده امور حکومته اشتراك ایدنلرك محدود اولمسی لزومنه (ده موقراسی طرز اداره‌سی اولسه‌دخی) قائلدر . (کتاب۳ فصل۳) مونتسکیونك بوبابده‌کی فکری‌ایچون (صحیفه ۱۲٤) ه مراجعت ... مع‌مافیه روسونك‌فکری اختلال کبیر زمانندهبیله تطبیق اولنه‌مامشدر. ۱۷۸۹ده‌کی مجلس ملی حاکمیت ملیه‌یی اعلان ایتمکله برابر بو حاکمیتك بهمه‌حال بالجمله افرادك فعلاً ومتساویاً قوهٔ عمومیه‌یه اشتراك ایتملرینی متضمن اولمیه‌جغنی اعتراف ایلدی . الحاصل منتخب آرزوی ملتی انکشاف ایتدیره‌جك برمأموردن باشقه برشی دکلدر . برملتك بالجمله افرادی اوملت افرادندن اولمق حیثیتیله حق انتخابه مالك اولمش اولمازلر . انتخابه اهل اولان ذواتك حائز اولملری ایجاب ایدن اوصاف وشرائطی ـ طبقی مأمورلر ایچون اولدیغی کبی ـ تعیین ایده‌جك قانون اساسیدر، واضع قانوندر .

Digitized by Microsoft®

دائره‌سنك یوماً فیوماً توسعی انتاج ایلمشدر . انتخاب حقمی، وظیفه ومأموریتمی اولدیغی واضح قانونلر طرفندن لایقیله کسدیریله‌مدیکندن قوانین مختلفه‌ده بعض تشوشات حاصل اولمشدر. بو تشوشاته سبب اولان اوته‌دنبری اسمنی یاد ایتدیکمز ژان ژاق روسونك نظریه‌سی اولمشدر. بو ذات‌ینه اون بیك کشیدن مرکب بر جمعیت تصور ایدییور دییورکه : « فرض ایده‌لم که دولت اون‌بیك کیشیدن مرکبدر . حکمدار یعنی قوهٔ حاکمه آنجق بر هیئت مجتمعه صورتنده تلقی اولنه بیلور. وهر شخصك بونفوذ حکمداریده‌کی حصه سی‌اون‌بیکده بره مساویدر . » بو صورتله حق حاکمیت انقسامه اوغرایور حال‌بوکه ینه ژان ژاق روسو دیکر بر محله‌حاکمیت‌دولتك بر ولایتجزی اولدیغنی ادعا ایده‌رك تناقضه دوشیور . روسونك فکرینی قبول ایدر ایسه‌ك هم آرای عمومیه‌یه ، هم آرای متساویه‌یه کیتمك ایجاب ایدر . بر ملتك بتون افرادی متساویاً قوهٔ عمومیهٔ دولته اشتراکه صلاحیتداردرلر . مع مافیه روسونك نقطهٔ نظرینی براز تصریح لازمدر وانقلاب کبیر رجالی احتمال‌که روسویی بونقطه‌ده لایقیله آکلایه مامشلردر . زیرا روسو هرنقدر مقاولهٔ اجتماعیه نام اثرینك دردنجی کتابنك برنجی فصلنده : « حاکمیته متعلق کافهٔ افعالده رأی ویرمك حقنه ـ اویله بر حق‌که افرددن بونی کیمسه نزع ایده‌مز ـ دائر پك‌چوق سویلیه‌جکلرم وار ؛ فقط بو مهم مسئله آیری

Digitized by Microsoft®

(Fonction)؟. حاکمیت‌ملیه اساسی قبول ایدلمکله‌افراد ملتك هربرینك قوهٔ عمومیه‌یه اشتراك ایتملری کبی بر وجوب ولزوم موجود اولمق اقتضا ایتمز . بویله برضرورت عقلیه و منطقیه یوقدر. فی‌الحقیقه ملتك هیئت مجموعه‌سی‌برحاکمیت مخصوصه‌یی تجسم ایتدیرر و بو حاکمیت افرادك حائز اولدیغی حاکمیتدن آیری بر شیدر . بناءً‌علیه افرادك بروجه بالا معناده تلقی ایدیلن حاکمیت ملیه‌ده هیچ بر حصه‌لری یوقدر . واضع قانونك بو حاکمیت ملیه مسئله‌سنی تعیینده اك زیاده کوزه‌ده‌جکی نقطه آرزوی‌ملینك (Volonté national) ارائه‌وافاده‌سنه اك زیاده مساعد اولان شرائطی تعیین ایتمك وبو آرزویی اظهاره مامور کیمسه‌لری بیان ایتمکدر. ایشته بو کیمسه‌لره انتخابجی نامی ویریلور . شو حیثیتله انتخاب بر مأموریتدر . وقانون اساسیجه وضع واحداث ایدیلن بو مأموریت آرزوی ملیی اظهاردن عبارتدر . ایشته حاکمیت ملیه قاعده‌سندن استخراج ایدلمسی اقتضا ایدن نتیجهٔ منطقیه بوندن عبارت اولمق لازم کلیر .

فقط بو نتیجه مساوات مفرطه طرفداری اولانلری اقناع ایده‌مامشدر . اون طقوزنجی عصرك مشبوع بولندیغی نظریات وتمایلات عوامپرورانه (Démocratique) فرانسه ده ۱۸٤۸ سنه‌سنده آرای عمومیه ومتساویه اصولنك وضعنه سبب اولمش ، دیکر مملکتلرده دخی حق انتخابه مالك اولانلر

Digitized by Microsoft®

عتیقه دینلان قیود ایله تحدید ایدلمشدر . مع مافیه بو استثنا قاعده عمومیه یی تأیید ایتمکده در .

دیکر طرفدن بك چوق کیمسه لر بر ملت افرادندن بولونمامقله برابر او ملت کبی عین بر قوت وقدرت سیاسیه یه یعنی عین دولته تابعدرلر . فرانسه یی نظر اعتباره آلیرسه ق مستملکاتده بولنان اهالی یه تبعه (Sujet) دیرلر . بونلر فرانسز ملتی افرادندن دکلدر . بوحال یالکز فرانسه یه کوره دکلدر . انکلتره هولانده وسائر مستملکات صاحبی اولان دولتلرده عین حال وموقعده درلر . بو مثاللر کوستریبورکه میانونلرجه خلق فرضا فرانسه ویا انکلتره دولتنك نفوذ وقوه سیاسیه سنه تابع بولندقلری حالده فرانسز ویا انکلیز قومی عدادینه داخل دکللردر .

یالکز حمایه ایله اداره اولنان مملکتلر اهالیسنه کلنجه اونلرك طبیعی زیر حمایه سنده بولوندقلری ملته مناسبتلری یوقدر . یونکله برابر او ملتك منسوب اولدیغی دولتك نفوذ وقدرت سیاسیسنه آز چوق واسع مقیاسده تابعدرلر .

افراد ملت و انتخابات

٤١ ماهیت انتخاب . — ملت، تمثال مشخص حاکمیت اولدیغنه نظراً، ملتك اعضاسی اولان، ملتی ترکیب ایدن افراد قوهٔ عمومیهٔ دولته اشتراك حق وصلاحیتنی حائز اولورلرمی ؟

بو سؤالك اهمیت مخصوصه سی واردر . الیوم قوهٔ عمومیهٔ دولته اشتراك یعنی حاکمیت ملیه یی اظهار علی العاده انتخاب صورتیله جریان ایتمکده اولدیغندن سؤال شو صورتله ده ایراد اولنه بیلور: انتخاب برحقمیدر، یوقسه بروظیفه ومأموریتمیدر.

Digitized by Microsoft®

جمعیتلری secours mutuels و ۱۹۰۱ ده علی‌العموم جمعیتلر حقنده قانون‌لایحه‌لری تنظیم‌ایدلدی . بو جمعیتلرك تشکلی ملتك وحدتنی اصلا خللدار ایده‌مز، بالعکس تقویه‌ایدر. شرکتلر ناصل ملتك قوای اقتصادیه‌سنی تزیید وتقویه‌یه باعث اولیورلر ایسه بو قبیل جمعیتلرده طوغریدن طوغریه سیاسیاته ، وظائف حکومته مداخله ایتمامك شرطیله بالطبع مملکتك قوهٔ‌سیاسیه‌سنی تحکیم وتقویه ایدرلر .

٤٠ نفوذ دولت‌یالکز افراد ملته‌می تطبیق اولنور ؟. — ملت دولتك‌عناصر ترکیبیه‌سندن برینی‌تشکیل ایدوب دولتك حائز اولدیغی قوت وصلاحیتك، حقوقك مصدریدر . فقط عینی زمانده او حقك محل جریانیدر ؟ یعنی ملتی هیئت عمومیه‌سی اعتباریله درپیش ایدرك قدرت سیاسیهٔ دولت اورایه‌ده قابل تطبیق وتشمیلمیدر ؟

ایکنجی قضیه طوغری اولهماز. چونکه قوهٔ دولت یالکز مجموع ملت اوزرنده جاری دکلدر . یالکز ملتك افرادی اوزرنده اجرای حکم ایتمز . فی‌الحقیقه قوهٔ عمومیهٔ دولت ملت عد ایدیلن هیئت میانته داخل اولیان پك‌چوق اشخاص اوزرنده‌ده جاریدر.

بو قوتك محل جریانی اولان اشخاصك یکونی ملتی تشکیل ایدن افرادك یکونته مساوی دکلدر. هرکس بیلیرکه دولت — بعض‌مملکتلره کوره آز چوق متبدل ومتحول اولمق اوزره — تبعه‌سندن دخی اولیان بعض کیمسه‌لره اراضیسنده مقیم اولمق شرطیله اجرای نفوذ ایلر. ممالك شرقیه واقصای شرقده خلاف عقل ومنطق اولمق اوزره دولتك کندی اراضیسی داخلنده ساکن اولانلر اوزرنده‌کی بو نفوذی عهود

Digitized by Microsoft®

حاصل اولان تعاون اجتماعی حقك اساسنی ، استناد كاهی تشكيل ايتديكی كبی ملتلرك ده مابه‌التميزی اولان خواصك اك مهم برصفحه‌سنی ارائه ايدر زيرا افراد بربرينه قريب اولدقجه مشترك ومتخالف احتياجلری چوغاليريعنی تعاون توافقی وتقسيم اعمال قاعده‌سی دها زياده جاری اولور .

ملت جمعيتك تشكلات سابقه‌سنی ارائه ايدر. عائله، شهر حياتلرينه مانع دكلدر. بالعكس بونلری تأييد ايدر بوكا اك بيوك دليل زمانمزدر . آلتی مليونلق ، درت مليونلق ، اوچ مليونلق بيوك وغلبه‌لك شهرلرك وجوديدر . مع مافيه اقوام متمدنه‌ده باخصوص صوك سنه‌لر ظرفنده عائله حسی توسيع ايدلش ، بو حس يرينه عادتا باشقه بر حس اقامه‌سی جهتنه كيدلشدر . واقعا هنوز بودورهٔ اجتماعيه‌نك مبدأ تشكلنده‌يز وبوباشلانغجك آتياً نه‌كبی تحولاته بادی اوله‌جغنی شيمديدن كسديرهميز . مع‌مافيه هرحالده بر يكيلك كورييورز . بويكيلك ملت ايچنده عائله‌دن دها واسع مقياسده برطاقم اجتماعات وجمعياتك تشكلندن عبارتدر. عينی بر صنعت اربابی منافعلرينك مشترك اولسی حسبيله سنديقه‌لر ، جمعيتی تشكيل ايليورلر . فرانسه‌ده بر مدت حكومتك كورمامزلكدن كلك ايستديكی بوهيأت وجمعيات نهايت وجودينی احساس ايتمش و آرتق بونلره بروجود قانونی ويرمك احتياجی آكلاشلمشدر . ١٨٨٤ ده Syndicats professionnels حقنده ١٨٩٨ معاونت متقابله

Digitized by Microsoft®

جمعیت ویا کومه‌یه(Groupe)منسوب اولان افراد بربرینه ایکی سببدن طولایی مربوط‌درلر بوسببلرك برنجیسی احتیاجات مشترکه ومتوافقه‌یه مالك اولمقری وبو احتیاجاتی مشترکاً ومجتمعاً یشامقسزین دفع ایده‌ماملریدر ایکنجیسی احتیاجات واستعدادات متخالفه‌یه مالك بولنمقری وبو احتیاجات متخالفه‌یی مبادلهٔ خدمات صورتیله بر طرف ایتمکه موفق اولمقریدر . برنجی نوع تعاونه تعاون توافقی (Solidarité par similitude) ایکنجیسنه تقسیم اعمال دینیله‌یلیر.

عینی برقاعده‌نك نتایج طبیعیه‌سندن اولان بو ایکی شکك ترقیات مدنیه نقطهٔ نظرندن حائز اولدقلری تأثیرات فوق العاده‌یی بیانه حاجت کورمیز . هله تقسیم اعمال قاعده‌سنك زمانمزده ترقیاته نه درجه خدمت ایتمش اولدیغی علم اقتصاده برار آشنا اولانلرجه قابل انکار دکلدر .

حقك تملی بو قاعدهٔ مشارکت وتعاون اوزرینه تأسیس ایتمك ایستین مؤلفلرده واردر بوصورت ایضاحی قبول ایدرسه‌ك حتی هم جمعیتدن هم فرددن اقتباس ایتمش اولهجغز. بونظریه‌یه کوره قواعد حق اجتماعیدر شو حیثیتله که انسانلر جمعیتسز یشایه‌ماز کذلك بوقواعد شخصیدر شو حیثیتله که بونك بر منبعی نفس اشخاصده مندمجدر وبو قاعدهٔ حق آنجق اشخاصه متفکر . نفسنه مالك ، موجودیتنی ادراك قادر اشخاصه قابل تطبیقدر احتیاجات اجتماعیه ایله احتیاجات شخصیه‌نك مزجندن

Digitized by Microsoft®

مخصوصه‌يه ويا دها واسع اولمق اوزره بر ولايته و نهايت چوق چوق برملته قارشو بو مشاركت حسيه لايقيله طوبيليور اوروپا اقوامنك ساحهٔ تمدنی دها زياده وسعت كسب ايتمش اولديغندن اوروپاليلر ايچون ـ اوروپا خارجنده كيلره قارشو ـ بر وطن مشترك ، برحس مشترك بر (Solidárité européenne) موجود فرض اولونه بيليرء فقط ايشته او قدر . شمديلك دها زياده‌سی كوريله‌مدی . مع مافيه بلكه بر كون كليركه (ملتم نوع بشردر وطنم روی زمين) كلامنك مدلولی ساحهٔ خيالدن چيقه‌رق ساحهٔ حقيقته براز دها تقرب ايتمش اولور .

انسانلرك منسوب اولدقلری كومه‌لر هيئتلر درجه درجه‌در. بدايت بشريتده كوچيه حالنده يشامش اولدقلرينه شبهه اوليان انسانلر بالآخره عائله حياتنی تشكيل و تنظيم ايتمشلر و مشتركاً تعيش و مدافعهٔ نفس احتياجاتنك سوقيله دها مضبوط و محافظه‌لی اولمق اوزره عائله حياتی دوره‌سنه داخل اولمشلردر . حيات عائله‌يه قان و توارث روابطی ايله اعتقادات مذهبيه‌ده اشتراك كبی حسلر منضم اولور نهايت مختلف عائله‌لر طوپلانه‌رق كوی وقصبه حياتی باشلار وبو صورتله حسيات و اعتقادات مشتركه‌يه مشترك برماضينك خاطراتی‌ده منضم اولمق ايجاب ايدر ملت اك صوك برتشكل اجتماعيدر و بونك صورت تشكلی يوقاريده بيان ايتديكمز وجهله برچوق عناصر ، عوامل و مؤثراته تابعدر .

مع مافيه اشكال اجتماعيه‌نك صفحات ماضيه‌سی نه اولورسه اولسون و حتی بو صفحاتك آتياً تابع اولمسی محتمل بولنان تقلبات كوناكون نه‌دن عبارت بولونور ايسه بولونسون هرحالده محقق وقطعی اولان برشی واردركه اوده تعاون اجتماعينك بروجه آتی ايكی ركن واساسدن عبارت بولونمسيدر: شويله‌كه عينی برهيئت

Digitized by Microsoft®

و آمال شخصیه‌سنی ادراك ایله برابر بونلری انجق دیکر افراد ایله برلکده یشایه‌رق استحصال ایده‌بیله‌جکنی‌ده تقدیر ایدر الحاصل انسان قابلیت اجتماعیه‌سی ایله برابر غالبیت نفسیه وخودکامانه‌سنی حس ایلر .

بوقابلیت اجتماعیه ، بومدنی بالطبع اولق خاصه‌سی بعض روابط ایله قائمدر . انسانلر برطرفدن کندی نفسلرینه ودیکر طرفدن جمعیته مربوطدرلر بوروابط نه‌دن عبارتدر ؟ بونی ایضاح ایچون بر کلمه قوللانیلیور که اوده (Solidarité) یعنی مشارکت وتعاوندر . انسانلرك یکدیکرینه ارتباطنی تأمین ایدن تعاونه (تعاون اجتماعی) دینلیور .

بو تعاون طبقه طبقه دائره دائره نظر اعتباره آلنه‌بیلیر . بوتون بشریتی شامل بر معنای وسیعده اولق اوزره بر تعاون اجتماعی تصوری ممکن اولدیغی کبی برملته شامل بر تعاون احتماعی دخی موجود اولهبیلیر . دها کوچك طبقه‌یه ، دها محصور بر دائره‌یه اینه‌رك دیرزکه بر قبیله ، بر عائله عین بر صنعت منسوبینی ، عینی برمسلکك سالکینی اره‌سنده‌ده بویله بر حس مشارکت و تعاون موجوددر .

مع‌مافیه بشریتك بوتون عناصر ترکیبیه‌سی بوتون اقوامی اره‌سنده‌کی روابط مشترکه ، حس تعاون هنوز انسانیتپرورانك آرزو و تمنی ایده‌جکلری درجه‌ده متین ومحکم دکلدر. بوروابط علی‌الاکثر کوشکدر بعضاً ده ایجابات حالیه ایله بوس‌بوتون قوپمقده‌در انسانلر دها بو قدر کنیش بر مد نظره مالك دکلدرلر شمدیکی حالده یالکز یقیندن منسوب اولدقلری انسان کومه‌سنه مربوطیتلرینی حس ایدیبورلر فرضا ، بلدهٔ

Digitized by Microsoft®

یکدیکریله تعاون اجتماعی رابطه‌لریله مربوطدرلر . ملتلری تشکیل ایدن افرادك یکوجود اولمسی ایجاب ایدن اسبابك‌ده برینی ایشته بومشارکت حس ومنفعتده، بوتعاون اجتماعیده آرامق اقتضا ایدر .

تعاون اجتماعی ویا مشارکت اجتماعیه دیدیکمز حادثهٔ طبیعیهٔ خلقت ملتلرك حیاتنده مهم بروظیفه ایفا ایتدیکی ایچون بوندن برنبذه بحث ایتمك فائده‌دن خالی دکلدر . انسانلرك مدنی بالطبع اولدقلری ، دائما مجتمعاً یشادقلری وهم جنسلریله مجتمعاً یشامقدن باشقه برچاره‌لری اولمدیغی ارتق امور قطعیه وثابته‌دن عد اولنیور حال اجتماع حال‌خلقی وطبیعی‌در افراد بشریه بویله ایستمشلر اونك‌ایچون بوبویله اولمش دکلدر وبوحیثیتله روسونك مقالهٔ اجتماعیه نظریه‌سیله بونظریه‌دن اول‌بوکا یقین اوله‌رق وبوکا عادتا برمقدمه‌اولمق اوزره‌انکلیز حکماسندن هوبس‌ولوق وفرانسز حکماسندن ژوریو طرفندن سرد ایدیلن نظریات حقایق شؤن وجریان قوانین خلقته موافق کوریله‌مز بناءً علیه هرفرد بر جماعت بشریه‌یه ، برانسان کومه‌سنه منسوبدر من‌الازل منسوب اولمشدر والی‌لابد منسوب اوله‌جقدر . معمافیه انسانلر بواحتیاج ضروریهٔ اجتماعی‌ایله برابر کندی شخصیتلرینك وجودینی از چوق صریح‌اوله‌رق تعقل‌ایتمشلر ، احتیاجات اجتماعیه‌لرندن ماعدا احتیاجات وتمایلات وآمال شخصیه‌لری اولدیغنی تقدیر ایتمشلردر فردبو احتیاجات وتمایلات

Digitized by Microsoft®

املاری افراد ملیه‌یی یکدیکرینه تقریبه دها شدتلی بر سائق اولمشدر . بشریت ذی حیات اولان دن زیاده موتالردن تشکل ایتمشدر . زمانمزده کوردیکمز انسانلر ولوکه ملیاری متجاوز اولسون اعماق بی‌نهایهٔ ماضیه‌دن قوپوب کلن انسال متوالیه‌دن متشکل کتلهٔ معظمهٔ انسانیه مثابه‌سنده‌در بشریتك بر قسمی اولان ملتلر ایچون عینی مطالعه واردر . اسکیدن اختیار ایدلمش محاربه‌لرك خاطراتی ، احراز ایدیلن مظفریتلرك نشوه‌سی ، باخصوص مغلوبیتلرك ، مصائب عظیمه‌نك آجیلری بر ملتك افرادینی یکدیکرینه تقریب ایدر فلاکت اکثریا ملل واقوامه درس اتحاد ویرمشدر . بوده انسانلرك خلقتنده موجوددر . بر عائله افرادی‌اك زیاده بیوك مسرت ویامصیبت کونلرنده صمیمی اجتماعلر عقد ایدرلر . ملتلرده همان تماما بوحاله‌درلر مشهور ارنست رنان ملتی تعریف ایدر ایکن بر تشکل تاریخیدن عبارتدر . دییور نه‌عالی سوز ! تاریخی اك چوق وقایع ایله مالا مال اولان ملتلرك افرادی اره‌سنده‌کی اتحاد اودرجه شدید اولور . آمال واحتیاجاتده اشتراك ، عینی بر وطنی مدافعه‌ایتمك هوسی ، ابا واجداددن قالمش حسیات وخاطرات افکارك محافظه‌سی واعصار ماضیه بقایاسی اولان خزائن فکریه ومادیه‌نك صیانتی لزومی ودها بونك کبی مؤثرات برملته‌کی وحدت ومجانستی یوماً فیوماً تزیید ایدر .

۳۹ تعاون اجتماعی — دیکر طرفدن عینی برملتك افرادی

Digitized by Microsoft ®

(۲) عینی بر لسان ایله متکلم اولان افراد عینی بر ملتی تشکیل ایدرلر .

(۳) عینی بر مذهبه سالك اولان کیمسه‌لر عینی برملتك افرادندن درلر .

(٤) عینی برحدود طبیعیه داخلنده ساکن اولان اشخاص عینی بر ملتی ترکیب ایدرلر .

بعضیلری بوعواملك هر برینی برملتك وجودینی ایضاحه کافی عد ایتدکلری حالده دیکرلری بونلرك مجموعنی بردن ملتك تشکیلات و ترکیباتنه اساس اتخاذ ایدرلر . آنحق کرك جغرافیایی وکرك تاریخی لایقیله تدقیق ایدنلر بو عواملك نه منفرداً نه مجتمعاً ملتی تفریق وایضاحه کفایت ایده‌میه‌جکنی سهولتله تقدیر ایدرلر چونکه بونلرك هر هانکی برینی اساس طوتارسه‌ق مطلقا متعدد مستثنالری ظهور ایدر حقیقتده بو عواملی ملتلرك تشکلاتنده عوامل اساسیه عد ایتمیوب ایکنجی درجه فرض ایتمك لازمدر .

ملتلرك شمدیکی حالی اخذ ایتمکده شبهه‌یوقدرکه بو تعداد ایتدیکمز عاملر اجرای تأثیردن خالی قالامشلردر . فقط بونلرك هرحالده تأثیرلری ایکنجی درجه‌ده قالیر . وحدت ملیه‌نك اسبابی تدقیق ایتمك ایجاب ایدر ایسه نظر تفحصی باشقه وادیلره عطف ایتمك لازمدر فرضا بر ملت مفاخر ماضیه‌سی ، خاطرات مشترکه‌سی ، احتیاجاتی ، آتیه معطوف

Digitized by Microsoft®

ترکیبات و عناصریی ایضاح ایچون اوقدر بسیط بر جمله ایله اکتفا ایده‌میز بز عادتا قبا طاسلاق بر رسمی یاپمق ایستدك ملتلرده الیوم کوردیکمز حال و موقعه مدید بر دور تکامل نتیجه‌سنده واصل اولمشلر . بونلرده سائر کافهٔ مخلوقات کبی بیتمز توکنمز اعصار و دهورك شئون متلاحقهٔ بی نهایه سی ثمره‌سیدر . برملتك اك ابتدائی حالندن الیوم کورلمکده اولان شکل انتظام ومدنیتنه‌قدر بالجمله صفحات وانقلاباتی تدقیق ایتمك عادتا جمعیت بشریه‌نك تاریخی یاپمق قدر مهم اولدیغندن بوراده بونك اوزون اوزادیه بحثنی یاپمغه لزوم کورمیورز .

معمافیه الیوم کوریبورزکه ملت نامیله یاد اولنان برطاقم متمدن جمعیتلرواردر . بونلری یکدیکرندن تفریق ایتمك وباخصوص هربرینك مابه‌التمیز اولان جهتلرینی ایضاح ایلمك لازمدر . تعبیر دیکرله بر ملتی تشکیل ایدن افراد اره‌سنده باشلیجه رابطه نه‌دن عبارتدر هانکی عنصرك ، هانکی عامل ومؤثرك سوقیله جمعیت بشریه‌نك بر قسمی باشقه درلو دیکر بر قسمی باشقه درلو دوشونیور وباشقه درلو املر ، احتیاجلر ، غایه‌لر ، خیاللر بسلیور ؟ بونی ایضاح ایچون پك چوق فکرلر درمیان یدلمش . باشلیجه‌لری بونلردر :

۱ عینی بر اداره وحکومته تابع بولنان افراد عینی بر ملته منسوبدرلر .

Digitized by Microsoft®

بواوچ عنصرك هربری آیری بر اهمیتی حائز اولدیغی حالده لازمدر. بر ملت فرض اولونه بیلیرمی که ثابت اراضی دن محروم اولسون ؟ سیار وکوچبه حالنده بولنان اهالینك دولت تشکیل ایده مامارلری بوندن ایری کلیر . زیرا اراضی دینیلن عنصردن محرومدرلر وبو کوچبه لرله قبیله لرك رؤساسی نه قدر نافذالکلم اولورلر ایسه اولسونلر بونلری منتظم بردولت عد ایتمکه امکان یوقدر کذلك اهالیسز حکومت ودولت تصور اولنه ماز . اهالیسی واراضیٔ ثابته سی اولوب ده حکومتدن محروم اولان برجماعته ده وجود ویریله مز . بو سببلردن طولایی بو اوچ عنصر عادتاً بر بریله لاینفك اوله جق درجه ده اساسلیدر مع مافیه حیات دولتك اك مهم وفناپذیر منبعی اهالی اولدیغی ده غیرقابل انکاردر بوسببله اولا اهالی یی تعبیر دیکرله ملتی تدقیق ایده لم .

جمعیات بشریه الیوم کوردیکمز اشکال ملیه یی اکتساب ایدنجه یه قدر خیلی زمان مرور ایتمشدر عائله حالندن باشلایه رق تدریجاً کوچبه، قبیله، کوی وقصبه تشکیلنه موفق اولان انسانلر ساحهٔ مدنیتده ایلریلدکجه بیوك شهرلر و بیوك ملتلر میدانه کتیرمشلردر. الیوم شهرلرك بر معنای عمومی ایله تلقی ایدلدیکی تقدیرده ناصل عائله لردن مرکب اولدقلری نظره چارپیور ایسه مملکتلری ده اویله عمومیتله تدقیق ایدر ایسه ك شهر وقصبه لردن تشکل ایتدیکی کوریلور مع مافیه بو مطالعه یی دائرهٔ عمومیتدن آیرلمامق اوزره درمیان ایدییورز حقیقتده ملتلرك تشکلاتی

Digitized by Microsoft®

فرانسه‌ده شعبات مختلفهٔ صنایع ومساعی‌یه مخصوص سندیقه‌لرك اتحاد عمومیسندن حاصل اولان وبوتون فرانسه‌یی قاپلایان سندیقه بوتون حیات جمعیتی معطل ایده‌جك صورتده تعطیل اشغال ماهیت تهدیدکارانه‌سنی اخذ ایلمش ایسه‌ده بو تشکل حق دکل قوتدر وبر قوهٔ مثبته دکل قوهٔ منفیه‌در . شمدی‌یه قدر بو سندیقه‌لر اتحادی تهدیدینی ایقاع ایده‌مامکله برابر ایقاع ایتسه‌دخی استحصال ایده‌بیله‌جکی یکانه‌نتیجه تشوش واختلال یعنی جبر وشدتدن باشقه برشی اوله‌ماز نتیجه‌ده بلکه دولت محو اولور فقط یرینه پایدار اوله‌بیله‌جك برحال متعضو اجتماعی قائم اوله‌ماز حتی تمادیسی ممکن اولمیان برحال تشوشی دیکر بر دولتك نفوذ سیاسیسی بر طرف ایده‌بیلیر و او وقت مغلوب اولان سندیقه‌لرك یرینه دولت قائم اولور .

ملت

۳۸ ملت حقنده ایضاحات . — دولتی تشکیل‌ایدن عناصرك اوچه ارجاع اولنه‌بیله‌جکی بالاده‌کی تفصیلاتك برقسمندن تماماً مستفاد اولمشدر . عناصر مذکوره ایسه شونلردر : ملت ، اراضی وحکومت. بعضاً حاکمیت بحث‌ده عناصر مذکوره‌نك دردنجیسی اولمق اوزره ذکر اولنور ایسه‌ده اکثر مؤلفلر بو عنصر رابعی ملت ایله حکومته مزج ایدرك بو دردنجی عنصره لزوم کوستر مامکده‌درلر .

Digitized by Microsoft ®

تنفيذينه حصر ايدرلر وبو حقوقى حقوق داخليه‌لرندن برقسم كبى تلقى ايدرلر فقط بونك نتيجه‌سنده شو چيقيور كه نه قدر بويوك متمدن دولت وار ايسه اوقدرده حقوق خصوصيهٔ دول وار .

كليسانك قرون وسطاده‌كى نفوذى حقنده بالاده ويريلن ايضاحات شايان دقت اولمغله برابر قرون وسطا وفئودالیته زمانىنده اوروپاده يالكز بر دولت موجود اولديغنى ادعا ايتمك دهـا طوغريدر اووقت پاپالق اراضيه مالك وبوتون قتوليك ملتلرينه حاكم بر حكمدار مقامنده ايدى . حقيقتده دخى پاپانك نفوذى واصـل اوله‌بيلين يرلر بويله ايدى . اهل صليب محاربانى دخى اوروپانك بر تك دولت كبى حركت ايتديكنى كوسترير . اوتك دولت ايسه قتوليك كليساسى دولتى وميدان حربه كيدن قتوليك حكمدارلرله دره بكلر پاپالق قوماندان وامراسى ايديلر .

معين بر اراضى ومعين بر ملته مالك اولمديغى حالده نفوذ سياسيسى اولان هندستانده‌كى مشهور انكليز قومپانيه‌سى بالاده‌كى قواعدى مخل كبى كورينورسه‌ده هندستان قومپانيه‌سنك نفوذ وقدرتى انكلتره دولتندن نيعان ايتديكنه نظراً بونك‌ده حقيقى بر استثنا تشكيل ايده‌ميه‌جكى طبيعيدر .

زمانمزده دولت ايچنده بر نوع دولت تشـكيل داعيه‌سنده بولونان سنديقه‌لر دخى هيچ بر وقت دولتك بالاده‌كى اوصافنى احراز ايده‌مزودولته تفوق ايده‌جك ماهيتا اكتساب ايليه‌مزلر .

Digitized by Microsoft®

أریپور : حکومت واحده‌ده اولدیغی کبی.. ویاخوده بوکومه‌لر بربرلریله برلشه‌رك‌دها یوکسك برنفوذه تابع بولونیور حکومات متحده‌ده اولدیغی کبی (اراضی بحثنده حکومات متحده فصلنه مراجعت)

موسیو ایسمه‌ن قرون وسطاده کلیسانك دولتلردن زیاده نفوذ صاحبی کورونمسنی او وقتلر دولت فکرینك کسوفه اوغرامش اولمسنه حمل ایدییور دیکرطرفدن دولت فه‌ئودالیته حسبیله قیرینتی حالنه کلمش ایدی . بوتون بو آنارشی محیطی ایچنده‌خللدن‌مصون قالان کلیسا انسانلرك اداره‌سی خصوصنده دولت مقامنه کچمش ایدی .

دولت فکرندن دها عالی بر معنای ارتباطی تضمن ایدر کبی کورینن بین‌الملل مناسباته کلنجه؛ بوحقیقتنده دولته فائق بر معنای جمعیتی تضمن ایتمیوب یالکز اقوام مختلفه آرمسنده یوماً فیوماً تعمم ایتمکده اولان بر جریان افکاردن عبارتدر . بو اولسه اولسه ،ستقل دولتلرك متقتضای عقله ویا معاهداته تبعاً بوجریان افکاره توفیق حرکت ایتدکلرینی تضمن ایدر حقوق عمومیهٔ دول دولتده موجود جبر و تضییق حقنك فقدانی حسبیله الان تامام بر حقدر حقوق خصوصیهٔ دول هارهان تامیته‌تقرب ایتمش ایسه‌ده بونك‌سبی هردولتك کندی اراضیسی داخلنده نفوذینی بو حقوقك معیتنه ویرمسیدر . دولتلر محکمه‌لرینی ، قوهٔ عمومیه‌لرینی حقوق خصوصیهٔ دولك

Digitized by Microsoft ®

ثانیاً دولت حالنه کلن جمعیت یالکز امر ایتمز بلکه اوامری جبر وتضییق مادی ایله تنفیذ ایدر جمعیتك باشقه درلو اشکالنده بو یوقدر ؛ جمعیت اشیا واشخاص اوزرینه وضع ید ایدر، اشخاصی دردست وتأدیب ایلر . واقعا بعض مؤلفلر بو جبر وتضییق مشروعی بی لزوم دیه اهمال ایدرلر وحق قوتسز پایدار اولهبیلیر دیرلر . فقط ذات حقك باشلیجه طبع وماهیتی یودر . مذهب واخلاقدن آیری اولان حق انسانی قوته محتاجدر انسانلر آره‌سنده‌کی مناسباتی تعیین ایدن قواعد ینه او انسانلر طرفندن تصدیق وبر قوهٔ تأییدیه ایله تجهیز ایدلمدکجه حق عنوانی ا کتساب ایده‌مزلر . بو قوهٔ تأییدیه حاصل اولمدن اول حق رشیم حالنده‌در . هنوز تشکل ایتمه‌مشدر . عرف وعادت بونك قواعدیی‌ازچوق تعیین ایتسه دخی آنی جبراً قبول ایتدیرمدکجه ناتمامدر .

ثالثاً جمعیت حالنه کلن دولت هیچ بر نوع انسان کومه‌سنده موجود اولمایان بر حال اجتماعی‌یی‌ده نفسنده تجسم ایتدیرمشدر دولت بو حال اجتماعینك ترجمهٔ حقوقیسی‌وتکمل ایتمش شکلیدر بو حال اجتماعی ایسه ملت دنیلن شیدرکه ثمرهٔ تاریخ وطبیعتدر . واقعا ملت‌ده کندیسندن مقدم تاریخلی‌بر طاقم عناصردن وجود بولمش وحتی دها اسکی وملت حالنه کلمجه‌یه قدر مستقل قالان کومه‌لردن تشکل ایتمشدر فقط بر وحدت ملیه حاصل اولونجه بوتون بو کومه‌لر دها واسع بر وجوده

Digitized by Microsoft®

اولور بر تقریب ایله نفوذ قازانمش بر جماعت روحانیه ومثلا پاپالق بر دولت عد اولونه بیله جکی کبی اراضی عنصرینه احتیاج دخی بر طرف اولمش اولور .

موسیو ایسمه‌ن بو وبوکا مقیس نظریه‌لری رد وابطال ایچون بعض اساسلر وضع ایدییور. انك نظرنده دولت واقعاوجوده کلدیکی کوندن بری قوهٔ حاکمه دیلن شیئه استناد ایتمشدر . بو قوهٔ حاکمه دولتك مابه الامتیازیدر ویالکز اکا خاصدر. واقعا دیکر بعض علامات ایله دولت باشقه انسان کومه‌لرینه بکزر وبونلرده دولت کبی انسانلرك سعادتنه ، خواص انسانیه‌لرینك انکشافنه یاردم ایدر فقط حاکمیتی اعتباریله دولت بی نظیر بر جمعیتدر ونوعی جنسنه منحصردر .

حاکمیت ، یعنی مافوق طانیمیان بر قدرت بحثی بر طرف ایدلسه دخی جمعیتك دولت حالنده‌کی شکلی دیکر انسان کومه‌لرنده‌کی اشکالدن بك اساسلی برطاقم علامات ایله قابل تفریقدر :

اولا معین براراضی بی قاپلاروبوراراضی اوزرنده ساکن اولانلری ارزو ایتسونلر ایتمسونلر استیعاب ایدر. فضله اوله‌رق بونلری ایرلمق ایسته‌سه‌لربیله آلیقویه‌بیلیر . واقعا الیوم دولتلر تبعه‌لرینك ممالك اجنبیه‌ده تبدیل تابعیت ایتمرینی تجویز ایدییورلر . فقط لزوم کورورلرسه بونی ده‌منع ایدرلر نته‌کیم تقسیمات ارضیه‌لرندن بردائره‌ی اشغال ایدن تبعه‌دن برجماعتك آیری بردولت تشکیلی ضمننده افتراق ایتملرینه مساعده ایتمزلر .

Digitized by Microsoft®

حصوله كتيرديكى ناپايدار اجتماعلر وبالفرض بويوك برشهرده بردن بره خلق طرفندن واقع اولان تجمعلر . . . جمعيتك (Société) بو صورت تلقيسى دولت دنيلن شكلى‌ده محتويدر فقط دولت بونك‌حدود ومنتهاسنى تشكيل ايتمز متعضو وغير متعضو ارتباطلر بردولتك حدودى خارجنه‌ده چيقوب توسع ايدر . دولتلر بيله بر طاقم اجتماعى كومه‌لر تشكيل ايده‌بيلير . صوك درجه توسع ايتمش اولان تجارت بين‌الملل وحقوق دول دينيلن شيلرك وجودينه امكان بولونمسى محضا جمعيتك سينه‌سنده بين‌الملل ماهيتى حائز عناصر مختلفى اولمسندندر . . . بوندن شونتيجه چيقاركه دولت ايله جمعيت اره‌سنده بر تفريق قطعى اجراسى غير ممكندر دولت جمعيتك يالكز اشكالندن ريدر؛ اويله برشكلى‌كه ديكر اشكالنك هم شرطى، هم ثمره‌سيدر . »

شو ايضاحاتدن جمعيتك دولت دينيلن شكله كيرمكله صوك شكلنى اكتساب ايتمه‌مش اولديغى ، مرور زمانله ، تأثير محيطله بونك‌ده تغير پذير اولمسى ممكن اولديغى مستبان اولويور. كذلك دولتله بالفرض عائله ويا جماعات روحانيه‌كبى متعضو وعلى العاده بر سوقاق تجمعى وبر سياسى فرقه كبى غير متعضو بر هيئت آره‌سنده ماهيتجه فرق يوقدر . بونك وخامتنى بيانه حاجت يوقدر . هنوز دولت حالنه كلمه‌مش قوميتلرك ماهيتنى دولته قياس ايدرسه‌ك دولت حقنده‌كى تلقيات حاضره‌مز آلت اوست

Digitized by Microsoft®

۳۷ دولتك خواص ممتازه‌سی — دولت حقنده‌کی بو مطالعات بعضیرنجه قناعتبخش کورلمیور. سوسیولوژی علماسندن برقسمی دولتی جمعیات بشریه‌نك بر شکل مخصوص ومعینی عدا ایتمکدن امتناع ایلیورلر. اونلرك نظرنده انسان کومه‌لرینك انواعی واردر. دولت نهایت بو کومه‌لردن برینی ارائه ایدر دولت عنوانلی اثریله تمایز ایدن المان مؤلفین حاضره‌سندن ژه‌لیق دییورکه: «طار معناسیله جمعیت انسانلر اردسنده‌کی ارتباطاتك هیئت مجموعه‌سی، یعنی هرهانکی بر رابطه ایله یکدیکرینه باغلانمش انسان کومه‌لریدر. انسانلر یالکز یان یانه اخذموقع ایتمکله قالمازلر بلکه بر ضرورت روحیه سائقه‌سیله اره‌لرنده ازچوق مهم وبویوك برشدت وقابلیت توسعیه‌یی حائز برطاقم اتحادوارتباطلر وجوده کتیریرلر. بوارتباطلر مدرك، مشعر، متعضو ومتشکل اوله‌بیله‌جکی کی غیر مدرك، بی شعور، وحدتدن محروم (یعنی غیر متعضو وغیر متشکل) ویالکز خواص طبیعیه‌نك مشارکتنه ویاخود منافعك مساواتنه مستند اوله‌بیلورلر. انسانلر اره‌سنده‌کی مناسبات مشترکه‌نك تدقیقندن مستبان اولان بونوع ارتباطلرك حدوحسابی یوقدر. عائله، ناحیه، جمعیت (Association)، کلیسا، دولت ... بونلر متعضو ارتباطلرك اشکالنه مثالدر. بونلره مقابل غیرمتعضو ارتباطلره مثال بروجه آتیدر: ارباب مساعی، دولت حالنه کلمه‌مش قومیتلر، حرصنعتلر (اووقاتلق، معلملك کبی) سیاسی ومذهبی فرقه‌لر وحتی حیات روزمره‌نك

Digitized by Microsoft®

كندى موجوديتى حس ايدن ، ارادەيه مالك برشخصدر بناءً عليه دولت برشخص حقوقدر ديديكمز زمان ذهناً برشى تخيل ايتمامش بالعكس حقيقتى سويلمش اولورز .

اوچنجى برذهابده شودر : وجود دولت ذهنك تخيل ايتديكى بر وجود موهوم اولديغى كبى مادةً بروجود حقيقيسى بوقدر . مع مافيه برحقيقت اولمقدن ده خالى دكلدر . دولت نه برانسان كبى متشخص بروجوده مالكدر ، نه ده متشخص بعض انسانلردن مركبدر . طبيعت سائر ذيروحلر كبى بونى طوغريدن طوغرىيه ساحهٔ وجوده آتمامش در بونى فكر بشرك برمحصولى عد ايتلى يز ، وطن فكرى ، اخلاق فكرى كبى كه تونلرك ، مادةً محسوس اولمامقله برابر ، قطعى وثابت حقيقت اولمرينه كيمسه اعتراض ايدەمز . مع مافيه ايشته بوصورتله وجود معنوى وحقوقيسنى تقدير ايتديكمز دولتك اوامر ونواهيسنى اجرا ايتمك ايچون متشخص كيمسەلره احتياج واردر . دولتك بروجودى ، بروجود حقيقيسى موجود بولنديغى بوصورتله ثابت اولدقدن صوكره قوهٔ عموميەنك استناد كاهى ، منشأ ومصدرى موجود اولديغى سهولتله نمايان اولور . دولتك شخص حقوقى اولمسى ـ سائر اشخاص معنويه كبى ـ هر درلو عقوده صالح اولديغنه دلالت ايدر . بناءً عليه هردرلو تعهداته كيريشير وعكس ثابت اولنجەيه قدر حائز اولديغى حقوق وتعهدات ابدياً پايدار در : زيرا دولت ـ كنديسنى تشكيل ايدن عناصر باقى قالدقجه ـ بلا فاصله ذى حيات صايليير اشكال حكومت دكيشه بيليير ، فقط اس الاساس دولت تغير ناپذيردر وبوندن طولايىدركه دول سائره ايله عقد اولنان معاهده نامەلر اشكال حكومتك تغير ايتمسيله تغير ايتمز ، نشر اولنان قوانين صراحةً الغا ايدلدكجه شكل حكومته تابع اولماز وتعهدات ماليه ودين سائرهٔ دولت شكل حكومت تغير ايتمسيله خلدار اولماز .

Digitized by Microsoft®

حقك موقع فعله وضعنه معطوف اولديغی وبناءً عليه مقام اقتداردە بولنان كيمسەنك حقه تابع وحقه مربوط بولندقلری منفهم اولور . المانلرك رايخشتات ديدكلری شخص حقوقی دولت ايشته بوحقيقتی افهام ايدر. فی الواقع مادام كه بتون قوة دولتی تنظيم ايدن شيئك حق اولمسی لازم كلەجكنی تقدير ايدييورز اوحالده دولته حقوق عالمنده بروجود وشخصيت ويرمك ، بناءً عليه دولتی حقوق دائرەسنده تنظيم وانشاايتمك اقتضا ايدييور؛ ايشته بولزوم واقتضا سوقيلەدركه اليوم دولتك برشخص حقوقی ومعنوی اولديغنه دائر متعدد نظريات درميان اولنمقدەدر .

دولت برشخص ، برشخص حقوقيدر . بوشخصيتی تشكيل ايدن عناصر اهالی وبواهاليدن اوزرنده يشامقده اولدقلری اراضی وبرده بواراضی اوزرنده ساكن اهاليدن آرزو وارادەسنی افاده واظهار ايدن حكومتدن عبارتدر . بواوچ عنصردن مركب ارلان دولتك شخصيت حقوقيه ومعنويەسنی ايضاح ايچون مختلف نقاط نظر واردر: بعضلرينه كوره وجود دولتك بوصورتله تصور ايدلمسی على العاده برترتيب جغليدر بوصورتله تشكيل ايديلن شی حقيقتده موجود ومحسوس برشی دكلدر محضا قوای عموميەنك مصدرينی تعيين ايتمك ايچون تخيل ايدلمش‌در. ديكرلرينه نظراً بالعكس دولت حقيقةً موجود ومحسوس برشخصدر بو تقديره كوره دولتی ذكر كل ارادهٔ جزؤ قبيلندن اولمق اوزره اك مهم عنصر اولان اهالی ايله توأم عد ايتمك ايجاب ايدر بوصورتله دولت

Digitized by Microsoft®

ايدن كيمسه‌لرك يعنى ارادهٔ مليه‌يى اظهاره مأمور اولانلرك تعيينى كبى بر شكل قارشوسنده بولونمش اوله‌جغز واو وقت حاكميت مليه‌يى مناقشه ايدر ايكن تعريف ايلديكمز اعتراضات خاطرمزه توارد ايدر . بو سبيله حاكميت مليه نظريه‌سنى بحق اتمام ايتمك ايچون بوكا مقتضاى عقلى علاوه ايتمك وكذلك آنى على الاطلاق منفعت ايله دكل منفعت مشروعه ايله تفسير ايتمك اقتضا ايدر . ديمك اولويوركه حاكميت مليه عقلك امر ايتديكى طرزده ومنفعت مشروعهٔ عموميه اوغورنده تظاهر ايدر ايسه غير قابل اعتراض بر ماهيت اكتساب ايدر وبو صورتله ميدانه چيقان قوت وقدرت سياسيه كورو قبا بر قوت اولمقدن قورتيله‌رق حقك خادمى وحقه معطوف وعادتا حقدن غير قابل تفريق اولمش اولور .

فى الحقيقه قوهٔ سياسيه برنتيجهٔ قطعيه وبرتكامل مدد اجتماعيدك ثمره‌سى اولمقله برابر ـ انسانلرده حق فكرى حاصل اولدينى كوندن برى كه خلقت بشريتله توأمدر ـ بوقوتدن صادر اولان اوامر واجرا ايديلن تنفيذاتك حقه مقرون اولمق لازم كله‌جكى تماميله اكلاشلمشدر . بناءً عليه قوهٔ قانونيه‌نك اجبار وتضييق مادىسى حقى تنفيذه مصروف اولمدقجه مشروع ومقبول اوله‌ماز .

شوحاله نظراً قوهٔ عموميهٔ دولتك غايه ومقصد اساسيسى

Digitized by Microsoft®

بویله ایسه بلند بر صدا ایله اعلان ایدهلم که ملتك حاکمیتی قوتك حاکمیتندن وارادهٔ مطلقهنك اك مطلق شکلندن عبارتدر ... جمعیتلر افراد وارادهاتك تجمعات عدیدهسندن عبارت دکلدر . عددن باشقه بر عنصره ودها قوتلی بر رابطه یه مالکدرلر بو ایسه بشریتك مابهالامتیازی اولان حق وبو حقدن تولد ایدن منافع مشروعهدر . اشخاص وارادات مقامنه اقامه ایتمك ایستدیکم بو حق ومنفعت حکومت نیابیهنك هم سبب تشکلنی ایضاح هم ده موجودیتنی تأیید ایلر . »

۳۶ حاکیت ملیه وحق — بوایضاحاته نظراً نفوذ وقدرت سیاسیهنك مشروعیتنی بر درجه یه قدر ایضاح ممکن اوله جقدر . ذکا واقتدارلریله ، اهالی یه ومنفعت عمومیه یه خدمتلریله حسن اخلاق وتجربه لریله تمیز ایدن کیمسهلره خلق سوینه سوینه اطاعت ایدر ؛ حتی اونلرده کوردیکی یوکسکلك سببیله انلری ایفای حکومته ، یعنی استعمال قوته کندی دعوت ایدر . ملت قوهٔ سیاسیه یه مالك اولانلره کندی منفعتنه صورت معقوله ده خدمت ایتدکلری مدتجه طوعاً انقیاد ایدر ایکن بو منفعت اخلال اولونور اولونماز کندیسنده اصلا مرور زمان قبول ایتمین برحقه ، حق ارادهسنه بناءً قوهٔ سیاسیه یه مالك اولانلردن قوتی نزع ایدر ایسه ، یعنی ویردیکی مأذونیتی کیری آلوب باشقه لرینه تفویض ایدر ایسه هم معقول هم مشروع برحرکت صایلمازمی ؟ انجق بوراده نزع قوت ومجدداً تفویض مأذونیت

Digitized by Microsoft®

وياجمعيت عليهنه دونمش تفوقلردن تباعد ايدرك لياقت كوستردكلرينى اثبات ايدن يكى تفوقلره انتقال ايدر. اختلالارك بوتون سرى بودر و حكومت سياسيه‌نك اساسى، دستور وهدفى خاصةً بو نقطه‌در ؛ زيرا بو شكللر حكومت وجمعيت ايله قدرت سياسيه ارەسنده. مناسبات طبيعيه تأسيس يعنى قدرت سياسيه‌نك فعلاً موجود اولمديغى محلده حقوقاً دخى موجود اولمسنه ممانعتدر» [ايسمه‌ن صحيفه ٣٦]

بو مبحثده دها پارلاق بر نقطهٔ نظره مالك اولان رووايه قولارى يىنه ايسمه‌ندن نقلاً ذكر ايدەلم :

« اوت ملتلر اراضى كبى تملك ايدلەمك وكنديلرندن باشقه‌سنه مالك اولامق وحقوق طبيعيه‌سبيلەمحافظه وسلامتلرينه عائدوسائط كنديلربنده موجودبولونمق اعتباريله حاكميته مالكدرلر. كذلك ملتلر حاكميته مالكدرلر شو اعتبار ايله‌كه موافقت عموميه حكومتلرك يكانه تمل رصينيدر وحكومتلر ملتلرله وملتلر ايچون قائمدرلر . آنجق بو غير قابل اعتراض حكومت دستورلرندن زياده اخلاقى دستورلردر وبونلر قانون وضع ودولتلر اداره ايدن حاكميت بشريه وفعليه‌دن زياده عقل وعدالتـــك حاكميت الهيه‌سنى اظهار ايدر . بزم ايســه ارادينمز حاكميت بشريه وفعليه‌در . بو نره‌ده بولونيـــور ؟ عجبا شهر ميدانلرنده‌مى تظاهر ايدر ؟ اشخاصك اكثريتى ، هر نه اولورســه اولسون آرزو وارادەلرك اكثرتى . . عجبا ارادينمز بوميدر ؟ اكر

Digitized by Microsoft®

شایان تاملدر . بوندن مقدم مورخ شهیر کیزو « وسائط مخالفت » نام اثرنده بوکا بکزر وحتی بوندن بالنسبه دها معقول دیکر بعض مطالعات سرد ایلمش ایدی : « حر ، مستقل یکدیکرینه قارشو هر درلو فکرضروریٔ تبعیتدن خالی ویالکز منفعت مشترکه ایله بربرینه مربوط انسانلری آلیکز . . . بو محیط ایچنده قدرت سیاسیه ، یعنی دولت دنیلن شی ناصل تولد ایدر ؟ قدرت سیاسیه بونلرایچنده بو قدرتی اجرایه یعنی منفعت مشترکه یی تأمینه الك زیاده مقتدر اولدیغی ظننی تولید ایده‌بیلن کیمسه‌یه انتقال ایدر سوق وجریان اختیاریٔ احوالی تغییر ایدجك بر سبب خارجی وشدید ظهور ایتمدکجه جسوراولان امر ، ماهر اولان‌اداره ایدر ، کندی کندیلرینه براقیلان ، قانون طبیعتلرینه ترك ایدیلن کیمسه‌لرده قدرت سیاسیه تفوقه رفاقت وتفوقك انکشافنه خدمت ایدر . تفوق کندیسنی طانتدیرنجه عینی زمانده اطاعتی تأمین ایتمش اولور . ترقی وتوسع ایتمکده اولان جمعیتلرده نه اولویور ؟ فعلاً قدرت سیاسیه‌یه مالك اولان کیمسه‌لر ملتك منافع عمومیه‌سنی تطمین وادرا کدن عاجز اولورلر ایسه ویاخود بو منافعی اصلا درپیش ایتمه‌رك موقع سیاسیلرینك ایجابات ونتایجنی یالکز کندی لهلرینه تحویله چالیشیرلرسه او وقت یا جمعیتك خرابیسنه ویا قدرت سیاسیه‌نك تبدیل مکان ایتمسنه منتهی بر جدال باشلار . . . قدرت سیاسیه چیغرندن چیقمش

Digitized by Microsoft®

موقعده اولانلره تسليم ايتديرمشلردر. زمامداران امور دائما فعلاً دها مقتدروقوى اولانلر اوله كلمش واويله اوله جقدر واقعا بونلرعلى الاكثر شوقوت وتفوقلرينه برر رنك مشروعيت ويرمك چاليشمشلر فقط شمدى يه قدر ايكى چاره دن باشقه برشى بوله مامشلر: يا كندیلرينه فوق الطبيعه بر شكل ويره رك اعتقادات مذهبيه يه بناى قوت ايتمشلر وياخود ارادهٔ مليه قاعده سنه ابتنا ايتمشلردر. اعتقادات مذهبيه ، حقوق الهيه كمال اطلاقيله حكمفرما اولديغى عصرلرده ارباب قوت واقتدارك مذهبدن استفاده ايتمرى طبيعى ايدى فقط صوك عصرده اعتقادات بوزولمغه يوز طوتديغندن وبالكز بو قوتلردن استفاده يه امكان قالمديغندن حاكميت مليه لفظندن استمداد واستعانه يه احتياج حاصل اولمشدر . . . »

بو ذاتك فكرنده پك چوق اصابت اولديغنى تسليم ايتمكله برابر اعتراف ايتمليدركه قوتى كرك دينمدن كرك ملتدن اخذ ايدرك اجراى حكومت ايتمك اساساً بر ريا وصنيعه عداولنامق ايجاب ايدر. بو منبعلرك هرايكيسندن اقتباس قوت حد ذاتنده معقولدر؛ شو شرطله كه بو قوتلر حقك خادمى قيلنسون. حقه خادم اولماز ، منافع شخصيه ايچون سؤاستعمال ايديلور ايسه او وقت جعلى وريا كارانه بر پرده ايله مستور قالير وصاحب تأليفك مؤاخذاتنه يحق هدف اولور .

واقعا بو نظريه پك ده يكى بر شى اولمامقله برابر شبهه سز

Digitized by Microsoft®

بوتون افرادك دعوتی ایجاب ایتمز. کیم مزیت ولیاقت واوصاف سائره‌جه دها زیاده حصه‌مندایسه اونك حاکمیته اشتراك ایتمسی ضروریدر واونك ایچون حاکمیت ملیه دیمك دائما آرای عمومیه دیمك دکلدر.

قوهٔ عمومیهٔ دولتك او حالده مصدر حقیقیسی نه‌در وبونده نه‌درجه‌یه قدر حق ومشروعیت آرامق ایجاب ایدر؟ اك متأخر مؤلفلردن دوکیت بو دعوایی بروجه آتی حل ایدییور:

«حقیقتده قوهٔ سیاسیه وعمومیه‌نك حین تدقیقنده مشروعیدر دکلیدر جهتلرینی آراشدیرمق عبثدر. بوقوت برتکامل اجتماعینك ثمره‌سیدر وبونك شکلنی و عناصر وعواملنی تعیین اجتماعلرینه عائددر. دولت تسمیه اولنان هیئات اجتماعیه‌نك کافه‌سنده ـ ایستر اك بسیط و ابتدائی اولانلر ایستر اك متمدن و ترکیباتی کثیر بولنانلر اولسون ـ برنقطهٔ مهمه ومنفرده نظره چارپارکه اوده اشخاصدن بعضلرینك دیکرلرینه نظراً دها قوتلی و آرزووعزملرینی تنفیذ واجرایه دها صالح ومقتدر بولونمه‌لریدر. قوتجه اولان بو تفاوتك انواع و اشکال متعددهسی واردر. بعضاً صرف مادی اولور. بعضاً معنوی و مذهبی ویا فکری اولور. اکثریا واقع اولدیغی وجهله بو تفوق اقتصادی دخی اوله‌بیلیر. بوندن ماعدا بوصوك زمانلرده بوس بوتون میدانه چیقان یکی برقوت واردرکه اوده عددك، یعنی اکثریتکدر. شوحالده مادةً، اقتصاداً، معناً، مذهباً، فکراً، عدداً فائق اولانلر آرزولرینی کندیلرندن دهادون

Digitized by Microsoft ®

اك معقول صورتده اظهار ایدیلن حاکمیت ملیه اصولیله اصول استبداد ومطلقیت قیاس ایدیلنجه بشریته اولان نفع و فائده‌سی اعتباریله حاکمیت ملیه‌نك رجحانی آشکاردر . نهایت ملت حکومتك دکل ، حکومت ملتك خادمیدر. بك بدیهی وناقابل اعتراض اولان شو حقیقت بزه کوستریبورکه اك معقول طرز حکومت ممکن مرتبه علاقه‌دارانك موافقتی یعنی ملتك آرزوسنی استحصاله منوطدر . بر آنونیم شرکتده مدیر و مجلس اداره اعضاسی حصه‌داران هیئت عمومیه‌سنك ضررینه ایش کوره‌مدکاری کبی اونلره صورت عادیه ویا فوق العاده‌ده دانیشمقسزین ده ایش کوره‌مزلر وکوردکاری آندن اعتباراً حرکتلری غیرمشروع اولمش اولور . شو تقدیرده مدیران و مجلس اداره اعضاسی منفعت مشترکه اوغورینه چالیشدقجه هرنه‌قدر اونلرك آرزوی شخصیلری عموم شرکتك آرزوسی مقامنه فعلاً قائم اولمسی ممکن اولمازسه‌ده ینه مشروعدر . دولت دخی افراد ملتك منافع مادیه ومعنویه‌سنی سوق و اداره ایتمك اعتباریله بر آنونیم شرکتله تشبیه ایدیله‌بیلیر و ممکن مرتبه فضله اهالیه مراجعت ایتمکله اجرا آتنده موفقیت و مشروعیت اکتساب ایلیه‌بیلیر. شو قدرکه شرکتده هرحصه‌دار هیئت عمومیه‌ده اعطای رأیه صلاحیتدار اولمیوب انجق مقدار معین حصه‌سی اولانلرك اجتماعه دعوت ایدلمسی ورأیلرینی استحصاله لزوم کورلمسی اقتضا ایتدیکی کبی امور دولته اشتراکی یعنی حاکمیت ملیه‌یی اظهاره‌ده

Digitized by Microsoft®

بحث ایدیبورز. یوقسه هوامدن فرقی اولمیان حشرات وعوامك قوهٔ سیاسیه یه فعلاً اشترا کندن پك چوق مضرتلر تولدایده جکی براز تاریخ بیلنلرجه بلاتردد تصدیق اولنور. حاکمیت ملیه قاعده‌سی بر نتیجهٔ فعلیه عد و اعتبار اولنه‌رق و آرای عمومیه اصولنه سائق اولهرق مشروع فرض اولنه‌بیلیر. فقط مع التأسف بو حاکمیت ملیه قاعده‌سی آرای عمومیه‌نك حاکمیتی کبی برنتیجه تولید ایده‌میور. حاکمیت ملیه‌دن استخراج ایدلمك ایجاب ایدن یکانه بر نتیجه وارایسه اوده ارادهٔ ملیه‌یی اظهار ایده‌جك اك ایی چاره‌یی ازاشدیروب بولمقدر. هرحالده ینه چارهٔ منفرد آرای عمومیه اولدیغی ثابت دکلدر.

معلوم اولدیغی اوزره انقلاب کبیر شخصی حقوق الهیه یه استناد ایتدیرمك ایستنیلن حکومات قرالیه یه وحکمدارلره قارشو محافظه وصیانت ایچون اختیار اولونمش اولمق حسبیله صوك درجه مشروعدر. فقط بوکا مقابل ملتك حقوق طبیعیه وحقوق الهیه‌سی وار دیه حکمدارك استبدادینه قارشو حاکمیت ملیه استبدادی اقامه ایدنمکدن بالخاصه حذر ایتملیدر. ملتك حاکمیتی حائز فرض ایدیلن مجالسه قارشو هردرلو تأمیناتی احراز ایتمك امر ضروریدر. حقسز برشی دائما حقسزدر ولوکه ملت ویا انك وکیللری طرفندن امر اولونسون. حاکمیت ملیه دستور سیاستی اورته‌یه قونه‌رق پك بسیط اولان بو حقیقتی اوزاتمغه میال اولانلر پك چوقدر. مع مافیه هرشی نسبی و قیاسیدر.

Digitized by Microsoft®

عمومیه یه کلنجه؛ میرابونك دیدیکی وجهله واضع قانون ایجون حکمدار و فقط عینی زمانده اك مطلق برمستبد اولان بوقوتی حکومتلرا کثریا تنور وحتی اتباع ایتمك اوزره درپیش ایده بیلیرلر. انجق بر کون اول تعبد ایتدیکی شیئی ایرتسی کون یاقه جق قدر تلون کوسترن افکار عمومیه ده موجود اولدیغندن بویله متبدل و متلون بر تمل اوزرینه حق کبی ثابت ومتقرر بنا قورمق بالطبع ممکن اولهماز .

حاکمیت ملیه اساسی بر حقه مقرون اولهرق ثابت اولهمدینی کبی قابل اثبات دخی دکلدر . مع مافیه بویله بر شیئه اساساً لزوم یوقدر. بو حاکمیت ملیه یی اساساً بویله مشروعیت وحقانیت کسوه سیله میدانه وضع ایتمکدن ایسه بونك فعلاً موجود و پك معقول وشایان انقیاد برحال ضروریدن عبارت اولدیغنی قبول ایتمك البته نفس الامره دها موافق اولور .

بر مملکتده ممکن مرتبه اشخاص و افرادك قوهٔ اداره یه اشتراکلری لازم کلهجکی موافق نصفت وحقانیت اولدیغنه شبهه یوقدر. ذاتاً قاعدهٔ ترقی وتکامل ملتك سویهٔ عرفانی یوکسلدوب یوماً فیوماً متزاید اشخاصك قوهٔ عمومیهٔ دولته تشریکلرینی اقتضا ایدر. تعبیر دیکرله آرای عمومیه بتون اقوامك سیاسیاتجه غایهٔ املی اولملیدر . فقط بو بحثده کی آرای عمومیه دن مقبول و مرغوب اولان آرای عمومیه یی قصد ایدییورز . یعنی رأینه ملاك صاحب عقل و عرفان کیمسه لرك آرای عمومیه سندن

Digitized by Microsoft®

و منطقه موافق اولان شو برنجی مطالعه یه شونی ده علاوه ایتمك اقتضا ایدر : اطاعت انجق افکار عمومیه نك موافقتیله استحصال ایدیله بیلیر و ایشته حاکمیت ملیه بو افکار عمومیه نك بر تفسیر قانونیسیدر . بناءً علیه حاکمیت ملیه یی تصدیق و تنسیق ایله اکا رعایت افکار عمومیه یه بر قیمت حقوقیه ، بر نفوذ قانونی ویرمك دیمکدر . »

ایسمه نك افاده سنه کوره حاکمیت ملیه ایله منافع عمومیه و افکار عمومیه کلمات مترادفه دن عد ایدلمك ایجاب ایدر . حاکمیت ملیه اساسنك بوایکی کلمه ایله درجهٔ مطابقت و موافقتی ایسه قابل اثبات بر شی دکلدر ؛ زیرا حاکیت ملیه اساسی حاکمیت ملیه نك بر مصدر حق اولدیغنه دلالت ایتمك اقتضا ایدر و بو نظریه یه اتباع ایدنلر بوفکری ترویج ایده کلمشلردر . حال بوکه منافع عمومیه نك ، افکار عمومیه نك دائما قرین حق اولمیه جغی آشکاردر . بر ملتك منفعت عمومیه سی دیکر بر مملکتك منفعت عمومیه سنه طبان طبانه ضد اولور . منفعت عمومیه حق و مشروعیت معناسنی افهام ایتسه بو ایکی منفعت عمومیه اره سنده ترجیح بلامرجح لازم کلور بر طرفك حق دیدیکی شی ایسه دیکر طرف ایچون اکثریا حقسز اولور . بوتون جهانی بر دولت و بر حاکمیت آلتنده بولوندیره جق قدر وسعت نظر صاحبی اولورسه ق او وقت بلکه منفعت عمومیه ده بر رنك مشروعیت کوره بیلیر ایدك . بوکا ایسه امکان یوقدر . افکار

Digitized by Microsoft®

«هرفرد کندینی عمومه ترك ایتمکله حقیقتده هیچ کیمسه یه ترك ایتمیور» یعنی ینه مستقل قالیور و عمومیت تقدیرینه تابع بولونمش اولیورکه بوغایت اینجه برمغالطه‌دن باشقه‌برشی دکلدر. برده بو آرزو و مرام عمومی (Volonté générale) هر کیم نه دیرسه دیسون هیچ بر وقت حاصل اولهماز ونهایت بر اکثریت تجلی وتظاهر ایدر. شو تقدیرده قوهٔ عمومیه وسیاسیه، امر ونهی ایتمك صلاحیتی اکثریته انتقال ایدییور و ایشته بو اکثریت اقلیته آرزوسنی تنفیذ ایتدیرییور. بو اکثریتك ولوکه ـ بو اکثریت عموم ناقص واحد اولسون ـ تنفیذواصغای مرام ایتدیرمسی حد ذاتنده مشروعیتی حائز برحرکت اولدیغی قابل اثبات دکلدر. اکثریتك امر ایتمسی بر ضرورت فعلیه اولور باشقه درلو یاپمغه چاره قالمازده اونك ایچون اویله یاپیلور. یوقسه مشروعیت ایله اکثریت مشروعیت ایله ضرورت فعلیه اره‌سنده هیچ بر مناسبت یوقدر.

ایسمه‌ن دییورکه: «مادامکه مقاولهٔ اجتماعیه اساس اولهمیور برطرف ایدلمسی لازم کلن برنظریه‌در. اوحالده حاکمیت ملیه‌یی هانکی فکر ومطالعه اوزرینه بنا ایده‌بیلرز. بوبابده ایکی مطالعه کوریبورم که ایکیسی ده حقیقتده عینی بر حقیقتك ایکی مختلف منظردسنی ارائه ایدر. برنجی مطالعه شودر: قوهٔ عمومیه و بوقوتی اجرا و تنفیذ ایدن حکومت محضا ملتی تشکیل ایدن کافهٔ افرادك منافعی ایچون موجودوجاری بولنمقده‌در. پك معقول

Digitized by Microsoft®

مشترکك ارزوسندن مستقل و آیری بر آرزوی عمومی تولد ایده‌بیله‌جکی استدلال اولونه‌ماز .

مع‌مافیه بویله بر آرزوی عمومی ومشترك، بویله بر مشترك (بن) (Moi commun) موجود اولسه دخی بونك افراد وأشخاصه تنفیذمرام ایتمسنك مشروعیتی اثبات‌اولونه‌ماز. قدرت وقوت‌سیاسیه‌نك هیئت‌عمومیه‌شخصیه‌یه عائداولدیغی قبول‌اولونسه دخی بو قدرت و قوتك مشروعیتی تسلیم اولونه‌ماز. دنیلیورکه هیئت عمومیه‌نك آرزو ومرامی فردك آرزو ومرامنه فائقدر. [ارسطوده عینی نظریه‌یی درمیان ایتمش ایدی] نه‌دن ؟ هیئت عمومیه‌نك آرزو ومرامی مشترك وعمومی اولمغله برابر ینه بر آرزوی بشر اولمقدن خالی اوله‌ماز و او تقدیرده ناصل اولیورکه ینه بر آرزوی انسانی دیکر بر آرزوی انسانی‌یه ـ فرضا افرادك آرزولرینه ـ غالب‌وفائق عدایدلسون؟ بعضیلری انقلاب کبیر قرالرك حقوق الهیه‌سی یرینه ملتلك حقوق الهیه‌سنی اقامه ایدی دییورلر . بك طوغری برسوز . زیرا هیئت‌عمومیه‌نك امرونهی ایتمسی مشروعدر زیراعمومیتدر دیه‌بیلمك ایچون ینه قوانین طبیعیه‌نك فوقنه چیقمق اقتضا ایدر. قرالرك حقوق الهیه‌لرینی مذهبدن یعنی ماورای طبیعتدن استخراجه قالقشمشلر ایدی. بو صورتله ملتلرده عینی طریقی اختیارایتمش اولیورلر. زیرا قوانین عادیه‌ایله حل ایدیله‌مین‌شیلر ماورای طبیعتك (Métaphisique) دائرهٔ تدقیقنه داخل‌اولور.

ژان ژاق روسو مشکلی حل ایتمك ایسته‌یور دییورکه :

Digitized by Microsoft®

اولمدیغنی کرك علم جمعیتی (Sociologie) تدقیق ایدنلر وکرك طبع بشره واقف اولانلر ایضاح و اثبات ایدییورلر .

فی الحقیقه انسان مدنی بالطبعدر، حال اجتماع اونك ایچون حال ضروریدر، انسانلرك حال انفراده یشادقلرینی آنتروپولوژی علمنی قبل التاریخ ازمنه یه واصل اولونجه یه قدر تعمیق ایدنلر بیله کورمامشلردر . بدایت خلقتدن منتهای تمدنه واصل اولان اقوامك همان کافه سندن الیوم برر نمونه بی محتوی اولان سطح ارضده اجرا ایدیلن تحقیقات دخی کوستریبورکه اوچدن زیاده صانی صایه میه جق درجه ده عقل وذکالری استعداد و انکشافدن حروم اولان قبیله لر ــ که بونلرك بر مقاولهٔ اجتماعی یی ولوکه ضروری براحتیاج سائقه سیله ضمنی اولسون اکلامقدن عاجز اولدقلری ظاهردر ــ بیله حال اجتماعده یشامقده درلر. شو تفصیلاته نظراً انسانلر بر وقت حال طبیعیده ایدی صوکره حال اجتماعه کیردی ادعاسنده بولونمق جمعیتی حدوثندن صوکره ایضاح مقصدیله مرتب برمحصول تفکر ، برتعلیل بعدالوقوعدر.

٣٥ حاکیت ملیه حقنده مناقشه ــ دیکرطرفدن برهیئت اجتماعیه نك کافهٔ افرادی آره سنده حقیقةً بر مقاولهٔ ضمنیهٔ اجتماعیه موجود اولسه دخی بوندن برآرزوی عمومی ومشترك ظهوری ، مشترك وعمومی بر (بن) میدانه کلمسی متصور دکلدر . واقعا بر مقاوله عقد ایتمکله معاقدلر عینی بر شیئی ایستیورلر؛ فقط بوعینی شیئك ایستنلمسی نتیجه سنده هرشخص

Digitized by Microsoft®

اولديغنى بيانه حاجت يوقدر . انجق اون سكزنجى عصر علماسى مقاولهٔ اجتماعيه‌يى اثبات ايچون تاريخه مراجعته لزوم كورمديلر وبو برحقيقت تاريخيه دكل برضرورت منطقيه‌در ديديلر اويله برضرورت منطقيه‌كه او اولمازسه قدرت سياسيه دينيلن شيئك ادراكنه امكان يوقدر اونك ايچون روسو مقاولهٔ اجتماعيه‌نك برنجى كتابنك آلتنجى فصلنده مقاولهٔ اجتماعيه احكامنك هريرده ضمناً قبول وتصديق ايدلمش واحتمال كه اصلا صورت صريحه ، قطعيه‌ده اظهار اولونمامش اولديغنى بيان ومحضا براراضى اوزرنده ساكن اولمق سبيله بونك نسلاً بعد نسل ينه ضمناً تجدد ايتمكده اولديغنى ادعا ايليور. مملكتده‌اوطورمغه موافقت ايتمك حاكميته تبعيت ايتمكه رضا ويرمكدر. هرهانكى برمولود لوقك افاده‌سنه كوره سن رشده واصل اولونجه‌يه قدر حال طبيعيده‌در وبو سنه واصل اولوب مقاولهٔ اجتماعيه‌يه روى قبول كوسترمدكجه حين توللده‌كى استقلالنى محافظه ايدر . فقط سن رشده واصل اولوب موافقت ايتمينلر (واتل) ك فكرنجه حال اجتماعدن چيقمغه صلاحيتداردرلر . زماننزده بيله ترك تابعيت قضيه‌سنى حقوق ونظرياتجه اثبات ايچون واتل وروسونك بوبابده‌كى مطالعه‌لرينه استنادايديليور [وايسك حقوق خصوصيهٔ دولته مراجعت اولونه]

مع مافيه انسانلرك حال اجتماعده بولونمسنى ايضاح ايچون صريح اولسون ضمنى اولسون برمقاوله انعقاد ايتمسنه حاجت

Digitized by Microsoft®

موجود اولديغنى ، درجهٔ ثانيه‌ده بر مقاولهٔ اجتماعيه ايله بوحال طبيعيدن حال اجتماعى يه كچيلمش (بالاده‌كى هوبس ، لوق ، روسو مبحثلرينه مراجعت) وبرده بو مقاولهٔ اجتماعيه‌نك اتفاق آرا ايله قبول ايدلمش اولديغنى تضمن ايدر . حاكميت مليه‌يى و حاكميت مليه ديمك اولان نفوذ و قدرت سياسيه‌يى مشروع كوسترمك ايچون مقاولهٔ اجتماعيه فكرى ايجاد اولونمش و اون سكزنجى عصر علماسى بونى بر دستور سياست و حقيقت عد ايلدكلرى خالده شمدى پك چوق اسبابدن طولايى بو نظريه‌نك ترك‌نه لزوم كورلمشدر .

مقاولهٔ اجتماعيه بو نظريه‌يى تعقيب ايدنلره كوره جمعيتك مولدى ، ايلك تملى اولمق اوزره كوسترديكى خالده بويله بر مقاوله‌نك وجود تاريخيسنى كوسترمه‌جك هيچ بر وثيقه ابراز اولونه‌ميور . واقعالوق بو اعتراضى درپيش ايدرك تاريخك حال طبيعيده بولونان انسانلر حقنده از معلومات ويرمسنه تعجب ايتمه‌مك لازم‌كله‌جكنى ، چونكه وثائق تاريخيه دينيلن شيئك هربرده حكومت و جمعيتك تشكلندن تاريخجه مؤخر اولديغنى جواباً بيان ايتمكده و بونكله برابر روما و وندیك حكومتلرينك اره‌لرنده هيچ بر تفوق طبيعى ، هيچ بر تابعيت موجود ولميان حر بعض كيمسه‌لرك اتحادندن نشأت ايتدكلرى قابل انكار بولونمديغنى ادعا ايلمكده‌در .

بومثاللرك اثبات ايدلمك ايستنيلن دعوا ايله نه قدر بى‌مناسبت

Digitized by Microsoft®

ایده‌سی » [۱۷۹۱ قانون اساسیسی] .

بر عصردن زیاده بر مدت بو قاعده‌لر عقائد سیاسیه کبی درجهٔ قدسیتی محافظه ایلدی الآن حقوق سیاسیه بو محور اوزرینه دوران ایتمکده‌در بونکله برابر هرشیئی تفحص وتدقیق ایدن فکر بشر لایتغیر وقطعی کبی تلقی ایدیلن بو قاعده‌لری تنقیددن چکینمامشدر.

۳۴ مقاولهٔ اجتماعیه. — اول امرده هیئت عمومیه‌نك حاکمیتی بوعمومیتك برشخصیتی ، شخصدن ، فرددن کندیسنی ترکیب ایدن افراد و اشخاصدن آیری بر اراده و مرامی بولونمق ایجاب ایدر. بو ایسه شمدیه قدر اثبات اولنه‌مدی و اثبات اولونمسی ممکن دکلدر. عمومه شامل بر « بن » موجود اولدیغنی قولکتیف برشخص ، برشخص عمومیٔ مشترك بولنه‌بیله‌جکنی اثبات ایچون انکلیز هوبس و روسو وسائر انلره پیرو اولان بك چوق کیمسه‌لر مقاولهٔ اجتماعیه نظریه‌سنی میدانه قویمشلردر. جمعیت بشریه‌یی بر مقاولهٔ اجتماعیه ایله اثباته قالقشمق دور و تسلسل طریقنی اختیار ایلمکدر . زیرا اول امرده بر مقاولهٔ اجتماعیه عقد اولونه‌بیلمسی ایچون — ولوکه ضمنی بر مقاوله — فکر اجتماعك ذاتاً موجود اولمش اولمسی ، جمعیتك اساساً میدانده بولونمش و او مقاوله‌یه ضمنی اولسون صریح اولسون سبقت وتقدم ایتمش بولونمسی اقتضا ایدر .

مقاولهٔ اجتماعیه اول امرده انسانلر ارهسنده بر حال طبیعی

Digitized by Microsoft®

جمله‌سیله قابل تألیفدر . اون طقوزنجی عصر سیاستی باشلیجه بو فکر ایله بسلندی وهرقوت و قدرتك ملتدن کلدیکنی بیان ایتمکله و ملت طرفندن طوغریدن طوغری‌یه برپارلمنتو انتخاب ایدلمکله هردرلو مشکلاتك مندفع اولدیغنه ذاهب اولدی . بوندن ماعدا جمهوریتی ده موقراسی اصولنك متممی فرض ایده‌رك جمعیت جمهوریته طوغری متمایل اولدقجه تکامل ایده‌جکی فرض اولندی . فقط وقایع بو مسئلهٔ معلقه‌نك بو قدر قولای قابل حل و تسویه اولمدیغنی کوسترمدی . الك زیاده معاملات کیفیه‌سنه قارشو احتیاطلی بولونمق ایجاب ایدن برحکومت وار ایسه اوده حکومت عوامدر. حکمدارلرك استبدادینه قارشو پارلمنتولر قدم پیدا ایتدکجه استبداد یواش یواش اونلره انتقال ایدییور و افرادك حقوق شخصیه‌سنی شمدی یکی بر قوته قارشو مدافعه و صیانت اقتضا ایدییور .

بونظریه‌نك لب و خلاصه‌سی فرانسه‌نك (۱۷۸۹) قانون اساسیسنده یر بوله‌رق الآن حکمنی محافظه ایتمشدر . « هردرلو حاکمیتك اساسی ملتده‌در هیچ برهیئت هیچ برشخص آچیقدن آچیغه ملتدن صادر اولمیان بر نفوذ وحکومتی اجرا ایده‌مز » [حقوق بشر بیاننامه‌سی ماده ۳] .

« حاکمیت بردر غیرقابل تجزیدر . مرور زمانه اوغرامماز. ترك و فراغ ایدیله‌مز . ملتك مالیدر ملتك هیچ بر قسمی و هیچ بر شخصی بونك تنفیذ و اجراسنی کندیسنه توجیه

Digitized by Microsoft®

مالك بولنیورلر ؛ بعضیلری منبع قدرتك حقوق الهیه اولمسی مطلقا بر حکومت مطلقه و مستبدهیه منجر اولور ذهابنده بولنورلر ایسهده بو ذهاب طوغرو اولهماز . برنجی شقه کوره حکمدار طوغریدن طوغریه جناب حقدن بر طریق خارق-العاده ایله ؛ بر نوع الهام ایله تلقیٔ اقتدار ایتدیکندن طولایی کیمسهیه حساب ویرمکله مکلف دکلدر ، فقط جناب حق و جناب حقك تلقین ایلدیکی قواعد دینیه و اخلاقیهدن تجرید نفس ایدهمز .

ایکنجی شق ایسه حکومتك تحدید نفوذی قاعدهسیله غیرقابل توفیق دکلدر . فرضا ملت وکیللری و انسانلر طرفندن وضع ایدیلن قوانین منبع اصلیسی قدرت مطلقهٔ الوهیت اولان قوهٔ حکمدارانی تنقید ایدهبیلیر زیرا بونلرده قوانین الهیه ایله وجود بولمشلردر ؛ عادتاه بونلر حقندهده جاریدر .

۳۳ دموقراتیق نظریهلر — یعنی قدرت سیاسیهنك منبعنی عوامده ، خلقده آرایان فکرلرك مطلقا احرارانه نتیجهلره منجر اولهجغنه ذاهب اولمق خطادر ؛ بو نظریه طرفدرانی «منبعی خلق و عوام اولان بو قدرت سیاسیه مشروعدر ؛ زیرا بو قدرتی وضع ایدن بوقدرتك نفوذینه تابع اولان عمومیتدر . (Collectivité)» دیرلر. برده حکومت عوام دیمك مطلقا جمهوریت دیمك اولمدیغنی بیلمایدر ؛ (روسو) نك ده ادعا ایتدیکی وجهله منبعی اهالی اولان قوهٔ سیاسیه اشکال حکومتك

Digitized by Microsoft®

اویله بر مسئولیت که هیچ بر ناظر ، هیچ بر پارلمنتو ، هیچ بر قوم ، حکمداری آندن تجرید ایده‌مز . » [*]

اون دردنجی لوئی حیاتنده دولت دیمك بن دیمکدر دیمش اولمغله برابر خاطر اتنده قرالیت بر وکالت الهیه‌در نظریه‌سنی درمیان ایلمش ، اون بشنجی لوئی‌ده ۱۷۷۰ ده نشر ایتدیکی امرنامه‌نك مقدمه‌سنده : « تاجمزی جناب حقدن آلدق . قانون وسائره یاپمق هیچ کیمسه‌یه تابع اولمقسزین هیچ بر اشتراك قبول ایتمکسزین یالکز و یالکز بزه عائددر ... »

ایکنجی تقدیره کوره جناب حق مافوق الطبیعه بر تجلی و انکشاف ایله دکل (یعنی معجزه و کرامت ایله دکل) بلکه حادثات و شئون بشریه‌یه ارادات انسانیه‌یه بر استقامت بخش ایتمکله قوت وقدرت سیاسیه‌نك منبعی اولیور یعنی قوه‌سیاسیه‌نك دخی تظاهرنده عادة اه جاری اولیور . بو نظریه موجبنجه واقعا قدرت وقوت منصراً جناب حقدن صادر اولیور . فقط بو قوت و قدرت سیاسیه‌یی احراز ایدن کیمسه‌لر بوکا وسائط خارق‌العاده و الهیه ایله دکل وسائط عادیهٔ بشریه ایله

---

[*]. ایکی سنه مقدم ایمپراطور کونیغسبرغده ایراد ایتدیکی بر نطقده حاکمیت ملیه‌یی انکار ایتمش اولدیغندن رایخستاغ مجلسی خیلی کورولتی چیقارمش فقط باش وکیل موسیو بتمان هولوغ المانیا قانون اساسیسنده حاکمیت ملیه کلمه‌سنك غیر موجود اولدیغنی بیان ایتمك صورتیله کورولتی‌یی صاومشدر .

Digitized by Microsoft®

ایدن ، مشروع فرض ایدن نظریاته : (ته اوقراتیق ـ الهی) دینور . بو نظریه‌نك طرفدارانی ماموق الطبیعه قدرتلرك مداخله‌سنی قبول ایلدکارندن بوبایده‌کی مطالعه‌لری فنون طبیعیه‌دن زیاده فلسفه وحکمتك دائرهٔ تدقیقنده‌در . مع‌مافیه بو نظریه‌یی ده ایکی مهم قسمه افراز ایتمك ممکندر . برنجیسنه کوره قادر مطلق اولان جناب حق یالکز قوهٔ سیاسیه‌یی خلق ایتمامش ، بو قوتی انفاذ ایتمك اقتضا ایدن شخص ویا اشخاصی و فرضا هر مملکتده بو حقوق الهیه‌نك حاملی اولمق ایجاب ایدن خاندانلری دخی تعیین ایتمشدر . مع‌مافیه قتولیکلر بیله ابنای بنی اسرائیلدن غیری طوغریدن طوغری‌یه طرف باریدن منصوب حکمدار موجود اولمدیغنه قائلدرلر . الك زیاده قتولیکلر طرفندن اوکه سوریلن بو نظریه هرقدرتك منبعی جناب حقدر مألنده‌کی قول عیسایه یاکلش معنالر ویرلمسندن ایلری کلمشدر . بالخاصه اون یدنجی و اون سکزنجی عصرلرده فرانسه قرالری بو نظریه‌دن استفاده ایتمشلردر . زمانمزده آلمانیا ایمپراطوری دخی بوفکر قدیمی احیایه چالشمشدر (۱۸۹۷) ده قوبله‌نجده ایراد ایلدیکی برنطقده دیمشدرکه « عادتا بر فکر قدسیتله محافظه ایتمکه مجبور اولدیغمز برخزینهٔ الهیه واردرکه اوده لطف حق ایله اجرا ایدیلن قرالیتدر. Par la grâce de dieu بوقرالیت آغر وظائفه ، مزاحم ومشکلات بی نهایه‌یه بی آرام مساعی‌یه ویالکز خالق کائناته قارشی مدهش ومخوف مسئولیتلره معروضدر.

Digitized by Microsoft ®

و پریشان اولور . بو صورتله شاید افراد وظیفه‌لرنده قصور ایدرلرسه قانون کندیلرینی داخل وظیفه اولمغه اجبار ایدر. و هرحالده حاکمیتك برنجی بر نتیجه‌سی امر وتنفیذ امر ایچون اجباردر . فقط امر و اجبار دنیلن بو اوصافی حاکمیت ایله قاریشدیرماملیدر بونلر یالکز موجودیت دولتك ایکی تظاهر قانونی و حقوقیسیدر .

فقط بو امر ایتمك و بو امری ایجابنده جبراً انفاذ ایتمك صلاحیت سیاسیه‌سی نره‌دن کلیور و بو صلاحیت سیاسیه‌نك اجراسنده اساساً نه درجه‌یه قدر مشروعیت واردر ، مشروع ایسه و بو مشروعیتی حسبیله مطاع اولمق ایجاب ایدییور ایسه بونك سبب و حکمتی نه در ؟ الك اسکی زمانلردن بری بو مسئله‌نك اوزون اوزادی‌یه تدقیق ایدلدیکنی و فقط مع التاسف حالا قطعی بر صورت تسویه‌یه اقتران ایتدیریله‌مدیکنی بیان ایدر ایسه‌ك تعجب ایتمامملیدر ؛ الآن علمای حقوق آره‌سنده بوکا دائر اتفاق و اتحاد افکار موجود دکلدر .

قوت وقدرت سیاسیه‌نك منابعی حقنده میدانه قونیلان نظریه‌لرك حد و حسابی یوقدر مع مافیه الك متأخر مؤلفلردن برینك ادعاسنه نظراً بوبی‌نهایه نظریات ایکی اصل مهمه ارجاع اولونه‌بیلیر : (ته‌اوقراتیق) و (ده‌موقراتیق) .

۳۲ ته‌اوقراتیق نظریات.ـ قدرت‌وقوت سیاسیه‌یی فوق‌الارض بر قدرت سماویه‌نك امر دنیایه مداخله‌سی صورتیله ایضاح

Digitized by Microsoft ®

دولت بوحاکمیت مالیه حقنده بعض مطالعات

حقوق نقطهٔ نظرندن دولت برشخصه تشبیه اولونه بیلیر ؛ فقط بو شخص هم کندینی تشکیل ایدن اشخاصدن و هم کندی کبی اشخاصدن عبارت اولان دیکر دولتلردن آیری و مستقلدر کندیسنه مخصوص برشخصی واردر و حاکمیت بو شخصیتنده مندمجدر .

حاکمیت دولت خارجی ویا داخلی اولور . دیکر دولتلرله جریان ایدن مناسباتنه نظراً بو حاکمیت خارجیدر . کندی اعضا و افرادی ایله اولان مناسباتنه نظراً داخلیدر . حاکمیت خارجیه دولتك دیکر دولتلره قارشو موجودیت مخصوصه و مستقلهسنی ارائه ایدر . حاکمیت داخلیه ایسه عینی بر موجودیت مشترکهٔ عمومیهنك افراده قارشو موجودیت مخصوصهسنی کوسترير .

حاکمیت خارجیه حقوق دول مبحثنه عائددر ؛ حاکمیت داخلیه ایسه منافع ملیه و دائمه ایله توأم اولان وجود مشترکك، موجودیت مستقلهٔ دولتك کندیسنی تشکیل ایدن ناپایدار اشخاصك خارجنده و فوقنده اولهرق موجود اولدیغنه دلالت ایدر . ایشته افراد بو وجود مشترکه اطاعت ایله مکلفدرلر؛ عکس تقدیرده انتظامسزلق وتذبذب ایجنده یوارلانهرق مضمحل

Digitized by Microsoft®

اجرا ايدر. بو مأمورين تابعه‌لك اك بويوكنه حكمدار عنوانى ويريله بيلير حتى وراثت اصولى دخى قبول اولنور . قوهٔ تشريعيه يعنى حكمدار حقيقى ملت اولونجه بوندە بر بأس يوقدر .

روسو، كوربليوركه نيابت اصولنده مونتسكيو دن پك زياده ايريلديغى كبى قوهٔ اجرائيه‌يى فرع عد ايتديكندن طولايى هم مونتسكيو هم لوقدن تباعد و بوصورتله تفريق قوى بحثنده‌ده بالطبع كنديسنه مخصوص بر نقطهٔ نظر تعقيب ايدييور . قوتلرك تفريق اصل قوهٔ دولتك ، يعنى حاكميتك تفريق معناسنى اصلا افاده ايتمز يالكز تابع اولان حكومتده تقسيماته جواز واردر . مع‌مافيه قوهٔ تشريعيه‌ده وظيفهٔ نيابت و وكالت قابل تجويزدر بالفرض انكلتره ملتى پارلمنتويه مالك اولمغله كنديسنى حر ظن ايدر .

حال بوكه اونك حريتى يالكز يوم انتخاباتده تجلى ايدر يالكز اوكون ملتك حقيقى حاكميتى ، قوهٔ تشريعيه‌سى واردر فقط صوكره‌كى كونلرده ارتق مجلس منتخبك صفت وكالت و تمثيلى قالماز وبوندن طولايى انكليزلر دورهٔ اجتماعيه مدتجه حريتلريى ترك‌ايتمش اولويورلر.

حاكميت انجق قوهٔ‌تشريعيه ايله تظاهر ايدنجه و قوه تشريعيه‌ده نيابت قبول ايتيوب اهالى طرفندن ممكن اولديغى قدر بلا واسطه ايفا ايدلك لازم كلنجه بونك فعلاً عسرت و حتى عدم امكانى نمايان اولور . روسوده بونى دوشونديكندن مملكتلرك ممكن مرتبه كوچك پارچه‌لره انقسامنى توصيه ايدييور . كوچك دولتلرى بويوك دولتلر يوتمازمى ؟ روسو بوكاده خير جوابنى ويرييور زيرا حر اولان كوچك دولتلر اتفاق ايدنجه متجاوز اولان دولتلره غلبه ايده‌بيلير‌لر. بو سببله روسو طبيعى كندى مملكتى ارلان اسويچره‌يى درپيش ايدرك هيئت متفقه اصولنى بويوك بر قناعتله توصيه ايدييور .

روسونك خلاصة‌الخلاصه افكارينى بورايه درج ايتدك. فقط‌ايلريده صره‌سى كلدكجه بو مباحثى ايجابنه كوره تشريح ايده‌جكز .

Digitized by Microsoft®

اولماملی ، کذلك هیچ فرد جمعیت کندی کندینی صاتمغه مجبور اولهجق قدر فقیر اولماملیدر . دولته استقرار ویرمك ایسترمیسکز ؟ درجات متباعده و متفاوتهیی ممکن اولدیغی قدر بربرینه تقریب ایدیکز نه متمولارك نه ده زوکورتلرك وجودینه تحمل ایتمیکز »

روسودن اول دولت ایله حکومت یکدیکرندن لایقیله تفریق اولونامقده ایدی. روسو ایسه یانکز دولتك جائز حاکمیت اولدیغنی حکومتك ایسه ارزوی عمومنك اجراسی کندیلرینه تودیع اولونان کیمسهلرك هیئت عمومیهسندن عبارت بولندیغنی سویلمشدر .

حکومت نه دیمکدر ؟ تبعه ایله حکمدار (ملت) ارهسنده، بونلرك ارهسنده کی مناسبتی تعیین ایچون، مؤسس و قوانینی اجرایه و حریت اجتماعیه و سیاسیهیی ادامهیه مأمور بر وجود متوسط . اجرای حکومت ایدنلر یعنی مأمورلر ملتك زیر حکمنده مأمورلردر. (commissaire)

روسونك نظرنده هرنهقدر مشروع اولان شکل حکومت جمهوریت اولمق لازم کلیر ایسهده کندیسی جمهوریتی حکمدار و خاندان حکمداری ایله غیرقابل توفیق کورمز . فیالحقیقه حاکمیتك یکانه مصدری قوهٔ تشریعیهدر. قوهٔ اجرائیهیی ارائه ایدن حکومت قوهٔ تشریعیهیه هر وقت تابع اولدقدن صوکره هرنه شکلی حائز اولورسه اولسون جائزدر . قوهٔ تشریعیهٔ ملت ایسه آنك نظرنده حاکمیت ملیه کبی ترك قبول ایتمدیکی کبی وکالت دخی قبول ایتز بناءًعلیه ملت طوغریدن طوغریه قانونی وضع ایلمکی ، قوهٔ تشریعیهسنی ایفا ایتمیدر . امور اجرا ایسه کوچك مملکتلرده بیله اهالی طرفندن طوغریدن طوغریه ایفا ایدیلهمیهجکندن بونی اصل حاکمیتك تظاهرنده ، یعنی ملتك قوهٔ تشریعیه اولهرق ایفای وظیفه حالنده فرع موقعنده قالمق اوزره مأمورین مخصوصه

Digitized by Microsoft ®

ايكى جزؤ قائمدر بوندن چيقان نتيجه جزؤلردن برينك ارزويى ديكرينه نظراً عمومى اولمامقدر . انجق بوتون قوم بوتون قوم حقنده قرار ويرر ايسه او وقت قوم يالكز كندينى درپيش ايتمش اولور و او وقت بر مناسبت و علاقه حاصل اولور ايسه كل هيچ انقسامه اوغرامقسزين ينه كله معطوف وحقنده قرار ويريلن شى ارزو وارادهٔ مليه كبى عمومى اولور اشته بو معاملهدركه اكا قانون ديرم »

قانون افرادى يالكز هيئت عموميهلرى اعتباريله و افعالى يالكز تصورى (Abstraites) اولق اوزره نظر دقته آلير.

بناءً عليه قانون برمملكتده امتيازات موجود اولديغى ادعا ايدهبيلير فقط بركيمهيه اسنى تصريح ايدرك امتياز ويرمز . كذلك قانون بر چوق صنوف خلق تشكيل ايدهبيلير فقط فلان ويا فلان معين كيمهلر فلان ويا فلان صنفه كيرسونلر ديه تصريح ايليهمز قانون بر حكومت قراليه تأسيس و قاعدهٔ وراثتى قبول ايدر فقط بر كيمسه بر قرال انتخاب و بر عائلهٔ قراليى نصب وتعيين ايليهمز .

قانونك غايهسى نهدر ؟ بوتون افراده ممكن اولديغى قدر ايلك ، يعنى حريت و مساوات . « جملهنك اك بويوك سعادتى نهدن عبارت اولديغى تحرى اولونورسه كوريلوركه بو سعادت باشليجه ايكى نقطهيه انحصار ايدر : حريت، مساوات .. حريتدر؛ زيرا هرهانكى بر تابعيت خصوصيه وجوددولتدن اوقدرقوتك تناقصى مؤديدر. مساواتدرز: براحريت مساواتسز پايدار اولهماز . مساواتدن مقصد بوتون درجات اقتدار و ثروتك يكديكرينك عينى اولمسى كبى بر معنى استخراج اولونماليدر شوقدركه اقتدار هردرلو شدتك فوقنده اولمليدر . و انجق قانونلره تبعاً جريان ايتليدر . ثروته كلنجه بونك معناسى دهشودر :

هيچ بر فرد جمعيت بر ديكرينى صاتون آلهجق قدر متمول

Digitized by Microsoft®

بناءً علیه بو تقسیمده بیله هدف قوهٔ اصلیه‌نك ، یعنی حاکمیتك وجود تام ملتده‌کی غیرقابل تجزی وحدتنی تأمیندر .

حاکمیت ملیه ، یعنی ارادهٔ عمومیه خطا ایده‌بیلیرمی ؟ روسونك فکرنجه ارادهٔ عمومیه دائما طوغریدر و دائما منافع عمومیه‌یه متمایلدر بوراده‌ده ارادهٔ عمومیه‌یی فوق‌البشر بر واسطهٔ کمال ایله تظاهر ایتمش فرض ایتمك ، یعنی ارادهٔ عمومیه‌یی عقل تام ایله مترادف عد ایلمك ایجاب ایدییور. بوراده‌کی مشکل ونازك نقطه‌یی روسوده تقدیرایتدیکی کبی مقاولهٔ اجتماعیه نام اثرینك ایکنجی کتابنك اوچنجی فصلنده کولنج دنیله‌بیله‌جك بر محاکمه یوروتمکه مجبور اولویور ودیورکه : « ملتك مقدراتی دائما عینی صحتی حائز اولمسی استنتاج اولونه‌ماز واقعا هروقت کندی ایلکینی انسان ایستر فقط هر وقت بو ایلکینی کوره‌مز بوندن طولایی هرکسك ارزوسیله(La volonté de tous)ارزوی عمومی (La volonté générale) ارهسنده اکثریا فرق واردر. ارزوی عمومی منفعت مشترکه‌دن باشقه برشی کورمز ایکن دیکری منفعت خصوصیه‌یه باقار و خصوصی ارادهلر یکونندن باشقه برشی افاده ایتمز . » بو نازك تفریقاتی کیمسه آکلایه‌ماز ذاتاً کندیسی‌ده بوس بوتون بو بحثده شاشیره‌رق ملتك نوعما لایخطیلکنی قبول ایتمش وحتی اقلیتك بیله دائما خطا ایتدیکنی ادعا درجه‌سنه قدر کیتمشدر .

قانون نه‌در ؟ ارادهٔ عمومیه‌نك تظاهری . انجق ارادهٔ عمومیه هیچ بر وقت برشیٔ مخصوص ویا بر شخص مخصوصه معطوف اولهماز. روسونك محاکمه‌سنی یوروتهلم : « بو شیٔ مخصوص یا دولت دینیلن جسمك داخلنده‌در یا خارجنده‌در. خارجنده ایسه اراده بوشیئه نظراً عمومی اولهماز . داخلنده ایسه بو شی او جسمك جزؤی اولور بوصورتله کل ایله جزؤ ارهسنده تحدث ایدن علاقه و مناسبت ایکیسنی یکدیکرندن آیری ایکی موجود حالنه وضع ایدر بوموجودلردن بری جزؤدر، دیکری کلك جزؤدن ماعداسیدر. فقط بر جزؤی ناقص اولان کل آرتق کل اولهماز و بالاده‌کی مناسبت و علاقه موجود اولدقجه کل مفقود و آنك یرینه

Digitized by Microsoft®

هنوز طوغمیانلره و یا طوغوب سن رشده واصل اولمیانلره ناصل قابل تطبیق اولهبیلهجکنی جای سؤال کورییور : « بر انسان کندی شخصنی ترك و فراغ ایتسه بیله چوجقلرینی فراغه حتی یوقدر انلر حرطوغارلر، حریتلری کندیلرینکدر عاقل اولمادن اول پدر کندیلرینك محافظهسی و راحت و سعاتی ایچون لهلرینه بعض شرائط درمیان ایدهبیلیر فقط انلره بلا شرط و ناقابل فسخ بر عقد بخش ایدهمز زیرا بویله بر هبه مقاصد طبیعتله غیر قابل تألیفدر و حقوق ابوتك فوقندهدر.»

مقاولهء اجتماعیه وجوده کلدکدن صوکره حاکمیت نرهده بولونور؟ دها اول بو حاکمیت هرشخك کندیسندن غیر قابل انفکاك بروصفنی تشکیل ایدییور و حریتله ممزوج و مختلط بر حالده بولونییور ایدی مقاولهدن صوکره اینسه حاکمیت هرکسك ارزوسنده ، ارزو و ارادهٔ عمومیهده اخذ وجود ایدر تعبیر دیکرله بر ملت ویا حر افراددن مرکب بر جمعیت یالکز کندی کندینکدر کندینه حاکمدر و صرف کندی اثری اولان قوانینی یاپمایدر صورت مطلقهده عمومی اولمق لازم کلن بو اراده اکثریتك ارادهسی دکلدر زیرا اکثریت قانونی دخی بر مقاوله نامه محصولیدر و هیچ اولمازسه بردفعه اتفاق آرانمك سبق ایتمسنی متضمندر حاکمیت غیرقابل ترك وفراغدر . [حاکمیت ملیه و اشکال حکومت بحثنه مراجعت] بو صورتله روسو حاکمیتده وراثت و صنوف مخصوصهٔ ممتازه یعنی زادکانلق فکرینی چوروتییور .

برده حاکمیت غیرقابل ترك اولدیغی کبی عینی اسبابدن طولایی غیرقابل تجزیدر هرنهقدر تظاهراتی یکدیکرندن تفریق ایدلمش قوتلر ، مثلا قوهٔ تشریعیه و اجرائیه طرفندن واقع اولمقده ایسهده ماهیتی دائما تامدر وهردرلو نقصاندن آزاده اولهرق ملتده مکنوز ومحفوظدر حکومت حاکمیت عمومیهنك وکالتنی حائز برچوق کیمسهلر و برچوق هیئتلر ارهسنده تقسیم اولونهبیلیر فقط حاکمیت بوندن طولایی انقسامه اوغرامش اولمیور تطبیقاتده پك فائدهلی اولان بو تقسیمدن مقصد بوتون قوتلرك عینی آدملر ارهسنده متمرکز و مجتمع اولمسنه ممانعتدر.

Digitized by Microsoft®

ویا « واضع قانون » ك مطلقا اصابت رأیه مالك اولمسی ، یعنی کندینی تشکیل ایدن افرادك منفعتنه موافق حرکت ایتمسی ممکن دکلدر. ایشته بونك ایچون روسو حکمدارك (یعنی قوهٔ مشترکهٔ سیاسیه‌نك) صلاحیتنه بر حدود تعیینته موفق اولهمیور و تناقضدن تناقضه و اینجه مغالطه‌لرك انواعنه دوشه‌رك (لوق) دن بو مسئله‌ده پك کیری قالیور « طبیعت هر آدمه اعضاسنه صورت مطلقه‌ده حاکم اولمق صلاحیتنی ویردیکی کبی مقاولهٔ اجتماعیه وجود سیاسیه باالجمله افرادی اوزرینه عینی صلاحیت مطلقه‌یی اعطا ایدر و ایشته بو صلاحیتدرکه ارزوی عمومی ایله سوق و اداره اولونه‌رق حاکمیت نامنی اخذ ایدر .. »

بو شدتلی حکمی ویرمکله برابر حاکمیتك غیر قابل ترك و فراغ وغیرقابل تجزی اولدیغنی پك پارلاق صورتده اثبات و بو خصوصده اسلافنه قات قات تفوق ایتمش اولان روسو استبداد قانونی و اجتماعیه کیتمسی ملحوظ اولان سالف البیان نظریه‌سنی تعدیل و تخفیف ایتمش و حریتدن واز کچمك انسانلق صفتندن واز کچمك اولدیغنی بیانله هوبس وغروچیوسك شخص واحد ویا اشخاص محدوده‌یه بلااختیار ویا بلااختیار ترك حاکمیت ایده‌بیله‌جکاری حقنده‌کی فکری رد ایلمشدر . ترك حاکمیت فکری ترك حریت دیمك اولوب بو ایسه انسانلرده حس انسانیت واخلاقی یی محو ایتمکدن ماعدا ذاتاً معناسز و منطقسزدر : « برطرفدن بر نفوذ مطلق و دیکر طرفدن بی‌حدود بر اطاعت اساسی اوزرینه عقد مقاوله معناسز و تناقضی محتویدر بر طرف دیکر طرفدن هرشیء طلبه صلاحیتدار اولورسه برنجی طرفك هردرلو تعهددن خالی اولدیغی آشکار دکلیدر ؟ معادلسز ، مبادله‌سز بر حکمی تضمن ایدن یالکز بو شرط عقدك کأن لم یکن حکمنده طوتولمسنی ایجاب ایتمزمی ؟ »

روسو بویله فاسد و باطل بر مقاوله عقد اولونسه دخی بونك

Digitized by Microsoft®

تراضی طرفین ایسه اختیاره متوقفدر بو ایسه مقاوله دینیلن شیئه منتهی اولور مقاوله ایله پاپیلیان شی رضا ایله دکلدر رضای طرفین اولمقسزین واقع اولان معاملات ایسه جبر و شدت معاملاتیدرکه حق فکری ایله قابل تدقیق دکلدر .

روسونك مقصدی بو اولدیغی صریح اولمامقله برابر اسارت و فتوحات و سائر معاملات شدت حقنده ویردیکی آغیر حکملره نظراً بویله بر مقصد تعقیب ایتمش اولدیغی استبعاد اولونهماز .

الحاصل روسو هرشیئ حریتك نتیجهٔ ضروریهسی اولان ارزو وارادهیه منتهی قیلیور. حاکمیت ملیه ارزودن، ارزوی عمومیدن باشقه بر شی دکلدر؛ قانون دخی انك نظرنده بو ارزوی عمومینك ترجمانی ، « مشترك بن » دیدیکی حکمدارك ارادهسیدر. یالکز بو حکمدارك ، یعنی « مشترك بن » ك کندی کندینی هیچ بر قید ایله تقیید ایدهمامسی حقندهکی مطالعهسی براز خیالیدر حکمدار کندینی تشکیل ایدن افراددن مرکب بولونمق حسبیله انلرك منافعنه مخالف منفعته واقعا نظری اولهرقی مالك اولهماز انجق ساحهٔ نظریاتدن ساحهٔ تطبیقاته کیرنجه بو« حکمدار » ، بو « مشترك بن » ایستر ایستمززید ، عمرو کبی متشخص انسانلردن ترکب ایدهجکدر . بناءً علیه بونلرك منافعی افرادك منافعیله مخالف دوشهبیلیر واقعا روسویه کوره حاکمیت ملیه « مشترك بن انجق قوهٔ تشریعیه ، یعنی قانون اصداری صورتیله تظاهر ایتمکدهدر. شارع وواضع قانون ایسه انك نظرنده عادتا فوقالطبیعه برمخلوق مکملدر حتی انسانلره قانون ویرمك ایچون الله لازمدر دیبور انجق رتبهٔ الوهیته واصل اولهجق درجهده نقصانسز، احتراصسز ، منافعدن خالی ، عاقل الحاصل هرصورتله واصل رتبهٔ کمال اولمش واضع قانونلر بولمغه امکان اولدیغندن حاکمیت ملیه‌نك ، تعبیر دیکرله « حکمدار»

Digitized by Microsoft®

ذاتاً حکمدار انجق کندینی تشکیل ایدن افراددن مرکب بولونمق حسبیله آنلرك منافعنه مخالف منفعته مالك دکلدر و اولهماز . وبوسبیله افراده قارشو هیچ برکفیل ارائه‌سنه محتاج دکلدر زیرا وجودك کندی اعضاسنه ایراث مضرت ایلسی غیرممکندر فقط افرادك حکمداره قارشو وضعیتی بویله دکلدر . بناءً علیه ارادهٔ عمومیه‌یه اطاعتدن هرکیم امتناع ایدر ایسه بوتون وجود انی اطاعته اجبار ایدر ؛ بوده اوشخصك حر اولمغه اجبار اولونمسندن باشقه برشی افاده ایتمز .

الحاصل انسانك مقاولهٔ اجتماعیه ایله غائب ایتدیکی شی حریت طبیعیه و کندیسنی تحریص ایدن و اکا وصول ممکن اولان هرشی اوزرنده برحق غیر محدوددر . فقط قازاندیغی شی حریت اجتماعیه و مالك اولدیغی شیء تصرف ایده‌بیلمسیدر حریت طبیعیه‌نك حدودی شخصك قوتیدر حریت اجتماعیه‌نك حدودی ایسه حریت عمومیه‌در .

ژان ژاق روسونك مقاولهٔ اجتماعیه نام اثرینك برنجی کتابنك بشنجی ، التنجی، یدنجی و سکزنجی فصللرندن خلاصةً چیقاردیغمز حقایق بونلردر .

بوراده تحلیل اولنه‌جق برنجی نقطه ولوکه ضمنی اولسون بومقاولهٔ اجتماعیه‌یه انسانلرك محتاج اولوب اولمدیغیدر واقعا روسو جمعیتك فعلاً بویله تشکل ایتمش اولدیغنی ادعا ایتمیور انجق انسانلرك حر اولمسی اعتباریله کندی رضالری اولمقسزین هیچ برقید آلتنه کیرممامللرینی شرف آدمیتلری ایجابندن عد ایدیور تعبیر دیکرله انسانلرك ضرورةً من القدیم حال اجتماعده بولوندیغی ، ارسطونك دیدیکی کبی مدنی بالطبع اولمللرینی و کندیلرینی ضرورت و مجبوریت بو حال اجتماع ایله توأم یاراتمش بولندیغنی روسو تدقیق ایتمیور اونك نظرنده معاملات بشریه‌نك کافه‌سی حر اولان انسانلر ارهسنده تراضیء طرفین ایله اولور

Digitized by Microsoft®

حالده بوراده بك ایجه محاکمه‌لره بونی نقض ایتمش اولیور . اساساً فرد جمعیت ایچنده غائب اولوب کیدیورکن غائب ایتدیکی شیئك معادلی بولدیغی ادعاسی صحیح اولهماز . بوتون افرادك متساویاً حریتلرینی غائب ایتملری او فردك حریتنك عودت ایتمش اولدیغنه برسبب معقول تشکیل ایده‌مز .

آنجق روسو باشقه یرده مهما ایکن نظریه‌سنی تصحیح ایدییور : « هر فردك مقاولهٔ اجتماعیه ایله ترك ایتدیکی قدرت ، مال و حریت استعمالی جماعت ایچون لازم اولان قسمدر » بو جمله‌نك زیرینه « انجق بولزومك تعیین‌نده یکانه حاکم حکمدار (یعنی وجودمشترك سیاسی) اولدیغنی اعتراف ایتملیدر» جمله‌سنی علاوه ایتمکله بالاده‌کی تقییدینك اهمیتی کندی صارصیور. بونی سویلین روسو دیکر بر جهتده : « مقاولهٔ اجتماعیه ایله افراد طرفندن حقیقی بر ترك وفراغ موجود اولدیغی اوقدر یاکلش بر فکردرکه انلرك بومقاوله‌ایله اکتساب ایتدکلری موقع حقیقتده اولکینه نظراً مرجحدر» دیمکه مجبور اولیور .

بوندن استدلال ایدرز که روسو برطرفدن قوردیغی نظریه‌نك ایجابات منطقیه‌سنه کیدرك استبداد کبی نتایجه ایستمیه‌رك واصل اولمش ، دیکر طرفدن مقصد حقیقیسی بواولمدیغندن بوتون بو نظریاتی ـ افرادك حریتی حقنده‌کی فکرلرینی تکرار ایتمکله ـ ابطاله ومقصد حقیقیسنی بوصورتله اظهاره چالیشمشدر .

حکمدار برشخص معنوی اولق اعتباریله کندی کبی دیکر حکمدارلره یعنی دولتلره قارشو تعهدی حائز اولهبیلیرسه‌ده کندی کندینه قارشو مقاولهٔ اجتماعیه ایله دخی بر مربوطیتی یوقدر آنجق حکمدار ویا وجود مشترك سیاسی موجودیتی بیله آنجق بو مقاوله‌نك قدسیتندن استخراج ایتمش اولدیغندن بومقاولهٔ ابتدائیه‌یی اخلال ایده‌مز؛ مثلا کندی موجودیتندن بر قسم ترك ایده‌مز ویا دیکر برحکمدار ه تابع اولهماز . زیرا کندی وجودینی تولید ایدن عقدی اخلال کندی کندینی اعدام در .

Digitized by Microsoft®

ایدلمامش اولدیغی اغلب احتمال اولمقله برابرهر یرده بونلر بربرینك عینی‌در وهر یرده ضمناً قبول و تصدیق اولونمشدر . مکرکه مقاوله‌ٔ اجتماعیه اخلال ایدیلنجه او وقت هرکس ایلك حقوقنی تکرار احراز ایتمش و مقاوله ایله حائز اولدیغی سربستی‌ٔ اجتماعی‌یی غائب ایدرك بو سربستی‌ٔ اجتماعی اوغورینه صرف نظر ایتمش اولدیغی سربستی‌ٔ طبیعیه‌سنه تکرار عودت ایلش بولونسون .

روسو مقاوله‌ٔ اجتماعیه احکامنی حکم‌واحده ارجاع ایدییور: هرشریکك کافهٔ حقوقی ایله برابرکندینی تماماً عموم جماعته ترك ایتمسی . زیرا بدایةً هرکس نفسنی کاملاً ترك ایتمش اولدیغندن بوشرط ، شرط ترك هرکس ایچون مساوی اولمش اولور .

شرط هرکس ایچون مساوی اولونجه کیمسه‌نك آنی دیکرلرینه مضر قیلمقده منفعتی بوقدر . زیرا بدایةً اکر هر فرد حقوقندن بعض اقسامنی ترك ایتمسه حل دعوی ایده‌جك هیچ بر مافوق بولنمدیغندن حال طبیعی عودت ایدر .

مع‌مافیه‌هرکس کندینی‌عمومه ویرمکله یه کندینی‌کیمسه‌یه ویرمامشدر. زیرا کندیسنه‌ترك ایدیلن حق مقدارنجه اونك اوزرنده حق‌قازانیلمامش هیچ بر شریك موجود اولمدیغندن نتیجه‌ده هرکس غائب ایتدیکنك معادلنی‌قازانمش، فضله اولهرق قازاندایغی فضله قوت ایله محافظه امکانی الده ایتمش اولیور . بو صورتله بوعقد بر وجود معنوی و مشترك ، بر مشترك بنی احداث ایدییور . ایشته قوهٔ سیاسیه‌یه مالك اولان ، صاحب حکم و نفوذ اولان قوت بودر . و بوکا روسو « حکمدار » عنوانی توجیه ایدییور .

بورادہ پك اینجه بر مغالطه موجود اولدیغنی بیانه حاجت کورمز . زیرا باشته برمحلده حاکمیت وحریتك غیرقابل ترك اولدیغنی بیان ایتدیکی

Digitized by Microsoft®

پرداز وولتهر کندیسنه : « ازیکز اوقوندیغی زمان انسان عادتا درت ایاق اوزره یورومکه هوسله‌نیور . آنجق بن بو اعتیادی بوندن النمش سنه‌اول غائب ایتمش اولدیغمدن بوعادتک مع‌المأسف تکرار باشلایه‌میه‌جغمی حس ایدییورم . بناءً علیه بومشی طبیعی بی بندن وسزدن‌زیاده بوکا لایق اولانلره ترک ایدییورم . » دیمش ایدی . مدنیتی مولد سفالت‌عدایدرك انسانلرك سعادتنی ادوار ابتدائیهٔ خلقتده آرایانلر الآن چوقدر . فقط بو بر غلط رؤیتدن وظاهره الدانمقدن باشقه برشی دکلدر . حقیقتده ایسه انسانلرك سفالتی انسانلر قدر قدیمدر . یکی اولان برشی وارسه اوده سفالتلری کشف وتفحص ایدن ذکای بشر وبو سفالتلری تهوینه چالیشان انسانیتدر .

روسوده ذاتاً بوخطاسنده اصرار ایتمه‌مش وکندی محیطنه باقوب ده جمعیت اولان هربرده اسارت وبناءً علیه سفالت موجود اولق لازم کلیرحکمنی دکیشدیره‌رك جمعیتك حریت ایله‌ده قابل تألیف اولدیغنی اثبات وبو نقطهٔ نظردن غروتیوس ، هوبس وحتی لوقدن بیله تباعد ایلمشدر .

ایشته بونك ایچون مقاولهٔ اجتماعیه‌نی تصور ایدر ایکن اول امرده شوقاعده‌یی وضع ایدییور : « اوبله برشکل اشتراك واجتماع بولمایدرکه بوشکل داخل شرکت واجتماع اولان هرشریکك شخص و مالنی بوتون قوهٔ مشترکه‌سیله مدافعه وحمایه ایتسون وبوشکل سایه‌سنده هرفرد جمله‌یه اتحاد ایتمکله برابر کندندن باشقه‌سنه اطاعت ایتسون وداخل شرکت واجتماع اولدن اول نه‌قدر حرایسه صوکره ینه اوحقدر حرقالسون »

روسونك فکرنجه بو مقاوله نامه‌نك احکامی عقدك ماهیتی حسیله ذاتاً او قدر تعین ایتمشدرکه بو احکامدن هر هانکی برنده واقع اوله‌جق اك جزوی تعدیلات احکام مذکوره‌یی بی معنا وبی تأثیر براقیر او صورتده‌که احکام مذکوره‌نك صورت صریحه‌ده اصلا اظهار

Digitized by Microsoft®

اجتماعیه » نامیله معروفدر . کرك بو اثردن وکرك یوقاریده ذکری کچن سائر مؤلفاتندن متارالیهك اسلافندن پك چوق حقایق اقتباس ایتمکله برابر نظریات جدیده وضعنه دخی موفق اولدیغی مستبان اولوبور. روسونك محاکاتنده قوتلی برمنطق تعقیب ایتمکله برابر بعضاً منطقی اینجه‌لته اینجه‌لته سفسطه درجه‌سنه ایصال اولدیکی وبو صورتله کلیهٔ محاکاتنده شایان اعتراض بعض ضعیف جهه‌لر براقدیغی غیر قابل انکاردر . بو نقایص ایله برابر روسو هیچ شبهه یوقدرکه اون سکزنجی عصرده فرانسه‌نك اك متفکر برحکیمی ، بر حکیم اجتماعیسیدر :

خلاصهٔ افکار ونظریاتی ـ ایلریده صرهسی کلدکجه تعمیق ایتمکله برابر ـ بوراده اجمال و خلاصه ایتك فائده‌دن خالی دکلدر .

روسو ادارهٔ شخصیه اوزرینه مؤسس مقاولهٔ اجتماعیه وحاکمیت ملیه فکرلرینك معقولیتی اساسلرینی قبول ایدنجه‌یه قدر خیلی نقایصات ذهنیه کچیرمش ، حتی برچوق معاصرینی کبی براره‌لق حال طبیعی بی حال اجتماعه ترجیح ایدرك جمعیت ومدنیتك انسانلر ایچون مضر اولدیغنی بیله اثباته قیام ایتمشدر . کندیسی طبعاً وحشی ومنزوی وبدایع طبیعیه‌یه مبتلا اولمق حسیله کندی خوشلاندیغی شیئك هرکسك ده خوشنه کیدمه‌جکنه وبناءً علیه بر قانون طبیعت اولمسی لازم کله‌جکنه قانع ایدی . حتی بر اره‌لق دیژون اقادمیسی ترقیٔ فنون وصنایع اخلاق تطهیر ایدر ، افسادمی خدمت ایتمش ؟ دیه بر سؤال ایراد ایدنجه او وقته قدر غیر معروف اولان روسو همان مسابقه‌یه کیرمش وهرکس کبی بیاغی برجواب ویرمامش اولمق وبریکیلك کوستیرمش اولمق ایچون مدنیتك فساد اخلاقه شدت تأثیرینی اثباته قالقیشمشدر . حتی انسانلرك اورمانلرده کندی همجنسلرینه اصلا محتاج اولمقسزین سرسری سرسری حیاتکذار اولدقلری ادوار وحشت وطبیعتی او درجه پارلاق وجاذبه‌دار بر صورتده تصویر ایتمش ایدیکه معاصری اولان نکته

Digitized by Microsoft®

نظاره يايديرملى در . حر وبناءً عليه كندى اموروخصوصاتنده منورالفكر اولان بر جمهوريتده اهالى قوت و نفوذينك بر قسمنى كنديلرينه توديع ايده‌جكى ذواتى شايان تقدير صورتده انتخاب ايدر .. فرضا بر شخصك اكثريا محاربات ايله اشتغال ايتمش اولديغنى وموفقيت استحصال ايلديكنى بيلير بناءً عليه بر جنرالى انتخابه پك زياده مقتدردر . »

ديكر بر يرده مونتسكيو بو فكرينى شو صورتله توسيع ايدييور : « حر بر دولتده حر بر روحه مالك اولمغله معروف هرشخص كندى كنديتى اداره ايتمك لازم كله‌جكندن ملتك هيئت عموميه‌سى قوهٔ تشريعيه‌يى حائز بولونمق اقتضا ايدر . انجق بويوك دولتلرده بو غير ممكن وكوچك دولتلرده ايسه محاذير عديده‌يى داعى بولنديغندن اهالينك كندى كنديته ياپه‌مديغى شيلرى ممثللرى واسطه‌سيله ياپديرمسى ايجاب ايدر و بتون افراد ملت - هيچ بر عزم واداره‌يه مالك اوله‌ميه‌جق درجه‌ده تدنى اخلاقيه دوشمكله مشتهر كيسه‌لر مستثنا - ممثلى انتخاب ايچون حق رأيه مالك اولمليدر . »

بو نقطه‌ده كوره‌جكزكه روسوبوس بوتون باشقهٔ بر نقطهٔ نظر تعقيب ايدييور معمافيه بنه‌كوره‌جكزكه مونتسكيونك فكرى اليوم اكثر اقوام نزدنده فائده‌سى اولمق اعتباريله مظهر ترجيح اولمشدر .

٣١ روسو — روسونك تصوراتنده قابليت تطبيقيه مونتسكيويه نظراً دون اولمغله برابر تدقيقات اساسيه شبهه يوقكه دها درينندر جمعيتك اساس تشكلاتى حقنده باشليجه آثارى ؛ انسانلر بينندە مساواتسزلغك اسبابى ، مقاولهٔ اجتماعيه ، طاغدن يازلمش مكتوبلر ولهستان حكومتنه متعلق بعض مطالعاتدر . ديكر آثارى ادبياته ، امور تربيه‌يه ، اجتماعياته ، ترجمهٔ حال ذاتى‌يه وحتى موسيقى‌يه متعلقدركه بونلر موضوعمز خارجنده‌در . تشكيلات سياسيه‌يه متعلق اك مهم اثرى ايسه « مقاولهٔ

Digitized by Microsoft®

بر موقع ویردیکی زمان اصلدن زیاده شکله ، ماهیتدن زیاده فائده یه ، نظریه‌دن زیاده قابلیت تطبیقیه یه رعایت ایدییور . الحاصل کرك بو بحثده وکرك سائر مباحثده مونتسکیونك تحلیلاتی دقایق تاریخیه نقطهٔ نظرندن شایان حیرت ، فقط حقایق فلسفیه اعتباریله لوقدن وحتی روسودن پك نقصاندر زیرا بو تفریق قوی بحثنی بیله امثلهٔ تاریخیه ایله اکتفا ایدرك اوچ شکل حکومتك نوعی محصله‌سنی بو اوچ قوتك تفریقنده ارامش ، یعنی فکرنجه قوای ثلثه تقسیمنه تابع اولان دولت عینی زمانده اشکال حکومتك اوچنی‌ده جامع بولونمشدر فی‌الحقیقه او صره‌ده انکلتره قرالك ، زادکانك و اهالینك مختلف حقوقنی مزج و توحید ایده‌جك بر نوع اتفاق داخلی شکلنده اداره اولونیور ایدی وقرال ، لوردلر وعوام قماره‌سی بو اوچ نوع قوتك آیری اولدقلری حالده متحداً حرکت ایتمکده اولدقلرینی کوستریور ایدی .

فقط طبع بشرده دها زیاده تحلیلات اجرا اولونورسه کوریلیرکه تفریق قوی بالعکس انسانك کندی ماهیتنده واردر : حر اولان بر آدم اولا یاپه‌جغنی دوشونور قرار ویرر ایشته بو قراری قانوندر . صوکره بوقرارینی ینه کمال حریتله اجرا ایدر وبوده قوهٔ اجرائیه‌سیدر . بعضاًده بو اجرا اثناسنده بر مانعه تصادف ایدر مدافعهٔ مشروعه حالنده بولونور . بوصورتله‌ده لوقك نظریه‌سی موجبنجه قوهٔ قضائیه‌سنی کندی استعمال ایتمش اولور . حر وحال طبیعیده اولان اشخاصك حال اجتماعده عینی ماهیتی حائز اوله‌جقلری طبیعیدر .

مونتسکیونك تدقیق ایتدیکی مسائل مهمه‌دن بری‌ده حکومتده اصول تیابتدر . بونابده وضع ایتدیکی قاعدهٔ عمومیه‌نك خلاصه‌سی شودر : « اهالی کندی کندینه اتی یاپه‌جغی ایشلری بالذات یاپملی و فقط بالذات اتی یاپه مدیغی شیلری باشقه‌لرینه و مثلا کندی طرفندن تعیین ایدلمش

Digitized by Microsoft®

تابع خصوصاتدن متولد قوهٔ اجرائیه وحقوق مدنیه‌یه تابع خصوصاتدن متولد قوهٔ اجرائیه . برنجی قوتله حکمدار ویا مأمور موقت ویا دائمی قانون یاپار و موجود اولان قانونلری تصحیح ویا الغا ایدر ایکنجیسی ایله صلح وحرب یاپار ، سفارتلر اعزام ویا قبول ایدر ، امنیتی تأسیس استیلالری منع ایدر . اوچنجیسی ایله جنایاتی حکم و افراد ارهسنده‌کی اختلافاتی حل ایدر. بوصوك قوته قوهٔ عدلیه ودیکرینه دولتك سادهجه قوهٔ اجرائیهسی دیمك ممکندر . بو اوچ قوتدن حکم ایتمك قوتی (قوهٔ عدلیه) بر درجه‌یه قدر هیچدر . بو فقره‌ده اصل قوهٔ اجرائیه‌نك امور داخلیه‌یه متعلق جهتی همان همان مسکوت کچیشدیریلور. بوتون اجرا آتِ دولتك نوعی مناسبات خارجیه‌سنه انحصار ایدییور . قوهٔ عدلیه‌یی‌ده ذاتاً هیچه ایندیریور . حتی فصول متعاقبه‌ده ویردیکی ایضاحاتده هپ قوهٔ تشریعیه ایله قوهٔ اجرائیه‌یی قارشیلاشدیرییور .

معمافیه بو تناقض ظاهریدر . زیرا اساساً او وقتلر دولتده‌کی قوتك اساسی‌حقنده صحیح و صریح بر نظریهٔ علمیه موجود دکل ایدی . مونتسکیو ایسه حقایق سیاسیه‌نك نظریاتنه کیریشمك ایستهمش ، کوردیکی انکلتره مشروطیتنی تدقیق ایدرك تفریق قواده ماهیت مسئله‌دن زیاده فائدهٔ سیاسیه کوزه‌تمشدر . مختلف کیمسه‌لره بر نوع تقسیم اعمال دائره‌سنده مختلف وظائف تودیعی ایشته مونتسکیونك اك زیاده نظر دقته آلدیغی مثمر نقطه . بو اعتبارله مونتسکیو اوچ درلو قوای اصلیهٔ دولت تعیین ایدییور . آنجق دولتده‌کی قوتك ماهیتی‌ده بر اره‌لق مبهم صورتده تحلیله کیریشیور وکندیسندن اول کلن لوقه براز اتباع ایدرك نظریه اعتباریله بروجه بالا مبهم بر تقسیم یاپیور . تعبیر دیکرله قوهٔ عدلیه‌یی فدا ایدرکن باشقه‌بر نقطهٔ‌نظر . ماهیت قوتی تحلیل نقطهٔ نظرینی کوزه‌تدیکی حالده قوهٔ عدلیه‌یه آیری و مستقل

Digitized by Microsoft®

ایله مجتمع بولونورسه حریت اصلا یوقدر زیرا عینی حکمدار ویا عینی اعیان مجلسنك (که بوراده مقصد علی الاطلاق بر مجلسدر) ظالمانه قانونلر یاپمسندن وظالمانه صورتده تطبیق ایلمسندن قورقیلور » فرضاقوهٔ اجرائیه یه مالك اولان هیئت اهالینك اموالنی کاملاً ویا قسماً ضبط ایتمك ایسترسه اول امرده بر قانون واسطه سیله بو اموالك کندیسنه عائد اولدیغی اعلان و اندن صوکره ضبطه قیام ایدر . بناءً علیه ملت قانون تنظیم ایتمك و قانونی اجرا ایتمك وظیفه لرینی عینی ادمله ویرمسه الی ایاغنی باغلایه رق کندینی بو ادمله تسلیم ایتمش اولور .

کذلك حکم ایتمك قوتی (قوهٔ قضائیه ویا عدلیه) قوهٔ تشریعیه و قوهٔ اجرائیه دن تفریق ایدلمزسه حریت ینه مفقوددر ، بو قوت قوهٔ تشریعیه یه منضم اولورسه افرادملتك حیات وحریتی اوزرندهکی صلاحیت کیفی اولور زیرا حاکم اولان ذات عینی زمانده شارع اولمش اولور . شاید قوهٔ اجرائیه ایله برلشیرسه او وقت حاکم تضییق و تعدی ایدن بر کیمسه نك قوتنه مالك اولمش اولور .

اکر عینی ادم ویا عینی هیئت بو اوچ درلو قوتی ، یعنی قانون یاپمق ، مقررات عمومیه یی اجرا ایتمك و افراد اره سندهکی اختلافات ایله تحدث ایدن جنایاتی حکم ایتمك صلاحیتلرینی نفسنده جمع ایدرسه هرشی غائب اولور .

مونتسکیونك بالایه نقل ایتدیکمز افاداتندن قوهٔ عدلیه یی (ویا قضائیه) آیری بر قوت عد ایتدیکی صراحةً مستبان اولمغله برابر بعض مؤلفلر مشار الیهك قوهٔ عدلیه یی آیری بر قوت فرض ایتمیه رك انی قوهٔ اجرائیه یه ملحق عد ایتمش اولدیغنی ادعا وبونك ایچون ینه مشار الیهك دیکر بر عباره سنی دلیل کوستریبورلر :

« هردولتده اوچ نوع قوت واردر : قوهٔ تشریعیه ، حقوق دوله

Digitized by Microsoft ®

بعده مونتسکیو زمانندهکی کوچك وفقط فضیلت سیاسیه صاحبی اولان هولانده و اسویچره کبی حکومتلری مثال کوستریبور . بو ایکی ملت اوروپانك اك فنا وچتین یرنده اولدقلری حالده اك زیاده کثیرالنفوسدرلر .

مونتسکیو حکومتلرك اشکالنی تعیین ایلدکدن صوکره حکومتلرده تأمین عدالت و قوتك سؤ استعمالنه ممانعت ایدهجك وسائطی تحری و انکاتره مشروطیتنی مشق اتخاذ ایدرك تفریق قوی حقندهکی نظریهء مشهورهسنی وضع ایدییور . مع مافیه بو خصوصده لوقك حق تقدمی حائز اولدیغنی وحتی تدقیقات حکمیهسی اعتباریله فائق اولدیغنی اعتراف ایتمك ضروریدر . مونتسکیو انکاتره‌دهکی شکل اداره‌یی نمونه اتخاذ ایتمش و تفریق قوی انناسنده استبداد ، مطلقیت و دهموقراسیی بر حکومت ایچنده خرج ایتمك ایستمشدر . انجق بوتون مشاهدات و استدلالاتی سطحه عائد اولمش ، تفریق قوتی پراتیق اواق اعتباریله بکنمش ، یوقسه طبع بشرده اساساً بویله بر تمایل موجود اولدیغنی کورهمامشدر . زیرا اولجه ده سویلدیکمز وجهله مونتسکیو حقوق شخصیه‌یی ، حقوق طبیعیه‌یی ، مقاولهء اجتماعیه‌یی دکل تاریخی تدقیق ایتمش . بناءً علیه بابدهکی فلسفه‌سی‌ده بر فلسفهٔ حقوقیه‌دن زیاده بر حکمت تاریخیدر ، بر محصول مشاهده و تجربه‌در .

بونکله برابر بو تفریق قوی نظریه‌سنك بوتون جهان اوزرندهکی تأثیراتی حقیقةً محیرالعقولدر . بو بابدهکی مطالعه‌سنی حرفیاً نقل ایدهلم : « ازلدن بری تجربه اولونمش برشی واردرکه اوده قوته مالك اولان هرشخصك او قوتی سؤ استعماله میال اولمسیدر . بو قوت قارشوسنده حدود بولونجهیه قدر توسع ایدر . بو قوت سؤ استعمال ایدلمهمك ایچون ترتیب اشیا اویولده اولمالیدرکه برقوت دیکرقوتی طوردیرسون ... عینی بر شخصده ویا عینی بر هیئت مأموریتده قوهٔ تشریعیه قوهٔ اجرائیه

Digitized by Microsoft®

دەموقراسیدر و اوراده ملت انتخاباتیله یعنی اراداتیله متبوع وتعیینکردەسی اولان مأمورینه اطاعتیله تابعدر . بو شکل حکومتك لبی اهالینك مأمور انتخاب ایتمسی و قانون وضع ایلمسیدر .

جمهوریت و دەموقراسیلری یشاتان دستوره کلنجه اوده فضیلت سیاسیەدر . بورادەکی فضیلتدن مقصد حب‌وطن وحب مساواتدر فضیلت اخلاقیه ، فضیلت عیسویه موضوع بحث دکلدر . استبداد ویا مطلقیت ادارەده ادامهٔ حکومت ایچون چوق استقامت و فضیلته لزوم یوقدر . برنده حکمدارك بازوسی دیکرنده قانونك قوتی هرشیء تسویه واحتوا ایدر . فقط ملی بر دولتده فضله بر زنبرك لازمدرکه اوده فضیلتدر . واقعا اخلاق فاضله صاحبی حکمدارلر بولنەبیلیر فقط استبداد ویامطلقیتده ملتك‌ده صاحب فضیلت اولمسی کوچدر . هردور مورخلرینك حکمدار سرایلری حقنده کی افادەلری اوقونسون وبوتون مملکتلردەکی مداهن ومقربینك خلقت سفیلەلری تخطر اولونسون . تنبللکده حرص و امل ، غرور و عظمتده دنائت ، چاپلیشمدن زنکین اولمق هوسی ، حقیقتدن توحش ، مداهنه ، خیانت ، دنائت ، هردرلو تعهداتدن فراغت ، هردرلو وظائف وطنپرورانەیی استحقار ، حکمدارك حسن اخلاق و فضیلتلندن خوف ایتمك ، ضعفندن بالعکس امیدوار اولمق وبونلرك هپسنك فوقنده اولمق اوزره فضیلت دنیلن شی ایله دائما استهزا وآنی کولنج بر حاله افراغ ایتمك ایشته‌مونتسکیونك فکرنجه باجمله ازمنه و امکنەده قسم اعظم مداهنین و مقربینك طبع و اخلاقی بودر . ایمدی بر دولتك باشلیجه رجالنك قسم اعظمی ناموسسز اولسوزده اشاغی طبقەده بولنانلر ایی ادم اولسونلر بوکوجدر . یوقاری طبقەده‌کیلرك دائما اغفال ایدیجی و اشاغی طبقەلرك دائما اغفال ایدیلیجی اولمسی متصور دکلدر .

Digitized by Microsoft ®

برکیمسه‌یی و یاخود عائله‌یی حقوق عادیه‌نك فوقنه اصعاد ایدر قرالك صلاحیتی تحدید ایچون اکا توازن ایده‌جك دیکر ممتاز صنفلر تحدث ایدر . زادکانك ، رهبانك ، بعض بلاد مخصوصه‌نك ، دره بکارله کئیسالرده حقوق قضائیه و سائره‌نك سببی بودر صوکره بو مرتب میخانیزمه‌یی یوروتوب ادامه ایتمك ایچون‌ده ینه مرتب بر فضیلت احداثی لازم کلیرکه اوده هرشخصك بوتون عزت نفس و غروریني حائز اولدیغی وظائف و امتیازاته قارشی صداقت ایتمکه حصر ایلمسیدر ایشته بوکا شرف دیرلر . شرف قرالی ، شرف عسکری ، شرف زادکان ، شرف حکام . بو شکل اداره‌نك پایدار اولمسی بو فضیلتی ، یعنی هرکسك شرف عد ایتدیکی امتیازاتی محافظه ایتمکه وابسته‌در قرال بیله کندی عظمت و امتیازی حقنده بر ظن ـ ولوکه سخیف اولسون ـ بسلمایدراو درجه ده‌که کندی عظمتیله دولتك عظمتنی بربرینه قارشدیرسون . شوقدرکه بوتون‌جسم دولت‌ده کندی شرفنی محافظه‌یه عینی صورتده ساعی اولمازسه حکمدارك کندی حقنده‌کی ظنی تعبد درجه‌سنه واصل اولور .

امتیاز مساواتسزلغی انتاج ایده‌جکندن بو شکل حکومتده‌یوقاریدن اشاغی‌یه قدر بر مساواتسزلك ، صنوف اهالی ومؤسسات اره‌سنده مرتب بر تسلسل واردرکه موقت افکار اوزرینه تأسس ایتدیکی ایچون بالطبع محو اولمغه محکومدر .

مونتسکیو ده‌موقراسی و جمهوریتدن اول کذرکاهنده اصول مطلقیت ایله اصول جمهوریت اره‌سنده متوسط وکاه بربرینه وکاه دیکرینه متمایل بر شکل دها بولویورکه اوده آریستو قراسیدر بوده بالاده‌کی امتیاز اصولنك بر بقیه‌سیدر . زیرا ملتك یالکز بر قسمی ، قسم خواصی ، قسم ممتازی حکومته واضع یددر .

ملتك متبوع وتابع اولدیغی شکل حکومته کلنجه اوده اصل

Digitized by Microsoft®

کیفی برحکومتده هرشی نهایت ایکی اوچ فکرك محوری اطرافنده دوران ایدر بناءً علیه یکی فکرلره حاجت یوقدر بر حیوانی تربیه ایتدیکز ایتدیکگز زمان اوکا افندیسنی ، درسلرینی واوضاعنی تبدیل ایتدیرمکدن احتراز ایدرسکز حیوانك باشنه ایکی اوچ ضربه اورور و دها زیاده سنی یاپمازسکز . حیوانلر ایچون موافق اولان بویله بر اداره یه راست کلن حیوانك حکمران اولمسی کندیسندن خوف ایدلك شرطیله کافیدر حتی بعضاً قوماندہ ایتمك ایچون آدمه بیله حاجت یوقدر . اون ایکنجی شارل بندرده ایکن اسوج اعیانندن مخالفتی ایشیدەرك کندیلرینه قوماندا ایچون چیزمەلرندن برینی کوندرەجکنی یازمش . بو چیزمه کیتسه احتمال که مستبد بر حکمدار کبی امر و نهی ایدردی .

ایشته مونتسکیویه کوره ادارهٔ مستبده . . قانونسز وکیفی اداره یواش یواش ملایمت پیدا ایدرك قانون دائرەسنده حکمران اصول مطلقه Monarchie حادث اولمش . بو ایکنجی شکل حکومت قوت ایله قانونك بر خلیطەسیدر ، بر استبداد مخففدر . شو حالده ماهیت اعتباریله بو ایکی حکومت بربرندن او درجه فرقلی دکلدر . نهایت اره ده بر تسلسل درجات واردر . وولتەر بیله مونتسکیونی تدقیق ایدر ایکن « بو ایکی شکل حکومت یکدیکرینه اوقدر یکزر ایکی قرداشدرکه اکثریا تفریق اولونەمازلر . اعتراف ایدەلم که بو ایکی شکل حکومت من القدیم فارەل طرفندن بویونلرینه بر چنغراق آصیلمق ایستنیلن ایکی بویوك کدیدن باشقه برشی دکلدرلر . » دیمشدر. بوچنغراق اصول مطلقیتده قانوندر ومنبه وظیفەسنی یاپار .

قواعد ثابتەیه توفیقاً بر آدمك حکمرانلغندن عبارت اولوب بو اصولده قواعد مذکوره ملتدن صادر اولدیغندن انجق امتیازاته مالك بعض قدیم قوتلره استناد ایدر . حقیقتده قرالك قوتی ده بر امتیازدرکه

Digitized by Microsoft®

قيلرينى درپيش ايتمهمش وياڭكز مشاهدات تاريخيه‌ايله اكتفا ايلمشدر . بوتدقيقات تاريخ اعتباريله پك زياده شايان تقدير ، فقط فكر فلسفى اعتباريله شبهه‌سز نقصاندر .

مونتسكيويه نظراً هرملت كندينه لايق اولان حكومته مالك اولاجغندن اشكال حكومتك ايلكنى فنالغنى موضوع بحث قيلمغه محل يوقدر آرانه‌جق برشى وارسه اوده شكل حكومتك اوملتده احوال اقليميه واخلاقيه و روحيه‌سنه درجهٔ موافقتيدر . معمافيه قاعدهٔ تدريجه تابع اولهرق اك مكمل شكل حكومتى جمهوريتده آرادينى حالده اقوام قديمه جمهوريتلرنده‌كى سؤاستعمالات ونتايجنى كوره‌رك بوجرأتى تقبيد ايليور.

ادارهٔ كيفيه‌نك باشليجه زنبركى اهالى‌يه خوف القاايتمسيدر اخافه ايله جمعيتك استراحتنى تأمين ايتمك داعيه‌سنده بولونان بوشكل حكومت حقيقتده جمعيتدن كنديسنى يشاتان الكروحلى عاملى ، يعنى استراحتنى نزع ايليور ايشته بوندن طولايى استبداد كنديسندن لايتفك اولان برتناقض سببيله كنديكندينى محووافنا ايدر حب استراحت برملته حريتى فدا ايتديريز. فقط استراحت امنيت اولمينجه غير ممكندر امنيت ايسه خوف ايله قابل تألف دكلدر . استبداد ايله اداره اولونان مملكته‌كى سكون ظاهرى حقيقى برسكون استراحت دكل نره‌ده ايسه بردشمن طرفندن اشغال اولونمغه معروض برشهرك سكوتيدر . بويله برسكون واسايشه على العاده انضباط Ordre نامى ويريلور استبداده اليشيق اولان اقوام ايشته بو يلانجى انضباط اوغورينه حس عدلجويانه‌لرينى فدا ايدرلر حقيقى انضباط افراد اهالينك اتحاديدر. استبدادك تأمين ايتديكى انضباط ظاهرى آلتنده ايسه حقيقى برتفرقه مختفيدر اتحاده بكزر برشى كوريلور ايسه حقيقتده بومتحد كورينن افراد يكديكرينك دوستى دكل يكديكرى يانه كومولمش اجسامدر .

Digitized by Microsoft®

نسبیتی وشرائط خارجیه یه تابعیتی بیان ایدیبیرر زیرا عقل اکلامق دیمکدر اکلامق ایسه اشیااراسنده کی نسبتلری یعنی اشیانك یکدیکرینه نظراً نسبی اولمسنی تعیین ایدر ایشته بوندن طولایی قانونك اشکال حکومتله، اقلیم ایله، رعادات ایله، حسیات مذهبیه ایله. اهالینك احوال اقتصادیه سیله حاصلی بر چوق احوال و شرائط محیطیه ایله متناسب اولملیدر. ایشته بوتناسب قوانینك روحنی تشکیل ایدر.

مونتسکیو بوخصوصده کندیسندن صوکره کلن ژانژاق روسو ایله دیکر پك چوق مؤلفلردن ایریلیور قانونی یالکز عقل ایله عقله استناد ایدن اشیانك مناسباتنه حصر وارجاع ایدن مونتسکیو ماهیت بشریه یی درپیش ایتمکله برابر ماهیت بشریه ده بویوك بریراشغال ایدن ارزو ومرامی تدقیق ایلمه مشدر برچوق قانونلر وارکه معقول اولدقلرندن طولایی دکل حر ادملرك مقتضای حریتلری اولهرق ارزو ایدلدکلرندن طولایی قانوندرلر.

مونتسکیونك کرك روح القوانینی، کرك ایران مکتوبلری، کرك رومانك تاریخ عظمت وانقراضی نامنده کی آثارندن اقتباس ایدیلن نتیجهٔ معلومات مشارالیهك اشکال حکومت، تفریق قوا وحکومتلرده اصول نیابت بحثلرنده بویوك برمدقق اولدیغی نمایان اولور.

زمانمنه قدر تدقیق ایتدیکی حکومتلره کوره شکللری حقنده وضع ایتدیکی قاعده شودر: بدایتده اقوام یالکز برادمك قوتنه تابع اولورلرکه بوکا اصول استبداد دینور Despotisme نهایتده ایسه یالکز کندی یاپدقلری قانونه تبعیت ایدرلرکه بوکا جمهوریت دینور بوایکی شکل حکومت اراسنده معتدل برشکل واردرکه بوتون تاریخی همان دولدیریر بوکاده مونارشی دینور.

کوریلیورکه مونتسکیو اشکال حکومتك منشأنی تدقیق ایدرکن مقالهٔ اجتماعیه نظریه جیلری کبی یاپمامش. تاانسانلرك الکعمیق حال حقو-

Digitized by Microsoft®

مؤسسات سیاسیه‌سی اوزرنده مقاومتسوز وسحار برجاذبه اجرا ایتمشدر. بونلردن وولتەر اساسلردن زیاده فرعیات ایله اشتغال ایتمش و تسکین قلمی ایله ایچنده یشادیغی جمعیتی تنقیده و یالکز امور جزائیه‌ده شایان دقت بر یکیلك کوسترمکه موفق اولمشدر. مع مافیه اون سکزنجی عصرك علوم سیاسیه‌سی اك شعشعه‌دار ایکی پیادیزی مونتسکیو ایله ژان ژاق روسودر. برنجیسی محاکاتنده نه‌قدر متانت کوسترمش ایسه ایکنجیسی مباحثات فکریه‌سنده او قدر اینجه‌لك ارائه ایتمشدر. بو ایکی ذاتك خلاصهٔ مسلکلرینی بوراده تشریح ایدر ایسه‌ك اون سکزنجی عصرك علوم سیاسیه‌سی اقلیمنده تفرد ایتمش بو ایکی سیمانك حقوق اساسیه مباحثنده‌کی موقع مهم و مستثنالرینی بر درجه‌یه قدر ایضاح ایتمش اوله‌جغز.

٣٠ مونتسکیو. — مونتسکیو زمانمزك تاریخی مسلکنه معادل (Ecole historique) براصول تدقیق واستدلال تعقیب ایتمکله برابر اك مهم منبع فیضی عقل ومحاکمه‌ده آرامش وقانون ایله‌عقل نظرنده عادتا مترادف کله‌لردن اولمشدر. قانون آنك تعریفنجه «ماهیت اشیادن منبعث مناسبات ضروریه‌در» انسانلرده برمبدأ عقل واردرکه قانونلر ایشته بوعقل ایله‌موجودات مختلفه اراسنده ویابوموجودات مختلفه‌نك یکدیکری اراسنده‌کی مناسبتلریدر. قانونلر یاپلمدن اول‌ده انسانلراره‌سنده مناسبات ممکنهٔ عدل وحقانیت وارایدی. قوانین موضوعه‌نك اصولنی ایتدیکی شیلردن ماعدا حق وناحق برشی یوقدر دیمك دائره‌لر ترسیم ایدلمدن اول نصف قطرلرك یکدیکرینه مساوی اولمدیغنی ادعا ایتمکدر. بناءً علیه یکانه قانون بشریت عقل بشردر»

مونتسکیونك ادعاسنه باقیلورسه قانون منشأی اولان عقل کیی بر ماهیت مطلقه‌یی حائز اولق اقتضا ایدرایسه‌ده مشارالیه بالعکس قانونك

Digitized by Microsoft®

تشمیلیدر) دنیلیور وبواوچنجی قوتده قوهٔ اجرائیه‌یه ادخال‌اولونه‌بیلیر.

لوقه نظراً « حکومت قوای عمومیه کندیلرینه تودیع ایدیلن انسانلرك هیئت مجموعه‌سیدر» برحکومت هوبسك ادعاسی وجهله مطلقمی اولمق؟ لوقه نظراً قطعا . . . زیرا انك نظرنده اصول مطلقه‌ده اجتماعی و مدنی بر شکل حکومت بیله موجود دکلدر بالعکس حکومت ملطقه حال طبیعیی‌یی ادامه ایدن براصول جبر و تضییقدن عبارتدر. فی‌الحقیقه حال طبیعیده دوچار اولونان ظلملر ایچون مراجعتکاه اوله بیله‌جك مشترك بر مرجع حکم و قضا یوقدر. ایمدی حکومت مطلقه‌ده تبعه‌نك حکمداره قارشو وضعیتی عینیله بویله‌در، حکمدار اونلره نظراً حال طبیعیده‌در وافراددە اوکا نظراً وضعیت تدافعیه‌ده‌در. بوایسه آچیق ویا قپالی بر محاربه‌در ، فقط هر حالده بر محاربه‌دن عبارتدر و لوقك افاده‌سنجه ملت قوی اولونجه کندیسنی اسیر ایدن فوتی بحق ده‌ویرر .

هوبس و لوق برنجیسی انکلتره اختلالندن اول و دیکری صوکره نشر آثار ایتمشلر و بالطبع او وقتکی افکار اوزرینه پك زیاده اجرای تأثیر ایلمشلردر بوصورتله تقرر ایدن انکلتره مشروطیتی فرانسه‌یه جسته جسته اجرای تأثیرایتمش هله اون‌سکزنجی عصرك ربع اخیرنده متحدهٔ امریقانك پیدای استقلال ایتمسی و حریت و مقاولهٔ اجتماعیه اساسلرینه بناءً بر قانون اساسی نشر وتنظیم ایلمسی فرانسه انقلاب کبیرینه پك زیاده یاردم ایتمش ایدی .

اتجق فرانسه انقلاب کبیرینه بری بالنسبه اسکی و دیکری بالنسبه یکی اولان بو ایکی مثال فعلی کافی کلمه‌مش ، بعض مؤلفلرك و بالخاصه مونتسکیو ، ژان ژاق روسو و بر درجه‌یه قدر وولتر ، مابله . هه‌لوه‌یوس ایله زمان انقلابده پك چوق تقلبات حیاتیه و مسلکیه کچیرمش اولان راهب سی‌یه‌سك افکار و نظریاتی انقلاب کبیر رجال و

Digitized by Microsoft ®

بر جمعیت حاصل اولور .

شرکته داخل اولمق ایچون عقدی لازم کلن مقاوله نامه‌نك غایه‌سی حقوق طبیعیه‌نك حکمدار اوغورنده الغاسی دکل بلکه بو حقوقك تحت تأمینه آلنمسیدر . مقاوله‌ده معاقد اولانلر حقوق طبیعیه‌لرندن انجق بکی شرکت و جمعیتلك وجودیله غیر قابل تألیف اولان اقسامی ترك ایده‌بیلیرلر . امدی لوقك فکرنجه جمعیت سیاسیه ومدنیه فکریله ناقابل تألیف بر شی وارسه اوده هر کسك حال طبیعیده ایکن بالذات حائز اولدیغی حق جزا وتأدیبنی حال جمعیتدن صوکره‌ده اجرا ایده‌بیلمسیدر. بر جمعیت که افرادی کندی حقلرینی کندیلری استحصاله ساعیدر او جمعیت حال طبیعیدن فورتولمامش وارتق برجمعیت سیاسیه ومدنیه حالندن چیقمش اولور بو اختلافك یکانه نتیجه‌سی افراد ارهسنده حرب دائمیدر شوحالده افرادك جمعیته ترك ایده‌بیلدکلری یکانه حق حق جزا ویاخود حق قضادر . ایشته لوق قدرت اجتماعیه و سیاسیه‌یی ، یعنی دولتك صلاحیتنی منحصراً بو عدالت جزائیه منبعنه استناد ایتدیرمکده‌در . غایت درین بر دوشونجه محصولی اولان بو حق قضادن باشقه صلاحیتلر تشعب ایدیبور. اول امرده تجاوزلر ، تجاوزلره مقابل عوضلر. جرملرك صورت تعمیری و جزالر تعیین اولونملی ، یعنی اولا جرم و او جرمه عائد جزا بیلنملی درکه بونی قانون تعیین ایدر .

ملتك قوهٔ تشریعیه‌سی ایشته بو اصلدن چیقار . ثانیاً بو قانونلری اجرا و تطبیق ایتمك لازم کلیرکه قوهٔ اجرائیه بوراده‌ن کلیر . (لوق قوهٔ عدلیه‌یی آیریجه بر قوت صایمامشدر . تفریق قوی بحثنده بوجهت تفصیل اولونور). ثالثاً برحق قضایی دیکر اقوامه قارشو ایستر حرب ایله ایستر صلح ایله استعمال ایلملیدرکه بوکا قوهٔ اتفاقیه (یعنی دولتلرله مقاوله و اتفاق عقدی که مقاولهٔ اجتماعیه‌نك دولتلره نوعما

Digitized by Microsoft®

نفوذ سیاسی‌یه کلنجه آنك منبعی حقوق اوتده ارایانلر آلدانیر اساساً حق ابوت بر نفوذدن زیاده بر وظیفه وکلفت اولدیغی کبی ایکی حقك . حق دولت ایله حق ابك، منبعلری‌ده آیری آیری شیلردر. حق ابوتك منشأی بر وظیفهٔ طبیعیه‌در نفوذ و قدرت دولت وجمیتك منبعی ایسه بلا اختیار منعقد برمقاوله‌نامه‌در. پدر ایله اولاد آره‌سنده ادراك و حریتجه مساواة طبیعیه یوقدر حال بوکه اداره ایدنلرله اداره اولونانلر اره‌سنده بو مساواة موجوددر . عائله ایله دولت اره‌سنده تشبیه و مقایسه یاپمق اساسی چوروك بر شیئه ستنادر.

طبیعتده موجود مدافعهٔ مشروعه حقنه کلنجه انسانلر حال اجتماعه کلدیکی زمان بو حق حق مجازاة ویا حق تأدیب نامنی آلیر . حال طبیعیده ایکن بری بکا بر فنالق یاپار و حقمده جبر وشدت استعمال ایدر ایسه متجاوزه قارشو واقع اولان مقابله‌مله حریتمی و حیات ومالمی مدافعه ایتمش اولورم . شو حالده حزا ویرمك مدافعهٔ مشروعه اساسنه مربوط برمسئله‌در. اتجق حال طبیعیده ایکن هرفرد متجاوزینه قارشو تعیین ایده‌جکی جزانك حاکمی کندی اوله‌جغندن بوندن بیوك بر محذور تولد ایدر برده هر وقت حق و عدالت کندی طرفنده بولنان شخص عینی زمانده قوته‌ده مالك اولماز . ایشته انسانلری حال طبیعیدن حال اجتماعی و سیاسی‌یه سوق و ادخال ایدن اسباب مهمه‌دن بری .

مقاولهٔ اجتماعیه‌نك منشأی‌ده ذاتاً بودر هر هانکی بر شرکتده کیره‌بیلمك ایچون داخل شرکت اولانلرك موافقت مشترکه‌سی لازمدر . بوتون انسانلر حال طبیعیده اصلاً حر اولدقلرندن هر هانکی بر امر و نهیه انجق کندی موافقت نامه‌لریله تابع اوله‌بیلیرلر . بوموافقت اولدقجه حال حرب دوام ایدر و جمیت موجود اولماز ویاخود حق حربه . یعنی جبر و شدته بناءً تحکم ایدر بر رئیسك زیر اداره‌سنده ظاهری

Digitized by Microsoft®

ایله فرانسه فلاسفهٔ سیاسیه‌سنك پك بویوك بر پیشواسیدر .

لوق حال طبیعیده بولنان انسانلری اول اسرده هوبس کبی تلقی ایتمیور . یعنی انسانلرك ماهیتنده قبا بر قوت دکل. حریت و مساواة غالبدر . حال طبیعیده انسانلرك یکدیکریله تماسی قبا بر قوتك قبا دیکر بر قوتله چارپیشمسی دکل حر اولان بر شخصك حر اولان دیکر بر شخصله مناسبتیدرکه بوده مساواته منجراولور. مناسبات طبیعیه مقاولات اجتماعیه‌دن مستقل اولهرق موجوددر بو مناسبات انسانلر ارهسنده جمعیت مدنیه‌دن مقدم تاریخلی بر جمعیت طبیعیه تأسیس ایدر حقوق مدنیه‌دن Droit Civil (حقوق مدنیه‌دن‌مقصد انسانلرك برمقاوله‌ایله‌اجتماع حالنه کلدکدن صوکره مناسبتلرینی تأسیس ایدن حقوق حادثه‌در) اول بر حقوق طبیعیه واردر . بناءً علیه انسانلر حال طبیعیده ایکن هر شیئی هوبسك ادعاسی وجهله اجرایه حقلی دکلدرلر یلکه یالکز حریتلرینی انبساط ایتدیرمك و آنی مدافعه ایتمك و بو ایکی اساسدن تفرع ایدن افعالی اجرا ایتمك حقنه مالکدرلر .

لوق بو صورتله تصور ایتدیکی انسانی اوچ صفتله ممتاز فرض ایدییور : حق ملکیت، حریت شخصیه وبو ایکی حق مدافعه حق... حق ملکیت اونك نظرنده سعیك محصولیدر . لوق بو حقیقتی واضع علم اقتصاد عد ایدیلن مشهور آدام اسمیتدن اول تفصیل ومحاکمه ایتمشدر.

حریت شخصیه‌یه کلنجه بوده بالطبع اسارتك ضدیدر حال طبیعیده بوتون اشخاص حر ومساوی اولدقلرندن هیچ بریمك دیکری اوزرنده حق تحکم طبیعیسی یوقدر بناءعلیه نه حق ابوت. نه‌حق سیاست تحکم معناسنی افاده ایتمز ایك قدرت و نفوذی یالکز موقت بر واسطه‌در . مقصد اب چوجغك بویونجه اکتساب حریت ایلمسیدر. بوصورتله‌پدرك نفوذی بر حقدن زیاده بر وظیفه اولمش اولور .

Digitized by Microsoft®

بناءً علیه حکمدارك صلاحیتی تصور اولنه‌بیلدیکی قدر مطلق ونا محدوددر . حقلی‌یی‌ده حقسزی‌ده یاپار و هرنه‌یی امر ایدر ایسه و حتی برینه پدرینی قتل ایتدیرر ایسه بو امری محضا امر اولدیغندن طولایی حقدر. طوغری‌یی‌ده کندیسی اختیار ایدر فقط برشی ایچون طوغریدر دیمجه طوغری اولور . افرادك حریت مذهبیه و وجدانیه‌سی. مالاری جانلری حکمدارك ید تصرفنده‌در .

بو صورتله حکمدار اوغورنده حقندن فراغت ایتمش اولان ملت نه وقت ارزو ایدرسه تکرار حقوقنی استحصال ایده‌بیله‌جکمی ؟ اصلا. زیرا او وقت حکمدارك صلاحیتی مطلق اولامش اولور . ملتك فراغتی تام وقطعیدر مقاوله‌دن خبرلری‌اولیان اولاد واحفادی بیله تقیید ایدر.

ایشته هوبسك اصول مطلقیت حقنده‌کی نظریهٔ سخیفه‌سی . . . برنجی قسم اساسنده‌کی نقایصیله برابر نه قدر درین ودقیق ومنطق ایسه ایکنجی قسم او نسبتده مغفل ، منطقسز وبی معنا دها طوغریسی محصول ریادر، زیرا منفعت اساسی قبول ایدلسه دخی‌هرحالده برجمعیتده حریت سیاسیه‌نك وجودی او جمعیتك اك بویوك منفعتی‌مقتضاسیدر حتی قوهٔ سیاسیه‌نك. یعنی حکومتك‌ده اك بویوك منفعتی حریتك تأمینده‌در. چونکه‌حریت نه قدر تأمین ایدیلورسه حکومت اودرجه قوی اولور .

۲۹ لوق .— شمدی یه حقوق طبیعیه علماسندن وینه مقاولهٔ اجتماعیه نظریه‌سی سالکلرندن دیکر بر انکلیزك عینی مسئله‌ده‌کی استدلالاتنی خلاصةً تدقیق ایده‌لم . انکلیز حکمدارلرینك زمان مغلوبیتی و پارلمنتونك نفوذ و قوتی زمانینده یعنی هوبسدن پك چوق صوکره ۱۶۸۸ ده نشر آثار ایلین (لوق) دن بحث ایده‌لم . بو ذات هر نه‌قدر برقانون شناس دماغنك بخش ایتدیکی انتظامله منظومهٔ سیاسیه‌سنی تولید ایتمه‌مش ایسه‌ده دوشونجه‌سی ، پك عالی وکشف ایتدیکی حقایق

Digitized by Microsoft®

طرفندن تدوین ایدیلن حیات ایچون جدال قاعده‌سندن فرقی یوقدر .
هوبس حریت و اختیاردن و حس اخلاقیدن محروم ویالکز ذوق والم
الم ایله متحرك انسانلر طرفندن پایله بیله‌جك جمعیتك انجق بویله براساسه
مستند اولدیغنی اثباته قیام ایتمکله برابر مقاوله نتیجه‌سنه کیتمش . مقاوله‌یی
ایسه انسانلرك ارزوسنه تابع قیلمقله حریت و اختیاری یه تصدیق
ایلمشدر . بالآخره دیکرلری مقاولهٔ اجتماعیه‌یی صرف برضرورت منطقیه
و برارزوی شدیددن زیاده حریت و اختیاره و اخلاقه تابع طوتهرق
بو نظریه‌نك ماهیت وقیمت معنویه‌سنی یوکسلتمشلردر . (لوق و روسو
کبی) .

هوبس بورایه قدر کندی قوردیغی دستورك ایجابات و نتایج
منطقیه‌سنه حرفی حرفنه رعایت ایتمش اولدیغی حالده بوندن صوکره
بالعکس هپ منقطسزلقلره دوچار اولویور . فی‌الحقیقه حکیم مشارالیه
قانون طبیعتك حامیسی اولمق اوزره تلقی ایتدیکی اك بویوك قوهٔ مادیه‌نك
موضعنی تعیین ایتمك لازم کلنجه کندی فلسفه‌سنی کندی تماماً بالطه .
لامشدر . کندیسی انکلتره فرانسزلرندن ژاق و برنجی و ایکنجی شارله
محبلك و ندیملك ایتمش اولدیغندن قوهٔ مادیه‌یی افرادك حریت سیاسیه‌سنه
دکل . اصول مطلقیتك آرزوی کیفیسنه تودیع ایلیور .

هوبسك فکرنجه صلح و مسالمتی ادامه‌یه کافی بر قوت وجوده
کتیرمك ایچون بوتون ارادهلرك بر تك اراده‌یه منقاد اولمسی لازمدر .
بوتون اشخاصك بر تك شخص اوغورنده بوفراغتلری مقاولهٔ سیاسیه‌یی
تشکیل ایدر . بو مقاوله‌نك دستوری شو اوله‌جقدر : « ــ بن فلان
حکمداره حقمی ترك ایدییورم سن‌ده حقکی ترك ایتمك شرطیله » . و
اطاعت مقاوله‌سی بوتون تبعه‌یی یکدیکرینه وهیئت عمومیه‌یی‌ده حکمداره
ربط ایدر فقط حکمداری ربط ایتمز . حکمدار هر شیئی آلیرفقط کیمسه‌یه
بر شی ویرمکه مجبور دکلدر .

Digitized by Microsoft®

وعد ایتدیکنی او دیکره بالمقابله وعد ایتمليدر . ایشته متقابلاً واقع اولان بو مبادلهٔ حقوق بر مقاوله‌در .

بوندن اوچنجی بر قانون طبیعی چیقار :

مقاوله‌نامه‌لره رعایت . تعبیر دیکرله صلح ومسالمت ارزو اولنور . ایسه مقاوله‌لره رعایت معقولدر . فی‌الحقیقه بر آدم صلحی آرزو ایدر . بونکله برابر مقاوله‌یی پامال ایدر ایسه بو آدم اساسی ایستیوب نتیجه‌یی قبول ایتمیور دیمکدر وکندی کندینی تکذیب ایتش اولویور . ایشته بو صورتله طوغری محاکمه ایتمین شخصك صاچه حرکتی . منطقسزلغی حقسزلق دنیلان شیئی تولید ایدر شو حالده مقاوله‌دن اول حقسزلق دنیلن شیئه امکان یوقدر .

معمافیه وعدینی طوتمین . یعنی مقاوله‌یه رعایت ایتمین اولور ایسه او آدم صلح ومسالمتی ارزو ایتمیور دیمك اوله‌جغندن حال حربه داخل و دیکرلریله محارب اولور . انجق صلحی ارزو ایدنلر عدداً کثیر اولدقلرندن بالطبع دها قوی اوله‌جقلردر .

هر شخصك مقاوله‌لری بوزمق صورتیله جمیتی حال حربه ادخال ایتمی محذوردن سالم اولدیغندن بوکا چاره بولمق لازمدر . هوبسك فکرنجه بوده قولایدر ، یعنی قوتی مقاوله‌نامه‌لره خادم قیلمق . تعبیر دیکرله مقاوله‌لری هیچ کیمسه طرفندن اخلال اولونه‌میه‌جق درجه‌ده مهم بر قوهٔ مادیه ایله تأییـد ایتمکدر . ایشته بو قوت قوهٔ مدنیه و اجتماعیه‌درکه قانون طبیعیی حمایه ایدییور . شمدیه قدر کوردیکمز بوتسلسل افکار ـ هوبسك اساس فلسفه‌سی قبول ایدلمك شرطیله ـ اولدقجه پك منطقی وناقابل اعتراضدر . انسانلری حیوانلرکی ذوق المدن غیری بر محرکه تابع اولمامق اوزره تلقی ایدنجه بالاده‌کی نتیجه واصل اولمق ضروریدر . بونك من حیث‌المجموع اون طقوزنجی عصرده داروین

Digitized by Microsoft®

انسان دیکر بر انسانك قوردیدر هر کس هر شیئی کندی ایچون ایستیه‌جکندن هر شیئی دیکرینك ضررینه ایستمش اولور دیکرلری‌ده عنی ارزو یی بسلدکارندن هرکسك هرکسله محاربه ایتمسی کبی بر نتیجه چیقار . ایشته بو حال حرب دائمی حال طبیعیدر .

کیم کیمه غلبه ایده‌جك ؟ قوی اولان . بو غلبه ایسه طبیعیدر ، منطقیدر، عقل‌سلیمه موافقدر. بناءً علیه حق بوندەدر. شوحالده حقوق سائرەنك منبعی اولان حقوق طبیعیهٔ حقیقیه حق قویدن عبارتدو .

حال طبیعیده قوی اولان ضعیفی اضرار ایدر . فقط بو اضرار حقسزلق دکلدر .

(هوبس) حال طبیعیده‌کی انسانلری بویله قورقونج بر وضعیته صوقدقدن‌صوکره نتیجه‌سندن کندی‌ده غالبا تقره‌یەرك بو حال طبیعینك پك سفیل اولدیغنی سویلیور. حقوق طبیعیه‌یه موافق اولان بو حال ممکن اولان سعادتك یعنی منفعتك درجهٔ اعظمیسنی انسانلر ایچون استحصال ایتمك قانون طبیعیسنه مخالفدر . زیرا قارشو قارشویه کلن انسانلر ایچون اك بویوك فائده ومنفعت صلح اسایشدر بو اولمازسه هیچ کیمسه ایچون امنیت قالماز بناءً علیه صلح و اسایش نعمت و ذوقی تحری قانون طبیعتك نتیجهٔ منطقیه‌سیدر. ایشته حال اجتماعه کلن انسانلر ایچون برنجی قانون طبیعت بودر .

صلح و مسالمتی آرامق نه‌قدر منطق ایسه باالجمله اشیا اوزرنده‌کی حق مطلقدن فراغت‌ده او درجه معقول و منطقیدر حال اجتماعده بولونان انسانلر ایچون ایشته بوده ایکنجی بر قانون طبیعتدر .

بو حق مطلقك فدا ایدلمسی حال معقوله ارجاع اولنه‌بیلمك ایچون فداکارلق عوض مقابلی اولمليدر . بناءً علیه فداکارلق متقابل اولمليدر. شو حالده جمعیته داخل اولان علاقه‌دارلندن هربری دیکرینك کندیسنه

Digitized by Microsoft®

اوزرینه بنا ایدرك « منفعت » نظریه‌سنی اك معقول بر نتیجهٔ منطقیه اولمق اوزره ارائه ایتمش‌در . هوبسك فکرنجه کائناتده اجسامدن باشقه برشی یوقدر اجسامده جریان ایدن بوتون حادثات ایسه حرکاتدن باشقه برشی دکلدر. تحسس دخی دماغك حرکتلندن عبارتدر. شوحالده هرهانکی برحرکت حیاتی تشکیل ایدن وظائفك هیئت مجموعه‌سنه موافق دوشر ایسه اوکا « ذوق » عکس حالده « الم » دیرز. ذوق ارزویی وبناءً علیه انبساط وتحری‌یی استلزام ایدر؛ الم ایسه بالعکس توحشی یعنی طوپلانمغی ، فراری انتاج ایلر. عزم و اراده قوتلی بر ارزودن ، دیکر ارزولره غالب کلن بر تمایلدن باشقه برشی اولمدیغندن بالضروره فعالیتی موجب اولور. حریت معنویه ، یعنی برشیء ارزو ایدوب ایتامکده مختار اولمق بر خیالدر زیرا حریت مادیه‌دن باشقه برشیئه مالك دکلز و اوده اك زیاده شدتله ارزو ایتدیکمز شیء یاپمق قوتنی بزه اعطا ایدر .

بوفکری اخلاق بحثنه انتقال ایتدیرسه‌ك شو نتیجه‌یه واصل اولورز : دنیاده ایلك وفنالق ذوق و المدن باشقه برشی اولهماز و یاخود ذوقه خادم اولان شیکه نفع، ویا المی موجب اولان شیکه ضرردر .

عینی فلسفه‌یی سیاسیات وحقوق عالمنده تدقیق ایده‌لم: ارزوی ذوق وتوحش الم کبی محرکلره تابع انسانلری قارشو قارشویه قویالم .بو انسانلر عجبا قارشو قارشویه کلنجه یعنی مجتمع اولیورنجه تبدیل ماهیت ایده بیله جکلرمی؟ اصلا هربری کا کان قانون طبیعتی ، یعنی خود کاملغی تعقیب ایلیه‌جك ویالکز کندی ایچون وکندینه طوغری حرکتده دوام ایلیه‌جکدر .

بناءً علیه اریستونك دیدیکی کبی انسان مدنی بالطبع دکلدر . بالعکس انسان خودکاملغی حسبیله انسانك دشمنیدر حال طبیعیده هر

Digitized by Microsoft®

اولونيور ايدى . (چيچروندن) بری قرون وسطايى استيلا ايدن بو فكر قرون وسطادن صوكره ، حتى اون سكزنجى عصرده طرفدار بولمقدن خالى اولمدى . زمانمزده بيله اخلاق ايله حقوق ارهسنده بر حدود وضعى لازمكله جكنى (٦) نومرولى فقرهده سويلمش ايدك.

حقوق طبيعيه ايله سائر علوم ارهسنده موجود اولان بو تشوش نهايت اون يدنجى و اون سكزنجى عصرده ختام بولوب بو ايكى عصر علماسى كه حقوق طبيعيه مسلكنى وضع و تدوين ايتديلر على العاده (Ecole du droit de la nature et du droit des gens.) عنوانى آلتنده ياد اولونورلر.

بونلرك رئيسى وحتى بو علمك واضعى صايلان ذات هولاندهلى (هوغو غروچيوس) درکه مشهور حقوق حرب وصلح (De jure belli et pacis) نامنده كى اثرينى ١٦٢٥ تاريخنده نشر ايتمشدر [المانلردن (كيركهنك) ادعاسنه نظراً فضل تقدم بالعكس (آلتوزيوسه) راجعدر | انك تلاميذى وفكرينك حقيق ناشرلرى ميانده پوفندروف ، وولف وواتل ذكر اولونمغه لايقدر . صوك ايكى ذات اون سكزنجى عصرده نشر آثار ايتمشلردر .

معمافيه اون يدنجى عصرده انكليز مشاهير حكماسندن ايكى ذات هوبس و لوق نقاط نظر و استخراج احكام و نتايج اعتباريله باشقه باشقه طريقلر اختيار ايتمش اولدقلرى حالده يڭه بو حقوق طبيعيه مسلكى دائرهسنده نشر افكار ايلمشلر و بو علمه پك بويوك خدمت ايتمشلردر.

فرانسهده ايسه بو علمى بوتون طبقات خلق ارهسنده تعميمه خدمت ايدن خاصة (ژان ژاق روسودر .

٢٨ هوبس . — قرون قديمهده شهرتياب اولان (ايپيقورك) فلسفهسنى تجديد و احيا ايدن (هوبس) بوتون حقايق محسوسات وماديات

Digitized by Microsoft®

علم سیاسته برکسوهٔ استقلال بخش ایتمك ، آنی دائرهٔ نقلدن تمامیله تجرید ایله دائرهٔ عقله ادخال ایتمك، حاصلی بوعلمی برعلم مستقل حالنده تدوین ایلمك شرفی حقوق دول وحقوق طبیعیه مسلکی سالکلرینه عائددر (Ecole du droit de la nature et du droit des gens.) حقوق طبیعیه تاریخ قدیمدن قرون وسطایه و قرون متأخره به انتقال ایتمش بر فکر ایدی. انجق بحث مخصوصنده کوستردیکمز وجهله بو فکر انجق قرون قدیمه‌نك صوکلرینه طوغری ناتمام بر صورتده تعمم و انتشار ایتمش وبو ناتمام شکلیله قرون وسطایه میراث قالمش ایدی . قرون وسطی ایسه هرشیئی عیسویتك لایتغیرعقیده‌لرینه نظراً محاکمه ایتمکده اولدیغندن حقوق طبیعیه فکری‌ده بالطبع عیسویت کوزلکی ایله تدقیق و محاکمه اولونور ایدی . شو حالده الهیات وحقوق ایله اشتغال ایدنلر حقوق طبیعیه دنیلن شیئی تسلیم ایتمکله برابر بونی آنجق کندی مدعالریی اثباته خادم بر یاردمجی کبی استعمال ایدرلر ایدی . حقوق طبیعیه بعضاً الهیات بعضاًده روما حقوق اطرافنده طولاشیر بر پیك اولمش فقط مضی بالذات بر شمس اولهمامش ایدی . الهیات ایله‌اشتغال ایدنلر بونی او درجه فرعی دینی عد ایدرلر ایدی که انلرك نظرنده حقوق طبیعیه حقوق الهیه‌نك (Droit divin) نتیجهٔ لازمه‌سی‌ایدی. زیرا حقوق طبیعیه‌یی انسانلر بخشایش الهی اولان عقل ایله کشف ایتمکلری حالده حقوق الهیه‌یی انجق وحی والهی ایله اکلامق اقتدارینی حائز اولورلر ایدی .

اون بشنجی و اون التنجی عصرلرده بو فکرلر حالا بر حقیقت سیاسیه تلقی اولونمقده ایدی .

حقوق طبیعیه بر طرفدن بویله الهیات و روما حقوق ایله قارشدیرلدیغی کبی دیکر طرفدنده اخلاق ایله یکوجود فرض

Digitized by Microsoft®

طارلغنه بناءً بوندن صرفنظر ومع‌مافیه حقوق‌اساسیه‌یه ودولتك تشكلنه دائر نظریاتك صره‌سی كلدیكجه وقتیله بوكا دائر ارباب تألیف نه یولده دوشونمشلر ، نه یولده كندیلرینه معارضلر چیقمش، زمانمز علماسی نه یولده تفكر ایدییورلر ؟ بوجهتلری مجملاً وعلی طریق الاستطراد بیان ایتمكی ترجیح ایدرز .

مع‌مافیه انقلاب كبیر اوزرینه پك چوق اجرای تأثیرایدن حقوق طبیعیه علماسی ومقاولهٔ اجتماعیه طرفدارانی جانبندن سرد ایدیلن اون‌یدنجی واون سكزنجی عصر حكماسندن بعض ذواتك نظریاتنی‌ده مجملاً ذكر ایتمكدن صرف نظر ایده‌میز .

اون‌یدنجی واون سكزنجی عصرده حقوق طبیعیه علماسی

۲۷ اون یدنجی و اون‌سكزنجی عصرده حقوق طبیعیه‌علماسی.— قرون وسطاده بر طرفدن دره بكلك اصولی دیكر طرفدن پاپا نفوذی حكم فرما اولدیغی ایچون علوم حقوقیه و سیاسیه بو تأثیرات محیطیه‌یه تابع اوله‌رق استقلالنی غائب ایتمش والهیات و اعتقادیات ، سیاسیات و حكمت سیاسیه ایله غریب بر اختلاط تشكیل ایلمش ابدی . یالكز حكمت سیاسیه‌ده دكل علی‌العموم فلسفه‌ده بر اختلاط كوزه چارپمقده و بوتون قرون وسطا علماسی فلسفه‌ایله‌الهیاتی از چوق صیق بررابطه ایله باغلایه‌رق فلسفه‌یی محتاج اولدیغی حریت و استقلالدن محروم قیلمقده ایدی . قطعی المفاد والتأثیر عقیده‌لرله تقرر ایتمش فكرلرك اساسی حقنده مناقشه اجرا ایدلمز ویالكز بو اساسلرك ایضاحی امرنده حریت مباحثه قاعده‌سی جریان ایدرایدی . ادوار مختلفه‌یه تابع اولان بوطرز تفكر فلسفی ـ كه اسقولاستیق نام عمومیسیله یاد اولنور ـ مباحث حقوقیه و سیاسیه‌ده دخی تمامیله جاری ایدی .

Digitized by Microsoft®

شرقده‌کی مؤلفلرك دیکر برنقصانی‌ده بتون دنیایی ایچنده یشادقلری ممالکدن عبارت فرض ایتملری و اك چوق وسیع النظر اولانلرك بیله دیکر ممالك اسلامیه‌دن نادراً مثاللر اخذ ایتمکه تنزل ایلمزیدر؛ حکومات قدیمهٔ غربیه‌دن ، رومادن ، یونانستاندن وحتی اوروپادن هیچ بر مثال ارائه‌سنه حاجت کورولمه‌مش‌در؛ بوده اونلرك دوشونجه‌سنه کوره پك معقول ایدی . زیرا کفر و ضلال اوزره یونان حکومتلرك اداره‌سی حسن مثال دکل سؤ مثال اوله بیلیردی؛ سؤ مثال ایچون‌ده اعمال‌ذهنه ، اجرای تفحصات وتعمیقاته نه لزوم واردر ؟

مؤلفین سلفك علم تشریح حقنده‌کی معلوماتلری نه قدر ناقص ایسه علوم سیاسیه حقنده‌کی معلوماتلری‌ده او درجه ناتمامدر . ذاتاً کرك علم تشریح و کرك علوم اجتماعیه و اقتصادیه و مالیه بالنسبه یکی بر زمانده تدوین اولونه کلمشدر . بو صورتله اخلاط اربعه حقنده ذکر ایتدیکمز معلومات بو عصر ایچون نه‌قدر بی محل ایسه ارکان اربعه حقنده‌کی معلومات‌ده او نسبتده غیرواردر . عسکرلك یکیچریلك چیغرندن چیقدیغی و راست کلن اصناف مواجب (علوفه دیمکدر) آلمق ایچون بر سلکه فرجه‌یاب دخول اولدیغی بر صره‌ده اهل سیفی بلغمه وسن وقوفده حاصل اولان بلغمك کثرتنه تشبیه ممکن ایدی ، فقط عسکرك کثرتی بدن دولتده‌کی توقف و انحطاطدن زیاده اداره‌سزلکه عطف اولونمق ایجاب ایدر زیرا ایشته زمانمزده کوریبورزکه اك چوق عسکره مالك اولان آلمانیا کبی دولتلر اك زنده و کنج اولانلردر .

تعداد ایتدیکمز خصوصاتك قسم اعظمی بونك کبی قابل ردد و آرتق بوبحثده اوزون اوزادیه توقفه محل یوقدر .

غربده قرون وسطا وقرون متأخره‌یه عائد تألیفات ونظریات سیاسیه‌دن‌ده بوراده مجملاً بحث‌ایتمك آرزو ایدر ایدك ، آنجق زمانك

Digitized by Microsoft®

بو وادیده دها پك چوق مباحث وتفاصیل وار ایسه‌ده جمله‌سنی تدقیقه اساساً نه‌محل نه‌ده فائده واردر . پك مجمل اولان بو معلومات وقتیله جمعیت و دولت حقنده ارباب تألیفمزك نه یولده دوشوندکلرینی بزه آ کلاتمقه کفایت ایدر ؛ نه‌علوم اجتماعیه‌یه ، نه علوم اقتصادیه ومالیه‌یه اصلا تماس ایده‌مه‌ین بو نظریات عندیه‌یی شمدی بز بویله غیر معقول بولیورز فقط شرق عصرلرجه بو عادات و افکارك زبونی اولمشدر . صلاح‌الدین ایوبی ایچون عبدالرحمن شیرازی طرفندن یازیلوب عالی طرفندن پك فضولی ومناسبتسز علاوات ایله ترجمه‌یه ترجمه ایدیلن (نصیحة‌السلاطین) نام اثر مطالعه اولونسه ما کیاوه‌لك روحنی شاد ایده‌جك بی‌حد وحساب دسایس ومکاید سیاسیه‌نك برر دستور دولت کبی بی‌پروا تحریر اولوندیغنی مشاهده ایدرز ؛ مع مافیه بو مؤلفلرك کافه‌سنی معذور کوره‌بیلیرز . فکر زمان ، تأثیر محیط دماغلردن باشقه محصولات فکریه تولید ایده‌مزدی . بتون رؤسای حکومت و رجالك اك بیوك موفقیتلری بربرینك ایاغنی قایدیرمقدن ، سلامت عمومیه نام موهومی آلتنده قتل نفوس ، مصادرهٔ اموال ، نهب ویغمای مناصبدن عبارت اولان عصرلرده ظهور ایدن ارباب تألیف او احوالی احوال طبیعیه‌دن عد ایتمك مجبوریتنده بولنمشلردر ؛ ذاتاً باشقه درلو افکار ونظریات سرد ایتمه‌لر صافدرونلقلرینه حکم اولنور و شبهه‌سز رغبت عامه‌دن ساقط اولورلردی . احکام شرعیه خلافنده اوله‌رق وضع ایدیلن احکامك ـ که‌عقلدن کویا استخراج ایدلمش ـ قسم اعظمنده‌کی اساسلر چوروکدر ؛ زیرا حقدن، حقوق طبیعیه‌دن ، سلامت فکریه‌دن ، مجرای طبیعیٔ بشردن دکل‌ایجابات زمانه‌دن، اشکال موجودهٔ حکومتدن، طرز مرئیٔ اداره‌دن استنباط اولنمشدر ودائما فنا مثاللر کوریله‌رك تصور ایدلمشدر .

Digitized by Microsoft®

صفرا مقامنده اولان تجاره کلنجه : بونلرك ده حال اعتدالده قالمسی ضررسز ایسه‌ده بونلرك تناقصی کبی تفریط ویا بونلر آره‌سنده محتکر وطمعکار آدملر چوغالمسی کبی افراط واقع اولدیغی تقدیرده مملکت دوچار فقر و پریشانی اولور .

بلغمه تشبیه ایدیلن عسکری صنفنه کلنجه : بونك وجوددہ معتدل مقداری مفید فضله ویا نقصانی مضردر . « انسان سن وقوفی تجاوز ایلسه ـ برودت ورطوبتکه بلغم خلقتی وپیرلك طبیعتیدر ـ اول‌سن‌ده بلغم غالب اولوب حکمنی اجرا ایدر اخراج وتسکین اولندقجه طبیعت اونی تکرار تولیدر ایدر وسائر اخلاط دخی اکا منقلب اولمغه میالدر. سن وقوفدن صوکره هر دولتك عسکری زیاده اولهکلمشدر . نه قدر یوقلامه وضبط و ربط یاپیلسه ینه خلق بالطبع عسکرلکه میل ایدر ؛ هیچ اولمازسه کسوه وتیافتده تقلید ایدر » بوسنده بولنان برکیمسه بلغمی بالکلیه طوردیرمماز ، حتی طوردیرمغه چالیشمسی عبثدر . اوحالده یاپیله‌جق برشی وار ایسه اوده «بلغمك ضررسزغلبه‌سی مرتبه‌سنه راضی اولمقدر . یعنی صنف عسکری ایله ادارهٔ مصلحت ایتمکدر . »

مؤلفلردن بری ارکان اربعهٔ جمعیتی بوصورتله تشبیه ایتدکدن صوکره نفس‌ناطقه‌یی سلطان ، قوهٔ عاقله‌یی وزیر وقوهٔ مدرکه‌یی مفتی مقامنده طوتیور . یدنده‌کی معده خزینه وقوهٔ ذائقه صراف وذرات وجاذبه محصل (تحصیلدار) وماسکه خزینه‌دار دییور . قوهٔ هاضمه دفترداران کتاب و قوای سائره دیکر ضابطلره نظیردر « معده‌یه وارد اولان غدا قوای‌مذکوره تصرفیله محلنه توزیع‌وتقسیم اولونوب بدن غدالندیکی کبی جمله اصناف دخی خزینه‌دن بالذات ویا بالواسطه منتفع اولوب کچینیرلر . » ایشته بو قوای مختلفه دائرهٔ اعتدالدن منحرف اولونجه بدنه فتور وهضم عملنه قصور کلیر |

Digitized by Microsoft®

ورعایادن عبارت برتقسیمه تابع طوتولمشدر . وجود دهکی اخلاط اربعه کسر و انکسار ایله بربرندن منتفع اولهرق نظام جمعیت ومزاج دولت بو صورتله صحت بولور . « قلب منبع روح حیوانیدر و روح حیوانی بر جوهر لطیفدرکه غایت لطافتندن بدنده بالذات جریان ایدهمیوب دم آنی حاملدر . دم آنی عروقدن اطراف و اعماق بدنه کوتوروب جمله اعضا وجوارحه ایصال ایدر . بدن آنکله حیات بولوب منتفع اولدیغی کبی علمای شریعت و حقیقت دخی روح حیوانی مثابهسنده اولان علم شریعتی اطراف بدن مقامنده اولان امیلره و عوامه ایریشدیروب انلری علمدن منتفع قیلارلر . »

طبیعتی ترابی و سفلی عد ایدیلن سودا که رعایانك معدنیدر ، قدمانك طب وتشریحنه کوره بدنده شو وظیفهیی ایفا ایدیورمش : طعام هضمندن صوکره براز زمان معدهیه غدا وارد اولماسه طحال براز سودا دوکوب معدهیی بوش براقماز . شو حسابجه معده مقامنده طوتیلان خزینهده غدا مثابهسنده اولان مال و نقدجه نهی قالنجه رعایا فقراسی اموال دوکوب خزینهیی علیالحال املا ایدرلر . رعایا ایشلرندن ، کوجلرندن قالورلرسه بو پارهیی بولوب ویرمزلر وخزینه بوش قالور : ایشته بوندن طولایی « سلاطین سلف رعایایی ظلمهدن حمایت ایدوب قصبات و قرانك خراب اولمسنه و رعایادن بری شهره کلوب ساکن اولوب زراعت وحراثتدن قالمسنه رضا ویرمزلردی . » معمافیه سودانك غالب کلسی وسوسه و مالیخولیا کبی امراض یابسهیی انتاج ایتدیکندن بونك طاشقینلغی یعنی رعایانك ترفهی اعتدالدن فضله اولسه اوقدر اهمیتی یوقدر . زیرا سودا خستهلغی اوقدر مهلك دکلدر . سودا آنجق دیکر بر خلط ایله اختلاط ایدرسه او وقت طبیعتنده تغیر و تعفن حاصل اولور ؛ هرحالده بو یوزدن بدن دولتهه عارض اولهجق خستهلغك دفعی آساندر .

Digitized by Microsoft®

پیدا ایدوب « شرارالامور محدثا تها » فحواسی اوزره عجیب و غریب ابنیه احداث ایدر .

خزائن مجموعه نسوان وسائر مشتهیات مطبوعه‌نك زیب وزینتی مثللو اسرافات غیر مشروعه‌یه صرف اولنمغله خونه دخی فرصت ورخصت بولوب مستلذات نفسانیه‌یه متعلق دسائس شیطانیه تدارکیله حریم دولته یول بولوب برر حیله ایله جهات منافعه استیلا ایدرك واجبات دین و دولتدن اولان تعمیر مملکت وتوفیر خزائن وتجهیز عساکر مصلحتلری مهمل قالیر . ادخار مال ایلیلردن استقراض اقتضا ایدر . انلرده اظهار تفقر ایدوب جزئی شی ویرمه‌لر خاطرلرینی برباد اولدی دیه فریاده باشلارلر. نعوذبالله تعالی متعاقباً سفرلر دخی اقتضا وبالضروره استقراض نامیله اموال اغنیا مصادره اولنور . بو صورتله جور و غدر عیوقه چیقار و متمولان مملکت واتابکان دولتك کیمی حج شریفه کیتمکه راغب کیمی دیار مصریه‌یه ویا بلاد بعیده‌یه هارب اولوب تخلیص ماله کوناکون احتیال ایدرلر . بو محاذیرك اندفاعی بر عاقل روشن ضمیرك حسن تدبیریله ابتدا سفر غائله‌سی برطرف قلنوب بعده طبع قنوع ایله تنظیم اموره شروع‌بیورمغله حصول پذیر اولمکلمشدر .»

۲۶ تقسیمات دولت. — [مؤلفین شرق دولتلرك اطوار وطبایع مختلفه‌سنی بروجه بالا شرح و تعداد ایتدکدن صکره هیئت اجتماعیهٔ بشریه‌یی یعنی دولتی ـ که ملك و سلطنت معناسنه اولان دولت بر نوع آیین اوزره اجتماع بشردن عبارتدر دیه تعریف ایدییورلر ـ نه انسانه بالتشبیه انسان ناصل اخلاط اربعه‌دن مرکب ایسه جمعیت ده درت رکندن تألیف و ترکیب اولونمشدر دیرلر . طب قدیم موجبنجه اخلاط اربعه دم و بلغم وصفرا وسودادن عبارت فرض اولوندیغی کبی بونلرك هربرینك معادلی اولمق اوزره جمعیت دخی علما و عسکر وتجار

Digitized by Microsoft®

تابع اولانلرك موضوعی اولان جهات منافعه قانع اولورلر . شاید اسلافه تقلیددن نکول ایدرلر ایسه فساد عمل امر مقرردر . ابتدا مجد دولتی بنا ایدنلر متأخرینددن زیاده فکر شدید وعقل رشید صاحبلریدر ، بو طورده وکلانك قوتلری کامل وعظماتك ثروتلری نصاب کامله واصل اولوب عسکرینك بطونی شبعان ونعم راخت ایله مرفه وبطران اولور . بو ایامده اصحاب مناصب مرکزلرنده ثابتقدم اولوب تبدیل وتغیر نادر اولغله مسالك وطرقه سلوك متعسر اولوب رتب ودرجات اربابنك القاب واعتباراتی حالت واحده اوزره متمادی اولور . بو حال بر مدت دوام ایتدکدن صکره اصحاب جاه وجلال ارهسنه تحاسد وتنافس سبی ایله نفاق دوشر . علی الخصوص تعاطی رشا وارتشا طریقهٔ مستوره ومناسبت مقصدلهده خارجه افشا اولنوب حل وعقد اموره مالك اولان رجال مطلقا ماله میال اولوب استعداد ذاتی و استحقاق حقیقی متروك قالیر . بو محذورات سببیله صورت حقانیت قالبنه افراغ اولنمش غرض آمیز دعوالر وطمع و طول امله مبتنی حیل ایله مدسوس خیرخواهلق شکلنده مدعالر حدوث ایدرك اصحاب تزویراتك تحریکی ایله متهوران عسکردخی پرده بیرون وضع وحرکته باشلار شورشلرینی ابطال ایچون مشاغل سفر ایله اشتغالاری بالضروره لازم کلیر. اعادیدن اخذ ثار ایچون توسیع دیار وقهر کفار بهانهسیله انسدادی مشکل بر قپو اچیلور . ظفر میسر اولوب ابواب اسایش کشایش بولور ایسه فهوالمطلوب والا سفرلر متعاقب ومزاج دولته فتور وکلال عارض اولور . بونك چارهسی ابتدا سفر غائلهسنی برطرف وایام خالیهده تنظیم اموره همت صرف ایتمکله ممکن اوله کلمشدر . « طور خامس » تبذیر و اسراف و اضاعت وتلاف طوریدر . بو طورك اصحابی اسلافه مغایر قوانین وتوسیع مساکن و ملابسده احتشام تام نامنه تضییع ماله باعث زینتلر

Digitized by Microsoft ®

تعدیل اولور . بو تبدلات وتعدیلات بر عمر طبیعیٔ بشر قدر آز زمانده واقع اولسه بیله هرحالده ارکچ بر زمان صکره واقع اولمقدن‌ده خالی اولماز . بو صورتله شخصیت معنویهٔ دولت باقی وبلکه‌ده لایتغیر قالدیغی حالده شکل ظاهریسی کسوه‌سی تبدلات وتحولاته اوغرار .

۲۵ اطوار دولت.— بعض‌شرق مؤلفلرینك فکرینه کوره دولتك حیاتنده بش طور تفریق ایدیلیور : « طور اول » دولتی ایادیٔ‌غیردن انتزاع وملکه استیلا ایچون مدافعلری قهر ایله بقیهٔ عزونعمته ظفر وقتیدر . « طور ثانی » مقصود اصلی واعزوالد مطالب انسانی اولا ملك ودولته ظفر میسر اولدقدن صکره قومنی مشارکتدن منع وعونه وانصارینی اموره مداخله ومعارضه‌دن ردع ایدوب منفرداً ملکی تصرف ایله استقلال وقتیدر . بو طورده صاحب دولتك حالی ظهور دولتنه سبب اولان قبیله وعشیرت مثللو طائفه‌که عزتنه مشارك ومنافع دولتنه مقاسمدرلر . بونلر وقت بداوتده مألوف اولدقلری مشارکته غرورلنوب تطاول و استیلا ایله ناز واستغنایه باشلاسه‌لر کرکدر . ایشته بو دورده بونلرك نفوذینی قیرمق ایچون مقام حکومت یکی قوتلرله استنصار ونهایت حکومتی تقریر وتأکید ایدر . « اوچنجی طور » فراغ وراحت وسکون وامنیت وقتیدر . ارتق بو دورده عشیرت وعصبیت‌نزاعلری‌بوس‌بوتون اورته‌دن قالقار ویرینه رفاه وتنعم مقدماتی تدریجاً قائم اولمغه باشلار بو زمانده حکومت انك زیاده کسب انتظام ایدر واصحاب دولت بی‌منازع ومشارك رأی وتدبیرلرنده مستقل واستبداد تام ایله تنظیم قوانین اموره مشتغل اولورلر . کذلك بو دورده ملك ودولت اهلنه نصاب مخصوص ایله استقرار ریاست میسر اولوب اعقاب کزینی وراثت ایله واحداً بعد واحد تخت نشین اولمغرق کیتدکجه ریاستلری محکم اولور . « طور رابع » قناعت ومسالمه طوریدر بو طورك اصحابی طور سابقده کچنلرك قانونلرینه

Digitized by Microsoft®

اتخاذ ایدرلر. بناءً علیه مملکتی توسیع ایتمه‌لر بیله هرحالده محافظه‌یه اولسون موفق اولورلر . وبونك ایچون خیلی اوغراشیرلر ، فقط اوچنجی بطن که، برنجی نسلده یشایان قهرمانلری کورمامش، بالفعل جنك وجداله اتیلمامش , آلتنك تریله برشی قزانمامشدر ، بالعکس میراث خوارلق ایدرك ناز ونعیم ایله پرورده اولمشدر . ایشته او بطن افرادنده‌کی قان صولاتمه باشلار ، دها قوی الشکیمه اولان متجاوزلر بونلره پك قولای احراز غلبه ایدر . وانلرك مقامنه قائم اولور . فرض محال اوله‌رق یته اوچنجی بطن تمدید حیاته موفق اولسه دخی دردنجی ویا بشنجی بطن مطلقا متغلبه واعدانك طعمهٔ تجاوزی اولور .

ابن خلدون حکومت عثمانیه‌یی بیله بو قاعده‌دن استثنا ایتمه‌مش وحقیقت دوشنلیر ایسه عثمانیلرك اووقتکی حالی کندیسنی بو ظنده بولنمه‌یه پك زیاده سائق اولمشدر . کندیسی یلدیرم بایزید دورینی ادراك ایتمش اولدیغندن ویلدیرمك زمان سلطنتنده ایسه تیمورلنکك تجاوزی اوزرینه سلطنت عثمانیه‌نك انقراضنه همان هیچ برشی قالمامش اولدیغندن مؤلفك بو مسئله‌یی ده کندی حسابات سیاسیه‌سی ایچون بر یاردمجی اتخاذ ایتمش اولدیغنه شبهه یوقدر .

دولتك اساسنی ملتده ارامق لازم کلدیکی اعتباریله بو قاعده‌نك عدم اصابتی اشکاردر . زیرا حکومتلر ، خاندانلر ، بر مملکته مستولی اولان فاتحلر ایستدکلری قدر تبدل ایتسون، محو ومضمحل اولسونلر ملت دائما پایداردر . ملته برابر دولتك ده اوزون مدت باقی قالدیغی مبرهندر . حتی ابن خلدون بونك ایچون رومادن دخی پك اعلا مثاللر الهبلردی . انجق شکل حکومتی ، طرز اداره‌یی نظراعتباره الق ایجاب ایدنجه ابن خلدونك نظریه‌سی بوس بوتون بیانه اتیلماز . ملت پایدار اولسون، فقط حکومتلرك شکلی اولدیغی تقدیرده طرز وماهیتی تماماً دوچار

Digitized by Microsoft®

حکومتلرده‌ده انك مشابهی بولنمق ایجاب ایدر دیمشلر . ایشته بوقاعده آنلرجه لایتغیردر . نصل که بعض انسانلر هنوز نشو ونما حالنده ویا حال توقفده اولدقلری صره‌ده بر قضایه اوغرایه‌رق نابهنگام بر موت کندیلرینی استقبال ایدر بعض حکومتلرده بتون عمر طبیعیلرندن هنوز نصیبه‌دار اوله‌مدن اضمحلال و زواله اوغرارلر . کذلك ناصل که بعض انسانلر دور انحطاطلرینی ادویهٔ شافیه وصحی تدابیر ایله تمدیده موفق اولورلر بعض حکومتلرکده دور انحطاطی او یولده اوزادیله بیلیر. ابن خلدونك حیاتکذار اولدیغی عصر هجریده (سکزنجی عصر) حکومات اسلامیه وحتی اوروپا حکوماتی ـ دره بکلك اصولی جاری اولدیغی جهتله ـ بك قیصه بر عمر سیاسی کچیرمکده ایدیلر . عینی زمانده یوزلرجه حکومت ظهور ایدر و یوزلرجه‌سی بالمقابله محوو نابود اولورایدی . هله بر حکومتك اوزون مدت بر خاندانده تقرر ایتمسی نوادردن ایدی . واقعا خلفای عباسیه بش عصردن زیاده اجرای خلافت ایتدیلر ایسه‌ده بالفعل خلافت وحکومتلری هرون الرشیدك خلفی المعتصمه قدرسورمشدر، اندن صکره خلفای متغلبه وطوائف ملوکك وبعده طائفهٔ اتراکك بازیچه‌سی اوله‌رق عادتا کوللکه ایدیلر . بو صورتله ابن خلدون عباسیلرك امتداد حکومتنی کندی نظریه‌سنه مخالف دکل ، کندی نظریه‌سنی بلکه مؤید فرض ایدییور .

مشار الیه بو نظریه‌سنی دلائل عقلیه ایله‌ده بروجه آتی ایضاح ایدییور : بر مملکته مستولی اولان حکومتك ایلك بطن رجالی بطش وشدت صاحبی اولور ، جسارت وشجاعتلریله احراز غلبه ایدرلر . حرب‌وضربه، امر ونهیه قادر اولورلر . مملکتی کدیملریله ضبط وتسخیر ایدرلر . انلرك اولادی‌ده واقعا پدرلرینك داستانی ایله یشار ، هنوز کوزلری اوکنده بولنان بر چوق حماسیاته متعلق وقایعی حسن مثال

Digitized by Microsoft®

استخراج اولنان احکام شرعیه دولتك نظریهٔ تشکلنه عائد دکل ایدی . چونکه فقها دولتی نصل وجود بولمش ، نصل دوام ایتمك ایجاب ایدر او جهتی دوشونمکله مکلف دکلدرلر اونلر یوقاریده‌ده بر نبذه بحث ایتمش اولدیغمز وجهله یالکز اصول فقهه توفیقاً ادلهٔ اربعه‌دن احکام چیقاریر وذاتاً موجود اولان بر حالی تفریع وتفصیل ایدرلر . فرضا ولایت عهد شو صورتله اولور . زیرا حضرت ابوبکر شو صورتله حضرت عمری ولیعهد اتخاذ ایتدی دیرلر . یعنی خلافتك یالکز دینه کوره احکامنی تدقیق ایلرلر . حالبوکه ایشك برده جهت عقلیه‌سی واردر. فرضا دولت نه دیمکدر ، اهالی نه‌در ، دولتی ترکیب ایدن عناصر اراسنده‌کی مناسبات و روابط نه کبی شیلردر ، بونلر فقهانك دائرهٔ تدقیق خارجنده‌در . بوجهتلر بالخاصه مورخین طرفندن، فقط مع التأسف پك ناقص اولهرق ، تدقیق ایدلمشدر .

مورخین اره‌سنده ایسه اك زیاده ذکر اولنمغه شایان ابن خلدوندر. بو ذات مقدمه‌سنده دولتلرك صورت ظهور و نشو ونماسنه وتدنی وانحطاطنه ونهایت زوالنه دائر خیلی دقیق مطالعه‌لر یوروتمش فقط مع التأسف اساسی تعمیق ایتمامشدر . دولتلری یالکز حکومتلردن عبارت فرض ایدن ابن خلدون حکومتك منبع قوتنی اراشدیرمامشدر . حاکمیت ملیه وحاکمیت ملیه‌نك صورت تجلیسی واکثریت قاعده‌لری وسائره حقنده کرك حکمای سلف وکرك مدققین متأخره طرفندن برچوق مباحاتی بادی اولان مسائل مشارالیهی اوقدر اشغال ایتمامشدر . کرك ابن خلدون وکرك اکا پیرواولانلر حکومتلری انسانه تشبیه ایتمشلر وهمان همان انسانه قریب بر عمر ایله معمر ایتمك ایسته‌مشلر . شو حالده حکومتلرك سن نمو ، سن وقوف وسن انحطاطلری واردر . مادامکه حکومت دیدیکمز شی انسانلردن مرکبدر انسانلرده هرنه وار ایسه

Digitized by Microsoft ®

الرك و آیاقلرك کسلمسی ویا فقدانی بهمه حال یعنی کرك خلافتدن اول و کرك صوکره وقوع بولسون خلافتدن سقوطی ایجاب ایدن عوارض بدنیه‌دندر .

خلافتدن سقوطی موجب اولان احوالدن بریده خلیفه‌نك سربستیٔ حرکاتنی تقیید ایده‌جك عوارضدرکه بونلرده بروجه بالا عوارضك ایکنجی قسمنه ، عوارض بدنیه قسمنه ادخال ایدیله‌بیلیر . بناءً علیه دیکرلرینك نفوذ مضرینه تابع اولوب حرکاتنده اختیاردن محروم اولان ویا دشمن یدینه اسیر دوشن خلافتدن ساقط اولور . فقط اسیر اولان خلیفه‌نك بردها رجوعندن واطلاقندن قطع امید ایدلمك لازمدر . برده بو اسارت کفار یدینه‌کی اسارته عائددر . یوقسه اهل رفض وضلالت یدینه اسیر دوشن خلفا حقنده بو حکم جاری اوله‌ماز .

خلافتدن ماعدا سائر امور مهمهٔ سیاسیه حقنده فقها طرفندن قواعد وضع اولنمش وفرضا ولایتلرك اداره‌سنه ، والیلره ، وزیرلره [وزرات ایکیدر . بری وزرات تفویضی دیکری وزرات تنفیذیدرکه برنجیسیده مطلقا مسلمان اولمق شرط اولدیغی حالده ایکنجیسنده بو قیده لزوم یوقدر] امیرلره ، امیرالجیشلره ، حقوق حربه ، کفار ایله جهاده ، اهل ارتداد ایله ، اهل بغی وضلال ایله محاربه‌یه ، ارباب شقاوتك صورت تنکیلنه وسائره‌یه دائر خیلی مباحث موجود بولنمقده‌در. مع مافیه بونلرك جمله‌سنی تدقیق وتشریحه موضوعمزك شمدیکی حالده تحملی اوله‌میه‌جغندن بالطبع بوقدرله اکتفا مجبوریتنده‌یز .

۲٤ شرقده تعاملردن متولد بعض افکار — منحصراً احکام فقهیه‌دن استنباط ایدیلن بروجه بالا خصوصاتدن ماعدا من القدیم شرقده عرف وتعامل درجه‌سنه کچمش بعض نظریات واردرکه احکام شرعیه‌یه اودرجه تماس ایتمز حتی بعض یرلرده شرعدن بوس بوتون تباعدایدر. شمدیه قدر

Digitized by Microsoft®

مع مافیه بوده براز مبهم اولدیغی ایچون دها صریح بر تعریف ایله دیه بیلیزکه : عادل کبائری ارتکاب ایتمین وصغائری دخی مکرراً ومصراً ارتکاب ایتمه‌مکه اعتنا ایدندر . شو حالده فاسق بر کبیره‌یی ارتکاب ویا صغائرده اصرار ایدندر . [ان تجتنبوا کبائر ماتنهون عنه نکفر عنکم سیأتکم الحدیث]

کبائرنه کبی شیلردر؟ بونلرقرآن کریمده دکل فقط حدیث نبویده تعداد اولنمشدرشویله که : (١) شرك (٢) قتل (٣) قذف (٤) اموال ایتامی غصب وسؤاستعمال (٥) ربح غیر مشروعی تملك وتصرف (٦) دشمن قارشوسنده فرار (٧) ابوینه عدم رعایت . حضرت علی‌یه کوره سرقت وشرب خمر ده کبائردندر . [مع مافیه بو خصوصده پك چوق مباحثات واختلافات موجود اولدیغی آیریجه ذکر ایتمك لازمدر]

ایشته بالاده‌کی قیود دائره‌سنده تعین ایدن فسقدرکه خلافتك بالکز سقوطنی بادی دکل بدایةً عقدینی دخی مانعدر .

عارضهٔ معنویه‌نك ایکنجیسی‌که معصیت یعنی اعتقاداً شبهه‌یی تضمن ایدر ایدی بونك ده شروط وتفرعاتی حقنده فقها پك چوق اقوال ایراد ایتمشلردر . آنجق بو مسئله‌ده هرشیدن اول کیملره کافر دیه‌یله‌بیله‌جکنك تعیینی لازمدر وبو بحثده معلوم اولدیغی اوزره پك واسعدر .

مانع خلافت اولان عارضات بدنیه عمی وجنوندر . صاغیرلق ودیلسزلکك مانع خلافت اولوب اولمدیغی تعیین ایتمشلردر . خلافتدن عارض اولان بو امراضك مانع خلافت اولدیغنده اتفاق وار ایسه‌ده بعدالخلافه عارض اولور ایسه نظر ایدیلور . بعضیلری کتابته اقتدای اولان خلیفه‌نك بو نواقصی دوام خلافتنه مانع . اوله‌ماز دیمشلر دیکرلری ایسه بونك عکسنی ادعا ایتمشلردر .

Digitized by Microsoft®

اجراسی ایجاب ایدن بر اطاعتدر . ذاتاً امامك رعیت اوزرینه تصرفی مصلحته منوطدر . یعنی اولا قانون شریعته ثانیاً منافع عامه یه موافقت شرطلریله مشروطدر . [علیکم بالسمع والطاعة لکل من یؤمر علیکم مالم یأمرکم بمنکر فی المنکر لاسمع ولاطاعه الحدیث]

۲۳ خلیفه‌نك خلافتدن سقوطنی ایجاب ایدن احوال. ـ خلافتدن سقوط [۱] وعارضات ـ که ایکیدر ـ ظاهر اولنجه بالاده کی اطاعت ومعاونت غیرجائز اولور . برنجیسی عارضهٔ معنویه ایکنجیسی عارضهٔ بدنیه‌در . عارضهٔ معنویه فسق ومعصیت کبی شیلردرکه اشکال خارجیه‌سی ظاهر اولمق لازمدر . کبائرده اصرار ودینی علناً انکار واسراف اموال مسلمین وسائره بو جمله‌دندر . صفت عدلی نزع ایدن عارضهٔ معنویه ایکیدر (۱) هوسات و احتراصاته تبعیتدن متولد فسق (۲) اعتقاددده شبهه‌یی تضمن ایدر .

هوسات واحتراصات شکل خارجیه عائددر . فسق عدلك ضدیدر. عدل تعریف اولنورسه فسق دها کوزل انکلاشیلور . فاسقك ضدی اولان عادل عمومی بر تعریف ایله یاپیلمسی لازمکلن شیلری یاپار و یاپیلماسی لازم کلن شیلری یاپماز عدلك دها شرعی بمعناسی ایسه طریق مستقیم شرعیدن انحراف ایتمکدر . شو حالده فسق شریعتك ترسیم ایلدیکی طریقدن انحراف ایتمك ، حرکات بشریه‌یی تقیید ایچون ارادهٔ الهیه ایله معین اولان حدودی تجاوز ایلکدر .

---

[۱] خلافتدن اسقاطك امت ایچون جائزی واجبی اولدیغی مختلف فیهدر . خارجیلره کوره واجبدر. قول مختاره کوره جائزدر. امت اسباب سقوط قارشوسنده اسقاط ایله ابقایی مقایسه ایتملی واهون شرینی اختیار ایتلیدر. زیرا اوله بیلیرکه اسقاطدن حاصل اولان فساد ابقادن اعظم اولور .

Digitized by Microsoft®

سادساً : جهاددرکه اسلامیتی قبوله دعوت ایدلدکدن صوکره دعوتی رد ایدنلره قارشو واقع اولور . جهاد قبول اسلامه ویا ذمت آلتنه دخوله قدر دوام ایدر .

سابعاً : تحصیل غنائم و تکالیف و بر نهج شرعی بونلرك توزیع و تقسیمی‌که بو توزیع و تقسیم منصوص اولان محللرده نصه و اولیان محللرده اجتهاده کوره اولور .

ثامناً : بیت‌المال جانبندن ویریله‌جك معاشات و مواجبك تعیینی. بو بابده‌کی تأدیات نه اسراف ونه‌ده بخل و امساك وادیسنده اولیه‌جق و تأدیات وقت مرهونده بلا اهمال واقع اوله‌جقدر .

تاسعاً : امور اداره ومالیه‌یه امین و صاحب رأی کیمسه‌لرك نصب وتعیینیدر. تاکه مقتدر والیلراسایشی‌ادامه ایده‌بیلسون‌وخزینهٔ بیت‌المالك منافعی مستقیم ذوات طرفندن حسن محافظه اولسون [خلیفه بیت‌المال اموالنه نظراً صبینك وصیسی منزله‌سنده‌در . حضرت عمر (ر ض ع) مال‌الله نظراً ولی یتیم منزله‌سنده اولدیغنی بیان ایتمشدر .]

عاشراً : بالذات امور دولته سعی و اقدام ووقایعك حسن جریانه متمادیاً اهتمام. او صورتده‌که خلیفه امورك هیئت مجموعه‌سنی احاطه ایده‌بیلسون و ملتك امر و اداره‌سنی و دینك محافظه‌سنی امنیت و متانت واطمئنان ایله‌اجرا ایده‌بیلسون خلیفه یا اذواقه ویا عبادت‌وطاعاته طالق ایچون امر دولتی دیکرلرینه ترك ایده‌جك درجه‌ده تغافل ایتاملیدر . زیرا اوله‌بیلیرکه صادق فرض ایدیلن کیمسه اهانت ایتسون وجدی وطوغری فرض ایدیلن آدم اغفال ایدیلسون .

ایشته انجق بو شرائطی حائز اولوب تعداد ایدیلن وظائفی ایفا ایدن خلیفه‌یه قارشو مسلمین اطاعت و معاونت وظیفه‌سیله مکلفدرلر . بو وظیفهٔ اطاعت و معاونت برسوله‌لك افندیسنه اولان اطاعتی قبیلندن دکلدر . بر اطاعت ربوبیه دکلدر . حقاً لله و حقاً للمسلمین

Digitized by Microsoft®

شیلردر ؟ بونلردن‌ده بر مقدار بحث ایده‌لم: خلیفه‌احکام فقهیه موجبنجه اون وظیفه ایله مکلفدر :

اولا: محافظهٔ دین و اعتقاد. اعتقادی بوزولان و طریق هدایتدن آیریلانلره خلیفه حقیقتی ادله‌سیله ارائه و اثبات ایتمك مجبوریتنده‌در . شاید ینه حق یولنی قبول ایتمز ایسه جزاسنی ویرر . بوده تعزیردرکه حدود شرعیه‌دن شدتجه دوندر و هر حالده موتی مستلزم اولهجق درجه‌ده دکلدر .

ثانیاً : احکام شرعیه‌نك واعلاماتك اجراسی ودعاوینك فصل ورؤیتی. او درجه‌ده‌که حس عدالت تعمم ایتسون قویلر قوتلرینی سوء استعمال ایتسون و ضعفا دوچار تعدی و تجاوز اولمسون .

ثالثاً : جان ومال وعرضنك هردرلو تعرضه قارشو مصون ومحفوظ بولندرلمسیدر . او صورتده‌که اهالی سربست و حر اوله‌رق ارزولری داثره‌سنده یشایه‌بیلسون وکمال امنیتله هربرده وکندی نفسلری ومالاری ایچون سیاحت ایده‌بیلسونلر .

رابعاً : عقوباتك یعنی احکام جزائیه‌نك اجرا و تطبیقیدر . او درجه‌ده‌که بالجمله منهیات و محرمات فعلاً منع وتجریم ایدیله‌بیلسون وهر کسك حقوق محفوظ قالسون .

خامساً : سرحدك محافظه‌سیدر . بو محافظه ایستر تجاوزك وقوعنی منع ایده‌جك تدابیردن عبارت اولسون ایستر فعلاً واقع اولان بر تجاوزك واسطهٔ قوتله ینه‌فعلاً مدافعه‌سندن‌عبارت بولنسون. اوصورتده‌که اعدا ناکهانی تجاوز وتخطیده بولنسون، شرف اسلامی اخلال ونسوانك ناموسنی پامال ایتسون ومسلمان ویا معاهد رجالك قانی اراقه ایده‌مسون معاهدلر اهل ذمه‌درلرکه ذمتهٔ داخل اولمقله عصمت کسب ایدرلر. [یعنی قانلری هدر اولماز .]

Digitized by Microsoft®

برنجی ولی عهد خلافته کچه بیلیر . فقط دیکر ولی عهدلرك حقنی اسقاط ایله کندی ارزو ایتدیکی ذاتی ولی عهد نصب ایده بیلیرمی ؟ بعضلری ایده‌مز و صرمیه رعایت ایتمی لازم کلیر رأینده بولنمشدر . دیکرلری ایسه بالعکس ایستدیکنی ولی عهد اتخاذ ایده بیلیر دیمشلردر . ایکنجی قول امام شافعینك‌در . و اکثریت علما بو رأیی ترجیح ایتمکده‌درلر. مع مافیه برنجی قوله کوره‌ده دیکر ولی عهدلر حقلرندن فارغ اولورلر ایسه خلیفه دیله‌دیکنی ولی عهد اتخاذ ایده بیلیر . ازجمله السفاح [ابو العباس عبداه ابن علی ابن عبداه ابن‌العباس‌الفساح] برنجی ولی عهد اوله‌رق برادری ابو جعفرالمنصوری و ایکنجی ولی عهد اوله‌رق یکنی عیسایی تعیین ایتمش ایدی . اوتوز یاشنده وفات ایدن السفاحك حین ارتحالنده ابوجعفر مشهور ابو مسلم خراسانی ایله برلکده حجده بولنیور ایدی . عیسی ابو جعفر نامنه بیعتی قبول ایتدی . و خلیفه‌یه‌ده ساعی مخصوص ایله خبرکوندردی فقط المنصور اوغلی المهدیی ترجیح‌ایتدی. و یکنی عیسایی ولایت عهددن فراغته اقناع ایتدی . و انك ایچون عیسی بن موسایی ولایت عهددن فراغته اقناع ایتدی . برنجی رأیی ترجیح ایدنلر بوفراغت لازم ایدی. بشقه درلو المهدینك ولایت عهدی صحیح اوله‌ماز ایدی دییورلر . ایکنجی قولی اختیار ایدنلر بونك بر لزوم شرعیسی یوق ایدی منصورك موسایی اقناع ایده‌رك انعزالنه موافقتنی استحصال ایتمی برتدبیر احتیاطی وسیاسی ایدی زیرا عباسیلرك خاندانی هنوز تقرر ایتمش اولوب بویله بر صرمیده ارکان خاندان اراسنده تفرقه و آهنکسزلك حصوله کتیرمك موافق حکمت حکومت اوله‌ماز ایدی . المنصور ایسه امور سیاسیه‌ده دهاتدن صایبلیر ایدی جوابنی ویریورلر.

٢٢ خلیفه‌نك وظائفی — خلیفه‌نك عهده‌سنه مودوع وظائف نه کبی

Digitized by Microsoft®

ابن ابو طالب که - جعفر طیار نامیله معروفدر - و بوکاده بر شی اولورسه یرینه عبداه بن رواحه تعیین ایدیله‌جك و اکر بوکاده بر حال اولورسه مسلمین کندی آره‌لرندن برینی انتخاب ایتسونلر . بیورمش ایدی .

معلوم‌اولدیغی‌اوزره اولا زیدشهید اولدی، انك‌یرینه علمی طوتان جعفرك اولا بر قولی. آندن‌صکره دیکرقولنی کسدیلر علمی یراقدی. بدنیله طوتدی نهایت رأسی قطع اولندی ایشته آنك ایچون حضرت رسول آکا جعفرطیار عنوانی توجیه ایتدی. متعاقباً عبداه بن رواحه دخی عین عاقبته اوغرادی وانك اوزرینه سیف‌اه‌المسلول عنوان مبجلیله یاد ایدیلن خالد بن ولید قوماندانلغه کچدی . مادام‌که امارت جیشده حضرت رسول‌بو درلو معاملهیی تجویز ایلدی . بناءً علیه خلافتده‌ده بو اصول تجویز اولنمق اقتضا ایدر .. مع مافیه خلافت بشقه ، عسکره امیرلك ایتمك بشقه اولدیغنی بیان ایدن فقها بو مثال تاریخیی بی خلافته تشمیل ایتمك ایستمیورلر .

فقط تاریخ‌اسلامده بوکا دائر ایکی مهم مثال واردر. بری‌امویه‌دن سلیمان طرفندن دیکری هارون‌الرشید طرفندن وضع ایدلمشدر . سلیمان بن عبدالملك درجهٔ اولاده عمر بن عبدالعزیزی، درجهٔ ثانیه‌ده یزید بن عبدالملکی ولی عهد اتخاذ و زمانندهکی علما وفقها بوکا اتباع ایتمشدر . کذلك‌هارون‌الرشید زمانندهکی فقهادن بعدالاستشارة والاستشهاد درجهٔ اولاده اوغللری الامین و درجهٔ ثانیه‌ده المأمون و درجهٔ ثالثه‌ده المؤتمنی تعیین ایتمش ایدی. هاوون‌الرشید مکه‌یه کیتدیکی زمان بوبابده‌کی عهد نامه‌یی کعبه‌یه تودیع ایدرك عقدك اهمیتنی تزیید ایلمشدر .

خلیفه فرضا صره ایله اوج ولی عهد تعیین ایدوب بونلرك صره‌سی معین اولدیغی وکندیلری بر حیات بولندیغی حالده وفات ایدر ایسه

Digitized by Microsoft®

خلیفه حال حیاتنده ولی عهدلری ترتیب ایدرسه یعنی ایکی و دها زیاده کیمسه‌لری علی‌الدرجات تعیین ایدرك ؛ خلیفه بندن صکره فلان اوله‌جق و انك وفاتیله فلان یرینه قائم اوله‌جقدر دیوده وفات ایدرسه آنك یرینه‌ده فلان دیرسه جائزدر . وبو صورتله خلافت یونلردن هر هریرینه درجه و صرهسیله انتقال ایدر .

زیرا حضرت فخر کائنات موته غزاسی ایچون زید ابن حارثه‌یی امیرالجیش [قوماندان] تعیین ایتمش وآکا برشی اولورسه یرینه جعفر

ابن اسحقك روایتنه کوره خلیفه مجروحاً خانه‌سنده یتارکن سوقاقده بر غلبه‌لك صداسی ایشدیر . ناس نه ایستورلر دیه صورار . بوریه کیرمك و سنی کورمك جوابنی ویریرلر . اونك اوزرینه مساعده ایدر و ناس حضورینه چیقار و دیرکه خلیفه‌یی تعیین ایت یا امیرالمؤمنین . عثمانی بزه خلیفه ویر .

ـ نصل بونی یاپه‌بیلیرم‌که هم اموال دنیایی هم جنتی سور . بونك اوزرینه ناس کیتدیلر تکرار سوقاقده اهالینك کورلتیسنی ایشتدیلر . حضرت عمر ـ بو آدملر نه ایستیورلر ؟ دیه صورار .

ـ کیرمك و سنی کورمك .

خلیفه دخولارینه مساعده ایدر . اهالی کیرر ، دیرلرکه :

ـ بزه علی بن ابوطالبی خلیفه ویر .

ـ علی سزی برطریقه سوق ایدرسه او طریق طریق هدایتدر .

عبداه بن عمر دییورکه : بونك اوزرینه صوردم یاامیرالمؤمنین ارزولرینی اسعاف ایتمکه مانع نه ؟

ـ اوغلم او وقت حمل خلافتی هم حیاتنده هم مماتنده طاشیمش اوله‌جغم .

Digitized by Microsoft®

غیبوبت امتداد ایدر و امر اداره‌ده تشوش حاصل اولمه‌جغی جزم اولنورسه بروکیل تعیین اولنه‌رق ورلودینه قدر امر خلافت بعدالبیعه اکاتفویض اولنور .

خلیفه‌نك استعفا وانعزالی‌وفات حکمنده اولدیغندن ولی‌عهد یرینه‌کچر .

خلیفه عین‌زمانده ایکی کشی‌یی ولی‌عهد اتخاذ ایدرسه حین وفاتده منتخبلر بوایکی‌دن‌برینی ترجیح ایدرلر. زیرا حضرت عمر التی‌ذاتی بردن ولی عهد اتخاذ ایتمشدی . [عثمان ، علی ، طلحه بن زبیر ، سعد بن ابی وقاص ، عبدالرحمن بن عوف ، ابو عبیده] . [۱]

---

[۱] حضرت عمر معلوم اولدیغی اوزره بصره والیسی المغیره بن شعبه‌نك عجم کوله‌سی ابو لؤلؤ نامیله ملقب فیروز طرفندن خنجرله التی یرندن جریحه‌دار ایدیله‌رك شهید اولنمشدی . ابو لؤلؤ کندندن آلنان ویرکونك‌فاحش اولدیغنی مقام شکایتده خلیفه‌یه بیلدیرر. المغیره‌یی شکایت ایدر . صنعتك نه ؟ دیه وارد اولان سؤال اوزرینه :

ـ مرانغوز ، دمیرجی ، طاشجی جوابنی ویرر .

ـ او قدر صنعته کوره ویردیکك ویرکو آغیر دکلدر . برده بروز کارله دون دکرمن یاپمغه مقتدر اولدیغکی مع‌الافتخار سویلیور . مشك بکاده بر دانه یاپارمیسك ؟

ـ سکا اویله بر دکرمن یاپه‌یم‌که شرق و غرب اندن بحث ایتسون .

حقیقت ایرتسی کونی اویله بر ایش یاپدی‌که شرق و غرب الآن ارتکاب ایتدیکی فضاحتدن بحث ایدییور و ایده‌جکدر . امیرالمؤمنین جامعده نماز قیلارکن ابو لؤلؤ یانه صوقیله‌رق کندیسنی اورور خلیفه مجروحاً خانه‌سنه نقل اولنور . وقرق سکز ساعت صکره ارتحال ایدر. ۲۳ ذی‌الحجه سنه ۲۲ (۳ تشرین ثانی ٦٤٤ سنه‌سنه مصادف) .

Digitized by Microsoft ®

وانك وقوعنه مشروط اولمليدر زيرا انسانلر طبعاً و فطرةً پدردن زياده اولاده متمايلدرلر و قرضا ثروتی پدرلرينه دكل اولادلرينه ميراث اولمق اوزره ترك ايچون ادخار ايدرلر .

خليفه وكالت و نيابتی حائز كافهٔ مأمورين و حكامی عزل ايتمك صلاحيتی حائز اولديغی حالده ولايت عهد حقنده‌كی قرارنی فسخ ايده‌مز. مكركه ولی‌عهدك احوال شخصيه‌سنه تبدلات عارض اوله . بو تبدلات ولی عهددن صفت عدلی نزع و محا ايده بيله‌جك برعارضهٔ بدنيه‌در . برنجيسی فسق ومعصيتدر بوده ياهوا وهوسنه فرط اتباعندن ويا امور اعتقاديه‌ده دوچار اشتباه اولمسندن عبارتدر. عدالتی نزع ايدن فسق، ارتكاب كبائرله برابر صغائرده اصراردر. خليفه‌نك حكام و مأموريی عزل ايده بيلديكی حالده ولی‌عهدی بروجه‌بالا عزل ايده‌مامسی شوندن ايلری كليركه حكامه تفويض ايلديكی وكالت صرف كنـدی حقوق جمله‌سندن اولديغی حالده ولی‌عهده تفويض ايتديكی وكالت عامهٔ مسلمين علاقه داردر . نته‌كيم عامهٔ مسلمين دخی خليفه‌يی يوقاروده بيان ايتديكمز عارضه‌لردن برينه اوغرامدقجه عزل ايده‌مزلر .

خليفه حال حياتنده ايكن ايكنجی بر ولی‌عهد اتخاذ ايده‌مز . ايدرسه حكمسزدر شايد برنجی ولی‌عهد فارغ اولورسه ينه ايكنجيسنك ولايت‌عهدی صحيح اوله‌مازء مكركه ايكنجيسنه دخی بيعت اولونه .

ولی‌عهددە خلافت ايچون لازم‌كلن شرائطی حائز بولنمق اقتضا ايدر بناءً عليه هنوز صبی ويا فاسق اولان بر ولی‌عهد خلفنك حين وفاتنده سن بلوغه ايرمش ويا فسقدن عدله رجوع ايتمش بولنورسه خلافتی صحيح اولور شو شرطله كه كنديسنه بيعت تجديد اولونه .

غائب مفقود ومجهول اولان ايچون ولايت عهد صحيح دكلدر غائب معلوم ايچون موقوفاً منعقد اولور وقبوليله انعقادتام اولور . معمافيه

Digitized by Microsoft®

ذاتی استخلاف ایتمك ایستدیکی تقدیرده راجعدر اقربا وتعلقاتدن بری طرف خلیفه‌دن ولیعهد اتخاذایدلمك ایجاب ایتدیکی تقدیرده برادروسائر اقربا ایچون یپانجی معامله‌سی اجرا اولنور :

یعنی خلیفه یوقاریده‌کی ایکی قولدن برینه تبعاً اقرباسنی ولی عهد اتخاذ ایدر . فقط ولیعهد اولهجق ذوات خلیفه‌نك اوغلی ویا باباسی اولورسه نظر اولنور:

بر تقدیره کوره خلیفه اوغلنی و باباسنی مطلقا منتخبلرك بیعتنی استحصال ایده‌رك ولیعهد اتخاذ ایده‌بیلیر وبوصورت اولدقجه عقدتمام ولازم اولهماز . زیرا خلیفه‌نك اوغلنی ویاباباسنی بالکزولیعهد اتخاذ ایده‌رك عقدتمام اولمق لازم کلسه بو معامله‌سی خلفی اولهجق ذات حقنده برنوع شهادتدرشهادت ایسه باطلدر. کذلك بوصورتله استخلاف اولنهجق اب ویا ابنك حاکمیت ملتی اکتساب ایتمسی، لهنده طرف ایردن ویرلمش، بر نوع حکم و اعلام اولور بو ایسه جائز دکلدر. زیرا برخلیفه‌نك پدر واولادینه نظراً حاکم اولمسی بحق محل شبهه‌در و عادتا ردحاکمی ایجاب ایتدیرن اسبابدن بریدر.

دیکر برتقدیره کوره خلیفه کندی رأییله اوغلنی ویاباباسنی ولیعهد اتخاذ ایده‌بیلیر، زیرا امیرالمؤمنین اولمق صفتیله افضل واعلم ناس اولمق وحکملری مرعی الاجرا بولنمق اقتضا ایدر فضائل امارت حسیات قرابته غلبه ایدر بوطرز استدلالك برنجیسنه نظراً ضعیف اولدیغنی بیانه حاجت یوقدر.

اوچنجی برتقدیره کوره تفریق ایتملی . ولیعهد اولهجق ذات پدر ایسه بشقه، اوغل ایسه بشقه مطالعه‌ده بولنملیدر، پدر ایسه اقربا ویپانجی حقنده یوقاریده ایضاح ایدیلن حکم جاریدر، فقط اوغل محل شبهه اولدیغندن انك ولیعهد اتخاذ اولنمسی برعقدموقوف اولمق یعنی منتخبلرك بیعتنه معلق

Digitized by Microsoft®

ایکنجی مثال حضرت عمر ظرفندن کوسترلمشدر .

مشارالیه یالکز برذاتی ولیعهد اتخاذ ایتك جسارتنده بولنمامش، آلتی ذاتی بردن ولایت عهده تعیین ایتمشدرکه بو صورتله تشکل ایدن شورا اعضاسی ایچلرندن یالکز برینی خلافته انتخاب ایتدیلر . حضرت علی شورادن ایدی و حتی حضرت عباس کندیسنه اعتراض ایلدی . فقط اعظم امور اسلام موضوع بحث ایدی اجتنابه حقم یوقدی جوابنی آلدی .

ولایت‌عهد اصولنه اعتراض ایدن یوقدر. فقط علمادن بعضیسی ایشك یوقدرله منعقد وتمام اولدیغنه ذاهب اولهرق صرف وکالته قیاس ماده ایتمشلر و بوکا منتجبلرك وبیعت ایده‌جکلرك بیعت وموافقتنه تعلیقه لزوم یوقدر دیمشلر .

زیرا خلیفه خلافتده شرکسدن زیاده تصرفه اهلدر .

بناءً علیه انتخاب واقعی قطعیدر وبو خصوصده‌کی فکری لازم الاجرادر [حضرت ابوبکرك عمری ولی عهد اتخاذ ایتمسی کبی]

فقط دیکر قوله کوره ولایت عهده عائد عقد عقود موقوفه‌دن صایبلور زیرا خلافتك رکنی آنجق منتخبلرك قبولیله حاصل اولور واو وقت عقد تام اولور . سائر عقود شرعیه کبی خلافتك رکنی ایجاب وقبولدر. فقط بوکا برده شرائط لازمه‌یی حائز برذاتك تمییزوانتخابایدلمسی و بیعتك اجراسی منضم اولور ایشته بو اوصاف عقد انجق ایکنجی قولده کوریله بیلیر .

مع مافیه بو اختلاف رأی و مطالعه ولی عهد اتخاذ اولنان ذاتك خلیفه‌نك نه پدری و نه‌ده اولادی اولمامسیله مشروطدر بو یالکز خلیفه‌نك حال حیاتده ایکن اهلیتی اك زیاده مستبان و محقق اولان بر

Digitized by Microsoft®

اولمسه وحتی کندینه بیعت دخی اولونمسه (بدون المبایعه) مالایطاق برفتنه سببیله امامت وسلطنتی تجویز اولونور (مواقع الضرور مستثنیات من قواعد الشرع) (اشباهك ایکنجی جلدینده مراجعت اولونه)

عینی زمانده ایکی ذات خلیفه اولهمز. شاید خلافتهدرجهٔ متساویهده صالح واحق ایکی ذات بولنورسه انلردن بری ایجاب حال وزمانه کوره ترجیح اولنور .

مختلف ایکی محلده ایکی ذات بردن اعلان خلافت ایدرلرسه ایکیسنك ده خلافتی باطلدر فقط بو صورت ایکی خلیفهنك اوصاف وارکان لازمهیی حائز اولهرق انتخابلری تقدیرنده در یوقسه غصب وتعدی وخلاف مشروعیت اولهرق واقع اولان انتخابلرك ذاتاً حکمی یوقدر . شاید بوایکی خلیفهدن بری تقدم ایتمش ایسه مقدم تاریخی ترجیح اولنور . عین زمانده انتخاب اولنمش ایسهلر هر بری دیکرینه ترك خلافت ایدهرك کندی حقنی اسقاط ایتمی وبو صورتله هرایکی خلافت ساقط اولهرق بالاخره یا اونلردن بری ویا بر دیکری انتخاب اولنور . بونك ایچون قرعهیهده مراجعت ایدیلهبیلور . فقط بونلر طبیعی هپ نظریدر وتاریخ اسلام بودرلو مثاللر کوسترمهمشدر.

ولایت عهد — خلیفهٔ سابق طرفندن ایفا ایدلمش برعقد نتیجهسی اولان ولایت بحثنه کلنجه :

اجماع امت بونی مجاز عد ایتمشدر . صدر اسلامده بوکا دائر ایکی مهم مثال واردرکه : بونلر ظاهرده بربرندن فرقلی اولمقله برابر بر اصله ارجاع اولنمق ممکندر .

ایلك مثال حضرت ابوبکرك درکه ولایت عهده حضرت عمر ابن الخطابی تعیین ایتمش واو وقت عامهٔ مسلمین ابوبکرك بوتفویضی حضرت عمره ایفای بیعت صورتیله تجویز ایلمشلردر .

Digitized by Microsoft®

وار. برنجيسنه كوره خلافت (بالاتفاق والاختيار) تولديدر ايكنجيسنده ايسه بر نص ايله اولور [الامامة تثبت بالنص والتعيين] »

اتفاق و اختيار بالاده كى ايكى شقى جامعدر . امامتك نص وتعيين ايله ثبوت بولمسى كيفيتنه كلنجه بو حضرت على و اولادينى خلافته احق كورنلرك اجتهاديدر. اونلر ديبورلركه خلافت الكمهم برامر دينى ودنيوى اولديغندن ملتك انتخاب واختيارينه ترك اولونهماز حتى بونك ايچون نص وارد اولمامشدر بناءً عليه حضرت على يه متعلق اولان بو نص خارجنده خلافت صحيح دكلدر وحضرت على ايله اولادندن غيريسنى بو ركن دينيى انكار ايتمش غاصب كيمسه لردر .

فقط بو اجتهاد كشف و موافقه نظراً اهل السنه والجماعه نزدنده مردوددر . و اجماع امت ايله ثابت اولان شيئه تماماً مخالفدر .

خلافت حقنده برى اهل السنه والجماعة و ديكرى شيعه يه مخصوص بالاده كى ايكى مهم اجتهاددن ماعدا متأخرين علمانك ذاهب اولديغى اوچنجى بر طريق واردركه خلفاى راشدينندن صوكره دوام ايدن خلافت و سلطنت دورلرينى ايضاحه دها زياده مساعددر والائمة من قريش [كه بر روايته كوره « الامراء من قريش » وياخود « ان هذا الامر فى قريش » در] حديث شريفنك نصنى تأويله خادمدر . بو طريق « ضرورت » اساس و قاعده سنه مستنددر . ائمهٔ متأخرهٔ حنفيه اهل السنه والجماعه نك قبول ايتديكى « اتفاق و اختيار » اساسنى يعنى انتخاب و ولايت عهد فكرينى قبول ايله برابر طاقت كتيرلمز برفتنه قارشوسنده تغلبدن متولد قوت وقدرت سياسيه نك يعنى امامت وسلطنتك مشروعيتنى تصديق ايديبورلر (وان لم يكن فيه شروط الامامه) شوحالده بر تغلب وجبر نتيجه سى و دها يكى اصطلاحاتدن اولمق اوزره بر اختلال و محاربه ثمره سى اولهرق رأس كاره كچمش بر منقلب شروط امامتى حائز

Digitized by Microsoft®

یعنی انتخاب ایمك صلاحیتی ایجون بروجه بالا لازم کلن شرائطی حائز اولانلرك انتخاب واتفاق آراسی لازمدردیرلر. فقط دیکر بعض ذوات حضرت ابوبکرك خلافتی مثال کوسترەرك اووقت بوبله اولدی دییورلر. حضرت ابوبکره اك اول بیعت ایدن ذوات بش کشی ایدی : عمر ابن الخطاب ، ابو عبیدة ابن الجراح ، اسید ابن خضیر ، بشیر بن سعد وابو حذیفه‌نك معتق سالم . حضرت عمر دخی حضرت عثمانی بش کشی‌یه انتخاب ایتدیرمش ایدی. ایشته بعضلری بوایکی مثالی کوسترەرك لااقل بش کشی کافیدر دیرلر . دیکر بعض فقها بری (فتح خاء ایله) منتخب و دیکرلری منتخب اولق اوزره اوچ کشینك بیعتی کافیدر و نصاب شهادت دخی بونی تأیید ایدر دیرلر . (کوفه‌لیلر) علویلرله شیعه‌لره کلنجه اونلر اهلندن صادر اولنجه برکشینك‌ده بیعتی ایله مطلوب حاصل اولور دییورلر وحضرت عباسك حضرت علی‌یه خطاباً شو سوزینی مثال کوسترییورلر : « اوزات الکی سکا بیعت ایدەیم امت دیه‌جکدرکه عم رسول (صلعم) یکسنه بیعت ایتدی وبو صورتله هیچ برمعارض ومخالف بولنمیه‌جقدر » بو رأیده بولنانلر بیعت واحده‌یی برحاکم منفردك اعلامنه تشبیه ایدییورلر (ابوالحسن الاشعری)

خلافت عهود سائرهٔ شرعیه کبی بر عقددر و شرطی ولایت عامه‌یه لیاقت و اقتدار ورکنی ایسه ایجاب وقبول و بیعتدر . ایجاب اهل حل و عقد طرفندن اجرا وقبول کفایت و لیاقتی اولان ذات طرفندن واقع اولور وایجاب وقبول انجق بیعت ایله اکمال و اتمام اولونور.

مع مافیه بعضاً عقد خلیفه طرفندن واقع اولور (ولایت عهدده اولدیغی کبی) بناءً علیه شرعاً خلافتك ایکی سببی اولور یا اختیار (که لسان مستعملمزه نظراً انتخابدر) وياخود عهددر .

شهرستانی بو مسئله‌ده دییورکه : «خلافت بحثنده ایکی نقطهٔ نظر

Digitized by Microsoft ®

اولا ينه بروجه بالا عدالت مطلقه .

ثانياً قرار اتخاذ ايده بيلمك ايچون اجتهاد صاحبي اولمغه كافى بر درجهٔ علم .

ثالثاً حواس وملكات عقليه يه مالكيت تامه : بصير وسميع اولمق و خاصهٔ منطقيه صاحبي بولنمق .

رابعاً صحت وسلامت بدن واعضا و جوارح. او درجه ده كه حريت وسرعت حركاته حيلولت ايده جك برقصور عد اولنه مسون .

خامساً اهالي يى ومعاملاتى سوق واداره ايچون لازم كلديكى درجه ده حكمت و بصيرت ،

سادساً ارض اسلامى محافظه وحراست ودشمنه قارشى امر جهادى ايفا ايده جك درجه ده جسارت و شجاعت ،

سابعاً شجرهٔ عائله نك قريشه انتسابى. زيرا بوخصوصده هم نص، هم اجماع واردر، فقط مشاهير ائمه دن ضرار بوصوك فكره معارضدر، مع مافيه جمهور علما قريشيلك شرطى لهنده اعطاى رأى ايتمشلردر، بوده ابوبكرك حين خلافتنده حاصل اولان اجماع امتدن ايلرى كلمشدر ، او وقت (الائمة من قريش) حديث موثوق نبويسيله فصل اختلاف اولنمش وحتى انصارك سزدن برامير بزدن برامير طرزنده واقع اولان تكليفلرى دخى رد اولنه رق حضرت ابوبكر بز امرايز سز وزراسكز ديمش ايدى.

بيعت .— بيعت ايكى صورتله اولور .

(١) اهل حل و عقد اولان كيمسه لرك انتخابى ايله .

(٢) خليفهٔ سابقدن صادر اولان برحكم موجبنجه (ولايت عهد).

اهل حل و عقد كيملردر ؟ ايشته بونلرى وعددينى تعيين كوجدر و بين العلما مختلف فيه اولمشدر. بعضلرى زمانمزده كى آراى عموميه يه مشابه بررأى ومطالعه درميان ايدرك بالجمله ولايتده كى اهل حل وعقدك

Digitized by Microsoft®

دها ایلری کیدهرك خلافت صورت مطلقهده حائز اولان اموردندر ، زیرا ملت مناسب کوردیکی تقدیرده هیچ بر مجبوریت و وجوب تحتنده قالمقسزین بویله برخلافت ایچون عقد بیعت ایده بیلمك صلاحیتنی حائزدر.

امامیلر ایله اسماعیلیلر بسبتون عکسنی دوشونهرك وجوبی یالکز انسانلره دکل جناب حقه دخی عطف ایدرلر ، جناب حق مطلقا برامام [خلیفه] کوندرملیدر دیرلر ، ویو امری واجبات نهیه صرهسنه قورلر.

خلیفه انتخابانده صلاحیتدار اولانلرك حائز اولمری ایجاب ایدن شرائط شونلردر :

اولا عدالت مطلقه یعنی ظاهراً و باطناً عدل ایله ممتاز اولمق ، وفسق فجوردن و منیهاتدن علی قدر الامکان مصون اولمق .

ثانیاً خلیفه اولمق حقنی استحصال ایچون برکیمسهنك حائز اولمسی اقتضا ایدن اقتدار وکفایتی تمیزه یتهجك قدر علم .

ثالثاً ذکا و حکمت .

بو اوچ شرطدن ماعدا مسلمان، عاقل بالغ اولمق کبی اوصاف عمومیهنك تذکارینه لزوم یوقدر . پایتخته ساکن اولانلرله طشرهده ساکن اولانلر ارهسنده حق انتخاب وبیعتجه فرق یوقدر. معمافیه بر خلیفهنك حین وفاتنده بیعتك پایتخته وقوعه کلمسی مقتضای شریعت اولمقدن زیاده مقتضای عادتدر .

خلیفه حقنده اهالینك معلوماتی سلیمان بن جریر موجبنجه تفصیلاً اولمق لازمدر ، آنجق اکثریت علما معلوماتك اجمالی اولمسی کفایت ایدر فکرنده درلر، زیرا هرکسك پایتخته کلمسی متعسر وحتی بلکه فسادی مستلزمدر .

خلیفه انتخاب اولنمغه صلاحیتدار اولان کیمسهلرك حائز اولمری اقتضا ایدن شرائطه کلنجه اونلرده بروجه آتیدر :

Digitized by Microsoft®

خلیفه‌نك زمان اداره‌سنه مراجعت ایله استحصال منابع ممكندر آندن صوكره [الخلافة من بعدی ثلاثون سنه] حدیث نبویسی حكمنه نظراً خلافت حقیقیهٔ اسلامیه غیر موجود فرض اولنه‌بیلور صوكره‌كی خلافتلر سلطنتله ممزوج وهر حالده صدراسلامده كوردیكمز معالیاتدن محرومدر.

بو تفصیلات احكام شرعیه واسلامیه دائره‌سنده اداره اولنه‌جق بر حكومت قانون اساسیسنك مكتوب اولدیغنی ارائه ایدر وقوانین اساسیهٔ مكتوبه حقنده تعداد ایتدیكمز محاذیرك هیچ بری آرتق وارد اولهمیه‌جقدن ، عرف وعادت ایچون اسلامیتده پك واسع و پك مقبول بر قپو آچیلمشدر .

خلافت . — نظر اسلامده خلافت نه‌در؟ وبو بابده‌كی احكام فقهیه نه‌دن عبارتدر ؟ مجملاً بیان ایده‌لم :

خلافت كرك امر دینی مدافعه ومحافظه وكرك امر دنیایی سوق واداره كبی ایكی مهم وظیفه‌یی ایفا خصوصنده حضرت فخر كائناتك وكالتنی حائز ذاته مفوض و مودوع اولان صفت حكم وامارتدر . خلافت عموم مسلمانلر ایچون واجبدر . آنجق بو وجوب مقام خلافتده بر ذاتك موجود اولمسیله ساقط اولور .

خلافت منحل اولدیغی واومقامی اشغال ایده‌جك برمستحق بولنمدیغی تقدیرده اهل اسلام ایكی قسم اولور ، برقسمی منتخبلر ایچون لازم كلن اوصافی حائز بولنورلر . دیكر قسمی خلیفه اوله‌بیلمك ایچون لازم كلن شرائطی حائز اولورلر ، برنجیلر خلیفه انتخاب ایدر . ایكنجیلردن بری خلیفه انتخاب اولنور .

خلافتك وجوبی حقنده‌ده بین‌العلما اختلاف افكار ظهور ایتمشدر، خارجیلر خلافت جائزدر . مكركه فساد واغتشاش خلیفه‌یه احتیاج مس ایتدیرسون. ایشته او وقت واجب اولور دیورلر، دیكر بعض خارجیلر

Digitized by Microsoft®

بالجمله صحابی فرداً فردا — حضرت علی و بر روایته کوره سعد بن عباده مستثنا — کلوب بیعت ایتمشلردر. بیعت تدقیق اولنورسه انتخاب و توکیلدن باشقه برشی دکلدر . شو تقدیره کوره سیاست اسلامیه‌نك اساسی شرع شریف اولمقله برابر بنه قسم اعظمی احکام عقلیه و حقوق طبیعیه‌یه مستند اولدیغی نمایان اولیور . زیرا خلافت ابوبکر برحکومت نیابیه‌دن باشقه برشی دیکلدر و یالکز مجلس نوابی اکسیکدر . ذاتاً او صره‌ده بویله برشیئه‌ده احتیاج یوق ایدی .

ایکنجی خلیفه حضرت عمر ایسه ولایت عهدصورتیله تعیین اولنمشدر. کویاکه وکیل اولان حضرت ابوبکر باشقه‌سنی‌ده توکیله اساساً اهل وصالح اولمشدر . ایشته بوده ممالك شرقیه‌ده خیلی وقت جریان ایدن ولایت عهد اصولنك مبدأنی تشکیل ایدر .

اوچنجی خلیفه حضرت عثمان ملتك اعتمادینه مظهر اولمش اعاظم ملت طرفندن انتخاب ایدلمش ونامزد اصولنه مراجعت اولنمشدر . ایکی نامزد وار ایدی: بری حضرت علی، دیکری حضرت عثمان. التی ذاتدن مرکب اولان مجلس انتخاب حضرت عثمانی ترجیح ایلدی و بنه بیعت اجرا ایدلدی بوده بر اصول انتخابدر فقط ایکی درجه انتخاب اصولنه براز یاقلاشیر. صنکه امت اولا آلتی کشیلی درجهٔ اولاده آندن صکره خلیفه‌لی درجهٔ ثانیه‌ده انتخاب ایتمشلردر . حضرت علینك انتخابی ایسه دها واسع مقیاسده آرای عمومیه اصولندن باشقه برشی دکلدر .

شو پك مختصر و اجمالی معلوماتدن مستبان اولورکه صدر اسلام وراثتدن ماعدا هردرلو شکلی قبول ایتمش و یونلرك جله‌سنده اجتماع واقع اولمشدر .خلفای راشدین زمانندهکی کافهٔ افعال و اجراآت سنن و افعال نبویه‌دن صوکره اهل اسلامك اك زیاده مقتدا بهی اولان حرکاتدن عبارت اولمقله احکام اساسیهٔ اسلامیه ایچون انجق بو درت

Digitized by Microsoft ®

اهمیتی عظیمدر انصارکه اوس وخزرج قبیله‌لرندن مرکب ایدیلر بونلردن خزرج قبیله‌سی رئیسی انصاردن سعد بن عباده دعوای امامته قیام ایلدی. کیفیتدن خبردار اولان حضرت ابوبکر رفاقتنده حضرت عمر وابوعبیده بن جراح حضرتلری بولندیغی حالده مجلسه کیدر . او صره‌ده حضرت علی غسل وتدفین نبی ایله مشغول ایدی. اختلاف بیودی و نهایت انصار سزدن بر امیر بزدن بر امیر دیدیلر. بونك محاذیری درمیان اولندی و ایشته او وقت (الائمة من قریش) حدیث نبویسی دعوایی حل و فصل ایتدی . و مهاجرین بزدن امرا سزدن وزرا دیدیلر .

ذاتاً حضرت ابوبکرك خلافته احق اولدیغی کرك اسلامیتده قدم وسبقتی وکرك عشرهٔ مبشره‌دن بولنمسی وکرك اثنای مرض نبویده امامتك اك مهم وظیفه‌سی عد ایدیلن مسلمینه نماز قیلدیرمسی کبی دلالات ایله واصل مرتبهٔ بداهت اولمش ایدی . بونکله برابر مشارالیهك خلافته تعیین ایدیلمسنه بیعت اولمسی حضرت علینك ودها زیاده زوجه‌سی فاطمة الزهرانك اغبرارینی موجب اولمرق آنجق وفات حضرت فاطمه‌دن یعنی آلتی آی صکره امام علی راسمهٔ بیعتی ایفا ایلمشدر .

خلیفه‌نك وظیفه‌سی نه‌در ؟ حکمدارلره قابل قیاسمیدر ؟ خلافت ایله سلطنت آره‌سنده‌کی فرقلر نه‌دن عبارتدر؟ اسلامیت هانکی اشکال حکومتی قبول ایدر؟ بو جهتلری‌ده براز تشریح ایده‌لم:

اوروپالیلر خلافت اسلامیه‌یی، حکومت مطلقه ومستبده طرزنده تلقی ایتمکله شبهه‌سز خطا ایدرلر . شکل خلافتی نصاً تعیین ایتمین اسلامیت عدالت واسلامیته توافق ایتمك شرطیله کافهٔ اشکال حکومتی قبوله مستعددر وبونك ایچون ادلهٔ اربعه‌دن اجماع امت وقیاس فقهایه استناد ایدر . حضرت ابوبکرك خلافتی نوعما آرای عمومیه‌دن باشقه برشی دکلدر . [Suffrage universel] اودرجه‌ده‌که مدینه‌ده بولنان

Digitized by Microsoft®

واك روحلی شیلری تنصیص ایتمکله لحکمة اکتفا بیورمشدر . زیرا جملهنك معلومی اولدیغی وجهله امورسیاسیه بارومترو کبی متبدل وسنهسی سنهسنه وحتی کونی کونته اویمیان بر طاقم مؤثراته تابع اولوب بونی بالجمله تفرعاتیله صورت قطعیهده تصریح ایلمك امور اساسیهٔ دولتده ایلریسی ایچون هردرلو اجماع وقیاس طریقنی قپاتمق دیمك اولهجق ایدی . بو ایسه اهالیٔ اسلامیهنك حیات دنیویهسنی وبو حیات ایله برابر عاقبت اخرویهسنی دوچار ضیق ایدهبیلهجکندن یالکز عدالت واطاعت کبی الفاظ عمومیه ایله اکتفا وایلریده ایجابات حالیه یه تبعیت خصوصی تأمین اولنمشدر . اسلامیتده اوقدر مهم بر موقع اشغال ایدن خلافت مسئلهسی ایچون دخی قرآن عظیم الشانده حضرت داوده خطاباً ایرادبیو - رلمش اولان [اناجعلناك خلیفةً فی الارض] نظم جلیلندن باشقه هیچ بر نص موجود اولمدیغندن بوده احکام سیاسیهده عقل واقتضای حاله تبعیت خصوصنك طرف باریدن ترجیح بیورلدیغنه اشارت عظمادر . قرآن کریمده مسکوت عنه کچن بو بحث حقنده احادیث نبویهده یالکز بر ذکر واردرکه اوده [الائمة من قریش] قول مشهور نبویسیدر .

ذاتاً هیچ برآیت وحدیثك شکل حکومت اسلامیه حقنده وضع احکام ایتمامش اولماسی ارتحال نبویی متعاقب (سقیفهٔ بنو ساعده) ده عقد ایدیلن مجلس مهم مکالمه ایلهده ثابتدر. فی الحقیقه هنوز نعش نبوی غسل وتدفین ایدلمدن اول اهم امور دنیویه وحتی اخرویهنك توزیع عدالت یعنی ایفای حکومت (که بوکا لسان شرعده ولایت وإمامت اطلاق اولنور) اولدیغی صحابهٔ کرام نزدنده تحقق ایدرك شکل حکومتك وشکل خلافتك تعیینی دفن نبویه یه بیله ترجیح ایدلمش وسیاست اسلامیهنك عادتا قانون اساسیسی عد واطلاق اولنمغه لایق اولان سقیفهٔ بنو ساعدهدهکی اجتماع وقوعه کلمشدر. اورادهکی مجلسك

Digitized by Microsoft®

ینه قاعدهٔ توارث الیوم مابه‌التطبیق اولان اصوللرك هیچ برینه تماس ایتامکده ایدی . توارث بسبتون غیرمطرد بر قاعده‌یه تبعاً جریان ایدر وسرای انتریقه‌لری وفاحمه‌لری اکسیك اولماز ایدی . ایران ایله اوروپا آرەسنده متوسط بولنان بیزانس روما ایمپراطورلغنه متعلق احتشام وعظمته دبدبه ودارات شرقی ضم وعلاوه وهر ایکیسنك سیأتنی جمع ومزج ایده‌رك بیك سنه‌یی متجاوز بر مدت ظلم ، سفاهت ، رزالت ، انتریقه فساد کبی هربری بر دولتك محو وانقراضی ایچون کافی اولان ذمائم عظیمه‌نك بتوز برقطعه‌یی، بتون بر دور تاریخی‌یی شائبه‌دار ایتمسنه سبب اولمشدر .

حاکمیت سیاسیه واحکام اسلامیه

ظهور اسلام ، ایشته بیزانسك بودور سقوط اخلاق دورەسنه مصادفدر . ساسانیان الندە قاووریلوب طوران ایران دخی باشقه بر منظرهٔ انحطاط ، باشقه بر تدنیء اخلاق ارائه ایتمکده ایدی .

اسلامیت هرشیئ کتاب ، سنت ، اجماع وقیاس‌دنیلان ادلهٔ اربعه‌دن اقتباس ایلدیکی کبی سیاسیاتی‌ده او منابعدن اخذ ایلمشدر . معلوم اولدیغی اوزره احکام اسلامیه احکام اعتقادیه واحکام شرعیه‌دن عبارت اولوب برنجیسی الهیات وعلم کلام وایکنجیسی فقهه داخل اولور . فقه ایسه اصول وفروع نامیله ایکی‌یه منقسم اولارق اصول ، بروجه بالا درت اساسدن نه صورتله استنباط احکام ایدلدیکنی وفروع ایسه استنباط ایدیلن احکامی کوسترر . علم کلام والهیات حکمت فلسفهٔ اسلامیه‌یی واصول فقه ایسه حکمت حقوق اسلامیه‌یی جامعدر . ایشته بوحقوق اسلامیه‌نك‌ده برقسمی احکام سیاسیه‌یه راجع بولنمقده‌در .

رطب ویابس هرنه وار ایسه کتاب مبینده درج ایدن شارع تعالی امور سیاسیه حقنده یالکز عدالت و اولوالامره اطاعت کبی اك اساسلی

Digitized by Microsoft®

دها ایلری کیدییور : « کوله دیدیکك شی سنی تولید ایدن عین تخمدن حاصل اولمش . عین سما آلتنده یشایور . عین هوایی تنفس ایلیور . وطبقی سنك کبی یشایور ، اولیور » معمافیه بو حال روما قانونلرنده اسارته متعلق احکامك الغاسنه سبب اولهمامش وهرکسك بیلدیکی وجهله اسارت صوك عصره قدر دوام ایتمشدر .

یالکز بر قسم قلیلی ذکر ایده‌بیلدیکمز حکمای سالفه‌نك بوتنظیمات علمیه‌سی حکومات قدیمه‌نك اشکال سابقه‌سنه اجرای تأثیردن خالی قالمامش ایسه‌ده کرك آتنه‌نك کرك رومانك هرزمان فلاسفه‌نك تعقیب ایتدکلری آمال عالیه دائره‌سنده اداره ایدیله‌مامش اولدیغنی بیانه حاجت کورمیز .

آتنه‌ده سولون اسپارطه‌ده لیکورغ کبی واضع قانونلره رغماً ینه جبابره یتشمش آتنه‌نك وسائر یونانستاندهکی کوچك حکومتلرك جمهوریتله اداره ایدلمش اولمسنه و اریستیدوده‌نیس‌دالیقارناس کبی قانونشناسلره رغماً ظلم وتعدی دائره‌سنده افعال وحرکات سیاسیه اکسیك اولمامشدر. معمافیه بالاخره یونانستانك طاری اولان فساد اخلاق سبیله بدایةً اسکندرك ودها صکره رومالیلرك استیلاسنه دوچار اولدیغی معلومدر .

رومایه کلنجه : بدایتده قراللق طرزنده اداره اولنمش ومؤخراً حکم ونفوذ اصلزادکانده غالب اولمق شرطیله جمهوریته منقلب اولمش ایسه‌ده بالاخره عوامك تدریجاً توسیع صلاحیت ایتلرینه رغماً ینه ایمپراطورلق کسوه‌سنه بورونمك اوزره بر حکومت استبدادیه ظهور ایتمشدر . رومانك وضع ایتدیکی ایمپراطورلق اصولی علی‌الاکثر شرقده جاری اولان اصول مطلقهٔ استبدادیه‌یه مقیس اولیوب ایمپراطورلق شرق وغربی روما دیه ایکی پارچه‌یه بولنجه‌یه قدر بتون ایمپراطورلر قاعدهٔ ارثیه ایله دکل قاعدهٔ انتخابیه ایله تعیین ایدیله‌بیلیر ایدی . شرقی روما ایمپراطورلغنده بیله شکل حکومت ایمپراطورلق حالنده قالمغله برابر

Digitized by Microsoft®

موافق چیقمدیغنی وبك چوق قوانینك بالعکس جبر و تعدیه سبب اولدیغنی الیوم هرکس تقدیر ایدر .

زه‌نون . — قدیم یونانیلر میانده حقوق طبیعیه‌یی اك زیاده تقدیر ایدن زه‌نون وزه‌نونك شاگردلری اولمشدر . زه‌نونك فضیلت اوزرینه مؤسس اولان حکمتی رومایه‌ده انتقال ایدرك اورانك عالم افکارینه اجرای تأثیر ایلمشدر . خطیب شهیر چیچرون استادینك ارشاداتندن اقتباس علم ومعرفت ایده‌رك یازدیغی براثرده «فن حقوق نه روما پره‌تورلرینك [۱] امرنامه‌لرندن ونه‌ده الواح عشره‌دن استنباط اولنماز. بو علم منبع حکمتدن نبعان ایدر . امدی حکمت بزه اوکره‌تیورکه بتون انسانلرده مشترك بر عقل واردر . بو عقل ایسه قانوندر . ایشته بوقانون غیرمکتوبدرکه بزمله برابر وبزم نفسمزده طوغمش وآنی هیچ بریدن آلمدق وهیچ بر کیمسه‌دن اوکرنمدك رومادە باشقه ، آتنه‌ده باشقه برشی دکلدر ». بناءً علیه حق وعدالتی تأمین ایدن شی بر قومك ویا بر قوم اکابرینك ویا حکمدارلرك آرزو ومرامی دکلدر . اکر بویله اولسیدی شقاوت ، زنا ، یلان یره یمین وسائر منهیات دخی محق ومشروع قلنه‌بیلیر ایدی . بوراده ظلم ایدن ، حقسزلق ایدن ایستر برآدم اولسون ، ایستر برچوق ، ایستر هپ افراد مملکت . بونك نه اهمیتی وار؟ روماحقوق ایشته‌اك زیاده بو استوئیسیزم [۲] حکمت سیاسیه وحقوقیه‌سه استناد ایدر . روما ایمپراطورلغنك ، اك مشهور حقوقشناسلرینك رهبری زه‌نون وتلامیذیدر. زه‌نون اسارت بحثنده ارسطویه نظراً مهم برخطوهٔ ترقی آتمش . « اسارت وارکه فتوحات نتیجه‌سیدر . اسارت وارکه بیع وشرا ثمره‌سیدر . هر ایکی صورتدن تولد ایدن حق تملك فنادر » دیمش شاگردی اولان رومالی سه‌نه‌ق

[۱] رومادە برنوع شهر امینی ایدی.
[۲] فضیلت اوزرینه مؤسس بر نوع فلسفه‌درکه واضعی زنوندر.

Digitized by Microsoft®

ارباب مساعیدن نشأت ایده‌بیله‌جکنی یعنی عمله ، اصناف ، تجار وزراعك ـاو پك مذموم ومعیوب ومستلزم قید اسارت عدایتدیکی ـمساعیء شاقه وخدمات مدیده‌لری ثمره‌سیله نهایت براز اکتساب ثروت ورفاه ایدرك دها یوکسك طبقه تشکیل ایدن صنوف متوسطه‌یه التحاق ایلدکلرینی کوره‌مامش . مع‌مافیه اختلالاتك اوکنی المق ایچون املاك و اراضیء متوسطه دائره‌سنك وجوب توسیعنی درمیان ایتمی مهم بر کشفدر .

ارسطونك اختلاللر و اختلاللرك اسبابی حقنده‌کی نظریاتی‌ده حقیقةً شایان حیرت بر دها ومفکره‌یه مالك اولدیغنی کوسترر . اونك فکرنجه تشکلات اساسیهٔ دول وجمعیاتده مساواته تخصیصی ایجاب ایدن بر حصهٔ مشروعه واردر . عدم . اواته افرازی لازم کلن دیکر بر حصه‌وار . هر اختلال ایشته بو ایکی عنصر مهم و اساسینك غیر صحیح صورت ومقداردە توزیع وتقسیمندن نشأت ایلمکده‌در ایضاح ایده‌لم:

بر طرفدن مساوات سیاسیه ، حقوقجه مساوات بالجمله افراده عائددر . [حر اولان افراد دیمکدر] دیکر طرفدن افراد آره‌سنده لیاقت ، ذکا کبی احوال طبیعیه وخلقیه‌دن منبعث مساواتسزلقلر وارکه بونلر اجراسی اقتضا ایدن حرمت واعتباردە وحیثیتده و اکتساب ثروتده مساواتسزلغی انتاج ایدر . بناءً علیه مساوی اولمق اقتضا ایدن شی غیرمساوی قیلنور . ویا بونك عکسنه غیرمساوی قالمق ایجاب ایدن شی مساوی قلنور ایسه اختلاللر ضروری اوله‌رق دعوت ایدلمش اولنور ، ظهور ایدن هرهانکی بر اختلال مساوات مشروعه‌نك عدم مساوات مشروعه‌یه ویا عدم مساوات مشروعه‌نك مساوات مشروعه‌یه قارشو آز چوق مصیب آز چوق محق مطالبندن نشأت ایتمکده‌در . ارسطو اختلالك اوکنی آلمق ایچون قانونه تمسك ایدییور . ویالکز برنقطه‌ده براز شاشیرییور . قانون ایله عدالتی توأم صانیور . هرقانونك عدالته

Digitized by Microsoft®

مدنی بالطبعدر وحریتلرینی ترك وفدا ایتمیه‌رك بر آره‌ده طوپلانمشلردر. اساساً بو بحثده تفوق فکری‌یی آرامغه محل یوقدر . بوراده اساس حقوقده مساواتدر . اکثریت ترجیح ایدیلورسه اکثریتك حقه استناد ایتمکده اولمسندن طولایی دکل بلکه اتفاق ارایه مهما امکن متقارب اولمسندندر . مجموع ناس نظر اعتباره آلنملی ومصدر حق ایشته بوهیئت مجموعه اعتبار ایدیلملیدر .

حکمدارلق بحثنده قانونمی شخصی اجرای حکومت ایتمك لازم کلمه‌جکی سؤالنی ایراد ایدن ارسطونك برنجی جهتی ترجیح ایتمش‌اولدیغنی بیانه حاجت کورمه‌میز . قانونك حاکمیتی عقلك حاکمیتیدر . (حقوق طبیعیه‌یه و عقل سلیمه موافق اولان قانونلر ایچون بو ملاحظه شبهه یوق که پك مصیبدر) قرالك حاکمیتی ایسه شخصکدر . الك طوغریسی شخصده‌کی بهیمیتك‌در. مع مافیه شخصه بخش ایدیلن بو حاکمیت موقت بر زمان ایچون اولسه ینه ایی فقط اکثریا بوکا وراثت‌ده منضم اولیور. ارسطو دیبورکه « اکر قرال زاده‌لرك هپسی بویله کوردکلرمز کبی ایسه وراثتك نه‌قدر مضر اولدیغی کوزه چاربار » مع‌مافیه ارسطو دهاة حکمدارانی بوقاعده‌دن استثنا ایدیبور.

ارسطواشکال‌حکومتده جمهوریت معتدله‌یی ترجیح ایلیور. واعتدالده مقصدی‌صنوف‌متوسطهٔ‌خلقدر. صرف زنکیندن‌ویاصرف فقرادن مرکب اولان برجمعیت ارسطوبه کوره‌افندیلرله کوله‌لردن مرکبدر. صنف‌متوسط خلق ایکی‌حد آره‌سنده تأمین موازنه واعتدال ایدر. ارسطونك فکرینه نظراً یونانستانده‌اختلاله‌بادی‌اولان‌شی‌املاك‌متوسطه‌نك‌فقدانی‌در. ارسطونك پك مصیب برمحاکمه وپك عمیق بر نفوذ نظره مالك اولدیغنی کوسترن بو مطالعه‌ده یالکز برنقصان وار : ارسطو برشیئ اونوتمش وبونسیانی علیهنده بحق موجب عتاب اولمش: زیرا صنوف متوسطهٔ خلقك آنجق

Digitized by Microsoft®

ارسطونك حاكميت حقنده‌كی نظریه‌سی‌ده نظر دقته آلنمغه شایاندر. بوذاتك وضع ایتدیکی حاكمیت ملیه قانونی قانون اكثریتدر. دیبورکه:

« افرادندن هر بری آیرمجه درپیش ایدلدیکی تقدیرده اهمیت مخصوصه‌یی حائز اولمیان اكثریت او حالیله برابرینه اك عالی و فائق ذواتك فرداً فرداً نظر اعتباره آلندقلری زمان حاكمیت ومزیتلرینه مرجحدر. ناصل که هر كسك اشتراكاً ترتیب ایتدكلری بر طعام، مصرفی یالكز بر كشی طرفندن اختیار ایدیلن طعامدن دها لذتلی و پارلاقدر »

دیه‌جكسكزكه ینه خلقه حكم و نفوذ یوروتن ارباب علم واقتدارددر. خلقك، عوامك نه اهمیتی واردر؟ فقط ارسطونك فكرنجه عالم وفاضل اولان بر كیمسه‌نك بیله صیت و شهرت و نفوذ وحیثیتنی تأمین ایدن، خلقدر، عوام ناسدر. واقعا برمعمار انشا ایده‌جكی خانه‌نك الوریشلی اولدیغنه حكم ایده‌بیلور فقط او خانه‌نك نه درجه قابل اسكان اولدیغنی ایچنده ساكن اولان دها زیاده تقدیر ایدر. خلق هر حالده عمومیتی اعتباریله شخصدن، فردن ایدر. صو كبیدر صویك مقداری نه قدر چوق اولور ایسه پیسلكی او درجه آز اولور كورلمز.

بو مطالعانك طوغری بر قسمی اولدیغی كبی یا كلش بر قسمی‌ده وار [لسان الخلق نداءالحق] نظریه‌سی ایشته بو اساسدن تشعب‌ایدر. Vox populi Vox dei فقط تجربه كوستریبورکه خلق اكثریا آلدانیر. خلقك عمومیتی، نظراعتباره آلنیرسه تفوق فكریسی صورت قطعیه‌ده تسلیم اولنه‌ماز؛ فقط ارسطوده افلاطون كبی هرشیده اولدیغی مثللو حكومت و ادارهٔ دولت ایچون تفوق فكری و علمیی آرایور. افلاطون حكومتی علمایه ارسطو ایسه كندیسنده فضل و تفوق وتفكر ملاحظه ایتدیکی عوامه عطف و اسناد ایتمك ایستیور. حقیقتده ایسه حكومت هر كسكدر، جمله افرادكدر شو حیثیتله‌كه جمله افراد حردر.

Digitized by Microsoft®

عقلنی ادراك ایده‌جك درجه‌ده بر عقله مالكدرلر . بناءً علیه اسیر اولانلری طبیعت اویله یاراتمشدر.» غریب برمغالطه!..

اسارتك اسباب ولدیاتی ترقیات فكریه و اخلاقیه ایله ایضاح اولنور . حال بوكه بوتدنی اسارتك ثمره‌سیدر. اسارت بو حالی تولید ایدر . یوقسه بو حال اسارتی دكل...

مع مافیه ارسطویی معذو كورملیز . زمانینده بتون جمعیتلری او حالده ، هر نوعیه باقسه بر قسم خلقك آلنوب صاتیلور كوله‌لردن عبارت اولدیغنی، مشاهده ایدن برحكیم نه قدر نفوذ نظره مالك اولسه ینه بو خلاف طبیعت حالی بر حال طبیعی عد ایده‌بیلور . طبیعتده اسارت وار ذهابنه دوشه‌رك بونی‌ده قوانین طبیعیه ایله حل وفصله و بو صورتله قلبنده كویا هیچ بر عقده براقامامغه چالیشمش، نفسنی‌ده بوكا اقناع ایتمش. مع مافیه اسیرلرك حالنه آجیه‌رق بركون كلوبده صنایعده ماقاره‌لرك كندی كندینه و بالجمله آلات وادوات عملیه یه محتاج اولمقسزین ایشلمسنی تمنی ایلمش. ایشته عصر حاضر بو خارقه‌یی مهما امكن وجوده كتیره‌رك قوجه داهینك سلسلهٔ محاكمات و نظریاتنده‌كی بوقیصه‌یی اتمام ایتمش .

ارسطو جمعیتی افندیلر ایله كوله‌لردن مركب ایكی مهم قسمه تفریق ایتدكدنصكره سیتویه‌نلری مال وملكه صاحب و كوله‌لری هیچ بر شیئه غیر مالك فرض ایدیبور. بناءعلیه سیتویه‌ن اولمق مال و ملك صاحبی اولمغه متوقفدر . | ارسطو حق تصرفك اساسنی تماماً قوره‌مامش اولمغله برابر علم اقتصادك مبادیسنی میدانه چیقاره‌جق درجه‌ده دها و ذكا اثری كوسترمش و فائض ایله اقراضی منع ایتمشدر . زیرا فائض ثمرهٔ نقد اولان بر نقددر وخلاف طبیعت و بر تكثر وتزایددر.|

Digitized by Microsoft®

باشقه بر شی دکلدر . بو حاکمیت‌ده محدوددر ، ابدی دکلدر. افراددن هر بری مناوبةً اطاعت وامر ایلر، هر کس هم حکمدار وهم عمومك محکومیدر . حکومت بر وکالت و نیابتدر، بر وصایت دکلدر . دولتی عائله ایله قاریشدیرمق استبداده منجر اولان نظریاتی قبول ایمکدر . بناءً علیه افلاطون پدری ، چوبانی، پادشاهی بربرینه قارشدیره‌رق بونلره متعلق حکملری یکدیکرینه تشمیل ایتمکده خطا ایتمشدر .

ارسطو تشکیلات سیاسیه‌نك اك حقیقی اساسلرینی بولمق ایچون (سیتویه‌ن) دن باشلایور . سیتویه‌ن وظائف عمومیه‌یه اشتراك ایدندر . بناءً علیه مناوبةً امره اطاعت ایدنلر بونلردر. بونلر بو صورتله هم امره اطاعت ایدیورلر، هم امرایدییورلر. ایشته تشکیلات سیاسیه‌نك اس الاساسی... [آشاغیده کوره‌جکمز وجهله ژان‌ژاق روسو و سائره‌ده بعض تعدیلات ایله همان همان بو نتیجه‌یه واصل اولیورلر] .

ارسطو مثلنه پك نادر تصادف ایدیلن بر قوهٔ کشفیه ایله همان او وقت تفریق قوای حکومت قاعده‌سنی بر درجه‌یه قدر وضعه موفق اولمشدر . « سیتوینلرك و ظائفی ـ باشلیجه ـ ایکیدر . وظائف استشاریه‌وظائف عدلیه [Fonctionde libératrice] [Fonction-judiciaire]

فقط ارسطونك مهم وفاحش برخطاسی واردر که زمان حاضره کوره دوشونیلورسه همان غیرقابل ایضاح بر معما کبی کوزه چارپار. بوخطاسی‌ده اسارتك وجودینی تسلیم ایتمسیدر. دییورکه «انسانلرك احتیاجاتی واردر. بو احتیاجاتی دفع ایچون آلات ووسائطه محتاجدرلر. بو آلات ایکی درلودر : بی‌روح، ذیروح. ذیروح اولان آلات اسرادر، کوله‌لردر. مکمل اولان مخلوقات امر ایتمك ایچون خلق اولنمشلردر. اسرا ایسه آنجق دیکرلرینك

Digitized by Microsoft®

مرکبدر » صورتنده تعریف ایدییور وبواساسی قوردقدن صوکره افلاطونك عائله وحق تصرف حقنده‌کی مطالعاتنی رد ایدییور . بتون خصوصی عائله‌لرك انقاضی بیقینلدن عمومی وبرتك عائله وجوده کتیرمك هیچ بریکی محبت وشفقت وجوده کتیرمدن موجود ومحقق اولان محبت وشفقتلری رفع ایتمکدر . اووقت محبت عائله برقاچ طامله باغ رایحهٔ طیبه سنك دریاده غائب اولوب کیتمسی کبی جماعتده بیهوده یره یاییلوب کیدر . اموال مشترکه حقنده‌ده عین مطالعه واعتراض واردر . اولاده باقیلمدیغی کبی اموالده باقان اولماز . تنوعی نظر اعتباره آلمقسزین اشتراك ایله وحدت مطلقه حصوله کتیرمك وبردولتی تشکیله قالقشمق ، یالکز برصوت ایله آهنك حصوله کتیرمك کبیدر . ارسطو اعتراضه‌دوام ایله دییورکه : « اشخاص ، دولته ، بعض صنوف‌خلق دیکرصنوف‌خلقه فدا ایدیلن برجمعیتده ناصل برسعادت تصور اولنه‌بیلور ؟ افلاطونه کوره دولت مسعود اولدقدن صوکره افرادك مسعود اولمسنه حاجت بیله‌یوقدر . فقط دولتی تشکیل ایدن افرادك مسعودیتی اولمازسه دولتك سعادتی نه‌دیمکدر، حقیقی وذیروح مخلوقلر بدبخت اولدقدن صوکره تصوری برمعنادن برفکردن عبارت اولان دولتك سعادتی نه‌دیمکدر ؟ »

افلاطونك دیکر بر خطاسی عائله‌یی دولته تشبیه وتمثیل ایتمسی ایدی. ارسطو بونی‌ده شدتله رد ایدییور . آنك فکرینه نظراً واقعا بدایتده دول عائله‌دن چقمشدر . مع مافیه بو ایکی نوع جماعتك یکدیکرندن تماماً آیری اولدقلری ده غیر قابل انکاردر . عائله عدم مساوات و اطاعت اساسلرینه ابتنا ایدر ، غیر مساویلر آره‌سنده برجمعیتدر . اویله بر جمعیتدرکه بر قسمی حر دیکر قسمی تحت وصایته‌در . دولت ایسه بالعکس حر و مساوی اولانلرك اجتماعندن مرکبدر . بر حاکمك حکم ونفوذی بیله بر مساوینك دیکر برمساویه اجرای حکم ایتمسندن

Digitized by Microsoft®

یاد ایدیلن بوذات قدر محاکمات فکریه‌یی تعمیق ایتمش برحکیم تصور اولنه‌ماز . علوم طبیعیه‌دن ، تاریخدن بحث ایتدیکی کبی علم منطق (Organisme) نامیله کلیات آثارنده ایلك دفعه اولهرق اووضع ایتمش ونهایتده (Politique) نامیله حکمت سیاسیه‌یه متعلق حقیقةً غایت مهم براثر وجوده کتیرمشدر .

بواثر قرون قدیمه‌نك وحتی بالجمله ازمنه‌نك ابدع آثاری صاییلمغه لایقدر. پایانسز بر قریحه ومحاکمه‌یه مالك اولان بوذاتك علوم تصوریه‌ده‌کی رسوخی علوم سیاسیه‌ده دخی تمامیله انکشاف وحقیقةً بی‌نظیر برمعمار سیاست اولدیغنی اثبات ایتمشدر . بو عظمت فکریله برابر بوذاتك خطادن منزه اولدیغنه ذاهب اولمامالیدر . اوده استادی کبی سیاست ایله اخلاقی بربرینه قاریشدیرمش ، بوایکی علمك حدودینی لایقیله تعیین ایلیه‌مامشدر، بونلر معذور ایدیلر. زیرا پرورده اولدقلری محیط علومك تأثیرندن بسبتون تجرید نفس ایده‌مزلردی . بناءً علیه ارسطوده دولته اك مهم وظیفه اولهرق تأمین فضیلتی کوستریور. وبوصورتله دولت مربیء احلاق اولیور . بوسببله شخص تماماً جمعیتك ، دولتك مالیدر . ارسطونك افکار باطله‌سندن بری‌ده فضیلت واعمال فاضله‌نك رفاه حالدن لاینفك اولمسی وفضیلت تامه‌نك اجراسی ایله مشاغل بدنیه‌یی ایجاب ایتدیرن وظائفك غیرقابل تألیف بولنمسیدر . بناءً علیه زراع ، عمله، تجار ، سیتویه‌ن حقوقنه مالك دکلدرلر. ستویه‌نلرك حقوق حریتی دیکرلرینك اسارتیله قائمدر .

ارسطو افلاطوندن پك چوق اساسلی نقطه‌لرده آیریلور . افلاطون ایچنده‌کی اشخاص عارضی شیلردن عبارت بولونان دولتی بر غایهٔ امل زبده‌سی(substance idéale)فرض ایتدیکی حالده ارسطو دها متأخر وبناءً علیه دها لیبرال اولهرق دولتی « حر ومساوی ادملرك اجتماعندن

Digitized by Microsoft®

استبداد کبی برنتیجه حاصل اولور . افلاطون آلدانمش ، دولتك وظیفه‌سنی تعیین ایده‌مامش. دولت تبعه‌سنی خلوق، بختیار قیلمقله مکلف دکلدر. دولتك بروظیفه‌سی وارایسه اوده هرکسی حر بولندیرمق، تأمین عدالت ایتمکدر . هرکس حریتده مساوی اولمق وبونك نتیجه‌سی اولهرق حقنه مالك بولنمق ؛ ایشته دولتك دوشونه‌جکی شی .. اقسام سائرهٔ فضیلت دولته دکل اشخاصه عائد وظیفه‌در . منافع مادیه ومعنویه‌سنی تأمین واستحصال ایلمك وظیفه‌سی شخصك کندیسنه راجعدر. بناءً علیه حکومت، قوتی، افراد طرفندن قوت سوءاستعمال ایدلدیکه ویا مقاولات اجتماعیه اخلال ایدلدیکه استعمال ایده‌مز. دیکر بالجمله خطیئاتمز، ایستر کندی نفسمزه غدر ایتمش اولهلم ، ایستر جناب حقه عصیان ایتمش اولهلم ، ایستر وظائف رحم وشفقتده قصور ایتمش بولنهلم . بونلر ایچون جزا تعیین ایده‌مز. بونلر خالق ایله مخلوق اره‌سنده حل اولنور مسائل وجدانیه‌دندر . افلاطون کفر ایدنلرك اعدامنی ایستیه‌جك درجه‌ده ایلری وارمش ایدی، حالبوکه استادی‌ده بویله برمسئلهٔ اعتقادیه‌نك قربانی اولمش ایدی .

افلاطونك بتون بوخطالری فردی استحقارا یتمسیندن، هرشیئی دولت وعمومیت ایچون فدا ایتمکدن ایلری کلیر. زیرا شخصك غایه‌سی دولتدر ظن ایدییور. حقیقتده افرادك حقوق وحریتنی محافظه وظیفه‌سی دولته مودوعدر. (ره‌پوبلیق) نامنده‌کی اثرینك باشلیجه خطاسی ایشته بونقطه‌در.

ارسطونك نظریه‌سی . — شرقده ارسطو وارسطو طالیس نامیله معروف اولان اریستوت افلاطونه یکرمی سنه شاکردلك ایتمشدر . اسکندر کبیره معلملکی معلوم جهاندر. علم کلامده مشائیون نامیله (Péripatéticien) معروف اولان حلقهٔ فلاسفه‌نك استادی‌در . متأخرینه وارنجه‌یه قدر بالجمله حکما طرفندن استاد (Le Maître) دیه

Digitized by Microsoft®

تعیین ایتمکسزین ایی بر سیاسی اولمق ممکنمیدر ؟ ایشته بونك ایچون افلاطون ، فیلسوفلر رأس‌کاره کچمدکجه ودولتك باشسنده بولنانلر حقیقی فیلسوف اولمدقجه اقوامك تهوین سفالتنه، بشریتك سعادتنه امکان یوقدر دیبور. بوادعا جرأتکارانه وبراز خیالپرستانه اولمقله برابر حقیقتدن بسبتون آزاده دکلدر . علمسز عمل اولیه‌جغی کبی حکمت حقیقیهٔ دولت آکلاشلمدن‌ده حسن ادارهٔ مملکت ممکن اولماز . افلاطونك قوردیغی نظریه برغایهٔ املدر . غایهٔ امل (Idéal) ایله خیال محضی تفریق ایتمیدر. خیال ایله حقیقت مسافهٔ اوزره بولنه‌بیلور . فقط حقیقت ایله غایهٔ امل یکدیکرینه متناقض دوشه‌من، آرالرنده برموازات حاصل اوله‌بیلور . غایهٔ‌امل عقلك تصور ایتدیکی مقصدك تکملیاب وصلاحپذیر اولمسیدر . طبیعت ذاتاً بوغایه ومقصده طوغرو رهروتکملدر . بناءً علیه غایهٔ امل صوك درجه طبیعی برشیدر. هنوز بشریت بونی شکل حقیقته تماماً قلب ایده‌مدی . فقط تدریجاً بوهدفه واصل اولمیدر . خیال ایسه یاکاش وموجب نکبتدر . افلاطون عائله وحق تصرفك الغاسی لزومندن بحث ایتدیکی زمان ایشته بوخیاله دوشیور . زمانمزدکی آنارشیستلره ایشته بونك ایچون (Utopistes) ده‌دیرلر .

افلاطون دیکر برنقطه‌ده اصابت ایده‌مامش ، زیرا بتون منظومهٔ تصورات وتفکراتنی وحدت اساسنه ابتنا ایتدیرن بوحکیم اخلاق ایله سیاسیاتی‌ده مزج وتوحید ایتمش (ذاتاً زمانمزه قدر بوخطایه دوچار اولان چوقدر.) بوسببله افلاطون بردولتك قوانین وضع ایدرکن تعقیب ایده‌جکی مقصید ، حمایهٔ فضیلتدن عبارت اوله‌جغنی سویلیور و فضیلت سیاسیه‌نك عدالتدن عبارت اولدیغنی اونوتمیور . انتظام جمعیتك محافظه‌سی ایسه منحصراً عدالت دیلان فضیلتك حکمفرما اولمسنی اقتضا ایدر. دائرهٔ‌فضیلت‌امور سیاسیه‌ده توسیع‌ایدیلنجه

Digitized by Microsoft®

آیریبور . حکام که انسانه نظراً عقل ، جنکاورلر که قلب وقوت وایشجیلر، چفتجیلر که حس اشتهادر . افلاطون هیچ اولمازسه جنکاورلر آره سنده قادینك مشترك اولمسی وخود کاملق حسنی بخش ایدن عائله نك قالدیرلمسی فکرنده در . حاصل اوله جق چوجقلرده ابوینك دکل، دولتك اوله جقدر. بناءً علیه دولت آنلری تربیه ایده جکدر . نهایت افلاطون تربیه ایله سیاسیاتك عین برفن اولدیغنه حکم ایدیبور . آندن، مقدم اسپارطه ده لیکورغ همان همان بودرجه یه یقین برحکمت سیاسیه یی فعلاً تعلیم ایتمکده ایدی . اشتراك اموال هیچ برزمان اسپارطه ده اولدیغی کبی تطبیق ایدیله مامشدر . زیرا تاریخشناسانجه معلوم اولدیغی اوزره بتون وطنداشلر براره ده طعام بیله ایدرلردی معمافیه لیکورغ ممکن مرتبه فعلیات وادیسنده قالدی، اسپارطه یی تاریخده امثالی نامشهود برقهرمانلق درجه سنه ایصال ایلمشدر . افلاطون ایسه صرف امل وخیال ارقه سنده در . ره پوبلیق نام اثرنده زمانمزه کوره پك غریب نظریات بسط ایده رك اخلاق ایله سیاسیاتك ده شیء واحد اولدیغنه حکم ایدیبور .

افلاطونه کوره الك ایی بردولت آنجق علما وحکما طرفندن اداره اولنه بیلور (چینده ده همان همان بوقاعده حکمفرمادر) زیرا دولتده غایهٔ مقصد عدالتدر؛ عدالت ایسه آنجق حکمت وفلسفه ایله ادراك ایدیله بیلور افلاطونك بونظریه سی احتمال که طوغریدر . مع التأسف عدالتك بودرجه سی هیچ بروقت تطبیق اولنه مامشدر. هپ ایجاب حال ومصلحت ، منافع مختلفه دوشونیلمش . یوقسه اصل حق وحقانیت ، عدالت مطلقه ، دساتیر حقیقیهٔ حکمت هیچ برزمان اجرا ایدیله مامشدر.

واقعا سیاست بردولت داخلنده عدالتی حکمفرما قیله جق وسائطك الك ایسنی تحری ایدر . شوتقدیرده عدالت حقنده برفکر صریح پیدا ایتمکسزین، حریت حقیقیه ومنافع بشریه نه دیمك اولدیغی لایقیله

Digitized by Microsoft®

مطلع اولمجق درجه‌ده مصر آیینلرینه ، عبادتلرینه واقف اولدی . نه‌دن صوکرا تکرار آتنه‌یه عودت ایده‌رك استادی کبی درسلر ویرمکه باشلادی . فلسفه ایله اشتغالی مناسبتیله بولتیقه‌دن‌ده بحث ایتدی . بزم شودقیقه‌ده تدقیق ایده‌جکمز نقطه فلسفه‌سی دکل ، فلسفهٔ سیاستیدر .

افلاطونه نظراً سیاست، دولتده وحدت حصوله کتیرن، برعلمدر. واقعا سیاستك بدایتنده افراد یعنی تنوع واردر . بوکثرت وتنوع وحدته مخالف اولدیغی ایچون برنقصاندر. ذاتاً اونك نظرنده کمال وحدتده‌در، وحدت کائناتده وحدت الهیه‌ده‌در. بناءً علیه وحدته نه‌قدر تقرب ایدیلورسه کمالده اودرجه حاصل اولور . افرادك تکاثری دولت دنیلن وحدته نه‌قدر یاقلاشیرسه جمعیتده اوقدر مکملیت واردر . بناءً علیه غایهٔ امل جانلی بروحدت متشخصه وجوده کتیرمکدر ، قوللکتیف برشخص احداث ایلمکدر . اشخاص بوهیئت شخصیه‌نك اعضا وجوارحی منزله‌سنده اولمليدر. بناءً علیه « هرشی هرکس اره‌سنده مشترك اولمليدر . حتی کوزلر ، حتی قوللر ، حتی اللر » افلاطونه نظراً شخص هیچدر . دولت هرشیدر. سیاست اخلاقك دها واسع مقیاسده تطبیقندن، شخصه متعلق علم احوال روحك جمعیته متعلق برعلم احوال روحیه‌یه تشمیلندن عبارتدر. بو اساس جمعیتلری شمدیکی سوسیالیزم دنیلان حالك دهامفرط بردرکه‌سنه دوشوره‌بیلیر . نه وارایسه ، نه یوق ایسه دولتك النه‌کچر، شخص برجزؤ فرد کبی عمومیت النده محو وزبون اولور . ذاتاً افلاطون بوتعقیب ایتدیکی غایهٔ امله یالکز ایکی اهمیتسز مانع کوریور . بونلرك بری سنلك بنلکدن عبارت اولان حق تصرف ودیکری حس عائله‌در . بونلر ایسه اخلاقك تجویز ایده‌میه‌جکی خود کاملقدن باشقه برشی دکلدر. بناءً علیه دولتك یعنی عمومیتك سلامتی ایچون حق تصرفی حتی عائله‌یی قالدیرملیدر . افلاطون جمعیتی اوزمانه کوره اوچ صنف خلقه

Digitized by Microsoft®

علمندن استعانه ایدەرك میدانه قویمشلردر . هیچ برشی غائب اولماز ، هیچ برشی خلق وابداع اولنماز ، علمده اویله‌در .

بشریتك نسلاً بعدنسلٍ تعاونی قضیه‌سی هرشیده اولدیغی کبی ساحهٔ علوم وفنونده دخی ترقیات عمومیه‌یه پك زیاده تأثیر ایتمشدر . معمافیه عرق ابیضجه معلوم اولان تاریخ دها اسکیسنی قید ایتمدیکی ایچون تدقیقاتمز شمدیلك بواك قدیم حکمداده طیانوب قالیور . بوفیلسوفلردن صوکره شایان قید وتذکار اولانلر ، دها طوغریسی شهرتجه سلفلرینی بیله کولکده براقانلر سوقراط ، افلاطون ، ارسطودر .

دورقدیمك بحق اقانیم ثلثهٔ علمیه‌سی اطلاقنه‌سزا اولان بواوچ‌ذات بربرندن تدرس ایتمشلر ، برعصره قریب زمانده شمس علومك یونانستاندن طلوع ایتمسنه سبب اولمشلردر . بشریت الآن بونلرله قابل قیاس ویا بونلره فائق ذوات یتشدیرەمامشدر . بونلردن بالخاصه افلاطون وارسطونك نظریهٔ سیاسیه‌لرینی پك مجمل صورتده ذکر ایدەلم . زیرا قرون قدیمه وحتی قرون وسطا ایله قرون متأخره بونلرك صاچدیغی تخم سیاستدن قورتیلەمامشدر . حالا اوفکرلر ارەصره بشقه بشقه کسوەلر اکتساب ایدوب میدانه چیقیور ! . .

افلاطونك نظریه‌سی . — افلاطون هم شاعر ، هم فیلوسوفدر . وسوقراط فلسفه‌سنی احیا ایدن اودر . سوقراط یالکز تدریس ایله مشغول اولیوردی . افلاطون ایسه اونلری هم قید ایدر ، هم‌ده کندیلکندن مطالعەلرعلاوه ایلر ایدی . اودرجه‌ده که سوقراط افلاطونك قید وضبط ایتدیکی شیلری کورنجه « بوکنج تلمیذ بکا بعضاً خاطرمه کلین شیلری بیله سویلتیور» دیر ایدی . سوقراط اعدامه محکوم ایدیلەرك زهر ایچدکدن صوکره افلاطون آتنەده‌طورەمدی . مختلف استادلری ، مختلف مملکتلری زیارت ایتدی وحتی مصرده کاهنلرك اسرارندن برقسمنه

Digitized by Microsoft ®

اوجمعیت مقاوله‌نامه‌سنه روی موافقت کوسترمه‌جکلرندن مقاولهٔ اجتماعیه فکرینی ترویج ایتمش اولورکه یونك دولتك شیمدیکی طرز تلقیسنجه نه‌درجه قابل قبول اولدیغنی ایلریده ایضاح ایده‌جکز.

دولت حقنده ادوار قدیمه‌دکی افکار — بوخلاصه‌دن صوکره دولت حقنده ، دولت وسیاست فکرلرینك منبع ومصدرینه دائر بعض مشهور نظریه‌لری بیان وتشریح ویکدیکریله مقایسه ایتمك فائده‌دن خالی اولماز .

اساس دولتك نه‌دن عبارت اولدیغنه متعلق تدقیقات حکمیه‌وفلسفیه انسانلرله برابر طوغمشدر . اك ابتدائی انسانلرده ، عشیرت وقبیله‌لرده جمعیتك نظام وانتظامی نه کبی اساسلردن نشأت ایتمکده اولدیغنه دائر برفکر تدقیق وتفحص اویانمش اولدیغنه شبهه یوقدر . چینده ، هندستانده ، مصرده ، قدیم ایرانیلرده ، بابل وآثور اهالیسنده شبهه یوقدرکه دولت اولدقجه منتظم ومتمدن برشکلده عرض‌وجود ایتمش اولدیغی کبی وجود دولتی تشریحه واسباب ظهورینی تدقیقه قیام ایدن ارباب تفکر یتشمشدر . آنجق بوزمانلر یك اسکی ادواره عائد اولدیغندن متأخرین اونلرك بوبابده‌کی آثارینه دسترس اوله‌مامشلردر .

الیوم علوم سیاسیه‌یه متعلق تدقیقاتك منابعی قازیله قازیله نهایت قدیم یونانیلره‌قدرطیانه‌رق، طالس، هراقلیت، اناقساغور، ده‌موقریت ، دها صوکره فیثاغور ، پارمه‌نید، ئه‌مپه‌دوقل ، نام ذاتلره منتهی اولیور. اونلردن اول فلاسفه یوقمی ایدی ؟ . . .

شبهه یوق که یك چوق ایدی . وینه شبهه یوق که یونلر علم وحکمتی منحصراً کندی دماغلرینك قوتیله ایجاد ایتمامشلر ، والبته دیکر اقوامك ظلام ماضی‌ده عدم اباد نسیانه‌قاریشوب کیدن دیکر ارباب

Digitized by Microsoft®

تعریف ایدییور. دیکر بر مؤلف موسیو ایسمه‌نك فکرینه تقرب ایدرك « دولت ملت طرفندن تشکیل ایدلش بر جمعیت سیاسیه‌در تعبیر دیکرله ملتك تشخص حقوقیسیدر» دییور. بو تعریفلردن برنجیسنی ساده‌لکی ومتلاسق اولمسی اعتباریله ترجیح ایده‌جکز. زیرا کوره‌جکز که ایکی مهم عنصر ، اراضی وحکومت عنصر. لری بو تعریفده داخلدر . ایکنجی تعریفده ملت واراضی عنصری قاله آلنمامش یالکز نفوذ سیاسیدن ، آمریت ومأموریتدن بحث ایدلمش ، اوچنجی تعریفده ملتدن باشقه عنصره بر براقلما. مش ، ملتله حکومت وحاکمیت ملیه کلمه‌لرینك مدلولی بر نقطه‌ده جمع ایدلمشدر. حالبوکه بنه موسیو ایسمه‌ن دیباجه‌سنك برقاچ صحیفه اشاغیسنده حکومتی دولتدن غیری بر شکل ومعناده تعریف ایدرك « حکمدار (که بوراده حکمدار یعنی souverain دن مقصد منبع حاکمیت اولان جهتدر بوجهت ایستر ملت ایستر عمومك بیلدیکی معنایله پادشاه اولسون) طرفندن نفوذ عمومینك اجراسی ، حاکمیتك حال فعالیته mise en œuvre وضعیدر » دییور . حاکمیتك حال عطالتده قالمسی اقدامی وبناءً علیه دولتك محو اولمسنی مؤدی اوله‌جغندن دولتی عطالتدن محروم فرض ایتمك اولماز. بناءً علیه حکومته متعلق شو تعریف دولتك تعریف عمومیسنه انضمام ایتمل ایدی . دردنجی تعریف جمعیت سیاسیه تعبیریله ایسمه‌نده‌کی تعریفك نقصانی بوس بوتون تشویش ایدییور وجمعیت سیاسیه‌یه داخل اوله‌جقلر مطلقا

Digitized by Microsoft®

دولت ودولت حقنده قديمدن برى جارى اولان مختلف نظريه‌لر

دولتك تعريفى. — حقوق اساسيه وسياسيه‌نك موضوعنى دولت تشكيل ايدر. حتى شموللى برمعنايله بوعلمه «علم دولت» دخى اطلاق اولونه‌بيله‌جكنى مقدما بيان ايتمش‌ايدك. شو حالده دائرهٔ تدقيقاتمزك مهم برقسمنى «دولت» اشغال ايدرسه يريدر بزايسه‌دولت حقنده تدقيقاتمزه كيريشمدن‌اول دولتك تعريفاتى حقنده ايضاحات مجمله اعطا واوندن صوكره اسكى ويكى علما طرفندن دولت فكرى حقنده واقع‌اولان تحليلاتى ومختلف زمانلرده‌كى تلقياتى ممكن اولديغى قدر مجمل‌صورتده مطالعه ايليه‌جكز.

دولت «بشريتك اهالى‌يه اراضى‌يه وحكومته مالك برجمعيت تامه ومستقله‌سنه اطلاق اولونور» [فه‌ليقس مورو] ديكر برتعريفه نظراً وبرمعناى عمومى‌ايله دولت «برتفريق سياسى‌يى يعنى اداره‌ايدنلرله اداره‌اولونانلر اره‌سنده برمناسبتى تعبير ديكرله بر نفوذ واقتدار سياسى‌يى حاوى هر هانكى بر جمعيته اطلاق اولونور» [له‌ئون دوكى] موسيو ايسمه‌ن ايسه حقوق‌اساسيه اثرينك ديباجه‌سنه‌شو تعريفى قوييور: دولت «برملتك تشخص حقوقيسيدر ونفوذ عمومينك موضوع واستنادكاهيدر» صورتنده

Digitized by Microsoft®

برشی بالتبع تجویز ایدیله بیلیر. قاعده‌سنه بناءً مجلس مبعوثان طرفندن معدلاً کلن ماده‌لرك بعضلرینی تصدیق بعضلرینی تعدیلاً اعاده ایتمش ایسه‌ده مجلس مبعوثانده هیچ طوقونیلمیان ماده‌لره‌ده طوقونمش، حتی مجدداً ماده‌لر وضع ایلمشدر. مجلس مبعوثان قانونك سکوتندن بالاستفاده بونی یاپه‌بیلمش ایسه‌ده مجلس اعیان ایچون بو سکوت مفقود ایدی حتی عکسی صریح ایدی. زیرا قانون اساسی ماده‌لری تعدیلاتنه متعلق مذاکرات ایستر هیئت وکلا، ایستر اعیان وایستر مبعوثان طرفندن تکلیف اولونسون بهمه حال درجهٔ اولاده مبعوثانده مذاکره اولونمق لازمدر. اعیانده تعدیلاتك قرائت اولاسی بو صراحته مغایر اولدی. حتی بوندن طولاییدرکه تعدیل ویا مجدداً وضع صورتیله مجلس مبعوثانه اعاده ایدیلن قانون اساسی موادینی مجلس مبعوثان قانون اساسی انجمنی کچن سنه برمجلسده قرائتی اکمال اولونمش برلایحه دکل، هنوز تدقیق اولونمامسنی برتکلیف طرزنده تلقی ایلدی. یعنی هیئت اعیان اکثریت ثلثان ایله برماده‌نك تعدیلنی ویا مجدداً وضعنی بدایةً مجلس مبعوثانده تدقیق ایدلمك اوزره تکلیف ایتمش بولونیور ایدی.

قانون اساسیٔ عثمانی بالنسبه منقح وحشویاتدن آزاده‌در. قوانین اداره وعدلیه‌یه آتیله بیله‌جك موادی همان هیچ یوق کبیدر. بوجهتلرله بك چوق قانون اساسیلره حائز رجحاندر. محتوی اولدیغی احکامه‌کلنجه اونلرده بحثلری کلدکجه بیدرپی تدقیق اولنه‌جقدر.

Digitized by Microsoft®

اولور . وقانون اساسینك تعدیلی تکلیف اولونان برماده‌سی بروجه مشروح مذاکرات‌لا مه‌سنك اجراسیله ارادهٔ سنیه‌سنك صدورینه قدر حکم و قوتی غائب ایتمکسزین مرعی الاجرا طوتیلور . »

شو تفصیلات تعدیلی تکلیف اولونان ماده ویاماده‌لرك اولا مجلس مبعوثان وصوکره مجلس اعیان طرفندن مذاکره اولو. نه جغنی صراحةً ذکر ایدییورسه‌ده قانون اساسی مواد مندرجه سندن بعضیلرینك تعدیلنی تکلیف ضمننده دیکر موادك دخی تعدیل ایدیلوب ایدیلمیه‌جکنی مسکوت عنه براقمقده‌در . انجق مجلس مبعوثان واعیانك تعاملی اوصورتله تقرر ایتدی که هرهانکی برماده‌نك تعدیلی مناسبتیله دیکرموادك کافه‌سی‌ده نظرتدقیقدن کچه بیلیر . قانون اساسینك قسم اعظم موادی ایشته بوذهاب ونظریه‌یه بناءً تعدیل اولونه بیلدی، یوقسه مجلس مبعوثانك برنجی سنهٔ اجتماعیه‌سنده قانون اساسینك تعدیلی تکلیف اولوندیغی صره‌ده الیوم دوچار تعدیل اولان موادك کافه‌سی برر برر صاحب تکلیف طرفندن ذکر وتعداد ایدلمامش ایدی . مجلس مبعوثان ایشته بوصورتله اووقتك فوران حسیاتندن وتمایلات مفرطه‌سندن بالاستفاده نوعما بر قانون اساسی مجلسی شکلنی کندی کندینه توجیه ایتمش اولدی .

حتی بوتمایل اورایه‌ده انحصار ایتمیه‌رك اعیان مجلسی دخی بویاماجك اوزرندن آیاغنی قاپدیردی‌واوده بالذات تجویز اولونان

Digitized by Microsoft®

من القديم تطبيق اولنه كلن بر عادت مستحسنهٔ شرعيه‌مز واردر كه قانون اساسی‌يه طرف حكمداريدن ويرلمش كورندیكی حالده ايكی جهتجه لازم‌الاتباع برمقاوله‌حكم وقوتنی ويرييور ؛ اوده بيعتدر . حكمدارك حين جلوسنده اركان وامرای دولتله برابر اعيان ومبعوثانك بيعتلری قانون‌اساسی دائره‌سنده بروكالت مقيده معناسنی افاده ايدر . وكالت ايسه بر عقد ومقاوله‌در ويالكز طرف واحدك رجوعی ايله حكمدن ساقط اولماز .

مع مافيه منبع حقوقی‌يی هانكی جهتده فرض ايدرسه‌ك ايده‌لم محقق برشی وارکه اوده قانون اساسيمزك قابليت تعديليه‌سنده‌كی سهولت نسبيه‌در . دائرهٔ منحصرهٔ افكاردن دائرهٔ مقيدهٔ افعاله چيقارسه‌ق بونك بويله اولمسنه تشكر ايتمليدر. ١١٦ نجی (كه‌معدل قانونده ١٢٠ نجی‌در) ماده موجبنجه «قانون اساسينك مواد مندرجه‌سندن بعضلرينك ايجاب حال ووقته كوره تغيير وتعديلنه لزوم صحيح وقطعی كورلديكی حالده ذكری آتی شرائط ايله تعديلی جائز اولهبيلور. شويله‌كه ياهيئت وكلا ياهيئت اعيان ويا هيئت مبعوثان طرفندن اشبو تعديله دائر بر تكليف وقوع بولديغی حالده اولا مجلس مبعوثانده اعضای مرتبه‌نك ثلثان اكثريتيله قبول اولونور وبوقبول مجلس اعيانك كذلك ثلثان اكثريتله تصديق ايدلدكدن صوكره ارادهٔ سنيه دخی اومركزده صدور ايدرسه تعديلات مشروحه دستورالعمل

Digitized by Microsoft®

مع مافيه بو مسئله يى صرف نظريات دائره سنده تحليل ايتمك خطادر. ١٢٩٣ ده برتفويض وتوجيه ماهيتنى حائز اولان قانون اساسى ١٣٢٤ تموزنده جبر وقوتله ملت طرفندن استرداد اولوندى . واقعا جبر وقوت ايله مسائل حقوقيه حل اولنه مازـ ايسه ده ملتك اوصره ده تظاهرات فوق العاده سى حركت واقعهٔ جبريه يه ملتجه ضمناً موافقت ايدلمش اولديغنى كوسترديى . هيچ برطرفدن هيچ براعتراض واقع اولمامسى ملتك حال جديدى متفقاً قبولنه مهم براشارتدر .

بويوقاريده برنبذه بحث ايتديكمز حق اخلالك مشروعيت كسب ايتمش شكلى در .

متعاقباً عقدايديلن مجلس مبعوثانه كلنجه اوده صلاحيت تعديليه سنى اودرجه كنيش طوتدى كه بر مجلس قانون اساسى ماهيتى اكتساب ايتمسنه برشى قالمدى . مذاكراته حاكميت مليه اساسلرى اوزرينه مداولهٔ افكار ايدلمسى واحكام معدلهٔ جديده نك بواساسلره ابتنا ايتديريلهرك قلمه آلنمسى ملتك فعلاً كندى مقدراتنه حاكم اولمق دعواسنده بولوندىغنه دليلدر . شو حالده بر طرفده نظريات علميه يه مستند بر حال فعلى ، ديكر طرفده نفوذ فعليسى سكته دار اولمش بر وضع حقوقى وار. . . ايشته قانون اساسىٔ حاضرمزك صرف حقوقجه ماهيتى حقنده كى مطالعه مز . . .

قانون اساسيمزده مندرج اولميان بونكله برابر فعلياتده

Digitized by Microsoft®

بیلسه اکتساب ایتمینجه متعهدك تعهدی وعد دائره‌سندن چیقه‌ماز. اخلاقاً فما بر حرکت ارتکاب ایتمش اولور فقط مقاوله‌یه مربوط اولمیان بویله بر تعهدی اجرایه متعهدی هیچ بر محکمه‌حقوقاً اجبار ایده‌جك براعلام ویره‌مز.

بومطالعه عجبا شیمدیکی معدل قانون اساسی‌یه کوره‌ده واردمیدر؟ شمدیکی معدل قانون اساسی‌نك بوتون منبع قوتی وحتی صلاحیت تعدیلیه یه متعلق اولان احکامی بیله اسکی قانون اساسی اولدیغندن سی‌یه‌سك نظریه‌سنه تبعیت ایتمك اقتضا ایدرسه اصل ایچون ویریلن حکمك فرع ایچون دخی ویرلمسی لازم کله‌جکنه شبهه یوقدر. واقعا یکی قانون اساسی بر چوق معدل ومجدد احکامی محتویدر وبو تعدیل اولونان احکام مبعوثان واعیاندن ثلثان اکثریت آرا ایله کچدکدن صوکره تصدیق شاهانه‌یه دخی اقتران ایدرك ملت ایله مقام حکداری آره‌سنده برنوع مقاوله انعقاد ایتمشدر. آنجق بو مقاوله‌نك انعقادینه مأذونیت ویرن مقام، یعنی تعدیلاتك بویله اولا ایکی مجلسدن کچدکدن صکره تصدیقه اقترانی حقنی ویرن ینه بدایةً مقام حکمداری ایدی. شوحالده بویله برمقاوله عقدینه واقع اولان مساعده ومأذونیتی ینه برنوع هبه تلقی ایدرسه‌ك مقام حکمداری آنی‌هبه قواعدینه تبعاً استرداد ایده بیلیر. بوراده هبه‌یه مانع رجوع اوله‌بیله‌جك شی دخی یوقدر زیرا هبه اولونان شیئك ماهیت وحتی شکل اصلیسی بیله تغیر ایتمه‌مشدر.

Digitized by Microsoft®

یمین کبی برقوهٔ تأییدیهٔ معنویه یله تابع دکل ایدی . بوقوهٔ تأییدیه آنجق قانون اساسیٔ معدلك دردنجی ماده‌سنه شوفقره ایله علاوه اولوندی :

« . . . ذات حضرت پادشاهی حین جلوسلرنده هیئت مجتمع ایسه مجلس عمومیده ومجلس مجتمع دکل ایسه ایلك اجتماعده شرع‌شریف وقانون اساسی احکامنه رعایت ووطن و ملته صداقت ایده‌جکنه یمین ایدر . »

بوقید وتأیید ایله برابر صرف‌حقوق غربیه نقطهٔ نظرندن تحلیل ماده اولونورسه برشیٔ ویرن آنی دائما گیری آلمق حقنه مالك اوله‌جغندن حکمدارك قانون اساسی‌یی — بالاده‌کی تعهداتی دیکلمیه‌رك — الغا وتعطیل ایتمسی ممکندر زیرا قانون اساسی حاکمیت ملیه نظریه‌سی کوزه‌دیله‌رك بر مجلس قانون اساسی انتخاب ایدیله‌رك وجوده کلمش واشاغیدن یوقاری چیقمش دکلدر. اشاغیدن یوقاری‌یه چیقمازکن ملت (سی‌یه‌س) ك ادعاسنه کوره قانون اساسی‌یی کندی وضع ایتدیکی شکل وتعهداته رعایت ایتمکسزین ناصل الغا ویاتعدیل ایده‌بیلیرسه یوقاریدن آشاغی‌یه اینرایکن ده‌عینی صلاحیتی — منبع قوت حکمدارده مفروض اولدیغنه کوره — حکمدار استعمال ایده‌بیلیر. برنجی شقه نظراً ملت کندی کندینی تعهدی ایله ناصل تقیید ایدییور. سه ایکنجی شقه نظراًده حکمدار یمینی ایله کندی کندینی تقیید ایتمش اولور. آنجق تعهد متقابل اولمینجه وبرمقاوله شکلنی

Digitized by Microsoft ®

اولونمش ایکن حکمنی غائب ایلهمشدر . بونك کبی دها پك چوق امثال واردر .

١٣ قانون اساسیٔ عثمانینك ماهیتی وصورت تعدیلی . — قانون اساسیٔ عثمانینك ماهیتنه وتعدیلی ایچون لازم کلن شرائطهکلنجه: قانون مذکور هیچ شبهه یوقدر که اساس ومنبع اعتباریله بر مجلس قانون اساسیدن صادر اولمش دکلدر . تملی منبع حکمداریدر . زیرا ١٢٩٣ده طرف پادشاهیدن بافرمان ملته اعطا اولونمش وملته قارشو طرف حکمداریدن برتعهد آلتنه کیرلمشدر . ملت نه طوغریدن طوغری یه حکومت صورتیله ، نه ده رهفه ـ رهندوم طریقنه مراجعت ایلیه رك وحتی نه ده نیابت اصولندن استفاده ایدوب بر مجلس قانون اساسی وجوده کتیره رك (Assemblée Constituante) کندی شکل حکومتنی تعیین ایتمش دکلدر . حتی هیچ ماهیتی حائز اولان بوقانون اساسی بی حکمدار تعهداتنی اجرا ایتمهك کبی برعیب وذلت قارشوسنده بولونمسه کیری آله بیلرایدی : نتیجه کیم قانون اساسی بی تطبیق ایتمهکله بو عیب وذلته قاتلانیدی . یعنی یوز اون بشنجی مادهده (که معدل قانون اساسیده ١١٩ نجی مادهدر) محرر اولان « قانون اساسینك برمادهسی بیله هیچ بر سبب وبهانه ایله تعطیل ویا اجرادن اسقاط ایدیلهمز . » مادهسنه مغایر حرکتله عهدنده حانث اولدی . شوراسی ده شایان دقتدرکه ١٢٩٣ قانون اساسیسنده حکمدار توجیه ایلدیکی قانون اساسی به تمامیٔ رعایت ایچون

Digitized by Microsoft®

قانون اساسی اساساته متعلق وحال جدید ایله غیر قابل توفیق شیلردن ماعدا خصوصاتده قوهٔ معدله ومغیره‌یی حائز دکلدر آنجق اسکی قانونلردن صراحةً وياضمناً وبالفرض دلالت حال ایله طی والغا ایدلمین ماده‌لر برقانون عادی ماده‌لری درکه سنه ساقط اولور . زیرا یکی قانون اساسی یالکز کندی وضع ایتدیکی مواد حقنده قانون اساسیلك صفتی طانیر قوانین سابقه‌نك قانون اساسیلکه متعلق صفتی طبیعتیله ملغا اولور، کندیسندن باشقه برقانون اساسی طانیماز. آنجق بوصفت جدیده قانون سابقه‌کی مواد عادیه‌یی اعدامه کافی کلمز .

بر چوق قانون اساسیلرده اساسدن زیاده فروعه ، قانون اساسیدن زیاده فرضا قانون جزا واداره‌یه متعلق احکام موجود اولمسنه نظراً بونقطهٔ نظرك قبولنده بر فائده وار . فرانسه قوانین اساسیه‌سی دفعاتله تجدید ایدلمش اولدیغی حالده الیوم اسکی قانون اساسیلردن قالمه بك چوق احکام بالاده‌کی نظریه‌یه بناءً معمول بهدر .

فرانسه محکمهٔ تمیزی ده ۱۸۲۱ ده ویردیکی برقراره بوفکری ترویج ایلش وایشته بوندن طولایی نظاردن ماعدا مأمورین حقنده امور موکوله‌لرندن طولایی تعقیبات قانونیه اجراسی اول باول شورای دولت طرفندن قرار ویرلمسنه وابسته اولدیغنه دائر سنه ۸ (یعنی ۱۸۰۰) قانون اساسینده محرر ماده اوزماندن بری فرانسه قانون اساسیسی دفعاتله وسراپا تجدید وتبدیل

Digitized by Microsoft®

قوانین اساسیه‌نك طرز وصورت تحریری نه یولده اولمق لازم کلمه‌جکی قولایلقله مستبان اولور. برقانون اساسی ممکن مرتبه زوائد وحشویاتدن آزاده اولمالی ، منقح ، مختصر ویالکز مقصد اساسیٔ دولته معطوف اولمالیدر . برقانون اساسی نه‌قدر مفصل وموسع اولورسه تعدیله اوغرامسی، وبناءً علیه‌مملکتده تشوش وقوعه کتیرمسی احتمالی اونسبتده چوق اولور .

منقح ومختصر قانون اساسیلر هردرلو احتمالی درپیش ایدمامك کبی براعتراضه هدف اوله‌بیلیر ایسه‌ده بر طرفدن قوانین عادیه ایله مبهم ونقصان قالان نقطه‌لرك تصریحی ممکن اولدیغی کبی دیکر طرفدندن‌ده تفسیر وتعامل ایله قانون اساسینك معناسی توسیع وامثال وصور کتیریله‌رك قانون اساسی قوتنده احکام وضع ایتمك ممکن اولور . بزده قانون اساسینك تفسیری اعیانه‌ویرلمش اولدیغندن ناتمام قالان‌جهتلرك تفسیر ایله اکمالیً دائرهٔ امکانه کیریبیور .

برقانون اساسی ، یابراختلال جبری ویا برانقلاب‌سا کنانه ایله الغا ویاخود یرینه اصولنه توفیقاً یکی بر قانون اساسی اعلان ایدلدیکی تقدیرده‌بوتون موادی‌حکمدن ساقط‌اولورمی ؟ فرانسه حقوق شناسلری بو مسئله‌ده بر فرق کوزه‌دیبورلر. انقلاب واختلال ویا یکی بر قانون اساسی ایله تعدیل ایدیلن نقاط آنجق نقاط معدله‌یه منحصر قالیر. اسکی قانونك قانون جدیده منافی اولمیان احکامی‌پایداردر. بونك حکمتنه کلنجه‌یکی

Digitized by Microsoft®

وفلاكته سوق ايدر حتى بوندن طولايىدركه فرانسه‌ده قانون اساسينك هرجهتى تعديل اولونه بيلديكى حالده شكل حكومت قانون اساسى تعديلاتى ايچون موضوع بحث اولهماز . يعنى جمهوريتك قرائيته تحويلى ايچون قانون اساسيده تعديلات اجراسى تكليف اولونه‌ماز (١٨٨٤ قانونى) مع مافيه بو ماده‌نك حكمى مؤلفينجه متفق عليه دكلدر . بو محبثده ديكر برمهم جهت ده‌در پيش اولونمق اقتضا ايدر . قانون اساسى يه دولتك تشكلات اساسيه‌سى ايله هيچ‌ده مناسبتى اولميان وفرضا اداره، جزا وحقوق مدنيه وسائر قوانين عاديه‌ده يرى بولمسى ممكن اولان پك چوق مواد املا ايديلهرك برنوع مجموعهٔ قوانين تنظيم اندلمش ايسه آرتق بونك هرهانكى مادهٔ عاديه‌سنك تعديلى ايچون قانون اساسى مجلسى تشكيل ، يا ثلثان اكثريتك قبولى كبى قيود نابجا اولور وبلكه‌ده حيات مملكتى معطل براقير . شوحالده بونوع مفصل قانون اساسيلرده تعديلاته متعلق تقييداتى تخفيف ايتمك حيات مملكتك صارصنتيسز جريانى ايچون الزمدر .

بوكا مقابل قانون اساسى يالكز اساساتدن ، اكبويوك تمل طاشلرندن ، بناء دولتى طوتان بويوك قيالردن باحث ايسه اووقت قيودك تزييدنده فائدهٔ كليه واردر ؛ زيرا تمله يرطوتان برقيا پارچه‌سنى اولور اولماز اسباب ايچون اوينامق ويا يرينى دكيشديرتمك بنانك انهدامنه سبب اولور .

١٢ قانون اساسيلرك مندرجاتى — بوحقيقت معلوم اولنجه

Digitized by Microsoft®

شو حالده قوانین اساسیه‌نك وضع ویا تعدیلنده باشلیجه ایکی مهم نقطهٔ نظر موجود اولدیغی کوریلیور . برنجیسی قوانین اساسیه‌یه ماهیت مخصوصه وبره‌رك آنك تنظیم وتعدیلی اشکال و تکلفات مخصوصه‌یه تعلیق ایتمك و ایکنجیسی قوانین عادیه‌دن قطعیاً فرقلی عد ایتمك .

هرایکی نقطهٔ نظرك محسنات ومحاذیری اولدیغی بیانه حاجت یوقدر . برمملکتده که ایکی مجلس بولونور وقوانین عادیه‌نك قبولی برقاچ قرائته وتصدیق حکمداری‌یه متوقف اولور اورالرده قوانین اساسیه‌نك قوانین عادیه قواعدینه تابع طوتولمسنده برمحذور موجوداولهماز؛ انجق برمملکتده که مجلس بردر وقوانین عادیه ایچون اودرجه تقیدات وتکلفات یوقدر اوراده قوانین اساسیه‌یی قوانین عادیه مثابه‌سنده طوتمق مملکتك دائما تمل طاشلریله اوینامغه میدان ویرمکدر. برنجیسنده غایت الاستیقیت وسهولت ایکنجیسنده ایسه بالعکس استقرار ومتانت واردر. طبیعتی ذاتاً محافظه‌کار ومآثره رعایتکار اولان برمملکتده برنجی اصولی تطبیقده محذور یوقدر قوانین اساسیه‌یی بی‌لزوم اوله‌رق بونجه قیود زائده‌یه تابع طوتمق نابمحلدر. انجق اخلاقی تحول وتجدده پك میال اولان برمملکتده ایکنجی اصول سکون اذهان وتمادیٔ انتظام ایچون قوی برتأمیناتدر. هله حکمدارلق موجود اولمیان مملکتلرده شکل حکومتی تغییر مبحثنك‌ده قوانین عادیه ایله حلی درجه‌سنده مساعده‌کار طاورانمق مملکتی تشوش

Digitized by Microsoft®

اولسه دخی قانون اساسی تنظیمنده شرائط مخصوصه‌یه رعایت اولونور بعضاً قوهٔ تشریعیه‌نك ایکی مجلسی برآره‌یه کلور (فرانسه‌ده اولدیغی کبی) بعضاًده قانون اساسی تنظیمی لازم کلیورنجه قوهٔ تشریعیه ایچون انتخابات جدیده‌یه مراجعت ایدیلور (بلچیقاده‌کی کبی) کذلك علی‌العاده مجلسلر قانون اساسی مجلسی صفتنی اکتساب ایدنجه اتحاد قرار ایچون مقتضی اکثریتلرك‌ده ماهیتی دکیشیر ومثلا قانون اساسی‌یه متعلق مقرراتده قوهٔ تشریعیهٔ عثمانیه‌ده اولدیغی وجهله ثلثان اکثریت قیدینه رعایت اولونور .

بونکله برابر هربرده قانون اساسی‌ایله قانون عادی‌اره‌سنده بوکبی قیدلره رعایت اولونمیور بعض مملکتلر واردرکه اونلرده قانون اساسی قوانین عادیه کبی تعدیلاته تابع اوله بیلور بونلر میانده بالخاصه انکلتره ، پروسیا وایتالیاذکره‌شایاندر . انکلتره‌ده هیچ‌برمسئلهٔ اساسیه‌یوقدرکه پارلمنتو آنی‌اکثریت عادیه ایله‌حل ایتمسون . اودرجه‌ده‌که برنوع معاهده دیمك اولان اساسلر وبالفرض اسقوچیا وایرلانده‌نك الحاقنه متعلق مهم ماده‌لر بیله پارلمنتونك اکثریت عادیه‌سی قراریله تعدیل ویا بوس بوتون حذف وتبدیل اولونه بیلمشدر . انکلتره پارلمنتوسی اودرجه هرشیئی یاپمغه صلاحیتدار فرض‌اولونیورکه بعض‌مؤلفلرایسترسه کندینه متعلق صلاحیتلری بیله‌ملت اعتراض‌ایتمدیکی تقدیرده‌ـ نزعه وفرضامقام حکمداری‌یه‌توجیه وتحمیله‌مقتدردییورلر.

Digitized by Microsoft®

قانون اساسینك یه قانون اساسی دائره‌سنده تعدیلنه‌امکان براقیلمسی ملتك کندینه قارشو برطاقم تعهدات علمیه اجراسی دیمك ایدی . بوصورتله وقتیله هردرلو قوانین اساسیه‌نی کیف مایشا تغییر صلاحیتی نفسلرنده برحقه ـ حقوق طبیعیه‌یه ـ بناءً موجود فرض ایدن حکمدارلر یمین وتعهدات سائره ایله کندی کندیلرینه برحد تعیین ایتمش اولدقلری کبی ملتلرده قانون اساسیلرینی انجق قانون اساسی دائره‌سنده تعدیل ایتمکه موافقتله کیف مایشا حرکتلرینه برحد معقول وضع ایتمش اولویورلر .

شوتفصیلاتدن مستبان اولویورکه ملتلرك برقانون اساسی تنظیم ایتمك حقلری وبرده بوقانون اساسیدن متفرع برقوهٔ تشریعیه وبرتشریع حقلری‌وار. دها اولکی فصلده برنبذه‌بحث ایتدیکمز وجهله (٢٤ صحیفه) اکثرممالکده قانون اساسی مجلسی آیری وقوهٔ تشریعیه مجلسی آیری اولور. برنجیسی قانون‌اساسی ایکنجیسی قانون عادی تنظیم ایدر .

١١ قانون اساسیلرده تعدیلات نه‌صورتله اجرا ایدیلور ؟ — مع مافیه قوانین اساسیه‌نك تعدیلی دائما آیری برقانون اساسی مجلسنك وجودینه احتیاج مس ایتدیرمز . عینی برمجلسك اعضاسی ایکی درلو هویت اکتساب ایده بیلیر : ایجابنده‌قانون اساسی مجلسنك اعضاسی صفتنی اکتساب ایدرلر. مع مافیه همان هربرده قانون‌اساسی‌ایله قانون‌عادی‌یی تنظیم ایدنلر عینی آدملر

Digitized by Microsoft®

دها واردرکه بونی الك زیاده ژان ژاق روسو تعمیمه موفق اولمشدر . روسو لهستانه دائر یازدیغی براثرده : « هیئت اجتماعیه‌نك فسخ ایده‌میه‌جکی قوانینه‌انقیاد ایتمسی طبیعته مخالفدر . انجق بوقوانینی ناصل بردبده‌ومراسم‌ایله وضع وتأسیس ایدییور ایسه بنه عینی دبدبه ومراسم ایله فسخ ایتمسی نه‌عقله ونه‌طبیعته مخالف دکلدر . جمعیتك آنی انجق کندی اياغنه طاقه‌بیله‌جکی زنجیر بوندن‌عبارتدر . » بناءً علیه قانون‌اساسی قانون‌اساسی‌یی وجوده کتیرن هیئت طرفندن وینه‌قانون‌اساسیده تعیین‌اولونان اصول دائره‌سنده تعدیل اولونه بیلیر بواصول اتفاق آرا ایله منعقد اولدیغی ادعا ایدیلن مقاولهٔ اجتماعیه اساسنه‌ده مخالف دکلدر . چونکه قانون اساسینك تعدیلی بنه ایلك قانون اساسی ایجون ویریلن اتفاق آرانك نتیجه‌سیدر واواتفاق آرانك ویردیکی صلاحیت وشکل دائره‌سنده واقعدر .

قانون اساسینك برحرفی‌بیله تبدیل‌اولونمیه‌جغنه‌یمین‌ایدیلدیکی حالده بنه قانون اساسینك تعدیلنه امکان لونمسی بوقبیلدندر . چونکه تبدیل اولونمامسنه یمین ایدیلن قانون اساسیده صورت تبدیل وتعدیل حقنده‌ده احکام واردر . وبو احکامه رعایت . یعنی ایجابنده اصولی دائره‌سنده تعدیلاته تشبث‌ده مقتضای یمیندر . مقاولهٔ اجتماعیه‌نك ومقاولهٔ اجتماعیه‌یی تولید ایتدیکی روایت ایدیلن اتفاق آرا شرطنك قوانین اساسیه‌نك تعدیلنه متعلق حکمی‌ده بوکا مقیسدر .

Digitized by Microsoft®

معنوی برتأمینات اولور ایدی. ملتلری طوردیره‌جق بویله بر وعد وتعهد دخی متصور اولمدیغندن قانون اساسیلری ملتلر ایستدیکی زمانه‌وصورتده تغییر وتعدیل ایده بیلمسی صلاحیتنه بررنك مشروعیت ویرمك، اختلاله برشکل دائمی ومستقر اعطا ایتمك دیمکدر .

بوصورتله قانون دائره‌سنده برقانون اساسی‌یی دکیشدیرمك مستحیل اولورو هرهانکی براختلالك موفقیتله نتیجه‌لنمسی اوزرینه قانون سابق مفسوخ العمل اولمق ایجاب ایدر. فرانسه‌ده بونك امثال عدیده‌سی کورلمشدر . بالفرض ۱۸۷۰ ایلولنده اهالی مجلس مبعوثانه هجوم ایدرك جمهوریتی اعلان واوچنجی ناپولیون وعائله‌سنی ایمپراطورلقدن اسقاط ایلمشر ایدی. میداندہ برقانون اساسی وار ایکن بوحرکت بوقانون اساسی‌یه هیچ برصفت قانونیه‌یی حائز اولمیانلرطرفندن اورولمش برضربه ایدی. بونکله برابر بوردوده اجتماع ایدن ایلك مجلس ملی ایمپراطور حقنده اسقاط قراری ویرمیور « آرای عمومیه ایله ویرلمش اولان اسقاط قرارینی تأکید ایله » اکتفا ایدرك حرکت واقعه‌یه اجازت ورنك مشروعیت بخش ایدییور . بواصول فعلیاتك تضییق ایله قابل ایضاح برایجاب مصلحت عد اولونه بیلیرسه‌ده هرحالده فکر حقوقی ایله قابل تحلیل دکلدر . بوکا اولسه‌اولسه ترجمان وقایع اولمق اوزره برحق اختلال اطلاق اولونه بیلیر. تعریف ایتدیکمز ایکی طریق اره‌سنده‌متوسط اوچنجی برطریق

Digitized by Microsoft®

رابطه‌سندن آزاده قاله‌جقلرینی وبناءً علیه مقاوله‌نك کندی حقلرنده‌کی حکمی منفسخ اوله‌رق حال طبیعی‌یه عودت ایده. جکلرینی سویلیور. شو حالده مقالهٔ اجتماعیه اساسی صحیح فرض اولونسه دخی بونك هرحالده قابلیت تطبیقیه‌دن محروم اولدیغنی بیانه حاجت یوقدر.

بالاده‌کی طریقك بوس بوتون ضدی اولان ایکنجی برطریقه کوره قانون اساسی هیچ بروقت هیچ بر ملت ایچون بر زنجیر اولاماز. بوقانون هرنه قدر تولید وتشکیل ایتدیکی قوتلراوزرنده برنفوذ وتأثیری حائز اوله‌بیلیر ایسه‌ده ملتی هیچ بر صورتله تقیید ایتمز. ملت نه‌وقت ایسترسه‌قانون اساسینی تعدیل ویاتغییر ایدر وحتی بونك ایچون دها اولکی قانون اساسیده محرر اولان قیود وشروطه بیله تابع اولماز. زیرا ملتلر هردرلو روابط اجتماعیه‌دن آزاده اولان حال‌طبیعیده‌کی انسانلره مقیسدر. بناءً علیه اراده‌لرینی هردرلواشکالدن تجریدایدرك اظهاره مقتدردرلر.

حاکمیت ملیه‌نك غیر قابل ترك اولدیغی نظریه‌سی تقرر ایتمدن اول بوحاکمیتك حکمدارلره‌قابل ترك اولدیغی قاعده‌سی (غروچیوس)، (هوبس) وسائره طرفندن قبول ایدلمش ایدی. اووقت قوانینی‌ایستدیکی کبی بوزوب دوزه‌لتمکدن عبارت اولان بوعینی صلاحیت حکمدارلره ویرلمش ایدی. آنجق حکمدارلر هیچ اولمازسه مقام حکمداری‌یه‌جیقارایکن وعدلرویمینلرله‌وضع ایتدکلری قوانینه رعایتکار اوله‌جقلرینی تأمین ایدرلر وبوده

Digitized by Microsoft®

اساسی ترقیات بی نهایهٔ بشریه‌نك تولید ایلدیکی احتیاجات قارشوسنده ناصل طایانه‌بیله‌جك ؟ باشقه عصرده ، باشقه بر جمعیت ، باشقه برمدنیت ایچون یاپیلان برقانون الی نهایه برقومی زنجیر قانونیسیله باغلایه بیلیرمی ؟ اون سکزنجی عصر نظریات علمیه‌سنی تدریس ایدنلر بوکا محذور عظیمی‌دخی درپیش ایدرك دولتك بنیانتی تعیین ایدن بوقانونلرك تعدیل و تبدیلی ایچون برقاچ طریق کوستریبیورلر ایدی :

مقاولهٔ اجتماعیه‌یی پك مفرط صورتده تطبیقدن عبارت اولان برنجی بر طریقه نظراً مادام که مقاولهٔ اجتماعیه ، یعنی ملتك کندینه ویردیکی شکل‌حکومت وادارهٔ افرادملتك اتفاق آراسیله وقوعه کلمشدر. [چونکه مقاولهٔ اجتماعیه‌نك تقرری مبحث مخصوصنده کوستریله‌جکی وجهله افراد ملتك اتفاق آراسنه وابسته عد اولنمشدر.]

اوحالده بومقاولهٔ اجتماعیه‌یی افاده ایدن قانون اساسینك تعدیل ویاتغییری ایچون‌ده ینه اتفاق آرایه احتیاج واردر .

بونظریه‌نك تطبیقنده برتعسر دکل برتعذر موجوداولدیغنی بیانه حاجت یوقدر . متمدن ومترقی برمملکتده برقانون‌ایچون اتفاق آرایی ایستمك محالی تمنی ایتمکدر . شوفکرده پك‌ایلری کیتمش اولان مشهور واتل‌بوفکرینك نتایجنی تماماً کشف و تخمین ایدرك واکثریتله اتخاذ مقرراتدن باشقه بر چاره اولمدیغنی کوره‌رك اقلیتده قالانلرك آرتق مقاولهٔ اجتماعیه

Digitized by Microsoft®

مستنددر . بناءً علیه مشروطیتله اداره اولونان بر مملکتده برده — ولوکه هردرلو معاملات اساسیهٔ دولتی استیعاب ایده . مسون — محرر برقانون اساسی بولونمق عمومی بردستور حالنی آلمشدر .

بونلرك کرك ماهیت اصلیه‌لری وکرك تحمیل ایلدکلری مجبوریتلر نقطهٔ نظرندن قوانین عادیه‌دن فرقلری چوقدر . قوانین عادیه ایله قوانین‌اساسیه آره‌سنده بویله بر فرق‌موجود اولدیغنی اك اول میدانه قویانلر اون یدنجی واون سکزنجی عصرك حقوق طبیعیه علماسی ایدیلر . اونلرك نظرنده‌دولتك بالجمله قوای مشکله‌سی ، قوای‌اساسیه‌سی بومنبعدن نبعان‌ایلیور ایدی . یالکز قوهٔ عدلیه واجرائیه دکل قوهٔ تشریعیه‌بیله بو اصلدن نشأت ایدیور ، وظیفه وصلاحیتی بواساسدن اقتباس ایله‌یورایدی . بونك نتیجه‌سی اولارق بوقانونلر قوانین‌عادیه‌یه مقدم وبونلره متفوق فرض اولونور وبناءً علیه قوهٔ تشریعیه بیله بوکا تبعیته مجبور اولمق ایجاب ایدر ایدی . فی‌الحقیقه قوهٔ تشریعیه قوانین اساسیه‌یی لغو وتعدیله غیرمقتدر اولدقدن ماعدا آنحق قانون اساسینك تعیین ایتدیکی اشکال دائره‌سنده وضع قوانینه مقتدر اوله‌بیلیر .

اون یدنجی واون سکزنجی عصرده تعمم ایدن بودستور قانون اساسیلره برلایتغیرلك کسوه‌سی اعطا ایلیور ایدی.

قوهٔ تشریعیه طرفندن دخی تعدیل ایدیله‌مین بر قانون

Digitized by Microsoft®

دیکر ممالکده قوانین اساسیهٔ محرره یوزندن اختلال ظهور ایتمامسی ده بو مدعایه دلیلدر. مع مافیه راطب ویابس هرنه وارایسه بر قانون اساسی متنه صیقیشدیریله بیله جکی ادعاسی ده سخیفدر. علی العموم قوانین مکتوبه کبی مکتوب قانون اساسی ده هردرلو احتیاجی تسویه یه، هردرلو امور و مشکلاتی رفع و دفعه کافل و قادر اولهماز.

بر ملتك هر دم متبدل و مترقی اولان حیات عمومیه سی لایتبدل بعض دستورلرك قوالیب وکلماتیله زنجیربنداسارت اولهماز. حیات مملکتده لفظدن بشقه معنانك ده تأثیرکلیسی واردر. قانون احوال و معاملات بشریه نك میلیونده برینی استیعاب ایده مز. بناءً علیه متون وعادته کنیش برمیدان براقمازسه ایکی نتیجه دن بری ظهور ایدر: یا عادات، متون وعبارات قانونیه یه رغماً برموقع مخصوص اشغالنه موفق اولورکه آمریقاده الیوم بوحال جاریدر. زیرا اوراده عادات قانون اساسی یی اکمال و اتمام ایتمیور. بلکه احکامنی فعلاً تعدیل ایده جك مرتبه ده غلبه چالمشدر. ویاخود برموقع مخصوص اشغالنه موفق اولماز. او وقتده قانون اساسی عملماندہ و عاطل قالیر، ایشلیه مز بر ماکنه حالنه کلیر.

١٠ مکتوب قانون اساسیلرك تابع اولمسی ایجاب ایدن شرائط. — زمانمزده انکلتره، مجارستان، مکلمبورغ عراندوقه سی استثنا ایدلدیکی حالده همان هردولتك مکتوب بر قانون اساسیسی واردر. بالاده کی دولتلرك بیله تشکلات اساسیه سی قسماً متونه

Digitized by Microsoft®

فرانسه‌ده سیاسی فرقه‌لرك انکلتره‌یه نظراً دها زیاده متفرق و متشتت اولدیغی‌ده نظر اعتباره آلمق لازمدر . فرانسزلر برحکومتك شکلنه متعلق اساسلی شیلری بیله تنقید و موأخذه‌ده تردد ایتمز وبوکبی مسائلی آز چوق وضوح و قطعیت ایله تذکر ایتمکدن چکنمزلر . انکلیزلر ایسه دها زیاده کندی اینشلرینه باقه‌رق پولتیقه‌یه او قدر کندیلرینی قاپدرمازلر . و بوکبی مسائلی رجال معدوده و ممتازه‌یه ترك وحواله ایدرلر . معمافیه انکلتره‌ده بیله فرقه‌لر اسکی درجهٔ انتظامنده قالمامش، بو نقطهٔ نظردن حاصل اولان انتظام صوك زمانلرده مختل اولمغه یوز طوتمشدر . او درجه‌ده‌که شمدی‌اوراده دخی مکتوب برقانون اساسینك لزومنی حس ایدن ارباب تألیف و رجال سیاسیه ظهور ایتمشدر .

فرانسه‌ده پك چوق اختلالك ظهور ایتمسی وشکل حکومتك صیق صیق تبدله اوغرامه‌سی حقوق اساسیهٔ مکتوبه یه پك زیاده اهمیت ویرلدیکندن ایلری کلمکده اولدیغی بعض کیمسه‌لر جه ادعا ایدلمکده وبناءً علیه مکتوب قانون اساسی یه مالك اولان مملکتلرده آسایش و حضور قالمیه‌جغی استدلال اولنمقده ایسه‌ده بو طرز استدلال موافق حال ومنطق اولمدیغی ادنا ملاحظه ایله آکلاشیلور. اختلالك وقوعه کلمسی قانون اساسیلرك یوزندن دکلدر بالعکس هر اختلال وقوعه کلدکجه قانون اساسی تحریری لزومی حس ایدلمشدر . یعنی قانون اختلالی دکل اختلال قانونی تولید ایلمشدر.

Digitized by Microsoft®

اولنور . بالخاصه حکومت مطلقه مساعدات وامتیازات اعطاسنه مغلوباً مجبور اولدیغی و ملتك جبراً استحصالنه موفق اولدیغی حقوقك تأییدی لازم کلدیکی زمان مکتوب بر قانون اساسیه شدید احتیاج حاصل اولور .

بو تفصیلاتدن آکلاشیلیورکه هرایکی طرفك قوتلی دلیللری، ضعیف نقطه‌لری وار . نظریه‌لرك هربرنده بك چوق حقایق مندمجدر . اساساً بو دعوایی صرف تفکرات ومحاکمات ذهنیه ایله حل ایتمکه قالقیشمق ، یالکز نظریات ایله اکتفا ایدرك فعلیاتی نظر دقته آلمامق جائز دکلدر. بو اختلاف هر قومك مزاج وطبیعتنه احوال اقلیمیه‌سنه ، دوچار اولدیغی ایجابات و الجاآت سیاسیه‌یه کوره تبدیل حکم و معنی ایدر . انکلیز قومی مهمجه عادات وتعاملاته آلیشمش، بومهمیتی کندیسیچون برفائده‌عد ایدییور . زیرا بوصورتله بوعاداتك هم محافظه‌سی وهم تعدیلی قولای اولیور . انکلیزلر ترقیات وتکاملات تدریجیه‌یه بو طرزی دهامساعد بولیورلر وبواصولك حائزاولدیغی آلاستیقیت وشك وتردد کندیلرینی مشکل موقعه صوقمیور. فرانسزلرایسه تحصیل حقوق و قوانینه بك آلیشیق واوتەدن بری روماحقوقی تدوین وتدقیق ایتمکله مألوف بولندقلرندن وضوح منطقی یی وبناء علیه عبارات ومتونی بك زیاده سورلر وعادات وتعاملاتك شکل مهمیتدن چیقه‌رق شکل صراحت تحریریه اخذ و اکتساب ایلمسی ، قوانین مدونه شکلنه وضع اولنمسی بیوك بر خطوهٔ ترقی صایارلر . بشبتون حقسزده دکلدرلر .

Digitized by Microsoft®

آمریقاده ده رەپوبلیقەن و دەموقراط نامیله ایکی مهم فرقه مناوبةً رأس کارده بولنورلر . اون بش سنەدن بری هپ‌ده رەپوبلیقەنلر حکم سوریبیور. تروستلرك مملکسته ایقاع ایدەجکی تخریبات اوزرینه بر سنه صوکره‌کی انتخاباتده ینه رەپوبلیقەنلرك محافظهٔ اقتدار ایتملری مشکوکدر . مکرکه تعدیل مسلك ایدەلر.

حقوق اساسیه‌ده تعامل طرفدارانی اولانلرك بو نظریاتنه، حقوق مکتوبه و صریحه طرفدارانی غایت معقول جوابلر ویریبیورلر .

قوانین اساسیهٔ مکتوبه‌نك‌ده طرفدارانی پك چوقدر . بونلردییورلرکه قوانین اساسیهٔ مکتوبه‌ده‌اك مهم ماده‌لر برصراحت مفیده و مقبوله ایله محرردر ، قوای حکومتك هربری نه کبی صلاحیت و وظیفه ایله مکلفدر ؛ بونلرك حدودینی لایقیله تعیین ایدر . بوسایه‌ده قوای مختلفهٔ حکومت آره‌سنده ظهوری ملحوظ اولان تشوش و تعارض زائل اولور . علی‌الاکثر مشکوك و درجهٔ نفوذ و تأثیری جای تردد برعادته تبعیتدن متولد محاذیر قوانین محرره‌نك صراحتی ثمره‌سیله زائل اولور . باخصوص انقلابات واختلالات سیاسیه‌دن صوکره صریح ومکتوب برقانون اساسی نتایج حاصله‌یی تجسم ایتدیرمك، میدانه وضع ایتمك کبی محسناتی‌ده موجب اولور . بوصورتله احراز ظفر ایدن فرقهٔ سیاسیه‌نك غلبه‌سی برکسوهٔ انتظامه کیرر. مغلوبلرك حال جدید دولته اطاعتلری ، غالبلرك اعتدال ایله حرکت ایتملری تأمین

Digitized by Microsoft®

انکلتره‌نك کوستردیکی مثال بو خصوصده پك مفید بردرس تشکیل ایدر . شمدیکی شکل حکومتی ۱۳ نجی، اون بشنجی واون سکزنجی عصرلرده‌کی طرزاداره‌دن پك فرقلیدر. بونکله برابر دیدیکمز خصوصه ایله نشر واعلان ایدلمش هیچ برمطنطن قانون اساسی یوقدر که اصول قدیمه‌نك شو یولده‌تعدیلاته دوچار اولدیغنی صراحةً ومفصلاً تعیین ایتمش اولسون. قرالك صلاحیتنی تحدید ایدن ، لوردلر قماره‌سنك نفوذینی تنقیص ایلین ، مملکتده اقتدار حقیقیی عوام قماره‌سی ایله هیئت وکلایه‌تودیع ایدن سائق ومحرك اعتیادات سیاسیه‌دن باشقه بر شی دکلدر . انکلتره‌ده دیکر مهم بر عادت سیاسیه تقرر ایتمشدرکه بونك ممالك سائره‌ده امثالی ـ آمریقا استثنا ایدیلیرسه ـ همان هیچ یوقدر . مملکتك قوهٔ سیاسیه‌سی محافظه کاران (توری) ایله احرار (لیبرال ویا ویغ) آره‌سنده بر انتظام و تناوبه اوغرامشدر . بری سقوط ایدر ، دیکری رأس کاره کچر ، اوزون مدت محافظه کارلر رأس کارده قالوبده مملکتده ترقیپرورلکه جزئی برسکته عارض اولدیمی درحال عکس‌العمل آثاری مشاهده ایدیلهرك فرقهٔ احرار رأس کاره‌کچر . کذلك بونك عکسنه احرار براز ایلری آتلدیمی مملکتك طبیعت احتیاطپرور انه‌سی انکشاف ایدرك محافظه کارلر لهنه بر توجه‌عمومی حاصل و تکرار محافظه کارلر مقام حکومته واصل اولورلر. انکلتره‌نك اك بیوك قوتلرندن برینی‌ده ایشته بوفرقه‌لر آره‌سنده‌کی موازنه تشکیل ایدر .

Digitized by Microsoft®

ومشروطیته عائد احکامی هپ اومنبعه ارجاع ایتدیرمکده‌در .

احکام شرعیهٔ ملیه‌مزك بر قسمی حقوق مکتوبه‌یه ادخال ایدلدیکی کبی دیکر برقسمی‌ده عرف وعادته فقط عرف وعادت شرعیه‌یه ارجاع ایدلمك مقتضیدر . هر حالده حقوق اساسیهٔ عثمانیه‌نك حین تدقیق وتذکرنده بومنبع مهمی بالخاصه تعمیق ایتمه‌ز اقتضا ایده‌جکندن بو نقطه‌یه شمدیدن عطف اهمیت ایدلمسی ایجاب ایدر .

۹ قوانین اساسیهٔ مکتوبه وعرف‌وتعامل. — برمملکت ایچون قوانین اساسیهٔ مکتوبه‌یه مالك اولمقمی ایدر ؛ یوقسه عرف وتعامل ایله اداره اولنمقمی ؟ بوبحث بین‌المؤلفین پك زیاده مناقشاتی دعوت ایلمشدر .

بعضیلری شك وتردده، سؤتفسیره اك آز میدان ویرمسی لازم کلن حقوق اساسیه‌ده دخی‌اك بیوك‌اهمیت‌وموقعك عرف وعادته براقلمسی لازم کله‌جکی فکرنده‌درلر . زیرا احوال جمعیتده متمادیاً حصوله کلن تحولات بطیئه وتدریجیه‌نك استلزام ایلدیکی متمادی وفقط حس اولنمیه‌جق درجه‌ده خفیف تعدیلات آنجق بواصول سایه‌سنده استحصال اولنه‌بیلور . بوصورتله ملتك تحولات تدریجیه‌سیله قوانینك — که بوراده مقصود قوانین تعاملیه‌در — اشکال خارجیه ومعدله‌سی آره‌سنده بر آهنك‌خوشجریان‌حاصل‌اولور . انقلابات‌عظیمه، اختلالات، سفك‌دمایی موجب مقاتله‌لر بوسایه‌ده برطرف‌ایدیلور.

Digitized by Microsoft®

مجلسی ویاحکمداری تعیین ایتمز دولتلر آره‌سنده منعقد بر معاهده نامه اوملکتك شکل حکومتی تعیین ایدر . بالقان حکوماتنك قسم اعظمی بو جمله‌دن اولدیغی کبی انکلتره‌نك‌ده قوانین اساسیه‌سندن بر قسمی معاهداته مستنددر . ۱۷۰۷ ده اسقوچیا و ۱۸۰۰ ده ایرلانده ایله منعقد معاهدات بوجمله‌دن صایبلیر .

ینه منابع حقوق اساسیه‌دن بحث ایدر ایکن بالخاصه ممالك اسلامیه‌یه معطوف اولمق اوزره احکام شرعیه‌یی ذکر ایتمك ایجاب ایدر ، دولتمزك شکلی ، قوانین عمومیه‌مز همان دائما بر اصله ارجاع اولنمقده‌درکه اوده شرع شریفدر . تنظیمات خیریه‌دن مقدم باشلیجه بر قانون اساسی یوق ایکن احکام شرع شریف الك مشکل ومهلك زمانلرده بر ملجأ وبر پناه عد ایدلدیکی کبی سلطان مجید دوری رجالی دخی کرك تنظیمات خیریه‌یی وکرك مؤخراً اصدار ایتدکلری فرمانلری‌هپ اواصل‌الاصوله استناد ایتدیرمشلردر . ذاتاً بوملکتده باشقه درلو یاپمغه امکان یوق ایدی. زیرا امورسیاسیه ومذهبیه‌سی الك زیاده لاینفك اولان ممالك، ممالك اسلامیه‌در. اسلامیت قیصره عائد اولان شیئی‌قیصره اعاده ایدیکز دستورینی وضع ایتمش‌دکلدر.

الیوم معمول به اولان ۹۳ قانون اساسیٔ معدلی دخی بو اصلدن انحراف ایتمدیکنی مناسبت دوشدکجه تصریح ایتمکده وکرك‌مقام خلافته وکرك‌محاکم شرعیه‌یه وکرك اصول‌مشورت

Digitized by Microsoft®

شکل اساسیسنده تکرر ایدرك عامه‌جه مظهر قبول اولان بعض حرکتلر بالاخره قانون حکم و قوتی احراز ایتمکده‌در .

اساساً عرف و عادت جمعیتك ظهوریله توأمدر . انسانلر اك کوچك بر قبیله حالنده ایکن دخی البته کندیلرینی اداره ایچون بعض اصول و قواعده تابع ایدیلر . .

قانون اساساً هر شیئی استیعاب ایده‌من. واضع قانون نه‌قدر بصیرتکار و وسیع‌النظر اولورسه اولسون ینه متمادی الظهور اولان وقایع و شئون متنوعه و بی‌نهایهٔ عالمی کاملاً استیعاب و احاطه ایده‌من اونك ایچون معاملاتی قوانین ایله اك زیاده تحت انضباطه آلنان مملکتلرده بیله ینه تعامل و عرف و عادته دها واسع بر میدان براقمق ضروری اوله کلمشدر .

بو سببله بر قانون اساسی ایله دولتك شکل ووضع اصلیسنی اك اوفق تفرعاته وارنجه‌یه قدر تعیین ایده‌بیلمك ادعاسی هیچ بروقت وارداوله‌ماز. قوانین اساسیه‌سی اك مکمل اولان دولتلرده بیله قوانین محرره و مکتوبه مطلقا عادات و تعاملات ایله ممتزج برحالده بولنمقده‌در. یالکز بعض مملکتلرده قوانین مکتوبه جهتنه بالنسبه دهازیاده اهمیت ویرلمش، دیکر بعضلرنده قوانین مکتوبه‌یه او درجه رعایته لزوم کورلمامشدر. بونلرك برنجیسنه فرانسه‌یی مثال کوسترمه‌بیلیرسه‌ك ایکنجیسنك مثالی ده انکلتره اولور.

حقوق اساسیه منابعندن بحث ایدرکن معاهداتی اونوتمامق ایجاب ایدر. بعض مملکتلرك شکل حکومتنی اومملکت اهالیسنك

Digitized by Microsoft®

تابع اولدیغی کبی دیکر برنقطهٔ نظردن ده قابل تقسیمدر. شویله که برقسم قوانین اساسیه خارجاً بر و فقط داخلاً متعدد اولور. بعض حکومات متحده نك روابط اساسیه سنی تعیین ایدر. آمریقا حکومات متحده سنك، آوستریا ومجارستانك قوانین اساسیه لری بوجمله دندر. دیکر قوانین اساسیه که اکثریتی تشکیل ایدر داخلاً وخارجاً حائز وحدت تامه اولان حکومتلره عائد اولور.

قوانین محررهٔ اساسیه نك نشر و اعلانی ایسه پك یکی بر اصولدر. ازمنهٔ قدیمه ده صرف شکل حکومته عائد قانونلر نشر و اعلانی معتاد دکل ایدی. فرانسه اختلال کبیرینه کلنجه یه قدر بحق قانون اساسی، (محرر و مکتوب) دینمکه لایق بر برقانون عمومی ـ آمریقای شمالینك پك یکی اولان قانون اساسیسی مستثنا اولمق اوزره ـ نشر ایدلدیکی یوقدر. انکلتره بیله مشروطیت اداره یه تابع اولدیغی حالده فرمانلر، عادتلر، معاهده لر اصولنه تابع و بویله هر جهتی جامع برقانون اساسیدن محروم ایدی حالده بوندن محرومدر.

عرف و عادته کلنجه: بو منبع بالجمله قوانینده اولدیغی وجهله حقوق اساسیه ده دخی غایت مهم، الکمهم بر یری اشغال ایدر. دیه بیلیرزکه قوانین اساسیه ده اصل اولان ینه عادتدر زیرا عادت قدیمدر، حقوق مکتوبه ایسه حادثدر عرف و عادت کتب فقهیه ده دخی تعریف ایدلدیکی وجهله عقول سلیمه اصحابنك تلقی بالقبول ایلدکلری امر مکرردر. بناءً علیه دولتلرك حیاتنده،

Digitized by Microsoft®

ایدر و قانون جدید موجبنجه تکرار انتخابات اجرا ایدیلهرك بو دفعه حاکمیت ملیه اساسنك روحنه بحقٍ موافق بر مجلس تشکیل ایدلمش اولور .

۱۷۸۹ ده تشکیل اولنان فرانسه مجلس عمومیسی بر مجلس قوانین ایدی کذلك فرانسه ده کی ۱۸۷۵ قانون اساسیسی ینه بویله بر مجلس طرفندن تنظیم ایدلمشدر .

شو حالده برقانون اساسی نظریات حقوقیه یه تماماً توافق ایده بیلمك ایچون بویله بر مجلس ملیدن صادر اولملیدر فقط بو قاعده هر وقت جای تطبیق کورمامکده اولدیغندن طوغریدن طوغری یه حکمدار طرفندن نشر واعلان ایدیلن قانونلر دخی بعض قیوده تابع اولمق ایجاب ایدر فرضا صورت تعدیلی دیکر قوانینه بکزه مز و بکزه ماملیدر. حکومتك تمل طاشنی تشکیل ایدر برقانون سلمه السلام تعدیلاته دوچار اولورسه بنای حکومت ایکیده بر منهدم اولمق تهلکه سنه معروض قالیر .

قانون اساسیلرك بعضیسی، بر دولتك مجدداً بنیانی تأسیس ایتدیکی حالده دیکر بعض قوانین اساسیه ذاتاً بنیانی ، شکلی موجود بر دولته بر وضع جدید اعطا ایدر. آمریقانك آلمانیا ایمپراطورلغنك قوانین اساسیه سی برنجی قسمه، دیکر پك چوق قوانین اساسیه و ازجمله قانون اساسیٔ عثمانی ایکنجی قسمه ادخال ایدیلور .

قوانین محررهٔ اساسیه بونقطهٔ نظردن بر تفریق و تقسیمه

Digitized by Microsoft®

بو نقطهٔ نظردن حقوق اساسیه‌نك منابعی باشلیجه ایکی مهم قسمه آیریله‌بیلور (١) حقوق و قوانین مکتوبه (٢) عادات وتعامل . بو ایکی منبع آره‌سنده باشلیجه مدار تفریق و تمیز شودر : حقوق محرره ویا مکتوبه آنجق آنلره مشابه دیکر برقانون ایله صراحةً فسخ ایدلمك صورتیله حکملرینی، قوهٔ تنفیذیه‌لرینی غائب ایدر ، عادات وتعاملك حکمدن سقوطی‌ایسه بام باشقه‌در .

حقوق و متون محرره‌یه علی‌العاده قانون اساسی ، فرمان اصلاحات ، تنظیمات کبی ناملر ویریلیر قانون اساسی بر ملتك حقوق سیاسیه‌سنی، شکل حکومتی‌وبوحکومتك مرکب اولدیغی دوائر عمومیه‌نك تنسیقات و تشکیلاتنی تعیین ایدن برسند ، بر برعهدنامه‌در . قانون اساسینك دها نافذ ، دها مؤثر ، دها عمومی بر معنایی حائز اوله‌بیلمسی‌ایچون شکل و افاده‌جه دیکر قوانین متنندن براز دها فرقلی اولمسی اقتضا ایدر . فرضا او قانونی اصدارایدن مجلس، مجلس تشریعیدن بشقه اوللیدر ، اکثر مملکتلرده قانون اساسی‌یی‌ده ملتدن، ملتك نوابی اولان مبعوثلردن تلقی ایتمك ایچون برقانون اساسی مجلسی تشکیل اولونور . (Assemblée constituante) اول امرده ملت بو مجلسك اعضاسنی تعیین ایدر . بو مجلس مملکتك احوال و مشوارینه توافق ایده‌جك بر قانون اساسی تنظیم ایلدکدن صوکره وظیفه‌سنه ختام بولمش نظریله‌باقه‌رق تعطیل مذاکرات

Digitized by Microsoft®

بو سببله بلونجلی نك تشریح ایتدیکی نظریه‌یی حقیقت دکل بر معذرت فرض ایده‌بیلورز. بشریت شمدیلك باشقه درلو یاپه‌مدیغی ایچون بوکا اغماض عین ایدر. آنجق بونظریه هیچ برزمان مقصود بالذات اولماز واولماملیدر حقیقت اخلاقیه الجای زمان واحوالایله دکیشمز. بردر، قطعیدر، لایتغیردر. یالکز طرز تلقی دکیشیر. زمان حاضر ایسه بوقدر تام حقیقته متحمل دکلدر. بناءً علیه فعلاً ایش باشنده بولنانلر زمانلرینی دوشونمیه‌رك زمان حلولی دها پك اوزاق اولان سعادت مطلقه و بالطبع حقیقت تامه دورینه کوره اتخاذتدابیر ایدرلرایسه حقیقتی خیاله قلب ایلمش وخیالات آرقه‌سنده قوشان هرکس کبی کندی نفسلرینی ونفسلریله برابر مملکتلرینك منفعتنی تهلکه‌یه القا ایتمش اولورلر. پراتیق پولتیقه تعقیب ایتملی (Utopiste) خیالپرور اولماملیدر. سوسیالیستلرك مسلکی ایشته بونك ایچون الیوم فائده یرینه مضرت تولید ایلیور و آنارشیستلرك حدوثنه بادی اولیور.

۸ حقوق اساسیه‌نك منابعی. — حقوق اساسیه سائر اقسام حقوق کبی حقوق طبیعیهٔ سیاسیه ایله حقوق موضوعهٔ اساسیه‌یه انقسام ایدر. ایکنجی قسم برنجی‌یه نه قدر یاقلاشیرسه اودرجه تکمل ایلر. زیرا حقوق طبیعیه عقل سلیمدن ووجداندن اقتباس انوارایدر معمافیه بز بومبحثده یالکز حقوق موضوعهٔ اساسیه‌دن بحث ایله اکتفا ودولتلك تشکلات تاریخیه‌سی وحقوق طبیعیه عالمنده‌کی موقعی حقنده‌کی تدقیقاتمزی دیکر برمبحثه تعلیق ایلرز.

Digitized by Microsoft®

وبدبختی در. قواعد حاضره هنوز بین‌الدول حقیقت اخلاقیه‌نك تمامیله تطبیقنه مساعد دکلدر. ازمنهٔ قدیمه‌ده، قرون وسطاده وحشت حکمفرما اولدیغی زمانلرده، شیمدیکی قواعد دولیه‌یی تطبیقه قالقیشان بر حکومت محافظهٔ موجودیت بیله ایده‌مز ایدی. اسرا، اموال حرب، غنیمت و سائره حقنده الیوم مدار افتخارمز اولان قواعدی، اوچ عصر اول بر حکومت یالکز باشنه اجرا هوسنه دوشسه ایدی ازیلور، مضمحل اولور ایدی. اونك ایچون اوحکومت اطراف ومحیطنه تبعیت مجبوریتنده بولنورایدی شمدی‌ده فرضاترك سلاح ویالاهی حکم محکمه‌سنه مراجعت شبهه‌یوقدرکه اخلاقك صوك درجه‌توصیه ایتدیکی برتدبیر مستحسندر. فقط هانکی بردولت بوبابده اوك آیاق اولمق کوزینه کسدیره‌یلور بردولت بوینه برعلوجناب ابرازینه و درس اخلاقی اعطاسنه تشبث ایده‌جك اولورایسه موجودیتنی غائب؛ ایدر زیرا سعادت اقوامه خدمت ایده‌یم دیرکن مملکتك محو و پریشانیسنی احضارکبی دیکر بردرکه‌یه‌دوشمش وبناءً علیه حرکتنی ینه ایشته بو نقطهٔ نظردن، وجدان عامه تقبیح و حتی تلعین ایتمش اولور. بشریت برکلدر، برهیئت عمومیه‌در. یالکز بر فردی، برجزئی ترقی ایده‌مز. هیئت عمومیه بردن ترقی ایدر. آیرلمق، پك ایلری آتلمق ایستین تأثیر محیطدن آزاده قالمغه ساعی اولمق‌دیغیرتنی قیراز. اخلاق سیاسیه‌ده بویله‌در یالکز بر حکومت و برقوم اخلاقك تعقیب ایتدیکی غایهٔ عالیه‌یه وصوله چالیشه‌ماز.

Digitized by Microsoft®

استثناره طریق امکان بولیور. جنایت بر مملکتی ظلمدن قورتاریر واومملکتك ظلمدن قورتیلمسی ایچون باشقه‌ده برچاره بولنمازسه وباخصوص اوظلمك دوامی مملکت ایچون ظالمك اتلافندن دها زیاده داعیٔ فلاکت اولور ایسه حاصلی حکیم شهیر اسپینوزانك دیدیکی کبی «قودورمش برکوپکدر اولدیرك.» دیمك ممکن ایسه تاریخ اوجنایتی معذور کورير. [*]

شبهه‌یوق فنا برایشك سعادت عمومیه‌یه خادم قیلنمسی کبی بر مقصد صریح ایله اجرا ایدیلن بومعاملهٔ استثنائیه تهلکه‌دن عاری دکلدر. قیزغین قفالی بر آدم کندینی بیوك بر منجی عد ایلدیکی حالده وجدان عامه آکا مکروه بر جانی نظریله باقه بیلور. جنایت أك تهلکه‌لی بر واسطه‌در. قیصرك قتلی بیله اووقتك جمهوریتنی تخلیص ایده‌مامش، بالعکس روماعالمنی انحطاطه، استبداده سوق ایلمشدر.

فکر زمانه، محیط حاضره کوره محاکمه ایدلدیکی تقدیرده رد وانکاری قابل اولمیان بو طرز استدلال حقیقت محضه عد اولنماملیدر. شبهه‌یوقدر که سیاسیات حاضره ایچنده یووارلانان برکیمسه یوقارودن بری تفصیل ایدیلن خط حرکتدن براز شاشنجه هم کندینی، هم مملکتنی حفرهٔ مصیبته القا ایدر. زمانك آدمی اولمق ایجاب ایدر. محیطی ـ ولوکه عالی بر مقصد ایچون اولسون ـ بیرتوب ایلری آتلمق بادیٔ فلاکت

[*] ظلمه قارشو مقاومت بحثنه مراجعت

Digitized by Microsoft®

طرفندن ویریلن مقدس امرلر بیله بو خونین جنایاتی نظر عامه وتاریخده تمیزلیه‌مامش وطن وحریت نامنه ارتکاب ایدیلن ۱۷۹۳ ده‌کی ایلول قتللرینی — انقلاب عظیمه خدمتنی ادعا ایدنلر اولدیغی حالده — هیچ بر صاحب انصاف معذور کوره‌مامشدر. قتل اوقدر مهلك و اوقدر کوتو عد و اعتبار اولنمشدرکه بونك واسطه اوله‌رق اتخاذینه بیله هیچ بر مؤلف مساغ ویره‌میور .

بونکله برابر بوقاعده‌نك‌هیچ بر استثنا قبول ایتمسنه‌امکان یوقمی ؟ تاریخ بزه اویله سیاسی قتللر کوستریور که أك عالی متفکرلر بیله بونلری تقبیحه‌جرأت ایده‌میورلر. حتی‌بعضاً تصویب بیله ایدییورلر. بر چوق آغیر باشلی آدملر واردرکه قیصری قتل ایدن(بروتوس)ایله‌هم‌فکردرلر. کذلك روسیه ایمپراطوری برنجی پولك قتلنی برضرورت سیاسیه‌عد ایدییورلر هولوفه‌رنی قتل ایدن ژودیت‌ومارایی قتل‌ایدن‌شارلوت قورده؛ قدح‌دکل، مدحه مظهر اولیورلر. شاعر شهیر شیللر اوستریالی والی‌یی قتل ایدن اسویجرملی‌قهرمان (کیوم‌تل) ایچون شانلی برپیه‌س بیله یاپمش. بونکله برابر دردنجی هانری‌یی‌اولدیرن راواياق ایله آمریقا رئیس حکومتی (لینقوله‌ن) ك قاتلنی هر کس تعیب ایدییور .

شوحالده تاریخك ویردیکی حکم برفرق کوزه‌دیور. مقصد واسطه‌یی مشروع قیلار قاعده‌سنی تصدیق ایتمامکله برابر بعض

Digitized by Microsoft®

نسبتسز ویا ایلکدن زیاده فعالغه منجر اولان برواسطه هروقت سزاوار قدح وتعییدر. فرضا وجدان عامه عهدنده خلف ایدن وحانث اولان کیمسه‌یی دائماشدیداً توبیخ ایدر. شرائط تسلیمی‌پامال ایدن مظفر برقوماندان کبی.. زیرا ویریلن سنده رعایت انتظام عالمك ، آهنك بشریتك مفتاحیدر. بر دولتك بویله برعهد شکنلکدن استحصال ایده‌جکی فوائد خصوصیه بوقدر مدهش ومصیبت انکیز برسوء مثالدن حاصل اوله‌جق عمومی برفعالغه قات ، قات فائقدر . فقط بوکا مقابل افکار عمومیه دولت ایچون مضراولان برمعاهده نامه‌نك عدم اجراسنه نظر مسامحه ایله باقار وبر غالبك ویردیکی سوزه عدم رعایی ایله برمغلوبك تعهد‌الیمی عدم اجراسی اره‌سنده‌کی فرقی تعیین‌ایدر. اساساً افکار عمومیه ظاهر بیندر ویالکز پك صریح اولان کذب واغفالدن تنفر ایدر بویوك فره‌دریق بر فرد اولمق حیثیتیله دائما ویردیکی سوزه رعایتکار اولدیغنی وفقط حکمدار صفتیله ناموس ذاتیسنی سلامت عمومیه ایچون ایجاب ایدرسه فدا ایده بیله‌جکنی دائما تکرار ایدر . [وبونی فعلاً ده دفعاتله یاپمشدر]

دنیاده‌هیچ برجنایت یوقدرکه‌قتل نفس‌قدر قبیح‌اولسون. قاتل سلامت دولت کی بر معذرت‌ایله دامننی تطهیره چالیشسه بیله ینه وجدان عامه آنی عفو ایتمکدن امتناع ایلر. سن‌بارتلمی قتل عاملرینك خاطره‌سنی تذکیر ایچون‌پاپا اون دردنجی غره‌غوار

Digitized by Microsoft®

منفرداً فنالق کورینن برشی هیئت عمومیه ایله مناسبت وعلاقه پیدا ایدنجه ایبلك اوله بیلور. الویرمز که فنالق مغلوب ایدلمش وایبلکه خادم قلنمش اولسون.

هوسات واحتراصات ذاتیه انتظام قدسیٔ جهان ایچون الزم اولدیغی کبی دولتك ترقیسی ایچون ده الزمدر. قلبمزدن هردرلو خودکاملغی، منفعتپرستلکی، غروری، املی سوکر ایسه‌ك بشریتی تحریك ایدن پك جسیم سائقلری کوکندن بیقمش اولورز. ایبلك دنیلن شی ده تناقص ایتمش اولور. وطنپرورلك حسنده کوردیکمز فضیلت مردانه دائما بوهوسات واحتراصاتك بعضیسنه قاریشیر. مسکوکاتده خلیطه یه نه‌قدر احتیاج وارسه فعلیات سیاسیه‌ده ده بوکا اودرجه محتاجز.

« بردولت آدمنك بالنسبه ناپاك بعض مظاهر تلردن مستغنی اولمسی کندیسندن طلب ایدیله‌مز. الحاآت ضروریه‌نك تضییقنه تابع برحکمدار اعتباری نقصان وفقط دولته خدمات مهمه ابرازینه مستعد برناظری ردایتمه‌سه‌مؤاخذه اولنمایمیدر؟ کذلك حکمدارك ضعفنی ویاحرصنی خیره‌صرف ایتمك صورتیله موقع استفاده یه وضع ایدن برناظر تعییب ایدیلورمی؟ فقط فنالق هیچ برزمان حاکم ونافذ کل خادم وتابع اولمایمیدر؛ بناءً علیه ایبلکه غلبه ایتمه‌سنه صوك درجه اعتنا وغیرت ایتمایمیدر فنالق ایبلکك مشوقی اوله‌بیلور صورت قطعیه ومحققه‌ده تابع اولمق شرطیله.. بوصورتله تحدید ایدلسه‌دخی بواساس وقاعده مخاطره‌دن خالی دکلدر وسفسطه وسوءٔ تفسیره میدان ویره‌بیلور.

Digitized by Microsoft®

و ایم نقطهٔ نظرندن فنالق دینیلن شیئك ماهیت وحقیقتنی تعیین ایتمك ایجاب ایدییور .

«فنالق آنی ارتکاب ایدن شخصه نظراً باشقه وحیات عمومیهٔ بشریته نظراً ینه باشقه بر شکلده عرض چهره ایدر جرمی ارتکاب ایدن مجرمه نظراً فنالق اولان شیٔ ایبلمك بر شرط واجبی کبی تظاهر ایدر وبوحیثیتله کل وعموم ایله اولان ارتباطه نظراً بر ایبلك اولور ایبلکده واقع اولان هر بر ترقی فنالغه قارشی احراز ایدلمش بر ظفردر ناصل که خطانك امکان وجودی مدققی تحریٔ حقایقه سوق ایدییور جهاندهکی فنالق دخی هر درلو تکمل اخلاقینك شرط ابتدائیسیدر [هر شیئك نسبی اولدیغنی وفنالق اولمسه ایبلمك قدری اولهمیه جغنی وبودنیانك حقیقی بر دار امتحاندن باشقه بر شیٔ اولمدیغنی مؤلف بوراده الفاظ واشکال ایله قصد ایتمك ایستیور] . »

مؤلف هیئت عمومیهٔ انسانیه یه نظراً درپیش ایدلمك ایجاب ایدن نقطهٔ اساسیه فنالغك ایبلکه آلت اولمسندن عبارت اولدیغنی ویالکز تصویبه شایان مقصد ایله تقبیحه سزاوار واسطه یی تفریق ایجاب ایده جکنی و هرحالده فنالغك ایبلمك زیر حاکمیتنده وایبلکه تابع برعنصر اولمسی لازم اولدیغنی بیاندن صوکره نظریه سنی شوصورتله توسیعه دوام ایدییور :

« نظام عالم ایچون تشریح ایتدیکمز حقیقت دولتده قابل تطبیقدر. زیرا دولتده برکلدر وکندی باشنه برعالمدر بوراده

Digitized by Microsoft®

مطبوعات تشفیعلر تقبیحلر یاغدیریپور وامضاسنی یالایان حکومت عاجز ایسه جزاسنی‌ده کوریپور .

٧ اخلاق ومنفعت عمومیه . — بوراده استطراد قبیلندن بر بحث مهمه لزوم کوریلیپور . جزویتلرك ، مقصد هر درلو وسائطی مشروع قیلار دیه،وضع ایتدکلری قاعدهٔ عمومیه‌یی کافهٔ اخلاقیون وعلوم سیاسیه اربابی قطعیاً رد وتقبیح ایلدکلری حالده بنه منفعت عمومیه،حکمت حکومت، ایجاب حال ومصلحت کبی سوزلر بین‌الناس دائما زبانزددر؛ حتی مجلده ـ ضرر عامی دفع ایچون ضرر خاص اختیاراولنور ـ دییه بر قاعدهٔ کلیه‌مز موجود اولدیغی معلومدر . ماکیاوهل دها ایلری کیده‌رك « منفعت وسعادت عمومیه دولت آدمنك هر درلو جنایاتی معذور قیلار » دییور. ماکیاوهلك بو مفرط سوزینی‌قواعد حاضره قبول ایتمه‌مکله برابر فعلیاتده حکمت حکومت ومنافع عمومیه اوغورنده ارتکاب ایدیلن منافیٔ اخلاق بعض افعال وحرکاتی نظر عفو ومسامحه ایله‌اورتیور . تألیفات سیاسیه‌سی ایله معروف آلمان مؤلفلرندن بلونچلی حکمت حکومت بحثنده ایضاحات آتیه‌یی ویریپور :

« حکمت حکومت بوش بر کلمه دکلدر . تاریخك ویردیکی حکم کوستریپورکه اکثریا حکمت‌حکومت اجرا ایدیلن افعال وحرکاتك قبحنی تخفیف ایدر وافعالی موافق اخلاق کبی کوسترر . بوفرق نه‌در؟ ایشته بوراده نظام عالم وانتظام اقوام

Digitized by Microsoft®

مدنیت ایلریلدکجه ، افکار انسانیتپرورانه تعمم ایلدکجه دولتلرك مقصده و صول ایچون استعمال ایلدکلری وسائط دوزه‌لیور و نظریات اخلاقیه‌نك قبوله دها زیاده میال بولندیغی اشکال مقبوله اخذ ایدییور. زمان قدیمده یونانیلر، رومالیلر دشمن عد ایتدکلری اقوامه قارشی هر حرکتی جائز کوریرلر ایدی؛ سلاحسز مغلوبلری اولدیرمك کندیلرنجه بر وظیفه‌ایدی. اسرای حرب آلنوب صاتیلور، شهرلر کویلر بی‌لزوم اوله‌رق احراق بالنار ایدیلور ایدی. بو عادات حربیه بلکه ایکی عصر اولنه‌کلنجه یه قدر شرقده بیله تعامل مقبول حکمنده ایدی. فقط شمدی بو یولده حرکت ایتمکه جرأت ایدن بر قوماندانه شقی وجانی نظریله باقیلور وجدان مدنیت کندیسنی لعنت ایله یاد ایدر .

قرون وسطاده آوروپاده اعتقادیات بر مسئله ایدی اعتقادی بوزوق عد ایدیلنلر حقنده هر درلو تعدی و تجاوزه مساغ وار ایدی. خرستیانلغك اك بیوك تمثال اخلاقیسی اولمق اوزره لازم کلن پاپا کفاره قارشو هیچ بر تهدهیچ بروعد اوله‌میه‌جغی دستوری وضع ایدر ایدی ـ که بودستورك تاریخ عثمانیده پك آجی نتایجی کورلمشدر ـ قاتولیك اولمیانلره قارشو یینك بیله حکمی اوله‌ماز ایدی. افکار عمومیه وجدان امت بونلری تقبیح دکل بالعکس تقدیر ایدر ایدی زیراطرز تلقی اویله ایدی. فقط او وقتدن بری حقیقت دیو کبی آدیملر آتدی. شیمدی بر پاپا ، بر حکمدار امضاسنك حقنی ویرمز ایسه السنهٔ

Digitized by Microsoft®

و بو حكومتلرله دولتلرك اعضای مرئیه واشكال خارجیه‌سندن عبارت اولان حكومت آدملری و سیاسیلر ایچون ده اولویتله اخلاقه او درجه اعتنا ایدلمامسی كبی بر نتیجهٔ غریبه چیقارمق اقتضا ایدییور .

فقط بو اساس پك یاكلشدر . وقتیله ماكیاول بیله بو اساسی باشقه طرزده قورمغه چالیشمش ،سیاسیاتده رجال سیاسیه ایچون هر شی جائزدر كبی،بر نظریهٔ سخیفه وضع ایتمش ایدی فردریق كبی سیاسیات داخلیه و باخصوص خارجیه سنده قواعد اخلاقیه‌یه مبالاتی اولمیان بر قرال بیله (Anti-machival) نامنده‌كی اثرنده (Le Prince) نام اثرده‌كی نصایحی رد ایتمش و دولتلرك نهایت انسانلردن یعنی طبیعتلری و ماهیت خلقیه‌لری سببیله اخلاقه تابع اولمری لازم كلدیكنی موجوداتدن متشكل بر كل اولدقلرینی وهر كلك اجزاسنی تمیز ایدن اوصاف ایله متصف اولمسی لازم كلدیكنی اثبات ایلمشدر. مع مافیه اعتراف ایتمكدیدر كه بیوك فردریق بو اثرینی یازدیغی زمان هنوز پرنس ایدی و مقام حكومته گچرگچمز منافع عمومیه ایچون هر شیئی تجویز ایدر اولدیغی؛فعلاً ماكیاوه‌لك شاگردی اولدیغی حالده قولاً معارضی صایله‌بیلیر ایدی .

شبه یوق كه اخلاق ایله سیاست بربرندن آیری شیلردر. علم اخلاق ایله علم سیاستك ساحهٔ شموللری ، حدودلری باشقه‌در؛مع مافیه بو ایكی فن آره‌سنده صیقی روابط ، متعدد تماس نقطه‌لری موجود بولندیغی ده غیر قابل انكاردر.

Digitized by Microsoft®

ایدن سیاسیون بویله بر شیئ فعلاً تجویز ایتسه‌لر بیله صرف حقیقته خدمت ایله مکلف اولان ارباب فن وتألیف هیچ بر زمان وجدان بشری لکه‌دار ایده‌جك بویله بر دستور فساده تبعیت ایده‌مزلر. مع مافیه حیات ایچون مجادله (Lutte pour l'existence) قاعده‌سنی، خلقت عالمك صفحات متوالیه‌سنی تدقیق ایده‌رك استخراج ایدن علوم طبیعیه منتسبلرینی بو نظر یاتك سلسلهٔ استدلالاتنده الی نهایه تعقیب ایدر ایسه‌ك صراحةً دکلسه‌بیله ضمناً انسانلر آره‌سنده‌کی اخلاق قواعدینك افعال و حرکات بشریه ایچون بر رهبر اولهمیه‌جغنی کبی بر نتیجهٔ معکوسه‌یه و صولمز استبعاد اولنماملیدر. افراد آره‌سنده تأمین حیات و تفوق ایچون هر شیئ مشروع کورن واخلاقی خلقی و طبیعی دکل انسانلرك محافظهٔ بقا و دوامی ایچون تصنیع ایدلمش بر شکل و تکلف خارجیدن عبارت فرض ایدن بك یکی بعض حکمایه باقارسه‌ق فرضاً بحه‌تك فوق الانسان (Sur homme) حقنده‌کی نظریاتی تدقیق ایلرایسه‌ك دولتلرك افعالنده اخلاقك یر بولماسی مشکل اولور. بو تعریف ایتدیکمز نظریات جدیدهٔ حکمیه اخلاقك عدم لزومنی صراحةً بیان ایتمامکده وحسن اخلاقی بیله توصیه‌دن خالی قالمامقده ایسه‌ده هیئت عمومیه‌سندن بر نتیجه استخراجنه قالقیشیلنجه اخلاقه براز کوچ یر بولنه‌بیلور. افراد ایچون بویله اولنجه ملیونلرجه خلقك منفعت و سلامتندن مسؤل اولان حکومتلر و دولتلر

Digitized by Microsoft®

یوق. ایدی برچوق دیپلوماتلر برچوق سیاسیلر. برچوق ناظرلر ایسه فن سیاست ایچون هیچ برخدمتده بولنمامشلردر. معمافیه اعتراف ایتملیدرکه الك داهی سیاسیلر اکثریا الك بیوك علمای سیاسیه زمره‌سندن اولمشلردر : اسکندر، قیصر، مأمون، فاتح، ایکنجی فره‌دریق، واشینغتون، برنجی ناپولیون الخ کبی . .

بو تفصیلاتدن آکلاشیلیورکه علوم سیاسیه‌نك فعلاً اجرای سیاست خصوصنده فائده‌سی محققدر وبوفن متسبلری منسوب اولدقلری علمه خدمت صورتیله خادم انسانیت اولدقلری کبی طوغریدن طوغریيه فعلیات سیاسیه‌ده موفقیت کوسترمکه‌ده مملکتلرینه فائده تأمین ایتمش اولیورلر و تدقیق ایتمکده اولدقلری علمك فائده‌سی ایشته بوصورتله انظارده تعین ایدر .

٦ حقوق اساسیه‌نك غایه‌سی واخلاق . — حقوق اساسیه‌نك غایه‌سی مملکتلرك سلامت داخلیه و خارجیه‌سی و انسانلرك سعادت ممکنه‌سیدر . بو غایه‌یه وصول ایچون استعمال ایدیله‌جك وسائطك تعیینی امرنده اختلاف واقع اولمشدر . بعضلری سیاستی بوس‌بوتون اخلاقدن تجرید ایدرك مقصده وصول ایچون هر درلو وسائطی مشروع عدایدییور. جزویتلرك (La fin justifie les moyens) قاعده‌سنی رهبر اتخاذ ایلیورلر. حق واخلاق فکرلری هنوز تامیله تقرر ایتمامش اولان عصرلرده بو قاعده‌نك بر حقیقت اوله‌رق تلقی ایدلمسنه امکان اوله‌بیلیر ایدی؛ فقط زمانمزده بوقاعده‌دن استفاده

Digitized by Microsoft®

نواحیٔ مجهوله‌سنی تنویر و صاحب صنعت و تجربه اولانلره رهبرلك اجرا ایتمشدر. مشهور ارسطو واقعا یونان جمهوریتلرینك تشکلنی کوردکدن صوکره (پولیتیق) نام اثرینی یازدی فقط اسکندر کبیر کبی جهانکیر بر حکمدار یتشدیردی. رومالی چیچرونه‌نك آثار سیاسیه‌سی روما جمهوریتلرینك خاتمهٔ اقبالنه تصادف ایتدی فقط قیصرلره، انطوانلره، اوقتاولره تقدم ایتدی.

سیاسیاتی حیله و خدعه ایله توأم‌ظن‌ایدن وایچنده‌یشادیغی محیط‌فساددده باشقه برطرز بسلمسنه ذاتاً امکان‌اولمیان‌فلورانسه‌لی (ماکیاوهل)ك پرنس نام اثری‌ده فرانسه‌لی دساس شهیر قرال اون‌برنجی لوئی‌دن‌صوکره انتشارایتمش فقط‌اون‌درد‌نجی‌لوئی‌کبی برمستبدك یتشمسنه خیلی خدمت ایلمشدر؛ مونتسکیو انکلیز اختلالندن صوکره کلیور فقط فرانسه انقلاب کبیرینك تعللرینی وضع‌ایتمش اولیور؛ وولتهر وباخصوص روسو اولمسه فرانسه انقلاب کبیرنده ابدی برصیت قازانان او شبان سیاست‌پیشه‌مز، جهان مدنیت وسیاست آلت‌اوست اولهمارایدی. اون‌سکزنجی عصرك فلاسفهٔ سیاستی اولمسه آمریقا جمهوریتی تشکل ایده‌مز، فرانقلن‌و واشینغتون کبی اعاظم یتیشه‌مز ایدی.

صاحب صنعت سیاسیلرله صاحب علم سیاسیلر ایچون لازم کلن اوصاف عالیه پك‌نادر اولهرق‌شخص‌واحده مجتمع اولور. افلاطون وارسطونك‌فعلیات‌سیاسیه‌ایچون هیچ‌برمیل‌وهوسلری

Digitized by Microsoft®

برابر دنیایی فتح ایده‌جك درجه‌ده عملیات سیاسیه علمنه آشنا ایدی . مصرلی محمدعلی پاشا امی ایدی بونکله برابر عزم وتدبیری ایله قوص قوجه خلافت عثمانیه‌یی صارصه‌جق درجه‌ده موفقیت کوسترمدی. معمافیه زمانمزده آرتق حقوق وسیاست فکرلری‌اك عادی طبقهٔ ناسه قدر آزچوق تعمم ایتمش اولدیغندن صرف عملیات ایله اقوامك زمام اداره‌سنی الهآلمق براز کوچ کورینور صاحب حکومت اولانلرك عینی زمانده صاحب علم ومعرفت اولمالری ایجاب ایدر . عملیات ایله نظریات بربرندن لاینفك برحاله کلمش و بربرلرینه لازم وملزوم قبیلندن اولمشدر . مدنیت حاضره‌نك جمعیات سیاسیه و دولیه‌نك شکل و تفرعاتنه آلات و ادواتنه واقف اولمیانلر نه‌قدر صاحب ذکا اولورلرسه اولسونلرینه ادارهٔ اموردہ موفق اولهمازلر. برامی سیاسی اولهبیلیر، فقط کورلرك مملکتنده یکچشملرك قرال اولمالری قبیلندن ، زیرا آنجق جاهل برقوم سیاسیٔ امینك ربقهٔ اداره‌سنه تحمل ایده‌بیلیر. متمدن، مترقی و روح مشروطیت وجودینه بحق حلول ایتمش برقومی اداره ایتمك ایچون یالکز تجربه کافی کلمز، یالکز فعلیات ودرایت وفطانتله تدویر امور اولنهماز، علمه‌ده، نظریاته‌ده احتیاج واردر.

الحاصل اقوامك آوان طفولیتنده صنعت سیاست همان منفرداً حکمران ایکن جمعیات بشریه تکامل ایتدکجه نظریات و فن بوصنعتی بدایةً بطی و دها صکره سریع آدیملرله تعقیب ایتمش ونهایت یتیشه‌رك، بعضاً ایلری یه‌بیله‌کچه‌رك مشعلهٔ هدایتیله سیاسیاتك

Digitized by Microsoft®

کله بیلسون . هر فنده اولدیغی کبی بوفنده‌ده بالطبع (پراتیق) یعنی عملیات ، نظریاته تقدم ایتمشدر . جمعیت أك ابتدائی حالده ایکن البته بر طرز اداره‌یه مالك ایدی. فقط‌او وقت نه علمای حقوق‌ونه‌ده‌درین، درین نظریه‌لر وضع ایدن‌فلاسفه وار ایدی. هر فنك نظریاتندن ، مدون کتابلرندن اول او فن البته موجود در .

علمای سیاست ایله اصل ارباب سیاستك هدف امللرنجه فرقلر واردر : برنجیلر ، دولت و جمعیتك حال موجودینی قید و ضبط ایله اکتفا ایتمزلر. نورذکالریله ماضینك پردهٔ ظلام و جهالتی یبرتارق ابتدای بشریتی کشـفه ، جمعیتك ایلك تمللرینی حفره چالیشیر ، آتی‌یی آکلامقله اوغراشیر وجمعیتی کندی مفکره ومحاکمه‌لرینه کوره تنظیم ایتمك‌ایچون بر طاقم پلانلر ترتیب ایدرلر . سیاسی برآدمك برنجی دوشـونه‌جکی شی فعلاً موجود اولان حالك‌تأمینیدر. اونك نظری اوقدر مدید دکلدر فقط زمان حالی مدنظر صاحبی اولان حکیمدن دها زیاده تقدیر ایده‌رك همان حکم و قراراتی اعطـا و تدابیر عاجله‌سنی اتخاذ ایدر. اونك نظرده آسایشی، امنیت و عدالتی قوانین موضوعه و موجوده‌یه بالتوفیق محافظه ایتمك اکپارلاق موفقیتدر . دها اوتەسی نەسنه لازم ؟

حقوق اساسیه و سیاسیه علمندن قطعیاً بی‌خبر نیجه دهاة ارباب حکومت ظهور ایتمشدر. جنکیزخان عالم‌دکل‌ایدی بونکله

Digitized by Microsoft®

دولتك تمللرندن وحكومتك قواعد اساسیه‌سندن بحث ایدن بر قسمیدر » آلمان مؤلفلرندن (بلونچلی) « پولتیقه دولتك عقل وشعور دائره‌سنده كذار اولان حیاتی ، حیات فعالیتدر (La vie consciente de l'Etat) امور عمومیهٔ دولتك طرز سوق واداره‌سیدر، اجرای حكومته مخصوص عملی بر فندر » دیه‌رك عملیات ونظریاتی مزج وتوحید یولنده برتعریف یاپیور. «حقوق اساسیه حقوق سیاسیه‌نك تمیدر.»(ایسمه‌ن)«شكل دولتی، دولتك أك یوكسك عضویتلرینی وبو عضویتلرك افراده قارشو شمول صلاحیتلرینی تعیین ایدن حقوق سیاسیه شعبه‌سیدر.»(ره‌نه‌فووانیه)

٥ حقوق اساسیه‌نك فائده‌سی — بلونچلی دییور كه : « رجال سیاسیه كرك وظیفةً ، كرك استعداداً مملكتك حیات عمومیه‌سی اوزرنده بر اثر مهم اجرا ایدنلردر نظار ، بعض اكابر مأمورین ، مبعوثان وغزته‌جیلر كبی . » بونلره (Homme Politique)دیرلر. برده(Homme d'Etat)وار درك‌بونلر نادراً یتیشن ارباب ذكاودهادرلر. بسمارق . قاووور، ایكنجی فره‌دریق كبی. پولتیقه اساساً علم دولتدر و او وقت بو علمك منتسبلری حكمادر ، نظریات سیاسیه ایله اشتغال ایدنلردر . برنجی نقطهٔ نظردن پولتیقه بر صنعت ، بر هنردر. (Art)ایكنجی نقطهٔ نظردن برفن، برفلسفه، برحكمتدر. بری عملی، دیكری نظریدر . بوراده‌ده عملیات ونظریات، تجربه ایله علم یكدیكریله اتحاد ایتمیدركه حقیقةً شایان تقدیر نتایج حصوله

Digitized by Microsoft®

حقوق اساسیه دولتك مؤسساتی ، تشکیلاتی تعریف ایله اکتفا ایتمز بومؤسساتك افراده قارشی حدود اجرائیه‌لرینی ده تعیین ایدر. بونی حقوق اساسیه طوغریدن طوغری یه دکل بالواسطه یاپیور. فرضا اشخاصك حقوقنی تعیین ایتمکله دولتك بوحقوقه تجاوز ایده‌میه‌جکنی ضمناً افهام ایدییور. شو تقدیره کوره حقوق اساسیه باشلیجه اوچه تقسیم اولنه بیلیر :

برنجی قسم ، دولت و اونك ماهیت حقوقیه‌سی ، ایکنجی قسم دولتـك تشکیلاتی ، اوچنجی قسم افراد ایله دولت آره‌سنده‌کی حقوق و وظائف متقابله. فرضاً دولت نه‌در، حاکمیت ملیه نه‌دن چیقار ، بونك مشروعیتی نه‌دن کلیور ؟ برنجی قسمه داخلدر ؛ کذلك حکمدار ناصل تعیین اولنیور ، دولت مطلقیتله‌می، مشروطیتله‌می، جمهـوریتله‌می اداره ایدیلیور ، ملت مجلسی نصل انتخاب ایدیلور ، اعیان نه دیمکدر ، مبعوثان نه‌در ؟ ایشـته بونلرده ایکنجی قسـمه کیررلر ؛ دولتك قوهٔ اجرائیه‌سی نه قدر ایلری کیده بیلور ، حـدودی نه‌دن عبارتدر ، افرادك حقوقی نه‌دن عبارتدر ، بو حقوقه قارشی نه کبی وظائفه مالکدرلر ؟ بونلرده اوچنجی قسـمه داخلدر .

٤ حقوق اساسیه‌نك تعریفی. — فرانسـه‌نك کچن عصر مشاهیرندن (پول ژانه) قاموس سـیاسیسنك بشنجی جلدنده حقوق سیاسیه‌یی ــ که بوکا اکثریا فن دولت (Politique) دخی دیمك جائزدر ــ بروجه آتی تعریف ایدییور: «علوم اجتماعیه‌نك

Digitized by Microsoft®

داخلدر؛ کذلك علی العاده افراد دخی عین زمانده‌هم اداره ایله مناسبتده هم‌ده قوانین اساسیهٔ دولتله مشارکتده بولنورلر. مع مافیه باشلیجه ایکی نقطهٔ نظر کوزه‌درك آز چوق برحدود تعیینی ممکندر.

برنجی نقطه : برفرد عین‌زمانده برچوق مراکزه ، فرضا بر ناحیه‌یه، برقضایه، برسنجاغه ، برولایته، برنظارته تابعدر. فقط بونلردن ماعدا بوفرد بردولتك‌ده مالیدر. دولت بالطبع دها شمولی، دها واسعدر؛ عین‌زمانده برقومك بتون افرادینی، اراضیسنی استیعاب واحاطه ایدر. حقوق اساسیه ایشته یالکز دولتدن بحث ایدر؛ دیکر تقسیمات اداره وافرادك دیکر تقسیمات اداره‌ایله اولان ارتباطلری حقوق‌اداره دائرهٔ نفوذینه داخلدر.

ایکنجی نقطهٔ نظر : تأسیسات ودوائر دولت آره‌سنده بعضیلری واردرکه دائرهٔ شمول وفعالیتلری عموم منافع ملیه‌یه معطوف اولور وبونلر بومنافعی یوکسکدن وصورت عمومیه‌ده سوق واداره‌ایدرلر. دیکر برقسم‌مؤسسات واردرکه‌بومنافعی‌دها یاقیندن ، دهافرعی ودها اختصاصی اوله‌رق اداره ایدرلر. برنجیلر حقوق اساسیه‌نك ، ایکنجیلر حقوق اداره‌نك دائرهٔ تدقیقنه کیررلر.

٣ حقوق اساسیه‌نك موضوعی . — شو حالده حقوق اساسیه‌نك موضوعی بالاده‌کی قیدلرله علی‌قدرالامکان تعین ایتمکده‌در؛ یعنی حقوق اداره‌یه قاریشیمامق شرطیله مؤسسات عمومیهٔ دولتدر.

Digitized by Microsoft®

خدمتلرینه تعلق ایدر. بونلرك ده هیئت مجموعه سنه (حقوق عمومیه) ودها طوغریسی اصطلاحات عدلیه دن بریله التباس محذوری میداندن قالقمق ایچون (حقوق سیاسیه) دیمك ایجاب ایدر.

حقوق سیاسیه دخی ایکی مهم شعبه یه انقسام ایدر. بری (حقوق سیاسیهٔ خارجیه) درکه بوکا علی العاده (حقوق دول) تعبیر اولنمقده در؛ دیکری ایسه (اصل حقوق سیاسیه) درکه: (۱) (حقوق جزائیه)، (۲) (حقوق اداره) و (۳) (حقوق اساسیه) قسملرینه منقسمدر.

۲ حقوق اساسیه ایله حقوق اداره. — حقوق جزائیه نك موضوعندن بوراده بحثه محل اولمدیغندن یالکز حقوق اداره ایله حقوق اساسیه آره سنده کی تماس نقطه لرندن بحث ایتمك ایجاب ایدر. برچوق کیمسه لر حقوق اداره یه تعلق ایدن شیلری حقوق اساسیه یه وحقوق اساسیه یه تعلق ایدن شیلری حقوق اداره یه قاریشدیرییورلر. حالبوکه مساعیٔ اشریه نك حسن ثمره ویرمسی ایچون تقسیم اعمال قاعده سنه نه درجه احتیاج وارسه علومك ده بحق استفاده بخش اولهبیلمسی ایچون تصنیف وحدودی تحدید اولنمسی اقتضا ایدر.

حقوق اساسیه نك حقوق اداره دن تفریقی اعتراف ایتمیدرکه اساساً کوچ برماده در. زیرا حقوق اساسیه یی تشکیل ایدن عوامل وعناصرك برچوغنه حقوق اداره ده دخی تصادف ایدییورز. فرضا ناظرلر بونلر هم هیئت اداره یه، هم هیئت اساسیهٔ حکومته

Digitized by Microsoft ®

علوم متنوعه اکلیلنك اك پارلاق، اك مشعشع برحجر قیمتداریدر. ذاتاً علم حقوق، باخصوص حقوق طبیعیه فلسفه‌نك عادتا برشعبه‌سنی تشکیل ایدییور. اك اسکی زمانلردن بری فیلسوفلر حقایق عوالمی ظلمات شك و ترددن استخراج ایله توغا، ایتدکجه علوم حقوقیه ایله و باخصوص علوم حقوقیه‌نك اساسنی تشکیل ایدن علوم سیاسیه و اجتماعیه ایله ده اوغراشمشلردر. هیچ بر بیوك حکیم کلامشدر که انسانلرك، کائناتك سر خلقتی حقنده تعمیق فکر ایتدکدن صکره جمعیتلرك صورت تشکلی، دولتلرك حکومتلرك وجوده کلمسی حقنده مختلف نظریه‌لر درمیان ایلسون.

ایشته حقوق اساسیه‌ده معلومات بشریه‌نك بو قسمندن بر موقع مهم اشغال ایدر وعلوم حقوقیه میانسده برامتیاز مخصوص اکتساب ایدر.

علوم حقوقیه برمعنای عمومی ایله تقسیم ایدلمك لازم کلیرسه ایکی مهم شعبه‌یه آیریلیر. بر قسم علوم افرادك شخصلری و ذاتلری اعتباریله آره‌لرنده جریان ایدن مناسباته تعلق ایدرکه (حقوق خصوصیه) بوکا دیرلر. دیکر علوم حقوقیه ایسه اولا اهالیدن متشکل جمعیتلره وازجمله دولتلره، ثانیاً قوای حکومتك طرز تشکلنه، ثالثاً بوقوای حکومتك نه صورتله ایشلمکده اولدیغنه ورابعاً افرادك شخصلری اعتباریله دکل جمعیته، دولته منسوبیتلری اعتباریله جریان ایدن معاملاتنه، یعنی دولت و جمعیت نامنه واقع اولان

Digitized by Microsoft®

مدخل

حقوق اساسیه‌نك موضوعی ، حدودی ، تعریفی ، فائده‌سی، غایی، اخلاق ایله مناسبتی، منابعی، مکتوب قانون اساسیلر

۱ حقوق اساسیه‌نك علوم سائرهٔ حقوقیه‌یه نظراً موقعی.ـ انسانلر آره‌سنده تأمین روابط انتظامك اك مهم منبعی ، اك اساسلی استنادگاهی شبهه‌یوق که حقوق دینیلن فن عالیدر. زیرا سعادت ممکنهٔ بشریه آنجق بوعلومك بحق افراد جمعیت آره‌سنده تطبیق اولنمسنه متوقفدر. عدالت که بشریتك غایه‌سی، انسانیتك منتهای آمالیدر ایشته انك توزیعنه ومظلومك ظالمدن تحصیل حقوق ایلمسنه بوفن جایلی وساطت‌ایدر. زیرا حقوقك لدنیاتنه ، کنه وحقیقتنه تماماً وقوف پیدا ایدلمدکجه حقانیت وعدالت‌دیه‌انسانلرك تشنه اولدقلری منابع زلال حیاتبخشادن لایقیله اخذ فیوضات اولنه‌مازء عدالت اولمازسه مدنیت ، ترقی، آسایش، امنیت جان و مال برر امرموهوم اولورء افراد آره‌سنده قوت حکمفرما و اقوام و جمعیات وادیٔ وحشتده پویان اولور .

بو حیثیتله علم حقوق ، فلسفه و حکمت‌ایله الاله ویره‌رك

Digitized by Microsoft®

JF
56
T8 B35
1913

مشترك المنفعه عثمانلى شركتى مطبعه‌سى
ابوالسعود جاده‌سنده نومرو ٢٧

LIBRARY
OF TORONTO
NOV
16
19

Digitized by Microsoft®

ملکیه کتابخانه‌سی

2665

حقوق اساسیّه

Hukuk Esasiye

مؤلفی
بابان زاده
اسماعیل حقی

ایکنجی طبعی

طابعی
مکتب ملکیه‌دن مأذون
احمد عالم

طابعك مهرینی حاوی اولیان نسخه‌لر ساختەدر

قسطنطینیه

مشترك المنفعه عثمانلی مطبعه‌سی — ابوالسعود جاده‌سنده نومرو ۲۷

۱۳۲۹

Digitized by Microsoft®

Digitized by Microsoft®

Digitized by Microsoft®

Digitized by Microsoft®

Digitized by Microsoft®

BINDING SECT. SEP 1 1979

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

JF
56
T8B35
1913

Babanzade, Isma'il Hakki
Hukuk-i esasiye

15

Digitized by Microsoft®